

KOLMAPÄEV, 14. JAANUAR 2009

ISTUNGI JUHATAJA: Hans-Gert PÖTTERING

President

1. Istungi algus

(Istung algas kell 9.05)

2. Esitatud dokumendid (vt protokoll)

3. Tšehhi eesistumise kava esitlemine (arutelu)

President. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu avaldus Tšehhi eesistumise kava esitlemise kohta.

Tahaksin eriti soojalt tervitada Euroopa Parlamendis nõukogu eesistujat, Tšehhi Vabariigi peaministrit Mirek Topolánekit. Tere tulemast, härra Topoláneki.

(Aplaus)

Samuti tahaksin soojalt tervitada Euroopa Komisjoni presidenti José Manuel Durão Barrosot.

Daamid ja härrad, me kõik teame, et eesistujaks olemine on väljakutse, ning ma tean, et peaminister Topoláneki arvates, võttes arvesse tema kommunismiaastate poliitilisi kogemusi, on praegu eesistujariigi esindajana Euroopa Liidule raporti esitamine väga liigutav mitte ainult vaimselt, vaid ka emotsionaalselt.

Tšehhi on teine Euroopa Liiduga 1. mail 2004 liitunud riikide hulgast pärit eesistujariik, esimene oli Sloveenia. Olen kindel, et kõnelen teie kõigi nimel, daamid ja härrad, kui ütlen, et Tšehhi eesistumisel on meie täielik toetus ning me kavatseme teha kõik võimaliku, et praegusel keerulisel ajal Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi edu tagada.

Selle põhjal tahaksin paluda teil, nõukogu ametisolev eesistuja, peaminister Topoláneki, pöörduda täiskogu poole. Ütlen veel kord: tere tulemast Euroopa Parlamenti.

(Aplaus)

Mirek Topoláneki, ametisolev eesistuja. – Euroopa Parlamendi president, Euroopa Komisjoni president, daamid ja härrad, astun täna esimest korda teie ette kui Euroopa Ülemkogu eesistuja. Tšehhi Vabariik asus ELi juhtpositsioonile pärast Prantsusmaad, mida ma pean rohkem kui sümboolseks. Prantsusmaa mängis kaasaegse Tšehhi riigi sünnis tähtsat osa. Prantsuse õukonnas kasvas üles meie suurim kuningas Karl IV, Püha Rooma Keisririigi keiser, kes Pariisi Sorbonne'i eeskujul asutas Praha ülikooli, mis on üks väljapaistvamatest haridusasutustest Euroopas. Oleme seega Prantsusmaaga seotud nii meie rahvuslike pürgimuste täitumise, kui ka Euroopa universaalsete väärtuste edendamise kaudu.

Nii nagu polnud kerge asutada Böömimaal Sorbonne'iga võrreldavat ülikooli, ei ole kerge ka Prantsusmaalt üle võtta ELi Nõukogu eesistujariigi staatust. Näen selle ülesande auga täitmiseks ainult ühte võimalust. Ma ei valinud juhuslikult keskaegset monarhi, et näidata meie sidet Prantsusmaaga ja Euroopa väärtustega. Oma poliitikas ei saanud Karl IV jääda kitsalt Tšehhi huvisid järgima; otse vastupidi, ta pidi kogu selle mitmepalgelise impeeriumi integreerima ja seda esindama.

Mõnes mõttes tulenebki Euroopa Liit sellisest keskaegsest universalismist – kui mitte muus, siis tõsiasjas, et eelistab üldist moraalkoodeksit ja üldisi õiguslikke aluseid kohalikele võimuhuvidele. Räägitakse ka teisest Euroopa Liidust, bürokraatlikust, tehnokraatlikust ja hingetust, ent mina usun sellesse Euroopasse: vabaduse, õigluse, ideede ja korra Euroopasse.

Selles väärtuste universumis, kus seadus seisab isiksusest kõrgemal, ei ole riigi suurusel tähtsust. Tähtis on suutlikkus teenida ühist ideed. Eesistujariigi roll ei ole oma huvide edendamine ega otsuste tegemine. Tema roll on olla arutelu vahendaja ja innustaja. Täna ei seisa ma teie ees kui Tšehhi Vabariigi peaminister, vaid kui Euroopa Ülemkogu eesistuja. Seisukohad, mida ma siin järgmise kuue kuu jooksul esitama hakkan, ei

ole mu isiklikud vaatekohad ega ka mitte Tšehhi valitsuse omad. Need saavad olema 27 riigi üksmeelsed seisukohad, mis on kätketud Euroopa Ülemkogu järeldustesse.

Ma ei kujuta ette, et võiksin kuidagi teistmoodi teie ette tulla. Teil, kui Euroopa Parlamendi otse valitud liikmetel, on muidugi õigus küsida minult kõike ning kui te huvi tunnete, on mul alati hea meel öelda teile oma arvamus või selgitada Tšehhi Vabariigi seisukohta; kuid ma ise ei arva, et see oleks oluline. Rahvuslike huvide tegevusväli on Euroopa Ülemkogu, mis loodi Euroopa demokraatia kontrolli ja tasakaalu paratamatult keerukas süsteemis. Ülemkogu esmane missioon on siiski otsida kohtumispunkti, aktsepteeritavat kompromissi. Kavatsen siin sellest alati rangelt, kindlalt ja täpselt kinni pidada.

ELis räägitakse, et tšehhid on alati millegi üle rahulolematud. Et me oleme torisejate seas, keda ülejäänud peaksid kartma, et me oleme hussiitide ja tulipäiste šovinistide rahvus. Ma ei nõustu põhimõtteliselt sedalaadi kriitikaga. Nagu meie esimene president T. G. Masaryk, olen ka mina veendunud, et „tšehhi küsimus“ on tegelikult Euroopa küsimus ning on alati arenenud üle-euroopalises kontekstis, ühiste Euroopa väärtuste kohaselt ja kooskõlas arengutega teistes riikides.

Nagu kirjutas Masaryk sada aastat tagasi oma „Tšehhi küsimuse“ teises väljaandes: „Meie rahvusliku kirjanduse ja keele uuele elule ärkamine leidis aset samal ajal kui kõigi Euroopa rahvaste taaselustumised ja uued arengud. See tähendab, et meie taaselustumine ei olnudki nii isoleeritud ja imekspandav, nagu tavaliselt öeldakse, vaid oli täielikult osaks üle-euroopalisest suundumusest.”

Ma usun, et need sõnad kehtivad endiselt praegu, mil Euroopa Liit tervikuna ning ka liikmesriigid omaette otsivad Euroopa uut nägu. Nägu, milles peegelduksid traditsioonilised Euroopa väärtused, ning mis vaataks vapralt ettepoole, kolmanda aastatuhande suunas. Sellist nägu, millel kooskõlas liidu motoga „*In varietate concordia*“ oleks ühtne ning samas mitmepalgeline ilme. Just nagu 19. sajandilgi, astuvad tšehhid sellesse arutellusse noore ja väikese liikmena. Just nagu tol ajal peame end siiski kauaaegseks osaks uhkete Euroopa rahvaste suures perekonnas.

Meil on kuue kuu jooksul võimalus täielikult demonstreerida oma suhtumist Euroopa integratsiooni. Tšehhi Vabariik on eesistujariigiks aastal, mis on oluline väga mitmel põhjusel. See on ELi ajalooliselt suurima, 2004. aasta laienemise viies aastapäev; sellest laienemisest sai varem osadeks jagatud kontinendi eduka taasühinemisprotsessi sümboolne ja praktiline kulminatsioon; ning sel aastal tähistab Euroopa raudse eesriide langemise 20ndat aastapäeva, mis võimaldas endistel nõukogude bloki riikidel tagasi pöörduda vabaduse ja demokraatia juurde.

2009. aastal on Euroopa Parlamendi esimeste otsevalimiste 30. aastapäev. ELi institutsioonide kolmnurgas on parlament see asutus, mida peame otsese poliitilise legitiimsuse allikaks. Euroopa Parlament on ELi ainus otse valitav asutus ning koos korduvate üleskutsetega nõndanimetatud „demokraatia puudujäägi“ vähendamiseks on aastakümnetega kasvanud ka tema autoriteet.

Ja lõpuks tähistab see aasta 60 aasta möödumist NATO asutamisest, mis on kõige tähtsam transatlantilise kaitse liit. Julgeoleku tasandil on NATO euro-atlantiliste sidemete vorm, mis kinnitab meie Euroopa tsivilisatsiooni väärtuste kehtivust ookeani mõlemal kaldal.

2009. aasta ei saa olema mitte ainult tähtsate aastapäevade aasta, vaid ka oluliste ja raskete väljakutsete aasta. Peame jätkama institutsiooniliste küsimuste lahendamist. ELi rahvusvaheline roll pannakse proovile mitte ainult veel lahendamata konfliktiga Gruusias, vaid ka uue pingete tõusuga Lähis-Idas. Ja viimaks nõuab taas kord meie kiiret tähelepanu energiajulgeoleku küsimus. Lisaks oma kindlaksmääratud ülesannetele peame, nagu eesistujariik Prantsusmaagi, hakkama saama ka uute juhtumitega. Kunagi ei saa välistada ees ootavaid üllatusi.

Eesistujariik ei saa mõjutada ELi pikaajalist tegevuskava ega esile tõsta uusi probleeme. Mida ta aga mõjutada saab ja peab on eesistumisperioodi prioriteetide valik; ning, nagu harilikult, kavatsen ma need prioriteedid siin esitada.

Meie esmane püüe on olnud tagada, et prioriteedid ei esindaks üksnes Tšehhi Vabariigi seisukohta, vaid peegeldaksid ka ELi arengu järjepidevust, kõigi liikmesriikide seisukohti ja ideid ning poliitilisi suundumusi. See ülesanne on olnud laiahaardeline ja üksmeelne, mitte vastuoluline ja ühekülgne. Muidugi on võimatu, et kõik nende prioriteetidega 100% rahule jääksid, kuid ma usun, et te kõik võite leida meie kavast midagi, millega ühel meelel olla.

Samas ei varja ma kindlasti fakti, et Tšehhi Vabariigile, nagu igale teiselegi liikmesriigile, pakub eesistujariigiks olemine võimalust juhtida tähelepanu sellistele teemadele, milles meile eriomased teadmised võimaldavad anda oma panuse. Millised need teemad on?

Nafta ja gaasi impordist sõltuva riigina ning endise idabloki riigina oleme teadlikud energiajulgeoleku tähtsusest mitte üksnes majanduslikule heaolule, vaid ka vabale ja sõltumatule välispoliitikale.

Totalitaarsuse kogemust omanuna hindame ühenduse liikme staatust väga kõrgelt ning peame oma moraalseks kohustuseks tugevdada koostööd nendega, kes on jäänud väljapoole. Samamoodi, nagu Prantsusmaa rakendab oma teadmisi Vahemeremaade suhtes, tahame meie ELi veenda idapartnerluse tähtsuses.

Kolmas panus, mida tahan siin nimetada, on meie pangandussektori kriisi kogemus, mille tegime läbi 1990ndate lõpus. Saame arutelluse anda oma panuse oma nõuannete ja ekspertidega. Seoses finantsasutuste stabiliseerumisega oleme praegu üks vähestest riikidest, kes pole pidanud pumpama maksumaksjate raha finantskriisist mõjustatud pankade päästmiseks.

Meie prioriteetidid eesistumisperioodiks peegeldavad Tšehhi teadmisi, austavad ELi arengu järjepidevust ning sobivad tegelikult väga hästi olemasolevate probleemide lahendamiseks.

Nagu te arvatavasti teate, on meie eesistumise deviisiks „barjäärideta Euroopa”. Lisaksin sellele alapealkirjana „korra Euroopa”. See visioon saab praeguses murettekitavas poliitilises ja majanduslikus olukorras uue tähtsuse. Me usume, et ainult selline Euroopa, mis oma majandus-, inim- ja kultuuripotentsiaali täielikult ära kasutab, suudab maailmakonkurentsist majanduslikult ja poliitiliselt püsima jääda. Kriisiaegadel on see topelt õige.

Euroopa potentsiaali täielikku väljaarendamist takistavad mitmesugused sisebarjäärid, mida peaksime püüdma eemaldada. Näiteks pean ma silmas viimaseid allesjäänud takistusi ELi nelja põhivabaduse täielikule kasutamisele kõigi liikmesriikide poolt – ebavajalikku halduskoormat ettevõtjatele või energiavõrkude vaheliste ühenduste puudumist, mis on takistuseks energiajulgeoleku suurendamisele ja energia siseturu arengule.

Teisest küljest ei saa barjäärideta Euroopa olla korra ja piirideta Euroopa. Sisemiste barjääride eemaldamine peab käima käsikäes kaitsega ebaseadusliku tegevuse eest, mis ähvardab eurooplaste huve ja turvalisust eelkõige intellektuaalse omandi kaitse valdkondades, ning ebaseadusliku sisserände eest. Üksnes selgelt kehtestatud piirid võimaldavad meil mängida aktiivsemat rolli, et kaotada välised barjäärid näiteks rahvusvahelises kaubanduses, et saaksime Euroopa riikide potentsiaali ja suhtelisi eeliseid paremini kasutada.

Oma eesistumise kuue kuu jooksul võtab Tšehhi Vabariik sihikule need väga tähtsad eesmärgid, rakendades selleks oma kava kolm peamist valdkonda, „Kolm Tšehhi E-d”: 1. majandus, 2. energia, 3. Euroopa Liit maailmas. Kerge liialdusega võiks öelda, et need kolm E-d on aasta alguses muutunud kaheks G-ks: gaas ja Gaza. Füüsikas tähistab E energiat ja G on raskusjõu kiirenduse sümboliks. Kõigile, kes vajavad tegevust, pakuvad 2 G-d küllaga ponnistusi.

Ütlen otse välja, et võiksin üksikutest prioriteetidest ja ülesannetest veel tundide kaupa rääkida; kuid mis tahes sõnadest tähtsamad on Tšehhi eesistumise senised tulemused. Täna on 14. jaanuar, mis tähendab, et oleme eesistujariigiks olnud kaks nädalat. Selle aja jooksul oleme suutnud leida poliitilise lahenduse Venemaa gaasi keerulisele küsimusele ning pidada läbirääkimisi kahe kõnealuse poole vahelise lepingu üle. Oleme juhtinud ka Euroopa delegatsiooni Lähis-Ida konfliktipiirkonnas. Delegatsioon viis kõigi asjaomaste pooltega lõpule raske läbirääkimiste vooru ning saavutas esimese edu humanitaarkoridori avamisel Gazasse.

Kõik see toimus ajal, mil seisime silmitsi raske olukorraga kodus, sest valituses toimusid ümberkorraldused ning saime opositsiooni rünnakute osaliseks. Opositsioon proovis vastutustundetult nurjata Tšehhi eesistumist ELi Nõukogus ja võttis riigi väliskohustused koduste poliitiliste vaidluste aineks. Arvan, et tulemused, mida oleme sellele vaatamata saavutanud, on kaugelt piisav vastus kahtlevatele häälele, mis väitsid, et Tšehhi Vabariik ei ole objektiivsetel ja subjektiivsetel põhjustel suuteline ELi juhtima.

Pöördun nüüd üksikasjalikumalt üksikute valdkondade juurde.

Esimene E: majandus

Eesistujariik Tšehhi hakkab peamiselt rõhuma G20 2008. aasta novembrikuu tippkohtumise deklaratsiooni otsuste ja Euroopa Ülemkogu 2008. aasta detsembrikuu otsuste täielikule rakendamisele. Vastavalt neile otsustele on peamine nõue edu saavutamiseks vältida ülemäärast reguleerimist ja vältida proteksionismi – ehk teisisõnu, pidada kinni ELi esmastest õigusaktidest, pidada kinni kehtestatud korrast. EL ei tohi ennast

muust maailmast eraldada; vastupidi, ta peab püüdlema maailmakaubanduses võimalikult suurema avatuse poole ning sellest maksimaalselt kasu saada.

Selles osas tabavad väga täpselt märki mu fraktsioonist PPE-DE pärit sõbra Joseph Dauli sõnad: Praegune majanduskriis ei ole kapitalismi lüüasaamine, vaid pigem poliitiliste vigade ning finantsturgude järelevalve korra puudumise tulemus.

Esmased ülesanded on läbi vaadata investeerimisühingute ja krediidasutuste kapitali adekvaatsust käsitlev direktiiv, kindlustust reguleerivat direktiivi käsitlevate läbirääkimiste lõpuleviimine, hindamisasutuste tegevust käsitlev määrus ning elektronrahaasutusi käsitlev direktiiv. Eesistujariik hakkab läbi suruma ka eurodes maksmist käsitleva määruse läbivaatamist ning viimase, kuid mitte vähemtähtsana, majandus- ja rahandusvaldkonna nõukogu tegevuskava kiiret ja põhjalikku rakendamist; see tegevuskava võeti vastu vastusena kriisile finantsturgudel. Samal ajal on oluline põhjalikult analüüsida võimalusi, mida pakub praegu kehtiv seadusandlus ning need täielikult ära kasutada.

Üksnes majanduslikult tugev ja mõjukas EL suudab hakkama saada ülemaailmse poliitika, julgeoleku, kaubanduse ja keskkonnakaitse tähtsate probleemide lahendamisega. Sellepärast peab eesistujariik end pühendama Euroopa majanduse taastamisplaani elluviimisele, rõhuasetusega selle Lissaboni strateegia raamistikku võtmisel: pärast majanduse tugevdamise lühiajalisi instrumente tulevad mängu struktuurireformide keskmise tähtajaga ja pikaajalised instrumendid.

Üks näide neist olulistest struktuurireformidest on ühine põllumajanduspoliitika. Selle põhiprintsiip on kõigile ELi liikmesriikidele võrdsete tingimuste loomine otseste maksete tegemisel – seda nii makstavate summade tingimuste, kui ka maksesüsteemi tingimuste osas (kõrvaldades ajaloolised lahknevused, makstes üksikute liikmesriikide põllumajanduse erisustele toetust). Tšehhi Vabariik tahab lülitada selle dimensiooni arutelusse, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika tulevikku pärast aastat 2013.

Pikemas perspektiivis on parim kaitse tulevikukriiside laastava mõju vastu ELi konkurentsivõime tugevdamine. Nagu olen öelnud varemgi, tuleb täielikult maksta panna ja kasutada neid nelja põhivabadust, mis on ELi aluseks. Sel eesmärgil lisaksin ka „viienda vabaduse” – teadmiste vaba liikumise, mis oleks mingis mõttes tagasipöördumine keskaegse universalismi juurde, mida olen juba nimetanud.

Oluline tegur konkurentsivõime parandamiseks on korraldusliku kvaliteedi parandamine, sealhulgas bürokraatlike takistuste vähendamine äritegevuse hõlpsamaks muutmiseks, seda eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks. Tšehhi Vabariik kavatseb sellele valdkonnale väga suurt tähelepanu pöörata.

Väliskaubanduse valdkonnas keskendub eesistujariik arutelude taaselustamisele WTOs. Selles osas peame ülimalt oluliseks Doha arengukava (DDA) edukat lõpuleviimist. DDA esindab püüet saavutada mitmepoolse kaubanduse läbipaistev liberaliseerimine, mis tooks pikaajalist kasu. Kui DDA läbirääkimised on peatatud, üritab eesistujariik lükata liikvele mõttetööd mitmepoolse kaubanduse vahendite üle ning hakkab toetama arutelude hoogustamist WTO muude kavade raamistikus.

Me ei tohi unustada investeerimist haridusse, teadusuuringutesse ja innovatsiooni koos vajadusega parandada reguleerivat keskkonda ja vähendada halduskoormat. Siinkohal tsiteerin Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsiooni esimeest Martin Schulzi: Euroopa ei saa maailma muude piirkondadega edukalt konkureerida mitte madalate palkade ja sotsiaalsete standardite abil, vaid tehnoloogilise uuenduste, kõrgema töö kvaliteedi ning oma rahva konkurentsivõime ja teadmiste toel. Toetan täielikult seda seisukohta.

Teine E: energia

Nagu esimene prioriteet, nii sobib teinegi praeguste arengu konteksti. Ütleksin, et isegi veel pakilisemalt ja tugevamalt. Ülemaailmne kriis võib Euroopat lühikese ajaga nõrgestada; kuid meid ähvardav energiapuudujääk võib otsekohe ja pikaks ajaks hävitada mitte üksnes Euroopa majanduse, vaid ka vabaduse ja julgeoleku. Eesistujariik Tšehhi jätkab kindlasti oma jõupingutusi varustada Euroopat turvalise, konkurentsivõimelise ja säästliku energiaga.

Energiajulgeoleku valdkonnas tahaksime keskenduda kolmele aspektile: esiteks, viia lõpule energiateegia teine läbivaatamine, sealhulgas ELi keskmise tähtajaga energiavajaduse ja varustuse analüüs ning sellel põhinev asjakohaste infrastruktuuriprojektide kindlaks tegemine. Teiseks, viia lõpule direktiiv toornafta ja naftatoodete miinimumvarude säilitamise kohta, kusjuures me toetame kohustuslike miinimumvarude suurendamist 90 päevalt 120 päevale. Kolmandaks, üleeuroopaliste energiavõrkude (TENS-E) reformimine; komisjoni 2008. aasta novembris heakskiidetud energijulgeoleku õigusaktide pakett sisaldab ka rohelist raamatut Euroopa energiavõrkude kohta. Vähem tähtis pole ka tugevdada liikmesriikide territooriumidel

asuvat infrastruktuuri, sealhulgas olemasolevaid piiriüleseid ühendusi, ning energiavõrkude uusi ühendusi rajada. Kõigi sellega seotud õigusaktide puhul loodame Euroopa Parlamendi toetust.

Loomulikult oleme huvitatud ka varustus- ja transpordiliinide mitmekesistamisest. On selge, et näiteks Nabucco gaasijuhtme ehitamine on kõige prioriteetsem küsimus ning sama tähtis on toetus uute naftajuhtmete ehitamisele. Edaspidi peame tegema jõupingutusi eri energialiikide mitmekesistamiseks, sealhulgas rehabiliteerima aatomenergia ja investeerima uutesse tehnoloogiatesse.

Ühe näitena oma suutlikkusest energiajulgeolek ka tegelikkuses saavutada, viitaksime meie vahendatud lepingule Venemaa gaasitransiidi järelevalvemehhanismi loomise kohta. Eesmärgiks oli taastada üldine usaldus Vene Föderatsiooni ja Ukraina vahel ning muuta see küsimus vähegi läbipaistvaks. Oleme saavutanud selle, et Venemaa ja Ukraina kirjutasid alla ühtsele dokumendile, nii et tarnete uuendamine ELile muutub võimalikuks.

Nüüd peab EL langetama otsuseid ja võtma meetmeid tagamaks, et sellised liikmesriike mõjutavad kriisid tulevikus enam ei korduks. Tuleb suurendada läbipaistvust gaasiäris ning mitmekesistada varustusliini ja varustajaid. Tuleb mitmekesistada ELi riikide eri energialiike. Meil on tarvis tõsiselt mõelda ohutu aatomenergia arendamise peale. Tuleb kiiresti läbi viia infrastruktuuri rajamine ELis, et tõhusa gaasituru rajamise eeltingimuseks luua tõhusad ühendused liikmesriikide vahel.

Siseturu ja infrastruktuuri valdkonnas peame püüdma saavutada ülekandesüsteemi operaatorite tõhusat koordineerimist, et lõpule viia elektri ja gaasi ühtse siseturu rajamine ning tagada ülekande- ja transpordisüsteemi puudujääkide kõrvaldamine.

Selle valdkonna seadusandlike prioriteetide küsimuses tahame valmis saada kolmanda paketi energia siseturu kohta, mis tähendab, et tuleb lõpule viia kahe elektri ja gaasi käsitleva direktiivi ja kahe määruse läbivaatamine; nende dokumentide eesmärk on elektri- ja gaasituru liberaliseerimise lõpuleviimine. Püüame määrused ka korralikult toimima saada ning asutada energiakorraldajate vahelise koostööagentuuri.

Veel üks valdkond on energiatõhusus, millega Rootsi oma eesistumise ajal üksikasjalikult tegelda tahab; see tähendab, et Prantsusmaa – Tšehhi Vabariigi – Rootsi eesistujariikide kolmik tegeleb energiaküsimusega tõesti ulatuslikult ja mitmest küljest lähtudes.

Kuigi prioriteedi nimetus on energia, on see lahutamatu seotud kliimakaitsepoliitikaga. Selles valdkonnas püüab eesistujariik saavutada ülemaailmselt aktsepteeritavat kokkulepet saaste vähendamiskohustuste kindlaksmääramiseks pärast 2012 aastat. Eelkõige tähendab see USA, India ja Hiina kaasamist ning valmistab ette laiapõhjalise rahvusvahelise konsensus saavutamist Kopenhaagenis 2009. aasta lõpus. See konsensus peaks peegeldama ka praegusi suundumusi maailmamajanduses. Saabuva majanduslanguse ja varustuskriisi taustal on eriti tähtis ühtlustada keskkonnakaitse-, konkurentsivõime- ja julgeolekunõuded.

Aasta algus tuletas meile meelde, et prioriteedi "EL maailmas" osana peame arvesse võtma ka ettenägematuid pakilisi ülesandeid. Iisraeli ja Hamasi vaheliste pingete uus tõus nõuab mitte ainult aktiivset lähenemist ELilt endalt, vaid ka koordineerimist oluliste ülemaailmsete ja piirkondlike jõududega. Taas on kinnitust leidnud, et rahu pole võimalik saavutada enne, kui Palestiina hakkab funktsioneerima täielikult väljakujundatud riigina, mis suudab tagada seaduslikkuse ja korra oma territooriumil ning ohutuse oma naabritele.

Sel põhjusel peab Euroopa Liit lisaks praegusele diplomaatilisele tegevusele jätkama jõupingutusi Palestiina infrastruktuuri rajamiseks, samuti julgeolekujõudude väljaõpetamist ja Palestiina juhtkonna autoriteedi kindlustamist. Konflikti lahendamise käigus tahab eesistujariik Tšehhi ära kasutada oma häid suhteid nii Palestiina kui ka Iisraeliga; siiski on selge, et ilma vastastikuse usalduseta ei ole pikaajaline rahu Lähis-Idas võimalik.

Olen juba maininud idapartnerlust. Gruusia kriis näitas, kui oluline on see, et ELil oleks kõnealuse piirkonna jaoks strateegia. Väga suure tähtsusega, mitte ainult moraalselt, vaid ka praktiliselt, on Euroopa naabrusspoliitika idadimensiooni süvendamine, et tugevdada koostööd piirkonna riikidega (eelkõige Ukrainaga), samuti ka Taga-Kaukaasia ja Kaspia piirkonna riikidega. See koostöö võimaldab meil mitmekesistada oma väliskaubandust ja energiatoorainega varustamist.

Mis puutub transatlantilistesse suhetesse, siis on ilmne, et kui need ei tugevne ega arene ei suuda EL tõhusalt täita oma rolli tugeva globaalse partnerina, samamoodi nagu Ühendriigid ei suuda praegu üksinda oma rolli täita. Pikaajalise edu saavutame üksnes siis, kui teeme koostööd. Seepärast rõhutab eesistujariik Tšehhi intensiivset dialoogi USA uue juhtkonna esindajatega sellistes olulistes valdkondades nagu majandus, kliima ja energia ning koostöö kolmandate riikidega (Pakistan, Afganistan, Venemaa, Lähis-Ida).

Samuti on ELi jaoks põhjaneva tähtsusega seisukoht, mille liikmesriigid võtsid läbirääkimiste ajal uue partnerluslepingu üle Venemaaga. Viimaste aastate ja eriti viimaste kuude sündmused tõstavad palju küsimusi ning rõhutavad vajadust ELi kui terviku ühtse hoiaku järele. Selle eelduseks on Venemaa ja üldiste seisukohtade mõistmine ning seepärast me toetame Venemaa-eksperptide koostööd kogu ELis.

Tšehhi eesistumise ajal jätkuvad ka laienemisläbirääkimised, mis hõlmavad Lääne-Balkani riike ja Türgit. Oma majandusprobleemide ja praeguse rahvusvahelise kriisi pärast ei tohi me Lääne-Balkaniit unustada. Horvaatia puhul teeb eesistujariik kõik, mida suudab, et tagada selle riigi ühinemine ELiga nii pea kui võimalik. Horvaatia positiivne näide on vajalik, et säilitada Euroopa väljavaated ülejäänud Lääne-Balkani riikide suhtes. Teeme kindlasti kõik võimaliku, et toetada nende arengut stabiliseerimis- ja assotsiatsiooniprotsessi raames.

Selle projekti osana on eesistujariik Tšehhi valmis jätkama ka Euroopa naabruspoliitika idadimensiooni arendamist ning parandama suhteid partnerriikidega. See hõlmab EU-lisraeli suhete tugevdamist ning Lähis-Ida rahuprotsessi üldiselt – praegused dramaatilised sündmused selles piirkonnas ei tohi meid heidutada. Vastupidi, need rõhutavad rahumeelse lahenduse leidmise vajadust.

Ja viimase, kuid mitte vähemtähtsana hõlmab Euroopa prioriteet sisejulgeoleku valdkonda. Seda sellepärast, et praegused julgeolekuohud tungivad oma loomuse tõttu üha rohkem sisejulgeolekusse. Vabaduse, julgeoleku ja õiguse ruumi rajamine on ELi ühishuvi, mis puudutab kõigi tema kodanikke. Selles kontekstis hakkab eesistujariik tegema jõupingutusi, et jätkuvalt edendada Schengeni koostööd, politsei- ja tollikoostööd ning liikmesriikide vahelist koostööd tsiviil- ja kriminaalasjades.

Me teame, et meie eesistuja positsiooni lõppu märgivad Euroopa Parlamendi valimised, pinevam poliitiline atmosfäär ning vajadus teatavate õigusaktide seadusandlik protsess lõpule viia, et need kõrvale ei jääks. Samuti on meie päevakorras arutelu algatamine Euroopa Komisjoni uue vormi üle.

Eesistujariigist Tšehhist oleneb ka arutelu jätkamine Iirimaa Lissaboni lepingu saatuse üle. Olen veendunud, et neid läbirääkimisi tuleb juhtida tundlikult ning austusega Iirimaa kodanike iseseisvuse vastu. Pealegi, kui referendum Lissaboni lepingu üle oleks leidnud aset Tšehhi Vabariigis, siis näitavad kõik märgid, et see poleks ka seal positiivselt lõppenud. On tarvis leida lahendus, mis oleks iirlaste enamusele vastuvõetav. See on kahtlemata abiks ka meie enda sisemisel poliitilisel välitlusel.

Alustan ütlusega, et Tšehhi küsimus on ka Euroopa küsimus. Arvatavasti pole ükski teine rahvus pühendanud nii palju ruumi, jõupingutusi ja aega vaidlemisele oma identiteedi üle kui tšehhid. See, mida Euroopa Liit praegu läbi teeb, oma eksisteerimise vormi ja eesmärgi otsimine, on miski, mida me väga hästi tunneme omaenda ajaloost. Seepärast pakume eesistujariigina ühendusele oma kaheksa aasta pikkusi kogemusi oma ajaloolise rolli otsimisel, oma koha otsimisel Euroopa rahvaste peres.

Tšehhi suhteid Euroopaga kirjeldas üle seitsmekümne aasta tagasi väga hästi kriitik ja filosoof František Václav Krejčí: „Me ei näe Tšehhi maid „Euroopa südadena” mitte niivõrd geograafilises, kui kultuurilises ja intellektuaalses mõttes. Me asume kontinendi kõige sügavamas südames, kuhu koonduvad igast suunast tulevad mõjud; me tunneme end ümbritsetuna kõigist Euroopa rahvastest, kui mitte otseses mõttes, siis kultuuritöö kujuteldava võimu kaudu. Ütleme seda sellepärast, et oleme intellektuaalsete hoovuste ristumiskohas ning sellest tuleneb, et meie missioon on olla vahendajaks, eriti ida ja lääne vahel.”

Need sõnad on inspireerivad 2009. aasta alguses, mil Tšehhi Vabariigi ees seisab ülesanne olla järgmise kuue kuu jooksul arutelu juhiks Euroopa Liidus. Täna teid tähelepanu eest.

President. – Ametisolev eesistuja, me soovime teid tänada ülimalt konstruktiivse ja ulatusliku raporti eest ning soovida teile eesistumise perioodiks kõike head!

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Härra president, härra ametisolev eesistuja, daamid ja härrad, 2009. aasta esimesed päevad ei jäta kahtlusteks ruumi. Järgmised kuus kuud panevad Euroopa Liidu proovile. Euroopa peab tõestama oma kindlat otsust aidata oma kodanikel, töötajatel ja ettevõtetel majanduskriisile vastu astuda ja sellega toime tulla. Euroopa peab tõestama oma solidaarsust sellistes hädaolukordades nagu on gaasivarustuse ootamatu kinnikeeramine, mida parajasti kogeme. Euroopa peab demonstreerima oma suutlikkust kasutada kogu oma välismõju niisuguste maailmarahule ohtlike rahvusvaheliste konfliktide lahendamiseks nagu praegune Gaza konflikt.

Tihedas koostöös ametisoleva eesistujariigi Tšehhiga – tahaksin tervitada peaminister Topolánekit ning tervet tema meeskonda, ma soovin neile palju edu nõukogu eesotsas ning ütlen veel kord, et tahan väljendada oma täielikku veendumust Tšehhi Vabariigi suutlikkuses seda tähtsat rolli täita – tihedas koostöös eesistujariigi ja Euroopa Liiduga püüab komisjon demonstreerida, et liit tuleb oma ülesandega hästi toime. Koos saame

me nende kuue kuu jooksul eurooplastele näidata, miks on Euroopa Liit praegu nii eluliselt tähtis. Me saame neile näidata, miks on nende otsestes huvides oma arvamuse kuuldavaks tegemine, valides uude Euroopa Parlamenti liikmeid. Näidakem oma kaaskodanikele, miks vajab Euroopa Lissaboni lepingu pakutavat demokraatia ja tõhususe suurendamist ning miks peaks ta sellest kasu saama, ning näidakem neile ka seda, miks me praegu rohkem kui kunagi varem vajame Lissaboni lepingut, millel on kõigi meie liikmesriikide toetus.

Me saame edasi minna kindlalt aluselt. 2008. aastal demonstreeris liit, et suudab vastu võtta raskeid otsuseid, mis panevad meie ühiskonnale paljudeks aastateks kohustusi. Energia- ja kliimamuutuse pakett näitab selgelt visionaarse ja otsusekindla Euroopa poliitilist tahet. Selle paketiga suudame astuda samme, mille abil saavutada detsembris ambitsioonikas rahvusvaheline kokkulepe. 2008. aastal tõestas liit ka oma võimet muutustega kohaneda. Leidsime kiiresti vahendid, millega reageerida finantskriisile, ning saavutasime väga kiiresti taastamiskava kokkuleppe, et Euroopa majandust viivitamata stimuleerida. Tulen selle juurde veel tagasi.

Samuti astub liit 2009. aastal oma tugeva rahvusvahelise mainega toel julgeolekuteemadega tegelema. Esimese asjana tuli aidata lahendada näiteks Venemaa ja Gruusia vahel olevat konflikti; liit ei vähenda edaspidigi püüdeid aidata kokku viia selliste konfliktide osapooli nagu Gazas; ning tegelikult on just tänu Euroopa Liidule avatud vähemalt humanitaarkoridorid, et Palestiina rahvast aidata.

Euroopa Liit on inspireerinud ka tegevuskavasid, mida G20 on asunud majanduskriisi küsimuses ellu viima. Ta on uuesti kinnitanud täielikku pühendumist turgude avamisele, eelkõige lõpule viies Doha arengu- ja kaubandusprotsessi, ning samuti milleeniumi arengueesmärkidele, mida kriisi karmuses ei tohi lasta muuta. Euroopa peab ka edaspidi tegema kõik, mida suudab praeguste väljakutsetega toimetulekuks ning ma usun, et meil on põhjust endas kindel olla.

Eeloleva aasta jooksul teeb komisjon jätkuvalt kõik, et tagada indu mille saime Washingtonis G20 ajal. Me usume, et oluline on jätkata ülemaailmse finantssüsteemi reformimiselt kõigi takistuste eemaldamist ning meil on erakordne võimalus G20-ga Londonis. Euroopa Liit peab Londonis kõnelema ühel häälel ning jätkama oma juhtpositsiooni demonstreerimist ülemaailmse finantssüsteemi reformimise kontekstis.

Komisjon jätkab sel aastal ettepanekute tegemist olulisteks algatusteks, näiteks finantsturgude toimimisviiside paremaks reguleerimiseks, uue tegevuskava käivitamist õiguse, vabaduse ja julgeoleku valdkonnas ning ettepanekute tegemist uute meetmete võtmiseks kliimamuutusega kohanemisel. Me kavandame oma ettepanekuid, pidades silmas ka eelarvet. Peale selle hakkame erilist tähelepanu pöörama majandusliku ja sotsiaalse olukorra arengule ning võtame kõik vajalikud meetmed kasutusele. Daamid ja härrad, te tegelete praegu mitme väga olulise ettepanekuga. Me loodame, et need saab parlamendi ametiaja lõpuks vastu võtta ning seda eelkõige tänu eesistujariigi Tšehhi Vabariigi võetud kohustusele. Pean täpsemalt silmas ettepanekuid, mis on seotud majandus- ja finantskriisiga, sotsiaalpaketi, energia siseturuga – mille elulist tähtsust on tõestanud praegused sündmused, ning ka sidepaketi ja maanteetranspordiga.

komisjoni president. – Keskendun täna oma märkustes energiale ja majandusele. Just siin tunnevad Euroopa kodanikud sellel aastal kõige suuremat survet. Ning just siin võib Euroopa Liidu otsustav tõhus tegutsemine palju muuta.

Üks probleem, mis nõuab Euroopa Liidu pakilist ja otsustavat sekkumist, kuigi mitte Euroopa Ühenduse süü tõttu, on gaas. Probleemi lahendamiseks on meil tarvis sukelduda Venemaa ja Ukraina vahelisse vaidlusse gaasitransiidi üle. Praegune olukord on lühidalt öeldes nii vastuvõetamatu kui ka uskumatu. Vastuvõetamatu, sest Euroopa Liidu tarbijad mõnes liikmesriigis on pärast nädala pikkust varustushäiret ikka veel ilma gaasita. Uskumatu, sest viibime endiselt selles olukorras päev pärast olulist lepingut, mis kirjutati alla kõrgemal tasemel koos Venemaa ja Ukraina juhtide kinnitustega, et nad rakendavad lepingu ja lasevad gaasil voolata.

Kavatsuseta kohut mõista on kujunenud välja tõsiasi: Venemaa ja Ukraina näitavad, et nad ei ole võimelised täitma oma kohustusi mõne Euroopa Liidu liikmesriigi ees. On tõestatud, et Gazprom ja Naftogaz ei suuda täita oma kohustusi Euroopa tarbijate ees.

Tahaksin edastada Moskvasse ja Kiievisse väga selge sõnumi. Kui Euroopa Liidu spondeeritavat lepingut pakiliseks probleemiks ei peeta, soovib komisjon Euroopa äriühingutel minna selle küsimusega kohtusse ning kutsub liikmesriike üles alustama otsustavat tegevust alternatiivsete energiavarustus- ja transiidivõimaluste leidmiseks.

(Aplaus)

Me näeme üsna varsti, kas tegemist on tehnilise takistusega või puudub poliitiline kavatsus lepingust kinni pidada. Seletan lihtsalt. Kui lepingust kinni ei peeta, tähendab see, et Venemaad ja Ukrainat ei saa enam energiaravustuse küsimuses Euroopa Liidu usaldusväärteteks partneriteks pidada.

(Aplaus)

Igal juhul teeb komisjon pärast meie energiastrateegia läbivaatamist eelmise aasta novembris lisettepanekuid energiapuudusele parandamiseks Euroopas.

Elulise tähtsusega on ka kliima- ja energiapaketi rakendamine ning komisjoni eelarvest 5 miljardi euro suuruse kasutamata rahasumma mobiliseerimine energiavõrkude omavaheliste ühenduste jaoks; ja ma tahaksin tänada eesistujariiki Tšehhi Vabariiki toetuse eest selle kohustuse täitmisel, mis viimasel Euroopa Ülemkogul kõrgemal tasemel vastu võeti. Euroopa peab nüüd tegutsema, et ära hoida samasuguse olukorra kordumist tulevikus.

Lubage mul nüüd teemat laiendada ja vaadelda majandust. Kõik märgid näitavad, et majanduskliima jätkab halvenemist. Töötus kasvab. Tootmisnäitajad kukuvad endiselt. Tõenäoliselt lähevad asjad halvemaks, enne kui nad jälle paremaks minema hakkavad. Me ei tohi olukorra tõsidust varjata, kuid me ei tohi olla ka negativistid ja fatalistid. Oleme välja töötanud õige strateegia, et sellest kriisist läbi tulla. Saame pehmendada kriisi mõjusid meie ühiskonna kõige haavatavamale osale ning saame praegu teha otsuseid, mis on meile kasulikud, kui kriisist välja tuleme, ja me loodame, et me tuleme sellest kriisist välja.

Järgmiste nädalate prioriteediks peab saama koostöö meie kavatsuste reaalsuseks muutmisel. See on komisjoni kavandatud ja Euroopa Nõukogu toetatud taastamiskava. See pakub piisavalt suurt toetust, millel on mõju kõigis liikmesriikides: umbes 1,5% Euroopa Liidu SKTst on märkimisväärne rahasumma, kui seda hästi kasutada.

Taastamiskava taotleb ülimat tõhusust, et saavutada ühekorraga kaks eesmärki: Euroopa majanduse pikaajaline tervis ja konkurentsivõime ning lühiajaline stimuleerimine, et langus peatada. On kindlaks tehtud, et see pole abstraktne majandusvõitlus, vaid eurooplasi, nende elatusvahendeid ja heaolu mõjutav kriis. Kriisi sotsiaalsete tagajärgedega tuleb tegelda otsekohe.

Lõpuks tuleb kasutada Euroopa dimensiooni, saavutamaks parimat mõju asjakohase koordineerimise kaudu, mis tagab, et ühes liikmesriigis võetud meetmetel on positiivne mõju teistes liikmesriikides ning et need algatavad positiivse koostöömimise.

Selle kava teostamiseks on meil tarvis eesistujariigi pühendumist, iga liikmesriigi ja nõukogu toetust ning parlamendi selget tegevust. See tähendab eelkõige kiiret kokkulepet seaduseelnõude paketi, kiirendades struktuurifondide kasutamist Euroopa globaliseerumise korrigeerimisfondiks, ning kokkulepet kasutamata jäänud 5 miljardi euro vabastamise kohta strateegilisteks projektideks, mis keskenduvad eelkõige energiale ja energiavõrkude omavahelistele ühendustele. Venemaa-Ukraina kriis on teinud selgemaks kui kunagi varem, et meie energia infrastruktuuri lünkade täitmisest saab strateegilist kasu kogu Euroopa. See tähendab, et tuleb tõhusalt rakendada kava, millega antakse meie majandusele umbes 200 miljardi euro suurune ergutus. Ja muidugi tähendab see olukorra kontrolli all hoidmist, sest nagu te aru saate, võib olukord halvemaks muutuda.

Seda lühiajalist meedet kasutusele võttes ei tohi silmist kaotada pikaajalisi eesmärke. Suudame kõige paremini töötada, kui toetume sellisele edule, millele on rajatud Euroopa õitseng, näiteks siseturu edu. Tšehhi eesistumise deviis „barjäärideta Euroopa” on kahtlemata tähtis ja inspireeriv sõnum, aga nagu peaminister Topolánek ütles ja mida lubage ka minul rõhutada, et barjäärideta Euroopa vajab korda – Euroopa korda. Korda, et tagada ühetaolised tegutsemistingimused liikmesriikide vahel ning ka ettevõtjate vahel. Korda, et tagada Euroopa integreerumise hüvede jagamine meie kodanikele. Korda, et tagada meie eluviisi pikaajaline jätkusuutlikkus.

Me teeme eesistujariigiga ning praeguse parlamendikoosseisuga selles suunas tihedat koostööd, sest Euroopa, mida tahame ja Euroopa, mida vajame, on selline Euroopa, mis ühendab vabaduse, solidaarsuse ja julgeoleku kõigi eurooplaste hüvanguks.

(Aplaus)

Joseph Daul, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – Härra president, ametisolev eesistuja, Euroopa Komisjoni president, daamid ja härrad, äsja ametisse astunult leiab eesistujariik Tšehhi end juba märkimisväärtete raskuste eest ning talle on usaldatud ränk ülesanne hakkama saada kolme suure kriisiga: jätkuva majandus- ja sotsiaalkriisiga,

gaasikriisiga, mis põhjustas konflikti Venemaa ja Ukraina vahel ning kahjustas tugevasti liitu ja selle naabruskonda, ning uue sõja puhkemisega Lähis-Idas.

Nende väljakutsete ees seistes on ainus hoiak, mille meie riigid võtta saavad, ühendada oma jõud, näidata üles solidaarsust ning võtta kasutusele koordineeritud ja otsustava iseloomuga meetmeid.

Mul on hea meel märkida, et eesistujariik Tšehhi on tihedas koostöös Euroopa Komisjoniga tegutsenud kiiresti ja üksmeelselt energiakriisis, mis Kiievi ja Moskva vahel konflikti tekitas. Kuigi lahendust ei ole veel leitud, ei saa me nõustuda, et meid pantvangis peetakse; me peame jõuliselt tegutsema. Teil on õigus, härrad Topolánek ja Barroso. Energiat oma kolme peamise prioriteedi hulka võttes on eesistujariik Tšehhi täielikult mõistnud, mis saab lähiaastatel üheks Euroopa peamistest väljakutsetest, see on nimelt meie energiaalne sõltumatus ja energiaallikate hädavajalik mitmekesistamine.

Euroopa rahvapartei (kristlike demokraatide) ja Euroopa demokraatide fraktsioon on nagu kõik Euroopa kodanikud äärmiselt mures selle konflikti pärast ning ohu pärast, mis selle tõttu tekib kõigile Euroopa riikidele. Me ei tohi taluda, et ELi liikmesriike selles konfliktis pantvangis peetakse ning see demonstreerib veel kord pakilist vajadust Euroopa energiapoliitika kokkuleppe järele. Seepärast peame tõsiselt järele mõtlema, mil viisil vähendada oma sõltuvust, ning võtma meetmeid energialiikide kombinatsioonide rakendamiseks.

Daamid ja härrad, ka Lähis-Idas valitsev olukord toob meid tagasi vajaduse juurde tunnistada oma vastutust rahvusvahelisel tasandil. Jah, Euroopa on maailma suurim humanitaarabi andja – võime selle üle uhkust tunda ja see peab jätkuma – kuid see ei ole ainult humanitaarabi, millega lahendada konflikti iisraelaste ja palestiinlaste vahel.

See, mida Euroopa vajab, on tugev, selgesti väljendatud poliitiline tahe, millel jätkub piisavalt inim-, sõjalisi ja rahalisi ressursse, et muuta ta usaldusväärseks teguriks maailma areenil. Miks jälgib maailm üksisilmi Barack Obamat? Sest Euroopa ei ole veel suuteline esitama oma visioone, ideaale ja teadmisi. Euroopa on kritiseerinud, ja õigusega, USA praeguse administratsiooni ühekülgset ning kui asjad Valge Maja uue asukaga muutuvad, nagu ma loodan, kas oleme siis valmis tagama oma osa mitmekülgsetes? Kas oleme valmis loovutama sõjalisi ressursse, mitte selleks, et sõtta minna, vaid rahu tagamiseks? Kas oleme valmis loovutama eelarvelisi ressursse, mida on tarvis, et anda meile vahendid oma poliitika juhtimiseks?

Härra Topolánek, olete õigusega võtnud üheks oma prioriteediks liidu välissuhted. Praegused sündmused pakuvad palju näiteid sellest kiirusest ja olulisusest, millega tuleks seda küsimust käsitleda, olgu siis seoses Venemaa, Ühendriikide või Lähis-Idaga, rääkimata Vahemeremaadest, Balkani riikidest, Aafrikast või muudest riikidest. Eurooplased eeldavad, et Euroopa avaldab mõju rahvusvahelises mastaabis; kõik arvamusküsitlused on seda aastaid näidanud. Milleks siis oodata?

Ja viimaks peab ametisolev eesistujariik tegelema majandus- ja sotsiaalkriisiga, jälgides riiklike taastamiskavade rakendamist ning juhtides Euroopa Liitu G20 tippkohtumisel, mis toimub aprillis Londonis. Me kutsume eesistujariiki Tšehhi Vabariiki üles Euroopa Komisjoniga käsikäes töötama, et koos meie rahvusvaheliste partneritega kindlaks määrata ja rakendada kord, mida kehtestada ettevõtjatele.

Euroopa Liit peab kaitsma oma sotsiaalset mudelit, sotsiaalset turumajandust, ning edendama maailma finantsturgudel niisuguse järelevalvesüsteemi rakendamist, mis sarnaneks meie riikides kasutatavale. Euroopa peab olema ühtne ja otsusekindel finantskriisi ning ka majanduskriisi ohjamisel.

Loodame teie peale, härra Topolánek, teie eesistujariigi peale, et näitate üles tarmukust ja juhite Euroopat sellel raskel ajal.

(Aplaus)

Martin Schulz, fraktsiooni PSE nimel. – Härra president. Peaminister Topolánek, teie juhataate Euroopa Parlamendi praeguse ametiaja viimast nõukogu eesistumist. See parlamendi ametiaeg algas Hollandi eesistumisega, mida juhatas härra Balkenende. Mitte keegi ei mäleta, mida ta siin ütles ja mida meie vastasime. Seetõttu saab see, mida me nüüd järgmise viie või kuue kuu jooksul koos arutame ja saavutame, põhjapanevaks eeltingimuseks Euroopa hääletuse õnnestumisele. Kui inimesed näevad, et meie – eesistujariik, parlament ja komisjon – oleme kokku tulnud ja kriisilukorra probleemidega edukalt hakkama saanud, siis olen kindel, et see tekitab põhiliselt positiivse ja konstruktiivse suhtumise Euroopa valimisvõitlusse.

Sellepärast oleme meie, Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsioon, huvitatud, et teie eesistumine oleks edukas. Mul oli mõningaid kahtlusi eesistumise esimestel päevadel, kui härra Schwarzenberg ütles, et Iisrael kasutab oma õigust enesekaitsele ning seadis end samale joonele ühe parteiga perioodil, mil Euroopa

Liitu vajati vahendajaks. Ta parandas end ja see on hea. Härra Topolánek, teie ise ütlesite: gaasikonfliktis me vahendajaks ei hakka. Olete nüüd end parandanud.

Olid küll mõned esialgsed probleemid, aga nendest on nüüd üle saadud, ja see on hea. Kui esialgne ebakindlus – ja tahaksin rõhutada, et härra Barrosol oli selles suhtes õigus – viib nüüd tegelikult selleni, et teie tegevus annab positiivseid tulemusi, siis on teil meie fraktsiooni täielik toetus. See käib ka teie täna hommikul siin peetud kõne kohta, mida kõik me kuulasime, aga samuti ka kindlustundega järgmiste kuude osas.

Tahaksin arutusele võtta ühe teie tõstatatud punktidest. Te tsiteerisite mu sõpra härra Dauli – tark mees, aga antud juhul polnud tal õigus – kes ütles siin, et finantskriis ei esinda kapitalismi lüüasaamist. See on õige, et kriis ei ole lõõnud kapitalismi – kahjuks eksisteerib see edasi – kuid see on lõõnud kapitaliste, kes on meile aastaid rääkinud, et pole tarvis mingit korda, sest turg võib ise reguleeruda, võib ise asju reguleerida. Need kapitalistid on lüüa saanud ning kui teie – olles praeguseni järginud poliitikat, mis sarnaneb nende inimeste omale, kes ütlesid, et me ei vaja korda – ütlete täiskogule täna hommikul, et me vajame Euroopas korda, siis saan üksnes nõustuda: muidugi vajame me rohkem korda, et hakkama saada, et finantskriisist välja tulla. Härra Topolánek, tahaksin soovida teile soojalt tere tulemast Euroopa korrastajate klubisse – paistab, et ka teie olete saanud oma õppetunni.

(Aplaus)

Peaminister, rahvusvahelises poliitikas on praegu otsustav periood. Kui Euroopa Liit soovib saada komisjoni presidendi kirjeldatud ülemaailmset rolli, siis ei tohi ta endale lubada erimeelsusi, muu hulgas ka energiapuuduse või Gaza konflikti küsimustes; me vajame 27 riigist koosnevat liitu tugeva majandusliku ja poliitilise blokina. Saame tugevad olla üksnes siis, kui ei luba endale jagunemist. Lõppeks on ju teiste tugevus nende lootus, et eurooplased kõnelevad eri häältel. Karel Schwarzenberg ütleb, et Iisrael tegutseb enesekaitseks, samas kui Louis Michel ütleb, et see riik rikub rahvusvahelist õigust. Kui Euroopa Liit ongi niisugune, siis pole põhjust sellega läbirääkimisi pidada.

Kui Venemaa või Ukraina arvab, et pool Euroopat on nende poolel ja teine pool teisel, siis ei ole me tugevad. Siiski oleme me tugevad, kui meil on tugev lepinguline alus; seda pakub Lissaboni leping. Kui teie eesistumise ajal teie valitsus – mis muidugi on teie riigi presidendi näol juba küllalt karistada saanud – selle lepingu ratifitseerib, annab see tugeva signaali Euroopa tugevuse kohta.

(Aplaus)

Praha loss on Václav Klausi asukoht, kes külastab meid veebruaris, kui ta Brüsselisse tuleb. Praha loss oli ka Karl IV asukoht, nagu peaminister mainis. Karl IV ehitas kuldse tee Prahast Nürnbergi, mis tema ajal oli tohutu vägitükk ning oli mõeldud ühendama inimesi ja rahvusi. Enne Saksamaa keisriks saamist, asukohaga Prahast, oli Karl IV Luksemburgi hertsog. Seepärast oli tema valitsusaeg Praha lossis tõeliselt euroopalik. Loodame siis, et Praha lossi võtab varsti jälle enda valdusse sama euroopalik isik nagu tema.

(Aplaus)

Graham Watson, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Härra president, oma fraktsiooni nimel ma tervitan ametisolevat eesistujat. Soovime teile edu, ametisolev eesistuja.

Üks suur tšehhi ütles kord: „Ma pole enam algaja: minult oodatakse väravaid; väravate löömine on mu töö.” Noh, see, mis oli tõsi Milan Barošil puhul, kehtib ka teie ja teie ministrite kohta. Teie töökava piiritleb need väravad.

Majanduse kohta ütlesite, et turutõkked – nii sise- kui ka välisturul – peavad kaduma, ning et Euroopa vastus majanduslangusele ei tohi olla ainult keynsilik rahakulutamine, vaid et me peame taotlema ausat konkurentsi, kaubanduse liberaliseerimist ning inimeste ja kaupade vaba liikumist.

Euroopa kodanikel on praegu raske aeg. Teie retsepti hakatakse vaidlustama, aga mitte liberaalide ja demokraatide poolt. Sest Tšehhi Vabariigi ja paljude teist kogemused tõestavad turgude võimet tuua inimesi vaesusest välja.

Energia osas on teil õigus, kui taotlete energiasüsteemide läbivaatamise eesmärgi, kuid läbivaatamise ja meie kliimamuutuse eesmärgid ei tohiks olla meie ambitsioonide piiriks, pigem hüppelauaks suurematesse ja rohelisematesse kõrgustesse, kiirendades Euroopa ülemineku tempot fossiilkütustelt taastuvenergiale ning tehes lõpu meie äärmuslikule energiasõltuvusele.

Praegu on meie järelevalve Ukraina lähetuskeskustes blokeeritud. Venemaa kinnitab, et ei saa gaasi eksportida, sest Ukraina ei transpordi seda, ja Ukraina kinnitab, et tal pole gaasi, mida eksportida, sest venelased on transiidiliini kinni pannud. Samal ajal kannatab Ida- ja Kesk-Euroopa tööstus, osa inimesi külmatab oma kodudes ning toimub liikumine tuumareaktorite taasavamiseks, mille meie liit on eaturvaliseks tunnistanud.

See ei ole funktsioneeriv energiaturg. See on vendade Marxide filmi faabula: *A Night in the Cold* (Öö külma käes) – või pigem kaksteist ööd ja need jätkuvad veel. Nii et lõpetage rääkimine energia siseturust ja taastuvenergia arendamisest: kasutage oma eesistuja-võimu vajalike investeeringute mobiliseerimiseks.

Prioriteedi „EL maailmas” puhul me tervitame teie eesistumise ambitsioonikust. Euroopa peaks mängima peaosa konfliktide lahendamises, arengu toetamises ja inimõiguste edendamises.

Aga kui te tõepoolest taotlete ELi teovõime suurendamist, miks olete siis Lissaboni lepingu ratifitseerimise järele edasi lükanud? Kui tahate ennetada relvade levikut, miks ehitate siis ballistiliste raketite tõrjesüsteemi Euroopa pinnale?

(Aplaus)

Ja kui tahate rahu Lähis-Idas, miks lasta siis Euroopat naeruvääristada nii paljudel erinevatel rahumissioonidel?

Gaza sündmuste areng muutub meist paljudel raskeks erapooletuks jääda. See täiskogu ei saavuta kunagi ühist seisukohta, kui taotleme kellegi süü täpset kindlaksmääramist, aga viga võib leida mõlemas pooles, kui vägivald on avalikult hukka mõistetud ja viivitamatu relvarahu saavutatud.

Hamasi raketirünnakutele pole mingit õigustust, aga samamoodi pole seda ka tihedate inertsete metall-lõhkeainete kasutamisele, mis sandistavad tsiviilelanikke.

Teie eesistumise juhtlause on „barjäärideta Euroopa”. Arvatavasti oli selle autoril mõttes muistne tšehhi vanasõna: „Kaitse ennast mitte taradega, vaid oma sõprade abiga”.

Eesistuja, meie, teie, kaaseurooplased, oleme teie sõbrad. Teie riigi president võrdles Euroopa Liitu Nõukogude Liiduga. Noh, meie ei kasuta pealtkuulamiseadmeid erajutuajamistel, nagu tegi tema selle täiskogu liikmetega.

Tema, kes soovib kõrvale jääda, võib seda teha. Kuid siin on sõprade liit – sõprade, võrdsete ja partnerite.

Teie eesistumise eesmärgid on julged. Me toetame neid. Jääge nende juurde ja meie jääme teiega.

(Aplaus)

Brian Crowley, *fraktsiooni UEN nimel*. – Härra president, Euroopa ja Ameerika vahel tuleb edendada paremaid poliitilisi ja majandussuhteid. Loodan, et eesistujariik Tšehhi Vabariik hakkab sellega lähematel kuudel tegelema. Ameerika saab järgmisel nädalal uue presidendi; ja meie kõigi ees seisavad suured väljakutsed. Peame finantsturud kindlasti varsti korda seadma.

fraktsiooni UEN nimel. – Ametisolev eesistuja, me tervitame teid täna siin täiskogul ja eriti tervitame eesistujariiki Tšehhi Vabariiki, kes on üle võtnud Euroopa Liidu juhtimise väga kriitilisel ajal. Oma fraktsiooni Liit Rahvusriikide Euroopa eest nimel ütlen, et ka meie pakume oma toetust teie kavale, et tagada Euroopa Liidu hääl ning samuti liikmesriikide hääl Euroopa Liidus oleks selgem ja tugevam.

Paljud kolleegid on praeguse kriisidejadaga seoses juba sõna võtnud ning hakatuseks tahan ma avaldada austust nii teie eesistujariigile kui ka president Barrosole otsustavate meetmete eest, mis võeti kasutusele siis, kui kerkis esile probleem seoses Euroopa Liidu gaasivarustuse katkestamisega, ja mitte ainult sellepärast, et me kedagi süüdistame, vaid sellepärast, et me sotsiaalsel, majanduslikul ja poliitilisel tasandil viivitamata sekkusime, tuues mõlemad pooled kokku teineteisega läbi rääkima, kuna see enne oli ebaõnnestunud.

Sel põhjusel ongi oluline nüüd selle eesistujariigi juhtimisel laiendada ideed idapartnerlusest, et me vaatame ida ja Balkanite poole, kuna need on praegusel ajal Euroopa Liidu nõrgad kohad mitte ainult poliitilise ebastabiilsuse, vaid ka energia ja majandustegevuse vastastikuse sõltuvuse tõttu.

Kuna aeg on lühike, siis lõpetuseks: te rääkisite viiendast vabadusest – teadmiste liikumise vabadusest. Need teadmised võivad anda meile vahendid, mida praegu vajame, et teha samm edasi innovatsioonis ja teadusuuringutes ning ka võimalused selles suunas liikuda. Läbi teie oma totalitaarsuse, vabaduse ning hariduse ja innovatsiooni suuruse ajaloo – nii individuaalse, kui ka riigi ajaloo – vaatame nüüd teie poole, et näitaksite meile järgmist sammu, kuhu Euroopa Liit peab liikuma.

Lubage mul lõpetada lühikese tsitaadiga John F. Kennedylt, kes oma ametisseastmise kõnes ütles: Täna me seisame uuel rajajoonel. Kuid see uus rajajoon, millest ma kõnelen, ei ole hunnik lubadusi – see on hulk väljakutseid. Ma tean, et te suudate nende väljakutsetega toime tulla.

Monica Frassoni, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – Härra president, daamid ja härrad, samal ajal, kui meie siin seda arutelu peame, kukuvad pommid Gazas. Ma arvan, et parlamendiliikmetena peaks olema meie peamine prioriteet ning ka nõukogu ja komisjoni peamine prioriteet lõpetada Gaza inimeste pommitamine. Praegusel hetkel on see meie kohus, peale selle ja lisaks sellele, et otsustada, kes on süüdi, ning meie lahkarvamustele selles punktis. Pean ütlema, et meie Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioonil on selles suhtes üpris selge seisukoht.

Härra eesistuja, te alustasite oma mõtteavaldusi, kõneldes keskajast, ajastust, mis oli vägivaldne, kauge, pime ja üksikute valgusallikatega, kuid kindlasti vägivaldne ja pime. Teie koalitsioonipartnerite pingutustele vaatamata paistab meile, et nende kuue kuu kava kannab tegelikult ajast pisut mahajäänud visiooni tugevat pitserit, ütleksime nõnda; tugevat märki konformistlikust, ultra-mittevahelesegamise lähenemisviisist, milles domineerivad äri ja turg, mis praegu, härra eesistuja, on moest läinud.

Ma arvan, et see kava on ka pisut ükskõikne vajaduse suhtes sotsiaalsete poliitikate, õigusaktide ja instrumentide järele, mis vastavad kodanike tegelikele vajadustele, ning pisut paigast ära oma keskkonnapoliitilistes vaadetes, pidades võitlust kliimamuutuse vastu kulutuseks või takistuseks, mitte innovatsiooni ja säästva kasvu peamiseks võimaluseks. Kui lubate nii väljenduda, siis kaldub see isegi natuke *macho* likkuse poole, öeldes, et on vaja läbi vaadata Barcelona eesmärgid tugistruktuuride loomiseks lastele, loomulikult eesmärgiga naised koju tagasi saata.

See on ka kava, mis näeb migrantides üksnes julgeoleku küsimust, mis eelistab pigem NATOt kui multilateraalsust, mis ikka veel mängib rakettide temaga ning ei rõhuta tegelikult seda, mis on välispoliitikas tõeliselt oluline, nimelt kokkukuuluvusjõudu: meie liidu kokkukuuluvusjõudu.

Samuti ei meeldi meile fakt, et pole mainitud nii olulist sektorit nagu võitlus diskrimineerimisega ning selle punkti kohta tahaksin ma teada, millise tähtsuse te omistate diskrimineerimist käsitleva direktiivi vastuvõtmisele. Kokkuvõttes on see kava, mis näitab paljude ohtude ja väheste võimalustega maailma.

Rääkisite oma vahendustööst Venemaa ja Ukraina vahelises gaasikonfliktis, kuid teie kavast on väga selgelt näha, et teie eesistumise ajal ei võeta selgeid meetmeid niisuguste riikide vastu nagu Slovakkia ja Bulgaaria, kes kasutavad gaasikriisi pakutud võimalust ohtlike vananenud tuumaelektrijaamade taasavamiseks. Peale selle, härra eesistuja, pidage palun meeles, et pole olemas ohutut tuumajõudu; võib-olla 30, 40, 50 või 60 aasta pärast juba on – ma ei tea – kuid praegu ei ole seda olemas. Sellepärast pole praegu mõtet seda arutada, sest see on väga kulukas pettekujutelm ning kisub meid muidugi eemale tegelikest prioriteetidest.

Energiajulgeoleku ja solidaarsuse saab saavutada jõulise, kõrvalekalduvatu tegutsemise kaudu energiatõhususe ja energiasäästmise edendamisel, mis on tohutu tööpõld innovatsioonile, tööhõivele ja tarbimise piiramisele. See on tegevuskava, mida peaksime kasutama, et muuhulgas vastata ka gaasisõjale. Meil on teile eriline palve, härra eesistuja; me palume, et veenaksite oma kolleege asetama kevadise Euroopa Ülemkogu keskmesse eesmärgi võtta siduv kohustus vähendada energiatarbimist 2020. aastaks 20% võrra, see oli eelmise aasta energiapaketi Tuhkatriinu, ning vaadata läbi oma prioriteedid, hinnates vähem pealiskaudselt detsembris vastuvõetud otsuseid taastuvenergia kohta.

Härra eesistuja, veel üks viimane sõna Euroopa tuleviku kohta: Lissaboni leping ei ole täiuslik, kuid on tõesti veider, et te pole seda veel ratifitseerinud. Sellepärast leidke, palun võimalus meile seletada miks, ja öelda, millal te seda teete.

(Aplaus)

Miloslav Ransdorf, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – Ametisolev eesistuja kõneles meie keerulistest ajaloolistest kogemustest. Olen seisukohal, et Tšehhi eesistumine on meie jaoks võimalus aidata üle saada Euroopa praegusest jagunemisest idaks ja lääneks. Oma romaanis „Vahva sõdur Švejek” kasutas Jaroslav Hašek kord sõnamängu, Saksa-Ungari sõnamängu, *kelet oszt, nyugat veszti*, mis vabas tõlkes tähendab, et ida annab ja lääs võtab. Järelikult on see viis, kuidas ajalugu on arenenud. Ma usun, et meil on võimalus sellele lõpp teha. Tšehhi eesistumine on meile ka võimalus vabastada ennast oma dogmadest ja eelarvamustest. Pakun selliste dogmade üheks näiteks Václav Klausi artikli, milles soovitatakse, kuidas sellest kriisist välja tulla, pehmendades ajutiselt sotsiaalseid, keskkonna- ja tervisestandardeid, sellepärast, ütleb ta, et need standardid takistavad otstarbekohast inimkäitumist. Mina ütleksin, et õige on teha hoopis vastupidi, et Tšehhi eesistumine peaks

aitama tagada, et meil on sotsiaalselt ja ökoloogiliselt juhitav majandus, see tähendab majandus, mille panevad liikuma sotsiaalsed ja keskkonnategurid. Tahaksin siinkohal märkida, et nõustun peaminister Topoláneki ühes asjas: on tarvis toetuda innovatsiooni voole, et meid kriisist välja tuua, ja on tarvis välja arendada – Richard Florida sõnadega, kui soovite – loov klass, kes aitab meie majandusel ummikust pääseda.

Tahan öelda, et meil kõigil on tarvis vaprust muudatusteks. Suur saksa kirjanik Stefan George ütleb, et tulevik kuulub neile, kes on suutelised muutuma. Ma loodan, et meie oleme suutelised muutuma, vabanema mineviku ikkest, et me oleme suutelised sulgema lõhe Ida- ja Lääne-Euroopa vahel ning moodustama ühtse üksuse, mis on vaba kompleksidest seoses Ühendriikide või ükskõik kelle üleolekuga. Tahaksin lõpetada oma sõnavõtu, rõhutades, et kuigi peaminister Topoláneki kõne oli võrdsitatud suurepäraste kavatsuste, resolutsioonide ja eesmärkidega ning kuigi Tšehhi eesistujariigil on üpris õige ja sobiv koostada ambitsioonikaid kavasid – on mul üks skeptiline kommentaar Poola satiiriku Jerzy Leci aforismi kujul selle kohta, et pühale palverännakule minek ei lõpetata teie jalgade higistamist.

Vladimír Železný, fraktsiooni IND/DEM nimel. – Ametisolev eesistuja, ükski riik ei ole alustanud oma eesistumist sellise negativismi laviini all ega saanud nii palju kohutavaid ettekuulutusi kui Tšehhi Vabariik. Prantsuse ajakirjandus poeb eriti nahast välja, et kujutada vaese liidu kohale kogunevaid tormipilvi, sest selle eesistumist ei juhi enam keegi nii lõpmatult võimekas isik nagu Prantsusmaa president, vaid selle asemel on juhtimise üle võtnud kamp tšehhe.

Muidugi needsamad tšehhid, kes on hakkama saanud nii surmava solvanguga, jättes ikka veel ratifitseerimata Lissaboni lepingu, mille abil mõned suured riigid hakkavad pidevalt usurpeerima otsuste langetamist liidus. Et asja veelgi hullemaks teha, on neil tšehhidel populaarne, ebameeldivalt terava mõistusega president, kes mitte ainult ei vastusta Lissaboni lepingut, vaid oskab asjatundlikult juhtida tähelepanu üha suurenevale demokraatia puudujäägile liidus. Sellesama puudujäägi pärast kukutasime me kakskümmend aastat tagasi oma riigis sotsialismi.

Siiski taotleb eesistujariik Tšehhi Vabariik tagasihoidlikke eesmärke ja mõistlikke prioriteete ning saab olema väga edukas. Soovigem talle kõike head ja andkem oma toetus, vaatamata Tšehhi sotsialistide häbiväärsele ülgumisele, kes juba ammu on vahetanud kodumaa-armastuse proletaarse internatsionalismi vastu ning üritavad seega praegu oma sotsialistlike isandate juhendite kohaselt Tšehhi eesistumist vankuma lüüa. Ma ei hooli sellest põrmugi!

Tšehhi eesistumisele on ette nähtud stsenaarium tõestada, et väikesed riigid on saamatud ning et on aeg liidu ohjad Lissaboni lepingu kaudu alatiseks suurte, võimekate ja kogenud riikide kätte anda. Just see teebki Tšehhi eesistumise nii oluliseks. See tõestab, et väiksemad riigid on samamoodi võimelised ELi juhtima. Mis neid eristab, on see, et nad on vabad suurushullustusest, enesekesksusest, avalike suhete hüsteeriast, teatavate presidentide ennasthellitavast hüperaktiivsusest ning pidevast praalimisest olematute saavutustega.

Soovin kogu südamest peaminister Topoláneki, asepeaminister Vondrale ja ülejäänutele palju edu. See saab olema rohkem kui lihtsalt mu oma maa edu; see saab olema väikese ja uue riigi edu. See on Euroopa Liidule tähtis sõnum. Näete, meil on kogemusi ka ühes teises valdkonnas. Kui suurimad ELi riigid on elanud ettearvatavate demokraatiatena ning õppinud tegelema ainult standardolukordadega, siis meie oleme veetnud pool sajandit, elades ülimalt ebastandardse totalitaarse režiimi all. See on meid õpetanud ebastandardsetele olukordadele loovaid lahendusi leidma, mis praegu kasuks tuleb.

Jana Bobošíková (NI). – Euroopa Liidu Nõukogu ametisolev eesistuja, daamid ja härrad, ma olen uhke kiiruse ja teovõime üle, mida eesistujariik Tšehhi Vabariik ELi riikide gaasivarustuse probleemi puhul demonstreeris. Ja mul oleks hea meel, kui nõukogu ametisolev eesistuja Mirek Topoláneki näitaks läbirääkimistel ELi tuleviku üle, see tähendab Lissaboni lepingu üle, samasugust otsusekindlust, mille tunnistajaks olime Vladimir Putini ja Julia Timošenkoga peetud gaasiväitlustel.

Nõukogu ametisoleva presidendi ambitsiooniks peaks olema liidriroll, mitte lihtsalt hooldaja osa. Nõukogu ametisolev president, teil on ainukordne võimalus demonstreerida, et suurusel olenemata on kõik riigid Euroopa Liidus võrdväärsed partnerid. Kui suudate meeleskindlaks jääda, härra Topoláneki, siis lähete ajalukku.

Teile on antud võimalus ja võim avalikult kuulutada, et Lissaboni leping on lirimaa referendum tulemusena surnud ja et see on viinud meid ummikusse. Te olete positsioonil, mis lubab teil teha ettepaneku uue visionaarse dokumendi loomiseks, millest saaks kõigi ELi liikmete huvide tõeline ühisnimetaja ja mis võidaks referendumitel kodanike toetuse. Pole tarvis pimesi läbi suruda Lissaboni lepingut, mis tugevdab ametnike ebademokraatlikku võimu, kes praegu saavad ringi tohutut hulka pabereid Euroopa eliidi suutmatuse kohta kokkuleppele jõuda, ja eriti nende vastumeelsust kodanike ees vastutavad olla.

Härra Topolánek, teie esindate siin riiki, millel eelmisel sajandil õnnestus end vabaks rebida Austria-Ungari Impeeriumist, mis elas üle Müncheni reetmise ja kannatas välja natsismi õudused. Te esindate riiki, mille rahvas seisis vastu Varssavi Pakti vägede invasioonile. Te esindate riiki, mis veetis 40 aastat Nõukogude Liidu kanna all, mis Vastastikuse Majandusabi Nõukogu mõju all vältimatult ettekavandatud vaesusesse langes ja mis totalitaarse režiimi endalt verevalamiseta maha raputas.

Ma keeldun uskumast, et niisuguste ajalooliste kogemustega riigi peaministrina te sooviksite, et otsuseid sotsiaalpoliitika, energia, maksude, õigusemõistmise ja julgeoleku kohta langetataks kusagil mujal kui igas liikmesriigis. Ma ei usu, et te tegelikult tahate, et liidu erivolitused oleksid ülimad liikmesriikide volituste ees. Ma ei usu, et te tahate liidu sekkumist rahvatervise, tööstuse, kultuuri, turismi, hariduse või spordi kaitsesse ja parandamisse. Ma ei usu, et tervitate fakti, et Lissaboni leping kaotab rohkem kui viiekümnes valdkonnas riikide vetoõiguse ning vähendab hääletustel väiksemate riikide, sealhulgas Tšehhi Vabariigi hääle kaalukust.

Härra nõukogu ametisolev eesistuja ja Tšehhi Vabariigi peaminister, jätkugu teil vaprust öelda ülejäänud 26 riigipeale seda, mida räägite eraviisiliselt kodus. Öelge, et Lissaboni leping pole hea ja et lükkate selle tagasi. Tehke seda demokraatia ja vabaduse nimel. Sellega ei teeni te aplausi nõndanimetatud „Euroopa eliidilt“, komisjoni ametnikelt ega isegi mitte selle parlamendikoosseisu enamuselt. Aga te teenite imetluse ja austuse kodanikelt, keda siin nii kergesti unustatakse, ning tõstate oma prestiiži oma kodumaal. Te olete eesistujaks 450 miljonile kodanikule, mitte ainult mõnele poliitikutele ja ametnikele.

Tšehhi Vabariigis te viitate tihti Lissaboni lepingule kui tarbetule halvale. Aga mis muudab halva vajalikuks? Lõpetage enese veenmine, et Lissaboni leping on tarbetu halb. See on lihtsalt halb ja teie saate seda muuta. Algate töö uue dokumendiga, viidake inspiratsiooniks Rooma lepingutele ja Messina deklaratsioonile ning edendage Euroopa Liidu ühiseid huvisid. Need on vabadus, heaolu, konkurentsivõime ja julgeolek, mitte eurotervis, euromaksud, europargid ja euroõlu.

Härra Topolánek, tarbetu halb on argpüksi vabandus. Teie ei ole argpüks, või ma vähemalt loodan, et pole. Teid toetab lirimaa referendum, teid toetab 55% tšehhi kodanikest, kes on Lissaboni lepingu vastu, ning te võite arvestada Tšehhi presidendi Václav Klausile jõulise häälega. Olen kindel, et teate, et suurim argus on teada, mida tuleks teha, ning see tegemata jätta.

Mirek Topolánek, nõukogu ametisolev eesistuja. – Tänan teid kõigi teie küsimuste ja kommentaaride eest minu kõne kohta. Ka Tšehhi Vabariigis on meil parlament, kus oleme harjunud seisukohtade paljususega, nii et mõned seisukohtadest ei tulnud mulle üllatusena, kuigi ma ei saaks nendega täiesti nõus olla. Siiski tahaksin lõppsõnas korrata – ja ma ütlen seda vastuseks kõigile küsimustele – et ma tunnen, et minu roll siin on olla Euroopa Nõukogu eesistuja ning nende kuue kuu jooksul ei kavatse ma läbi suruda oma isiklikke või parteipoliitilisi vaateid; kuid ma tunnen, et pean vastama ühele küsimusele, sest see puudutab mind isiklikult, ja see on väga karm hinnang Tšehhi presidendile Václav Klausile, presidendile, kes on Euroopa kodanike seas endale nime teinud, mis minu arvates on hea ja ma olen selle üle uhke. Václav Klaus on 1990ndatel toimunud Tšehhi ümberkujunemise iidol ja ma võiksin lisada, et tänu temale oleme me täna edukad ning tulime turvaliselt välja nende kümne aasta olukorrast. Olen uhke fakti üle, et tulime turvaliselt läbi sametrevolutsioonist, uhke fakti üle, et ajasime 1991. aastal oma maalt välja vene väed, et 1999 ühinesime NATOga, et 2004 ühinesime Euroopa Liiduga ning et kaotasime eelmisel aastal ELi riikide vahel olevad tõkked ja võime nüüd reisida Lissabonist Vilniusse ilma passi või mingite piiranguteta. Olen uhke, et olen kõigest sellest osa võtnud ja seisan täna siin, ning mulle tundub uskumatu, et Tšehhi Vabariik on nüüd nõukogu eesistujariik ühenduses, kus on peaaegu pool miljardit elanikku ja mis koosneb tervelt 27 riigist. Jätame kõrvale eeskirjade ja ühtlustamise küsimuse – aga kui Euroopa Liit kaotab võime vabaks avalikuks aruteluks ja püüab ka seda arutelu ühtlustada, siis ei ole see enam minu Euroopa Liit. Kui me kaotame võime ja võimaluse oma vaateid vabalt väljendada, siis on see tee hukatusse, ja ma panen väga pahaks Václav Klausile vastu suunatud rünnakuid. Tal on erakordne võime paigutada oma vaated niisugusesse ühtlustatud ja võiks öelda ülikorrektssesse arutellu ning tekitada sellega parameetrid värskele arutelule. Vaba arutelu peaks tulevikus olema Euroopa Liidu uhkuseks ning seda ei tohiks kunagi lämmatada.

Mis puutub Lissaboni lepingusse, siis ütlesin, et see on olemuselt üks keskpärane leping. Pisut halvem kui Nizza leping ja pisut parem kui sellest järgmine. See on juhtumisi minu isiklik seisukoht. Mina pidasin Tšehhi Vabariigi nimel selle lepingu üle läbirääkimisi; me kiitsime selle lepingu parlamendis heaks, ma kirjutasin sellele alla ja ma hakkasin parlamendis hääletama selle poolt – aga kordan jälle, et mõte, et peaksime mõnele liikmesriigile ette kirjutama, et nad peavad dokumendi ratifitseerima, et neil pole riiklikku õigust järgida oma menetluskorda ja ise otsustada, kas seda üldse heaks kiita, tundub mulle absurdne. Meil on vaja muuta institutsioone, meil on vaja parandada Euroopa mehhanismide funktsioneerimist, meil on vaja lihtsustada eeskirju; kas kõik see on Lissaboni lepingus olemas, pole ma päris kindel. Igahel meist on pisut erinev

ettekujutus, kuidas see leping peaks välja nägema, ja minu jaoks, proua Bobošíková, on see kompromiss, arvatavasti väga keerukas kompromiss, ja ma toetan selle ratifitseerimist.

Vähemalt mõned sõnad tuleks öelda olukorra kohta Kesk-Idas ja Euroopa seisukohast seoses selle konfliktiga. Euroopa Liitu on pikka aega nähtud kui „väga suurt maksjat, aga mitte osalejat”. See tähendab, et liit on teinud suure panuse investeeeringutesse, sealhulgas humanitaar- ja selle piirkonna arendamise investeeeringutesse, kuid pole lisanud oma kaalu „kvartetile” ega näidanud üles vastutust, mida kvartetis osalemine hõlmab. Arvan, et praegune olukord Ameerika uue administratsiooni tulekuga annab Euroopa Liidule võimaluse investeerida sellesse piirkonda mitte ainult raha, vaid ka oma algatusi probleemi lahendamiseks ning suuremat aktiivsust. Ma ei soovi olla ühe või teise poole kohtumõistjaks, sest on fakt, et iisraellastel on õigus elada turvaliselt ilma raketirünnakuteta, ning ma olen käinud Sderotis, Ashkelonis ja teistes Iisraeli osades. Samamoodi on Palestiina rahval praegusel hetkel õigus luua nende oma riik ja toimiv administratsioon ning elada turvalist ja väärikat elu. See 60aastane konflikt ei ole midagi lahendanud. Ma ei tee endale illusioone, et meie selle nüüd lahendaksime; meie lühiajaline eesmärk on saavutada relvarahu ja lõpetada sõjategevus. Tahaksin hinnangu anda mitte ainult Euroopa läbirääkijatele ja Karel Schwarzenbergi juhitud missioonile, mis on regiooni suunas teele läinud, vaid muidugi ka regiooni araabia riikide rollile, mis on olnud positiivne. Seda võib öelda Egiptuse rolli kohta või näiteks Türgi ja teiste riikide rolli kohta. Arvan, et kui on täidetud teatavad tingimused, nagu näiteks relvade Siinaist Gazasse smugeldamise lõpetamine, võiksime ühiselt saavutada olukorra – kas siis ülemaailmse julgeoleku struktuuri raames või läbi Euroopa Liidu üksinda või ainult osana sellest ülemaailmsest struktuurist – kus võib konflikti lõpetada, kuigi ma pole kindel, et see võiks kiiresti juhtuda.

Küsimuste kohta energiast, energiapaketi, kliimamuutusest ja Euroopa Liidu rollist protsessis: kõigile peaks olema silmnähtav, et kui Euroopa Liidu juhtpositsiooni kliimamuutuse küsimuses – olgu mu enda seisukohad sel teemal millised tahes – jälle ei toeta säästlikkus ja peamised tegijad, nagu näiteks USA, Vene Föderatsioon, Brasiilia, India ja Hiina, siis jääb see Euroopa Liidu algatus üksikuks, jääb hüüdjä hääleks kõrbes ja on ülemaailmses mastaabis kasutu. Meie roll on veenda teisi maailma jõude ja suurimaid saastetootjaid meie eeskujuga järgima, ning selles ma näengi meie rolli selle aasta esimeses pooles, sest minu arvates on kliima- ja energiapakett nüüd alla kirjutatud ja kinni pitseeritud ning ootab lihtsalt rakendamist, muidugi pärast heakskiitmist Euroopa Parlamendis – mida ma loodan toimuvat. Kogu energialiikide kombineerimise küsimust on mõnikord liigselt ideologiseeritud ja ülepolitiseeritud ning minu arvates peaks Euroopa Liit võtma selle suhtes väga praktilise ja pragmaatilise hoiaku ning üle vaatama lühiajalised ning keskmise ja pika tähtajaga eesmärgid ning lühiajalised ning keskmise ja pika tähtajaga vahendid nende eesmärkide saavutamiseks. Ma ei kujuta ette, et riigid, mis 90% ulatuses sõltuvad söepõhisest tööstusest, nagu Poola, oleksid suurelised mõneti halastamatul viisil radikaalselt muutma seda sõltuvust viieteistkümnelt või kahekümnele aastale jooksul. Muidugi peame investeerima uutesse söekaevandustehnoloogiatesse, „puhastesse tehnoloogiatesse”, ning käitiste tõhususe suurendamisse, sest me ei saa ühepoolset ja väga äkki seda sõltuvust muuta. Peame selle läbi arutama ja innovatsiooni investeerima ning muidugi järk-järgult kohandama energialiikide kombineerimist suundades, millest räägime – teisisõnu ulatuslikuma keskkonnakaitse suunas, mis sõltub vähem fossiilsest kütusest, ning muidugi turvalise ja suhteliselt odava energiavarustuse suunas, et Euroopa jääks konkurentsivõimeliseks ja oleks suuteline maailma mastaabis konkureerima. Terve Vene-Ukraina kriis pole mitte ainult usalduskriis, vaid kriis, millesse on kaasatud kaubanduslikud, majanduslikud, poliitilised, geopoliitilised ja strateegilised huvid. See on mitmekihiline probleem ja kindlasti ei soovi ma kohut mõista, kes on praegu lühiajaline süüdlane, sest meie arvates, Euroopa Liidu ja Euroopa riikide arvates, on praegu süüdi mõlemad, nii Venemaa kui ka Ukraina. Venemaa ei tärni gaasi ja Ukraina blokeerib gaasi transiiti; sel juhul peame avaldama piirkonnas oma mõjujõudu ja otsima lühikese aja jooksul viise selle probleemi lõpetamiseks ning – keskmise või pika aja jooksul – mitmekesistama allikaid ja transiitliini ning tagama elektri- ja gaasisüsteemide võrkude vastastikuse sidumise Euroopa Liidus, nii et võime saavutada selle, mida ei ole seni veel saavutanud: solidaarsuse ja erakorraliste kriisiplaanide rakendamise, sest, kuigi ma ei taha olla hukatusekuulutaja, kriis ei ole veel möödas ning olukord Slovakkias, Bulgaarias ja Balkanil on väga ohtlik ja kriitiline.

Ütlen märkmete põhjal, mida tegin eri parlamendifraktsioonide esindajate öeldu kohta, et minu arvates ei ole meie kava küll liiga liberaalne või liiga konservatiivne; meie kava tuleneb Euroopa Liidu pikaajalistest eesmärkidest ja pikaajalisest kavast ning Tšehhi panus sellesse, Tšehhi jälg, ilmutas ennast kohe uue aasta esimestel päevadel, olles hästi koostatud, sest meie rõhuasetus energiapaketi ühele osale, ootamatult ja üldse mitte liiga varsti, mõningasse põhjalikku, sügavuti minevasse arutellu selle üle, kuidas tagada Euroopa Liidu sõltumatus ja vabadus, mille eelduseks on sõltumatus või väiksem sõltuvus energia impordist ja Euroopa Liidust väljapool asuvatest allikatest.

Siin tõstatati küsimused seoses diskrimineerimisvastase direktiivi, Barcelona eesmärkide ja vähese rõhuasetusega sotsiaalküsimustele. Mina seda sel viisil ei näe – kuigi me muidugi oleme püüdnud vähendada nende põhieesmärkide hulka üpris sümboolse arvuni – sest me kindlasti ei alahinda ei diskrimineerimisvastast ega ka naiste kaitse küsimust. Kinnitan teile, et meil on tõepoolest väga ulatuslikke kogemusi seoses lastega, kes peavad viibima mitmesugustes asutustes, ning meie jaoks on eluliselt tähtis, et naistel ja peredel oleks valikuvõimalus: et nad saaksid valida, kui tahavad mingil ajal laste eest hoolitsemisele pühenduda, ning me tahame luua väga mitmekesiseid võimalusi selle võimaldamiseks, nii et perekond ei oleks sunnitud sotsiaalse puuduse olukorda; ning on samavõrd tähtis, et oleks olemas ka asjakohane valik lasteasutusi, ning uskuge mind, Tšehhi Vabariigi taolisel riigil on selles osas ohtralt kogemusi totalitaarsest ajajärgust, mil seda põhimõtet üpris jõuliselt peale suruti.

Arvan, et see on vist kõik, mida mul on tarvis sissejuhatuseks öelda. Kui üldse on midagi, millest tšehhid el puudust ei tule, siis on see enesekindlus, nii et tahaksin lõpetada, öeldes, et me ei kannata vähimalgi määral alaväärsustunde all sellepärast, et Tšehhi Vabariik on suurtest riikidest väikseim või väikestest riikidest suurim; me oleme Euroopa Liidus suuruselt kahesteistkümmes riik. Tahaksin teile lihtsalt meenutada, et kui Rootsi 2001. aastal eesistumise üle võttis, olid ajaleheartiklid just samasugused nagu novembris ja detsembris Euroopa meedias, kaheldes, kas euroskeptikud rootslased, kellel pole eurot ja kes seda ei taha, on suutelised tegelema ühtse rahavääringu probleemidega, kas nad on suutelised juhtima arutelu Nizza lepingu sõlmimise üle või, uue riigina, Euroopa Liitu üldse juhtima. Kui me nüüd asendame Nizza lepingu Lissaboni lepinguga ning Rootsi Tšehhi Vabariigiga, siis näevad need artiklid täpselt ühtemoodi välja. Meil ei ole selle tõttu alaväärsuskompleksi.

ISTUNGI JUHATAJA: Rodi KRATSA-TSAGAROPOULOU

Asepresident

Jan Zahradil (PPE-DE). – Nõukogu ametisolev eesistuja, ma jätkan Tšehhi teemaga, mis on siin üles võetud. Mida me näeme, on see, mille te ise ära märkisite ja tunnistasite ning oma kõnes rõhutasite, nimelt et Euroopa Parlamendi valimised lähenevad kiiresti ning väga tõenäoliselt kuulete te nii tšehhidelt kui ka teistelt parlamendiliikmetelt paljusid sõnavõtte, mis on mõjutatud pigem pingestuvast valimiseelsest õhkkonnast kui katsest hinnata teie esitletud eesistumiskava.

Ma usun, et Tšehhi eesistumise esimestel päevadel seisis Tšehhi valitsuse ees enneolematute mõõtmetega katse ja et ta tegi selle edukalt läbi. Mul on väga hea meel, et mitu mu kaasliiget seda siin rõhutasid. Samuti on ilmseks saanud, et 3 E-d, kolm prioriteeti – majandus, energia ja välissuhted - on üpris täpselt Tšehhi prioriteetidena kindlaks määratud, sest sündmused, millega aasta algas – Gaza konflikt ja Euroopa gaasivarustuse kriis – võib liigitada vähemalt kahe eelpool mainitud prioriteedi alla. Fakt, mida meil varem ei õnnestunud avalikult tunnistada, on nüüd samuti selgelt ilmnenu, nimelt et energiapuudus on Euroopa Liidu tuleviku peamine tegur ning tähtsam kui miski muu, sealhulgas ka Lissaboni leping, julgaksin ma öelda, sest leping ei varusta meid ei valguse ega ka soojustega. Energiapuudus pole mitte ainult ühe eesistumise, vaid paljude aastate probleem; Tšehhi Vabariigile on suur väljakutse ja suur au selles küsimuses edu saavutada. Samal ajal näitab see, kuidas kõik 3 E-d on omavahel seotud, sest energiapuudus mõjutab majandust, milles alati annab kohe tunda piirangute esmane toime, samuti välissuhteid, sest me ei saa kaitsta Euroopa energiapuudust ja varustuse mitmekesisust ilma idapartnerluseta, naabruspoliitikata või Euroopa Liidu edasise laienemiseta, võttes liikmesriigiks näiteks Türgi.

Ma usun, et Tšehhi Vabariik hakkab selle küsimusega tegelema, et see hoogustab seda arutelu ning et see jätab oma unustamatu jälje Tšehhi eesistumisele ja ELi liidripositsioonile. Soovin meile kõigile selles osas edu.

Libor Rouček (PSE). – Peaminister Topolánek, president Barroso, daamid ja härrad, ma ei tea selles parlamendikoosseisus kedagi, mitte ühtegi liiget, kes ei sooviks Tšehhi eesistumise õnnestumist. Eurooplased idas, läänes, põhjas ja lõunas, Vanas Euroopas ja Uues Euroopas soovivad edu Euroopa Liidule ning ka Tšehhi eesistumisele. Ütlema tagi on selge, et selle parlamendi liikmetel, olgu nad pärit sotsiaaldemokraatide, rahvapartei, liberaalide või roheliste leerist, on samuti seesama lootus. Siiski on kahjuks, ma kordan, kahjuks, võimust võtmas teatavad hirmud ja teatavad kahtlused Euroopa avalikkuse ja isegi selle parlamendikoosseisu seas, et kas Tšehhi Vabariik saab ikka eesistumiseks edukalt hakkama. Selleks on mitu põhjust.

Esimene põhjus on ebastabiilsus Tšehhi Vabariigi valitsuskooalitsioonis. Näiteks mu kaasliikmed peavad arusaamatuks seda, et eesistumise päris alguses asendati ministreid ja reorganiseeriti valitsus. Kuidas saavad uued ministrid, näiteks transpordi ja piirkondliku arengu ministrid, kellel ei ole Euroopa kogemust, edukalt toime tulla Euroopa agendaga ning Euroopa Nõukogu eesistumisega? Samuti ei mõista mu kaasliikmed,

miks näiteks sotsiaaldemokraadid, kes praegu Tšehhi Vabariigis ametis on ja ametisse jäämise eest võitlevad, otsustasid pidada oma valimiskongressi Tšehhi eesistumise ajal.

Tšehhi valitsuse ja presidendi suhted on samuti tekitanud hulga küsimusi, nagu me juba kuulsime. Tahaksin saada selget vastust, kas Tšehhi eesistumine või Tšehhi valitsus nõustub president Václav Klaus'i vaadetega, kes lükkab tagasi Lissaboni lepingu, eitab globaalset soojenemist ning väidab, et praegune finants- ja majanduskriis on põhjustatud ülereguleerimisest ning sotsiaal- ja keskkonnapoliitika olemasolust.

Samuti on tõsiselt alust kahtlusteks seoses teie kodutöö tegemata jätmisega, jättes täitmata kantsler Merkeli ja president Sarkozy palve, et eesistujariigina võiks Tšehhi valitsus ratifitseerida Lissaboni lepingu eelmise aasta lõpuks. Peaminister, tahaksin, et teeksite selge avalduse, kas leping Tšehhi parlamendis ratifitseeritakse. Tahaksin ka selget avaldust, miks lepingu ratifitseerimine on seatud sõltuvusse kahepoolse radariteemalise kokkuleppe ratifitseerimisest Ühendriikidega ning Tšehhi parlamendi kahe koja vahelisi suhteid käsitlevast seadusest.

Lissaboni leping on hädavajalik, nagu me siin kuulsime. Me vajame seda muuhulgas ka selleks, et teoks teha Tšehhi prioriteete. Arvan, et need prioriteetid on õiged, kuid selleks, et oleksime ka tulevikus suutelised nende poole püüdlama, kui rääkida näiteks energiapoliitika ja Euroopa suuremast rollist välispoliitikas, vajame me tihedamat koostööd ning selleks omakorda vajame me Lissaboni lepingut.

Kokkuvõtteks: ma soovin Tšehhi eesistumisele õnnestumist ja palju edu. See on nii Tšehhi Vabariigi kui ka Euroopa Liidu huvides.

Silvana Koch-Mehrin (ALDE). – Proua juhataja, nõukogu ametisolev eesistuja, Euroopa Liit on kogenud kuus kuud draamat, dünaamikat ja deklaratsioone president Sarkozy juhtimisel ja nüüd võtate teie selle üle, härra eesistuja, huumorimeelega, millega harjumine võib pisut aega nõuda. Loodan, et teie nõukogu eesistumine saab olema konstruktiivne ja produktiivne, sest ELi ees seisavad tohutud väljakutsed. Te ise mainisite sõda Iisraeli ja Hamasi vahel ning majanduskriisi ning muidugi on siin veel siseküsimused, näiteks Lissaboni leping.

Lubage mul peatuda teie kõne ühe aspekti juures: energiapoliitika. Te rõhutasite selle põhjanevat tähtsust ning ma nõustun teiega, et energia on kaasaegse ühiskonna põhiline tooraine. Meie elustiil, meie majandus, meie edasine areng – kõik on sellest sõltuvuses. Me ei tohi sõltuda energiatarnetest. Sõltumatus nõuab, et meil oleks hea kombinatsioon erinevatest energiaallikatest.

Sellepärast ma loodan, et oma avala otsekoheise käitumisviisiga suudate te veenda teie Euroopa partnereid alustama uusi läbirääkimisi tuumajaamade üle ning eriti veenda Saksamaa valitsust lõpetama oma tuumajõu-vastast poliitikat. See on nõue meie kontinendi julgeolekuks.

Tuleb väga palju ära teha ja see on teie võimalus Euroopat edasi viia. Tahaksin väljendada oma tänu ja oma veendumust, et teiega tuleb edukas koostöö.

Konrad Szymański (UEN). - Proua juhataja, ametisolev eesistuja, on olemas ainult üks mõõdupulk, millega mõõta teie valitsuse määratud Tšehhi eesistumist ja viimaste nädalate dramaatilisi sündmusi, ja see on Euroopa Liidu energiapoliitika.

Praegu jõuame me lõpule järjekordse energialäbirääkimiste vooruga Venemaa ja Euroopa vahel, kuid meil pole ikka veel süsteemset tagatist või poliitilist raamistikku taoliste probleemide kordumise vältimiseks tulevikus. Pärast energiakriise 2004., 2006. ja 2008. aastal on Euroopa Liidul nüüd ülim aeg edasi minna mitmekesistamisega ja seda mitte ainult energiaravustuse, vaid ka energiaallikate osas, mida me nii tungivalt vajame. Sel põhjusel ma ootan, et eesistujariik Tšehhi astuks uusi samme tagamaks finantstoetust Nabucco gaasijuhtmele ning jõulisemat energiapoliitikat Kesk-Aasias. Sellepärast eeldan, et Põhja-Euroopa gaasijuhe kriipsutatakse Euroopa Komisjoni prioriteetide nimekirjast maha, kuna nende meetmete võtmise ebaõnnestumine tähendab ärkamist järgmisel talvel samade probleemidega, mis meil on praegu.

Claude Turmes (Verts/ALE). – Proua juhataja, Euroopa usaldusväärsus on seoses energiaprobleemidega kaalule pandud. Täna teid, härra Barroso, teie väga selgete sõnade eest tänan hommikul.

Need kompaniid Gazprom ja Naftogas, see etteaste, mida oleme nüüd näinud kaks, kolm, neli, viis päeva, see on uskumatu! Nüüdsest alates peame ütlema: „Härrased, nüüd tõesti aitab!” Et seda teha, peame tegutsema koos. Aitäh teile hea koordineerimise eest! Kas keegi siin oskab mulle ära seletada, milleks toimusid need Slovakkia ja Bulgaaria peaministrite visiidid Moskvasse? Juba see näitab Gazpromile, et me pole ühtsed. Seletage mulle ära nende visiitide põhjus.

Läheme edasi, ma usun, et komisjonil on täita väga suur roll; peame koostama gaasi osas hädaolukorra lahendamise plaanid. Esimese asjana tuleb ümber teha gaasi julgeoleku direktiiv, vastasel korral pole Euroopa Komisjonil tegutsemiseks piisavalt poliitilist võimu. On tarvis Euroopa koordineerimist. Teiseks on meil tarvis olevasoleva rahasumma piiresse jäävat plaani, et lahendada hädaolukord Kesk- ja Ida-Euroopa gaasi infrastruktuuris.

Kolmandaks on meil tarvis kombineerida Euroopa majanduslik taastumine üldise energiainvesteeringute kavaga. Peamine prioriteet on Ida-Euroopa ehitised. Täiesti skandaalne on näha, et millessegi kasulikku on investeeritud proportsionaalselt nii väike osa struktuurifondidest! Selle asemel, et Euroopa meistrivõistlusteks staadione ehitada tuleks minu arvates raha investeerida meie kodanike heaks – hoonetesse, soojusvõrkudesse ja taastuenergiasse.

Mu viimane märkus on see, et kui tegemist on tuumaenergiaga, siis oleme me veel rohkem sõltuvad kui gaasi osas. Me impordime 99% oma tuumakütusest! Lõpetage tuumaenergia seostamine sõltumatusega! Proua Koch-Mehrin, kõlasite seda mainides naeruväärselt.

Jiří Maštálka (GUE/NGL). – Peaminister, daamid ja härrad, olen üpris kindel, et siin saalis pole kedagi, kes kadestaks eesistujariiki Tšehhi Vabariiki selles olukorras, milles ta Euroopa Ühenduse juhtimise üle võtab. Peaminister, üks peamisi loosungeid, mida olete oma eesistumiseks välja kuulutanud, on Barjäärideta Euroopa. Seda loosungit saab tõlgendada mitmel moel, olenevalt kellegi poliitilistest ja isiklikest kogemustest. Mina isiklikult usun, et seda ei saa mõista teisiti, kui finants- ja turumehhanismide jätkuva lõdvendamisena; ma ise näen seda pigem väljakutsena teha veel paremaks see, mille üle Euroopa võib õigusega uhke olla, nimelt Euroopa sotsiaalne mudel. Ma ei mõtle siin lihtsalt võimalusele kaotada mõttetud piirangud ega tööhõive väljavaadetele. Ma näen seda võimalust kui šanssi anda liikuvale tööjõule usaldusväärsed tagatised võrdväärse kohtlemise suhtes. See võib näiteks hõlmata piiriülese tervishoiu lahendamata probleemide positiivset arengut Tšehhi eesistumise ajal.

Kui Euroopa peab olema barjäärideta, oleks hea alustada sellest, et uusi enam ei looda. Euroopa pole ainult Euroopa Ühendus; Euroopa hõlmab ka meie naabreid, kes kuuluvad Euroopasse mitte ainult geograafiliselt, vaid ka ajalooliselt. Tahaksin teada teie arvamust sel teemal, samuti seda, kas eesistujariigi strateegiat kohaldatakse Euroopa Liidu piiri ääres asuvatele naabritele. Pean silmas peamiselt Serbiat ja tundlikku Kosovo küsimust, samuti mõtlen eriti Moldaavia peale, mis on teinud palju positiivseid samme tihedamate sidemete sõlmimiseks Euroopa Ühendusega. Minu arvates toob barjääride loomata jätmine kaasa kõrgete põhimõtetega, kuid euroopaliku poliitika Venemaa ja Hiina suhtes. On tarvis püüelda tasakaalustatud suhteid ka nende riikidega, eriti kui mängus on Euroopa huvid.

Barjäärideta Euroopa tähendab ka tõsise tähelepanu pööramist faktile, et ELi territooriumilt võib leida arvukaid vähemusi. See hõlmab üht vähemust, millest me siin parlamendis rääkida ei taha, nimelt mittekodanikke mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis. Nende küsimustega tegelemise võtmetegur on muuhulgas seotud uue poliitika elluviimisega, teisisõnu, topeltstandardite poliitika kõrvaldamisega. Ütlesite, et vabadus ja otsuste tegemine on põhjaneva tähtsusega. Andke omaenda riigi kodanikele võimalus otsustada referendumil Lissaboni lepingu ja USA radarite paigaldamise üle. See kinnitaks teie sõnade siirust.

Philippe de Villiers (IND/DEM). – Proua juhataja, tahaksin oma Fraktsiooni Iseseisvus ja Demokraatia nimel Tšehhi eesistumist aupaklikult tervitada ning teha seda, väljendades suurt lugupidamist, mida me tema vastu tunneme, sest tšehhi rahvas on kogenud suuri raskusi ja on paljudest meist paremini varustatud, et mõista maailma vabaduse väärtust ja tähendust. Tahaksin seda tervitada ka meie lootusi väljendades. Härra Topolánek, härra Klaus, te esindate meie jaoks kaht lootust: kuulata rahva häält, see tähendab tagada, et referendumit Lissaboni lepingu üle kõikjal Euroopas arvesse võetaks, ning anda inimestele tagasi nende vabadus, vabastades nad Brüsseli bürokraatiast, mis meid uputab. Üha suurem hulk meist, Euroopa rahvastest, on praegu muutumas Brüsseli dissidentideks.

Frank Vanhecke (NI). - Proua juhataja, kõigest minuti pikkuse kõneajaga jõuan ma vaid paluda eesistujariiki Tšehhi Vabariiki aidata meil tagada, et Euroopa institutsioonid austaksid demokraatiat. Demokraatia puhul on inimesed need, kes otsustavad. Juhtus nõnda, et riikides, kus inimestel lubati oma arvamust väljendada – Prantsusmaal, Madalmaades ja Iirimaa – läks Lissaboni leping ehk Euroopa konstitutsioon prügikasti. Loodan, et uus eesistujariik hakkab tõepoolest rohkem välja astuma kodanike ja vabaduse eest, mitte ülbete Euroopa tippametnike eest, nagu oleme enamiku eesistujariikide puhul harjuma hakanud.

Siis on veel Türgi küsimus. Eurooplaste suur enamus on selle vastu, et võtta meie liitu riik, mis ei asu Euroopas. Ka selles küsimuses suruvad eurokraadid siiski peale oma tahtmist ja me vajame eesistujariigi Tšehhi Vabariigi abi. Võttes arvesse, et Tšehhi Vabariik vabanes diktatuurist mitte nii väga ammu, võiks teie eesistumine

proovida järgmise kuue kuu jooksul olla demokraatia ja vabaduse majakaks, see tähendab, kui julgete tegutseda selle ELi eliidi tahtmise vastu.

Timothy Kirkhope (PPE-DE). - Proua juhataja, tervitan peaminister Topolánekit siin Euroopa Parlamendis ning ma tean eelmiste diskussioonide põhjal, et Euroopa on järgmise kuue kuu jooksul väga heades kätes. Tšehhi Vabariigi jaoks on see ajalooline hetk ja niisugune hetk, mille puhul te toote esile oma tavapärase poliitilise vilumuse.

Tšehhi eesistumise kavas on paika pandud mõned olulised prioriteedid: kolm E-d – energia, majanduse parandamine ja Euroopa roll maailmas. Oma eesistumise alguspäeval seisid muidugi teie ees märkimisväärsed väljakutsed. Olete käinud Moskvas ja Kiievis ning olete kõvasti tööd teinud, et taastada maagaasi vool Euroopa riikidesse. Olete Venemaa ja Ukrainaga suheldes siiani üles näidanud suurt diplomaatilist vilumust, kuid on eluliselt tähtis panna Venemaa valitsus mõistma, et rahvaste pantvangis hoidmine pole kaasaegses maailmas äritegemise viis. Olete siiani ELi õigel teel hoidnud ning ma õnnitlen teid ka teie tegevuse puhul praeguse Lähis-Ida kriisi lahendamisel, kus te saavutasite usaldusväärse relvarahu, mis võimaldab taas alustada rahuläbirääkimisi.

Majanduskriis jääb teie kavas tähtsale kohale. Te toetate mõistlikke vahendeid majanduslanguse takistamiseks. Väljendusite selgesõnaliselt, kui tähtis on see, et Euroopa ja liikmesriigid ei sunniks Euroopa ega riikide tasemel peale uut ja kohmakat eeskirja. Kõnelesite nende riikide mobiliseerimisest, kes jagavad teie liberaalseid majandusvaateid, et sel korral vastu astuda proteksionismile. Me peame tagama, et mis tahes reguleerivad muudatused oleksid proportsionaalsed ja mõistlikud.

Ja lõpetuseks, nädala jooksul tuleb Valgesse Majja uus USA president. Ma tean, et saame teie peale loota, peaminister, et kehtestate head töösuhted valitud presidendi Obamaga. Ma tean, et jagate mu seisukohta, et transatlantilise liidu tulevik on meie julgeolekule ja õitsengule eluliselt tähtis. Soovin teile edu. Tsiteerides Winston Churchilli viimast suurt kõnet alamkojas: Ärge kunagi tagasi kohkuge, ärge kunagi tüdige, ärge kunagi meelt heitke. Õnn kaasa.

Kristian Vigenin (PSE). - Proua juhataja, peame tunnistama, et Tšehhi eesistumise algus oli väga raske. Süvenev majanduskriis, Iisraeli brutaalne sõjaline operatsioon ning tänini suurim kriis Euroopa gaasivarustuses.

Euroopa valimiskampaaniaga seotud kasvavate poliitiliste pingete tõttu võib teie tegevus isegi veel raskemaks muutuda. Teie eesistumisperioodi lõppu märgib 532 uue parlamendiliikme valimine. Rõhutan seda arvu sellepärast, et Lissaboni lepingus nähakse ette midagi muud. Arvan, et lepingu ratifitseerimine ja selle jõustumine peaks olema teie kavas nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil tähtsamal kohal.

Võib tunduda, nagu poleks teil vedanud, et peate ELi juhtima niisuguses olukorras, kuid iga kriis on ühtlasi ka võimalus. Kasutage neid võimalusi. Muutke EL Lähis-Idas aktiivsemaks, nähtavamaks ja usaldusväärsemaks. Püüdke energia ja energiavarustuse osas välja arendada vastutusrikkamat ELi poliitikat. Tehke rohkem, et Euroopa majandus tagasi rööpasse saada, säilitades inimeste töökohti. Härra Topolánek, tahaksin näha veel ühe uue liikmesriigi eesistumise õnnestumist. See on teie eriline vastutus. See tõestab, et uustulnukad on suutelised mitte ainult järgnema, vaid ka juhtima.

Õnnestumise peamine eeldus on kõik 27 liikmesriiki kokku tuua ning nad poliitikate ja meetmete ümber ühtseks muuta. See ei õnnestu, kui ühtsust ei ole teie enda riigis. Tšehhi eri asutustelt saavad vastuolulised sõnumid kahjustavad teie väljavaateid edule, nii et palun tehke oma parim, et panna embargo alla kõik sisemised poliitilised mängud. Valimiseelses olukorras pole see kerge, kuid Sloveenia on näide, mida võite järgida. Teine eeldus on ühendada teie toetuseks peamised poliitilised parteid selles parlamendis. Kuueks kuud peate unustama oma poliitilise liikmesuse ja pidama laiapõhjalist dialoogi. See on asi, mida õppida Prantsuse eesistumiselt.

Lõpuks tahaksin juhtida tähelepanu ekstremismi, antisemitismi ja ksenofoobia tõusule Euroopas. Ka Tšehhi Vabariik on sellest mõjutatud. Palun teil ka see küsimus oma kavas olulisele kohale asetada, eriti lähenevaid Euroopa valimisi silmas pidades. Soovin teile igakülgselt edu.

Adina-Ioana Vălean (ALDE). - Proua juhataja, tahaksin tänada nõukogu ametisolevat eesistujat, et ta täna siia tuli ja Tšehhi eesistumiskava esitles. Juhin siiski tähelepanu mõnele probleemile, millela loodan teie eesistumise ajal tegeldavat.

Esiteks juhtlause, mille olete valinud, "Barjäärideta Euroopa." Olen selle juhtlause eeldusega nõus. Eriti peaks see kehtima Euroopa kodanike kohta, kellel on õigus vabalt ringi liikuda ja elada kõikjal ELis. Mina olen vaba liikumise direktiivi raportöör. Kahjuks paistab, et riigiasutused on teie juhtlause ohtu seadnud. Komisjon

esitas hiljuti väga suurt pettumust valmistava raporti selle direktiivi rakendamise kohta, Direktiivi väärade ülevõtmise tõttu liikmesriikide poolt tahaksin loota, et annate sellele küsimusele palju rohkem kaalu, kui on näidatud teie kavas vabaduse ja julgeoleku valdkonnas.

Teiseks, lisaks mõnele heidutavale probleemile, millega peate oma eesistumise ajal silmitsi seisma – näiteks ülemaailmse majanduskriisi ja energiajulgeoleku murede jätkumine – on teil ka suur seadusandlik koorem. Seepärast usun, et kasutate kõiki vajalikke vahendeid, et arvukad silmapaistvad raportid enne parlamendi ametiaja lõppu nõuetekohaselt lõpule viia. Eriti on Euroopa kodanike ootused tärpanud seoses telefonikõnede, SMSide ja andmeedastuse *roaming*-hindade alandamisega. Loodan, et peate kinni oma kohustusest saavutada esimesel lugemisel kokkulepe mu Roaming II raporti osas. Täna teid ja soovin teile eesistumise ajaks kõige paremat.

Mario Borghezio (UEN). – Proua juhataja, daamid ja härrad, ütlen sooja tere tulemast Tšehhi eesistumisele ning loodan, et tal läheb korda viia Euroopa üle kasutult Brüsseli pilkamiselt tegudele võitluses illegaalsete migrantidega seotud häbistava inimkaubandusega, mis toimub Vahemere maades.

Hiljutisel Küprose, Kreeka, Itaalia ja Malta siseministrite kohtumisel andis minister Maroni viimaks Euroopale äratussignaali. Euroopal on aeg mõista Vahemere maade olukorra tõsidust: käib salakaubandus Aafrikast ja Aasiast pärit illegaalsete immigrantide ja narkootikumidega. Eesistujariik Tšehhi Vabariik peab kaaluma pakilist vajadust erimeetme järele, mis annab siseministritele volitused sõlmida tagasivõtulepinguid ELi mitte kuuluvate riikidega, kust need illegaalsed immigrandid tulevad.

Meil on tarvis tugevdada Frontexi võetud meetet, mida võiks siiski koordineerida asjakohaste vahendite ja ressurssidega, ning Euroopa peab aru saama, et selline meede saab tõhus olla üksnes siis, kui sellega käib kaasas illegaalsete immigrantide tagasivõtmise poliitika ja rahalised vahendid selliste riikidele, nagu minu kodumaa, kes peavad illegaalseid immigrante vastu võtma. Ametisolev eesistuja, minge Lampedusale ja vaadake, kui tõsine see probleem on. Me hakkame muutuma uimastivastase võitluse keskuseks Vahemere maades – meil tuleb see häbistav nähtus välja juurida. Minge Lampedusale poliitikuna ning siis tulge tagasi turistina sellele kõige ilusamale Vahemere saarele!

(Aplaus)

Milan Horáček (Verts/ALE). – Proua juhataja, härra Barroso, härra Topolánek, ma tervitan Tšehhi eesistumist! Praha kodanikuna, kes on valitud Euroopa Parlamendi Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsiooni saksa liikmena, on mul eriti hea meel, et Tšehhi Vabariik on järgmised kuus kuud nõukogu eesistujaks. Rohkem kui 40 aastat tagasi läksin ma pärast Tšehhoslovakkia okupeerimist Saksamaale poliitilisse eksili ning ma panen ikka veel imeks, et Tšehhi Vabariigis ja

Kesk-Euroopas on meil nüüd vabadus edendada demokraatia arengut ja inimõiguste austamist.

Praegused poliitilised, majanduslikud ja keskkonnavalased arengud oleksid suureks väljakutseks igale nõukogu eesistujariigile – aga ma usun, et see riik saab nendega hakkama. Tahaksin, et meie kõik, mitte ainult Tšehhi Vabariik, sooviksime eesistujariigile kõike kõige paremat.

(Aplaus)

Adamos Adamou (GUE/NGL). – Härra komisjoni president, härra nõukogu ametisolev eesistuja, teie eesistumise prioriteedid hõlmavad järgmist: kui Euroopa Liit soovib rahvusvahelisel tasandil tegutseda, peab ta siduma oma julgeoleku strateegilise koostööga NATOga ning arendama NATO-le täienduseks oma kaitsevõimet.

Kodanikud imestavad, kes küll Euroopa Liitu sellisel määral ähvardab, et ta peab siduma oma julgeoleku NATOga? Vastupidi, silmnähtav ähvardus Euroopa Liidule on Iisraeli kasutatav strateegia, sõja strateegia, mida Euroopa Liit ei ole täielikult hukka mõistnud ja millega seoses ta ei ole rakendanud sanktsioone, nagu on teinud muudel juhtudel.

Lisaks te teatate, et tahate piirideta majandust ja et tuleks vältida ülemäära reguleerimist, et tuleks vältida proteksionismi taseme tõusu. Kas need on õppetunnid, mida meie kui Euroopa Liit oleme majanduskriisist õppinud? Kaitseta jäetud nõrgad ja spekulatsioonid turul? Vaevalt küll on siis üllatuseks, et kodanikud Euroopa Liidu poliitika puhul kannatuse kaotavad. Eurobaromeeter, mida me alati ignoreerime, ütleb meile palju.

See, mis on praegu esmatähtis ja mida massidemonstratsioonid rõhutavad, on vajadus rahupoliitika, mitte kaassüüdlasliku neutraliteedi järele. Reageeringud ja protestid rohujuure tasandil on kärarikas tõestus, et

vajame turul õiglust ja poliitilist kontrolli ning sellist kaupade hinda, mis võimaldaks igal riigil ilma stabiilsuspakti dogmaatiliste piiranguteta täita sotsiaalsel rolli, mille ta kodanikud on tema peale pannud.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - Proua juhataja, tahaksin tervitada ametisolevat eesistujat ning soovida talle kõike head eesistumisperioodiks ning samuti kõike head ta rahvale.

Iirimaa parlamendiliikmena tahaksin Tšehhi valitsust ja rahvast tänada. Kui minu rahvas hääletas referendumil Lissaboni lepingu vastu, ütles ainult Tšehhi esindaja, et peab lugu Iirimaa hääletuse tulemustest. Prantsusmaa, Madalmaade ja Iirimaa hääletuste – ja rahvaste, kellel polnud lubatud hääletada – suhtes ülesnäidatud lugupidamatus õhkkonnas oli see lugupidamine väga teretulnud.

Lugupidamine on väärtuslik ja vajalik suhtumine. Oleme Euroopas vastakuti seisnud paljude kriisidega. Olete nendega tegelemiseks koostanud ambitsioonika kava. Selline kava nõuab liikmesriikide vahelist lugupidamist. See nõuab lugupidamist ka nende liikmesriikide rahvaste vastu, et oleks lootust edu saavutada.

Mulle avaldas muljet lugupidamine, mida näitasite oma rahva vastu, tunnistades, et kui neile oleks antud võimalus, oleksid nad arvatavasti Iirimaa kombel samuti Lissaboni lepingu vastu hääletanud. Selline lugupidamine on teie eesistumise ja Euroopa jaoks väga hea.

Hartmut Nassauer (PPE-DE). – Proua juhataja, daamid ja härrad, võib-olla te ei oodanud Euroopa Parlamendi nii sõbralikku, heatahtlikku vastuvõttu, härra Topolánek – kuid Tšehhi eesistumine nõukogus on ajaloost pakitsev sündmus. Olen oma poliitilise karjääri jooksul näinud kaht otsustava tähtsusega sündmust, esimene oli Saksamaa taasühinemine ja teine Euroopa uuesti ühtseks muutumine pärast kaht verist Euroopa kodusõda eelmisel sajandil. Fakt, et Tšehhi Vabariik esineb täna Euroopa Parlamendis kui eesistuja, on uskumatute ajalooliste muudatuste peegeldus, millele oleme olnud tunnistajaks ja mille eest oleme tänulikud. Kinnitan teile, et Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioon toetab teid tingimusetult ja kahtlusteta.

Alustasite oma kõnet õigustatult Charles IV-ga, kes oli mitte ainult esimene üleeuroopalise transpordivõrgu rajaja, vaid ka Euroopa ühe vanima ja mainekama ülikooli asutaja, ning seega esindajaks Euroopa universaalsusele, mis on meile, eurooplastele jätnud arvatavasti vähemalt sama sügava jälje, kui meie sõlmitud lepingud. Jättes arvestamata euroskeptikute juhulikud märkused – millega me oleme tuttavad ka teie enda riigist – on teil meie toetus. Oma PPE-DE fraktsioonis oleme me väga vankumatud eurooplased – selles pole kahtlustki – aga nimelt sellepärast suudame me ära tunda ka Euroopa astunud valesammud ja aidata neid õigeks seada. Lissaboni leping on suurepärane vahend Euroopa kõigi valesammude parandamiseks. Sel põhjusel tahan väljendada lootust, et teie, kui nõukogu eesistuja aitate kaasa selle lepingu jõustamisele ning et teie riik ratifitseerib lepingu võimalikult pea.

Enrique Barón Crespo (PSE). – Proua juhataja, nõukogu ametisolev eesistuja, komisjoni president, daamid ja härrad, ütlen eesistujariik Tšehhi Vabariigile sama sõbraliku teretulemast, nagu oli see, millega 1991. aastal Euroopa Parlamendi presidendina pöördusin tolleagse Tšehhoslovakkia senati poole, kutsudes neid meiega ühinema. Minu arvates kehastab seda suurepärase Tšehhi ja Slovaki kodanike põlvkonda inimene, kes on lugupeetud Euroopas ja terves maailmas. Muidugi räägin ma president Václav Havelist.

Mul on ametisolevale eesistujale kaks kommentaari ja küsimust. Olete otsustanud – ja mul on hea meel, et räägite korra-Euroopast – teha Lissaboni lepingu ratifitseerimise sõltuvaks raketitõrjekilbi ratifitseerimisest. Paljud meist arvavad, et see ei ole edasiviiv tee, kuid teie olete otsustanud teha oma maa sõltuvaks millestki, mida peab ühiselt kaaluma. On siiski üks fakt, mida ei tohi ignoreerida, ja nimelt see, et vaidlus gaasi pärast on poliitiline vaidlus. Minu arvates on teil sellises olukorras väga raske tegelda idapoliitikaga. Ma ei saa ka aru, miks teete tšehhide otsuse sõltuvaks sellest, mida teevad iirlased, kui tšehhid on ometi rahvas, kes oma suveräänsuse ja sõltumatuse üle uhkust tunneb.

Teiseks, nõukogu ametisolev eesistuja, ei ole te maininud eurot. Eile pühitsesime siin täiskogus euro kümnnendat aastapäeva ja teie sõsarvabariigi Slovakkia astumist eurosooni. Mida kavatsete Tšehhi eesistumise ajal euro kaitseks teha?

Lena Ek (ALDE). - Proua juhataja, härra Topolánek, härra Barroso, on täiesti õige, et oleme kahe kriisi keskmes: need on kliimakriis ja finantskriis. Neile võime lisada energiakriisi. Sellepärast on tähtis fookust mitte kaotada. Sellepärast on mul peaminister Topolánekile järgmine küsimus: kas Tšehhi Vabariik tagab, et erakorralised majanduskriisi programmid toimivad ka kliimakriisi lahendamiseks?

Lõppeks on meil siin võimalus aidata oma kodanikel saada nii paremat keskkonda kui ka uusi töökohti ning aidata ka meie väikeettevõtteid. Ajalugu on näidanud, et igale finantskriisile järgneb tehnoloogiline nihe.

Investeerides uude rohelisse tehnoloogiasse, nagu kaugküte, biokütused, kombineeritud soojus ja võimsus, energiatõhusad majad, päikesepatareid, targad elektrivõrgud ja nõnda edasi, saame kasu kohandustest, mis on vajalikud, et tegelda kliimaohuga ja luua majanduslik tõus, mida Euroopa ja maailm vajab. Üheaegne investeerimine kliimateadlikku tehnoloogiasse ja tööhõivesse stabiliseerib ka julgeolekupoliitilist olukorda seoses Venemaaga.

Need, kes vastustasid energiapaketti ja terviklikku ühist Euroopa energiapoliitikat, saavad nüüd ehk aru, miks me rakendame nii palju jõupingutusi selleks, et võimaldada ELil kõnelda neil teemadel *ühel* häälel. Igatahes Euroopa külmetavad kodanikud mõistavad küll, mida on tarvis teha. Me ei saa lubada sarnast olukorda, nagu meil tekkis Lähis-Idas, kus kolm või neli Euroopa delegatsiooni üksteise ümber ringi jooksis.

Sellepärast tervitan ma eesistujariiki Tšehhi Vabariiki ja hästikorraldatud koostööd järgmise eesistujariigi Rootsi ja soovin teile edu.

Girts Valdis Kristovskis (UEN). – Parlamendiliikmed, härra Barroso, härra Topolánek, tahaksin väljendada oma tunnustust Tšehhi valitsusele tema otsuse eest jätkata kommunistliku režiimi kuritegude poliitilistele, moraalsele ja õiguslikele aspektidele hinnangu andmist, mis algas Sloveenia eesistumise ajal. Kommunistliku režiimi kuritegude tagajärjed on eemaletõukavaks armiks Euroopa näol. Siiski, *realpolitik* mõju all teesklevad Euroopa poliitikud ikka veel, et ei märka seda. See näitab, et Euroopal jääb Venemaa autoritaarsele ideoloogiale ikka veel puudu enesest lugupidamisest. Kahjuks peame tunnustama fakti, et senikaua, kui natsism on määratletud kuriteoks inimsuse vastu, aga NSVLi kommunistliku režiimi kuriteod andeks antakse, on Euroopa ja tema ajalooline tõde lõhenenud ida- ja läänepoolseks. Ukraina gaasivarustus on ära lõigatud ja vene tankid tungivad Gruusiasse. Senikaua jäävad Euroopa ühisväärtused kõigest unistuseks. Kutsun eesistujariiki Tšehhi Vabariiki üles täide viima Praha deklaratsioonis väljendatud kindlat otsust.

Jacek Saryusz-Wolski (PPE-DE). – Proua juhataja, see on endise nõukogude bloki riigi esimene eesistumine ja me hoiame teile põialt, peaminister, et see eesistumine oleks esmaklassiline.

Alustasite oma eesistumist kuuma poliitilisel temperatuuril ja energiakriisi jäises tuules. Tahaksin teid õnnitleda, peaminister Topolánek, teie kiire tegutsemise ja pühendumuse eest gaasikriisile lahenduse leidmisel ning ettevõtetud vahendustöö eest Venemaa ja Ukraina vahel.

Kaks Tšehhi eesistumise kolmest peamisest prioriteedist – energia ja idapartnerlus – vajavad gaasi. See on teie eesistumise mõlema prioriteedi kokkupuutepunkt. Peate leidma erakorralise solidaarsuslahenduse kohe praegu. Peate tegutsema, et taastada gaasitarne 18 liikmesriigile, mille kodanikud ja tööstus kannatavad. Seejärel peate leidma püsiva, jätkusuutliku ja süsteemse pikaajalise lahenduse. Meil on tarvis, et kujundaksite laiahaardelise ja kindla strateegia.

Tervitan ka teie prioriteeti idapartnerluse osas, mis annaks meile asjakohase raamistiku paremaks koostööks meie idapartneritega, kes on meie piiridele nii lähedal. Euroopa Parlament täiendab seda omaenda mõõtmega, luues parlamendisise kogu, mida me nimetame EURONEST. See partnerlus võiks anda oma panuse järgmise selletaolise kriisi ärahoidmiseks.

Olen kindel, et Tšehhi eesistumine, millel seisavad ees nii rasked ajad ja kriisijuhtimine, suudab täita meie ootusi ning et kuue kuu pärast on meil vähem barjääre ning tugev ja turvalisem Euroopa, samuti ka meeldivam Euroopa, nagu ütleb teie loosung:

Teeme Euroopa meeldivamaks! Soovin teile palju edu.

Jo Leinen (PSE). – Proua juhataja, nõukogu ametisolev eesistuja, „Barjäärideta Euroopa” on hea deviis, sest tungib otse Euroopa põhimõtte südamesse – inimesed kokku tuua. Ma loodan ka, et siiski osutub võimalikuks lõhkuda barjäärid mõnede inimeste meeltes, kellel siiani on poliitilisi, kui mitte ideoloogilisi reservatsioone Euroopa Liidu suhtes ning kes seetõttu sulgevad oma meele liidu edasisele arengule, nagu see on kavandatud Lissaboni lepingus. Ka teie riigis tuleb selle kallal veel kõvasti tööd teha.

Reformileping on põhiline. Kuidas te kavatsete hakata ajama energiapoliitikat ilma aluseta, mis on selle jaoks rajatud Lissaboni lepingus? Seda ei saa teha. Paljudele teistele poliitikavaldkondadele saab vaadata samamoodi. On täiesti vastuvõetamatu siduda ratifitseerimine muude siseriiklike probleemidega, sest see on ühine leping ja sel pole midagi tegemist siseriiklike poliitiliste vaidlustega – opositsioon valitsuse vastu ja vastupidi.

Euroopa on väärtuste ühendus. Kesksel kohal on inimõigused ja õigusriik – millest teie riigis paistab samuti puudus olevat. Tahaksin juhust kasutada ja mainida doktor Yekta Uzunoglu juhtumit, kes on kulutanud 14

aastat võitlusele õigluse ja kompensatsiooni eest. Pöördun teie poole palvega, et tagaksite oma eesistumise ajal selle õnnetu juhtumi lahendamise, mille pärast Václav Havel juba näljastreiki alustas.

Prantsusmaa eesistumise lõpus ütles president Sarkozy, et möödälinud kuus kuud on teda muutnud. Loodan, et see kogemus muudab ka teid ja mitmeid teisi Tšehhi Vabariigis.

Andrew Duff (ALDE). - Proua juhataja, tahaksin esitada ametisolevale eesistujale neli küsimust.

Härä ametisolev eesistuja, kui te leiate, nagu ütlesite, et Lissaboni leping on halvem kui Nizza leping, miks te sellele siis alla kirjutasite?

Teiseks, kas võiksite, palun, kinnitada, et Tšehhi Vabariigil ei teki kiusatust järgida Iirimaa eeskujuga ja püüda end Lissaboni paketist lahti rebida?

Kolmandaks, kas te ei näe vasturääkivust selles, et tulete siia ja kiidate parlamendi õiguspärasust, kuid keeldute toetamast lepingut, mis parlamendi võimu nii palju suurendab?

Neljandaks, kas Tšehhi eesistumisel saab tegelikult üldse autoriteeti olla, enne kui Tšehhi Vabariik lepingu ratifitseerib?

Bogdan Pęk (UEN). - Proua juhataja, ametisolev eesistuja, on paradoksaalne, et see mitmekordne kriis, mis mõjutas maailma, sealhulgas Euroopat, võib olla ka hea liitlane, sest need, kes on harjunud kõigile rääkima, kuidas oma äri ajada, kannavad vastutuse pearaskust selle kriisi eest. Need olid nemad, kes seda juhtisid ja meid sellesse viisid.

Praegu me näeme teie seisukohtades muutuste tuuli ning soovime selles pärast Tšehhi eesistumisele kõike kõige paremat. Tahaksin meenutada üht ajaloolist fakti, millest teil kasu võiks olla. 1618. aastal tulid Hradčanyse Habsburgide saadikud, kelle käitumine oli enneolematult ülbe. Tšehhid viskasid nad õigusega aknast välja, sooritades toimingut, mida tuntakse „defenstratsiooni” nime all. Ma ootan nüüd sellist poliitilist defenstratsiooni. Loodan, et viskate kõik ebaausad nõuandjad süüdsuse ja mõistlikkuse aknast alla, ning et teil on edu Euroopa asjade edendamisel. Seda ootavad teilt Euroopa kodanikud ja teil ei saa edu olla, kui kuulute neid šarlatane.

Stefano Zappalà (PPE-DE). – Proua juhataja, daamid ja härrad, nagu alati elame Euroopas läbi tähtsaid ajaloolisi sündmusi ja kuus kuud Tšehhi eesistumist kuulub kindlasti nende hulka.

Esile kerkib palju olulisi probleeme, millele eesistujariik peab leidma lahenduse: Lissaboni lepingu jaoks, mis nõuab lõplikku vastuvõtmist, on asjade kulg juba kindlaks määratud, kuid on tarvis lisada uut hoogu, et see protsess ei veniks käesolevast aastast pikemaks. Maailmamajanduse tõsine kriis avaldab mõju ka edaspidi ning pole kahtlust, et selle aasta jooksul saab see mõju olema märkimisväärne. Tuleb loota, et eesistujariik jätkab sama rada, mille eesistujariik Prantsusmaa on juba maha märkinud, nii et järgmised G8 kohtumised, mida juhib Itaalia, võivad anda tulemusi, mis vastavad Euroopa vajadustele.

Euroopa ees seisab tõsine probleem energiavarustuse näol: see on ülimalt tähtis fakt ja paistab olevat lahendamiseks keeruline probleem. Lahenduse võib siiski leida; igatahes tuleks tulevik garanteerida, pidades silmas, et sellistest tarnetest sõltuvad paljud riigid, sealhulgas mu oma kodumaa.

Olukorda Gaza sektoris ei saa kauem sallida. Terroristidega ei tohiks läbirääkimisi pidada, kuid rünnakud Iisraeli rahva vastu tuleb lõpetada kohe ja alaliseks ning me ei tohi sallida süütute tsiviilisikute surma selle absurdse ja kahjuks pideva sõja rindejoonel.

Immigratsiooniprobleem tuleks lahendada Euroopa tasemel ning seetõttu tuleks pöörata suurt tähelepanu selliste riikide olukorrale, nagu Itaalia ja Malta, kellel on selle küsimusega märkimisväärsed probleemid. Küprose küsimusega tuleks tegelda kiiresti, et lahendada kohe ja alaliseks suhted Kreeka ja Türgi vahel, kes sellele lisaks ootab ikka veel liitumist.

Lõpuks, härä Topolánek, loodan ma teid alati näha siin saalis; soovin teile teie tööks kõike head ning õnnitlen teid, et olete pärast oma esimest vastust ikka veel siin. Eelmiste eesistujariikide puhul pole me sellega eriti harjunud. Täna teid; see on hea märk.

Bernard Poignant (PSE). – Proua juhataja, härä nõukogu ametisolev eesistuja, olen teie tšehhi ajaloolastelt teada saanud põhjuse, miks te pole Lissaboni lepingut ratifitseerinud: tegelikult kõnelevad nad numbri 8 maagiast, nagu näiteks aastaarvus 2008. Nad ütlevad, et see number märgistab teie ajalugu: Tšehhoslovakkia loodi 1918 ja Praha asutati 1348. Nad toovad üle neljakümne näite ja eriti kolm hiljutist piinarikast kogemust:

1938, kui Prantsusmaa ja Ühendkuningriik teid loovutasid; 1948, kui teid riigipöördega kõrvale heideti ning 1968, mil nõukogude tankid sisse veeresid. Niisiis te panite lepingu 2008. aastal kõrvale, sest mõtlesite, et sellel aastal ratifitseerida on kahtlane, seda enam, et mõned inimesed võrdlesid seda lepingut Brežnevi piiratud suveräänsusega. Vaatamata kõigile ta vigadele ja ta minevikule, seltsimees Barroso, siinoli ja ei ole Brežnev!

(Naer)

Me oleme osa kavast, mida iseloomustab selle jagatud ja vabatahtlik suveräänsus. Lissaboni leping on selles ajaloos kõigest üks viiv; kõigest üks aste. Ma palun teid: 2008 on möödas, ratifitseerige leping 2009!

(Aplaus)

Margarita Starkevičiūtė (ALDE). – Tšehhi Vabariik võtab Euroopa Liidu nõukogu eesistumise üle ajal, mil me peame aru, kuidas ümber kujundada majandust ning kas Euroopa Liidu tulevikumudel peaks olema rohkem sotsiaalselt orienteeritud või liberaalsem. Mõnikord on seda isegi esitatud riina Vana ja Uue Euroopa vahel, kuid ma arvan, et tšehhid suudavad leida konsensuse, kuna nende kahe kontseptsiooni vahel ei ole tegelikult kuigi suurt erinevust. Nende kokkusulamine on kindlaks määratud globaliseerumise ja endiselt areneva mitmekultuurilise majanduskeskkonnaga. Turumajanduse kontseptsiooni mõistavad eri inimesed väga erinevalt ja see on käitumistegur. Postsovetliku bloki riigid mõistavad suurepäraselt, et turu institutsioonide ja seaduste olemasolu ei tähenda tingimata, et turg edukalt õitsele puhkeb. Need peavad sobima inimeste mentaliteedi ja ootustega. Kuigi me mõnikord püüame rõhutada neid erinevusi poliitiliste huvide majandusmudelite vahel, siis pikas poliitilises perspektiivis võib majanduspoliitika reformi edasilükkamine, kui võtame arvesse muutuvat mitmekeelset ja mitmekultuurilist majanduskeskkonda, aidata võimule tulla radikaalsetel populistlikel rühmitustel ning põhjustada pikaajalist poliitilist ebastabiilsust ja majanduse mahajäämust.

Elmar Brok (PPE-DE). – Proua juhataja, nõukogu ametisolev eesistuja, daamid ja härrad, tahaksin õnnitleda nõukogu eesistujariiki Tšehhi Vabariiki ametisse astumise puhul. See on esimene nõukogu eesistujariik Varssavi pakti maadest ja seepärast sümbolse tähtsusega, nagu härra Nassauer õigesti ütles.

Gaasiteemalised läbirääkimised ja ametisoleva eesistuja Schwarzenbergi tegevus Lähis-Idas ning paljud muud näited tõestavad, et nõukogu eesistujariik Tšehhi Vabariik on hästi ette valmistatud tööks, mis teda ootab. Seepärast pööran ma erilist tähelepanu faktile, et väga tähtsaks on peetud dokumenti nimetusega strateegiline energiapoliitika kontseptsioon. See näide teeb eriti selgeks, et on palju valdkondi, milles rahvusriigid üksi ei ole suutelised oma kodanike huvide eest hoolitsema, ning ainult ühtne Euroopa lähenemisviis võib seda teha.

Siiski, ametisolev eesistuja, üksnes Lissaboni Leping annab meile energia ja energiapoliitika küsimustes sellise kompetentsi. Meie praegune tegevus on koordineerimistegevus ega ole siduv. Juhul, kui peame tegelema paljude väljakutsetega, ei ole me suutelised seda tegema ilma tegevusulatuseta, mida pakub Lissaboni leping – see on ulatus suuremaks demokratiseerimiseks, nimelt Euroopa Parlamendi ja rahvuslike parlamentide õiguste tugevdamiseks. Seepärast ma eeldan, et Saksamaa tõlgenduses oli viga, kui nad väitsid mõistvat, et te ütlesite, et Nizza leping võib olla Lissaboni lepingust parem. Saate Saksamaa versiooni veel parandada. Sel põhjusel peaksime otsima võimalust selgeks teha, et võime parandada oma jagatud väljakutsetega tegelemise viisi kõigis tähtsamates valdkondades ainult Lissaboni lepingu abil. Täna teid väga.

Edite Estrela (PSE). – Härra ametisolev eesistuja, te rääkisite korra Euroopast. Tegelikult rääkisite te väga palju reeglitest. Üks demokraatia reeglitest on kohustuste täitmine. Te võtsite kohustuse ratifitseerida Lissaboni leping enne 2008. aasta lõppu. Te ei teinud seda ja see oli vale. Sel põhjusel ma küsin: „Millal ratifitseerib Tšehhi Vabariik Lissaboni lepingu?”

Te rääkisite ka enesekindlusest. Minu jaoks kõlas see ülbuse moodi. Tšehhi valitsusel, kaasa arvatud tema presidendil, on täielik õigus öelda ja teha, mis talle meeldib, kuid ta ei saa unustada, et ta kuulub Euroopa Liitu ja kõneleb nüüd peaaegu 500 miljardi kodaniku ja 27 liikmesriigi nimel.

Sellepärast ei saa te ignoreerida fakti, et 25 liikmesriiki on Lissaboni lepingu juba ratifitseerinud ning et Iirimaa kavandab juba teist referendumit. Õnneks näitavad küsitlused „jah”-vastuste ülekaalu. Iirlased on mõistnud, et selles eriti keerulises rahvusvahelises keskkonnas on asjaolu, et nad kuuluvad Euroopa Liitu ja eurotsooni, kaitsnud neid veel suuremate murede eest.

Nüüd jääb veel vaid Tšehhi Vabariigil teatada, millal nad kavatsevad Lissaboni lepingu ratifitseerida. Nagu mu fraktsiooni esimees Martin Schulz ütles, sel hetkel, mil Euroopa ees seisavad enneolematud väljakutsed, peab Euroopa kõnelema ühel häälel. Praegu on see võimalik üksnes Lissaboni lepinguga.

Marco Cappato (ALDE). – Proua juhataja, härra Topolánek, daamid ja härrad, te kõnelesite idapartnerlusest, härra Topolánek. Partnerlus on Euroopa Liidu üpris uus leiutis, mida Euroopas varem polnud olemas, millist tahtsid näha Ventotene Manifesto rajajad, ega ka Teise Maailmasõja järgse perioodi algusaegade Euroopas. See Euroopa andis oma naabritele, ka Kesk- ja Ida-Euroopa naabritele, liitumise väljavaate. Euroopa oli rahutegur mitte sellepärast, et pakkus oma naabritele partnerluse väljavaadet, vaid sellepärast, et pakkus neile liikmeks saamise, ELi osaks saamise väljavaadet.

Kui räägime barjääridest, siis oli teile eelnenud eesistujariik Prantsusmaa siiski väga selgel arvamusel, soovides kindlaks määrata Euroopa piirid, seda eelkõige lüües kinni ukse Türki nina all ja tehes selgeks, et Euroopa tahab oma piirid sulgeda. Tulemuseks on see, et Euroopa Liidu ümbruses, kus varem oli lootus selliste riikide jaoks nagu teie oma, on praegu selle asemel sõjad ja pinged Lähis-Idas, Balkanitel, Kaukaasias, Uuralites ja Maghrebis.

Meie, vägivallatu radikaalide partei, tahaksime edastada teile üleskutse võtta arvesse tungivat vajadust Euroopa Ühendriikide järele, mis oleksid avatud liikmelisusele, liikmetele, ja mitte segastele partnerlussuhetele. See partnerluse teema välistab ülimalt oluliste asjade hõlmamise, milleks on: Euroopa kodanike tsiviil- ja poliitilised õigused ning Euroopa piirid.

Gunnar Hökmark (PPE-DE). - Proua juhataja, tahaksin önnitleda ametisolevat eesistujat võimekuse puhul, mida ta eesistumine on mitmete küsimustega tegeldes juba demonstreerinud.

Paljudel rootslastel on eelmise sajandi poliitilise geograafia pärandi tõttu ikka veel tunne, et Praha asub Stockholmist ida pool. See on vale ning teie eesistumine, härra ametisolev eesistuja, taastab Tšehhi Vabariigi meie mõttelistel kaartidel tema õigel kohal – Euroopa südames – nii ajaloos kui ka tulevikus.

Kas võin väljendada ka lootust, et sillutate korralikult teed Rootsi eesistumisele: seoses kliimaküsimuse ja konkurentsivõimega, mille puhul teil on nii oluline demonstreerida, et tahame tegelda majandusprobleemidega avatult, ilma protektsionismita ning avatud majanduse dünaamikaga; ning seoses energiaküsimusega, kus saate mängida otsustava tähtsusega rolli, sest olete ilmselgelt väga heas asukohas. Aeg, milles me elame, rõhutab vajadust reformide ja muutuste järele.

Arvan, et on aus öelda, et solidaarsus ja energiapuudus tähendab, et vajame reforme ja Euroopa energia siseturu süvendamist. Sellela oleme kättesaadavad mitmesugustele ohtudele ja katsetele meid lahutada, meid killustada. Üheks eesmärgiks peaks olema, et keegi ei saaks kontrolli all hoida gaasi ja elektri tarnimist ja tootmist samaaegselt jaotamisega; tagamaks, et meil on üks ühisturg. Kui seda saaks saavutada teie eesistumise ajal, oleks see strateegiline samm edasi, ning ma loodan, et me kõik saame teid kuue kuu pärast sel puhul önnitleda.

Maria Berger (PSE). – Proua juhataja, nõukogu ametisolev eesistuja, mina ja mõned mu kaasliikmed, kes täna siin on, kuulusime parlamentaarse ühiskomitee Euroopa Parlamendi liikmete fraktsiooni, kes kuni 2004. aastani eriti edendasid Tšehhi liikmeksastumist. Seepärast muudab tänane võimalus tervitada esimest korda eesistujariiki Tšehhi Vabariiki, tänase päeva eriliseks ka nende parlamendiliikmete jaoks, kes pole tšehhid. Võiksin lisada Austria parlamendiliikme seisukohast, et mitte alati polnud väga populaarne Austrias Tšehhi Vabariigi liitumise eest võidelda. Seega oleme kindlasti nende seas, kes pakuvad Tšehhi eesistumisele erilist toetust ega kavatse pühendada liiga palju tähelepanu algusaja probleemidele – üpris ühekülgsel esialgsel seisukohale Gaza konflikti suhtes ning Tšehhi presidendi arvamusele, et sotsiaalsed ja keskkonnastandardid on liiga kõrged – mida on juba mainitud. Austria seisukohast võttes oleme eriti solvunud mõistva reaktsiooni pärast Slovakkia plaanile taaskäivitada Bohunice, mis oleks kehtiva ELi seaduse selge rikkumine.

Suur filosoof ja kirjanik Jiří Gruša on kirjutanud “Kasutusjuhendi Tšehhi Vabariigi ja Praha jaoks”, mida võin oma kaasliikmete üksnes soovitada kui nauditavat ja äärmiselt humoorikat lugemist. Kasutusjuhendit Euroopa jaoks ei ole praegu veel kirjutatud, aga kui mõni peaks kunagi välja antama, siis antakse kõigile uutele eesistujariikidele nõu mitte tagasi lükata neile parlamendi või naaberliikmesriikide valitsuste pakutud toetust.

Othmar Karas (PPE-DE). – Proua juhataja. Ametisolev eesistuja, teil on eriline vastutus. Tšehhi eesistumine algas konarlikult – tema kunstiinstallatsioon oli provokatiivne ja põhjustas nõrdimust – kuid tema tõsised püüdlused leida kindel jalgealune ning võtta enda peale vastutus terve liidu eest, on olnud tajutavad isegi enne tänast. Ta paistab olevat hästi ettevalmistatud. Tema programm sisaldab õigeid prioriteete. Pärast mõistetakse tema üle siiski kohut otsustavuse, isikliku pühendumise ja Euroopa-kesksuse põhjal, millega neid prioriteete rakendati, ning edu suuruse põhjal.

Komisjoni president Barroso ütles, et EL pannakse nende kuue kuu jooksul proovile. Tšehhi eesistumine ja Tšehhi valitsus pannakse aga Euroopaliku poliitika proovile. Neist proovidest saab läbi tulla üksnes siis, kui me kõik anname endast parima. Sel põhjusel ma palun teid, et lõpetaksite koduse poliitika väljamängimise Euroopa poliitika vastu ning oma eesistumise koormamise koduste probleemidega. Peaksite kodanikele selgeks tegema, et tunnete juba, et gaasivaidluse, Gaza, Slovakkia Bohunice-tegevuse ja finantskriisi puhul oleks Lissaboni leping teie rolli tugevdanud ning võimaldanud teil seda läbi viia suuremas kooskõlas teiste Euroopa institutsioonidega.

Euroopa Liit on väärtuste ja ühise õigussüsteemi ühendus. Jah, meil on eeskirjad ja igaüks, kes neid rikub, igaüks, kes ei pea oma lubadusi, näitab solidaarsuse puudumist. Oleme oma erinevustele vaatamata ühendatud meie väärtuste ühenduse, meie ühise õigussüsteemi, meie poliitiliste eesmärkide kaudu.

Sellepärast tahaksin esitada järgmise palve: ärge pugege lirimaa taha peitu, tehke samm edasi, ratifitseerige Lissaboni leping enne 2009. aasta Euroopa Päeva, enne oma eesistumise lõppu. Me hindame teid teie tegude, mitte teie presidendi sõnade järgi Tšehhi Vabariigis.

Gary Titley (PSE). – Proua juhataja, mulle pakkus huvi Tšehhi ametisoleva eesistuja ütlus, et opositsioon üritab torpedeerida Tšehhi presidenti, sest, nagu ma aru sain, teeb Tšehhi president ise väga tugevat tööd Tšehhi eesistumise torpedeerimisel.

Panin tähele Tšehhi eesistumise avaldust, et ta teeb kõik, mida saab, Euroopa Liidu laiendamiseks ning Horvaatia vastuvõtmiseks. Kui ta teeb kõik, mida saab, miks ei saa ta ratifitseerida Lissaboni lepingut? Lõppeks on Tšehhi eesistumine sellega nõustunud ning peaks seepärast oma kohustuse täitma.

Peame olema ausad: see pole just suurepärane algus eesistumisele. Tšehhi president nimetab kliimamuutuse paketti tobedaks luksuseks. Tšehhi rahandusminister ütleb, et majanduse taastamiskava tuletab meelde kommunistlikku ajajärku. Meil on nõndanimetatud kunstiteos – mis on solvanud kõiki, kuid eriti bulgaarlasi – ja esimene kokkuvõte Gaza kriisist esitatakse mõne tunni pärast.

Mida me vajame praegusel hetkel, see on juhtimine, ja mida ma olen siiani näinud, on mulle õpetanud, et mida kiiremini me nõukogule täiskohaga eesistuja saame, seda parem, sest üksnes Euroopa järjekindel tegutsemine võib anda Euroopale julgeoleku, mõju maailmas ja majanduse taastumise. Nii et andke meile juhtimine.

(Juhataja katkestab kõneleja.)

Josef Zieleniec (PPE-DE). – Proua juhataja, Tšehhi eesistumine väärrib tunnustust oma aktiivse rolli eest Tšehhi gaasitarnete taastamise üle peetud vaidluse lahendamisel. Siiski oleks suur viga muu juurde asuda, enne kui tegeldud selle probleemi pikkaajaliste põhjustega.

Nende juured on selgelt tekkinud Venemaa ambitsioonidest laiendada oma mõjusfääri Ukrainasse, ja edasi Kesk-Euroopasse. ELi eesmärgiks peab seepärast olema Ukraina hoidmine liidu radariekraanil. See ei ole siiski võimalik, kui Ukraina jätkab raskesti mõistetavate tehingute sponseerimist ja klammerdub „naaberlike hindade” külge, mis ei peegelda tegelikku turuolukorda ja hoiavad Ukraina poliitilises sõltuvuses Venemaast.

Tšehhi eesistumise prioriteedid hõlmavad energiajulgeolekut ja idanaaberluse tugevdamist. Selle partnerluse põhiaspektiks peab olema aidata Ukrainal sätestada energia turuhinnad, mis räägitakse läbi pikaajalisi lepinguid silmas pidades nii kiiresti, kui võimalik.

Eesistujariik peaks Kiieville avaldama ka tõhusat survet, et lammutada läbipaistmatud majandusstruktuurid, mis nurjavad jõupingutused õigusliku olukorra reformimiseks ja edasiarendamiseks. Üksnes tugev surve Ukrainale ja aktiivne koostöö võivad aidata tal hüljata lühiajalised ja tihtipeale isiklikud huvid, asendades need tõelise sõltumatusega Venemaast ja õigusliku olukorraga, mis on vaba üleüldisest korruptsioonist. Kui Ukrainas suurpuhastust ei tehta, ei saa me oodata ELi tõhusat vastust Kesk- ja Ida-Euroopa suhtes aina rohkem esiletikkuvale Venemaa poliitikale.

Õige aeg tiheda koostöö kehtestamiseks ELi ja Ukraina vahel saabub vahetult pärast gaasikriisi lahendamist. Kui ELi nimel tegutseval Tšehhi eesistumisel ei õnnestu Ukraina juhtidele tõhusat survet avaldada, oleme varsti tunnistajateks mitte ainult jätkuval külmetamisele ja gaasi puudumisele, millel on rasked tagajärjed liikmesriikide majandusele, vaid peale selle ka ohtlikule nihkele geopoliitilistes suhetes Kesk- ja Ida-Euroopas.

Proinsias De Rossa (PSE). - Proua juhataja, nagu kõik siin parlamendis soovin ma Tšehhi eesistumisele kõike head. Siiski olen ma kohkunud, ametisolev eesistuja, teie inetust märkusest siin täna hommikul, et

Lissabon on halvem kui Nizza. See pole mitte ainult vale, see on vaenulikku mittenõustumist põhjustav ja see on usalduse rikkumine. Nüüd peate te tõsiselt kaaluma oma täna hommikul Lissaboni kohta tehtud märkuse tagasivõtmist.

Meil on tarvis Lissaboni pakutavat ühtsemat demokraatlikku mõjukat liitu, et toime tulla paljude probleemidega, millest igatüks võiks meie maailma konflikti paisata: energiajulgeolek, kliimamuutus, majandus- ja finantskriis ning paljud sõjad paljudes piirkondades. Ametisolev eesistuja, teie ülesanne on vahendada ja juhtida Euroopat, mis põhineb meie ühistel solidaarsusväärtustel – sisemistel ja välistel – sotsiaalsel turumajandusel, multilateraalsusel ning meeste ja naiste vahelisel võrdsusel – ja see hõlmab nii mehe kui ka naise õigust täita lapsevanemaks olemise ülesannet.

Ametisolev eesistuja, te peate oma konservatiivsed ja neoliberaalsed vaated kuueks kuuks kõrvale jätma, vastasel korral satute nende kuue kuu jooksul selle parlamendiga pidevalt konflikti. Lirimaal on arvatavasti referendum selitatud Lissaboni lepingu üle tänavu sügisel. Ma tahan kõvasti tööd teha, et tagada positiivset tulemust lirimaale ja Euroopale. Teie tänased märkused siin on teinud selle ülesande palju raskemaks. Kui referendum läbi kukub, sõör, ei hakka eurooplaste suur enamus teid selle eest tänama.

(Juhataja katkestab kõneleja.)

Jerzy Buzek (PPE-DE). - Proua juhataja, ametisolev eesistuja, komisjoni president, tahaksin eelkõige tänada ametisolevat eesistujat eesistumise ülevõtmise eest ning õnnitleda teda raske, kuid eduka esimese kahe nädala eest eesistumisel. Saan väga hästi aru teie sõnadest rahvusliku identiteedi kohta, see on identiteet, mille meie, Euroopa ida ja lääne vahel olevad riigid peame edukalt looma.

Tahaksin juhtida teie tähelepanu probleemile, mis võib minu arvates nende kuue kuu jooksul olulise tähtsusega olla: kolmas energiapakett. See pakett tegeleb esiteks energia ühisturuga, ühise Euroopa talitusega koostöös riiklike reguleerijate vahel, piiriülesteks ühendusteks ja ühisinvesteeringuteks, ning seega integreerumisega – teisisõnu, energiasolidaarsuse ja energiavarustuse julgeolekuga.

Teiseks, kolmas energiapakett tähendab ka liberaliseerimist, võrkudele juurdepääsu ausat reguleerimist, turukonkurentsi, mis tähendab madalamaid hindu, keskkonna kahjustamist ja odavat energiat tarbijatele ning järelikult majandusele, mis aitab kriisiga tegelda.

Ja kolmandaks, kolmanda energiapaketi ausad eeskirjad väljaspool meie turge asuvate riikidega tegelemiseks, koos ühise poliitikaga ELi riikide varustamiseks ja võimalusega transportida kolmandate riikide kaudu. ELi idapartnerluse ja idadimensiooni kontekstis kõneleb kolmas pakett selgelt enda eest.

Kolmandast paketist oleks kasu igaühel teie eesistumise kolmest peamisest prioriteedist – energial, majandusel ja Euroopa välisdimensioonil. Kutsun teid üles nendest prioriteetidest kinni pidama ja täielikult...

(Juhataja katkestab kõneleja.)

Jan Andersson (PSE). - Proua juhataja, ka mina tahaksin tervitada eesistujariiki Tšehhi Vabariiki. Selle eesistumise ajal on meil madal kasvutempo ja tööpuudus kasvab. Meil on raske majandusolukord. Lugesin möödunud nädalal *Financial Times*'ist president Klaus'i lahendust ja pole temaga üldse nõus. Ta ütleb, et peame vähendama oma ambitsioone seoses keskkonnapoliitika ja kliimapoliitika ning me peame vähendama oma ambitsioone seoses sotsiaalpoliitika. See on täiesti vale tee, mida valida. Kui Euroopa tahab tulevikus konkurentsivõimeline olla, peame investeerima kaasaegsesse keskkonnasõbralikku tehnoloogiasse. Me peame investeerima kaasaegsesse infrastruktuuri, et meil oleks ühiskond, mis on pikas mastaabis jätkusuutlik, ning aktiivsesse kliimapoliitikasse. See annab meile kõrgema kasvumäära ja vähendab tööpuudust.

Samasugune olukord on sotsiaalpoliitikas. Peame investeerima sellisesse sotsiaalpoliitikasse, kus on ausad töötingimused, töötajate võrdne kohtlemine, hea töökeskkond ja nõnda edasi. See ei tähenda madalamat kasvu, vaid kasvu, mis on pikas mastaabis jätkusuutlikum.

Lõpuks tahaksin mainida perepoliitikat. Perepoliitika, millest ma teie kavast lugesin, on vanamoeline perekonnapoliitika. Kaasaegne perepoliitika räägib mehe ja naise võrdsest vastutusest laste ja töö eest. Teie olete oma kavas maha märkinud täiesti erineva tee.

Rumiana Jeleva (PPE-DE). – Tänan, proua juhataja. Bulgaaria parlamendiliikmena tervitan ma fakti, et Tšehhi eesistumine hõlmab muude tähtsate prioriteetide hulgas ka energiat ja energiajulgeolekut. Paari viimase päeva jooksul on suur hulk ELi liikmesriike muutunud pantvangideks Ukraina ja Venemaa vahelises vaidluses. Ainult Bulgaarias on üle 160 000 kodu jäetud ilma küttest. Kahjuks ei olnud Bulgaaria valitsus võimeline

oma kodanikke selles kriisis aitama. Bulgaaria on ELi ainus riik, kellel pole alternatiivseid allikaid, tarnijaid ega gaasivarusid. Peame sellest juhtumist õppust võtma.

Kaasliikmed, ma arvan, et kõnelen terve parlamendi nimel, kui ütlen, et me ei saa lubada lasta Euroopa kodanikel maksta ränka hinda poliitiliste mängude eest, millega tegelevad riigid, kes kasutavad oma energiaressursse poliitiliste relvadena. Sellepärast arvan ma, et energiasektoris on meil tarvis jätkusuutlikke lahendusi. Meil on tarvis Euroopa ühist energiapoliitikat. Selle üheks tähtsaks teguriks on parandada energia infrastruktuuri. Kui me kõneleme Euroopa energiasolidaarsusest, siis peame silmas Euroopa Liidu ühiseid energiaprojekte ning kahepoolsete lepingute praeguse praktika vältimist.

Tahaksin ka uskuda, et varsti on Euroopasse võimalik liikmesriike hõlmavate ühisprojektidena rajada üleeuroopalised tuumarajatised. Selles kontekstis tervitan ma ka fakti, et Tšehhi eesistumine on teinud veel ühe tähtsa prioriteedi koostöövormide laiendamisest Lõuna-Kaukaasia ja Balkani riikidega ning Ukrainaga. Üksnes integreeritud lähenemisviisi vastuvõtmisega, mis arvestab nii liikmesriikide kui ka äsja mainitud piirkondade riikide huve ja neist huvidest tulenevaid võimalusi, saame me tagada sellistest kriisidest ülesaamist ja nende vältimist, nagu oli gaasikriis, mille me just läbi tegime. Meil on tarvis viivitamata meetmed võtta ja teha seda, mis on Euroopa Liidule kõige parem. Vajadus konkreetse tegevuse järele Euroopa ühise energiapoliitika loomiseks, on praegu suurem kui kunagi varem.

Ma soovin Tšehhi eesistumisele igakülgset edu.

Katalin Lévai (PSE). – Proua juhataja, peaminister, eesistujariik Tšehhi Vabariik on valinud oma juhtlauseks „Piirideta Euroopa” ning ülimateks prioriteetideks energiapoliitika ja majandusliku stabiilsuse küsimused. Peale selle soovin rõhutada veel ühe prioriteedi kavasid lülitamise tähtsust, milleks on Euroopa kodanik.

Tahaksin tungivalt paluda, et rohkem tähelepanu pöörataks küsimustele, mis otseselt mõjutavad kodanike igapäevast elu. Rohkem rõhku tuleks panna Euroopa sotsiaalprogrammide tasemele, eurooplaste solidaarsuse ja võrdsete võimaluste tagatistele ning vähemuspoliitika rakendamisele. Nõustun nendega, kes nõuavad Lissaboni lepingu ratifitseerimist.

Kodanikud peavad olema Euroopa poliitikatesse rohkem kaasatud, sest ma usun, et sotsiaalpakettide ja tõhusate ühenduste puudumine viib üha suurenevale kindluse kadumisele Euroopa institutsioonides. Arvan, et eriti tähtis on hariduse osa...

(Juhataja katkestab kõneleja.)

Zuzana Roithová (PPE-DE). – Nõukogu ametisolev eesistuja, daamid ja härrad, Tšehhi eesistumise algust märkisid Gaza konflikt ja energiakriis. Pärast hulka halvustavaid ja kahtlevaid märkusi Tšehhi Vabariigi suutlikkuse kohta liitu juhtida, jälgivad Euroopa ja maakera teised osad üllatusega, kui vastutustundlikult ja tõhusalt on Tšehhi Vabariik ootamatute kriisidega tegeldes tegutsenud. Ma siiski kahtlen, kas need ikka olid nii ootamatud, ning aplodeerin faktile, et Tšehhi valitsus hakkas nendega tegelema varakult, juba jõulude ajal, sest eesistujariik Prantsusmaal polnud õnnestunud neid eos lämmatada.

Tahaksin, et asuksite sama kartmatult läbirääkimistesse Hiinaga, kes sihilikult rikub maailmakaubanduse reegleid, arendades ebaausat konkurentsi ning ohustades eurooplaste tervist, paisates turule järeletehtud ja ohtlikke tooteid. Näiteks praegu on Euroopa vanematel suuri raskusi lastejalatsite leidmisega, mis ei ohustaks tervist, siiski on nõukogu ja komisjon sellele küsimusele vähe tähelepanu pööranud.

Ma tervitan seega fakti, et olete võtnud „Euroopa maailmas” oma prioriteetide hulka. Kinnitan teile, et Euroopa on maailmakaubandusele väga avatud, kuid ükski nõukogu eesistuja pole suutnud tagada ausat vastastikust kasu ja avada Hiinat Euroopa tootjatele. Loodan, et teil ja teie esmaklassilisel meeskonnal on selles rohkem edu.

Härra nõukogu ametisolev eesistuja, ma õnnitlen teid tõeliselt kõrgekvaliteedilise, realistliku kava esitlemise puhul Euroopale ning samuti teie isikliku arengu puhul. Pidades silmas, et olete poliitilise partei liider, mille mõned praegused ministrid hääletasid 2003. aastal liiduga liitumise vastu, saate te Euroopa arenil äärmiselt hästi hakkama. Loodan, et võime näha sarnast arvamuste mahenemist teie parteikaaslaste hulgas ka Lissaboni lepingu suhtes.

Meedia teatab, et finantskriisi surve all on iirlased nüüd paremini mõistma hakanud, et leping on väärikas vahend, mis on koostatud raskete aegade toimetulemiseks. Loodan, et ka teie hakkate lepingut nägema positiivses valguses, isegi kui see tähendaks president Klaus'i numbri kustutamist teie mobiiltelefonist. Soovin meile kõigile edukat Tšehhi eesistumist, olenemata meie vaadete paljususest.

Katerina Batzeli (PSE). - Proua juhataja, peaminister, lisaks välispoliitika küsimusele, majanduskriisiga toimetuleku tegevusele ja Lissaboni lepingu ratifitseerimisele peavad üheks Euroopa Liidu põhiliseks prioriteediks olema noored. Lugesin teie kavast sellest prioriteedist. Arvan, et teie kava peaks noorte osas olema integreeritum ja ennetavam.

Noori ei saa enam veenda loosungite ja lubadustega. Nad ei tunne end turvaliselt riigi ees, mis kokku variseb ega ole suuteline tegelema majanduskriisiga. Nad ei aktsepteeri haridussüsteeme, mis saadavad nad töötuseturule ja sotsiaalsesse halvaksanusse. Nad ei aktsepteeri euroskeptitsismi, hirmu Euroopa ees. Neil on probleem Lissaboni lepingu ratifitseerimisega. Neil on iga päev konflikte. See on uus põlvkond, kes suudab mõista, mida peetakse silmas...

(Juhataja katkestab kõneleja.)

John Bowis (PPE-DE). - Härra president, tahaksin öelda ametisolevale eesistujale, et tema riiki sümboliseerivad minu jaoks kaks meest: Franz Kafka ja Jan Palach. Mõlemad sümboliseerivad võitlust vabaduse ja demokraatia eest ning mõlemad näitasid meile frustratsiooni, valu ja ohvreid, mis selle võitlusega mõnikord kaasnevad.

Sel põhjusel arvan ma, härra ametisolev eesistuja, et te saate Gaza võitlusest eriti hästi aru ning mõistate Gaza elanike ning Iisraeli rahva valu ja pettumust. Loodan, et sellepärast teete te kõik seal toimuva verevalamise peatamiseks.

Te suudate kliimaküsimustega jõuda ka Ameerika presidendini ja ta Kopenhaagenisse tuua.

Kodus on teil võimalus jätta oma jälg selle parlamendikoosseisu järelejäänud õigusaktide eelnõudesse – ja ma rõhutan eriti uusi võimalusi kodanikele, mis tulenevad piiriülesest tervishoiust, teemast, mille tean olevat ka teie kavas.

Te mainisite teadmiste vaba liikumist. Ühelgi muul alal ei saa see tähtsam olla kui meditsiinis, ja see käib ka vaimse tervise kohta. Mul on olnud eesõigus toetada tööd vaimse tervise valdkonna reformimiseks Tšehhi Vabariigis. Ma tean, et tahate neid reforme jätkata mitte ainult oma riigis, vaid terves Euroopas. Tahaksin, et tuletaksite meelde juunikuud, mil koostasime vaimse tervise pakti Euroopa Liidu jaoks. Praegu pole see teie privileegide nimekirjas, kuid loodan, et see kindlasti on teie kavas kui teema, millega tulevikus tegelda, sest lõppeks on ju meie ülesanne – teie ülesanne – toetada neid inimesi meie ühenduses, kes on haavatavad ja vajavad meie abi. Tean, et teete selles osas oma parima, ning soovin teile teie püüdlustes kõike head.

(Aplaus)

Józef Pinior (PSE). - Tahaksin alustada, meenutades Poola-Tšehhi põrandaaluse opositsiooni koosolekut, mille Solidaarsus 21 aastat tagasi organiseeris Giant Mountainsi mägedes Poola-Tšehhi piiril.

Tšehhi Vabariik on esimene Kesk- ja Ida-Euroopa riikidest, kes saab ELi nõukogu eesistujariigiks. See on kohustus, härra ametisolev eesistuja. Euroopa Liitu juhtivad tšehhid on Kesk- ja Ida-Euroopa raudse eesriide maha kiskunud võitlustraditsiooni ning Euroopa kontinendi ühiskondade ühenduse demokraatia pärijad. Ma rõhutan Tšehhi eesistumise erilist intellektuaalset ja poliitilist tähtsust.

Selle paljudest prioriteetidest peamine on Lissaboni lepingu ratifitseerimise lõpule viimine ning Euroopa ühise välispoliitika tugevdamine. Teine väga oluline silmapaistev ülesanne on pärast Ameerika uue presidendi valimist ette valmistada transatlantiliste suhete strateegia. Ja lõpetuseks tahaksin soovida president Vaclav Havelile kiiret paranemist hiljutisest operatsioonist.

Mihael Brejc (PPE-DE). - Eesistujariik Tšehhi Vabariik on väljendanud oma valmidust sekkuda, et leida väljapääs surnud seisust, millesse on jõudnud läbirääkimised Horvaatia liitumise üle Euroopa Liiduga. Härra eesistuja, lubage mul teile selles suhtes meenutada, et iga kandidaatriik peab esitama usaldusväärsed dokumendid. Kui dokumendid ei ole usaldusväärsed, tuleks asjaomase riigi tähelepanu sellele faktile juhtida.

Horvaatia juhtumil on Horvaatia märkinud oma kaartidele piiri, mis on vaieldav. Selle asemel, et mainida, et nii ja niisugune piiriala on vaidlusalune, märkis ta selle piiri lihtsalt sellisena, nagu heaks arvas. Loomulikult ei saa selline dokument olla usaldusväärne, sest tegelikult on see seotud kahe riigi vahelise vaidlusega, mis tuleb igal juhul lahendada. See on kahepoolne vaidlus kahe riigi vahel, kes muus osas on head naabrid ja suurepärase suhetes, ja siiski on see vaidlus, mis tuleb igal juhul lahendada. Seepärast tahaksin ma rõhutada, et Sloveenia ei tujutsenud, märkides, et Horvaatia dokumendid ei ole usaldusväärsed. Tegelikult märkis Sloveenia ära, et liikmesriigid on kohustatud juhtima selle kandidaatriigi tähelepanu faktile, et ta peab esitama dokumendid, mis vastavad Euroopa Liidu standarditele.

Ja milline on võimalik lahendus? Juba on esitatud palju lahendusi ja ma usun, et ka eesistujariik püüab mõne asjakohase ettepanekuga välja tulla. Horvaatia jaoks võiks olla lahenduseks esitada oma valitsuse või parlamendi otsus, milles selgelt esile tuuakse, et need piirid on orienteeruvad, esialgsed või mistahes muu väljend, mis selgesõnaliselt määratleb, et need piirid on ajutised ega ole veel kindlaks määratud. Arvan, et sel moel võiksime teha väikese sammu edasi ja muuta võimalikuks Horvaatia ühinemise Euroopa Liiduga nii pea, kui võimalik, mis oleks ka Sloveenia huvides.

Lõpetuseks lubage mul soovida teile igakülgselt edu Euroopa Liidu nõukogu eesistumisel.

Richard Falbr (PSE). – Nõukogu ametisolevale eesistujale on kaela sadanud terve mägi kriitikat; ma ei hakka sihilikult sellega ühinema. Tšehhi muinasjuttudes esineb tavaliselt loss, milles elab tark kuningas, kes ei ärrita kedagi, ei solva kedagi ning ei väida, et teab kõike. See ei ole Praha loss. Noh, miski pole täiuslik. Siiski on mul usku, et nõukogu ametisolev eesistuja saab selle puudusega edukalt hakkama ning peab lubadusi, mis ta meile täna andis. Olen teda tundnud peaaegu 20 aastat ja mul on hea meel näha, kuidas Euroopa Liidu liikmeks olemine on kiirendanud ta poliitilist kasvu. Hoian talle põialt, sest nagu ütlevad hispaanlased: *Con mi patria, con razón o sin ella*, nagu ütlevad inglased: *Good or bad, my country* ja nagu ütlen mina: Minu riik, läbi paksu ja vedela.

Zita Pleštinšá (PPE-DE). – Tahaksin alustada, väljendades oma heameelt, et kohe oma eesistumise alguses on meie vennalik naaber Tšehhi Vabariik hajutanud kõik kahtlused, kas uus liikmesriik ikka suudab Euroopa Liidu asjade haldamisega toime tulla.

Eesistuja Tšehhi Vabariik on demonstreerinud, et on suuteline vastama ja tegutsema kriitilistes olukordades, nagu näiteks sõda Gazas ja gaasitarnete katkemine Venemaalt ELi. Esindades Slovakkia, kes saab peaaegu 97% oma gaasist Venemaalt ja kes koos Bulgaariaga on kõige kriitilisemas olukorras, tahaksin isiklikult tunnustust avaldada peaminister Mirek Topoláneki osavõtule läbirääkimistest Venemaa ja Ukrainaga. Peaminister, Slovakkial pole endiselt gaasi ja seetõttu vajab ta endiselt teie aktiivset abi. Euroopa vajab ühist energiapoliitikat ja peab energiavaldkonnas oma läbirääkimiste positsiooni parandama.

Prantsusmaa alustas oma eesistumist Venemaa-Gruusia konfliktiga ning Tšehhi Vabariik peab tegelema Venemaa ja Ukraina vahelise kaubandusliku ja poliitilise vaidlusega. Usun kindlalt, et on aeg neist sündmustest õppust võtta. Oluline on kindlaks määrata valdkonnad, milles EL sõltub Venemaast, samuti need, milles Venemaa sõltub Elist. Suhted Venemaaga on tähtsad, kuid on lubamatu, et Venemaa kasutaks gaasi poliitilise relvana. Tuleb otsekohe hakata tegelema energiaallikate mitmekesistamise ja Nabucco torujuhtme ehitamise küsimustega. Peaminister, Slovakkia on erakorralises olukorras ning näeb teis liitlast seoses Jaslovské Bohunice strateegilise otsusega. Tahaksin paluda abi ka teilt, härra Barroso, kui Euroopa Komisjoni presidendilt.

Mina isiklikult arvan, et isikute vaba liikumise rakendamises on ikka veel palju puudujääke ning tervitan seepärast Tšehhi eesistumise deviisi – barjäärideta Euroopa.

Ma soovin eesistujariigile Tšehhi Vabariigile edu oma 3E kava elluviimisel ja ELi lähemale toomisel Lissaboni eesmärkide saavutamisele.

Miloš Koterec (PSE). – Peaminister, oleme endised kaasmaalased ja sel põhjusel on mul hea meel tervitada teid Euroopa Parlamendis ja soovida head õnne nende eesmärkide saavutamisel, mida te meile tutvustasite.

Teie E3 prioriteetidid võtavad kahtlemata kokku praegu Euroopa Liidu ees seisvad probleemid, kuigi ma usun, et majanduse osas ei unusta te ka selle sotsiaalseid aspekte, mis on ELi kodanike enamikule nii olulised. Kui nägin teid eurole ülemineku pidustustel Slovakkias, oli mul hea meel avastada, et nõukogu uus ametisolev eesistuja toetab tihedamat integreerumist liidu riikide vahel. Sellele vaatamata oleks mul isegi veel rohkem hea meel, nagu enamikul selle parlamendi liikmetel, kui aitaksite kaasa Lissaboni lepingu ratifitseerimisele Tšehhi Vabariigis. Kui see ebaõnnestub, on raske saavutada prioriteete, mille olete enda jaoks püstitanud. Kui tahame, et EL muutuks maailma asjades, mitte ainult maksjaks, vaid ka arvestatavaks jõuks, nagu te ütlesite, siis peame selle sammu astuma.

Peaminister, nagu palju kordi on öeldud, saavad Euroopa valimised teie eesistumisaaja tähtsaks hetkeks. Valimiste tulemused mõjutavad ELi poliitikat järgmise viie aasta jooksul ja nõukogu majandusabi võib siin peamist rolli mängida. Kui Slovakkia on jäähoki maailmameistrivõistlustelt välja jäänud ja Tšehhi Vabariik kvalifitseerub järgmiseks vooruks...

(Juhataja katkestab kõneleja.)

Tunne Kelam (PPE-DE). - Proua juhataja, tahaksin pakkuda Tšehhi eesistumisele kõige soojemat toetust Eesti poolt. Tugevalt suurendatud konkurentsivõime on majanduskriisi parim ravi, pidades kinni neljast põhivabadusest. Ametisolev eesistuja, ma toetan teie ideed arendada täies ulatuses idapartnerlust. Me mõistame nüüd, kui tähtis on Ukraina ja Gruusia taolisi riike hõlmata õigusriigi ja demokraatliku aruandekohustusega.

Eelmise aasta septembris soovitas Euroopa Parlament kuulutada 23. august kommunismi- ja natsismiohvrite ühiseks mälestuspäevaks. Usume, et olete eeskujuks veenmaks kõiki 27 valitsust alates järgmises augustist seda päeva ametlikult tähistama. Ootame ka, et algataksite Euroopa moraalse ja poliitilise hinnangu andmise totalitaarse kommunismi ajal sooritatud kuritegudele.

(Juhataja katkestab kõneleja.)

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – „Majandus, energia ja Euroopa Liit maailmas” on ELi nõukogu eesistuja Tšehhi Vabariigi moto. Euroopa kodanikud ootavad, et Euroopa institutsioonid kaitseksid neid kriiside eest ja parandaksid nende elukvaliteeti. Euroopa Liidu majanduse taastamiskava, mis suurendab energiatõhusust ja energiaravustuse julgeolekut, on praegu Euroopa kodanike prioriteediks.

Ma innustan eesistujat Tšehhi Vabariiki, saabuvatele Euroopa valimistele vaatamata või eriti sel põhjusel, üles näitama visioone, poliitilist tahet ning eelkõige pühendumust Euroopa kodanikele. Üheskoos võime me saavutada kokkuleppe hoonete energiatõhusust käsitleva direktiivi esimesel lugemisel. Ma kinnitan teile, et nii Euroopa Parlament kui ka Euroopa Komisjon on valmis teid toetama, nii et hoonete energiatõhusust käsitlev direktiiv võiks olla Tšehhi eesistumise saavutuste hulgas.

Marios Matsakis (ALDE). - Proua juhataja, pärast minevikus läbielatud traumeerivat kogemust vene kommunismiga, on Tšehhi Vabariik nüüd läinud liiale, klammerdudes kõvasti ja kuulekalt USA külge. Seda näitab selgelt mitte ainult teie seisukoht Gaza ja Lissaboni lepingu osas, ametisolev eesistuja, vaid ka teie valitsuse otsus paigaldada ameerika raketid Tšehhi pinnale. Teie innukus ustavalt Washingtoni administratsiooni teenida, seades sellega ohtu Euroopa rahu, on vastuvõetamatu ja kahtlustäratav.

Teie riik on täna osa EList, mitte USAst, ning te peate tagama, et teie valitsus käituks sellele vastavalt. Ameerika satelliitriikidel pole kohta meie liidus. Nii et peate oma vaimu valmis seadma: kas EL või USA? Mõlemat korraga ei saa!

Mirosław Mariusz Piotrowski (UEN). -

Proua juhataja, ametisolev eesistuja, Tšehhi eesistumine on olnud paljude aastate vältel esimene, kes selle vana kastani Euroopa konstitutsiooni, tuntud ka Lissaboni lepingu nime all, oma kavast välja jättis. See realistlik lähenemine tekitab optimismi ja näitab austust demokraatia ja ühehäälsuse põhimõtte vastu.

Eesistujariik Tšehhi Vabariik on otsustanud keskenduda kõige pakilisematele küsimustele, sealhulgas Gaza konfliktile ja energiajulgeolekule. Esialgu polnud kavas Venemaa ja Ukraina vahelisse gaasikonflikti sekkuda, aga kui see hakkas kahjustama suurt hulka liikmesriike, hakkas härra Topolánek vahendajaks. On selge, et kuue kuuga ei suuda eesistuja kõiki püstitatud eesmärgi saavutada, kuid esimesed kaks nädalat näitavad juba, et sellest tuleb tulemuslik eesistumine, vaatamata mõnede siin täiskogul istuvate poliitikute kassandralikele ettekuulutustele. Delegatsiooni nimel...

(Juhataja katkestab kõneleja.)

Dimitar Stoyanov (NI). – Tänan, proua juhataja. Olen kuulnud uudist, et eesistujariigi Tšehhi Vabariigi toetusel on Brüsselis üles pandud miski, mis peaks olema kunstitöö ja mis kujutab mu kodumaad Bulgaariat peldikupotina. See on sügavalt solvav ja vastuolus Euroopa Liidu partnerluse ja vastastikuse austuse traditsioonidega. Sellepärast me nõuame, et eesistujariik ja isik, kes tegelikult julges üht liikmesriiki niimoodi solvata, mida me ei saa sallida, selle kujutise viivitamata eemaldada. Kui seda kujutist viivitamata ei eemaldata, siis mina ja mu kolleegid läheme ja eemaldame selle oma kätega.

Mírek Topolánek, nõukogu ametisolev eesistuja. – Tänan, et mulle sõna andsite. Tahaksin alustada oma lõpupöördumist, tänades teid kõiki teie seisukohtade eest; see oli väga soe vastuvõtt ja niisugune, mida ma ei oodanud. Tahaksin ka märkida, et nii eesistujariik Tšehhi Vabariik kui ka mina ise Euroopa Nõukogu eesistuja kohustes peame Euroopa Komisjoniga järgmise kuue kuu jooksul tihedat sidet ja teeme tihedat koostööd. Esimesed kaks nädalat on näidanud, kuidas pidev, igapäevane ja väga aktiivne kontakt mitte ainult José Manuel Barroso, vaid ka terve komisjoniga on kindlustanud ühismeetmeid aasta alguses meie ette kerkinud probleemide osas. Viitan siin mitte ainult koostööle Euroopa Parlamendiga, vaid eelkõige meie

suhtlemisele Euroopa Komisjoniga, kui üritasime nende ootamatute küsimustega toime tulla. Tahaksin avaldada tänu president Barrosole.

Enne, kui ma siia tulin, töötasin, et ei hakka mingeid nalju rääkima. Üks nali, mille ma rääkisin ja mille peale kodus kõik naeraksid, kukkus läbi. Ärge tehke väljagi, ma üritan veel ja ehk viimaks saab isegi saksa tõlge sellele õigesti pihta ning me hakkame üksteist mõistma.

Lissaboni leping ei saa olla mantra. See peab olema vahend, mitte lõpptulemus. See on vahend, mille abil parandada Euroopa Liidu toimimist. See ei tohi iialgi muutuda kohustuslikuks. Igal riigil on ratifitseerimise saavutamise mänguks tema enda rekvisiidid ja stsenaarium. Fakt, et ma lepingule alla kirjutasin, ei tähenda, et mõjutan Tšehhi Parlamendi kahe koja otsuseid, kes on autonoomsed ja vabad ning otsustavad enda eest ise. Samamoodi ei ole meil kavas avaldada survet Iirimaa rahva otsusele. Lepingu siduvust on võimatu mistahes moel peale sundida, kuigi ma arvan, et praegusel ajal on seda lepingut tarvis ja see võiks lihtsustada Euroopa Liidu toimimist. See on mu viimane mõtteavaldus selles küsimuses ja ma ei pöördu selle juurde enam tagasi, sest olen oma isiklikku seisukohta juba selgitanud.

Mulle meeldis auväärse parlamendiliikme härra Kirkhope toodud tsitaat ja ma parafraseerin üht teist Churchilli tsitaati, et näidata, mida ma praegusest ajast arvan: „Homseks pole rohkem kriise tarvis, mu päevakava on juba täis.” Arvan, et see, mille me esimese paari nädala jooksul läbi tegime, näitab, et valisime oma prioriteedid õigesti ja olime hästi ettevalmistatud. Pealegi hakkasime gaasiküsimusega tegelema juba detsembri keskel, Prantsusmaa eesistumise ajal.

Ma vabandan nende auväärt parlamendiliikmete ees, kelle esitatud konkreetsetele küsimustele ma ei vasta; püüan seda arutelu pisut üldistada ning heita valgust pigem üldisele lähenemisele, millega neid konkreetseid probleeme lahendada.

Küsimus inimeste, uimastite ja laste salakaubaveost, lastega kaubitsemisest ja muust selletaolisest. Samamoodi, nagu parlament peab arutelu vabaduse ja turvalisuse eri tasemete üle, teeb seda ka Tšehhi Vabariik, ning me oleme väga huvitatud direktiivide ja kogu seadusandliku kava kiirendamisest inimkaubandusega võitlemist käsitlevate nõukogu otsuste raamistikus. Tahan vaid öelda, et oleme selleks valmis ja tahame tegelda nende probleemide üksikelementidega.

Ulatuslik arutelu Nabucco teemal. Peame täiesti ausalt möönma, et Nabucco saab olla teiste transiitliinide alternatiiviks üksnes siis, kui see pakub ka alternatiivset tarneallikat. Mis puutub arutellusse Ukraina üle, siis ütles mu kaasmaalane Josef Zieleniec üpris selgelt – see on poliitiline ja geopoliitiline probleem ning mina arvan, et kui me ei anna Ukrainale võimalust ise oma siseprobleeme lahendada, kui me ei pane piiranguid eri tegurite juhtimisele, olgu need siis isikud või äriühingud gaasiturul, siis võime kaotada Ukraina euroopameelse orientatsiooni, mis on muidugi geopoliitiline probleem. Saame kogu kriisi eesmärkide kohta üksnes oletusi teha – võib-olla ainult lühiajaline hinnatõus, võib-olla palju suurem surve alternatiivse põhjapoolse liini Nord Streami ehitamisele, aga võib-olla on eesmärgiks tõepoolest pärssida Ukraina euroopameelsust. Mis see ka poleks, need tegurid on osa probleemist, mis ei ole vaid lühiajaline ega üksnes energiaga seonduv.

Kui pean vastama küsimusele, kas Euroopa peaks olema rohkem liberaalne või rohkem sotsialistlik, üritaksin teha veel ühe nalja ja öelda, et teen ettepaneku liberaal-konservatiivseks Euroopaks, aga see on nüüd tõesti mu viimane nali.

Seoses Tšehhi Vabariigi poolt järgitava rajaga ja euro vastuvõtmisega ütlen, et 1. jaanuaril teatasin, et Tšehhi Vabariik kuulutab oma eurosooni sisenemise tähtajaks selle aasta 1. novembri. Mu valitsus on esimene valitsus, kes täidab Maastrichti kriteeriume. Ma ei võta seda kui võidu jooksu. Ma õnnitlen Slovaki kaaslasi ja me ootame, et näha, kuidas finantskriis mõjutab stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjade täitmist ning milline mõju on sel kõigi eurosooni juhtivate eeskirjade tegelikule täitmisele. Olen veendunud – ja see käib ka finantskriisiga tegelemise kohta – et ELi enda eeskirjade pehmemdamine on destrukttiivne samm ning seetõttu nõuame me korra Euroopast rääkides loomulikult riigiabi ja konkurentsi direktiivide täitmist, ja see on ka üks kriteerium kõigi finantskriisiga tegelemise ettepanekute hindamisel. Eeskirjad kehtivad nii headel kui ka halbadel aegadel ja need kehtivad kõigi jaoks. Selles osas peab olema absoluutne võrdsus.

Kommenteerin „Barjäärideta Euroopat”. Jah, nii ongi mõeldud, et sellel on vähemalt kolm tähendust. Sellel on majanduslik tähendus, mis hõlmab siseturu tõkete kaotamist, vaimne või psühholoogiline tähendus, teisisõnu tõkete kaotamine eurooplaste meeltest, mis muidugi on hiljuti liitunud riikide eesmärk, ning viimaks on see väliste tõkete kaotamine, proteksionismi vältimine, maailmakaubanduse tõeline liberaliseerimine kui üks vahend kriisiga toimetulemiseks, ning Washingtoni G20 otsuste tõhusa elluviimise alustamine.

Tahaksin siin ehk öelda ühe asja, mis mind isiklikult puudutab ja mis on leidnud juba tee meediasse. Václav Havel on raskelt haige ja haiglasse pandud. Tema on mees, kes sümboliseerib nii meie novembri-eelset kui ka novembri-järgset suunda ning seda mitte ainult Tšehhi Vabariigi jaoks – põhimõtteliselt sümboliseerib ta raudse eesriide langemist. Tema oli esimene tšehh, kes pöördus Euroopa Parlamendi poole ja meie kõigi nimel tahan ma talle soovida kiiret paranemist.

Mul on mõned väga konkreetsed vastused selle auväärse kogu ühele liikmele. Olin liigutatud härra Roučeki murest Tšehhi valitsuse pärast ning võiksin loetleda vähemalt kuus näidet viimase kümne-viieteistkümne aasta jooksul, mil Euroopa Liidu eesistujariigil on olnud palju siseprobleeme, kuid ta on eesistumisega siiski edukalt toime tulnud. Selline oli Belgia Maastrichti lepingu jõustumise ajal, kus konstitutsioonilised muudatused toimusid eesistumist segamata, selline oli Prantsusmaa eesistumise aeg, kui Euroopa Liit laienes, võttes liikmeteks Rootsi, Soome ja Austria, Prantsusmaa aga elas läbi sisemist poliitilist kriisi, selline oli Amsterdamis lepingu aeg aastal 1999 Saksamaa eesistumise ajal, kui Gerhard Schröderi ees seisid suured probleemid ja Lafontaine lõpetas suhted oma parteiga, selline oli euro kasutuselevõtmise aeg Hispaania eesistumise ajal, mida juhtis José María Aznar, selline oli Lirimaa eesistumise aeg ning ma võiksin veel rohkem näiteid tuua. Ärge muresege Tšehhi poliitika siseprobleemide üle; need ei kahjusta Tšehhi eesistumist.

Tuumaenergia foorumi kohta: me ei saa pidada tuumaenergia üle arutelu, milles vaidlus roheliste, liberaalide, konservatiivide ja nõnda edasi vahel lõpeb pealesunnitud tulemusega. Koostöös Euroopa Komisjoniga organiseeritud tuumaenergia foorum, mis toimub Bratislavas ja Prahas, peaks käivitama uue arutelu julgeoleku, võimaluste, riskide ja vajaduste ning kõigi nende asjade kohta, mis viimastel aastatel on tegelikult pisut tabuteemaks muutunud. Slovaki-Tšehhi tuumaenergia foorumi eesmärgiks on tegelikult selle tabu murdmine. On ilmselge, miks viibib peaminister Fico Ukrainas ja Moskvast; Bulgaaria ja Slovakkia probleemid on kriitilised, sest need riigid sõltuvad täielikult Ukraina gaasitarinetest. Bulgaaria suudab ladustada üksnes kolmandiku gaasi mahust, mida vajab, Slovakkia on juba vähendanud tuhandete äriühingute toodangut, tema soojuselektrijaam Novákys on maha põlenud ja ta kannatab suure kriisi all. Olen iga päev ühenduses Robert Ficoga ning toetan tema missiooni, kuigi ma ei usu, et see praegu võiks edukas olla. Peame olema palju karmimad kahe tegelase suhtes, Ukraina ja Venemaa, Naftohaz ja Gazprom. Peale selle ma arvan, et nii Euroopa Komisjoni kui ka Tšehhi eesistumise järgmised sammud peavad olema palju tõhusamad ja karmimad. Peame otsima vahendeid paljudest tehnilistest probleemidest ülesaamiseks. Pole võimalik, et neid tarneid ei saaks täiesti asjakohatute põhjuste tõttu taastada (see tähendab, tehnilise gaasi kasutust) ja me võtame selles osas edasisi meetmeid.

Me rääkisime palju Balkanitest ja seonduvatest probleemidest ning selles osas tõstatati palju küsimusi. Härra Peterle teab väga hästi, et Horvaatia liitumisprotsessi peatükkide avamiseks tuleb leida kahepoolne lahendus Sloveenia-Horvaatia vaidlusele. See ei ole Euroopa vaidlus, kuigi see tegelikult hakkab liitumisläbirääkimisi segama. Selles mõttes aitavad ehk mu sidemed kahe peaministri ja kahe presidendiga koos mu isikliku panusega sellesse probleemi lahendada Sloveenia-Horvaatia piiriprobleeme.

On veel palju, mida tahaksin öelda, kuid püüan teid mitte väga palju kauem kinni pidada. Üritan teie järgmistele menetlustele mitte jalgu jääda. Tahaksin lõpetada, öeldes, et me hindame kõrgelt võimalust kuuluda riikide ühendusse, mis on rajatud väärtustele ja põhialustele, mida meie pärast 1989. aasta novembrit oleme suutnud jälle omaks võtta kui meie enda väärtusi ja eesmärgi. Me hindame ka võimalust olla terve selle ühenduse nõukogu eesistujaks. See on midagi nii erakordset, mida minu põlvkond, kes 1989 oli 33 aastane, ei oleks iialgi lootnud oma elus näha. Samuti hindame me asjaolu, et saame tegelda paljude probleemidega. Aga üle kõige väärtustame me sisemist vaba arutelu. See on vabadus, mis võimaldab meil need probleemid sõnastada eri vaatenurkade spektris, mis on nende lahendamiseks vajalik. Võin siin selgelt kuulutada, et Tomas Garrigue Masaryk on öelnud, et „demokraatia on arutelu”. Tahan innukalt käia Tšehhoslovakkia esimese presidendini jälgedes; jään sellele arutelule täielikult avatuks. Täna teid teie tänase tähelepanu eest ja ootan võimalust teiega jälle kohtuda.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Proua juhataja, see on olnud väga huvitav arutelu ning mind julgustab väljakutsete ühine mõistmine ja, üldistavalt öeldes, Tšehhi eesistumisele ülesnäidatud toetus. Väljendan veel kord oma soovi teha meie Tšehhi sõpradega lojaalset, konstruktiivset ja parimast vaimust kantud koostööd. Nende edu on ka Euroopa edu.

Nagu mõned teist on rõhutanud, on see viimane eesistumine enne Euroopa Parlamendi valimisi. Ma arvan, et on väga oluline, et me kõik näitaksime nende kuude jooksul, kui asjakohased on kõik meie institutsioonid meie kodanike heaolule, õitsengule ja solidaarsusele.

Suhtlemine on väga tähtis ja seda ei saa teha üksnes Euroopa institutsioonid või ainult liikmesriigid. Peame tegema seda üheskoos tõelises partnerluse vaimus, kuna palju nende kuude jooksul toimuvast on väga oluline

Euroopa tuleviku jaoks ning samuti kõikjal üle Euroopa meie institutsioonidele osutatava lugupidamise jaoks.

Tahaksin kasutada seda aega mõnele mulle esitatud konkreetsele küsimusele vastamiseks, eriti energia osas. Jah, meil on tarvis gaasi julgeoleku direktiiv väga kiiresti läbi vaadata. Komisjon ütles seda, esitledes eelmise aasta novembris oma energiasstrateegia läbivaatamist, ning me töötame nii kiiresti kui võimalik, et esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule võimalikult varsti õigusakti ettepanek. Jah, me vajame Euroopa energiapõhisele osas suuremat solidaarsust ja kiiremat progressi. See oli meie hiljuti esitatud energiasstrateegia läbivaatamise põhiolemus.

Tahaksin kasutada seda aega, et taas paluda kõigil liikmesriikidel ja Euroopa institutsioonidel aktiivsemalt Euroopa energiasolidaarsuse mehhanismide kallal töötada. Jah, me vajame ka investeeringute suurendamist energia infrastruktuuri, ühendussõlmedesse ja energiatõhususse. Sellepärast ongi nii eluliselt tähtis, et need 5 miljardit ühenduse eelarvest selleks otstarbeks määrataks.

Pöördun teie poole, parlament ja eesistujariik Tšehhi Vabariik, et viiksime selle ellu nii pea kui võimalik. Jah, majanduse taastamine tuleb ühitada targa rohelise kasvuga, kui tahame kriisist välja tulla tugevamana. Oleme juba esitanud ettepanekud kasutada sel eesmärgil struktuurifonde. Rahalisi vahendeid on tarvis energiatõhususeks ja energiapõhiste vastastikuseks sidumiseks ning rahvuslike stimuleerimiskavade koordineerimisega saame kooskõlas Euroopa Nõukogu otsustega joondada selles suunas ka riikide jõupingutused.

Lubage mul veel öelda, et majanduskriisist väljatulek ja Euroopa jätkusuutliku kasvu rajale tagasi seadmine nõuab ka ühenduse võrdsete võimaluste reeglite austamist. Euroopas on tarvis lihtsamaks muuta nii meeste kui ka naiste osavõtt majandusest, samuti aidata ühitada perekonna- ja tööelu.

Paar sõna ka Lissaboni lepingu kohta, mida paljud teist nimetasid: me vajame seda lepingut rohkem kui kunagi varem, ratifitseerituna kõigi liikmesriikide poolt. Jah, me peame austama kõiki rahvuslikke ratifitseerimisprotsesse, aga kui valitsus on riigi nimel lepingule alla kirjutanud, võtab ta pühalik kohustuse leping jõustada.

(Aplaus)

Paljud teist rääkisid Tšehhi eesistumisest ja kui tähtis see on. Nagu ütlesid mõned teist – härra Nassauer, härra Brok ja teised – juba see fakt ise, et meil on eesistujariigiks Tšehhi Vabariik, on väga suure tähtsusega sündmus. See on esimene kord, kui endine Varssavi pakti riik on saanud vastutuse juhatada Euroopa Nõukogu. Kui mõtlete selle peale, kui suur saavutus see on, et 20 aastat pärast raudse eesriide langemist on Tšehhi Vabariik Euroopa Nõukogu eesotsas ning peaminister Topolánek ja asepeaminister Vondra teevad selle vastutuse jagamisel koostööd. Usun täielikult sellesse, mida tegema hakkate.

Lubage mul jagada teiega kogemust, mille sain eelmisel aastal Portugali eesistumise ajal. Portugali peaminister Socrates ja mina olime Zittaus, Tšehhi Vabariigi, Poola ja Saksamaa vahelisel piiril, ja ma nägin emotsiooni, mida peaminister Topolánek sel hetkel tundis. See piir Euroopa kahe poole vahel, mis meid Euroopas kord lahutas, on nüüd kõigi nende riikide eurooplaste vaba liikumispunkt. See oli suur hetk ja suur saavutus, mille üle peaksime uhkust tundma. Sellepärast usun ma tõepoolest, et on oluline kaitsta meie väärtusi, et muuta see eesistumine edukaks.

Mõned teist ütlesid, et on tähtis, et Tšehhi Vabariik oleks edukas, sest see on väike riik. Ma vabandan, kuid Tšehhi Vabariik ei ole väike riik, isegi Euroopa mõistes mitte. Tegelikult on see mõnikord märk alaväärsuskompleksist pidada mõnda meie liikmesriikidest väikeseks riigiks. Lubage mul teile öelda, et – nagu ütles Paul-Henri Spaak, üks Euroopa projekti rajajatest – Euroopa Liidus ei ole enam suuri ja väikesi riike; kui soovite, ükski neist pole suur: probleemiks on see, et mõned neist pole seda veel märganud.

Tegelikult, kui vaatame ülejäänud maailmale – kui näeme Ameerika võimsust kaitsejõu ja tehnoloogia osas; kui näeme Venemaa tohutuid geograafilisi mõõtmeid; kui näeme Hiina ja India tohutuid geograafilisi mõõtmeid – kas saame siis öelda, et Euroopas on suuri riike?

Euroopas ei ole enam suuri riike. Kõik on suur väarikuse mõttes. Euroopa Komisjoni jaoks on kõik liikmesriigid täpselt ühtmoodi väarikad, aga kui tahame suur olla maailma maastabis, siis on tarvis, et Euroopa Liit oleks tugev. Me peame ühiselt tegutsema; me peame kasutama oma institutsioonide mõjuvõimu ja kui me siis niiviisi ühiselt tegutseme, saavutame maailmas häid muudatusi. Sellepärast on meil tarvis Lissaboni lepingut. Sellepärast on meil tarvis ühist eesmärki. Sellepärast on meil tarvis tugevaid institutsioone. Soovin eesistujariigile Tšehhi Vabariigile kõike kõige paremat.

(Kestev aplaus)

Juhataja. - Arutelu on lõppenud.

Järgneb hääletus.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Gerard Batten (IND/DEM), kirjalikult. – Mõned meist ootavad väga president Klaus'i pöördumist veebruaris. Kui värskendav on kuulata kedagi, kellel on piisavalt intellekti ja ausust, et kahelda veel ühtsema Euroopa Liidu ideoloogilistes ortodoksiates ning kliimamuutuses.

President Klausil on üsna õigus, kui ta võrdleb Euroopa Liitu Nõukogude Liiduga. Mu sõber, kangelaslik vene dissident Vladimir Bukovski ütleb Euroopa Liidu kohta: „Ma olen elanud teie tulevikus ja see ei toimi.” Härra Bukovskil on täitsa õigus, EL on kommunismi pehme vorm.

Saame vaid loota, et eesistujariik Tšehhi Vabariik on suure Euroopa projekti suhtes pisut skeptilisem kui mõned eelmised eesistujariigid. Üks asi, mida tšehhid saavad teha, on lükata Lissaboni lepingu ratifitseerimist edasi kuni lirimaa teise referendumini. Kui siis iirlased hääletavad jälle läbikukkunud konstitutsiooni vastu, saavad tšehhid tunnustada ainsa ELi rahvuse demokraatlikku otsust, kellele lubati referendum, ning lepingu peatada, hoidudes selle ratifitseerimisest. Loodame, et president Klaus on mees, kes seda teeb.

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – Täna, proua juhataja, ning ma edastan Tšehhi Vabariigile oma siirad soovid, et nende töö õnnestuks. Selle eesistumise alguses ei ennusta märgid head: see fundamentaalne euroskeptitsism, mis on olnud hiljutises minevikus aluseks paljudele tšehhi tegudele (nagu näiteks siiani ratifitseerimata Lissaboni leping), ei paku lohutust isegi optimistidele. Nõukogu ametisoleva eesistuja tehtud avaldus Gaza küsimuses demonstreerib samuti institutsioonilise tunde puudumist: seisukohad oleks tulnud kooskõlastada ülejäänud 26 liikmesriigiga. Peale selle saadab väga halbu signaale kohtumise ebaõnnestumine Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsiooniga: kunagi varem pole juhtunud, et nõukogu ametisolev eesistuja poleks leidnud aega dialoogi pidamiseks parlamendi suure poliitilise fraktsiooniga. Proua juhataja, me loodame, et meid üllatab tulemusrikas autoriteetne tegevus: sellisel juhul jätkub meil kuue kuu lõppedes intellektuaalset ausust seda tunnustada.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – Eesistujariik Tšehhi Vabariik seadis üles kolm prioriteeti: majandus, energia ja välissuhted. Niisiis järgis Tšehhi eesistumiskava esitlemine juba tuntud rada, kuid sellel olid ka mõned iseärasused, eriti seoses Lissaboni lepingu ratifitseerimisega. Tšehhi peaminister kinnitas vajadust respektida liri kodanike suveräänsust. Ta isegi kaalus mõtet, et kui Tšehhi Vabariigis toimuks referendum, oleks tulemus arvatavasti samasugune nagu lirimaal, tunnistades, et lepingu eelnõu võidakse tagasi lükata.

Venemaa ja Ukraina vahelise gaasikriisi puhul pidas ta süüdlaseks mõlemat riiki, rõhutades nende tegevuse majanduslikke, strateegilisi ja poliitilisi põhjuseid, ning toetas Euroopa Liidu suuremat sekkumist, kuid ei esitanud eriti palju konkreetseid ettepanekuid.

Sotsiaal-majanduslike küsimuste osas ei tulnud ta välja millegi erinevaga, mis tähendab neoliberaalse seisukoha säilitamist, Euroopa Parlamendi poolt tagasilükatud ettepanekuid tööajadirektiivi, stabiilsuse ja kasvu pakti ning neoliberaalse Lissaboni strateegia kohta, ning ta ignoreeris majanduskriisi ja selle tõsisemaid tagajärgi sotsiaalses mõõtes.

Peale selle ei öelnud ta niisama hästi kui mitte midagi sõjakuritegude kohta, mida Iisrael jätkab palestiinlaste vastu, ja me taunime seda.

Genowefa Grabowska (PSE), kirjalikult. – Tšehhi eesistumine toimub terve ELi jaoks keerulisel ajal. Finantskriis, energiakriis ja majanduslangus on suurem katsumus kui kunagi varem liidu viiekümne kuue aasta pikkuses ajaloos. Ning lisaks sellele on meil juunis Euroopa Parlamendi valimised ning viimane sõjaline konflikt Gaza sektoris. Minul isiklikult on kahju, et tšehhid ei ole oma töö tegemiseks sobivaid vahendeid. Mul on kahju, et ELi reformiv Lissaboni leping ei ole tegelikkus.

See on põhjus ühtse välispoliitika puudumisele: puudub otsuste langetamise süsteem ning liikmesriigid pole energiasolidaarsuse põhimõttega omavahel seotud. Ja selles on suuresti süüdi president Vaclav Klaus'i vaated kliimamuutusele, ELi reformile ja eurole, mis on veidrad, kui mitte vaenulikud. Seetõttu pöördun ma Tšehhi valitsuse ja peaminister Mirek Topoláneki poole, et piiraksite nii palju kui võimalik Klaus'i avalikke kuulutusi ELi asjade kohta. See tuleb talle endale kasuks ning on ka meie ühistes huvides.

Tšehhi „kolme E” prioriteedid – majandus, energia ja välissuhted – on kokkuvõtte Euroopa vajadustest. Sellepärast usun ma, et saavad tõeks härra Schwarzenbergi lubadused, et tšehhid lükkavad Euroopa asju märkimisväärselt edasi ning et nad ei taha olla klassi tagumises otsas. Soovin kõigest südamest meie lõunanaabritele edukat eesistumist!

Gábor Harangozó (PSE), kirjalikult. – Majanduse taastamisplaan – mis kiideti heaks detsembris – on suur samm õiges suunas, et hakkama saada praeguse majanduslangusega. Nüüd tuleb selle konkreetseid valdkondi kiiresti ja tulemusrikkalt rakendada. Selles suhtes peaks liit suurendama oma jõupingutusi, et lihtsustada juurdepääsu olemasolevatele ressurssidele. Sellepärast peaksime – kuni taastame oma finantsturu kindlust – eelkõige parandama ja lihtsustama meetmeid struktuuri- ja ühtekuuluvusfondide rakendamise kiirendamiseks. Ühtekuuluvuspoliitika on liidu solidaarsuse parim instrument ning selle roll nii suure ülemaailmse kriisi negatiivsete mõjudega tegelemisel on muidugi põhiline. Peale selle lubage mul tervitada Tšehhi eesistumise prioriteetide hulgas soovi alustada komisjoni teatistega paralleelselt arutelu ebasoodsamate piirkondade uue määratlemise üle. Nende piirkondade parem piiritlemine aitab tõesti kaasa nende vajaduste paremale määratlemisele ning edendab nende arengupotentsiaali, aidates seega kaasa terve liidu sotsiaalse, territoriaalse ja majandusliku ühtsuse eesmärkide saavutamisele. Peame kahtlemata jätkama oma jõupingutusi, et vältida kriisi kahjulikke tagajärgi mitte ainult majandusele, vaid ka meie kodanikele, peamiselt kõige haavatavamatele.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN), kirjalikult. – Tahaksin tänada eesistujat Mirek Topolánekit Tšehhi eesistumise prioriteetide esitamise eest. Kolm E-d – majandus, energia ja Euroopa maailmas, mis moodustavad ühenduse nõukogu eesistumise raamistiku, kannatavad ettekavatsematult lisandunud välissündmuste tõttu: Gaza ja gaas.

Gaza konflikti probleemil on poliitiline mõõde. Siiski on see praegu niivõrd militariseerunud, et esiplaanile tõusevad humanitaarküsimused. Seal surevad inimesed! Mitte ainult Hamasi sõdurid, kes sõjalise konflikti valla päästsid, vaid süüitud lapsed, naised ja mehed. EL peab koos ÜROga tegema kõik võimaliku, et sellele verisele konfliktile lahendus leida. Juudid ja palestiinlased suudavad küll rahulikult külg külje kõrval elada. Palun olge järeleandmatud oma püüetes seda eesmärki saavutada.

Gaasikriis on tabanud paljusid Euroopa riike. Kahe äriühingu vaheline vaidlus, millest üks Venemaalt ja teine Ukrainast, on lumepallina kasvanud kahe riigi vaheliseks vaidluseks. Selle tulemusel kannatavad nüüd märkimisväärselt paljud kodanikud paljudes riikides ja nende energiavarustus on keset kibedat talve ära lõigatud. Tulemuseks on ka märkimisväärsed majanduskahjud, kuna gaasi on tarvis ka tööstusele. Sellepärast on ülim aeg kehtestada üleliiduline õli- ja gaasisüsteem, mida varustatakse eri allikatest. Peame kiiresti ka uusi energiaallikaid otsima ning kasutama kaasaegseid meetodeid söe gaasistamiseks. Poola astub selles suunas samme.

Soovin meie Tšehhi sõpradele südamest edu, et ELi eesmärgid viljakandvaks muuta.

Magda Kósáné Kovács (PSE), kirjalikult. – Eesistujariik Tšehhi Vabariik leiab end keerulisest olukorrast. On raske võtta esimest korda üle võimuohje eesistujariigilt, mis, olles end tugevalt maksma pannud Euroopa ühe liikumapaneva jõuna, on tüürinud liidu laeva juba mitu korda. Tšehhide olukord on keeruline, sest finantskriis hakkab alles nüüd tuntavat mõju avaldama kõikjal Euroopas. Ja see on keeruline, sest nad peavad võitlema mitte ainult ekstreemsete euroskeptikutega parlamendis, vaid ka kõrgetasemeliste poliitikutega oma kodumaal.

Siiski näib Tšehhi eesistumiskava olevat niisugune, mis püüab hoida Euroopa Liitu korralikult tasakaalus. Deviisi „Barjäärideta Euroopa” kõrgelennulise eesmärgiga asetab see esirinda mitte üksnes probleemi, kuidas tulla toime majanduskriisiga, vaid ka kuidas tõhusalt kindlustada ELi pikaajalisi põhimõtteid. Tšehhi Vabariik on esimene Ida- ja Kesk-Euroopa piirkonna riik, mis koondab kõiki ELi uue liikmesriigi tunnusjooni. Järelikult püüab Tšehhi eesistumiskava proportsionaalselt esindada uute liikmesriikide vajadusi.

Meil on hea meel, et eesistujariik vastuseks majanduskriisile keskendub sisemise tööjõu arendamisele ja vertikaalse mobiilsuse edendamisele.

Samas tahaksin juhtida eesistujariigi tähelepanu eelkõige vajadusele parandada kõige vähem arenenud piirkondade ja romide rahvusvahemuse olukorda. Need on tõepoolest Euroopa taseme sotsiaalsed ja majanduslikud probleemid, mis ületavad riigipiire.

Sisserännanud tööliste kasutamise kõrval saab ELi rahvastiku vananemist ja selle tulemusel tekkinud sotsiaalseid pingeid pikaajalises perspektiivis juhtida, arendades sisemist tööjõudu, mida esindavad need, kes oma teadmiste ja oskustega pole konkurentsivõimelised.

Iosif Matula (PPE-DE), kirjalikult. – Ma tahan Tšehhi Vabariiki Euroopa Liidu nõukogu eesistumise ülevõtmise puhul õnnitleda. Tahaksin väljendada oma tunnustust ka faktile, et suudeti visandada 18 kuu kava koostöös Prantsusmaaga, kes oli eelmisena ELi nõukogu eesistujariigiks, ja Rootsiga, kes aasta teises pooles eesistumise üle võtab.

Väljakutsed, mis kerkisid selle eesistujariigi ette kohe tööd alustades, nagu sõda Gazas, Venemaa gaasivarustuse häired, rääkimata juba ülemaailmsest majanduskriisist, on kinnitanud fakti, et Tšehhi Vabariigi kindlaksmääratud prioriteedid on täiesti asjakohased.

Kolmest väljakuulutatud Tšehhi eesistumise prioriteedist, energia, majandus ja Euroopa maailmas, tahaksin pöörduda energia aspekti poole. Mina isiklikult tunnen, et Euroopa vajab ühtset energiapoliitikat, nii et oleks ära hoitud ülemäärane sõltuvus ühe piirkonna allikatest.

Selles suhtes toetan ma vajadust arendada suhteid uute tarnijatega, samuti investeerimise tähtsust energiatootmise tavatutesse tehnoloogiatesse. Meil on tarvis parandada transpordi infrastruktuuri ja pühendada vajalikku tähelepanu Nabucco torujuhtme ehitamisele. Usun samuti, et on eluliselt tähtis lühendada menetlusi selliste projektide käikulaskmiseks, mille eesmärk on alternatiivsete ja tavatute energiaallikate leidmine.

Mary Lou McDonald (GUE/NGL), kirjalikult. – Euroopa Nõukogu suutmatust tegelda Lissaboni lepingule lirmaa öeldud „ei” taga peituvate tegelike probleemidega teeb võimalikuks veel teisegi „ei”-hääletuse.

Mõistes, et teine „ei”-hääletus on reaalne väljavaade, püüab Tšehhi eesistumine end ette valmistada juhaks, kui Lissaboni leping ei peaks jõustuma. Ta püüab ette valmistada varuplaani uue komisjoni valimiseks Nizza lepingu eeskirjade kohaselt. Esitatud idee valida 26 volinikust koosnev komisjon pluss Euroopa välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 27ndast liikmesriigist on vaid üks võimalik viis selle küsimusega tegelemiseks.

Inimesed kogu ELis mõistavad, et Lissaboni leping ei ole imerohi, millena seda paljud kõige tulisemad toetajad püüavad näidata. Otse vastupidi: see süvendaks meie ees seisvaid majandus- ja sotsiaalprobleeme.

Gaza kriisi puhul on Tšehhi eesistumise reageering vajalikust väga kaugel. EL peab võtma kooskõlastatud meetmeid ümberpiiratud palestiinlaste õiguste toetamiseks ning püüdma seda verevalamist lõpetada.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE), kirjalikult. – Tšehhi Vabariigi ees, mis võttis üle Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise 1. jaanuaril 2009, samuti nagu teistegi ELiga 2004. aastal ja hiljem ühinenud riikide ees, seisavad probleemid, mis on seotud suure hulga elumajade soojusisolatsiooni ohtliku seisundiga.

Me peaksime meeles hoidma järgmist: märkimisväärset energiasäästu ja elanike makstavate küttekulude vähendamist, mida võib saavutada nende hoonete küttesüsteemide renoveerimisega, samuti piiratud võimalusi kasutada sellesse piirkonda investeeritud struktuuri- ja ühtekuuluvusfonde. Seepärast arvan, et eesistuja Tšehhi Vabariik peaks selle küsimuse oma prioriteetide hulka võtma.

Teiseks, Euroopa vahistamismääruse kohta on Tšehhi Vabariik teinud avalduse, mis põhineb raamotsuse artiklil 32, selles osas, et kohaldab üleandmiskorda üksnes tegude puhul, mis on korda saadetud pärast 1. novembrit 2004. Samasuguseid eeskirju kohaldatakse ka teistes Euroopa riikides. Selletaolised juhtumid õõnestavad kodanike usku kuritegevusega võitlemise Euroopa poliitika tulemuslikkusse. Nõukogu eesistumise ajal on Tšehhi Vabariigil hea võimalus need avaldused uuesti läbi vaadata.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), kirjalikult. – Tšehhi peaministri ja Euroopa Komisjoni presidendi mõtteavaldused ning Euroopa Parlamendis toimunud üldine arutelu Tšehhi eesistumiskava kohta on tulemuseks ELi eelmiste eesistujariikide ühisele rohujuure-vastasele poliitikale. Nad on välja saatnud sõnumi, et kapitali rünnak tööliste, rohujuure-klassidele, jätkub järelejätmata. ELi imperialistlik roll tugevneb, kuna eesistujariik Tšehhi Vabariik võttis vaevaks demonstreerida kohe ametisse astumise hetkel oma toetust Israeli kuritegelikule imperialistlikule rünnakule Gaza sektoris ja seadustada Palestiina rahva barbaarset mahanõttimist, saades USA täieliku toetuse ning järgides USA/NATO/EE plaani „Uus Kesk-Ida”.

Tšehhi eesistumiskava annab märku rohujuure-vastaste rünnakute jätkuvast intensiivistamisest ELi poolt, et nihutada kapitalistliku süsteemi kriisi mõjud tööliklassile ja vaestele rohujuure-klassidele, ELi kasvavast agressioonist rahva vastu ning oma suutlikkuse tõstmiseks sõjaliseks sekkumiseks kogu maailmas.

Rahval on tarvis ELi agressioonile vastata omapoolsete rünnakutega. Vastupanuliikumine, allumatus ja ELi reaktsoonilisest poliitikast lahkulöömine, EList endast lahkulöömine on rahva jaoks edasiiviiv tee.

Maria Petre (PPE-DE), kirjalikult. – Tahaksin alustada oma kõnet, tõstatades jälle idee, millest kõnelesin esmaspäeval täiskogu istungi avamise ajal. Te olete eesistujariigiks perioodil, millel on meie jaoks eriline tähendus. Tänavu täitub 20 aastat raudse eesriide langemisest. Ma ütlesin esmaspäeval, et meie jaoks, aga eelkõige miljonite kodanike jaoks, kes on meid siia saatnud, on need 20 aastat märkinud ühest küljest ooteperioodi ja teisest küljest tunnustamist. Võib-olla oli see meie puhul loomulik, et me ei suutnud kiiremini põgeneda 50 aasta koorma eest, mis lahutas meid ülejäänud Euroopast.

Tahtsin teha vahemärkuse, et õnnitleda teid kolmanda prioriteedi, Euroopa maailmas, kavassee võtmise puhul, aga eriti sel puhul, et tegelete idapartnerluse kui prioriteediga. Meie kahe riigi, Rumeenia ja Tšehhi Vabariigi ajaloos on kaks tugevat ühisjoont: 1968 ja siis Praha Kevad, mis oli meie, ülimalt julma kommunistliku diktatuuri alla surutud rumeenlaste jaoks valgusekiireks, mis juhtis meid vabaduse rajale.

Rumeenia parlamendiliikmena tahaksin paluda teid anda idapartnerlusele asjakohane, konkreetne sisu. Selles piirkinnas on miljonid kodanikke, kes vajavad selle lootuse taassüütamist, käies nüüd eelolevatel kuudel jälle sümboliliselt läbi Praha Kevade sündmused. Nii teil kui ka minul on võimalus suurepäraselt mõista selle ootuse kaalu.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE), kirjalikult. – Meie ees seisab nüüd kuus kuud Euroopa Liidu Nõukogu Tšehhi eesistumist, eesistumist, mis ei saa olema kerge, nagu on juba selgunud. Kaks peamist kriisi, millega meil tuli viimastel nädalatel tegelda, näitavad meile, et Euroopa Liidu juhtimine hõlmab mitte ainult hoolikalt ettevalmistatud kavasid, vaid eelkõige suutlikkust rasketele probleemidele kiiresti ja asjakohaselt reageerida. Seda peaks mees hoidma iga liikmesriik, kes valmistub ELi nõukogu eesistumist üle võtma.

Tšehhi eesistumine järgneb väga dünaamilisele ja ambitsioonikale Prantsuse eesistumisele. Pole tõenäoline, et neid kaht ei hakataks võrdlema. Minu arvates on Tšehhi asutused siiski tööks hästi ette valmistatud ning Tšehhi eesistumine saab olema näiteks, kuidas isegi väike riik, kes on liitunud ühendusega hiljuti, on suuteline seda asjakohaselt juhtima. Ning teda ei takista isegi poliitilised erimeelsused kodusel areenil.

Tahaksin pöörduda eesistujariigi poole palvega, et ta pühendaks osa oma tähelepanust igapäevaprobleemidele. Laiihaardeline ambitsioonikas kava on tähtis ja vajalik, kuid jääb väga sageli tavakodanikele kaugeks. Ning on oluline, et praegu, parlamendivalimiste eelõhtul, Euroopa Liidu inimesed tunneksid, et ühendus on loodud nende jaoks, oma kodanike jaoks, et see eksisteerib nende igapäevase elu parandamiseks. Nii et – jah suurtele visioonidele, aga läbi igapäevaelu prisma.

Soovin teile edu!

Petya Stavreva (PPE-DE), kirjalikult. – Tšehhi Vabariik võtab ELi juhtimise enda kätte ajal, mil Euroopa ees seisavad ülemaailmse finantskriisi, Venemaa gaasitarnete katkestamise ja Gaza konflikti probleemid.

Usun, et Tšehhi eesistumise ambitsioonikas kava saavutatakse tiheda koostöö kaudu Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni vahel. Euroopa peab jätkama aktiivse seisukoha võtmist kõigi punktide kohta ELi kodaniku agendas. Praegusel hetkel on eriti päevakajaline energiapoliitika teema ja kõigi liikmesriikide jõupingutusi on tarvis suurendada. Venemaa gaasi tarnimise häired Euroopa tarbijatele miinustemperatuuri juures, mis on Euroopa halvanud, lisavad energiasõltumatuse kontseptsioonile uue mõõte. See kriisilukord tekitab vajaduse vähendada liikmesriikide sõltuvust Venemaa gaasitarnetest ning otsida alternatiive.

Ühinenud Euroopa kodanikud ootavad, et eesistujariik Tšehhi Vabariik võtaks aktiivse hoiaku ja asuks lahendama seda probleemi, mis juba tükk aega tagasi on läinud kaugemale Venemaa ja Ukraina vahelisest kaubandusvaidlusest.

Ma soovin eesistumisele igakülgselt edu.

Theodor Dumitru Stolojan (PPE-DE), kirjalikult. – Ma tervitan fakti, et Tšehhi eesistumine on üheks oma prioriteediks valinud energiaküsimuse.

Viimaste nädalate vastuvõetamatud sündmused seoses maagaasi tarnimisega ELi teatavatesse liikmesriikidesse on taas demonstreerinud vajadust Euroopa energiapoliitika järele, mida rakendatakse selgelt sõnastatud Euroopa projektide kaudu ja toetatakse Euroopa fondidest. ELi maagaasi siseturust saab normaalselt toimida üksnes koos kiiresti arenevate maagaasi ladustamisrajatistega, sealhulgas vedelgaasi jaoks, ning Nabucco projekti rakendamise kiirendamise abil.

Margie Sudre (PPE-DE), kirjalikult. – Tahaksin saata oma parimad soovid Tšehhi valitsusele, kes on liidu nõukogu eesistujaks nii tundlikes tingimustes, mis on tekkinud ta siseriikliku poliitilise olukorra ja eriti murettegeva rahvusvahelise konteksti tõttu.

Tšehhi eesistumine peab olema otsustav ja dünaamiline, samamoodi nagu oli eelmise kuue kuu jooksul Nicolas Sarkozy kehatatud eesistumine, et aktiivselt tegutseda viivitamatu relvarahu nimel Gazas ja säilitada tugevat poliitilist hoogu, võttes aluseks koos Prantsusmaa ja Rootsi kavandatud ettevalmistava töökava, mis sellega nõukogu eesotsas toime tuleb.

Majanduskriisiga silmitsi seistes tuleks viivitamata kohaldada 27 liikmesriigi poolt vastu võetud koordineeritud taastamiskava, et kaitsta tööstust, konkurentsivõimet ja Euroopa töökohti. Euroopa mängib kriisi lahendamises olulist osa ja Tšehhi eesistumine peab aitama seda tõestada.

Ma tervitan Tšehhi peaministri võetud kohustust, et tema kodumaa ratifitseerib Lissaboni lepingu selle eesistumise lõpuks. Euroopat nõrgestavast majanduslikust, diplomaatilisest ja institutsioonilisest kriisist sõltub ainult viimase lahendus üksnes eurooplastest. Tšehhi eesistumine peab võimaldama liidul seda edu saavutada, et tagada meie kaaskodanike tulevikuväljavaated.

ISTUNGI JUHATAJA: Luigi COCILOVO

Asepresident

4. Hääletused

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on hääletused.

Tahaksin täiskogu informeerida, et hääletamise ajal peame parlamendiajakirjanike liidu selgesõnalisel nõudmisel iga otsuste paketi puhul samuti selgelt ära näitama poolt- ja vastuhäälte arvu ning puudujate arvu. Tahtsime teile asju lihtsamaks teha, kuid see pole võimalik.

(Hääletuse üksikasjalikud tulemused: vt protokoll)

4.1. Passide ja reisidokumentide turvaelementide ja biomeetria standardid (A6-0500/2008, Carlos Coelho) (hääletus)

– Pärast hääletust Carlos Coelho raporti üle (A6-0500/2008)

Francesco Enrico Speroni (UEN). -Härra juhataja, daamid ja härrad, tahaksin teha ettepaneku töökorra suhtes. Te informeerisite meid sellest, et ajakirjanike nõudmisel peaksite kõigi hääletamiste tulemused teatavaks tegema, kuid mulle tundub, et parlamendi eeskirju peaksid määrama parlamendiliikmed, mitte ajakirjanikud, Tahaksin teada, kas see on pimedate ajakirjanike liit, sest ajakirjanikud võivad hääletamise tulemusi väga hästi näha ka ekraanidel. Kui hakkate hääletamiste tulemusi teatama, võivad igatahes raskustesse sattuda kurdid ajakirjanikud.

(Aplaus)

Juhataja. – Härra Perroni, mul on pisut keeruline väljendada oma isiklikku arvamust ajakirjanikutöö raskuste kohta. Kuna nõudmine esitati seekord büroole, siis arvan, et vastuse – ja võib-olla mina isiklikult jagan teie vaateid – et vastuse peaks andma büroo; on juba otsustatud, et vastamise teema on büroo järgmise koosoleku päevakorras.

Edward McMillan-Scott (PPE-DE). - Härra juhataja, olen härra Speroni esitatud seisukohaga nõus. Mõistan raskusi, millesse olete sattunud, kuid arvan, et tal on õigus. Ekraanidele ilmub iga hääletuse tulemus. Kõigi muudatuse ettepanekute tulemuste ettelugemine oleks väga aeganõudev – eriti sellise hääletuste hulga, nagu meil täna on. Soovitan, et paluksite bürool saata see küsimus edasi asjakohasele komisjonile ning me kaalume seda seoses järgmise hääletusseesiooniga – kui see on täiskogule vastuvõetav.

(Aplaus)

Juhataja. – Nagu ma juba ütlesin, küsimus esitatakse büroole täpselt nii, et see saab anda lõpliku vastuse.

Seepärast läheme edasi hääletusega.

4.2. Riigihanked kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas (A6-0415/2008, Alexander Graf Lambsdorff) (hääletus)

4.3. Ohtlikud ained ja valmistised (diklorometaan) (A6-0341/2008, Carl Schlyter) (hääletus)

4.4. Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 2007. aasta kalandustöö konventsiooni ratifitseerimine (A6-0423/2008, Ilda Figueiredo) (hääletus)

4.5. Põhiõiguste olukord Euroopa Liidus 2004–2008 (A6-0479/2008, Giusto Catania) (hääletus)

Juhataja. – Enne hääletust lõike 32 esimese osa üle

Mogens Camre (UEN). – Härra juhataja, selle muudatusettepaneku täienduseks. Pärast teksti „12. detsembril 2006” soovime lihtsalt lisada: „ning 4. ja 17. detsembril 2008”. Seda sellepärast, et need olid kohtu otsused nende viimaste kuupäevade kohta, ning oleks ebakorrektna mainida 2006. aasta otsust, jättes nimetamata kohtu viimased järeldused 2008. aasta detsembris.

– (Parlament nõustus suulise muudatusettepanekuga.)

– Enne hääletust muudatusettepaneku 25 kohta

Syed Kamall (PPE-DE). – Härra juhataja, mu hääletusnimekirja kohaselt paistab, et lõige 36 on kustutatud, nii et ma mõtlen, kas peaksime seda üldse hääletama hakkama.

Juhataja. – Muudatusettepanek 8 on tagasi võetud ning selle tulemusel ei saa te lõiget 36 hääletada.

– Enne hääletust lõike 161 kohta

Marco Cappato (ALDE). – Härra juhataja, daamid ja härrad, tahaksin lihtsalt välja tuua lõike 166 puhul, et originaali ingliskeelne tekst on autentne versioon, sest siin on nii palju tõlkeid, mis tähendust täielikult moonutavad; näiteks itaalia tõlkes on *morte decorosa* [väärikas surm]. Ma ei hakka üksikasjadesse laskuma, kuid autentne versioon on ingliskeelne versioon.

Juhataja. – Täna, et meile seda meelde tuletasite. Nimetan seda sobival hetkel uuesti, härra Cappatole sõna andmata, sest nüüd peame hakkama hääletama lõiget 161; olles muudatusettepaneku tagasi lükanud, peame lõike originaalteksti siiski hääletusele panema.

4.6. 2006. aasta meretöönormide konventsioon (sotsiaaldialoog) (B6-0624/2008) (hääletus)

4.7. ÜRO inimõiguste nõukogu areng, sealhulgas ELi roll (A6-0498/2008, Laima Liucija Andrikiene) (hääletus)

4.8. Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele juurdepääs (A6-0459/2008, Marco Cappato) (hääletus)

5. Selgitused hääletuse kohta

Suulised selgitused hääletuse kohta

– **Raport: Carlos Coelho (A6-0500/2008)**

Hubert Pirker (PPE-DE). – Härra juhataja, ma hääletasin selle raporti poolt, sest see kutsus üles reformiks lastekaitse huvides, samuti tutvustab meetmeid passide turvalisuse suurendamiseks. Lõppkokkuvõttes on see seega pakett, mis aitab kaasa võitlusele lastega kaubitsemise vastu ning laste suuremale kaitsele.

Zuzana Roithová (PPE-DE). – Ma pean biomeetria lisamist reisidokumentide turvaelementidele vajalikuks. Siiski peame lisaks Euroopa kodanike turvalisusele mõtlemisele, mis on meie esmane eesmärk, silmas pidama ka mündi tagumist poolt, milleks on meie kodanike privaatsuse kaitsmine. Ma püüan tagada, et selle õigusakti kohaldamine ja riiklikul tasandil rakendamine ei viiks bürokraatlike raskusteni või isegi andmete väärkasutuseni kolmandate riikide poolt väljaspool ELi. Tahaksin välja tuua vajaduse suurendada Europoli ja Interpoli osalust selles küsimuses; ainult väga tihe koostöö liikmesriikide õiguskaitseorganite vahel annab soovitud tulemuse muuta Euroopa meie kõigi turvaliseks koduks. Mul on hea meel, et lapsed saavad 12ndast eluaastast alates oma passi. See meede vähendab laste piiriülest kuritarvitamist organiseeritud kurjategijate poolt, mis on teine põhjus, miks ma toetan seda näiliselt vaieldavat teemat.

Frank Vanhecke (NI). – Härra juhataja, mul oli hea meel lisada oma kindel toetus Coelho raportile ELi passide biomeetria kohta, sellepärast, et kui see pole ka midagi enamat, on see esimene samm võitluses passide väga ohtrate kuritarvituste ja võltsimistega. See on üks ühtlustamise vorm, mida saame vähemalt heaks kiita, kuna see on kasulik ja isegi vajalik meede, Schengeni riikides kindlasti.

Kui avatud sisepiiride süsteem on paika pandud, tuleb pikemat välispiiri muidugi võimalikult tõhusalt kaitsta. See raport on samm õiges suunas, sest välispiir on praegusel hetkel kaitstud ebapiisavalt.

Mul on siiski üks reservatsioon. Parematest passidest üksi ei piisa. Igal aastal sisenevad sajad tuhanded mitteeurooplastest võõrad meie kontinendile, Euroopasse. Need on seaduslikud sisserändajad, poolseaduslikud sisserändajad, aga ka ebaseaduslikud sisserändajad. Minu maale, Belgiasse, tuli eelmisel aastal 70 000 mitteeurooplastest võõrast, lisaks veel teadmata hulk ebaseaduslikke võõraid. See on tõusuline, mille me peame peatama, ja ainult paremad passid seda probleemi ei lahenda.

Dimitar Stoyanov (NI). – Tänan, härra juhataja. Ma hääletasin Coelho raporti vastu kahel põhjusel. Esiteks tunnen ma äärmiselt suurt muret kodanike õiguste pärast ning selle fakti pärast, et biomeetriliste andmete kogumine võib põhjustada märkimisväärset ohtu kodanike turvalisusele, eelkõige nende vabaduse mõttes, ning samuti rikutakse põhilist inimõigust, liikumisvabadust.

Aga veel rohkem teeb mulle muret see, et minu riigis oleks see juba teist korda viimase kümne aasta jooksul, kui uued isikutõendavad dokumendid kasutusele võetakse. Isiklikult minu puhul on see tegelikult juba kolmas kord kümne aasta jooksul, kui mulle isikutõendav dokument välja antakse. Te võite leida, et see on naljakas, kuid Bulgaarias on inimeste sissetulek nii väike, et lisakoorem nende rahalistele vahenditele, mida nad peavad kulutama uute isikutõendavate dokumentide ostmiseks, on nende inimeste suhtes lihtsalt ebaetiline ja ebamoraalne. Kui kõneleme pensionäridest, kes saavad pensioni 100 BGN, mis võrdub 50 euroga, siis ei ole õige võtta neilt 20 eurot uute isikutõendavate dokumentide väljaandmise eest. Sellepärast hääletasingi Coelho raporti vastu, kuna tunnen, et minu maal on see äärmiselt ebakohane.

- Rapport: Marco Cappato (A6-0459/2008)

Gay Mitchell (PPE-DE). – Härra juhataja, tahan lihtsalt protokolli panna, et hääletasin viimaks Cappato raporti vastu, kuna usun, et parlamendile esitatakse edaspidi mõni parem raport, mis nende küsimustega tegeleb.

Samuti tahan öelda, et parlament peab midagi tegema seoses meie protokollidega, sest on parlamendiliikmeid, kes on siin viibinud rohkem kui neli ja pool aastat, kes on kogu selle aja palka saanud ja kes on kõnelenud vähem kui härra Burke, kes on olnud parlamendis vähem kui kuus kuud. Ma arvan, et on aeg sellele tähelepanu juhtida.

On inimesi, kes sellest parlamendi tööst osa ei võta, ei selle komisjonidest ega täiskogu istungitest. Mõned neist on väikeste fraktsioonide liikmed. Nad tulevad siia ja saavad sõnavõtuks aja, enne kui lennujaama tagasi tormavad, ning veedavad oma aja meie rahvuslikes liikmesriikides, selle asemel, et siin olla ja inimestele rääkida, kui kohutav demokraatia on Euroopa Liidus. Noh, demokraatia on Euroopa Liidus kohutav, kui parlamendiliikmetele, kes siia kohale ei ilmu, demokraatia sellise häbematu kuritarvitamise eest palka makstakse. Ma tahan, et see protokollitaks, härra juhataja.

Ma usun, et kui teeme reforme, kui teeme dokumendid kättesaadavaks, kui tagame suurema läbipaistvuse, siis peaksime astuma samme, et näidata, millised parlamendiliikmed parlamendi töös osalevad ja millised mitte.

- Rapport: Alexander Graf Lambsdorff (A6-0415/2008)

Zuzana Roithová (PPE-DE). – Euroopa relvaturg ei toimi tulemusrikkalt, sest on killustatud. Täna oleme selles sektoris teinud ruumi riigihangetele, võttes arvesse asutamislepingu artikli 273 kohaselt strateegilistel põhjustel tehtavaid erandeid. Olen komisjonis töötanud selle heaks, et lõpetada riiklike vahendite raiskamine, mida põhjustavad läbipaistmatud sõjaväelised lepingud. Ka minevikus kuritarvitati riiklike huvide klauslit, tehes armeele riigihankeid, millel polnud ettenähtud kvaliteedi või turvalisusega ilmselgelt midagi pistmist. Võiksin praegu peast nimetada töölepinguid, tootlustus- ja transporditeenuseid. See ettepanek hoiab kokku raha, mille saab pärast investeerida teadusuuringutesse ja tehnoloogiasse, et meid praeguste ja tulevaste ohtude eest tõhusamalt kaitsta.

Jim Allister (NI). – Härra juhataja, ma olin selle raporti vastu ohu tõttu, mida see minu arvates kujutab valitsustele ja äriettevõtetele, kes on teinud tohutuid investeeringuid kaitsetööstuse uurimis- ja arendustöösse ning kes nüüd leiavad, et neil on röövitud arengu- ja tootmisfaasis saadavad tulemused.

Selle direktiivi ettepaneku kohaselt peavad nüüd kõik hankelepingud olema Euroopa konkurentsile avatud, jättes kaitsetööstuse äriühingu – isegi mõne riigi – vahenditeta oma rahvusvaheliste omandiõiguste ja töökohtade kaitsmiseks. Võttes arvesse, et mitmel kaitsetööstuse äriettevõttel Ühendkuningriigis on tiptasemel uurimis- ja arendustöö, teeb selle raporti avaldatav oht suurt muret.

Mu rahutus suurenes veelgi, kui mõistsin, et selle raporti liikumapanevaks motiiviks on pigem toetada ELi integratsiooni ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitikat, kui prioriteediks muuta käegakatsutav majanduslik kasu.

Carlo Fatuzzo (PPE-DE). – Härra juhataja, daamid ja härrad, püüan teha lühemalt kui tavaliselt; toetasin Lambsdorffi raportit, mis on sammuks edasi ühises julgeolekus ja kaitstes. Siiski murrin pead ja küsin ka teie käest: millal saame viimaks tõelise Euroopa kaitse, tõelise Euroopa armee, tegeliku võimaluse raha säästa ja olla suutelised ennast kaitsma kui ühtset Euroopat? Loodan, et see juhtub tõesti väga varsti, härra juhataja!

Juhataja. – Praegusel juhul pole mina see, kes peaks kohe vastama, mis oleks keeruline. Läheme edasi selgitustega hääletuse kohta, sedapuhku Schlyteri raporti üle.

- Rapport: Carl Schlyter (A6-0341/2008)

Zuzana Roithová (PPE-DE). – Toetasin raportit, mis käsitleb ohtlikke aineid ja kemikaale, nimelt diklorometaani, ning teeb võimalikuks keelata selle kantserogeense aine kasutamise värvi koorimisel, kuigi on lisatud ka säte erandite lubamise kohta rangetel tingimustel. Mul on hea meel, et erandeid ei ole tegelikult kasutatud, sest on olemas ka ohutuid alternatiive, mida mitte üksnes tarbijad, vaid ka elukutselised kasutajad eelistavad tulevikus valida.

Kathy Sinnott (IND/DEM). – Härra juhataja, mõned ained on nii ohtlikud, et need tuleks täielikult keelata või piirata nende kasutamist üksikjuhtudega, mille puhul kasutatakse ülimärkeid tervise ja ohutuse alaseid ettevaatusabinõusid. DCM on üks sellistest ainetest ja tuleks käibelt kõrvaldada.

- Rapport: Ilda Figueiredo (A6-0423/2008)

Zuzana Roithová (PPE-DE). – Ma aplodeerin rahvusvahelisele kokkuleppele, mis kehtestab kalandussektori töötajatele uued töötingimused. Kalurite seas on tööõnnetuste ja surmade esinemissagedus kõige kõrgem. Tahaksin pöörduda nõukogu ja komisjoni poole, et nad teeksid oma parima, et ratifitseerida konventsioon palju varem kui 2012. Palun märkige protokoll, et mu hääletamisvarustuses tekkis tõrge ja et loomulikult hääletasin ma selle raporti poolt.

- Rapport: Giusto Catania (A6-0479/2008)

Irena Belohorská (NI). – Härra Catania omaalgatuslik raport on tekitanud märkimisväärset mõttevahetust parlamendi poliitiliste fraktsioonide ja parlamendiliikmete vahel.

Euroopa Liidu ees seisavad praegu väga tõsised probleemid, nagu näiteks finantskriis ning Ukraina-Vene konflikti põhjustatud energiakriis. See on aeg, mil peame tegutsema üheskoos ja vältima kõiki tegusid, mis võiksid õhnestada meie ühtsust. Kriiside tagajärjed kahjustavad kahtlemata Euroopa Liidu kõiki kodanikke, olgu nad slovakiid, poolakad, ungarlased või sakslased. Pean katseid liikmesriikide vahelist riidu provotseerima, mida meie istungjärgudel aeg-ajalt tehakse, märgiks teadmatusest meie praegusest tõsisest olukorrast, kus

ohus on ELi ühtsus. Peaksime rohkem keskenduma lahenduste leidmisele ning Lissaboni lepingu ratifitseerimisele, et Euroopa Liidu konkurentsivõimele hoogu anda.

Olen korduvalt siin Euroopa Parlamendis väljendanud seisukohta, et autonoomial pole meie ühisesruumis kohta. Põhiideed ELi riikide integreerimisest ei tohi unustada, rääkimata siis ignoreerimisest või tagasilükkamisest. Peame meeles pidama Schumani mõtteavaldust, et ükski intelligentne eurooplane ei saa rõõmustada oma naabri ebaõnne üle, sest me kõik oleme seotud ühise saatusega nii headel kui ka halbadel aegadel.

Hubert Pirker (PPE-DE). – Härra juhataja, Catania raport on tõeline silmakirjalikkuse avaldus. See ei sisalda üldse mingit ülevaadet põhiõigustest kinnipidamise ulatuse kohta Euroopa Liidus ajavahemikul 2004–2008; see on lihtsalt nõudmiste nimekiri selle täiskogu vasakpoolsetl tiivalt.

Need nõudmised sisaldavad samasooliste abielu tunnustamist kõigis liikmesriikides ning narkootikumide, eutanaasia ja illegaalsete immigrantide legaliseerimist. Austria Rahvapartei (ÖVP) delegatsioon ja mina ise keeldume tunnustamast nimetatud nõudmisi, mis hääleteenamusega vastu võeti, ning sellepärast me hääletasime – mina kaasa arvatud – selle raporti vastu.

Peter Baco (NI). – Hääletasin raporti poolt põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus aastatel 2004–2008.

Seadsin oma toetuse sõltuvusse artikli 49 algselt kavandatud sõnastuse muutmisest territoriaalse ja piirkondliku autonoomia toetamise osas. Arvan, et see tõrjub selgelt provokaatorite ja konspiraatorite katsed *status quo* üle spekuloida. Teisisõnu, Euroopa Parlament ei salli mänge territoriaalse ja piirkondliku autonoomiaga. See on väga väärtuslik järeldus Euroopa Parlamendi tänaselt täiskogu istungilt ning ma arvan, et meid kõiki tuleb sel puhul õnnitleda.

Zuzana Roithová (PPE-DE). – Härra juhataja, ka mina hääletasin selle kommunistist parlamendiliikme Euroopa Liidu põhiõiguste olukorda käsitleva raporti vastuvõtmise vastu. Sellele vaatamata hindan ma fakti, et teistest fraktsioonidest pärit raportöörid suutsid teksti pisut toimetada ning see sisaldab mitut head lõiku vähemuste olukorra kohta. Mõned passaažid ei ole siiski erapooletud. Peale selle ületab raport enneolematul määral piire, mis on möödunud perioodi andmeid käsitlevate dokumentide jaoks seatud. See raport on võtnud täielikult ühekülge poliitilise vaatepunkti inimõigustele liidus. See raport tallab jalge alla subsidiaarsuse, dikteerides reegleid perepoliitikale ja muudele eetilistele küsimustele, ning see on vastuolus asutamislepinguga.

Simon Busuttil (PPE-DE). – Ka mina hääletasin Catania raporti vastu, sest see sisaldab vähemalt kolme viidet abordile kui inimõigusele. Sellega ei ole ma nõus ja leian, et see on vastuvõetamatu. On kahju, et selletaoline oluline raport, mis hõlmab suur hulka teemasid, peab sisaldama elemente, mis on kahtlemata väljaspool Euroopa Liidu kompetentsi, ning millesse Euroopa Liit ei saa sekkuda ja ei peakski seda üritama; nimelt subsidiaarsuse põhimõtte tõttu. Sellepärast ma hääletasingi Catania raporti vastu.

Péter Olajos (PPE-DE). – Härra juhataja, ma hääletasin Catania raporti poolt, sest see kõrvaldab eelnevad puudused vähemuste õiguste osas. See küsimus on eriti oluline Ungarile ning ka rahvusvähemustele, kes elavad tema piiride sees ja väljaspool. Raport rõhutab vähemuskeelte kaitset ja kuulutab, et emakeele kasutamine on üks olulisemaid põhiõigusi. Kahjuks pole see mitmes uues ELi liikmesriigis viimasel ajal nõnda olnud.

Lisaks rõhutab raport rahvusvähemuse staatuse määratlemise ja kindlaksmääramise vajadust. Arvan, et Euroopa 150 rahvusvähemuse jaoks on sellel eluline tähtsus.

Lõpuks pean ma eriti oluliseks lõiget 49, sest see kinnitab, et omavalitsused on kõige tõhusam vahend rahvusvähemuste kogukondade probleemide lahendamiseks. Selle tegemiseks tuleb järgida Euroopa Liidu kõige eeskujulikumaid näiteid iseseisvate, kultuuri-, territoriaalsete ja piirkondlike autonoomiate osas.

Jim Allister (NI). – Härra juhataja, õigustest allaneelatud ühiskond on „anna-mulle, anna-mulle” ühiskond, mis on kaotanud oma tasakaalu. See ongi põhjus, mis kihutab raportit nõudma tavaliste abielupaaride ja homoseksuaalsete suhete võrdsustamist. Loomulik olukord on mees ja naine. Me muudame selle loomuvastaseks, kui nõuame võrdväärsust selle äärmuslikule vastandile.

Ebapopulaarne, nagu see võib olla, kuulutan ma häbenematult, et samasoolise paari ebalooslik partnerlus ei ole asi, millega mina kui seadusandja sooviksin nõustuda. Kas minul on väiksem õigus seda seisukohta omada kui neil inimestel, kes nõuavad vastupidist? Võttes arvesse sallimatuse õhkkonda, milles osa sellest arutelust on peetud, tundub küll niimoodi.

Ma ei ole raporti selle aspektiga nõus. Kui see mind naeruväärseks muudab, siis olgu pealegi. Seisan pigem selle eest, mida õigeks pean, kui aplodeerin sellele, mis on vale.

Frank Vanhecke (NI). - Härra juhataja, oma karjääri jooksul siin parlamendis olen harva näinud sellist valikut poliitiliselt korrektseid mõtteid ja nõndanimetatud edumeelseid labasusi kui Catania raportis. Kuid üle kõige on fakt, et see nõndanimetatud põhiõiguste raport põhineb *de facto* Lissaboni lepingul, referendumitel tagasilükatud lepingul, millel pole praegu mingit õiguslikku alust. Milline üllus! Juurdlen, kas põhiõigusi võiks ehk mitte kohaldada Euroopa kodanikele, vaid kohandada üksnes eurokraatiale.

Peale selle on veel üks põhiõigus, mis sellest raportist puudub, nimelt inimeste õigus, näiteks mõnest rahvusest inimeste õigus tunda ennast kodus ja turvaliselt nende oma maal, kaitsta oma raskelt kättevõidetud heaolu, säilitada oma keelt, oma kultuuri, oma traditsioone ja oma seadusi. Küllap see on siin poliitilise korrektsuse templis nüüd uudiseks. Parlament on taas kord ennast täielikult lolliks teinud, Catania raportit rõhuva hääletenamusega heaks kiites.

Philip Claeys (NI). - Härra juhataja, arvamuste vaba väljendamise õigus ning viis, kuidas seda kasutatakse, on kahtlemata peamine näitaja meie põhiõiguste olukorra hindamisel. Raportil on üpris õigus, hoiatades meid ebaametliku tsensuuri eest, mis tuleb ilmsiks, kui teatavad teemad avalikust arutelust välja jäetakse. Sama õigustatud on raporti lõik, milles hoiatatakse isikute ja gruppide eest, kes tahavad teisi vaikima panna, kinnitades, et neid pidevalt rünnatakse, kusjuures teenimatult.

Täiesti müstiline on aga siiski üleskutse „otsustavalt karistada mis tahes vihkavat kõnet rassistlikes meediaprogrammides ja artiklites, mis levitavad sallimatuid vaateid“. See on täpselt sedasorti asi, mis viib tsensuurini ja enesetsensuurini, mille üle mujal raportis kaeveldakse. See sarnaneb õigusele, mille sai Belgias hukka mõistetud suurim Flaami partei, sest see partei oli vastuvõetud immigratsioonipoliitikat kritiseerinud. Seetõttu peaksid inimesed teadma, mida nad tahavad. Pole võimalik toetada sõnavabadust ainult natuke. Saab olla kas sõnavabaduse poolt ning aktsepteerida kõiki tagajärgi, mida see kaasa toob, või sõnavabaduse vastu.

Carlo Fatuzzo (PPE-DE). - Härra juhataja, daamid ja härrad, kuigi ma hääletasin lõpphääletusel põhiõigustega seoses vastu, hääletasin ma lõike 81 poolt, mida toetan. Selles lõikes teatab mu sõber härra Catania, kes praegu oma kohalt mulle otsa vaatab, et kutsub liikmesriike üles tegema kõike, mida nad suudavad, et lihtsustada ja parandada noorte, eakate ja puudega inimeste juurdepääsu tööturule.

Giusto Catania – kes elab oma nime kohaselt ja on 100% õiglase – pidi ilmselt mõtlema, kuigi pole seda kirja pannud, et juurdepääsu tuleks parandada mitte ainult tööle, vaid ka toetustele, sest nimetatud on eakaid. Seepärast on asjakohane toetused noortele inimestele, puuetega inimestele ja eakatele. Olen kindel – näen, et ta kinnitab seda – et ka noored inimesed saavad toetusi, kui on noored inimesed, ning töötavad siis, kui nad on vanad. Näen, et ta plaksutab. Arvan, et ka teie olete sellega nõus, aga kuna mu tähelepanekud lähevad Internetti, siis tahaksin teha selgeks, et ütlesin seda selleks, et leebelt rõhutada, et ka eakad vajavad õigust toetustele.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - Härra juhataja, paljud selles täiskogus on Catania raportis jälle püüdnud kasutada inimõigusi vabandusena aborti toetamiseks, vaatamata faktile, et abort keelab igal aastal miljonitele beebidele kõige olulisemat inimõigust – elu, inimõigust, millest sõltuvad kõik ülejäänud õigused.

Peale selle on mul Iirimaa parlamendiliikme ja hääletajana huvitav märkida, et ELis aborti legaliseerimise osas seonduvad see raport ja selle muudatused Lissaboni lepingu ja põhiõiguste hartaga.

Mairead McGuinness (PPE-DE). - Härra juhataja, kas võin hakatuseks paluda talitusi märkida, et lõike 31 puhul peaks mu hääletuse esimene osa olema poolt.

Arvan, et see raport oleks saanud rohkem ära teha invaliidsuse valdkonnas, mis vajab rohkem tööd. Selle märkuse juures olen siiski õnnelik, et parlament otsustas toetada mu muudatusettepanekut 42, mis innustab komisjoni kindlaks tegema, et kui tegemist on deinstitutionaliseerimisega, läheb raha ainult neile liikmesriikidele, kes täidavad ÜRO konventsiooni kriteeriume. Minu jaoks on see võtmeküsimus, samuti paljude sellel täiskogul viibijate jaoks. Selles raportis on palju teemasid – nagu juba öeldud – see on subsidiaarsuse jaoks ja mitte Euroopa Liidu jaoks, kes ei seadusta aborti ja ei peakski seda tegema ning ei taha aborti kohta seadusi teha. Seega ei saa ma toetada raportit üldiselt. Selle asemel hoidusin ma hääletusest, sest usun, et muudatusettepanek invaliidsuse kohta on oluline nende jaoks meist, kes hoolivad inimestest, kes ei räägi, kellel pole häält ja keda ei kuulata.

Miroslav Mikolášik (PPE-DE). – Catania raport hõlmab paljusid inimõiguste küsimusi. Nõustun mitmete eelkõnelejatega ning tahan nagu nemadki väljendada oma põhimõttelist mittenõustumist selle raportiga ühe väga olulise küsimuse tõttu: ebaõnnestumine põhiliste muudatuste heakskiitmisel, mille abil oleks saanud algset halba raportit paremaks muuta.

Sellesse raportisse jäid alles viited niinimetatud seksuaaltervisele ja seksuaalõigustele, mis näiteks Maaailma Tervishoiuorganisatsiooni definitsiooni kohaselt sisaldab selgesõnalist õigust abordile, ning see on asi, millele ei saa osutada ELi ühenduse õiguses ega seda peale sundida liikmesriikidele.

Meditisiinidoktorina kaitsen ma rohkem kui põhimõtteliselt inimese elu ja inimväärikust ning seepärast ei hääletanud ma selle vastuolulise dokumendi poolt, mis peale selle ei vasta ka subsidiaarsuse põhimõttele.

Michl Ebner (PPE-DE). – Härra juhataja, daamid ja härrad, nõustun kõigega, mida ütles härra Pirker, ning seepärast pole mul tarvis sellele rohkem aega raisata. Arvan, et härra Catania on kirjutanud valel teemal; see raport poleks tohtinud kunagi isegi täiskogule jõuda, sest ametiasutused oleksid pidanud kontrollima, kas raport vastab määratud teemale ja pealkirjale või on see midagi hoopis muud. See raport on midagi hoopis muud ning ei vasta tegelikult pealkirjale ja sellele antud volitustele.

Mis puutub konkreetse küsimusse seoses lõikega 49, siis oleksin eelistanud, et täiskogu oleks vastu võtnud originaalteksti, ilma muudatusteta. Hääletasin terve raportit vastu täpselt neil põhjustel, mida juba nimetasin.

Koenraad Dillen (NI). - Härra juhataja, hääletan harva mõne raportit vastu nii veendunult kui täna. Kui järgiksin selles raportis kavandatud soovitusi, looksime homme Euroopas poliitiliselt korrektse diktatuuri, millega niinimetatud antirassismi maskeeringu all põhimõtteliste ülespuhutud deklaratsioonidega veel rohkem piiratakse sõnavabadust, muuhulgas ka sellistel teemadel, nagu asüül ja immigratsioon. See raport kavatseb veel laiemalt avada vesiväravad seaduslikule ja ebaseaduslikule sisserändele Euroopa Liitu ning ei suuda kodanike õigust turvalisusele oma poliitika keskmesse seada, vaid arvab selle asemel, et need on hoopis kurjategijate õigused, mida tuleks niinimetatud põhiõigusteks pidada.

See on pahupidi pööratud maailm. Normaalses ühiskonnas käivad õigused ja kohustused käsikäes. Selles mahukas raportis ei suuda ma aga leida jälgegi võõraste kohustustest, et meie Euroopa ühiskonda integreeruda. Otse vastupidi: ainult meie, Eurooplased oleme *ad nauseam* sihtmärgiks seatud. Noh, meie kodanikud on surmani tüdinud Euroopa mandariinide süüdistavast näpuga näitamisest, mis on suunatud ainult neile.

Martin Callanan (PPE-DE). - Härra juhataja, Catania raportis on palju küsimusi, mida ma vaidlustan.

Esiteks ei ole ma nõus sellega, nagu oleks Euroopa Liidu asi meile mistahes õigusi peale sundida – tegelikult on ajalugu meile õpetanud, et Euroopa Liit on teinud täpselt vastupidi.

Samuti ei ole ma nõus, et põhiõiguste harta – mis on põhiline poliitiline dokument ning koostatud läbikukkunud Euroopa põhiseaduse osana – tuleks Euroopa seadustesse võtta, ja eriti olen ma selle Briti seadustesse võtmise vastu.

Põhiõiguste hartale olen ma väga vastu. Ma eitan absolutistlikku lähenemist inimõigustele. Võiksin öelda, et põhimõtteliselt ei vastusta ma omasooliste suhete tunnustamist, kuid kordan jälle, et see ei ole Euroopa Liidu asi: see on üksikute liikmesriikide parlamentide asi, mida oma territooriumil kindlaks määrata.

Selle põhjaneva vastuväidete loetelu pärast hääletasin ma raportit vastu.

Daniel Hannan (NI). - Härra juhataja, kauaaegne kogemus õpetab meile, et üksnes paberile pandud õigused ei suuda kodanikuõigusi tagada. Euroopa Liidu põhiõiguste ja vabaduste hartas kirjapandud õigused polegi nii väga erinevad õigustest, mis olid üldjoontes visandatud, ütleme, Ida-Saksamaa või NSVLi konstitutsioonides, kuid, nagu nende õnnetute ühiskondade kodanikud avastasid, on paberil seisvad õigused väärtusetud, kui puudub vastav parlamentaarne valitsuse mehhanism.

Euroopa Liidus ei ole inimõiguste kriisi, vaid siin on demokraatliku seaduslikkuse kriis. Lubage mul soovitada, et üks tee selle kriisi parandamiseks oleks ülal hoida meie valijate usaldust ning panna Lissaboni leping, nagu me lubasime, mitmele referendumile. *Pactio Olisipiensis censenda est!*

Ewa Tomaszewska (UEN). - Härra juhataja, kõigil lastel on õigus oma mõlema vanema armastusele. Isegi kui vanemate abielu laguneb, on see lapse heaolu ja mitte riigiametnike suva, mis peaks kindlaks määrama lapse suhtlemise oma vanematega.

Lastel on õigus oma vanematega rääkida oma emakeeles. Kui vanemad on eri rahvusest, peaks lastel olema õigus rääkida mõlemas keeles. Siiski käitub Jugendamt segaabielludest pärit laste huvide vastaselt, piirates otsekohe kokkusaamisvõimalust mittesakslasest vanemaga. Petitsioonikomisjon on saanud sel teemal üle 200 kaebuse. Sellepärast toetasin ma muudatusettepanekut 24. Selle tagasilükkamine põhjustas mu lõpphääletuse selle raporti vastu, mis aborti pooldava õigusakti kaudu eitab õigust elule ning rikub subsidiaarsuse põhimõtet.

Gerard Batten (IND/DEM). - Härra juhataja, Ühendkuningriigi iseseisvuspartei on rassismi, naiste suguelundite moonutamise, homoseksuaalsuse kuriteona käsitlemise ja välismaalastesse eelarvamusega suhtumise vastu, ükskõik, millises maailma osas see toimub. Britid naudivad siiski oma seaduste kohaselt ülimalt häid inimõigusi ega vaja Euroopa Liidu kaitset. EL on ebademokraatlik ja demokraatia vastane ega sobi seetõttu kaitsjaks kellegi inimõigustele.

Tahaksime parlamendile ka meelde tuletada, et perekonnaõigus kuulub iga liikmesriigi pädevusse ega ole ELi jurisdiktsiooni valdkond. Narkootikumide kasutajate kriminaalvastutusele võtmine toimub samuti iga liikmesriigi seaduste kohaselt ning EL ei tohiks püüda liikmesriikide kohtusüsteeme õõnestada ja asendada. Sellepärast hääletasid Ühendkuningriigi iseseisvuspartei parlamendiliikmed selle raporti vastu.

Christopher Heaton-Harris (PPE-DE). - Härra juhataja, kui tegemist on selliste raportitega, nagu see siin, vestlen ma sageli oma valimisringkonna eri vabatahtlike ja ühiskonnagruppidega, millest võib saada hulga teadmisi teiste inimeste elukogemuste ja sidemete kohta.

Ma üritan regulaarselt hinnata ka teiste, erinevate poliitiliste vaadetega ja eri riikidest pärit parlamendiliikmete arvamusi, et püüda mõista teiste seisukohti ja kogetud probleeme. Jagan täielikult mu kolleegide härrade Hannani ja Callanani väljendatud arvamusi.

Tahaksin siiski sellistel teemadel, mida sisaldab see raport, kõnelda niisuguste parlamendiliikmetega nagu härra Allister, kes ei kuulu küll minu poliitilisse parteisse, kuid on töökas ja asjalik parlamendiliige; tema nõuanded on sageli targad ja ta on inimene, kellest ma tean, et temaga saab nõustuda või mitte nõustuda tsiviliseeritud kombel – annan edasi, mida ta ise just ütles.

Selletaolistes raportites – millest saab ühekaupa välja noppida palju eri küsimusi, et kindlaks määrata, kuidas tuleks nende osas hääletada – on võimatu otsustada, kas peaks hääletama poolt või vastu, ja nii ma jään sellest eemale – hoidusin hääletamast. Ma vabandan.

Kinga Gál (PPE-DE). – Härra juhataja, raport, mille me just vastu võtsime, pealkirjaga „Põhiõiguste olukorrast Euroopa Liidus”, on laiahaardeline ja esindab igas mõttes läbimurret. Selles esitatud laste õigused ja põhilised sotsiaalõigused väärivad erilist tähelepanu. Minu arvates on erakordselt hea, et üle pika aja on võetud õige lähenemisviis traditsiooniliste rahvusvähemuste probleemidele ja õigustele, sätestades omavalitsuse ja keelekasutuse põhimõtted; need on valdkonnad, milles liit on normide loomisel üpris maha jäänud.

Sellepärast ma toetasin seda raportit ja võitlesin selle vastuvõtmise eest ning sellepärast hääletas ka Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioon selle poolt, vaatamata mõnede laiendavate vastuvõetud lõigetele, millega me ei saa nõustuda, sest arvame, et mõningaid küsimusi on vastuvõetamatu reguleerida ELi tasandil.

László Tőkés (Verts/ALE). – Härra juhataja, ma vabandan, et ma end kirja ei pannud, ma ei teadnud. Vaimulikuna ja Ungari vähemuse liikmena, keda diskrimineeritakse, olen ma vajaduse korral valmis kompromissideks ning hääletasin puhta südametunnistusega Catania põhiõiguste raporti poolt, kuna pean seda mitmes mõttes märkimisväärselt sammuks edasi, näiteks sotsiaalsete õiguste osas.

Tahaksin väljendada oma erilist tunnustust vähemuste õigusi käsitleva artikli kohta, mis võiks moodustada aluse ja lähtepunkti ELi õiguslikule raamistikule vähemuste kaitseks. Olen nõus sellega, mida ütles proua Kinga Gál.

Kompromissi oli tarvis sellepärast, et ma ei saa nõustuda teatavate punktidega, näiteks lõikega eutanaasia kohta või homoseksuaalsust puudutavate küsimustega. Ma ei nõustu arvamusega, et seoses homoseksuaalsusega tuleks usujuhtide südametunnistuse ja usuvabadust piirata.

Mul on kahju, et ei õnnestunud lõikesse 49 võtta seisukohti traditsiooniliste rahvusvähemuste ja kogukondade õiguste või territoriaalse ja piirkondliku autonoomia kohta.

Georgs Andrejevs (ALDE). - Tänan, härra juhataja. Lõpphääletusel ma hääletasin vastu sellele raportile, mis oli nii mitmeski mõttes toetust väärt. Ma hääletasin vastu, sest raport ajab segi traditsioonilised rahvusvähemused ja nende õigused majanduslike migrantide ja sunniviisiliselt ümberasustatud migrantidega, kes pärast Teist Maailmasõda Läti okupeerimise tulemusena minu maa üle ujutasid. 50 aasta pikkuse okupatsiooni ajal lahjendati põlisrahvus Läti 13 suurimas linnas, sealhulgas pealinnas Riias, 50%-ni ja isegi vähemuse staatusesse. Tänan teid.

John Attard-Montalto (PSE). - Härra juhataja, oleme täna just hääletanud põhiõiguste olukorra üle Euroopa Liidus. Väga suure kahjutundega pean täna koos oma kahe Malta kolleegiga fraktsioonist PSE raporti hääletusest hoiduma.

Kuigi raport tegeleb põhiliste inimõiguste arvukate küsimustega, mis on kiiduväärt, sisaldab see muid teemasid, näiteks abort, mida poleks pidanud sellesse raportisse üldse võtma. Kuna Malta ühiskonna esindajad Euroopa Parlamendis on abordi vastu, pidime hääletama raporti nende konkreetsete osade vastu.

Muidugi mõista sisaldab raport veel teisigi küsimusi, näiteks elutahe ja õigus väarikale elulõpule, mis on tundlikud teemad ja mille suhtes pidime hääletusest hoiduma. Sellepärast hoidusime lõpphääletusest. Tahaksin teid selle võimaluse eest tänada.

Juhataja. - Läheme nüüd edasi selgitustega Cappato raporti hääletuse kohta, olles härra Mitchelli juba ära kuulanud.

- Rapport: Marco Cappato (A6-0459/2008)

Zuzana Roithová (PPE-DE). - Härra juhataja, ma ei toetanud seda populistlikku teksti, mis originaalversioonis sisaldas hulka kasulikke sätteid suurema läbipaistvuse kohta, seoses poliitilise tegevusega Euroopa Liidus. Kahjuks teksti muudeti. Ma ei kavatse toetama hakata sellist mõtetust nagu nende ametlike ja isiklike dokumentide avalikuks tegemine, mida kaasliikmed omavahel vahetavad või valitsusvälistelt organisatsioonidelt ja lobiorganisatsioonidelt saavad. Kuigi ma ei pea selliseid dokumente konfidentsiaalseteks, ei kehtesta ühegi riigi parlament tsiviliseeritud demokraatia korral kohustust avalikustada tööalane kirjavahetus, rääkimata siis veel isiklikust.

Juhataja. - Hästi. Kõige viimane, kuid mitte vähem tähtis, Syed Kamall!

Syed Kamall (PPE-DE). - Härra juhataja, tänan teid väga lahkete sõnade eest. Loodan neid igaveseks meelde jätta.

Kui räägime läbipaistvusest ja ligipääsust ELi dokumentidele, siis on see miski, millega kõik me siin istungisaalis nõustume. Lõppeks oleme kõik me siin ainult maksumaksjate pärast, kes meid ametisse hääletasid, ja maksumaksjate pärast, kes rahastavad neid institutsioone ja rahastavad meie tööd. Aga teeme selle absoluutselt selgeks. Kui räägime dokumentide läbipaistvusest ja kättesaadavusest, siis peame kindlad olema, et maksumaksjal on olemas ligipääs neile dokumentidele, millele ta tõesti tahab ligi pääseda.

Hiljuti läks rühm juhtivaid parlamendiliikmeid demokraatliku riigi, Tšehhi Vabariigi, riigipead külastama. See rühm juhte, kes esindasid parlamenti, nagu ma aru saan, solvas selle riigi presidenti. Kõik, mida paljud kodanikud palusid, oli selle kohtumise protokoll avaldamine. Nii et olgem läbipaistvad, olgem selged ja austagem neid, kelle vaated erinevad parlamendis istujate omadest.

Kirjalikud selgitused hääletuse kohta

- Rapport: Carlos Coelho (A6-0500/2008)

John Attard-Montalto (PSE), kirjalikult. - Üks heakskiidetud tippjulgeolekumeetmetest on biomeetria passides ja reisidokumentides. Muidugi tähendab see olulisi, miljonitesse eurodesse ulatuvaid kulusid, kuid turvameetmete osas kompromissi teha ei saa.

Teisest küljest tuleb arvesse võtta meie inimeste sissetulekut, mis on igas liikmesriigis erinev. Tavalise passi väljaandmine Maltal tähendab kulusid. Kes hakkab maksma passide vahetamise eest biomeetrilisteks passideks: riik või kodanik või mõlemad?

Leppisime täna Euroopa Parlamendis kokku, et need liikmesriigid, milles oli lubatud laste kandmine nende vanemate passi, on kohustatud andma lastele välja isiklikud dokumendid ilma mingi lisatasuta peale materjalide maksumuse. Valitsusel oleks asjakohane seda arvesse võtta, kuna on saanud kombeks viitamata

jätta valitsuse kogutavad erakorralised tariifid ja maksud, nagu juhtus seoses satelliitdrikute registreerimise ja nende eest tasumise käibemaksuga.

Koenraad Dillen (NI), kirjalikult. – Coelho raportis on ülekaalus terve mõistus ning sellepärast ma hääletasingi kindlalt selle poolt. Tuleb tervitada asjaolu, et biomeetriliste andmete kasutamine passides ja reisidokumentides muutub rangemate eeskirjade ja ühtlustamise objektiks, eriti kuna Euroopa sisepiiride kaotamine on näidanud vajadust tugevdatud turvakontrolli järele välispiiridel. Muuhulgas võimaldab ühtne ja kooskõlastatud biomeetriliste andmete süsteem meil tõhusamalt kuritegevuse vastu võidelda. See raport teeb ebaleva sammu selles suunas.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), kirjalikult. – Selle määrusega püütakse muuta turvaelementide ja biomeetria standardeid liikmesriikide poolt väljastatud passides ja reisidokumentides. See on määrus, millega me pole nõustunud alates selle loomisest 2004, kuna see sätestab turvamehhanismide ühtlustamise ja biomeetriliste tunnuste integreerimise julgeolekupoliitika kontekstis, mida edendatakse Euroopa Liidu tasandil.

Selle muudatuse põhiliseks eesmärgiks on võimaldada alla 12 aasta vanustele lastele erandid, mis on kavandatud kestma neli aastat, nii et riigid, mille õigusaktidega kehtestatakse madalam vanusemäär, võivad sellest kinni pidada tingimusel, et järgivad vanuse alammäära, milleks on kuus aastat (Portugali, Prantsusmaa ja Eesti puhul), biomeetriliste andmete kaitse ja turvalisusega seotud muude aspektide kõrval.

Kuigi ettepanek kehtestab erandi tegemise eeskirjad alla 12 aasta vanuste laste puhul (otsus põhineb üksnes tehnilistel küsimustel), arvame, et see ei tegele põhiprobleemiga, milleks on just laste biomeetriliste andmete kasutamine ja selle ühtlustamine ELi tasandil (ja eriti kuna passide väljaandmine kuulub iga liikmesriigi enda pädevusse) selle julgeolekupoliitika kontekstis.

Sel põhjusel me hoidusime hääletamisest.

Jörg Leichtfried (PSE), kirjalikult. – Ma toetasin härra Coelho raportit turvaelementide ja biomeetria kohta passides ja reisidokumentides.

Siiski pole mõtet võtta küsimusi esitamata vastu ekslik määrus, kui on võimalik seda mõnel moel parandada.

Näiteks oli mitmele liikmesriigile vastuvõtmatu kohaldada erinevaid ealisi eeskirju lastelt sõrmejälgede saamisele ning seepärast on oluline võtta meetmed eriti lastega kaubitsemise kohta, mis oleksid vähemalt ulatuslikumad, kui neid ka alati ühiselt ei võeta.

Viimaks on minu jaoks väga oluline rõhutada, et biomeetrilisi andmeid ei tohi mingitel tingimustel kasutada ebaausaks otstarbeks. Seepärast on hädavajalik andmete turvalisuse range ja pidev läbivaatamine.

Bogusław Liberadzki (PSE), kirjalikult. – Härra juhataja, ma hääletan raporti poolt, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 2252/2004 liikmesriikide poolt väljastatud passide ja reisidokumentide turvaelementide ja biomeetria standardite kohta.

Nõustun raportööri ettepanekuga kehtestada põhimõte „igale isikule oma pass”, nii et igal isikul on tema enda biomeetriliste andmetega pass.

Olukord, mil dokumendi omanikule ja tema lastele võib välja anda eraldi passi, milles on nende ees- ja perekonnanimi või mis sisaldab ainult lapse vanema biomeetrilisi andmeid, võib soodustada lastega kaubitsemist.

Ma toetan ka härra Coelho algatust lubada kohustuslikust sõrmejälgede võtmisest kaks erandit: alla kuue aasta vanustele lastele ning isikutele, kes eri põhjustel ei ole füüsiliselt võimelised sõrmejälgi andma.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), kirjalikult. – Hääletasin selle raporti poolt, sest see selgitab olulisi punkte seoses biomeetriliste passide väljaandmiseks vajalike standarditega. Peale selle ma loodan, et biomeetriliste passide sisseviimine (mis Rumeenias toimus 1. jaanuaril 2009) võiks lõppeda Rumeenia võtmisega USA viisavabaduse programmi ning kiirendada Rumeenia integreerumisprotsessi Schengeni piirkonnaga.

Peame siiski koondama oma tähelepanu biomeetriliste tehnoloogiate usaldusväärsusele, kuna need on alla kuue aastaste laste isiku kindlakstegemisel ebatõhusateks osutunud. Liikmesriigid peaksid varsti käivitama uue pilootprogrammi, et analüüsida selle identifitseerimissüsteemi usaldusväärsust, mis kindlasti aitab esile tuua kõik liikmesriikides märgatud vead.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), kirjalikult. – Isegi laste kohta tuleb toimik avada, sest neid peetakse ELile potentsiaalselt ohtlikeks. See on Euroopa Komisjoni, ELi Nõukogu ja Euroopa Parlamendi ettepanek. Ainus erinevus direktiivi ettepaneku ja Euroopa Parlamendi ettepaneku vahel on vanus, millest alates last ohtlikuks pidama hakatakse. Komisjon arvab, et laps muutub ohtlikuks kuueaastaselt ja peab seepärast andma sõrmejälgi, mis sellest vanusest alates isiklikku passi pannakse, kuna Euroopa Parlament, oma „demokraatlikku mõistlikkust“ demonstreerides arvab, et lapse toimik tuleb avada, kui ta on pisut vanem, nimelt kaheteistkümne.

See vastuvõetamatu direktiiv, mille kiitsid heaks Euroopa Parlamendis istuvad ühesuunalise Euroopa pooldajad, on ELi pöörase „terrorismivastase“ poliitika vältimatu tulemus; turvates põhiliselt kapitali ülemvõimu töö ja rohujuure-liikumiste üle, on see poliitika ohtlikult ristunud kardetavateks isegi lapsed. Võiks paista, et EL kasutab asjakohaselt ära Iisraeli armee kogemust, mis pingutab üle Iisraeli riigi „julgeoleku“ kaitsmisega Palestiina „terroristide“ eest, tappes Gazas arvutul hulgal lapsi, nagu oleme juba rääkinud. Kui vanad on Palestiina mõrvatud lapsed? On nad kuue- või kaheteistaastased?

Tobias Pflüger (GUE/NGL), kirjalikult. – Ma hoidusin hääletamast raportit üle, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanekut, millega muudetakse nõukogu määrust (EL) nr 2252/2004 liikmesriikide poolt väljastatud passide ja reisidokumentide turvaelementide ja biomeetria standardite kohta.

See raport kavandab ELi liikmesriikide kodanike biomeetrilise järelevalve piiramist, jättes alla 12 aasta vanused lapsed biomeetriliste andmete esitamise nõudest välja. Sellist väljajätmist tuleb soojalt tervitada.

Sellest hoolimata olen ma biomeetrilise isikutuvastuse süsteemide vastu üldse. Need viivad politseiiriigi suurenenud järelevalvele kodanike üle. See ei ole julgeoleku parandamise õige viis. Kuna raport on sellise järelevalvega üldjoontes nõus, ei saa ma selle poolt hääletada; samas võiks selle vastu hääletamine tähendada mainitud paranduste vastustamist. Sellepärast hoidusin hääletamisest.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – Härra juhataja, daamid ja härrad, hääletasin Coelho raportit poolt, mis käsitleb passide ja reisidokumentide turvaelemente ja biomeetriat.

Olen nõus ettepanekuga kasutada passe ka laste puhul, et võidelda laste röövimise ja salakaubandusega. Toetan vanuse alammäära kuus aastat, kuid eespool esitatud põhjustel peaks dokument sisaldama ka lapse eest vanemlikku vastutust kandva isiku või isikute nime.

Lõpuks olen nõus härra Coelhoa tema ettepaneku osas kehtestada kolmeaastane läbivaatamisklausel, pidades silmas, et tuleb oodata laiaulatuslike süvitsi minevate uuringute tulemusi lastelt ja vanematelt inimestelt võetud sõrmejälgede usaldusväärsuse ja kasulikkuse kohta: selline delikaatne ja oluline küsimus nõuab pidevat jälgimist, et sellega nõuetekohaselt tegeldaks ühenduse seaduse tähenduses.

Bart Staes (Verts/ALE), kirjalikult. – Selle õigusaktiga lubatakse sõrmejälgede panemine passi/reisidokumendi, et võimaldada võrrelda dokumendi ehtsust ja selle omaniku isikut.

Hääletasin raportööri poolt esitatud muudatusettepanekute poolt. Positiivne on see, et alla 12 aasta vanuste laste sõrmejäljed võetakse üksnes siis, kui liikmesriik on selle juba seadustanud. Võrreldes komisjoni ja nõukogu variandiga võtta juba kuueaastaste laste sõrmejälgi, on see samm edasi.

Sõrmejälgede andmise eest tuleb ka maksta. Viisa läheb varsti maksma 60 eurot. Kohustuslik sõrmejälgede andmine tõstab seda hinda märkimisväärselt, nii et neljaliikmeline perekond, kes tahab välismaale reisida, peab kulutama päris palju raha, enne kui saab minema hakata.

Igatahes mina vaatan sellele küsimusele kui sõrmejälgede või biomeetriliste andmete ülemäärasele kasutamisele. Kas sellega pole rohkem sekeldamist, kui asi väärt on? Selle tõhusust ei ole veel tõestatud, selle kasutamine pole proportsionaalne soovitud tulemusega ja see on ka väga kallis. Seepärast kiitsin ma heaks muudatused, mis teksti parandavad, kuid väljendasin lõpuks oma rahulolematust seadusandliku otsuse vastu hääletades.

- Rapport: Alexander Graf Lambsdorff (A6-0415/2008)

Jan Andersson, Göran Färm, Anna Hedh, Inger Segelström ja Åsa Westlund (PSE), kirjalikult. – Me hääletasime härra Lambsdorffi raportit poolt, mis käsitleb hangete korda kaitse ja julgeoleku valdkonnas.

Raportist on selge, et liikmesriikidel on ainuõigus kaitsele ja riiklikule julgeolekule, mille kohta tunneme, et seda on tarvis rõhutada. Arvame, et varustus, tsiviiltööd ja -teenused tuleks ka selles valdkonnas tavaliselt

teostada hanke korras. Arvame siiski, et selle turu eripära loomulik tagajärg on see, et hankeid ei saa korraldada täielikus vastavuses selle direktiivi eeskirjadega. Neid erandeid tuleks siiski kohaldada üksnes siis, kui need on õigustatud oma tähtsuse tõttu julgeolekupoliitikale. Me usume, et sel moel saame üle erandite harjumuspärasest kasutamisest proteksionistlikel põhjustel, mis Rootsi tööstusele eriti kahjulikku mõju avaldab.

Avril Doyle (PPE-DE), kirjalikult. – Alexander Graf Lambsdorff on esitanud ettepaneku seoses komisjoni kaitsepaketiga, mis hõlmab hankeid nii sõjalise kui ka mittesõjalise julgeoleku otstarbeks, samuti tegeleb ELi ettevõtjate vahel sõlmitud riigihangetega. See ettepanek parandab praegu kehtivat 2004. aasta direktiivi (2004/18/EÜ), suurendades paindlikkust, läbipaistvust ning, mis eriti tähtis, ausat konkurentsi. Kaitsejõudude riigihanketurg on väga spetsiifiline ning härra Lambsdorff on pakkunud vahendid selle keeruka iseloomuga tegelemiseks.

Seal on selgesõnalised erandid teatavatest avalikustamisega seotud kohustustest, kui need lähevad vastuollu liikmesriigi julgeolekukaalutlustega.

Kuna kaitsealased hanked jäävad põhiliselt liikmesriigi pädevusse, aitab see ettepanek struktureeritud õigusliku raamistiku kaudu luua kaitse- ja julgeolekumaterjalidele ühtse Euroopa turu. See turg on väärt 90 miljardit eurot aastas. Härra Lambsdorff on teinud ettepaneku ühissiseisukohaks, mida ma saan toetada.

Bruno Gollnisch (NI), kirjalikult. – Euroopa kaitsetööstuse konkurentsivõime tugevdamine, mida eeldatavasti kahjustavad Euroopa turud, mis on liiga kitsad ja liiga endasse suletud, on olnud ettekäändeks sellele direktiivile hankelepingute konkurentsi avamise kohta kõnealuses sektoris.

Tõepoolest, meile täna esitatud tekst võtab arvesse mitmeid probleeme, mis on tekkinud komisjoni algteksti lugemisel, nagu näiteks selle rakendusala, WTO riigihankeid käsitleva lepingu mitte kohaldamine, väärtuslaved ja konfidentsiaalsus.

Brüsseli loogika kohaselt on aga siiski nõnda, et ükski sektor, olgu siis strateegiline või elulise tähtsusega, ei pääse tema järelevalvest, liberaliseerimisest või privatiseerimisest. See ei taga liikmesriikide suveräänsuse austamist, kuigi nemad üksi on oma riikliku julgeoleku eest õiguslikult vastutavad. See ei julgusta laiaulatuslike turgude tegutsemist Euroopas, kuna Ühendriikide kaitsetotstarbelist eelarvet on drastiliselt vähendatud. See ei kehtesta ühtki ühenduse eelissüsteemi, mis üksi võimaldaks tõelisel Euroopa turul loomulikult teel esile kerkida. See tugevdab tsiviilelu ja sõjaväe vahelist kahestumist, mis on Euroopale nii omane ja mis on meile juba nii palju maksuma läinud. Lisaks asetab see majanduslikud ja turukaalutlused kõigest muust kõrgemale. Need tõsised puudused tähtsates punktides on meie vastuhääletamise põhjuseks.

Małgorzata Handzlik (PPE-DE), kirjalikult. – Euroopa kaitsealaste hangete turg on ülimalt killustatud, mis avaldab majandusele kahjulikku mõju. Vastuvõetud direktiivi peamine eesmärk on kaotada selline killustatus ja luua Euroopa Liidu territooriumil ühine kaitseturg, võttes arvesse kaitseturu spetsiifilisi aspekte ja kaitstes liikmesriikide julgeolekuhuvisid.

Liikmesriigid on langetanud oma otsused eelduse põhjal, et kehtiv riigihankelepingute direktiiv ei võta piisaval määral arvesse kaitsealaste hangete spetsiifikat. Lõpptulemuseks on erinevad instrumendid, mis direktiivis on vastu võetud lepingute sõlmimise, pakkujate väljavalimise või lepinguosaliste poolt kehtestatud lepingutingimuste kohta. Direktiivis sisalduvad juhised peaksid tagama ka pakkujate nõuetekohase õigusliku kaitse ning suurendama lepingute andmisel läbipaistvust ja diskrimineerimise vältimist.

Ma usun, et vastuvõetud regulatsioonidel saab olema tähtis osa turu avamisel, võttes samas arvesse riiklikku julgeolekut. Direktiiv peaks viima ka kulude optimeerimiseni, nii riiklikes eelarvetes kui ka tööstuse osas, ning tagama, et relvajõud oleksid varustatud parima turul saadaolava relvastusega.

Malcolm Harbour ja Geoffrey Van Orden (PPE-DE), kirjalikult. – Konservatiivide delegatsioon on pidevalt toetanud jõupingutusi turgude avamiseks ning julgustanud piiriülest kaubandust ELi liikmesriikide vahel. Me tervitame Briti tööstuse juurdepääsuvõimalusi kaitsealase varustuse turgudele, mis on seni väliskonkurentidele suletud olnud. Meil on siiski kahju, et sellised positiivsed, praktilised aspektid on teisejärgulised ELi poliitiliste motiivide kõrval luua Euroopa integreeritud kaitsetööstuse baas ning tugevdada Euroopa kaitse- ja julgeolekupoliitikat, mida meie opositsioon on pooldanud.

Oleme eriti mures kahjulike tagajärgede pärast, mida põhjustab pealekäimine, et liikmesriikide valitsuste ja ettevõtete poolt uurimis- ja arendustöösse tehtud investeeringutele vaatamata tuleks järgnevale tootmislepingutele välja kuulutada avatud konkurss. See muudab võimatuks uurimis- ja arendustöö investeeringute korvamise ega paku mingeid vahendeid, et kaitsta intellektuaalomandit, töökohti ega

eksportdivõimalusi. Oleme ka mures, et sissepoole vaatav euroopalik lähenemisviis kahjustab meile väga vajalikke ja viljakaid kaitsetööstuse alaseid suhteid teiste riikidega – eelkõige USAga, aga ka Jaapani, Iisraeli ja teiste riikidega.

Kõigil neil põhjustel hoidus konservatiivide delegatsioon raporti üle hääletamast.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad. Hääletasin jaatavalt härra Lambsdorffi raporti küsimuses, mis käsitleb riigihankelepinguid kaitse ja julgeoleku valdkondades. Euroopa julgeoleku ja kaitsepoliitika loomine muudab vajalikuks mahtude rajamise, mille jaoks on vaja suure tootlikkusega Euroopa tööstust. Euroopa kaitsetehnoloogia ja kaitsetööstuse vundamendi ning kaitsematerjalide hankimiseks vajaliku Euroopa turu rajamine on mõeldud sellele kaasaaitamiseks.

Need kaks meetet suudavad pakkuda piisavalt vajaminevaid võimalusi, et rahuldada üleilmsete kaitseülesannete vajadusi ning tulla toime uute väljakutsetega julgeoleku valdkonnas. Seetõttu nõustun ettekandjaga, et direktiivi ettepaneku eesmärk peaks olema luua ühtne Euroopa õiguslik raamistik, mis võimaldab liikmesriikidel rakendada ühenduse seadust nii, et ei oleks vaja ohtu seada oma julgeoleku huve.

Lõpuks nõustun ülevaataustoimingute seaduse sissejuhatuses. Nii saavutatakse eesmärk võimaldada pakkujatele tõhusat õiguskaitset, edendada läbipaistvust ja vältida diskrimineerimist lepingute sõlmimisel, aitades seeläbi kaasa tõelisele turu avanemisele.

- Raport: Carl Schlyter (A6-0341/2008)

Edite Estrela (PSE), kirjalikult. – (PT) Hääletasin Schlyteri raporti poolt, mis käsitleb piirangute kehtestamist teatud ohtlike ainete ja preparaatide (diklorometaan) turustamisele ja kasutamisele. Leian, et see direktiivi 76/769/EMÜ muutmise ettepanek aitab tõhusalt kaasa riski vähendamisele, mis puudutab keskkonna ja inimeste kokkupuudet ohtlike omadustega ainetega, nagu näiteks diklorometaaniga (DCM), millel on inimese tervisele kahjulikest mõjudest koosnev unikaalne profiil. Inimeste tervise kaitsmine peab olema olulisem tegevusharude huvidest.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Hääletasime kompromissteksti poolt, võttes arvesse, et antud meetmega võivad kaasneda positiivsed mõjud mitmesugustes tegevusharudes töötavatele töötajatele, eriti auto- ja laevatööstustes, kuna see minimeerib nende kokkupuudet üpris kahjulike mürgiste ainetega. See käsitleb diklorometaani (DCM), mis on värvitu keemiline ühend, magusa, meeldiva ja tuntava lõhnaga, sarnanedes eetriga. Selle turustamine keskendub eelkõige ravimite, lahustite ja abiainetes, värvieemaldajate ja liimide tootmisvaldkondadele.

DCMil on inimeste tervisele kahjulikest mõjudest koosnev unikaalne profiil ning see on 33 prioriteetse aine nimekirjas, mis kehtestati vee direktiivi nõuetest lähtuvalt. Antud aine on klassifitseeritud kategooria 3 kantserogeenne aine. Sellel on narkootiline mõju ning intensiivne kokkupuude põhjustab kesknärvisüsteemi depressiooni, teadvuse kadu ja kardiotoksilisi tagajärgi ning vale kasutamise tagajärjel võib kaasneda otsene surmaoht.

Tervise- ja keskkonnariskide teaduskomitee väitel on üks peamine DCMi mürgisusega seotud probleemidest eriti haavatavate rühmade ohustatus.

Mitmesuguseid alternatiive DCMi-põhistele eemalditele on turul juba saadaval.

Duarte Freitas (PPE-DE), kirjalikult. – (PT) Nõustun täielikult ettepaneku eesmärgiga vähendada diklorometaani (DCM) kasutamisega kaasnevaid ohte, mis tekivad selle kasutamisel avalikkuse või professionaalide poolt.

DCMil on inimeste tervisele negatiivsetest mõjudest koosnev unikaalne profiil: see on kantserogeenne aine, sellel on narkootiline mõju ning intensiivne kokkupuude põhjustab kesknärvisüsteemi depressiooni, teadvuse kadu ja kardiotoksilisi tagajärgi ning vale kasutamise tagajärjel võib kaasneda otsene surmaoht.

Komisjoni andmetel jäädvustati ELis aastatel 1989–2007 18 surmajuhtumit, mille põhjustas DCMi kasutamine. Leian, et on äärmiselt vajalik rakendada Euroopa meetmeid selle aine keelamiseks või asendamiseks.

Pärast keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjonis aset leidnud hääletamist toetan ettepanekut, mis keelustaks DCMi kasutamise üldsuse seas, kuid lubaks seda kasutada professionaalidel ohututes tingimustes.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad. Hääletasin Schlyteri raporti poolt, mis puudutab nõukogu direktiivi muutmist seoses teatud ohtlike ainete ja preparaatide turustamise ja kasutamise piirangutega.

Diklorometaanil on õigupoolest palju kahjulikke mõjusid inimeste tervisele: sellel on kesknärvisüsteemile narkootiline ja depressiivne mõju ning samuti põhjustab see kardiotoksilisi toimeid intensiivse kokkupuute tagajärjel. Seetõttu on vajalik pöörata täitmisele praegune seadusandlus töötajate tervise ja ohutuse kohta, sest sellesuunalised toimingud antud valdkonnas on ebapiisavad, peamiselt varustatavate ettevõtete suure arvu, väikse suuruse ja mobiilse iseloomu tõttu. Lõpuks nõustun härra Schlyteri seisukohaga, et peame eriti arvesse võtma laste tervist, kes on vastuvõtlikumad terviseriskidele, intensiivse kokkupuute märkimisväärse võimalikkuse tõttu.

- Raport: Ilda Figueiredo (A6-0423/2008)

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Täna aset leidnud hääletus raporti kohta, mille esitasin tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni nimel, mis käsitleb ILO kalandussektori tööd käsitlevat 2007. aasta konventsiooni, on oluline panus minimaalsete rahvusvaheliste standardite loomisele üleilmselt, mis garanteerivad paremad töötingimused, parema ohutuse ja vähem surmajuhtumitega lõppevaid õnnetusi tegevusharus, mis on väga ohtlik, kuid ka strateegiliselt oluline. See muudab kalurite väärikuse kaitsmise ja raske tööalase elu meie jaoks oluliseks mureks, võttes arvesse asjaolu, et see on valdkond, kus surmajuhtumitega lõppevate õnnetuste protsent on suurim. Tuleks ka ära märkida, et raport sai 671 poolthäält ja ainult 16 vastuhäält.

Konventsioon 188 jõustub kohe, kui ILO 180-st liikmesriigist ratifitseerib selle 10, kellest 8 on rannikuriigid.

Rõhutan, et konventsioonis vaadatakse uuesti läbi konventsioonid, mis puudutavad kalurite miinimumvanust, meditsiinilisi ülevaatusi, kalurite põhikirja ja paatkondade majutust ning käsitleb ka selliseid teemasid nagu tööalane tervishoid ja ohutus, palkamine, töölerakendamine ja sotsiaalkindlustus.

Nils Lundgren (IND/DEM), kirjalikult. – (SV) Euroopa Parlament kutsub liikmesriike üles ratifitseerima ILO kalandussektori tööd käsitlevat konventsiooni (Konventsioon 188). Konventsioon pärineb aastast 2007 ning käsitleb olulisi teemasid nagu kalurite töökeskkond, nende puhketunnid ja sotsiaalkindlustus. See peaks olema liikmesriikide otsustada, kas nad demokraatliku toiminguga käigus soovivad või ei soovi antud ILO konventsiooni ratifitseerida. Seetõttu hääletasin antud raporti vastu, sest Euroopa Parlament ei peaks ennast selle temaga siduma.

Luís Queiró (PPE-DE), kirjalikult. – (PT) Ühise kalanduspoliitika kaudu püüab liit tõhustada kalastustegevusi, et see tegevusharu, k.a akvakultuur, oleks majanduslikult elujõuline ja konkurentsivõimeline, tagaks piisavalt head elustandardid elanikkonnale, kes sõltuvad kalastustegevustest ja vastaks tarbijate huvidele.

2007. aasta juunis vastu võetud ILO konventsioon 188 on dokument, mis soovib lubada vaba konkurentsi kalalaevade omanike vahel ning sisaldab töötingimusi, mis oleks tegevusharu professionaalide jaoks väärikad. Konventsioon soovib neid eesmärke saavutada, esitades kalastussektorile rahvusvahelise miinimumstandardite kogumi, mis teatud valdkondade ulatuses on ühenduse ainupädevuses. Seetõttu tundub vajalik esitada liikmesriikidele ettepanek, et nad ratifitseeriks selle konventsiooni, mis oleks ühenduse ja ühise kalanduspoliitika järjepidevuse huvides.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad. Toetan proua Figueiredo raportit, mis puudutab volitust ratifitseerida Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (Konventsioon 188) kalandussektori tööd käsitlevat konventsiooni (2007).

Üks 2007. aasta dokumendi eesmärkidest on kalandussektoris kutsuda ellu ja säilitada võrdsed võimalused, aidates kalanduses kaasa korralike elamis- ja töötingimuste ning õiglasemate konkurentsi tingimuste levikule maailmas, püüdes kasvatada paljude konventsioonide ratifitseerimiste väikest arvu meretööde valdkonnas. Sel eesmärgil tähendab konventsiooni vastuvõtmine sammu edasi, sätestamaks professionaalidele väärikaid töötingimusi selles olulises strateegilises sektoris, sest see käsitleb professionaalse tegevuse mitmesuguseid aspekte, eriti paremaid seadmeid ja ohutustingimusi tööl, palka, meditsiinilist hoolt merel ja maismaal, puhkeperioode, töölepinguid ja sotsiaalkindlustust.

Lõpuks kiidan heaks proua Figueiredo algatuse, sest selle eesmärk on tagada, et eelnimetatud miinimumstandardeid rakendatakse universaalselt ilma eelarvamusteta eraldiseisvate liikmesriikide olemasolevate standardite suhtes, mis on töötajate suhtes soosivamad.

- Raport: Giusto Catania (A6-0479/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – (IT) Hääletasin raporti poolt. Tegeledes põhiõiguste probleemiga tänases ELis, ei tohi me siiski välja jätta viidet Gaza kohutavatele sündmustele. Lähis-Idas toimuvate sündmuste tõttu peab EL pidevalt pöörama tähelepanu inimeste põhiõigustest kinnipidamise probleemile, sest kahjuks on praegusel ajal need õigused ohustatud. Arvan isegi, et keeruliste läbirääkimiste ajal, mille käigus saavutamise loodetavasti edu, sõltub ühenduse institutsioonide mõjuvõim ja kõigutamatus osaliselt demokraatia kvaliteedist, mida me suudame ELis saavutada.

Kahjuks eksisteerib reaalne oht, et isegi Euroopas võib terrorismivastase võitluse tõttu ebaõnnestuda põhiõiguste ja -vabaduste austamine. Suhtun lootusrikkalt USA valitud presidendi Barack Obama sõnavõttudesse seoses koostöö alustamisega antud probleemi asjus Euroopa ja Ameerika Ühendriikide vahel. Kaaludes kõiki aspekte, mis moodustavad inimese puutumatute õiguste raamistikku, arvan lõpuks, et erilist tähelepanu tuleks pöörata kõige kaitsetumatele kodanikele, nimelt lastele, eakatele, migrantidele ja noortele tööd otsivatele inimestele.

Philip Bradbourn (PPE-DE), kirjalikult. – Konservatiivid meenutavad oma kauaaegset seisukohta, et põhiõiguste harta ei tohiks kuuluda kohtujurisdiksiooni alla. Sellest kontekstist lähtuvalt arvame, et paljud probleemid, mida antud raport käsitleb, kuuluvad õigustatult liikmesriikide seadusnormide alla ning need ei ole teemad, mille suhtes peaks EL üritama kehtestada poliitikat. Raport hõlmab ka mitmeid probleeme, mis on isikliku siseveendumuse küsimused, näiteks eutanaasia varjatud soovimine ja tugevatoimeliste narkootikumide dekriminaliseerimine. Nende põhjuste tõttu ei saa me antud raporti poolt hääletada.

Carlo Casini (PPE-DE), kirjalikult. – (IT) Hääletasin lõpuks antud raporti vastu eeskätt mitte selle sisu, vaid väljajätmiste tõttu.

Ei ole võimalik arutleda inimõiguste üle, samas puudutamata esimest ja kõige põhilisemat õigust: õigust elule. Igal aastal hävitatakse 27 liikmesriigis umbes 1 200 000 inimese elu tahtlike abortide läbi. Arvus väljendub traagika ning lisaks antud arvule viiakse läbi ebaseaduslikke aborte ning lugematul hulgal inimembrüoid hävitatakse *in vitro* viljastamistehnika kasutamisel. Selles küsimuses on meil kohustus arvestada erinevate arvamustega, kuid kindlasti on see rünnak inimõiguste kultuuri põhialuste vastu. Resolutsioon mitte ainult ei ignoreeri seda probleemi vaid otsib võimalusi tagamaks, et see unustatakse, keskendudes ainult naiste „seksuaal- ja soojätkamistervisele”.

Mitte kedagi ei saa vastandada naiste tervistega, eriti kui nad on noored, rasedad ja emad, kuid nii ei saa õigustada laste õiguste täielikku väljajätmist. Teisest küljest on väga hästi teada, et „seksuaal- ja soojätkamistervise” väljendusviisi kasutatakse selleks, et salaja hõlmata ka aborti, mida nähakse õiguse ja sotsiaalse teenusena.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin härra Catania ettekantud raporti vastu, sest ei nõustu artikliga 49, mis on vastuoluline artikkel ja mis julgustab „traditsiooniliste rahvusvähemuste kogukondade” probleeme lahendama „omavalitsuslike lahendustega (isiklikud-kultuurilised, territoriaalsed, regionaalsed autonoomiad)”.

Toetan vähemuste hulka arvatavate isikute õigusi, kuid keeldun kategooriliselt nõustumast mõttega territoriaalsest autonoomiast, mis põhineks etnilistel kriteeriumidel ja vähemuste kollektiivsetel õigustel; idee, mis praktikas on sünnitanud etnilist separatismi ja interetnilisi konflikte. Lisaks võivad umbmäärased, vastuolulised kontseptsioonid nagu „omavalitsuslik” ja „kultuuriline autonoomia” ka konflikte põhjustada. Need kontseptsioonid ulatuvad kaugemale praegustest Euroopa rahvusvahelise õiguse standarditest, mis puudutavad rahvuslike vähemustesse kuuluvate inimeste õigusi, viies meid vastuolulisuse väljale.

Arvan, et ELi liikmesriikidel on suveräänne õigus ise otsustada, millises ulatuses nad selliseid kontseptsioone heaks kiidavad või tagasi lükkavad. Tegelikult peab EL oma liikmesriikide suveräänsust ja terviklikkust austama ja need garanteerima.

Sylwester Chruszcz (UEN), kirjalikult. – (PL) Kuigi inimõiguste austamise soov on rahvusvahelisel tasandil kõikide riikide ja organisatsioonide alusosa, on see raport põhiõiguste olukorrast Euroopa Liidus aastatel 2004–2007 Euroopa samasuguste õiguste skandaalne rikkumine. Sellel põhjusel ei saanud ma seda täna hääletusel toetada. Jällegi näeme püüdlust liikmesriikidele peale sundida teatud maailmavaadet, mida väljendab raporti autor. See on miski, millega ma ei saa nõustuda.

Derek Roland Clark, Trevor Colman, Nigel Farage ja Michael Henry Nattrass (IND/DEM), kirjalikult. – Ühendkuningriigi Iseseisvuspartei on naiste genitaalide vigastamise, homfoobia, rassismi ja ksenofoobia vastu. Samas ei poolda me ka põhiõiguste reguleerimist ELi poolt. Ühendkuningriigis on juba väga head seadused ja kaitsemeetmed põhiõiguste tagamiseks. EL ei ole demokraatlik ja seetõttu ei sobi inimeste õiguste valvuriks. Lisaks kuulub perekonnaõigus liikmesriigi pädevusse ega ole ELi jurisdiktsiooni valdkond. Kas narkootikumide väärarvitajatele tuleks esitada kriminaalsüüdistus või mitte, kuulub täielikult liikmesriigi õigusallas ja EL ei peaks otsima võimalusi õigusemõistmise rikkumiseks.

Carlos Coelho (PPE-DE), kirjalikult. – (PT) Juba aastaid on nõukogu esitanud Euroopa Parlamendile iga-aastaseid raporteid põhiõiguste olukorra kohta liidus, millele parlament on vastusena koostanud omaalgatusliku raporti.

Esimest korda võeti raporti koostamisel arvesse Põhiõiguste Ameti tulemusi. Sellel on eriline tähendus, võttes arvesse asjaolu, et mitte ühtegi teemakohast raportit pole alates 2003. aastast vastu võetud.

Arvan, et raportöör arendas teatud teemasid liiga palju edasi ning nende üle on teistes raportites juba arutletud ning raportis on mitmeid üpris vastuolulisi küsimusi, millest mõningate vastu olen ka hääletanud, sest need lähevad selgelt minu põhimõtetele vastuollu.

Samas on seal palju teisi küsimusi, millega olen täielikult nõus ja seepärast keeldusin, mitte ainult seetõttu, kuna arvan, et teksti parandati märkimisväärselt proua Gáli läbiviidud suurepärase töö käigus, vaid ka seetõttu, et ma ei suutnud mitte mingisuguses olukorras, mitte ühelgi põhjusel hääletada põhiõigusi kaitsva raporti vastu.

Dragoş Florin David (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin raporti vastu, sest see soovib lähenemisi, mis kiidavad heaks mitmikaborte, samasooliste abielusid või autonoomiat etniliste kriteeriumide alusel.

Proinsias De Rossa (PSE), kirjalikult. – Toetan raportit, mis sisaldab soovitusi paljude teemade kohta, sh diskrimineerimine, immigratsioon, sotsiaalsed õigused ja sooline võrdsuslikkus.

See märgib, et antud parlamendi soovitusi raportis, mis käsitleb LKA-le väljaandmistoomingud ELis (2007. aasta veebruar), pole veel liikmesriikide ja ELi institutsioonide poolt rakendatud. Võitlust terrorismi vastu ei tohi kunagi kasutada inimõiguste ja põhiõiguste kaitse määrade alandamiseks. Tõepoolest, inimõiguste kaitsmise käigus võideldakse just nimelt nii terrorismi tekkepõhjuste kui tagajärgedega. Selles valguses tervitan USA valitud presidendi Barack Obama sõnavõttu seoses Guantanamo Bay kinnipidamisasutuse sulgemisega ning lubadust mitte kunagi enam praktiseerida väljaandmist.

Raport soovib ka tõsta avalikkuse teadlikkust naiste õiguste kohta täieulatuslikult praktiseerida seksuaal- ja soojätkamisõigusi, sh hõlbustada ligipääsu sündimuskontrollile, et ära hoida kõiki soovimatuid rasedusi ning ebaseaduslikke väga ohtlikke aborte ning võidelda naiste suguelundite vigastamise praktika vastu.

Lisaks soovib raport tungivalt liikmesriikidel käivitada seadusandlikke protseduure, et jagu saada samasooliste paaride diskrimineerimisest, tunnistades selliseid suhteid. Liikmesriigid, kus on olemas samasoolist partnerlust käsitlev seadusandlus, peaksid tegutsema, et tunnistada teiste riikide poolt vastuvõetud sarnase mõjuga sätteid.

Glyn Ford (PSE), kirjalikult. – Toetasin Catania raportit põhiõiguste kohta Euroopa Liidus (2004–2008). Eriti pooldasin lõiget 32, mis kutsub üles austama Euroopa Kohtu otsust Iraani rahva mudžahiidliku organisatsiooni (PMOI) küsimuses. Otsusega nõuti, et PMOI tuleks eemaldada ELi terroristlike organisatsioonide nimekirjast.

Ma ei soosi kuidagi eriliselt seda organisatsiooni. Kaua aega tagasi lõpetasin allakirjutamise nende deklaratsioonidele, mis puudutasid olukorda Iraanis, mis minu silmis muutus üha vähem usutavaks, eriti pärast seda, kui olin väliskomisjoni delegatsiooni osalisena käinud Teheranis, kus nägin ise esilekerkivat reformimeelset opositsiooni vastukaaluks Iraani kompromisse mittesoovivale fundamentalistlikule režiimile.

Kõigest hoolimata ei pea ma toetama organisatsiooni, et kritiseerida kohtu arvamuse rakendamata jätmist, mille alusel ei ole PMOI tegevused põhjuseks, et neid lisada või jätkuvalt lisada terroristlike organisatsioonide nimekirja, karistades neid nii kõikide järgnevat repressiivsete tagajärgedega.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), kirjalikult. – (PL) Raport põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus aastatel 2004–2008 tunnustab asjaolu, et põhiõiguste tõhus kaitsmine ja nende propageerimine moodustavad Euroopa demokraatia vundamenti. Samas märgib parlamendikomisjon, et liikmesriigid on

korduvalt keelanud ELil oma inimõiguste poliitika üle järelevalvet teostada ning piiritletud inimõiguste kaitsmise täielikult riiklikuks küsimuseks, õhnestades nii ühenduse usaldusväärsust põhiõiguste kaitsmise valdkonnas rahvusvahelisel areenil.

Seetõttu peaks Euroopa Komisjon keskenduma liikmesriikide ja komisjoni vahelise koostöö tihendamise soodustamisele, kutsudes neid üles oma panust andma tulevastesse inimõiguste raportitesse ning mitte analüüsima olukorda maailmas, vaid liikmesriikides eraldiseisvalt. Tähelepanu väärib ka hulk ettepanekuid, mille eesmärk on tõhusalt võidelda diskrimineerimispoliitika vastu ELis, rõhutades, et võrdsed võimalused on iga kodaniku põhiõigus ning mitte privileeg. Väga häiriv on asjaolu, et umbes 20% Euroopa Liidu lastest elavad allpoole vaesuspiiri ning paljud neist elavad ühe vanemaga peres või peres, kus vanemad on pärit mujalt kui ELi riigist. Seda arvestades on vajalik vastu võtta suhtlusõiguseks vajalikud meetmed, keskendudes eriti laste vajadustele ning liikmesriigid peavad kasutusele võtma tõhusaid meetmeid vaesusega võitlemiseks.

Bruno Gollnisch (NI), kirjalikult. – (FR) Härra Catania raport ei ole midagi vähemat kui murelikuks tegev. See on kogumik kõikidest tavalise õiguse õigustest, privileegidest ja pöörastest õigustest, mis tema sõnade järgi tuleks tingimata vähemustele anda, eriti siis, kui nad pole Euroopa päritolu. See on juhiste kogum, mille abil hävitada rahvuslikud ja piirkondlikud identiteedid, meie riikide väärtused, traditsioonid ja kultuurid ning diskrimineerida eurooplasi süstemaatiliselt ja institutsionaalselt nende endi riikides. See on rünnak meie võõrandamatule enesemääratlemise õigusele, mis omistatakse kõikidele rahvustele, välja arvatud meile endile.

See on ka institutsiooni, kes diskrimineerib igapäevaselt oma poliitiliste ideede tõttu ning kes kasutab ilma korraliku hinnanguta või läbimõtlematult mõningate oma liikmete suhtes silti „arvatavasti süüdi” – nagu näiteks härra Vanhecke ja minu suhtes, kes me oleme oma riikides nõiajahi ohvrid –, silmakirjalikkuse tipp.

Me ei ole siin selleks, et peaasjalikult kaitsta neid nähtavaid ja kõvahäälsid vähemusi, kes nõuad aina rohkem privileege ning häbimärgistavad riike ja rahvaid, kes on piisavalt lahked või rumalad, et neid vastu võtta. Oleme siin, et kaitsta meie endi riikide kodanikke, seda suurt eurooplastest koosnevat enamust, kes veel praegu on enamus ning kes teie jaoks on nähtamatud, kuuldamatud ning põlastusväärsed.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN), kirjalikult. – (PL) Hääletasin raporti vastu, mis käsitleb põhiõiguste olukorda Euroopas aastatel 2004–2008, mille autoriks on Itaaliat esindav parlamendiliige Giusto Catania, sest autor ei ole mitte niivõrd esitanud viimase nelja aasta olukorra kirjeldust, vaid väljendanud oma seisukohti, soovitudes ning isegi püüdes liikmesriikidele peale suruda seadusandlust, mis kuulub ainult nende pädevusse. Arvan, et Euroopa Liidu liikmesriike ei saa sundida välja andma seadusandlust, mida nende avalikkus peaks vastuvõetamatuks.

„Abielu” mõiste peaks tähendama ainult naiste ja meeste vahelisi liite. Härra Catania ettepaneku tulemusena ei teki mitte niipalju sallivust homoseksuaalse käitumise suhtes (mida ma toetan), vaid diskrimineerimist põhiliste bioloogiliste, st heteroseksuaalsete suhete vastu. Lõpuks peame küsima, kas eesmärk on tegelikult piirata traditsioonilises tähenduses perekonna, st ema, isa ja laste õigusi. See muudab väga personaalsed teemad, mis on seotud indiviidi seksuaaleluga, politiseeritud tegevusteks, isegi siis kui oma homoseksuaalsust demonstreeritakse avalikult, näiteks sellistel n-ö „armastuste paraadidel”.

Minu arvates see raport, kasutades selliseid sõnastusi nagu „soojätkamisõigus”, mis rahvusvahelise õiguse praeguses tähenduses hõlmab nõudmisel põhinevaid aborte, aitab kaasa selliste praktikate järsule kasvule.

Livia Járóka (PPE-DE), kirjalikult. – (HU) Leian, et minu parlamendikolleeži raport on eriliselt tähtis, sest inimõigused on üheks Euroopa Liidu lepetes määratletud väärtuste sambaks. Lisaks demokraatialle ja õigusriigile nõuame kandidaatriikidelt inimõiguste austamist ning samuti rõhutame oma toetust universaalsetele puutumatutele õigustele rahvusvahelistes suhetes. Samas saab Euroopa Liit olla usaldusväärne inimõiguste üleilmne toetaja vaid siis, kui oma territooriumil kasutatakse eksimatult kõiki saadavalolevaid instrumente, et kaitsta põhiõiguste hartas kirjeldatud väärtusi.

Üks raporti peatükkidest on pühendatud romidele, kes on suurim vähemus Euroopa Liidus ja kellele langeb osaks kõige suurem sotsiaalne tõrjutus. Euroopa riikide ühine vastutus on kavandada kõikehõlmav ja ühine strateegia, et võidelda romide probleemidega, kes valdavalt elavad kahetsusväärsetes tingimustes ja vaesuses. Vaja on tegevustele keskendunud, selgete eesmärkide ja tähtaegadega raamprogrammi, mis hõlmab tulemuslikku järelevalvet ja hindamismehhanisme.

Tuleb kavandada programm, mis erakondadest ja valitsuse vahetumistest sõltumatult keskenduks üheaegselt haridusele, elamumajandusele, tervishoiule ja diskrimineerimisele ning võitleks halbade praktikate vastu

liikmesriikides. Selline programm peaks sobima ka kohese tegevuse alusplaaniks kriisis olevates regioonides. Kui suudame aidata miljonitel romidel saada täieõiguslikeks Euroopa kodanikeks ning Euroopa Ühenduse liikmeteks vaimses mõttes, tähendab see suurt hüpset mandri sotsiaalse ühtekuuluvuse suunas.

Ona Juknevičienė (ALDE), kirjalikult. – (LT) Üks ühenduse kodanike põhivabadusi on liikumisvabadus. Usun, et kõikidel ELi kodanikel on ühesugused õigused osaleda Euroopa Liidu (ELi) poliitilises elus, et vabalt väljendada oma poliitilisi vaateid ja seisukohti. Need vabadused muutusid veelgi olulisemaks pärast ELi laienemist Ida-Euroopa riikidesse, sest pärast Ida-Euroopa riikide ühinemist ELiga kasvas majandusränne uutest liikmesriikidest Lääne-Euroopasse üpris palju. Leedu on riik, mis juhib inimeste suure arvu poolest, kes emigreerusid pärast seda, kui riik ühendusega liitus. Kohtumisel Londonis elavate leedu emigrantidega sain teda, et mitmed nendest plaanivad jääda Ühendkuningriiki pikemaks ajaks, eriti need, kelle perekonnad on seal ning kelle lapsed käivad seal koolis. Minu teada kajastub selline tendents ka statistikas. Olukord on sarnane ka teistes ELi riikides, kuhu leedulased on emigreerunud. Arvan, et on eriti oluline tagada nendele inimestele õigus osaleda Euroopa Parlamendi valimistel riigis, kus nad hetkel asuvad.

Rõhutan ka, et kodanike osalus ELis on oluline ning Euroopa Parlamendi valimised ei muutu olulisemaks vaid vastupidi – EL kasvab järjest rohkem oma inimestest lahku. Seda silmas pidades arvan, et kui ELi kodanikele antakse õigus valida Euroopa Parlamendi valimistel oma asukohariigis, siis see ainult kasvataks inimeste usaldust ELi institutsioonidesse. Nendel põhjustel hääletasin 45. paranduse poolt.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), kirjalikult. – (PL) Andsin vastuhääle Giusto Catania raportile, mis käsitles põhiõiguseid Euroopa Liidus (2004–2008). Ma hääletasin raporti vastu mitte seetõttu, et ma oleksin põhiõiguste vastu. Vastupidi, leian et need on äärmiselt olulise Euroopa Liidu ja terve maailma jaoks. Probleem peitub selles, et härra Catania raport kahjustab põhiõiguste rakendamist. Miks on see nii? Sest nõutakse, et Euroopa seadusandlus võitleks homofoobia vastu või tunnustaks samasooliste partnerlusi, mis ei ole põhiõigused. Kui neid tuleks kuidagi seadusandlusega määratleda, siis peaksid need olema täiesti teise raporti osa. Euroopa Parlament ei saa tõhusalt laiendada põhiõiguste mõistet, sest tal ei ole volitusi kehtestada rahvusvahelist õigust. Lisaks ei nõustu mõned liikmesriigid sellise laiendatud tõlgendusega. Seetõttu ei ole see midagi muud kui poliitiline žest ja soovunelm.

Olukorra ohtlikkus peitub selles, et tegemist on valdkonnaga, kus liikmesriigid võtavad ning peaksid vastu võtma omi otsuseid. Selliste vaadete pealesurumine kahjustab Euroopa Liidu ühtekuuluvust. Mulle ei meeldi homofoobia, kuid selle kehtestamine ühenduse õigusena on absurdne. Kui EL kavatseb võidelda homofoobia vastu, siis võiks sama lihtsasti öelda, et see peaks võitlema polonofobia, russofoobia, germanofobia, frankofobia, islamofobia, antipaavstluse, antikirikumeelsuse, antikatoliikluse ja hulga teiste seisukohtade ja käitumismudelite vastu. Liikmesriikide sundimine seadustama samasoolisi abielusid võib osutada veelgi ohtlikumaks.

Tunne Kelam (PPE-DE), kirjalikult. – Hääletasin Catania raportis oleva 103. paranduse vastu, mis pani ette, et pikaajalised mittekodanikud saaksid osaleda Euroopa Parlamendi valimistel ning ka kohalikel valimistel, et edendada sotsiaalset ja poliitilist integratsiooni.

Tegelikult on Euroopa Parlamendi valimised võrdväärseid riigi parlamendi valimistega. Nendes osalemine on kodanike õigus. Vastasel juhul kaotaks kodakondsus oma mõtte ning kaoks ka stiimulid mittekodanikest elanikele, mis ajendaks neid kodakondsust taotlema. Ainult nii saame säilitada hädavajaliku tasakaalu õiguste ja kohustuste vahel, mis laienevad ainult kodanikele.

Eija-Riitta Korhola (PPE-DE), kirjalikult. – (FI) Eetilisi küsimusi puudutavad liikmesriikide erinevad poliitikad põhjustasid poliitilistes fraktsioonides, ja eriti meie fraktsioonis, just selliseid laiaulatuslikke arutelusid, mida oligi võimalik ette ennustada. Saan ainult öelda, et nõustume eriarvamustega ning seda tuleb aktsepteerida lihtsalt eripalgelise Euroopa märgina: peame suutma eriarvamustele ruumi tekitada. Mitmes küsimuses hindan oma fraktsiooni põhiseisukohti.

Punktiga 61 seoses ütlen aga järgmist. Minu arvates on tegemist probleemiga, kui keegi on samaaegselt vastu teadlikkusele soojatkamis- ja seksuaaltervise (mis üldises tähenduses on abordiõiguse eufemism) õigusest ning teavitamisele, mis hõlbustaks ligipääsu rasestumisvastastele vahenditele, hoides nii ära soovimatud rasedused ja abordid. Sellisest üheaegsest vastuseisust kujuneb minu nägemuse järgi välja realismi lõhe, mis võib põhjustada soovimatuid tagajärgi. Seda ütlen kogu austusega ning tänan kõiki osapooli jälle ühe hariva mõtetevahetuse eest.

Stavros Lambrinidis (PSE), kirjalikult. – (EL) PASOKi partei Euroopa Parlamendis hääletas Catania raporti poolt, mis käsitleb põhiõiguste olukorda Euroopa Liidus, kuid soovib rõhutada, et vastu ollakse löike 49 sõnastusele ning sellega seotud parandusele 35.

Carl Lang (NI), kirjalikult. – (FR) Sellist tüüpi raporti koostamise usaldamine kommunistist parlamendiliikmele on provokatsioon sadade miljonite kommunismiohvrite suhtes. Antud raporti jaoks sai härra Catania inspiratsiooni – tõsi küll – kommunismist vähem julmema ideoloogiast, kuid sama totalitaarsest: euro-internatsionalismist. Õigupoolest jätab tema tekst ilma peamistest inimeste põhiõigustest:

– õigusest elule, propageerides aborti ja eutanaasiat;

– iga lapse õigusest omada isa ja ema, kutsudes riike üles kohaldama „vastastikuse tunnustamise põhimõtteid liikmesriikides homoseksuaalsete paaride puhul, sõltumata sellest, kas nad on abielus või registreeritud partnerlussuhtes”;

– Euroopa rahvaste õigusest enesemääramisele ning jääda selliseks nagu nad on, kui neid mõnitatakse ettepanekutega, mille eesmärk on Euroopat veelgi rohkem üleilmse immigratsiooni jaoks avada – muutus, millega meie riikide kodanikud peaksid kohanema;

– ja demokraatiast, kuna raport väidab kinni pidavat Lissaboni lepingust, mille liri valijaskond tagasi lükkas.

Nüüd, rohkem kui kunagi varem, on vaja meie vabaduste ja riikide identiteedi kaitsmiseks üles ehitada uus Euroopa, mis on vaba ning koosneb suveräänsetest riikidest.

Nils Lundgren (IND/DEM), kirjalikult. – (SV) June List leiab, et põhivabaduste ja –õiguste kaitsmine on ülioluline nii ELis kui väljaspool ELi. On väga oluline, et ELi liikmesriigid järgiksid põhivabadusi ja –õigusi ning on selge, et me ei saa jätta järelevalve teostamist ainult liikmesriikidele endile. Ometi suhtub June List kriitiliselt uue Euroopa agentuuri loomisse selles valdkonnas ning soovi läbi viia „välispoliitikat”. Leiame, et ÜRO, mitte EL, oma üleilmse ulatuse, laiahaardelise kogemuse ja pädevusega sobib kõige paremini vajalike meetmete üle järelevalve teostamiseks ja nende kohaldamiseks.

Seetõttu otsustasin hääletada raporti kui terviku vastu, kuid olen väga positiivselt meelestatud mõningate ettepaneku sõnastuste suhtes, mille poolt ma hääletasin. Tunnustan asjaolu, et raport käsitleb Ameerika Guantánamo kinnipidamisasutuse vangide ebaõiglast kohtlemist. Lõpptulemusi saab olla ainult üks: anda nad kohtu alla või vabastada.

Olen väga mures mitmete vähemusrühmade indiviidide erilise haavatavuse pärast ning arvan, et tegutseda tuleks nii riiklikul kui rahvusvahelisel tasandil. Hääletasin antud raporti poolt, kuid olen skeptiline selles suhtes, kas juriidiline raamistik Euroopa tasandil on probleemile hea lahendus.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Raport põhiõiguste olukorrast Euroopa Liidus sisaldab parandusi, mida olen ise esitanud, mis minu arvates on Rumeenia kodanike jaoks olulised (näiteks muudatus uute liikmesriikide kodanikele kehtestatud tööturu piirangute kaotamise kohta).

Lisaks nõustun mitmete raportis tõstatatud teemadega, nagu näiteks romide kaasamise strateegia, vähemuste kaitse, migrantidest töötajate õigused ja laste kaitse.

Samas sisaldab raport ka mõningaid soovitusi, mis heidavad varju Rumeenia ühiskonna mõnedele põhiprintsiipidele (näiteks perekonna pidamine ühiskonna põhielemendiks) või mis lähevad vastuollu Rumeenia seadusandlusega (näiteks narkootikumide tarvitamine).

Nende põhjuste tõttu hääletasin viimasel hääletusel raporti vastu.

David Martin (PSE), kirjalikult. – Tunnustan resolutsiooni, mis kaardistab ja võtab kokku kõige olulisemad probleemid seoses põhiõiguste olukorraga Euroopa Liidus, ning selles sisalduvaid soovitusi inimeste õiguste parandamiseks liikmesriikides.

Mary Lou McDonald (GUE/NGL), kirjalikult. – Catania raport põhiõiguste olukorrast Euroopa Liidus aastatel 2004–2008 rõhutab vajadust kaitsta vähemuste õigusi, et võidelda igasuguse diskrimineerimise vastu kõikides haavatavates kategooriates.

Tunnustan seda raportit, mis sisaldab olulisi elemente kirjalikust deklaratsioonist 111, mis käsitleb kodutuna tänavale jäämise kaotamist, mis võeti Euroopa Parlamendi poolt vastu 2008. aasta aprillis.

Eriti tunnustan raporti üleskutset juurutada kodutute jaoks hädaolukorra plaane talvel, kodutute raammääratlust ja usaldusväärsete statistiliste andmete kogumist kodutuks olemise kohta üle ELi.

Kodutuna tänavale jäämise kaotamine on Euroopa Liidu oluline teema. Antud raport on täiendav samm mõjutamaks Euroopa Ülemkogu, komisjoni ja liikmesriike kodutuks jäämise suhtes midagi ette võtma.

Lõpetuseks leian, et Lissaboni leping ei aita kaasa põhiõiguste olukorra paranemisele ELis. Antud raporti toetamine ei tähenda selle leppe toetamist. Õigupoolest on Euroopa Parlamendi keeldumine austada liri ei-häält täiesti vastuolus harta mõttega.

Andreas Mölzer (NI), kirjalikult. – (DE) Kui üksiku ELi liikmesriigi elanikud lubavad homoseksuaalsetel paaridel abielluda, elada koos või adopteerida lapsi, siis teisi liikmesriike ei tohiks sundida seda järgima. Kui religiooni liidrite või poliitikute veendumustest on aru saada, et nad ei ole homoseksuaalsusest väga vaimustunud, nagu poliitiliselt korrektne peavoolu suhtumine ette näeb, ei tuleks neid selliste veendumuste tõttu hukka mõista või taga kiusata. Sama kehtib rassismikaika kohta, mida viibutatakse valmisolevalt igaihe suunas, kes juhib tähelepanu varjupaiga taotlemise ja välisriigi kodanikega seotud kõrvalekalletele.

Selle asemel üritatakse ebademokraatlikult tagaukse kaudu suruda liikmesriikidele peale homoseksuaalseid partnerlusi, mis on arvatavasti eelmäng sellele, mis ootab meid siis, kui hakkame kohaldama Lissaboni lepingut. Igaüks, kes julgeb homoseksuaalsust kritiseerida või juhtida tähelepanu sündmustele seoses varjupaiga taotlemise või välisriikide kodanikega koosseksisteerimisega, häbimärgistatakse kurjategijaks, rikkudes nii inimese õigust sõnavabadusele. Seetõttu tuleb Catania raport igal juhul tagasi lükata.

Alexandru Nazare (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Giusto Catania esitatud raport on täis üldisi tõlgendusi ja soovitusi seoses põhiõiguste olukorraga Euroopa Liidu liikmesriikides. Ent regulatiivne alus, mida vajame, on juba olemas: Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon. Hetkel on meie prioriteediks mitte uute määruste lisamine, vaid olemasolevate toimivateks ja tõhusateks muutmine.

Üks raportis käsitletavatest teemadest on töajõu vaba liikumine, millest praegu kahjuks kõik Euroopa kodanikud võrdselt kasu ei saa. Kuigi uutele liikmesriikidele kehtestatud kahe aasta pikkune töajõuturu piirangute periood kaotas kehtivuse 2008. aasta lõpus, on kuus liikmesriiki veel kolmeks aastaks pikendanud piiranguid Rumeeniale ja Bulgaariale, õigustades otsust pikendada piirangute perioodi praeguse finantskriisiga. Raportis selle probleemi üle selgesõnaliselt ei arutleta, kuigi see hõlmab ELi kodanike erinevat kohtlemist, mis ei ole antud juhul õigustatud.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin antud raporti vastu, mis sisaldab, lisaks vähemalt kümnele kritiseerimist väärt teemale (mis on meie arvates viisakas viis nende kirjeldamiseks) vastuvõetamatut viidet Euroopa Nõukogu soovitusel 1201. Antud soovitusel ei tohiks tugineda, ilma et ei selgitataks väga täpselt sellele omistatud tõlgendust, sest seda võib tõlgendada kollektiivsete õiguste andmisena vähemustele või etnilistel kriteeriumidel põhineva territoriaalse autonoomia tunnustamisena. Tunnustan paranduse 35 heakskiitu, mis on väga mõistlik, kuid minu arvates ei saa mitmete raporti aspektidega nõustuda.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Raport püüab aidata varjata oma iseloomult väga tagurliku ELi n-ö „demokraatlikke ja sotsiaalseid puudujääke”, et muuta seda ligitõmbavamaks ning summutada kodanikevastase poliitika põhjustatud rahulolematust. See kiidab heaks ja tunnustab kõiki tagurlikke põhimõtteid ja institutsioone, mis EL on vastu võtnud ja rajanud, nagu näiteks Maastrichti lepingu neli vabadust, üritades nende rakendamisele omistada tulemuslikku mõõdet.

See põhineb peamiselt ELi põhiõiguste hartal, millele lisandub kodanikevastane Lissaboni leping, olles allapoole paljude liikmesriikide õiguste kaitsetaset. See koosneb suuresti mõtete kokkuvõttest ja umbmäärasest soovide loetelust. See räägib põhiõigustest nagu tööalane kooolitus ja õigus tervishoiule lihtsalt kui „võimalustest”, mida on vaja „võrdselt” kõikidele kättesaadavaks teha, mis on praktikas füüsiliselt võimatu ja kui raport muutub kuskil spetsiifilisemaks, soovib see tähelepanu pöörata ainult äärmisele vaesumisele, diskrimineerimisele jne selliste meetmetega, nagu näiteks miinimumpalga kehtestamine jne. Lõpuks paljastab raporti tõelise palge igasuguste viidete puudumine antidemokraatlikele otsustele ja kodanike kohtu alla andmisele, nagu näiteks kommunistlike parteide ja teiste organisatsioonide keelustamine ning kommunistide ja teiste võitlejate vangistamine ELi Kesk-Euroopa ja Balti liikmesriikides.

Dimitrios Papadimoulis (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Hääletasin raporti poolt, mis käsitleb põhiõiguste olukorda Euroopas, sest usun, et see puudutab meie ühtlustatud struktuuri põhiprobleemi, tegeledes

konstruktiivse kriitikaga. Raport toob täpselt välja, et põhiõiguste kasutamise diskrimineerimine saab alguse peamiselt diskrimineeritavate soost, vanusest, päritolust või seksuaalsest suundumusest. Probleem progresseerub, kui selliste rikkumiste ohvrid ei saa reageerida peamiselt seetõttu, et nad on lukustatud vaimuhaiglatesse, hooldekodudesse jne. Sellises olukorras ei saa Euroopa jääda ükskõikseks, eriti kui inimõiguste kinnistamine aitab ühendada Euroopat, mida iseloomustab vabadus ja ohutus. Sellest lähtuvalt ning võttes arvesse asjaolu, et põhiõiguste harta pole siduv ning kuna eraisikule osutatakse väga vähe abi ühenduse kohtutesse pöördumiseks, ei saa ma muud teha kui tunnustada härra Catania ettepanekuid kehtestada üldine kohustus ühenduse institutsioonidele, et nad võtaks oma kohustuste täitmisel arvesse inimeste õigusi ning rajaks selleks otstarbeks spetsiaalse agentuuri.

Zita Plešinská (PPE-DE), kirjalikult. – (SK) Raporti probleemiks on see, et see käsitleb paljusid tundlikke teemasid. Kuigi raport esitab palju soovitusi mitmes valdkonnas, sh vähemuste õigused, on raportöör jälle lisanud raportisse soojätkamistervise küsimuse.

Soovituslikud parandused ja lisad seoses soojätkamistervisega, mille osas EP on hääletanud, keelavad õigust elule ja rikuvad subsidiaarsuse printsiipi. Austus iga sündimata lapse vastu ja vajadus kaitsta inimest eostamisest alates on minu jaoks põhimõttelised küsimused. Ma ei nõustu sellega, et peaksime Euroopa tasandil vastu võtma otsuseid küsimustes, mille osas liikmesriikidel on erinevad seisukohad. Ma ei nõustu sellega, et EL peaks sundima Slovakkia, Poola, Iirimaa ja teisi liikmesriike nõustuma abortide ja eutanaasiaga, mis ei ole nende riikliku seadusandluse kohaselt lubatud. Euroopa tasandil on olukord alati selline, et me räägime ainult ema õigusest otsustada oma lapse elu või surma üle ning unustame sündimata lapse õiguse elule.

Nende põhjuste tõttu hääletasin vastu raportile põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus aastatel 2004–2008.

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) On ütlema tagi selge, et PPE ja PD-L (Rumeenia Liberaaldemokraatlik Partei) väärtustavad ja austavad inimeste põhiõigusi ning võtavad nende rikkumise korral kindla seisukoha.

Hääletasin vastu Catania raportile põhiõiguste olukorrast Euroopa Liidus aastatel 2004–2008, sest raport on ületanud oma volitusi, tehes ettepanekuid ja lisades kommentaare, mis lähevad kaugemale vahemikust 2004–2008, millest raport pidi rääkima. Selle asemel, et käsitleda spetsiifilisi inimõiguste rikkumisi, sisaldab Catania raport kommentaare ning soovib liikmesriikidel kohaldada seadusi, mis lähevad vastuollu riikide seadustega. Näiteks lõigetes 38 ja 76 räägitakse samasooliste abielu tähendusest, mis mitte ainult ei lähe vastuollu meie usuliste vaadetega, vaid ka õiguslike ja ratsionaalsete seisukohtadega.

Lõige 149 mainib narkootikumide tarbimise legaliseerimisest, mis läheb vastuollu Rumeenia kriminaalõigusega.

Kuigi algatus koostada raport inimõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus on kiiduväärt ning mõningad raporti märkused on isegi korrektsed, siis eespoolmainitud põhjustel hääletasin raporti vastu.

Luís Queiró (PPE-DE), kirjalikult. – (PT) Arvata, et Euroopa Liidus ja liikmesriikides on põhiõigused täielikult tagatud ja kaitstud, oleks analüüsiviga ning kahjulik poliitilisele tegevusele. Isegi vabades ja demokraatlikes ühiskondades tuleb põhiõigusi kaitsta ja propageerida. Seoses antud raporti ja aruteluga kerkivad esile aga eraldi probleemid.

Esiteks, riiklikul tasandil teostatakse järelevalvet nende õiguste kaitse üle. Ühiskondades nagu meie oma teostatakse seda peamiselt riiklikus kontekstis, kuid loomulikult ilma eelarvamusega võimalusse edasi pöörduda Euroopa tasandile, mis meil ka olemas on. Institutsioonide kohustuste, mis on seotud lepingute tagamisega, ja riikliku suveräänsuse vahel on ruumi igale parteile, et nad saaksid täide viia oma funktsioone ilma eelarvamusteta ELi institutsionaalse iseloomu suhtes.

Teisest küljest on selles raportis soovimatu segadus põhiõiguste ja ühiskonnakorralduse ideoloogiliste valikute vahel. Nende üle arutleda on huvitav. Ometi näitab püüdlus liikmesriikidele selliseid seisukohti peale suruda, minnes vastuollu nende demokraatlikult väljendatud soovi ning subsidiaarsuse põhimõttega, täpselt seda, millised ohud tekivad, kui riiklikud küsimused tõstetakse ühenduse tasandile. Sellel põhjusel ning kuna ma ei nõustu suurema osaga raporti sisust, hääletasin raporti vastu.

José Ribeiro e Castro (PPE-DE), kirjalikult. – (PT) Kui oleksin pooldanud Iiri rahvahääletuse „ei” kampaaniat, oleksin entusiastlikult tunnustanud Catania raportit ja selle toetajaid. See esindab nii suurt lugupidamatust subsidiaarsuse põhimõtte suhtes ning trambib Euroopa Liidu institutsioonilised reeglid ning liikmesriikide

õigused jalge alla sellisel määral, et muudab usaldusväärseks kõik need, kes põhjustavad usaldamatust Brüsseli poliitilise apluse suhtes. Rünkata kaitseklausleid, mis on lepingute otsesed väljendusviisid ning liikmesriikide demokraatiade põhigarantiid, serveerides seda soovitusena „kodifitseerida ... diskrimineerivad tavad” on haletsusväärne ning õhonestab jämedalt kodakondsusega kaasnevaid põhiõigusi.

Väita, et rahvusvahelise konventsiooni allkirjastamine suurema osa liikmesriikide poolt seab tervele ELile kohustuse nendest juhinduda, on õiguslikust aspektist täielik rumalus ning sööst pimedusse, mis ulatub kaugemale kõige äärmuslikumast föderalismist. Ma ei nõustu ka täiesti vale väitega Euroopa „usaldusväärse puudumisest”, mille tagajärjeks on meie „taktikaline alaväärsus” – mis iganes spetsiifilised probleemid eksisteerivad, Euroopa pole Sudaan ega Hiina Rahvavabariik, ega Kuuba, Somaalia või Põhja-Korea. Lühidalt, raport kaldub poliitiliste võitluste valdkonda, millel pole midagi pistmist põhiõigustega, kaotades nii oma usaldusväärse, järjepidevuse ja tõhususe. Hääletasin selle vastu.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad. Hääletasin härra Catania raporti vastu, mis käsitleb põhiõiguste olukorda Euroopa Liidus (2004–2008).

Ma ei nõustu sellega, et liikmesriigid kahjustavad põhiõiguste kaitse aktiivset rolli, mida Euroopa Liit üle maailma levitab. Lisaks ei nõustu ma sellega, et terrorismivastast sõda võib kasutada ettekäändena inimõiguste kaitse taseme alandamises, eriti mis puudutab õigust eraelu puutumatusse.

Seetõttu olen vastu teemadele, mis on seotud romidega, kes ei vaja erikaitset. Vastasel juhul, kuna antud resolutsioon peab romisid teistest etnilistest rühmadest teistsuguseks, loodaks nendega seoses märkimisväärne diskrimineeriv olukord. Lõpuks ei nõustu ma ka tagasisaatmise lõiguga: indiviidi tagasisaatmiseks kasutatavaid toiminguid ei saa hinnata ainult nende näitajate põhjal.

Martine Roure (PSE), kirjalikult. – (FR) Euroopa ühtset vabadus-, turvalisus- ja õigusruumi ei saa eksisteerida ilma põhiõiguste kaitseta. Euroopal on kohustus olla eeskujuks ning selles osas ei tohiks olla võimalik Euroopale etteheiteid teha.

Rikkumised on tuvastatud, päevavalgele toodud, sh näiteks suletud asutustes, mis majutavad lapsi ja eakaid. Samuti eksisteerib igavene probleem, mis on tingitud mõningate vanglate kohutavast olukorrast ning mida täna hääletusel olnud raport ka esile tõstab. Peame võitlema sotsiaalsete õiguste tunnustamise tagamise eest.

Vaesus ja tööalane ebakindlus on rünnakud inimeste õiguste vastu. Kuidas saame leppida olukorraga, kus inimestel on tööd, kuid nad ei saa lubada endale elukohta Euroopas, 21. sajandil?

Peame välja kuulutama igäihe põhiõigused. Euroopa Liit on õnnistatud põhiõiguste hartaga.

Veendugem, et seda austatakse.

Toomas Savi (ALDE), kirjalikult. – Härra juhataja. Hääletasin raporti poolt ning eriti tunnustan raportisse lõike 31 lisamist, mille alusel Euroopa Parlament kahetseb, et EL pole kohaldanud esimese astme kohtu otsuseid, langetatud 12. detsembril 2006 ja 4. ning 17. detsembril 2008 ning 2008. aasta 7. mail langetatud Ühendkuningriigi apellatsioonikohtu otsust, mis otsustas Iraani rahva mudžahiidliku organisatsiooni kasuks

Euroopa Liit esindab demokraatiat ja õigusriiklust. Seda kohutavam on mõte, et üks selle institutsioonidest töötab ühenduse põhimõtete vastu. Loodan, et järgmise ELi „musta nimekirja” koostamise ajal arvestab nõukogu suuresti parlamendi seisukohaga. Süüdistused terroristlike tegevuste kohta peaksid tegelikult olema põhjendatud ning samuti peaksid läbipaistvamad olema ka otsused, mis puudutavad mõningate organisatsioonide lisamist „musta nimekirja”.

Selliseid probleeme ei saa käsitleda suvaliselt, vaid lähtuvalt demokraatia ja õigusriikluse põhimõtetest. EL ei saa lubada üleilmse terrorismivastase võitluse muutumist poliitiliseks lehmakeaplemiseks ning seetõttu peab austama eelpoolmainitud kohtute otsuseid.

Olle Schmidt (ALDE), kirjalikult. – (SV) Tõlgendan lõiget 149 härra Catania raportis põhiõiguste olukorra kohta Euroopas sellisena, et liikmesriike kutsutakse üles tagama, et patsientide võrdne kohtlemine tervishoiusüsteemis hõlmaks ka sõltlasi. Seetõttu hääletasin antud lõike poolt.

Csaba Sógor (PPE-DE), kirjalikult. – (HU) Viimased kaks Euroopa Liidu laienemise ringi, mille käigus võeti liikmeks Kesk- ja Ida-Euroopa endised sotsialistlikud riigid, avasid uue peatüki ka ühenduse lähenemisviisis inimõiguste küsimuste valdkonnas.

Sellest alates on saanud selgeks, et põhiõiguste kaitse ning nende hulgas rahvusvähemuste õiguste kaitse uutes liikmesriikides kujutab Euroopa Ühendusele suurimat väljakutset.

Giusto Catania omaalgatuslik raport rõhutab, et traditsiooniliste rahvusvähemuste kogukondade probleemidega tegelemisel peavad subsidiaarsuse ja isevalitsemise põhimõtted toimima teeviitadena, mis võiksid aidata kaasa poliitika viimistlemisele, mille eesmärk on lahendada kõnealuste kogukondade olukorda rahustaval viisil.

Raport ärgitab kasutama kultuurilise, territoriaalse ja regionaalse autonoomia vorme.

Tunnustan ka asjaolu, et minu kaasliige parlamendis, härra Catania, kutsub üles täpsustama rahvusvähemusse kuulumise määratlust ning paneb ette koostada selliste vähemuste õiguste kaitseks minimaalne kogum ühenduse kriteeriume.

Bart Staes (Verts/ALE), kirjalikult. – Põhiõiguste kaitsmine ja edendamine on meie Euroopa demokraatia tuuma osa ning need on võtmetingimused, kui soovime parandada oma Euroopa ühtset vabadus-, turvalisus- ja õigusruumi. Seetõttu on ütlemaagi selge, et praktikas on need õigused põimitud ELi mitme poliitikavaldkonna eesmärkidesse.

Lisaks palume nõukogul analüüsida iga-aastastes inimõiguste raportites olukorda maailmas ja igas ELi liikmesriigis ning Euroopa usaldusväärset silmas pidades mitte kasutada topeltstandardeid oma sise- ja välispoliitikas. Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsiooni esitatud parandused seoses antidiskrimineerimise, vähemuste õiguste ja sotsiaalõigustega on kas täielikult või osaliselt vastu võetud.

Õnnestus ka meie püüdlus lisada viide vajadusele võtta arvesse põhiõigusi kriminaalseaduse menetlemiste seadusandluses. Catania raport kaardistab põhiõigustega seotud probleemid ning pakub soovitusi nende lahendamiseks. Seetõttu saab raport minu täieliku toetuse, sest austus kõikide inimeste ning nende põhiõiguste vastu on Roheliste poliitika alusosaks hoolimata soost, vanusest, rahvusest või sotsiaal-majanduslikust taustast.

Catherine Stihler (PSE), kirjalikult. – Mul oli hea meel näha, et Euroopa Parlament toetab PMOI eemaldamist terroristlike organisatsioonide nimekirjast. Iraanis on tapetud kakskümmend tuhat inimest, kes olid riigikorra vastu. Niikaua kuni PMOI on jätkuvalt terroristlike organisatsioonide nimekirjas, tapetakse Iraanis veelgi enam inimesi lihtsalt seetõttu, et nad väljendavad oma vastumeelsust riigikorra suhtes. EL peab järgima Ühendkuningriigi algatust ning eemaldama PMOI terroristlike organisatsioonide nimekirjast.

Andrzej Jan Szejna (PSE), kirjalikult. – (PL) Tänaasel hääletusel rääkisin pooldavalt härra Catania raportist, mis käsitleb põhiõiguste olukorda Euroopa Liidus.

Kahjuks rikutakse Euroopa Liidus põhiõigusi sageli, millest kõige tihedamini leiavad aset vähemuste diskrimineerimine ja eraelu puutumatuse rikkumine. Võrdsed võimalused, eriti naiste võrdvärsus, on teine probleem. Raportöör palus liikmesriikidel tagasi lükata argumente, mis õigustavad traditsioonil ja religioonil põhinevat vägivalda ja diskrimineerimist naiste suhtes

Paljudes ELi riikides mõjutab diskrimineerimine ja vaesus kodanike, eriti kõige väetimate, nimelt laste, elu. Raport mõistab täiesti õigustatult hukka igasuguse vägivalda laste suhtes, nagu näiteks koduvägivald, seksuaalne kuritarvitamine ning füüsiline karistus koolides.

Liikmesriigid ei suuda teostada järelevalvet inimõiguste järgimise üle, õõnestades nii ELi välispoliitikat maailmas. Minu arvates ei tohi ühendus rakendada „topeltstandardeid” oma sise- ja välispoliitikas.

Konrad Szymański (UEN), kirjalikult. – Minu arvates on härra Catania raporti juures kõige olulisem see, et see tuletas meile meelde, et meil ELis on oma probleemid, millega peame silmitsi seisma. Seetõttu peaksime olema väga ettevaatlikud seoses ennastõigustavalt vagatseva lähenemise omaksvõtuga, kui kommenteerime inimõiguste olukorda väljaspool ELi.

Olin ajutise komisjoni liige, mis tegeles LKA poolt esitatud erandlike väljanõudmistega. See oli põhimõtteliselt vasakpoolsete tegevusprogramm, millega rünnata oma kõige vihatumat vaenlast, USA-d.

Minu arvates peaksime olema tänulikud LKA-le ja USA-le, et nad aitavad kaitsta eurooplasi terroristide eest, kes kindlameelselt tahavad tappa süütuid kodanikke. Meie endi ühiskonnad süüdistavad meid, et me pidime lootma jääma Ameerikale, kes teeks töö meie eest ära.

Inimõiguste absolutismiga mängime ennast kätte nendele, kes hävitavad meid ning seame ohtu meie endi kodanike inimõigused.

Seetõttu hääletasin raporti vastu.

Konrad Szymański (UEN), kirjalikult. – (PL) Euroopa Parlamendis täna vastu võetud raport põhiõiguse kohta ELis aastatel 2004–2008 sisaldab nõudmisi vastastikku tunnustada homoseksuaalseid paare kõikides ELi riikides ning lisada sellised suhted liikmesriikide seadustesse. Teine raporti osa kaitseb n-ö „soojatkamisõigusi”, mis rahvusvahelise õiguse keeles hõlmab ka nõudmisel aborte. Parlament laiendas oma kriitikat nn diskrimineerivate märkuste suhtes, lisades religioonide liidreid selliste kommentaaride autorite hulka.

Euroopa vasakpoolsed on üle võtnud raporti põhiõiguste kohta ELis, et propageerida aborti ja homoseksuaalsust pooldavaid nõudmisi, mis ei ole kuidagi seotud põhiõigustega. Ei rahvusvahelises ega Euroopa õiguses ei eksisteeri dokumente, mis toetaksid selliste „õiguste” olemasolu.

Hoolimata raporti mittesiduvast iseloomust, on tegemist kõige ohtlikuma dokumendiga, mis praeguse parlamendi ajal heaks kiidetud. See on kõige hilisem püüdlus põhiõiguseid ümber määratleda ning lisada muutusi nende tähendus, ilma et oleks vaja muuta leppeid ÜRO või ELi tasandil.

Üks teine antud raporti aspekt on see, et EL kohaldaks spetsiaalse direktiivi „homofobsete” tegevuste karistamiseks. Antud sõnastuse laiaulatuslikkuse ja umbmäärasuse tõttu on tegemist püüdlusega välja arvata homoseksuaale võimalusest neid demokraatliku õiguse kohaselt vabalt kritiseerida. Selle kohaldamine võib tähendada tsensuuriga kaasnevate tagajärgede kaasnemist.

Lõpphääletuse tulemus (401 poolt, 220 vastu ja 67 hääletamisest hoidumist) näitab, kui sügav lõhe valitseb parlamendiliikmete vahel selles küsimuses. See on raportööri jaoks lüüasaamine, sest põhiõigused peaksid parlamenti ühendama, mitte lahutama.

Charles Tannock (PPE-DE), kirjalikult. – Oleksin soovinud, et raport oleks lähemalt käsitlenud orbude ja puuetega laste olukorda Rumeenia ja Bulgaaria, kõige uuemate ELi liikmesriikide hooldeasutustes.

Enne nende riikide liitumist ELiga tunti suurt muret hooldeasutuste orbude ja puuetega laste hooldenormide kohta. Võib-olla saaks järgmine sellist laadi raport seda teemat üksikasjalikumalt käsitleda.

Üldisemast aspektist rääkides avaldasin oma mõtteid raport kohta eelmise kuu arutelu käigus. Olen mures selle pärast, et meie inimõiguste kultuur on nakatunud absolutismist ning kui me flirdime kurjategijate ja terroristide õigustega, siis tegelikult õõnestame kõikide teiste õigusi.

Täpsustavalt mainin ka seda, et minu arvates pole abordi ja rasestumisvastasuse teemad Euroopa Liidu teemad, vaid neid tuleks reguleerida vastavate seadustega liikmesriikide tasandil. Samuti olen vastu üleskutsele kuulutada põhiõiguste harta ülimuslikumaks Ühendkuningriigi seadusest, kes on harta määruste erandeid endale välja kaubelnud.

Seetõttu otsustasin antud raporti asjus hääletamisest keelduda.

Thomas Ulmer (PPE-DE), kirjalikult. – (DE) Hääletasin Catania raporti vastu. Olen hämmeldunud, et täiskogu talitused isegi kuulutasid raporti oma antud vormis vastuvõetavaks. See rikub pidevalt subsidiaarsuse põhimõtet. Raportit sisu seisukohast vaadates on peaaegu kogu materjal kriitikat väärt. Rahvusriigid ei tohi lasta ennast võimetuks tunnustada või suutmatuks muuta, kui kerkib esile põhiõiguste küsimus. See esindab püüdlust läbi suruda enamuse kahjuks vähemuste õigusi, mida ei ole võimalik riiklikul tasandil kohaldada. Positiivne seisukoht abordi suhtes on minu jaoks käsitatamatu. Tegelikku teemat, milleks on inimõigused ning nende kohaldamine viimase nelja aasta jooksul, pole mainitud.

Thomas Wise (NI), kirjalikult. – Keeldusin nimelisest hääletusest lõike 62 korral, sest leian, et iga riik, mida EL ei ole, peaks tagama, et nende seadused naiste genitaalide kahjustamise kohta on kohalikku päritolu ning seda kohaldatakse kohapeal. Rahvusvaheline kokkulepe oleks sobivam ning kaugeleulatavam. Praegu puudub ELil pädevus terviseküsimuste osas ning ta ei peaks seda ka taotlema.

Ma keeldusin ka lõike 72 hääletamisest, sest olen mures selle mõjust sõnavabadusele. Kuigi diskrimineerivaid kommentaare tuleks hukka mõista, ei pruugi need ilmtingimata esile kutsuda „vihkamist ja vägivalda”. Et meil palutakse selles osas nõustuda, tähendab seda, et need kes soovivad, võivad seda tõendusmaterjalina kasutada.

Minu otsus keelduda lõike 54 hääletamisest lähtub vastuseisust ELi inimeste vaba liikumise ja vastastikuse tunnustamise põhimõtetele ning ei peegelda mitte kuidagi minu seisukohti samasooliste partnerluste osas, sest leian, et neil peaksid olema teistega samad õigused.

Anna Záborská (PPE-DE), kirjalikult. – (FR) Euroopa Parlament hääletas äsja põhiõiguste olukorda käsitleva Catania raporti poolt. Nüüd, kui alles lõpetasime inimõiguste ülddeklaratsiooni 60nda aastapäeva tähistamise, seab see raport meie arusaama põhiõiguste tähendusest kahtluse alla.

Tõsi, Euroopa Liidu põhiõiguste harta oli konsensuse tulemus, milleni jõuti pärast rohkem kui aasta kestnud läbirääkimisi erinevate surve- ja lobigruppide, kodanikuühiskonna esindajate, riikide valitsuste jt vahel. See protsess, kuhu meid kui Ida riikide esindajaid ei kutsutud osalema, on huvitav rohkem kui ühel moel. Harta, nagu härra Catania raport rõhutab, ei ole seaduslikult siduv tekst seni, kuni Lissaboni leping kõikide liikmesriikide poolt ratifitseeritakse.

Samas on Viinis, Austrias asuv Põhiõiguste Amet üles ehitatud täielikult sellele poliitilisele tekstile, millega ta õigustab oma võetud seisukohti. Seetõttu on huvitav hetkeks näha, analüüsides Põhiõiguste Ameti teemasid, kuidas harta põhiõigusi käsitletakse. Protsess on veelgi huvitavam, kui jälgida võrgustiku kontekstis Fralexi eksperte, kes võeti tööle 2008. aasta suvel ning kuuluvad peamiselt Hollandi võrku „Human European Consultancy”.

Resolutsiooni ettepanek (B6-0624/2008)

Dragoș Florin David (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin resolutsiooni poolt, sest konventsiooni ratifitseerimine aitab märkimisväärselt kaasa rahuldavate tööstandardite propageerimisele üleilmselt. See toetab ka sotsiaalpartnerite sõlmitud kokkulepet, mis puudutab merelaevanduse valdkonna töötajate töötingimuste teatud aspekte, sest see loob õiglase tasakaalu töötingimuste parandamise vajaduse ja meremeeste tervise ja ohutuse kaitsmise vajaduse vahel ning ka seetõttu, et selline kutsekategooria eksisteerib Rumeenias.

Constantin Dumitriu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Mary Lou McDonaldi esitatud resolutsioon võtab kokku peamised teemad, mida nõukogu direktiivi ettepanek 2006. aasta meretöönormide konventsiooni kohta ning direktiivi 1999/63/EÜ (KOM(2008)0422) muutmine peavad arvesse võtma.

Meretöötajad kuuluvad kategooriasse, kus toiminguid viiakse läbi väga keerulistes ning isegi ohtlikes tingimustes. Seetõttu vajame töötingimuste standardeid, mis võimaldavad meil arvesse võtta nende töötajate tervist ja ohutust ning kehtestada selgeid tööalaseid ettekirjutusi. Esimene samm nende standardite kehtestamisel peab olema merevaldkonna töövõtjate ja tööandjate poolt kindlaksmääratud vajaduste ja probleemide esiletõstmine, säilitades samal ajal paindlikkust nende jõustamisel liikmesriikides.

Dokumentidele, mida võtame vastu Euroopa tasandil, peab järgnema tegevus liikmesriikide poolt ning komisjoni järelevalve, et saaksime olla kindlad määruste kohaldamises. Seoses merevaldkonna tööstandarditega on Euroopa Liidul võimalus need standardid esimesena üle võtta põhimõtetenähtena, mida saab kohaldada igal pool maailmas.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (IT) Hääletasime raporti poolt, mis käsitleb nõukogu direktiivi ettepanekut rakendada Euroopa Ühenduse Reederite Ühingu ja Euroopa Transporditöötajate Föderatsiooni sõlmitud lepingut 2006. aasta meretöönormide konventsiooni kohta ning direktiivi 1999/63/EÜ muutmist, sest see võtab kokku rahvusvahelised minimaalsed tööõigused. Oluline on tagada paremad töötingimused ja suurem ohutus, austades samaaegselt nende professionaalide väärikust.

Samas on meil kahju, et meie fraktsiooni esitatud ettepanekuid ei võetud vastu, eriti neid, mille eesmärk oli kaotada igasugune juriidiline ebakindlus või eelarvamus sotsiaalpartnerite tehtud töö suhtes, et saavutada kokkulepet. Konventsioon ise aktsepteerib, et riigid ei peaks näitama üles paindlikkust sotsiaalpartnerite saavutatud kokkuleppe suhtes ning seda direktiivi ettepanek ka taotles. Seetõttu ei nõustu me Euroopa Parlamendi enamusega, et paindlikkuse küsimus lisati lõikesse 6.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad. Kinnitan oma poolthääle 2006. aasta meretöönormide konventsiooni resolutsioonile (protseduuridele, mis puudutavad sotsiaalset dialoogi).

Toetan täielikult tööandjate ja töövõtjate sõlmitud kokkulepet, mis puudutab merelaevanduse valdkonna töötajate töötingimuste teatud aspekte, sest see loob õiglase tasakaalu töötingimuste parandamise vajaduse ja meremeeste tervise ja ohutuse kaitsmise vajaduse vahel. Lisaks olen veendunud, et on äärmiselt vajalik määratleda ja jõustada merel või merelaeval töötavate meremeeste jaoks üleilmsed tööalased

miinimumstandardid ning sanitaar- ja ohutustingimused. Lõpuks on mul hea meel ka tööandjate ja töövõtjate rollide üle töötajate sanitaar- ja ohutustingimuste parandamisel.

- Raport: Laima Liucija Andrikenė (A6-0498/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – (IT) Hääletasin raporti poolt. Praegu, rohkem kui kunagi varem, mõistame sellise organi nagu Inimõiguste Nõukogu (HRC) mängitava rolli olulisust. Täna aset leidnud tegevusi tuleks toetada ning peaksime ka hindama ELi aktiivset rolli HRCs, hoolimata vaieldamatutest piirangutest, mis väljendub Ameerika Ühendriikide esinduse puudumises. Tegelikult jääb EL sellise puudumise tõttu sageli isolatsiooni. See ei saa samas olla vabanduseks ELile, kes peaks olema suuteline tegema poliitilise pingutuse, et rajada ühine, nidus juhtimine, mis ületab organis sageli esile kerkivad vastanduvad geograafilised blokid.

Seega on jäänud veel palju teha, et HRC muutuks usaldusväärsemaks ja prioriteetsemaks ning teha võimatuks mõningate valitsuste püüde jätkata oma kohustuste vältimist rahvusvahelisel areenil. Seetõttu toetan soojalt uut analüüsi, mis heidaks pilgu ka ülevaatele ning rõhutan, et HRC tugevdamine on oluline etapp teel tsivilisatsioonini, mida EL on alati toetanud.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin Andrikenė ÜRO Inimõiguste Nõukogu tulevikku käsitleva raporti poolt, sest arvan, et ELil oleks vaja pikaajalist strateegiat institutsiooni tegevuse osas, millest peab saama inimõiguste peamine üleilmne foorum. Arvan, et ELi liikmesriigid peavad üles näitama suuremat ühtsust ja tõhusust ELi teatud ühiste seisukohtade propageerimisel inimõiguste küsimuses.

EList peab saama üleilmne juht ning ta peab algatama strateegiaid, et kaitsta inimõigusi üle maailma. Peame suuremat tähelepanu pöörama inimeste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste propageerimisele, sest vaesus, tagurikkus ning rahva madal haridus- ja kultuuritase põhjustavad negatiivse kordajaga mõjusid.

Oma seisukohtadele laiema toetuse saamiseks peab EL looma koalitsiooni rajavaid mehhanisme ning alustama koos kõikide teiste mandrite demokraatlike riikidega korrapäraseid kohtumisi spetsiifilistel teemadel. Riikide jaoks on ka ülioluline saata rahvusvahelistele foorumitele spetsialiste, kellel oleks reaalne kogemus vastavast valdkonnast. Asjaolu, mida proua Andrikenė raport tungivalt soovib ning täiesti õigustatult.

Philip Claeys (NI), Koenrad Dillen (NI), kirjalikult. – (NL) Hääletasin antud raporti vastu, sest ÜRO Inimõiguste Nõukogu ei saa mitte kuidagi pidada legitiimseks institutsiooniks. Minu jaoks on vastuvõetamatu, et riigid nagu Kuuba, Saudi Araabia, Egiptus, Pakistan, Jordaania ning mitmed Aafrika režiimid väljastavad resolutsioone, mis mõistavad hukka inimõiguste olukorda teistes riikides. Poliitiliste ja religioossete dissidentide olukord nendes riikides naeruvääristab antud institutsiooni täielikult.

Dragoș Florin David (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin selle Euroopa Parlamendi resolutsiooni muudatuse poolt, sest inimõiguste universaalsuse austamine, propageerimine ja tagamine on Euroopa Liidu õigusliku pärandi lahutamatud osad ning see on üks ELi põhiprintsiipidest. Hääletasin selle poolt ka seetõttu, et Ühinenud Rahvaste Organisatsioon ja selle Inimõiguste Nõukogu (UNHRC) on ühed sobivaimad organisatsioonid, mille abil laiaulatuslikult inimõiguste ja humanitaarsektori väljakutsetega seotud probleemide vastu võidelda. Arvan, et inimõigused ja demokraatia on ELi välissuhete ja välispoliitika kõige olulisemad osad.

Neena Gill (PSE), kirjalikult. – Härra president, mul oli väga hea meel hääletada Andrikenė Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Inimõiguste Nõukogu käsitleva raporti poolt, sest tunnustan asjaolu, et antud organ on palju usaldusväärsem kui selle eelkäija ÜRO Inimõiguste Komisjon. Komisjoni diskrediteeriti laialdaselt, sest mitmetel liikmesriikidel oli seoses inimõigustega väga kahtlane maine.

Liikmesriikide inimõiguste maine järelevalve on oluline osa nõukogu mõjuvõimu kasvatamisel. See saab olema eriti oluline järgmise järelevalveperioodi jooksul, mis hõlmab Venemaad, Kuubat, Saudi Araabiat ja Hiinat.

Kiitust väärivad ka raporti sätted, mille eesmärk on hinnata ELi liikmesriikide vahelist koostööd nendes küsimustes. On ülimalt oluline, et EL organisatsioonina, mis paigutab inimõigused oma tegevusplaani keskmesse, teeb koostööd rahvusvaheliste partnerite nagu näiteks ÜROga, kellel on samasugused eesmärgid koostöö tihendamiseks. Tagamaks, et inimõigused ei jääks enam ärilistel või strateegilistel põhjustel välispoliitika eesmärgist kõrvale, on koostöö ülioluline.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Antud raportist peegeldub teataval määral ELi rahulolematust ÜRO Inimõiguste Nõukoguga (UNHRC), sest ELi liikmesriigid moodustavad „arvulise vähemuse”, mis „oluliselt

vähendab ELi võimalusi mõjutada UNHRC päevakorda" ning võimalust tagada oma soovitud rolli „juhtiva jõuna”.

See kõrgelennuline visioon põhineb vastuvõetamatul püüdlusel peale suruda ELi kui inimõiguste küsimuses eeskujul, eriti kui faktidest ilmneb tema silmakirjalik inimõiguste poliitika, mis väljendub ka ELi kaassüütsis Iisraeli küsimuses (vt tema hääletamisest keeldumist UNHRC Palestiina resolutsiooni puhul).

Raport on täis vastuolulisust, eriti kui peetakse „kahetsusväärseks UNHRC kasvavat jagunemist piirkondlikeks blokkideks”, kuid samal ajal väidetakse, et EL toetab lähenemisviisi „mis seisneb UNHRCs kooskõlastatud, ühise arvamuse poole püüdluses”. Kas see ka mitte pole blokkide poliitika või on blokkide poliitika halb ainult siis, kui sellest pole ELile kasu?

Vastupidiselt EP-le ei ole meie arvates „kahetsusväärne”, et Ameerika Ühendriigid pole UNHRCs esindatud, seda esiteks oma pidevate inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse rikkumiste pärast ning ka seetõttu, et nad ei esitanud oma kandidatuuri, vältimaks mittevõltsimise häbi. On arusaadav, miks ...

Nils Lundgren (IND/DEM), kirjalikult. – (SV) Antud raport sisaldab üllatavalt palju intelligentseid seisukohti, võttes arvesse seda, et see pärineb väliskomisjonist. Näiteks on esitatud seisukoht, et on positiivne, et ELi liikmesriigid on järjest rohkem hakanud ise sõna võtma ning ei luba ELi eesistujariigil kõikide riikide eest rääkida. Sellised tähelepanekud on väga haruldased ning ma tunnustan neid.

Kahjuks leidub positiivseid elemente ikkagi vähe ja harva. Üks vaieldavamaid sõnastusi on punktis H, kus nurisetakse liikmesriikide visa soovi üle tegutseda ÜROs sõltumatult. „Üks riik, üks hää” on siiski üks ÜRO nurgakividest. Väliskomisjon avaldab kahetsust ka selle üle, et UNHRCs leiab aset kasvav jagunemine regionaalseteks blokkideks. Paradoksaalselt tunduvad teatud regionaalsed blokid, näiteks EL, soovitatavad.

Euroopa Parlament ei ole ega saa olla garantii ning teda ei tohiks kasutada garantiina, millega tagada, et inimõigusi maailmas ei rikuta. See tuleb eriti hästi esile seisukohtadega, mida on näiteks teinud siinse täiskogu liikmed homoseksuaalide kohta. Kuigi raporti põhiolemus on tõenäoliselt hea, hääletasin tänasel hääletusel selle vastu.

Andreas Mölzer (NI), kirjalikult. – (DE) EL väidab, et inimõigused ja demokraatia on välissuhete olulisimad aspektid. See täiskogu kutsus ELi üles pöörama kokkulepete ratifitseerimisel inimõiguste teemade usutavusele tähelepanu. Kuid ELi enda usaldusväärsus on juba kahanenud: LKA ülelennud, ELi ebaõnnestumine midagi ette võtta Ameerika Ühendriikide piinamisvanglate suhtes ning rahvusvahelise õigusega siksakitamine, näiteks Kosovo kriisi korral, on usaldusväärse kahanemise eest hoolt kandnud.

Kuidas saab ühendus, kes väidab, et nad loodavad demokraatiast nii palju, eitada referendum tulemusi, korrata valimisi nii kaua, kuni saadakse soovitud tulemus ning karistada liikmesriike valimistulemuste eest? Kui EL oleks tõesti nii mures oma sageli tsiteeritud väärtuste ühenduse pärast, oleks ta pidanud ammu katkestama liitumisläbirääkimised Türgiga või siis vähemalt pärast sõjaõhutamise demonstreerimist. Selle asemel, et tõepoolest teha tööd inimõiguste ja ühiste väärtuste propageerimise nimel, raiskab EL ilmselt praegu umbes 15 miljonit eurot aastas üleliigsele Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile (FRA).

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE), kirjalikult. – Hääletasin ÜRO Inimõiguste Nõukogu arengut käsitleva raporti poolt, sest samal ajal kui tunnustame vaieldamatuid saavutusi ja pingutusi, mida viidi läbi selleks, et kasvatada inimõiguste kaitse usaldusväärset ja taset, usun vankumatult, et selle organi toimimist saab tulevikus parandada.

Ühtlasi arvan, et Euroopa Liit peab jätkuvalt omama aktiivset ja olulist rolli ÜRO nõukogu koostamisel ja tööhoidmisel.

Hindan ka asjaolu, et raport kutsus Euroopa Liitu üles uuesti kinnitama ja tarmukalt kaitsma inimõiguste universaalsust, lahutamatus ja sõltumatust.

Luís Queiró (PPE-DE), kirjalikult. – (PT) Kui ÜRO ja sellega seonduvad mitmed ametid ja organisatsioonid peaksid oma olemusest lähtuvalt peegeldama maailma, siis on loomulik, et peegeldus pole selline, mille poole soovime püüelda või mida tahaksime ise konstrueerida. Need tähelepanekud on olulised seoses ÜRO Inimõiguste Nõukogu aruteluga.

Inimõiguste üle arutlemine ja hääletamise abil otsustamine maailmas, kus riigid ei pööra sellele üldse tähelepanu, võivad põhjustada pentsiku tulemuse. Tegemist pole ainult legitiimsuse küsimusega. Eelkõige on tegemist keele küsimusega. Milliseid inimõigustega seotud väärtushinnanguid võivad Liibüa ja Zimbabwe

valitsused jagada demokraatlike riikidega, kes vastutavad oma rahvaste ees. Loomulikult mitte ühtegi. Kuid diplomaatia eksisteeribki just selleks, et aidata kaasa dialoogi tekkimisele erinevaid keeli kõnelevate osapoolte vahel. Võrdsete vahel pole vahendamine vajalik.

Seega peab dialoogide kohtade eksisteerimine olema poliitikaks, mida kannustatakse ja propageeritakse. Vastasel juhul ma ei usu, et saame või saaksime meie väärtuste ja tegevuste standardina omada midagi, mille üle on otsustatud sellises kontekstis.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad. Hääletasin Andriksen ÜRO Inimõiguste Nõukogu arengut ja ELi rolli käsitleva raporti poolt. Euroopa koht selles nõukogus on ülioluline.

EL, kes asetab inimõigused ja demokraatia oma välissuhete keskmesse, mis väljendub eelkõige tegevustes inimõigustega seotud rahvusvahelistes organisatsioonides, on juba algusest pühendunud aktiivse ja nähtava rolli säilitamisele Inimõiguste Nõukogu loomisel ja tööhoidmisel, eesmärgiga inimõigustega seonduvalt üleval hoida kõige kõrgemaid standardeid ja toetades või kaastoidades standardeid määravate tekstide koostamist.

Seetõttu tunnustan proua Andrikseni ettepanekut, mis uurib meetmeid, mida EL saaks vastu võtta, et parandada oma mõjuvõimu Inimõiguste Nõukogus ning anda nõukogule uue tõuke, et sellest saaks tõhusam operatiivne organ.

Andrzej Jan Szejna (PSE), kirjalikult. – (PL) 2006. aasta 15. märtsil võttis ÜRO Peaassamblee vastu resolutsiooni, asendades ÜRO Inimõiguste Komisjoni Inimõiguste Nõukoguga, mis on rahvusvaheline tugioorgan eesmärgiga propageerida ja kaitsta inimõigusi.

Nimevahetusega kaasnesid uute mehhanismide ja toimingute juurutamised, mis tõstsid Inimõiguste Nõukogu potentsiaali.

Raporti eesmärk on hinnata nõukogu saavutusi ja võrrelda ootusi tulemustega. Eelkõige on eesmärgiks võimalike paranduste sisseviimine selle toimingutes.

Ärgem unustagem, et demokraatia ja inimõigused on Euroopa Liidu rahvusvahelise areeni tegevuste vundamendiks. Euroopa Liit on endale võtnud väga väljapaistva rolli ning on tegev rahvusvahelistes inimõiguste organisatsioonides ja oli tegev ka Inimõiguste Nõukogu määramisel. EL on olnud kaasautor näiteks konventsioonidele ja resolutsioonidele, mis kehtestavad inimõiguste kaitse norme.

Kahjuks puudub ELil tihti suutlikkus probleeme ette näha (eelkõige aeganõudvate toimingute tõttu, mis on vahetevahel vajalikud ühiste seisukohtade koostamiseks) ning üles näidata juhtimisvõimet inimõigustega seotud algatuste korral.

Charles Tannock (PPE-DE), kirjalikult. – Mina ja minu Briti konservatiividest kolleegid toetame ÜRO ja ÜRO Inimõiguste Nõukogu tööd. Nõustume, et inimõiguste olukorra parandamiseks üleilmselt on vaja täiendavaid nõukogu reformimisi.

Nõustume, et ELi liikmesriigid teevad selle nimel tööd, et jõuda nõukogus ühistele seisukohtadele, kuid rõhutavad oma tähtsust, kaitstes oma riiklikke huve ja seisukohti.

Meie toetus raportile ei hõlma toetust raporti lõikele (lõige 56), mis kutsub üles kohaldama ÜRO resolutsiooni surmanuhtluse moratooriumi kohta. Surmanuhtlus on iga konservatiivse parlamendiliikme südametunnistuse asi.

- Rapport: Marco Cappato (A6-0459/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – (IT) Hääletan selle poolt. Järgmiste ametissenimetatute ja valijaskonna vahel väljakujuneva suhte tõttu peame valimas käivad kodanikud varustama kõikide vahenditega, mida nad vajavad Euroopa Parlamendi dokumentidele ligipääsemiseks. Ajal, kui valijaskonnal palutakse usaldada institutsioone, peame samal ajal tööd tegema selle nimel, et eemaldada kõik läbipaistvuse ja ligipääsetavusega seotud takistused.

Seetõttu olen veendunud, et valimas käivatel kodanikel peaks olema ka võimalus kontrollida absoluut-, suht- ja protsentsuurustes parlamendiliikmete aktiivsust, osalust ja kohalkäimist parlamendi tööga seonduvalt ning tuleks teha samme ka selleks, et hõlbustada ligipääsu andmetele liikmete hüvitiste ja kulutuste kohta. Lõppude lõpuks loodan, et seda kõike on võimalik saavutada praeguse parlamendi ametisolekuaja lõpuks.

Nicodim Bulzesc (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Õigus saada ligipääs parlamendi, ülemkogu ja komisjoni dokumentidele on kõikide Euroopa Liidu kodanike ja elanike põhiõigus (vastavalt ELi aluslepingu artiklitele 254 ja 255).

Ometi rõhutan ühte aspekti. Olen veendunud, et Euroopa institutsioonide töödokumentide avaldamine on alles esimene samm, sest enamik Euroopa kodanikke ei saa aru meie toimingutest ning ei tea, kuidas leida vajaminevat teavet. Selles osas nõustun kaasliikmetega, kes tegid ettepaneku luua üks Euroopa ligipääsuportaali kõikidele dokumentidele, mille struktuur oleks kõikidele lihtsasti arusaadav. Antud portaal peaks teave esinema ligipääsetavalt ja lihtsustatud viisil, et Euroopa kodanikud saaksid seda probleemideta kasutada. Sellised tehnilised lahendused on kindlasti olemas ning loodan, et finantsressursid sellise portaali rajamiseks leitakse.

Siiski hääletasin raporti vastu, sest kuigi üldine raamistik on õige, olid mõned kaasliikme esitatud funktsioonid vastuvõetamatud.

Philip Claeys (NI), kirjalikult. – (NL) Kuna pooldan ELi institutsioonide võimalikult suurt avatust, hääletasin entusiastlikult antud raporti poolt. On hea, et mitmetele Euroopa institutsioonidele on tõsist peapesu tehtud. Euroopa Ülemkogu võtab vastu olulisi poliitilisi otsuseid ning arutab väga oluliste ja vastuoluliste probleemide üle. Ka on kahetsusväärne ja vastuvõetamatu, et ülemkogu ei luba erinevate riikide delegatsioonide täpseid seisukohti avaldada otsustamise ajal. Samas peaks parlament ka oma koda korrastama ning tagama igakülgse maksimaalse avatuse.

Esther De Lange (PPE-DE), kirjalikult. – (NL) Hääletamise selgitamine CDA Euroopa Parlamendi saadikute nimel, seoses Cappato raportiga dokumentidele juurdepääsu kohta.

Täna keeldusid CDA saadikud Euroopa Parlamendis hääletamast dokumentidele juurdepääsetavuse raporti küsimuses. Seda mitte seetõttu, et me oleksime läbipaistvuse vastu. Pooldame läbipaistvust ja demokraatlikku järelevalvet. Mitte ilmaasjata ei seisnud endine parlamendiliige proua Maij-Weggen ühenduse seadusandluse selle valdkonna sündimise juures.

Keeldusime hääletamast, sest Cappato raport sisaldab liiga palju ebatäpsusi, valesid määratlusi ja ülelihtsustatud seisukohti. Meie arvates tuleks näiteks tagada ülemkogu dokumentide avatus, kuid on selge erinevus seadusloome ja teiste toimingutega seotud dokumentide vahel. Raportöör aga ei erista neid toiminguid. Oleme mures ka suure halduskoormuse pärast, mis Cappato raporti soovitustega kaasneks.

Me ei saanud toetada raportit ebatäpsuste ja selgusetute seisukohtade tõttu. Kuna me soovisime toetada läbipaistvuse ja demokraatliku järelevalve põhimõtet, siis lõppude lõpuks otsustasime hääletamisest keelduda.

Koenraad Dillen (NI), kirjalikult. – (NL) Hääletasin suure entusiasmiiga antud raporti poolt. See ei tee mitte kellelgi liiga. Sel ajal kui kiidame asjaolu, et mõned Euroopa institutsioonid saavad kõvasti kriitikat, teen ühe tähelepaneku. Võttes arvesse asjaolu, et Euroopa Ülemkogu on tüüri juures ning lõppude lõpuks võtab vastu otsuseid väga olulistel ja vastuolulistel teemadel, siis on vastuvõetamatu, et ülemkogu ei luba erinevate riikide delegatsioonide seisukohti otsustamise ajal avalikuks teha. On ka tõsi, et parlament peaks oma koda korrastama ning tagama igakülgse avatuse, enne kui asub teisi noomima.

Avril Doyle (PPE-DE), kirjalikult. – Antud omaalgatuslik Marco Cappato ettepanek soovib, et parlament toetaks raportit määruse 1049/2001 kohaldamise kohta. Raport puudutab üldsuse juurdepääsu parlamendi, komisjoni ja ülemkogu seadusloomes kasutatavatele dokumentidele.

Kuigi toetan täielikult eesmärki suurendada Euroopa institutsioonide läbipaistvust, on antud määruses kolm peamist aspekti, mis minu arvates vajavad õigustatult täiendavat analüüsi.

(1) Üliolulist kliendi-juristi konfidentsiaalsuse kaitset ei kaitsta piisavalt, nagu on kirjas Turco otsuses, millele viidatakse esimestes lõigetes, ning selle kohaldamise üleskutset ei ole võimalik toetada.

(2) Eraldiseisvaid protsesse, mille käigus riikide valitsused jõuavad otsusteni, võib samuti õõnestada nõusoleku kaotamine, mis on vajalik ELi institutsioonidesse edastavate dokumentide väljastamiseks ja

(3) Need ELi ülesed soovitusel ei võta arvesse teabevabadusega seotud erinevaid lähenemisi liikmesriikides.

Konfidentsiaalsus teatud ulatuses on vajalik, et tagada täisväärtuslikke ja siiraid poliitilisi arutelusid poliitiliste gruppide vahel ning nende arvamuste avalikustamisest võib olla rohkem kahju kui kasu. Perspektiiv, kus vaoshoitud arvamused vahetatakse välja energiliste arutelu vastu, ei tööta meie demokraatlikele institutsioonidele head.

(Selgitused hääletamise kohta lühendatult kodukorra artikli 163 lõike 1 alusel)

Carl Lang ja Fernand Le Rachinel (NI), kirjalikult. – (FR) Igaüks, kes on kursis Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu saladuslike müsteeriumidega, ei kahtle selles, et Euroopa Liidu institutsioonide teabele juurdepääsu otsimine on tavalise kodanike jaoks lõkse täis teekond. Põhjuseid on palju.

Tõepoolest, see on sama palju seotud tohutu suure arvu väljastatud dokumentidega ning nende lõputute väljastusformaatidega (raportid, arvamused, resolutsioonide, direktiivid, määrused jne) niisamuti kui ka institutsioonide registrite ja veebilehtede lihtsuse ja selguse puudumisega ning läbipaistvuse ja kommunikatsiooni puudumisega.

Õigustatult paneb antud raport ette selliste probleemide lahendamise, mis tagaks Euroopa institutsioonide suurema läbipaistvuse.

Tõepoolest, see moodustab osa suuremast probleemist, mis puudutab liidu kodanike osaluse suurendamist viisil, mis hõlmab kodanike tegevust ja arusaamist probleemidest. Euroopa rahvad ei soovi süstemaatiliselt olla välja jäetud otsustamistest, mis mõjutavad otseselt nende igapäevast elu ning mida nad ei saa analüüsida ega mille vastu seista. Harvadel juhtudel, kui nad on oma hääled referendumil kuuldavaks teinud, on nad kõrvale lükanud oma liidrid ja Brüsseli bürokraatia, mis on pime, kurt ja nende vajadustele ja soovidele vastutulematu.

Euroopa institutsioonide läbipaistvamaks muutmine on esimene samm uue Euroopa suunas, mis on rahvaste ja suveräänsete riikide Euroopa.

Jörg Leichtfried (PSE), kirjalikult. – (DE) Hääletasin ELi institutsioonide dokumentide lihtsustatud juurdepääsetavust käsitlevate iga-aastaste raportite poolt.

Selles pole mingit küsimust, et mitmetele Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele peaks olema lihtsam juurde pääseda. Euroopa Liidu kodanikes ei tohiks tekitada tunnet, et nad on eemale jäetud ELi institutsioonide tegevustest ja hääletamistest. Lisaks on neil õigus saada teada kõigest, mis võimalik.

Samas peaksime analüüsima, kas avalikustamine peaks võib-olla olema piiratud, et ära hoida olukorda, kus lõpuks kaob inimestel ülevaade. Esiteks, mitte keegi ei soovi teabe üleküllust ning teiseks, töötajate privaatsust tuleb jätkuvalt austada, sest andmekaitse tõttu on päris palju üksikasju, mis pole juurdepääsetavad universaalselt isegi teistele institutsioonidele, sh riiklikele.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. –

(IT) Härra juhataja, daamid ja herrad. Hääletasin härra Cappato esitatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentide üldsuse juurdepääsetavust käsitleva raporti poolt.

Euroopa Liidu jaoks on äärmiselt tähtis, et kodanikud tunneksid ühenduse institutsioonide lähedust. Seda on võimalik saavutada ainult üldsuse juurdepääsuga kolme institutsiooni dokumentidele. Seetõttu olen täiesti nõus raportööriga, kui ta väidab, et peame ELi institutsioone ja liikmesriike kutsuma üles arendama ühist halduskultuuri ja läbipaistvust, mis on kirjas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 põhimõtetes, Euroopa Ühenduste Kohtu pretsedendiõiguses, Euroopa ombudsmani soovitusel ja esineb liikmesriikide parimates praktikates.

Lõpuks tunnustan ka härra Cappato algatust, sest usun, et integreerumisprotsessi parandamiseks ja kiirendamiseks peaks avalikkuse varustamine teabega olema väga oluline prioriteet, võttes arvesse probleeme seoses Itaalia parlamendiliikmete puudumisega istungisaalist.

Andrzej Jan Szejna (PSE), kirjalikult. – (PL) Euroopa Liidu leping sätestab, et prioriteetideks peavad olema läbipaistvus ja veelgi lähedasemad suhted Euroopa rahvaste vahel ning otsuseid tuleb vastu võtta võimalikult avatult ning kodanikele nii lähedal kui võimalik. Läbipaistvus loob kodanikule tingimused suuremaks osalemiseks otsustusprotsessides ning garanteerib administratsioonile kasvava usaldusväärsuse, muutudes demokraatlikus süsteemis oma kodanike seas tõhusamaks ja vastutavamaks.

Euroopa kohtu otsus Turco juhtumiga seoses avaldab laiaulatuslikku mõju läbipaistvusele ning seadusloome küsimustega seotud Euroopa institutsioonide dokumentide kättesaadavusele.

Otsus kinnitab, et prioriteetideks peaks olema arutelu all olev küsimus ning seda tuleks kohaldada kõikidele institutsioonidele ja (mis on väga oluline) kõrvalekaldumise võimalusi tuleks võimalikult kitsalt tõlgendada

ja juhtumipõhiselt hinnata, seades esikohale avalikkuse huvi, mis on avatus. Avatus kasvatab usaldust institutsioonide vastu, võimaldades avalikku arutelu.

Euroopa kohus leidis, et juurdepääsu keelamine dokumentidele antud juhul ei saa olla aluseks üldisele nõudele alla suruda juriidilisi arvamusi seoses seadusloome probleemide ja konfidentsiaalsusega.

Thomas Ulmer (PPE-DE), kirjalikult. – (DE) Lükkasin raporti tagasi. Raportis sisalduvad nõuded ulatuvad palju kaugemale sellest, mida mina läbipaistvuse all mõistan. Leian, et isegi parlamendiliikmete osalusregistrite ja hääletamisloendite avaldamine ilma ulatuslike täiendavate selgitusvahenditeta on ohtlik. Minu osalemisprotsent on suur ja seega ei saa minu tegevuses kahelda. Samuti on oluline säilitada ka parlamendiliikmete isikute seaduslik kaitse. Euroopa võiks kasvatada läbipaistvust, avaldades algatuseks nõukogu ja komisjoni avalikke koosolekuid, enne kui sunnitakse parlamendiliikmeid kõike avalikustama. Lisaks peaks keeruliste läbirääkimisetappide ajal säilima institutsioonidevaheline konfidentsiaalsus.

Anna Záborská (PPE-DE), kirjalikult. – (SK) Liikmesriikide kogemuse põhjal on EL hakanud tunnistama tõelist „dokumentidele juurdepääsu õigust” ja „õigust teabele”, tulenevalt demokraatia, läbinähtavuse, avaliku huvi ja avatuse põhimõtetest.

Euroopa Parlament on veendunud, et tavalise kodaniku juurdepääsuga ELi institutsioonide teabele kaasnevad probleemid, sest puudub tõhus institutsioonidevaheline poliitika läbipaistvuse ja kodanikule suunatud kommunikatsiooni kohta.

Suurema läbipaistvuse huvides peaksid ELi institutsioonid austama mitmekeelsuse põhimõtet. 2008. aastal esitasin selle probleemiga seoses Euroopa Parlamendile kirjaliku deklaratsiooni. EL kasutab oma toimingutes kõiki riigikeeli ja mitte ainult üht keelt või keelte hulka, mida ta on võib-olla välja valinud ning millest ei pruugi märkimisväärne osa kodanikest aru saada.

Seadusandlike, poliitiliste ja haldusdokumentide tõlkimine võimaldab ELil täita oma juriidilisi kohustusi ning samal ajal aitab mitmekeelsus kaasa läbipaistvuse, legitiimsuse ja liidu tõhususe kasvamisele. See kõik aitab kaasa ettenähtud ettevalmistustele Euroopa Parlamendiga seoses, mis leiab aset 2009. aasta juunis.

Käesolevaga kutsun ELi institutsioone üles tagama, et ELi 2009. aasta eelarvesse lisatakse säte, mis puudutab vajaminevaid ressursse, et katta ametlike tõlkijate puudus ELi institutsioonides. EP kutsub kõiki ELi institutsioone tõlkima kõiki praeguse parlamendikoosseisuga seotud seadusandlikke, poliitilisi ja haldusdokumente viivituseeta kõikidesse ametlikesse ELi keeltesse, et võimaldada kodanikel jälgida institutsioonides teostatavat poliitilist tööd.

Nii käitudes saame tõepoolest kaasa aidata meie kodanikele suunatud suuremale läbipaistvuse kasvule.

6. – Hääletuse parandused ja hääletuskavatsused (vt protokoll)

(Istung katkestati 13.55 ja jätkus 15.00.)

ISTUNGI JUHATAJA: Hans-Gert PÖTTERING

President

7. – Eelmise istungi protokoll kiinnitamine (vt protokoll)

8. – Olukord Lähis-Idas/Gaza (arutelu)

President. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni seisukohad Lähis-Ida/Gaza sektori olukorra kohta.

On eriline rõõm tervitada nõukogu eesistujat, Tšehhi välisministrit härra Karel Schwarzenbergi, kes peab täna Lõuna-Aafrikasse edasi reisima. Eelmised eesistujad on leidnud välisministri asemele esindaja ja seetõttu, härra Schwarzenberg, hindame väga teie kohalolekut siin ja täna. Tervitan teid suurima heameelega.

Loomulikult on meil hea meel selle üle, et pädev volinik Benita Ferrero-Waldner on kohal, nagu ta peaaegu alati ka on. Nagu teate, on volinik väga teadlik Lähis-Ida konflikti probleemidest ning nagu ka härra Schwarzenberg, on temagi piirkonda külastanud. Tervitan ka teid, volinik, suurima heameelega.

Karel Schwarzenberg, nõukogu ametisolev eesistuja. – Härra president, tänan, et andsite mulle sõna selles ajakohases arutelus osalemiseks, mis puudutab väga dramaatilist olukorda Lähis-Idas.

Alates Iisraeli sõjategevuse käivitumisest Gaza sektoris 27. detsembril oleme olnud tunnistajaks olukorra järsule halvenemisele kõikidel tasanditel. Selle tegevuse humanitaartagajärjed on Gaza rahvale dramaatilised. Operatsiooni käivitumisest alates on surma saanud üle 900 palestiinlase, kellest umbes 30% olid naised ja lapsed. Oleme väga häiritud tsiviililude hukkumisest ning oleme seda korduvalt ka eesistujana avaldustes välja öelnud. Euroopa Liit mõistab hukka käimasoleva sõjategevuse, mille tulemuseks on suur tsiviilohvrite arv ning avaldame siirast kaastunnet ohvrite perekondadele.

Oleme eriti mures selliste intsidentide pärast nagu ÜRO kooli rünnak Jebaliyas ning humanitaarkonvoide pihta tule avamine, mille tagajärjel hukkus humanitaartöötajaid. Humanitaarasjade koordineerimisbüroo andmetel on üle 4 200 palestiinlase saanud vigi. ÜRO ameti andmetel on sõjategevuse algusest alates umbes 28 000 inimest ümber asunud. Suur osa neist otsib pelgupaika varjupaikades. Ülejäänud territooriumi piires ümberasunud inimesed elavad sugulaste juures.

Kõige suuremad humanitaarvajadused on seotud suure vigastatute arvu ning ülekoormatud tervishoiuteenustega, sest ümber asunud inimesed ja võõrustavad perekonnad vajavad spetsiifilist abi, nagu näiteks toitu, varjupaika, vett ja tööstuskaupu. Kuna veesüsteem sai oluliselt kahjustada ning vajab kiireloomulist parandamist, puudub Gaza elanikkonnal peaaegu igasugune ligipääs ohutule veele. Vajadus taastada joogivee varustus on ülitähtis.

Kõikide elanikkonna kihtide seas on levinud ka suur toidupuudus. Alates eelmise aasta 4. novembrist pole välisriikide valitsusväliste organisatsioonide töötajaid lubatud Gazasse, et nad saaksid sinna ettenähtud viisil humanitaarabi viia ja selle jagamise üle järelevalvet teostada. Siiski on pärast sõjategevuse algust kasvanud Gazasse sisenevate veokite arv. Praegune päeva keskmine, 55 veokit, on endiselt armetult ebapiisav, võrreldes vähemalt 300 veoki vajadusega päevas, et katta 80% elanikkonna vajadused, kes on muutunud abist sõltuvaks.

Euroopa Liit on traagilisi sündmusi algusest peale lähedalt jälginud. Kolm päev pärast sõjategevuse algust leidis aset välisministrite erakorraline kohtumine, et arutada olukorda. Nad jõudsid kokkuleppele, et vaja on kohe kehtestada lõplik relvarahu ning alustada humanitaartegevustega, et rahu saavutamist kiirendada. Tippkohtumise peamiseks eesmärgiks oli vägivalda lõpetamine ja humanitaarkriisi vähendamine. Eesistuja juhtis Lähis-Idas diplomaatilist missiooni. ELi kolm ministrit külastasid piirkonda neljandast kuni kuuenda jaanuarini, et osaleda kohtumistel Egiptuses, Iisraelis, Palestiina omavalitsusega ning Jordaania. Kõrge esindaja külastas ka Süüriat, Liibanoni ja Türgit.

Kriisi lahenduse piirjooned on hakanud esile kerkima. Kõigepealt tuleb tingimusteta peatada Hamasi raketirünnakud Iisraeli suunal ning Iisraeli sõjategevus, et oleks võimalik pidev humanitaarabi kohaletoimetamine ning avalike teenuste ja väga vajaliku meditsiinilise ravi taastamine. Kuuekuuline relvarahu, mis aegus 19. detsembril, oli täiuslikkusest kaugel. Iisrael kannatas perioodilise raketitule all ning pidi elama teadmise, et vastane tugedab relvajõude. Gaza kannatas väga suurt karistuslikku mõju omava majandusliku blokaadi tõttu, mis lõhkis nende majandusarengu vundamendi.

Selleks, et saavutada kehtvat relvarahu, peame otsima mõistlikku kompromissi, mis hõlmab raketirünnakute lõpetamist ning piiriületuspunktide taasavamisi. Elujõuline lahendus peab pöörama tähelepanu piiriülestele tunnelitele, eriti Ammani marsruudile, et ära hoida relvade smugeldamist. Samuti peab sellest alguse saama süstemaatiline ja järelevalve all läbiviidav piiripunktide avamine, mis võimaldaks Gaza majandusel arenema hakata.

Usume, et rahvusvaheliste missioonide, kes jälgiksid relvarahu täideviimist ning toimiksid kahe osapoole vahelise vahendajana, saatmine võiks olla kasulik. Sellest lähtuvalt on Euroopa Liit valmis saatma tagasi oma vaatlejad Rafah' piiripunkti ning pikendama Euroopa piirimissiooni mandaati nii ulatuses kui mahus. Tunnustame asjaolu, et Iisrael on nõustunud igapäevaste vaheaegadega, mille jooksul lubatakse hädasti vajaminevat toitu, kütust ja meditsiinitarbeid Gazasse toimetada. Samas võimaldaks ainult täielik ja viivitamatu relvarahu suurtes kogustes humanitaarabi transportimist ja selle väljajagamist, mida Gaza nii meeleheitlikult vajab, ning põhiteenuste jätkamist. Iisrael peab Gaza sektori Palestiina tsiviilelanikkonnale tagama takistamatu ja ohutu juurdepääsu humanitaarabile ja muule hädavajalikule varustusele, sh toidule, ravimitele ja kütusele ning ka tsiviiliskitetele ja humanitaarabiga seotud töötajatele ohutu pääsu Gaza sektorisse ja sektorist välja.

Kuid isegi kehtvast ja igakülgselt Gaza lahendusest ei piisa regioonis rahu saavutamiseks. Peame tähelepanu pöörama laiematele ja keerulisematele väljakutsetele. Vajame uut ja hõlmavat strateegiat, mis pöörab tähelepanu Palestiina poliitilisele olukorrale ning ka rahuläbirääkimiste jätkamisele, mis on Gaza kriisi tõttu

peatatud. Palestiinlaste lepitamine ja Palestiina rahva püüdluste esindaja valitsuses on praegu vajalikum kui kunagi varem. Seetõttu toetame Egiptuse vahendustegevust, mis lähtub Araabia Liiga 2008. aasta 26. novembri resolutsioonidest.

Nagu märgitud üldasjade ja välissuhete nõukogu 2008. aasta detsembri kokkuvõttes, on Euroopa Liit valmis toetama igasugust stabiilset Palestiina parlamenti, mis püüdleb neliku põhimõtteid kajastava poliitika ja meetmete poole. Euroopa Liit rõhutab vajadust saavutada Lähis-Idas õiglane, kestev ja kõikehõlmav rahu ning kutsub üles jätkama Palestiina-lisraeli arutelusid ning lahendama kõiki Palestiina-lisraeli konflikti väljapaistvaid probleeme, sh põhiprobleeme.

Kestev ja kõikehõlmav lahendus sõltub lõppude lõpuks reaalsest arengust Lähi-Ida rahuprotsessis. Osapooled peavad kiirelt tegema suuri pingutusi, et saavutada igakülgset rahu, mis põhineb ettekujutusel piirkonnast, kus kaks demokraatlikku riiki, Iisrael ja Palestiina, elavad kõrvuti rahus, koos kindlalt määratletud ja tunnustatud piiridega.

Viimane vägivallapurse Lähis-Idas ei pruugi olla tagasilööks üksnes Iisraeli ja Palestiina konflikti rahumeelse lahenduse perspektiivi osas. Võitlusest tulenevat poliitilist kahju, nii seoses piirkondliku polariseerumise kui radikaliseerumise ja mõõdukate jõudude täiendava diskrediteerimisega, ei tohi samuti unarusse jätta. Ainult elujõuline Palestiina riik toob endaga kaasa turvatunde piirkonda, mis on juba niigi kaua kannatanud. See puudutab eriti Iisraeli ja tema naabrite huve. Seetõttu on vaja kohe võtta kiireid meetmeid, et heastada sõjategevuse kahju, selleks et taastada võimalus erapooletute läbirääkimiste tulemusel saavutamiseks.

(Aplaus)

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra president, arvan, et kõik oleks soovinud paremat algust 2009. aastale. Kahjuks seisame silmitsi jubeda ja kohutava konfliktiga Gazas, mis kestab nüüd kolmandat nädalat.

See annab põhjust olla väga murelik. Eile arutasime seda kohtumisel väliskomisjoni, arengukomisjoni ja nende Euroopa Parlamendi liikmetega, kes olid nädalavahetusel Gazas viibinud.

Nõukogu ametisolev eesistuja on juba rääkinud kohutavast surnute ja vigastatute statistikast, mis halveneb iga päevaga. Üha rohkem ilmneb tõendusmaterjali tõsiste põletusvigastustega ohvrite kohta ning abiagentuurid teavitavad, et elanikkond kannatab terava nälja-, kütuse- ja ravimipuuduse all, rääkimata majade ja infrastruktuuri hävitamisest.

Samas on ka Iisrael kandnud kaotusi ning on vastamisi seisnud oma territooriumile tulistatud sadade Hamasi raketitega, mille sihtmärgiks on tsiviilelanikud. Sõda põhjustab inimestele kahjuks alati tohutuid kannatusi ning seegi sõda pole erand. Seetõttu, lisaks oma vahetule hävitavale mõjule, lükkab see rahuväljavaate palju kaugemale tulevikku, õhustab Araabia rahualgatusi ning võib avaldada väga negatiivset mõju kogu piirkonna stabiilsusele.

Esitan kiiresti ülevaate meie ühisest diplomaatilisest tegevusest selle konflikti lõpetamiseks ning siis vaatlen keskmise ja pikema perspektiivi väljakutseid. Oleme aktiivsed olnud esimesest päevast alates ning arvan, et see on oluline. Oleme teadlikud sellest, et me pole Lähis-Idas peamine tegelane, kuid olime ja oleme oluline tegelane. Seepärast oli kriisi puhkemise tõttu toimunud ELi välisministrite erakorraline kohtumine Pariisis 2008. aasta 30. detsembril väga oluline, et koostada ettepanekuid algusest peale (Pariisi deklaratsioon) mis aitaks konflikti lõpetada, mida kasutasime delegatsiooniga Lähis-Ida külastusel.

Siin on kolm elementi. Kõigepealt kutsus Pariisi deklaratsioon üles kehtestama kohest humanitaarset relvarahu, mis hõlmas nii Iisraelile suunatud Hamasi raketirünnakute tingimusteta lõpetamist kui ka Iisraeli sõjategevuse lõpetamist. Nõudsim, et relvarahuga kaasneks lõplik ja tavapärane piiripunktide avamine, nagu on kirjas 2005. aasta piiripunktides liikumist ja neile juurdepääsu käsitlevas lepingus. Avaldasime soovi uuesti välja saata ELi piirihaldamise abimissiooni Rafah'sse, et võimaldada selle taasavamist ning mainisime, et oleme valmis üle vaatama võimaluse pikendada abimissioone teistes piiripunktides, kui meie julgeolekutingimustega nõustutakse.

Teiseks rõhutasime kiireloomulist vajadust humanitaarabi järele, mis meie sõnul tuleb täita. Siinkohal soovitasime tungivalt kohest piiripunktide avamist, mis oleks abiks pakilise meditsiinilise abi, kütuse ja toidu toimetamisel Gaza sektorisse, aitaks humanitaarabi töötajatel piirkonda pääseda ning haavatuid evakueerida.

Kolmandaks kordasime oma seisukohta, et Iisraeli-Palestiina konflikti ei saa lahendada sõjalisel teel, et rahuprotsess on ainukene viis edasi liikuda ning pingutusi tuleb kiirendada kohe, kui oleme jõudnud kestva relvarahuni.

Nagu olete kuulnud, toimus meie missioon samal ajal president Sarkozy visiidiga, kes plaanis reisida Süüriasse ja Liibanoni ning siis otsustas külastada Egiptust ja Iisraeli, et aidata kaasa nendele jõupingutustele, mis endiselt põhinesid meie 2008. aasta 30. detsembri deklaratsioonil. Prantsusmaa on praegu Julgeolekunõukogu eesistuja ning seega oli algatus oluline.

Tegime tihedat koostööd, mille hulka kuulus ühiskoosolek Ramallah's, kus president Sarkozy esitles oma relvarahu plaani, mille jaoks meie, eesistujakolmik, olime oluliste osapoolte, eriti Egiptuse ja Jeruusalemmaga, peetud aruteludega teatud määral teed rajanud.

Need pingutused toetasid teineteist, edastades Euroopa Liidult tugeva ühise sõnumi ning eesistujakolmik mitte ainult ei avaldanud ELi institutsioonilist seisukohta, vaid väljendas ka meie kohalolekut. Minu arvates on oluline, et president Sarkozy läks samuti Süüriasse ning härra Solana ühines temaga Süürias ja Liibanonis ning konsulteeris Türgiga. Arvan, et see kõik oli vajalik.

Tötsin eriti esile humanitaarolukorda, nagu juba mainitud, ning kutsusin erilisel üles ka piiripunktide avamisele ning võimalusele vähemalt mõneks tunniks sõlmida relvarahu, mis võimaldaks rahvusvaheliste organisatsioonide töid läbi viia. Iisrael nõustus mõningate punktidega ning Iisraeli valitsusega peetud läbirääkimiste käigus kindlustasin ka ECHO ametniku kohaloleku Iisraeli Kaitsejõudude rajatistes, et kooskõlastada humanitaarabi suunamist Iisraeli sõjaväega, nii nagu tehti Liibanoni sõja ajal ning see oli parema kooskõlastuse saavutamiseks võimas tööriist.

Kasutan praegust võimalust, et tänada kõiki julgeid kolleege, kes endiselt Gazas töötavad ning ka kolleege UNWRAs ja ICRCst, kellega teeme koostööd ja keda rahastame palju ning tänan ka paljusid teisi.

(Aplaus)

Avaldan siirast kaastunnet nendele perekondadele, kelle perekonnaliikmed on töötajatena juba selle traagilise episoodi ohvriteks langenud.

Komisjon on eraldanud üpris suuri summasid erakorraliseks humanitaarabiks ning oleme valmis tulevikus tegema rohkem.

Mida on nende läbirääkimistega saavutatud? Nagu nõukogu ametisolev eesistuja ütles, sisaldasid läbirääkimised Julgeolekunõukogu resolutsiooni nelja peamist punkti, mis mõni päev hiljem, pärast läbirääkimisi, võeti vastu, kui ameeriklased hoidusid hääletamast. Kohene relvarahu, Egiptuse garantii tunnelite kaudu smugeldamise lõpetamiseks, piiripunktide avamine humanitaarabiks, sh vägede saatmine, võib-olla koos rahvusvahelise osaluse ja/või Palestiina omavalitsuse julgeolekujõududega, kes valvavad 15 km pikkust Ammani koridori Gaza ja Egiptuse vahel.

Meile on teada, et Palestiina omavalitsus on ettepaneku vastu võtnud ning nüüd uurivad seda Iisrael ja Hamas. Meie arvates on oluline, et varsti hakkaks midagi tööle. Minule teadaoleva viimase teabe kohaselt analüüsivad kõik seda väga lähedalt ning võib-olla mõne päeva pärast saame tõesti sellise relvarahu. Loodan, et nii juhtub.

Keskmes perspektiivis on kahjuks nii Iisrael kui Hamas esialgu selle ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni tagasi lükanud, kuid nendest igapäevastest kontaktidest lähtuvalt loodan, et kokkulepe saavutatakse üsna varsti. Oluline on välja öelda ja tunnistada, et Egiptus on mänginud juhtivat rolli Hamasiga otsekontaktide loomisel ning selles kontekstis on president Sarkozy Süüria visiit ja ka Türgi jõupingutused väga olulised.

Minuni on jõudnud ka teave, et Araabia riikide tippkohtumine võib selle nädala lõpus Qataris aset leida. Meie eesmärk, mis ilmneb sellest tihedast diplomaatilisest aktiivsusest, on toetada kõiki olulisi osapooli, kes suudavad mõjutada Hamasi, et aidata jõuda püsiva lahenduseni, mis lähtuks ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonist 1860.

Kohe pärast relvarahu sõlmimist peame hakkama, arvatavasti konverentsil, välja mõtlema, kuidas formuleerida konkreetsemaid meetmeid, mis leevendaksid Gaza sektori palestiinlaste humanitaarabi vajadust. Siiski peame selgelt ütlema, et mida iganes me ka ei teeks, ei tohi see kaasa aidata ilma rahuta lõputule hävitus- ja ülesehitustsükli.

Õigete tingimuste korral pöördun võib-olla teie juurde tagasi ning soovin teie abi, et konstruktiivsetele jõupingutustele tähendusrikkal viisil kaasa aidata, nii nagu olen toiminud varemgi. Olete kindlasti teadlikud

sellest, et peasekretär Ban Ki-moon reisib piirkonnas ning loodetavasti saab ka tema kaasa aidata lõpliku edu saavutamisele, mis on kestva relvarahu saavutamiseks täiesti vajalik.

Tuleb tõdeda, et pikemas perspektiivis aitab praegune sõjategevus selgelt kaasa usalduse kahanemisele palestiinlaste ja iisraellaste vahel. Sõjategevusega ei kaasne kunagi kehtvat rahu. Ainult läbi arutletud poliitilise leppega saab seda saavutada. Dialoog peaks seega jätkuma nii iisraellaste ja palestiinlaste kui ka palestiinlaste endi vahel.

Arvan, et pärast sõjategevuse lõppemist on oluline jätkata kõnelustega igakülgse rahu teemal nii kiiresti kui võimalik. Siinkohal peame koostööd tegema uue USA administratsiooniga, et tagada nende võimekus toetada kahepoolseid arutelusid algusest peale. Selles valguses tervitan ametisse määratud välisministri Hillary Clintoni kinnitusi tema eisel senati istungil. Nõuame, et osapooled peaksid mitte formaalset, vaid sisulist debatti ning et Anapolise protsess lõppeks edukalt. Antud kriis näitab, et õnnestunud lõplahendus on vajalikum kui kunagi varem.

Palestiina lepitamise küsimus saab samuti olema keskne teema. Arvatavasti Hamasi selle tegevusega välja ei juurita. Tõenäoliselt muutuvad nad sõjaliselt nõrgemaks, kuid poliitiliselt tugevamaks. Hamasi seisukoht, et president Abbasi ametiaeg saab 9. jaanuaril läbi, on teine teema, mis on lähedalt seotud PLO ja Fatah' reformimistega. Selge on see, et kestva rahu saavutamiseks peab tugev Palestiina omavalitsus rääkima kõikide palestiinlaste eest ning peab kinnitama oma soovi saavutada kaheastmeline lahendus rahumeelsetel viisidel.

Kahjuks võib Gaza konfliktiga kaasneda negatiivseid tagajärgi seoses piirkondliku toe ja rahuprotsessi küsimustega. Kujutis Iisraelist ja rahu pooldavatest Araabia riigikordadest on mõranenud Gaza elanikkonna ülemääraste kannatuste tõttu. Iisraeli juhid ja elanikkond peaksid aru saama, kui negatiivselt mõjutab see nende püüdlusi eksisteerida rahumeelselt elada sooviva rahvana. Meie oleme nende sõbrad ning peame neile ütleva, et me teeme seda. Seepärast ei saa Iisrael rahu sõlmimisega aega raisata.

See on minu lühike, või siis mitte nii lühike analüüs ning peame üritama püsiva relvarahu saavutamise nimel kõvasti tööd teha, et saaksime edasi liikuda ning koos Ameerika uue administratsiooni osalusega rahuläbirääkimisi käima lükata.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, fraktsiooni PPE-DE nimel. – (ES) Härra president, Gazas 17 päeva kestnud sõdimise tulemuseks on südantlõhestav olukord. Kõige halvem selle juures on inimeste kadu, sealhulgas süütu tsiviilisikute ja laste hukkumine, kuna see on korvamatu. Samas näeme ka hävingut, kaost, viha ja kätemaksu. Palestiina üritus on jagunenud. Radikaalid tugevnevad mõõdukate kahjuks ning rahuprotsess on täielikult rajalt kõrvale kaldunud.

Nagu nõukogu ametisolev eesistuja mainis, võib võita küll sõja, kuid ikkagi võidakse kaotada kõige olulisem lahing, mis on lahing rahu nimel.

Härra president, Selle asemel, et püüda lükata vastutust või süüd kas ühele osapoolale või mõlemale neist, on kõige olulisem küsimus, nagu volinik just ütles, kohese relvarahu kehtestamine, mida nõutakse ka ÜRO resolutsioonist 1860. Nagu ÜRO peasekretär meile just meelde tuletas, peavad mõlemad osapooled resolutsioonist lähtuma.

Väga oluline on ka kohutava humanitaar- ja majandusolukorra sektori leevendamine Gaza sektoris, mida „valitseb” Hamas, mis on ELi terroristlike organisatsioonide nimekirjas olev organisatsioon. Ometi peame mees pidama, et Hamas pole mitte ainult üks konflikti põhjustest vaid ka kohutavate asjaolude kokkulangevus.

Härra president, minu poliitiline fraktsioon toetab ning tahab tunnustada kõikide selle koja poliitiliste fraktsioonide jõupingutusi, et toetada resolutsiooni muudatust, mille võtame homme vastu. Avaldame austust ka nendele liikmetele, kes osalesid läbirääkimistel, eriti minu fraktsiooni esindajale härra Brokile, kelle õlul oli väga keeruline ülesanne.

Härra president, minu fraktsioon toetab komisjoni ja nõukogu jõupingutusi, et koostöös Araabia riikide, eriti Egiptusega, ning teiste neliku liikmetega saavutada relvarahu nii kiiresti kui võimalik.

Oleme väga lootusrikkalt meelestatud ametisse määratud välisministri Hillary Clintoni eile USA senati välissuhete komisjonile tehtud avalduse suhtes, seoses pragmaatilise, dialoogipõhise ja tõhusa diplomaatiaga.

Lõpuks, härra president, jõuan kõige olulisema osani: Euroopa Liit on väärtuste ühendus, kus esikohal olevaks väärtuseks on rahu. Arvan, et Euroopa Liit peab praeguses situatsioonis tegema nii palju jõupingutusi kui võimalik ning kasutama kogu oma poliitilist mõjuvõimu, ilma et meie mõtlemine muutuks häguseks või meie südamed muutuksid selle konflikti suhtes kõvaks.

(Aplaus)

Martin Schulz, *fraktsiooni PSE nimel*. – (DE) Härra president, daamid ja härrad. Sellised arutelud nagu täna on meie kõigi jaoks väga rasked. Rasked on need seetõttu, et Iisrael on sõber ja riik, kellega mitmeid meist, ning eriti kehtib see minu kohta, seovad sügavad sõprussuhted. Sõpradega on veelgi olulisem vastuolulisi teemasid avameelselt arutada.

Siiani on konflikti ohvriteks langenud 1 000 elu 17 päeva jooksul. See on verine konflikt ning eriti naised ja lapsed kannatavad selle all. Olemas on ÜRO resolutsioon, mis on aluseks viivitamatu relvarahu kehtestamisele ja läbirääkimiste alustamisele. On täiesti selge, et konflikti saab lahendada ainult rahvusvahelisest õigusest lähtuvalt ning asjaolu, et rahvusvahelist õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust tuleb austada, peaks olema silmnähtavalt selge demokraatlikule õigusriigile. Tegelikult on lausa häbiväärne, et me peame selle üle arutlema. Seetõttu kõik, mida me saame humanitaarkriisi lõpetamiseks teha, on nõuda kohest relvarahu. See, mida me oma resolutsioonis ütleme, pole mitte lihtsalt suvaline sõnavaling, vaid miski, mis on ülioluline selleks, et lõpetada otsekohe elude hävitamine, nälg ja viletsus.

On üpris selge, et Iisraeli riigil on õigus ennast kaitsta. Tal on õigus kaitsta ennast inimeste eest, kelle eesmärk on riik hävitada. Kuid demokraatlik õigusriik peaks endalt küsima, kas kasutatavad vahendid on proportsionaalsed. Minu ning arvan, et siin täiskogul enamiku kaasliikmete arvates pole vahendid proportsionaalsed.

(Aplaus vasakult)

Peame oma Iisraeli sõpradele ütlema, hoolimata nende poliitilistest veendumusest, me teame, et Hamas pole rahumeelne liikumine. Teame, et seda juhivad inimesed, kes ei jaga meie põhiväärtusi ning iga rakett, mida Iisraeli tulistatakse, on rünnak, mille vastu riigil on õigus ennast kaitsta, kuid kõigest hoolimata on dialoogist keeldumine viga. Kui dialoog on rahumeelse arengu põhitingimus, siis sellisest dialoogist keeldumine tähendab sõjalise konflikti säilitamist. Seetõttu on vaja põhimõttelist muutust.

Hamasiga peab aset leidma dialoog. Kui Iisrael ei suuda selles vahetult osaleda – mõistan Iisraeli poliitikute seisukohti, kelle arvates ei tohiks me Hamasiga läbi rääkida, isegi kui suur osa riigi kodanike arvab vastupidi –, ja kui parlamentäärid ning valitsuse liikmed ütlevad, et nad seda ei soovi, siis on piisavalt võimalusi rahvusvaheliseks vahenduseks. Näites on olemas nelik ning üks Euroopa Liidu võimalikke ülesandeid nelikus oleks sellise dialoogi vahendamine.

Kardinaalselt vale on uskuda, et Lähis-Ida konflikti lõpplahenduseks võiks olla sõjaline lahendus. Leian, et see on fataalne viga, olenemata sellest, kumb osapool sellisesse lahendusse usub. Lahenduseni pole võimalik jõuda terroristlike tegevustega ning lahenduseni pole võimalik jõuda ka tavapärase sõjategevusega. Ainuke võimalik lahendus on dialoog konflikti osapoolte vahel, koos rahvusvahelise vahenduse abiga.

Vaja on kohest relvarahu. Seda tuleb tagada rahvusvahelise üldsuse välja pakutud mehhanismiga ning vajadusel rahvusvahelise väe abiga, mille osalised oleks Araabia ja eriti moslemiriigid. See oleks viis kohese relvarahu sõlmimiseni jõudmiseks ja olukorra parandamiseks.

Kui olin veel noor ning sisenemas poliitikasse, siis mulle öeldi, et terroristidega läbirääkimisi ei peeta. Sel ajal oli peamine terrorist Yasser Arafat. Mõni aasta hiljem nägin televiisorist pilti, kus see terroristide liider sai Nobeli rahupreemia üheskoos Iisraeli poliitikutega. Mis oli võimalik siis, saab olla võimalik ka tulevikus. Seetõttu oleks üks küsimus see, et kas on piisavalt tehtud edusamme, et olemasolevate mehhanismidega oleks võimalik jõuda vajaliku dialoogini. Oma fraktsiooni nimel tänan kõik neid, sealhulgas teiste fraktsioonide liikmeid, kes meie resolutsiooni juures tööd tegid. Kui antud resolutsioon, mida toetavad kõik selle täiskogu fraktsioonid (mis on minu arvates hea märk), aitab kaasa atmosfääri parandamisele, oleme teinud oma panuse, ükskõik kui väikse, et lõpeks elude hukkumine, mis on kõikide jaoks vastuvõetamatu.

(Aplaus vasakult.)

Annemie Neyts-Uyttebroeck, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (FR) Härra president, lugupeetud volinik, see päev saabub tõesti, kui peame eristama hea kurjast, kuid arvan, et täna on olulisem meie nõudmiste teatavaks tegemine: kohene vaherahu, millega lõpetatakse raketirünnakud Iisraeli ja Iisraeli operatsioonid Gazas, humanitaarabi kohaletoometamine, püsiv relvarahu, relvade ja laskemoona smugeldamise lõpetamine, tõhus Egiptuse ja Gaza piiri järelevalve, Iisraeli vägede väljaviimine ning piiripunktide taasavamine ja lõpuks embargo lõpetamine ning see kõik peab toimuma üheaegselt.

See saab olema väga keeruline etapp, mis kindlasti või väga tõenäoliselt vajab rahvusvaheliste vägede kohalolu ning leian, et liit peaks ennast selles osalemiseks ette valmistama. Lisan kaks täiendavat märkust.

Edu saavutamiseks peab Euroopa Liit rääkima ja käituma selgesti ning mitte organiseerimatult. Head kavatsused on väga kasulikud, kui tõhususeks on vaja enamat. Ameerika Ühendriigid peavad samuti osalema nagu ka Araabia Liiga ja selle liikmesriigid.

Lõpuks lisan, et Gaza olukorrale tõelise alternatiivi pakkumiseks peab Iisrael märkimisväärselt parandama olukorda Läänekaldal. 634 kontrollpunkti, teedevõrgustiku pooleksjagamine, 8 meetri kõrgused müürid ning ka loendamatu arv palestiinlaste alandamisi ei ole piisavalt paeluv alternatiiv Gaza elanikele, et nad Hamasile oma selja pööraksid.

Lõpetuseks leian, et paratamatult saabub päev, kui kõik peavad kõikide teistega rääkima.

(Aplaus)

Cristiana Muscardini, *fraktsiooni UEN nimel*. – (IT) Härra president, daamid ja härrad. Nagu igaüks, oleme me kõik loomulikult olukorraga seotud ning sellest häiritud, kuid usun, et vähemalt minu kohustuseks on tagasi lükata igasugune silmakirjalikkus.

Probleemi alged ulatuvad väga kaugele: palestiinlaste seaduspärane ja püha õigus on omada vaba riiki, millega seotult on Iisraelil võrdväärselt püha õigus saada tunnustatud ning teame, et mitmetes riikides pole Iisraeli kaardil. Teame, et Prantsusmaa, Itaalia, Hispaania ja Saksamaa poleks kindlasti aktsepteerinud kaardilt kaotamist. Nad ei oleks sellega nõustunud, et nende eksistentsi ei tunnustata. Teame, et Iisrael ei alustanud viimast sõda ning terrorism on endiselt üks peamistest probleemidest.

Seetõttu arvan, härra president, et silmakirjalikkust kõrvale jättes on meil nüüd kohustus hakata mõtlema teistmoodi. Me ei saa uskuda, et dialoog terroristidega on õigustatav asjaolu tõttu, et nii palju tsiviilisikuid on hukkunud, sest siis oleks igal tulevasel terroristil õigustus kasutada vägivalda, jõudu ja surma, et saavutada poliitilist legitiimsust.

Usun, et meie Euroopa Liiduna peaks lõppude lõpuks hakkama käituma järjepidevamalt ning leidma võimekuse lahendada majandussuhete probleeme riikidega, kes ei tunnista Iisraeli ning tekitama humanitaarkoridorid, mille kaudu jõuaksid nii palestiinlased kui Iisraellased ohutusse kohta. Antud juhul kannatavad palestiinlased rohkem ning pärast selle väljaitlemist, härra president, leian, et oleks samuti õige üle vaadata seisukoht antud ja praegu antava abi suhtes, kuid mitte kasu suhtes, mida me ei saa reguleerida.

Daniel Cohn-Bendit, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (FR) Härra president, daamid ja härrad. Olukord on kindlasti nutmaajav. Olukorraga seotud inimeste lootus rahule ja ohutusele haihtus Gaza suitsuga õhku ning mattus surnute, nii laste, naiste kui meeste, ja haavatute alla. Ohutuse lootus on meist kaugemal kui kunagi varem. Kõik need, kes arvavad, et seda sõda, Iisraeli argumentide loogikast lähtudes, võib õigustada asjaoluga, et Iisraeli rünnati rakettidega ning et palestiinlastele tuleks anda õppetund, pole mitte millestki aru saanud. Nad ei ole aru saanud, sest kellelegi õppetunni andmine on halb viis nende õpetamiseks ning ei ole mitte kunagi edu toonud. Alates Clausewitzi ajast teame, et see, kes sõda alustab, peab teadma, kuidas seda lõpetada ning teadma, mis on eesmärk. Selle sõja eesmärk on Iisraeli suurem julgeolek. Täna võime öelda, et selle sõja eesmärki ei saavutata mitte kunagi praeguse sõjaga ning viisil, kuidas seda läbi viiakse. Mida rohkem hukub tsiviilisikuid, seda rohkem hukub palestiinlasi ja seda väiksem on turvalisus piirkonnas. See on see draama, tragöödia, mis leiab praegu selles piirkonnas aset. Ja seetõttu peame siinkohal ennast väga selgelt väljendama. Härra Schulzil on õigus: Iisraeli tuleb ta enda eest kaitsta! Iisraeli tuleb päästa kiusatusest minna sellise lahenduse teed, mis hõlmab sõda ja relvastatud vägesid. Palestiinlasi tuleb kaitsta Hamasi eest. Palestiina tsiviilisikuid tuleb kaitsta Hamasi eest. See on meie ülesanne. See pole kerge, kuid meie sõnum peab olema selge. Kutsun nõukogu üles peatama mõtlemist, kuidas süvendada, tihendada, parandada suhteid Iisraeliga niikaua, kuni olukord püsib praegusena. See on halb lahendus. See on vale lahendus.

(Aplaus)

Kutsun üles neid, kes õigustatult pooldavad dialoogi ja debatti Hamasiga, mitte olema naiivsed ning pidama meeles asjaolu, et arutelu Hamasiga peab toimuma selleks, et parandada olukord Gazas, sest nende käes on jõud, kuid samal ajal mõistma, et Hamasi strateegiaga peavad kaasnema ohvrid. Iisrael langes Hamasi lõksu: mida rohkem inimesi Gazas hukub, seda parem Hamasile. See on üks tõdedest, mida tuleb ka Hamasile öelda. Keeldume aktsepteerimist Hamasi sellist enesetapjalikku strateegiat, mille eesmärk on luua ohvreid ja märtreid, et alustada sõjategevust Iisraeli vastu. Ka seda tuleb Hamasile öelda.

Lõpetuseks ütlen teile veel üht: Hamasi probleemi saavad lahendada ainult palestiinlased. Niikaua, kuni Iisrael jätkab Läänekalda okupatsiooni ning ei suuda pakkuda Läänekalda palestiinlastele positiivset lahendust, kasvab Hamasi usaldavate palestiinlaste arv. Kui anname palestiinlastele ja Läänekaldale lootust elule, tõusevad nad Hamasi vastu üles ning vabastavad meid Hamasist. Vabastage palestiinlased Iisraeli okupatsioonist Läänekaldal ning palestiinlased vabastavad ennast Hamasist.

(Aplaus)

Luisa Morgantini, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (IT) Härra president, daamid ja härrad. Rahed on 50-aastane. Ta kaotas oma kodu, oma kolm last, oma naise ja kaks vennanaist. Rahed on meeleheitel ning ta elab keskses, mida me külastasime. Ta ütles suures ahastuses: „Hamas teatab pärast rünnakut, et nemad on võitnud ja Iisrael teatab, et nemad on võitnud, kuid tegelikkuses oleme meie, tsiviilisikud, surma saanud.” Mainin veel ühte asja: reaalsuses, kus nägime hukkunud naiste ja laste surnukehasid ning haiglas ilma ravita üle 4 000 haavatut, sureb õiglus. Suremas on unistus Euroopast, mis tahab, et inimõigused oleksid universaalsed ning see on tragöödia.

Me oleme kasutud. Proua Ferrero-Waldner, teate, et austan teid väga ning tean, et tegutsete ja teete teistega koostööd, et palju saavutada. Arvan, et peame selgelt ja üheselt aru saama, et see sõda, see militarism Iisraeli poolt, ei too Iisraelile mitte lunastust, vaid toob lõpu, sealhulgas tema moraalse lõpu. Seda ütleb David Grossmann, kui ta mälestab härra Rabini, kes tapeti fundamentalistliku juudi, mitte islamiusulise poolt, sest ta tahtis jõuda rahuni. Kehtestage relvarahu! Kehtestage relvarahu! Seda ütles mulle Norra arst, kes töötab iga päev ja kogu aeg (me saadame arste Gazasse). Me tahame relvarahu!

Julgeolekunõukogu peab sõnadest edasi liikuma konkreetsete tegude juurde. Nõustume diplomaatiaga, kuid me peame kasutama lisaks diplomaatialle ka neid instrumente, mis meil on. Üks meie kasutatav instrument seoses Iisraeliga on süvendamine ning mul on hea meel kuulda, et täna ütles näiteks Euroopa Komisjoni esindaja Tel Avivis, et praegu pole aeg süvendamise peale mõtlemiseks. Peaksime sellest puhkust võtma, sest praegu peame esile kutsuma relvarahu. See on väga oluline. Arvan, et see on oluline ning see on väga tugev sõnum.

Rääkisite kaitsest ja rahvusvahelisest kaitsest. Arvan, et oleks viga silmas pidada ainult Gazat ja Rafah'd. Tsiviilisikute kaitse algab põhja poolt. See algab Iisraeli rünnakutest, mis saavad alguse Herezist. Piirikontroll on peamiste piiripunktide, Rafah ja Herezi, kontrollimine, sest kaua aega, alates 1992. aastast, alates Oslo lepingust, nagu te väga hästi teate, on palestiinlastel puudunud võimalus Herezi kaudu lahkuda ning isegi haigeid inimesi välja transportida.

Seetõttu ei saa me mõelda ainult tunnelite ja relvade, millega Hamas ennast relvastada saab, seisukohast, vaid kõikide palestiinlaste kehtivate keeldude seisukohast. Vajame relvarahu ning mitte ainult humanitaarabi koridoride, vaid kõikide piiriületuspunktide avanemist, sest kui inimestel pole söömiseks toitu või neil puuduvad kauplemisvõimalused, siis mida oleks võimalik teha? See oleks tõeliselt suur surve Hamasi eksistentsile ning sunniks neid lõpetama Iisraeli elanikke kahjustavaid rünnakuid. Samas peaks Iisrael meeles pidama, et Läänekallas on vägedega okupeeritud ning nad peaks tõepoolest püüdma saavutada rahu ning mitte rajama asustusi.

(Aplaus)

President. – Suur tänu proua Morgantinile. Avaldan austust teile ning teistele parlamendiliikmetele, kes on Gaza sektorit viimastel päevadel oma algatusel külastanud.

Bastiaan Belder, *fraktsiooni IND/DEM nimel.* – (NL) Härra president, Palestiina on võõrandamatult islami territoorium. Alates loomisest 1987. aastal on islamistlik liikumine Hamas kindlalt sellest põhimõttest lähtunud. Siinkohal toetab teda täielikult islamistlik Iraani Vabariik. Selles ideoloogilises vaatepunktis pole absoluutselt kohta juudi Iisraeli riigile Lähis-Idas ning sellise moslemi totalitarismi hukatuslikud mõjud avalduvad Gaza sektoris väga tuntuvalt.

Hamasi filosoofiale tüüpiliselt kasutatakse sõjalisel otstarbel Gaza mošeesid, koos kõikide kaasnevate traagiliste mõjudega. Siinkohal soovitan teile selget reportaaži eelmise esmaspäeva ajalehes Frankfurter Allgemeine. Kui Euroopa tõesti väärtustab juudi Iisraeli riigi jätkuvat püsijäämist, siis tõenäoliselt leiab aset vastandus Hamasi ja tema Iraani liitlase Hezbollah vahel. Kas oleme valmis selliseks süngeks, kuid realistlikuks väljavaateks? Lõppude lõpuks on relvarahu või ajutine vaierahu Hamasi ja kaaslaste jaoks ainult hingetõmbe paus pühas sõjas Iisraeli vastu.

Luca Romagnoli (NI). – (IT) Härra president, daamid ja härrad. Pean ütlema, et usun, et suurem osa sellest täiskogust jagab minu rahusoove ning muresid, millest mitmed meist on siiani rääkinud. Usun ka, et nõukogu öeldut võib toetada ning väidan, et komisjon on siiani valinud tee, millest võib dialoogis kasu olla: humanitaarkoridoride avamine ja kahepoolne relvarahu võib eelneda hilisemale kokkuleppe organiseerida rahvusvaheline turvatsoon.

Siinkohal on proua Morgantini võib-olla õigus, kui ta soovib, et see tsoon ei piirduks ainult Gazaga, vaid ulatuks kogu Palestiina territooriumile. Mulle on jäänud mulje, et proua Ferrero-Waldneri soovid ja diplomaatiline tegevus, vähemalt mingis ulatuses, haakuvad paavsti lähenemisega selles küsimuses. Alandlikult soovin jagada samasugust lähenemist: pärast kõiki neid aastaid peame endiselt otsima lahendust kahele rahvale ja kahele riigile, seda ei tohi me unustada, ning lõpuks peame otsima võimalust rahvusvahelise seaduse toetamiseks. Militaarset lahendust ei ole ega saa kunagi olema, mida ütles ka härra Schulz ning aeg-ajalt pean isegi tema ütlustele viitama, ning pean tunnistama, et kahtlemata ei saa kunagi olema militaarset lahendust, mis lahendaks Püha Maa probleemi. Sellest seisukohast lähtuvalt leian, et Euroopa Liidul on olemas vahendid, millega toetada igasuguseid diplomaatilisi püüdlusi, millest võiks siinkohal kasu olla.

President. – Olen kindel, et härra Schulzil on hea meel, kui ta kuuleb, et mainisite tema nime seoses Püha Isaga.

Elmar Brok (PPE-DE). – (DE) Härra president, volinik, nõukogu ametisolev eesistuja. Kirjeldan oma lähtekohta. Hamas on vastu kahe riigi lahendusele, ei tunnista Iisraeli riigi eksisteerimisõigust, on võtnud võimu julma riigipöördega, mis oli suunatud oma rahva vastu, tulistab rakette tsiviilisikute pihta ning kasutab tsiviilisikuid, koole ja mõnesid inimkilpidena. Kuidas on võimalik, püüdes kaitsta oma tsiviilisikuid, reageerida proportsionaalselt, kui teine osapool kasutab oma tsiviilisikuid inimkilpidena? Seetõttu ei saa antud olukorras arvulise võrdluse ja proportsionaalsuse kontseptsioone kasutada. Sõjaolukorras puudub proportsionaalsus. Iga sõda ning iga hukkunud on liiga palju ning pole võimalik ühe osapoole arve teisega tasakaalustada. See tundub minu jaoks mõistlik lähtekoht. Sellest lähtuvalt ei tohiks me alustada ühepoolsest näpuga näitamisega, mille tunnistajaks oleme juba olnud, vaid selle asemel peaksime proovima esile kutsuda vaherahu ning pakkuda abi selles osas.

Usun, et nõukogu ametisolev eesistuja Schwarzenberg ja tema delegatsioon ning ka volinik Ferrero-Waldner koos teiste riikide delegatsioonide abiga on selles küsimuses palju rohkem korda saatnud kui mõni teine osapool, mille eest õnnitlen neid siiralt. Ma pole näinud mingisuguseid märke Ameerika Ühendriikide tegevusest, peaaegu mitte mingisugust märki ÜRO tegevusest ning mitte mingisuguseid märke teiste neliku liikmete tegevusest. Peame kindlustama, et antud relvarahu sisaldaks kahte komponenti: Iisraeli rünnakud peavad lõppema ning tuleb takistada uute Korea ja Iraani rakettide sattumist Hamasi kätte, mistõttu oleks Tel Aviv laskekauguses. Sellest põhjusest lähtuvalt tuleb mitte ainult kindlustada, et lõpeks tulistamine, vaid tagada ka rahvusvaheliste kokkulepete abil, mille osalised oleks nelik ja Araabia Liiga, Egiptuse juhtimisel, et 15 km pikkust piiri patrullitaks nii palju, et Gazasse ei jõuaks enam laske. Samaaegselt tuleb peatada Iisraeli rünnak.

Soovin lisada veel viimase kommentaari. See on alles esimene väike samm. Iisrael soovib tulevikus asju ajada mõõdukate palestiinlastega, mis tähendaks kahe riigi lahendust, ning pärast selle kõige lõppemist tuleb hoolitseda selle eest, et president Abbasi toetavatel mõõdukatel palestiinlastel oleks lõpuks oma rahvale tulemusi ette näidata, mis tähendab taasasustamise poliitika lõppemist ning mitmeid muid asju. Lõppude lõpuks, kui mõõdukatel pole oma rahvale õnnestunud tulemusi ette näidata, triumfeerivad radikaalid. See peab olema uue Iisraeli poliitika lähtekohaks.

Pasqualina Napoletano (PSE). – (IT) Härra president, daamid ja härrad. Selle suure tragöödia kontekstis on meie sõnad tõenäoliselt ebapiisavad. Sõjavägi, kes tapab sadu tsiviilisikuid, naisi ja lapsi, asetab ennast samale pulgale terroristidega, kelle vastu nad omade sõnade kohaselt võitlevad. Teisest küljest, igaüks, kes on teadlik Gazast, isegi kui on näinud seda ainult kaardilt, teab, et mitte ühtegi sõjalist operatsiooni pole võimalik läbi viia ilma tõenäoliste tsiviilisikute massimõrva tunnistamata.

Kas Iisrael saab täna öelda, et ta tunneb ennast turvalisemalt pärast seda, kui on põhjustanud nii palju vihkamist ja meeleheidet? Kui mitte Hamasiga, otseselt või kaudselt, siis kellega tuleks vägivallast väljapääsu otsida? Meie resolutsioon kinnitab vajadust relvarahu järele, mida on väljendanud juba ÜRO Julgeolekunõukogu. Paneme osapooltele südamele, et nad peaksid sellest kinni ning kutsume üles Euroopat tegutsema, et sellest kinnipidamine oleks võimalik.

Oht seisneb selles, et see veresaun nõrgestab veelgi rohkem Palestiina omavalitsust ning Palestiina maailmas neid isikuid, kes on panustanud kõik Iisraeliga läbirääkimistesse. Kaugel sellest, et veresaunaga kaoks ka

Hamas, härra Brok. Peaksime endalt ausalt küsima, mida nad on tegelikult siiani saavutanud. Mitte midagi! See on vastus, mille peame neile esitama, kui soovime tõepoolest alustada vihkamise ja vägivalda väljajuurimisega.

Marielle De Sarnez (ALDE). – (FR) Härra president, oleme kõik osaliselt vastutavad selle eest, mis täna Lähis-Idas aset leiab. Meie, Euroopas, ja meie, rahvusvaheline üldsus, oleme lubanud olukorral halveneda. Me ei teinud midagi, kui Iisraeli julgeolek oli ohus ning me ei teinud midagi, kui blokaad muutis elu Gazas täiesti võimatuks.

Täna on sõja 19. päev. 995 inimest on hukkunud, sh 292 last ning endiselt on tuhandeid haavatuid, kellest osa ootab siiani evakuitsiooni. Tekkinud on kümneid tuhandeid pagulasi, kellel pole enam kodu ega kohta, kuhu minna. Humanitaarolukord muutub aina hullemaks: 700 000 Gaza elanikul pole enam elektrit, ühel kolmandikul neist pole enam vett või gaasi ning varsti saab selle olukorra algusest kolm nädalat täis. Kolm nädalat, mille jooksul need inimesed on elanud või pigem andnud endast kõik, et ellu jääda. Seal on liiga palju kannatusi, liiga palju viletsust ning see peab lõppema nüüd ja kohe!

Meie kohustused meie endi kui eurooplaste ees on mitte kellelegi teeneid teha. Meie kohustused meie endi kui eurooplaste ees on avaldada mõlemale osapoolale survet, et nad nõustuksid lõpuks läbirääkimistega alustama. See on võib-olla päevade või isegi tundide küsimus, enne kui maismaarünnakuga jõutakse kohta, kust pole enam võimalik tagasi pöörduda, seda eriti Gaza linnas. Iisraelile tuleb tagada nende julgeolek ning Gazas elavatele inimestele tuleb tagada, et nad saavad tulevikus rahu elada. Kõiki piire tuleb valvata ning blokaad tuleb kaotada. Kõik meist siin teavad, et kokkuleppe saavutamiseks peavad Euroopa, Ameerika Ühendriigid ja Araabia riigid, kes kohtuvad ülehommel, võib-olla kõik rääkima ühel häälel.

Enne lõpetamist väljendan oma veendumust. Mitte sõda ei tule täna võita, vaid rahu.

(Aplaus)

Roberta Angelilli (UEN). – (IT) Härra president, daamid ja härrad. Tervitan voliniku ja härra Pötteringi kommentaare, kritiseerides kaudselt tõsist ränka vastutust, mida Hamas kannab vahepeale katkestamise eest, kuid samaväärselt leides Iisraeli reaktsiooni olevat täiesti ebaproportsionaalne. Samas on pärast sõnade lausumist kriis endiselt meiega ning endiselt on tuhandeid inimesi, tsiviilelanikke ja lapsi, kes vajavad meeleheitlikult humanitaarabi.

Õigustatult ning silmakirjalikkuseta peame võib-olla esitama endale mõned küsimused. Kui meie lapsed pühitsesid jõule, siis kui palju lapsi suri samal ajal Gazas? Kaks- või kolmsada. Ning kui palju Iisraeli tsiviilelanikke? Kas rahvusvaheline üldsus oleks saanud teha rohkem? Minu arvates on vastuseks jah. See oleks pidanud tegema rohkem. Me peaksime olema teadlikud oma kohustuste olulisusest. Ei piisa seisukohtade avaldamisest Hamasile, Iisraelile, esimese vastutuse näitamisest või kellegi suurema süü esiletoomisest. Kahjuks on Euroopa tegevus hädaolukorras rohkem kui ebapiisav. Minu arvates on see tõsine puudujääk: võimetus koostada tõeline, strateegiline ja kestev rahupoliitika.

Täna on selge, et peame esitama karmi relvarahu nõude, kuid sellest ei piisa. Peame kehtestama ranged tingimused Lähis-Ida rahu- ja arenguprotsessile. Lõpetuseks viitan paavstile, kes ütles, et peame andma nende riikide paljude inimeste üldistele püüdlustele spetsiifilisi vastuseid, et nad saaksid elada rahu, turvaliselt, ja väarikalt, nagu ütles ka proua Morgantini.

Härra president, hakkan tõesti lõpetama. Vägivald, vihkamine ja usaldamatus on vaesuse variandid, mille vastu on kõige raskem võidelda.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Härra president, Gazas nägime sõda ja surma, kuid ka inimesi, elus inimesi; inimesi, kellel on õigus elule ning kelle kaitsmine on meie kohustus. Tsiviilelanike kaitsmine on tõeliselt esmatähtis. Mitte millegagi ei saa õigustada asjaolu, et elanike kaitseks pole kõike võimalikku tehtud ning küsin teilt, härra nõukogu eesistuja, kas tunnete täna, et olete teinud endast kõik oleneva, kindlustamaks olukorra, kus Iisraeli võimud peatavad koheselt selle valimatu ja ebaproportsionaalse sõjalise operatsiooni? Vastus on kindlasti ei.

Kui saatkondades liikusid kuulujutud operatsiooni kohta, otsustas nõukogu, parlamendi soovile vastupidiselt, taaskinnitada oma sihti suhteid soojendada. See oli traagiline viga. Kui valitsusvälised organisatsioonid nõuavad julgeolekunõukogult, et Rahvusvaheline Kriminaalkohus uuriks väidetavaid sõjakuritegusid, on nõukogul võimatu tugineda „inimõiguste” punktile oma Iisraeliga sõlmitud lepingus. Ma olen tüdinud kuulmast, et me ei saa midagi paremini teha ning oleme teinud kõik võimaliku. Sõjalise okupatsiooni kahjustuste korvamine on tegelikult meie humanitaarpoliitika väljapääsmatu olukord ning sõda on suurim

viga. Kui kaugele peame rahvusvahelise õiguse rikkumistega minema, enne kui kohaldatakse „inimõiguste” punkti? Kui me pole täna suutelised küsima endilt tõhusate mehhanismide ulatuse kohta, millega saab avaldada survet ning mida saab rakendada, siis ma tõesti ei tea, milline tegevus annab meile piisava õigustuse tegutsema asuda. Ütlen teile otse: kui tavapärane suhtumine jätkub ning jääb püsivaks osaks meie suhetes Iisraeliga, koos Gaza 1 000 hukkunuga, siis kannate maha lepingust artikli 11, kannate maha liidu „inimõiguste” poliitika ning kannate maha Euroopa projekti.

(Aplaus)

Kyriacos Triantaphyllides (GUE/NGL). – Härra president, pöördudes tagasi Gaza sektorist, olles näinud peamiselt tsiviilisikute veresauna, tunnen vajadust väljendada enda täielikku solidaarsust Palestiina rahvaga. 17 päeva on nad pidanud vastu seisma tohutule Iisraeli sõjamasinale, mis ülekohtuselt rikub rahvusvahelist õigust. Avaldan toetust ka rahujõududele Iisraelis, kes kutsuvad üles sõda lõpetama.

Pärast pikka suletust ning piiramist, mis muutis Gaza maailma suurimaks avalikuks vanglaks, pärast häbiväärse müüri ehitamist Läänekalda ümber, pärast pidevat asunduste laienemist ning edukat Palestiina maa-alade jagamist on okupeerivad jõud alustanud kõige ägedamat sõjalist operatsiooni. Nüüd oli ettekäändeks Lõuna-Iisraelisse suunatud raketirünnak ning rõhutan, et olen igasuguse tsiviilisikute rünnaku vastu ükskõik kummalt poolelt. Relvarahu lõpetamine jõumängude taustal, võttes arvesse Iisraeli valimisi, on solvang kogu rahva suhtes.

ÜRO Julgeolekunõukogu on vastu võtnud resolutsiooni. Iisrael on riik, mitte organisatsioon. Ta on ÜRO liige. Tal on kohustus rahvusvahelise üldsuse ees ning ta peab järgima seda ning kõiki teisi ÜRO poolt vastu võetud resolutsioone. Rahvusvahelist õigust tuleks austada. Karistamatust ei tohiks enam lubada. Tuleks läbi viia täieulatuslik rahvusvaheline uurimine.

Rahvusvaheline üldsus nõuab kohest relvarahu, kohest sõjaväe väljaviimist, ligipääsu tagamist humanitaarabile ja liikumisvabadust elanikkonnale. Las UNWRA viib oma missiooni läbi.

EL on astunud samme, kuid ainult humanitaarabi tasandil. Ta peab näitama otsusekindlust ka poliitilisel tasandil. Kasutage punkte assotsiatsioonilepetes. Lõpetage suhete süvendamine Iisraeliga. Lõpetage relvade eksport Iisraeli.

Sellele konfliktile on ainult üks poliitiline lahendus. Tuleks tagasi pöörduda rahvusvahelise õiguse juurde, mis tähendab 42 aasta pikkuse okupeerimise lõppemist Palestiinas ning suveräänse ja elujõulise Palestiina riigi rajamist, ehitades seeläbi rahumeelset tulevikku nii Palestiina kui Iisraeli lastele. Tulevaste põlvkondade päästmiseks peame sõjategevusele kohe lõpu tegema.

Patrick Louis (IND/DEM). – (FR) Härra president, tuhandeid aastaid tagasi astus Taavet Koljatile vastu, et jõuda selgusele, kas maa oli ette määratud moabiitidele, vilistitele või heebrealastele.

Praegu jätkub sama draama sellel maal, mis on meie ühiskonna kolmest sambast ühe allikaks. Täna on oluline, õige, seaduslik ja vajalik tagada Iisraeli riigi julgeolek ja tunnustamine. Selleks on vaja ühte lahendust ning see on tõeliselt suveräänse Palestiina riigi sünni tagamine. Siin, nagu igal pool, on multikultuursusel piirid. Kus on kaks rahvast, peab olema kaks riiki.

Kui Euroopa Liidu abi on tõepoolest tõhus, siis tuleks see keskendada ühele eesmärgile: kindlustada põhiseadusliku Palestiina riigi kasvu, kus õigusriigi põhimõtted kaitsevad nõrku ja aitavad tugevaid. Tegemist on kiireloomulise asjaga, sest sellel maal on mõlema poole äärmuslased vägevad ning eksiteel, samal ajal kui lapsed on mõõdukad ja ohvrid.

„Silm silma eest” nõudmiste ületamise lahendus pole mitte moraalne ega sõjaline, vaid poliitiline. Seega on aeg asuda tööle.

Jim Allister (NI). – Härra president, ma vihkan terrorismi. Ma ütlen lahti terrorismipropagandast. Võib-olla teravdab minu tähelepanelikkust asjaolu, et tulen Põhja-Iirimaalt, nii et kui kuulen Hamasi hädaldamas kättemaksutegevusest, mis on vajalik, et vastu astuda aastatepikkusele valimatule raketirahale Iisraeli süütute tsiviilisikute pihta, jään ma külmaks, sest tean, et Hamas, nagu IRA minu riigis, on nii terrorismi kui ka propaganda meistrid.

Olukord on silmnähtavalt selge: Iisrael nõustub kahe riigi lahendusega. Hamas ei suuda isegi sallida Iisraeli õigust olemasolule ning seetõttu vallandab lõputud terroristlikud rünnakud tema territooriumile. Ning kui

pärast suurt pikameelsust Iisrael annab vasturünnaku, väidavad nad end olevat ohvrid. Vabandust: nemad on kurjategijad ning kui nad soovivad rahu, siis see on nende endi teha. Lõpetagu Iisraeli pommitamine.

Rodi Kratsa-Tsagaropoulou (PPE-DE). - (EL) Härra president, saame kõik aru, et olukord Gazas on traagiline. See liigub humanitaarkatastroofi piirimail ning vajab kohest tähelepanu. Avaldan tänu Euroopa Komisjonile jõupingutuste kiirendamise eest, eesistujariiki algatuste ning riikliku aktsiooni koordineerimise eest selles sektoris ning Egiptust olulise ja tundliku rolli eest.

Nüüd on äärmiselt kiiresti vaja relvarahu ning mõlema poole sõjategevuse lõpetamist, koridore Iisraeli territooriumilt ja Egiptusest humanitaarvajaduste rahuldamiseks ning piirikontrolli ebaseadusliku relva- ja inimtranspordi takistamiseks. Nagu volinik ütles, on vaerahule viitavad märgid julgustavad ning loodan, et selleni jõutakse kiiresti ning seda austatakse ka praktikas.

Millised on meie järgmised sammud? Nii volinik kui nõukogu eesistuja on juba öelnud, et peame toetama oma eesmärgi seoses kestva rahu saavutamise ja Palestiina riigi loomisega, mis elab rahu ja austuses Iisraeli kõrval. Need pole uued. Me oleme need välja öelnud ja neid toetanud ilma tulemusteta. Vägivalla nõiarõngas jätkub negatiivsete tagajärgedega mitte ainult Iisraeli ja Palestiina rahva, vaid kõikide piirkonna rahvaste ning rahvusvahelise üldsuse turvalisuse jaoks.

Nüüd peame kokku võtma oma tegevused, oma poliitilised valikud ja oma praktikad ning tegema julgemaid ja teistsuguseid samme. Meil on äärmiselt vajalik ausa, sügavutimiseva dialoogiga asuda Iisraeliga suhtlema kahepoolset tasandil ning olla enesekriitilised meie sõbralike suhete ja partnerluslepete raamistikus ning peame kindlaks määrama vead, mida tehti vastastikuse usalduse edendamisel nende kahe rahva vahel. Samuti peame edasi arendama samasugust dialoogi kõikide palestiinlastega, et nad saaksid aru rahu, sidususe, inimelu ja omavahelise ühtsuse vajadusest.

Hannes Swoboda (PSE). - (DE) Härra president, Pärast peaminister Topoláneki tänaseid naljatlevaid tähelepanekuid võin öelda, et Austria parlamendiliikmena olen rahul selle üle, et nii komisjoni kui nõukogu eesistujariiki Tšehhit esindavad austerlased. Tervitan teid soojalt. Loomulikult mõistan teid, nõukogu ametisolev eesistuja, et olete truu Tšehhi Vabariigile.

Daamid ja härrad, kui ma natuke aega enne Iisraeli ühepoolset taandumist Gaza sektorist reisisin riiki delegatsiooniga, mille esimees oli härra Schulz, ütles asepeaminister mulle, et ärge ma sekkugu, see töötab suurepäraselt. Näiteks endine välisminister Josip Elin ja teised ütlesid, et see tipneb kaosega ning tal oli ja on endiselt õigus. Ühepoolne taandumine ilma läbirääkimisteta, ilma läbirääkimispartnerita, on täiesti mõistmatu.

Samas ei pakkunud me kõige paremat nõu mitte astuda läbirääkimistesse isegi mõõdukate Hamasi esindajatega, kes ei pruukinud kuuluda Hamasi ridadessegi, vaid olid pigem organisatsiooni poolt ühisesse valitsusse määratud. Võttes selle positsiooni, aitasime hävitada selle ühisvalitsuse. Tean, et olid mõned, kes soovisid läbirääkimisi pidada, kuid nad ei tohtinud. Ka see oli viga. Me vajame dialoogi.

Mulle ei meeldi Hamas esiteks sellepärast, et ta on terroristlik organisatsioon ning teiseks oma fundamentalistlike vaadete tõttu, kuid antud juhul pole küsimus meeldimises või mittemeeldimises, vaid lahendustes. Seetõttu peame pöörduma tagasi dialoogi ja läbirääkimiste juurde, nagu mitmed meie kaasliikmed on juba täna öelnud. Samuti tuleks Gaza inimestele anda võimalus elada poolväärtuslikku elu. Miks nad valivad Hamasi? Vastus on see, et nad näevad organisatsiooni ainukese võimalusena, viimase võimalusena isegi ellu jääda ning see peab muutuma. Peame nendele inimestele ellujäämiseks võimaldama ka majandusliku aluse. Peame lõpetama boikoti ja nende isolatsiooni. See on ainuke tõeline nõudmine.

Härra Brok, keda hindan väga kõrgelt, ütles, et proportsionaalsuse põhimõtet ei saa rakendada, kuid see on vale. Proportsionaalsuse põhimõte kehtib nii era- kui rahvusvahelises õiguses. Igaüks, kes rikub seda, rikub ka rahvusvahelist õigust ning seda ei saa see täiskogu tõepoolest aktsepteerida.

(Aplaus)

Chris Davies (ALDE). - Härra president, üks mu sõpradest, kes teab, et ma käisin Gazas kolm päeva tagasi, hakkas minuga vaidlema ning kirjutas ja küsis: „Kas sa pole kunagi näinud pilte viieaastastest juudi lastest natside vintpüsside ees, käed pea kohale tõstetud? Nad murravad su südame.” Ning tema sõnad rõhutavad seda, miks me teeme teatud mõõndusi Iisraelile, mida me ei teeks teistele riikidele.

Need pildid aga ei selgita, miks inimesed, kes kannatasid nii palju 20. sajandil, põhjustavad nüüd nii palju kannatusi teistele inimestele. Iisrael on muutnud Gaza põrguks: maa vappub plahvatustest, isegi vaerahu

ajal. Tänaval on eeslitega vankrid ning taevas F-16-lennukid. 21. sajandi masinad lihtsalt heidavad pomme. 300 last on juba hukkunud, neile lisaks sajad on jäsemekaupa tükkideks rebitud.

See pole tsiviliseeritud jõu proportsionaalne vastus. See on kurjus. See on kurjus. Jah, Hamasi rakettide tulistamine peab lõppema. Ütlesin seda enne ise Hamasi esindajatele Gazas, kuid ärgem enam talugem vagatsevat juttu Iisraeli ametnikelt, kes räägivad vajadusest võidelda terrorismiga, sest ka pommitatavad palestiinlased oskaksid terroriste nimetada ning nemad ütleks Olmert, Livni ja Barak.

Me vastutame mingil määral Iisraeli tegude eest. Mitte ühelgi juhul minevikust, mitte ühelgi juhul, mis mulle meenub, pole Euroopa Liit mitte kunagi oma kriitikat palestiinlaste kohtlemisest Iisraeli poolt mingisuguste tegudega toetanud. Anname rohelise tule Iisraelile edasi liikuda nii, nagu ta soovib ning oleme ühendanud selle läbikukkumise ajaloo õppetundide ignoreerimisega. Rahuni ei saa jõuda, kui vaenlastega ei räägi, kuid siiski keeldume rääkimast Palestiina rahva valitud esindajatega.

Nüüd oleme lõpetamas läbirääkimisi Iisraeliga parema koostööleppe küsimuses. Me ei plaani Iisraeli hukka mõista: me plaanime neid autasustada. Need, kes tahavad Lähis-Idas näha rahu, kes tahavad näha õiglust mõlema poole jaoks, peavad tunnistama, et on aeg ümber mõelda.

Seán Ó Neachtain (UEN). – (GA) Härra president, Sõda Gazas on hirmutav ja skandaalne. Igaüks teab, et sõjaline lahendus Lähis-Idas ei tööta. Poliitiline resolutsioon on ainuke viis piirkonnas uuesti rahu ja leppimine taastada. Selleks peab vägivald kohe lõppema.

Toetan sõltumatut, kestvat Palestiina riigi loomist, kuid tuleb koostada piisavalt hea ja korralik majanduse ja poliitika plaan. Meie eesmärgiks peaks olema kindlustada, et need kaks riiki eksisteerivad piirkonnas ning austavad teineteist.

Iisraelil on õigus ennast kaitsta, kuid nende rünnakutega on ta läinud liiga kaugemale. Rünnakud on moraalitud ning rahvusvaheline üldsus ei saa neid aktsepteerida.

Lähis-Ida rahuprotsess tuleb kohe paika panna. Loodan, et Ameerika vastvalitud president Barack Obama hakkab selle kallal tööd tegema. Soovime talle igati edu selle tähtsa ülesandega ning tema ees seisvate väljakutsetega.

David Hammerstein (Verts/ALE). – (ES) Härra president, Ka mina olin mõned päevad tagasi Gazas ning see oli väga pingeline elamus. Me käisime ka Egiptuses. Arvan, et oleme ajastu lõpus – Bushi ajastu lõpus – ning et president Bushi viimased ametisolekuaja päevad saavad olema eriti verised ja piinarikkad.

Oleme pöördepunktis, kus meil on võimalus valida Lähis-Ida suunas teine poliitika ning tahan, et Euroopa Liit võtaks juhtrolli. Härra Obama on samuti seda positsiooni võtmas, sest ta ütles, et räägib Iraaniga. Jah, härra Obama kavatseb rääkida Iraaniga ning meie peame rääkima kõigiga, sh Hamasiga Lähis-Idas.

See uus poliitika Lähis-Idas peab olema koostöö poliitika ning vähemalt lähtuma meie väärtustest ja alluma rahvusvahelisele õigusele. Sajad lapsed, keda Gazas nägime, kes klammerdusid meie käte külge ning vaatasid meid lootusriikaste silmadega, väärivad vastust, ja samamoodi ka Iisraeli lapsed.

Selleks on vaja konkreetset tegevust. See vajab tegutsemist maapinnal, et anda lootust mõõdukatele. Kõige kahetsusväärsem aspekt on see, et peaministrit Fayadi, president Abbasi, president Mubarak ja kuningas Abdullah'd süüdistatakse praegu Araabia maailma tänavatel reetmises. Kui peatasin takso Siinai kõrbes, et juua kohvi, nägime suurtel ekraanidel ainult Khaled Meshaali.

See on tulemus. See on seekordse Gaza rünnaku kaaskahju. See ei too Iisraeli rahu ega meie soovitud julgeolekut ning veelgi vähem toob see endaga kaasa meie jaoks midagi head. Kui me ei peata seda konflikti, siis toob see vihkamise Euroopa tänavatele.

Miguel Portas (GUE/NGL). – (PT) Üks tuhat on päeva number. Üks tuhat hukkunut, et anda karmi õppetundi. Vabandage minu otsekohesust. Kui palju elusid kulub veel, et Tzipi Livni ja Ehud Barak saaks veebruari valimistel valituks?

Oleme täna siin, et nõuda relvarahu ning lõppu tsiviilisikute veresaunale. Samas tõstatab resolutsioon ka meie enda kohustustega seotud probleeme. See tuleb meile meelde, et nõukogu otsustas *süvendada* Iisraeliga diplomaatilisi suhteid, vastupidiselt käesoleva parlamendi arvamusele. See oli kaassüü ennetuse kaudu. Täna kuulen: „Vaja on rääkida Hamasiga.“ Oleksime kokku hoidnud aastaid, kui oleksime austanud Palestiina valimisi.

Euroopa roll pole toetada tugevama poole kehtestatud poliitikat ja hävingut. Tema ülesanne on kuulata kära, mis täidab meie linnade tänavaid ja väljakuid.

Nõuame praegu relvarahu, kuid peame mõistma, et rahu sõltub okupatsiooni lõpust. Seda sõna on hakatud vääriti kasutama, kuid see tuleb eemaldada keelatud sõnade nimekirjast, kuhu see lisati mõjuvõimsa poliitika poolt.

Kathy Sinnott (IND/DEM). – Härra president, Gazas toimuv on südantlõhestav. Asjaolu, et hävingut hoiab üleval väidetav Lääne traditsioonidega riik, on arusaamatu. Nõustun 100%, et iisraellastel on õigus elada ilma raketirünnakute ohuta. Kuid see, mida Gazas läbi viiakse, pole õiglus. See on veresaun. Sellele pole vabandust. Seda pole võimalik õigustada.

Kõige häbiväärsem asi meie jaoks ELis on see, et seda viib läbi üks meie eelistatud kaubanduspartneritest. 2007. aastal oli ELi ja Iisraeli kaubanduse väärtus 25,7 miljardit eurot. Võttes arvesse summat, mis me panustame Iisraeli majandusse, oleme tõsiselt vastutavad, kui see raha aitab kaasa tsiviilisikute ja laste hukkamisele. Kui me ei tegutse, siis määrab Gaza veri meie käsi samaväärselt.

Kutsun parlamenti ja ELi ameteid üles kohe Iisraelile sanktsioone kehtestama ning neid hoidma niikaua, kuni mõistlikus relvarahus on kokku lepitud. Kui me ei anna endast maksimumi, et tapmisi peatada, siis saavad meist kaasosalised veresaunas.

Tokia Saïfi (PPE-DE). – (FR) Härra president, jälle räägivad Lähis-Idas relvad. Jälle on peamised ohvrid naised ja lapsed, kellest tuhanded on vigastatud ja sajad hukkunud. Jälle kordub ajalugu kogu oma õuduses Euroopa lävepakul. Samas leiame, et hoolimata algatustest ei panusta Euroopa piisavalt tõhusalt sellesse tõsisesse konflikti, kuigi see leiab aset Euroopa otseses mõjualas. Suurel avalikkuse enamikul on sellest raske aru saada ning nad keelduvad üha rohkem aktsepteerimast sellist võimetust.

Volinik, me peame energiliselt ja autoriteetselt võtma üle juhirolli, et jõuda rahuni. Vahemere Liit peab mängima olulist rolli, nagu ka Euroopa-Vahemere piirkonna parlamentaarne assamblee. Sellega seoses peab Euroopa Parlament toetama Prantsuse-Egiptuse rahuplaani, mis pooldab kohest relvarahu, Iisraeli ja Gaza sektori vaheliste piiride kindlustamist, piiripunkide taasavamist ning eelkõige Gazalt blokaadi kaotamist.

Peame nõudma ka ÜRO resolutsiooni kohest kohaldamist. Pärast esimest etappi peame minema kaugemale ning tegema ettepaneku sõjalise jõu rajamise kohta, mis poleks rahvusvaheline, vaid Euro-Vahemere-äärne. See samm, millega pandaks alus veendunud poliitilisele tahtele, et jõuda „Euroopa rahuni“, oleks tegu, mida kõik Vahemere-äärse piirkonna rahvad on nii kaua oodanud.

Juhin täna teie tähelepanu ka uuele olukorrale. Lähis-Ida konfliktiga seoses siseneme tasapisi väga ohtlikule territooriumile, milleks on tsivilisatsioonide kokkupõrge. Tõesti, Iisraeli-Palestiina konflikti algusest saati on Araabia avalik arvamus jõuliselt esil olnud. Täna on see moslemite avalik arvamus, mis ulatub palju kaugemale Araabia riikide geograafiast. See vihjab konflikti olemuse radikaalsele muutusele. Euroopal on ajalooline kohustus kiiresti kindlustada tsivilisatsioonidevahelist dialoogi.

Véronique De Keyser (PSE). – (FR) Härra president, olen siinsel täiskogul nii palju kordi sõna võtnud, ütlemaks, et peaksime haarama kinni igast võimalusest rahule, ükskõik kui haprast, ning et kõigest hoolimata peaksime rääkima Hamasiga, sest nad võitsid valimised, et ma enam ei soovi nende teemade juurde tagasi pöörduda.

Mind on vallanud kurbus ja viha ja kuigi ma ei soovi täna lasta enda üle võimust võtta emotsioonidel selle veresauna valguses, selle sõjapropaganda valguses, mida ma enda ümber kuulen, selle segaduse valguses ning samuti selle viha ja antisemitismi uue laine valguses, mis hakkab üle meie tänavate lainetama, on mul öelda ainult mõni sõna: Euroopa peab minema tagasi põhiküsimuste juurde ning minu jaoks on need ilmsed faktid, kuid vahel on neid hea välja tuua.

Esiteks, palestiinlase elu on võrdväärne iisraellase eluga, kuid mitte ainult tema elu, vaid ka tema tuleviku ja vabadusega. Teiseks, rahvusvahelist õigust tuleb austada ning rahvusvaheline õigus tähendab ka kohest relvarahu. Ent on ka ÜRO resolutsioonid ja Genfi konventsioonid. Asjaolud on tegelikult nii, et see piirkond on täna saanud õigusetuks piirkonnas, kus kõik on näiliselt lubatud ning kus elanikkonda hoitakse pantvangis. Kolmandaks, õigust tuleb mõista kõikide nende kuritegude üle, hoolimata nende iseloomust või nende täideviimise kohast. Turvalisust ei saa mitte kunagi olla rahuta või rahu õiglusetu. Üleminekuaja õigus on olemas ja see on selleks perioodiks ette nähtud ning kui seda ei kohaldata, jätkub viha levik. Viimaste päevade jooksul oleme loonud vihkamise jõu, mis on ohtlikum kui pommid. Euroopa peab jõustama oma partnerluslepete tingimuste kohaldamise, sh oma inimõiguste austamise assotsiatsioonileppe lõike 2. See

on nende lepete kohustus, millest ta ei saa ennast vabastada. Lõpuks, Iisrael pole erijuhtum. Riigina on tal kohustused ning teda ei saa panna samale pulgale Hamasiga. Rahvusvahelise õiguse korral pole sellist asja nagu „vangist vabanemise” kaart.

Pühapäeval jätsime endast Gazasse maha elanikkonna, kes oli jäänud lõksu, vangistatuna pommide alla getosse, ja sadu tuhandeid lapsi, kelle tulevik on täna meie kätes ning me saime Gazast välja ainult seetõttu, et oleme eurooplased. Rafah'st lahkuvad ainult need palestiinlased, kes pannakse kiirabiautosse, jalad ees, sest nad on hukkunud või kuna nad on vigastatud.

Euroopa ei jää enam Euroopaks ning mitte ükski kodanik ei tunnista ennast eurooplasena, kui me unustame need põhitõed.

(Aplaus)

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Härra president, volinik. Ma alustan sellega, et kordan härra Cohn-Benditi sõnu. Ahastus hoiab meid täna oma võimuses. See sõda on tragöödia. Surma ja kannatuste kujutised, mis on nüüdseks meie ekraanidel juba kolm nädalat pidevalt jooksnud, on väljakannatamatud, nagu, kiire vahemärkusena, kõik sõja kujutised, kõik konfliktid, sh need, millest on kordades vähem räägitud, kui üldse, nagu näiteks Kongo, Darfur, Zimbabwe ja enne neid Tšetšeenia; need õudused, mis leidsid aset keset kurdistavat meediat, ning siinkohal rõhutan, poliitilist vaikust.

Olen juba mitmel korral siin täiskogul rõhutanud seika, et minu mõningate kaasliikmete nõrdimus sõltub asjaoludest. Ometi, nagu proua Morgantini on mitmel korral maininud, ei saa inimeste surma üle arvet pidada. Pole olemas kannatuste hierarhiat. Iga ohver, olgu ta siis mees, naine või laps, ükskõik kummalt poolt, on üks ohver liiga palju.

Seega, mida peaksime tegema nüüd, tagamaks, et meie arutelu täna pole see, mida meie arutelud sageli on – mõneti mõttetu, kasutu vastandumine? Üksteise pihta solvangute pildumise jätkamine erinevate osapoolte ajalooliste kohustuste teemal tundub mulle olevat suurepärane näide sellisest kasutusest.

Sain sõna arutelu lõpupoole, nii et kõik argumentid on juba kuulnud. Küsimuse alla võib seada Iisraeli kriisi ja vasturünnaku ulatuse, kuid mitte mingil juhul Iisraeli julgeolekuõiguse. Millised meie Lääne valitsustest nõustuks tegevuseta vaatama, kuidas tuhanded raketid langevad kaela nende kodanikele? Küsimuses peitub vastus.

Kõige olulisem nõudmine läbiarutletud relvalahenduse järele, loomulikult humanitaarabi kohaletoimetamise garantiiga ning tunnelite abil relvade varustamise lõpetamisega, mis on täna tõeline probleem, on kindlasti tuleviku eesmärk. Rahu põhitõed on kõigile teada: need määrati kindlaks juba Tabas, Camp Davidis ja Annapolises. Proua Ferrero-Waldner tõi selle ka välja. Enamik osi, kuigi mitte loomulikult kõik, on laual ning vaja on mõlema poole ohverdusi. Ja rääkides ohverdustest, nõustun härra Schulziga, keda pole praegu saalis. Küsimus pole mitte selles, kas Hamasiga dialoogi peetakse, vaid selles, kuidas seda peetakse ning millistel tingimustel.

Enamik minu kaasliikmetest ületasid oma kõneaja 50 sekundi võrra, seega lubage mul lõpetada, härra president.

Vastuse andis Yasser Arafat 1989. aasta mais, kui ta kuulutas oma vabadust hävitava ja hukatusliku harta tühisteks ja kehtetuks. Seejuures on need sõnad saanud osaks Palestiina sõnavarast. Palestiina sisene leppimine, eelkõige, on saavutatav sellise hinna eest ning meie roll Euroopa Liiduna on tuua vastased Palestiina ja Iisrael, kuid ka nende araabldest naabrid Egiptus ja Jordaania kokku partneritena kestvas rahuleppes.

(Aplaus)

Feleknas Uca (GUE/NGL). – (DE) Härra president, pühapäeval 11. jaanuaril külastasime Gaza sektori piirilinna Rafah'd, mis on täiesti ära lõigatud. See tähendab, et tsiviilelanikel pole võimalust põgeneda Iisraeli armee igapäevaste rünnakute eest. Kui seda pole näinud oma silmaga, siis on võimatu ette kujutada, kui palju Gaza inimesed kannatavad ning kui kiiresti on vaja jõuda konflikti rahumeelse, püsiva lahenduseni. Olime kõik isiklikul tasandil väga šokeeritud Palestiina rahva kannatuste ning ka hävituse ulatusest.

Seetõttu kordan nii karmilt kui võimalik, et Iisraeli pommitused peavad kohe lõppema ning ka Hamasi raketirünnakud Iisraeli ning relvade smugeldamine Egiptusest Gaza sektorisse tuleb samuti peatada. Lisaks tuleb viivitamatult avada piirid, et lubada alasse abisaadetised, mis on valmis ja ootavad tsiviilelanike kätte

jõudmist. Nägime piiril ka arste, kes olid valmis alasse reisima, et abi pakkuda, kuid nad ei saanud, sest piir oli suletud. Seetõttu kordan jälle oma üleskutset avada piirid, et oleks võimalik anda abi.

Vladimír Železný (IND/DEM). – (CS) Härra president, kes ei tunneks ahastust, nähes lapsi hukkumas raketi tõttu? See on kohutav tunne, kuid sellega ei tohiks õigustada silmakirjalikkust. Millised Euroopa riigid näitaks üles sama palju kannatust kui Iisrael ning taluks aastaid rohkem kui 7 000 raketirünnakut, mis igal hetkel ohustavad rohkem kui ühe miljoni tsiviilisiku elusid?

Ometi pole Gaza elanikud lihtsalt süüitud ohvrid. Nad valisid entusiastlikult, teadlikult, vabalt ja demokraatlikult Hamasi ja tema asutamisharta. Kui nad rääkisid vabastamisest, siis ei pidanud nad silmas Gaza vabastamist, mis on juba vaba, vaid Tel Avivi ja Haifa vabastamist juutidelt ning Iisraeli riigi hävitamisest. Igauks, kes valib kurjategijaid, peab loogika kohaselt nende saatust jagama. Eriti kui need kurjategijad peituvad naiste seelikute ja laste taha, nagu nad peidaksid ennast pantvangide taha, kui nad tulistavad rakette koolidest ja muudavad mošeesid tohututeks relvaladudeks. Mäletan Dresdeni pommitamist 1944. aastal, kuid Suurbritannia lennuk tegi linna maatas ja tappis 92 000 tsiviilisikut, peamiselt naisi ja lapsi. Silmakirjalik pahameel puudus. Sakslased valisid Hitleri vabatahtlikult ning jagasid tema saatust. Gaza elanikud teadsid samuti, keda nad valivad ning miks.

Samaaegselt jõudis märkimisväärne osa ELi Gaza jaoks mõeldud rahadest Hamasi kätte. Võib-olla olid asjalood nii, et täis kõhtudega ja hästi varustatud Gaza elanikud võisid pühendada kogu oma tähelepanu tunnelite kaevamisele, et smugeldada üha letaalsemaid relvi, mida kasutada Iisraeli tsiviilisikute vastu. Proportsionaalne tõepoolest!

Gunnar Hökmark (PPE-DE). – (SV) Härra president, tänast arutelu iseloomustavad kaks olulist aspekti. Esimene on see, et ülekaalukalt suur enamus parlamendist soovib esile kutsuda kiiret relvarahu. Teine on see, et ülekaalukas toetus on kõikidele osapooltele esitatavale nõudmisele, et nad aktsepteeriks Iisraeli õigust eksisteerida rahumeelsete piiride vahel. See on lähtepunkt, mis on oluline Euroopa Liidule. See on oluline, sest Gazas toimuv, millele oleme tunnistanud, on tragöödia. Iga kaotatud elu on tragöödia, hoolimata sellest, kummal poolel piiri need elud on. Ärgem mõelgem, et see tragöödia oleks vähemolulisem, kui neil, kes tapavad tahtlikult tsiviilelanikke, õnnestuks raketite abil jõuda veelgi kaugemale tsiviilelanike hulka.

See on ka tragöödia ka seetõttu, et see loob takistusi Palestiina riigi realiseerimisele ning seeläbi ka rahumeelsele lahendusele. See on ka tragöödia, mis leiab aset rahvusvahelise üldsuse seas, sest see, mis toimub praegu, pole juhtunud üleöö, vaid on pika aja jooksul tekkinud taasrelvastumise, relvade smugeldamise ja raketitule käigus.

Meie jaoks on oluline aru saada, et see pole tragöödia, mis rajaneb juutide ja palestiinlaste vahelisel konfliktil. Ma olen vastu igaihele, kes üritab demoniseerida rahvust. Kui kuulsin, kuidas härra Davies proovis veeretada süüd ühe rahvuse kaela, siis kuulsin tooni, mida minu arvates ei peaks parlamendis kuulma. See pole konflikt palestiinlaste ja juutide vahel ja see pole konflikt Iisraeli ja Palestiina omavalitsuse vahel, vaid see on konflikt piirkonna äärmuslaste ja mõõdukate jõudude vahel. Toetagem mõõdukaid jõude, tehes selgeks igaihele, kes praktiseerib vihkamist ja soovib kaotada Iisraeli riiki, et neid ei saada edu. Kui Euroopa edastab sellise sõnumi, siis toetame ka mõõdukaid jõude ning rajame paremat vundamenti rahule.

Marek Siwiec (PSE). – (PL) Härra president, kõnetan neid, kes on siin täiskogul pannud plahvatama oma pettuste ja demagoogia laengud. See on üks mitmetest sõdadest ning kõikidel on oma sarnasused, kuid ka erinevused. Täna arutluse all olev konflikt on asümmeetriline konflikt.

Kolm aastat pommitati Iisraeli kodukootud raketitega ning mitte ühtegi laitust ei lausunud siit täiskogust neile, kes neid tulistasid. Täna mõistame Iisraeli hukka. Iisraeli on lihtne hukka mõista, sest ta on ÜRO liige. Tal on midagi, mida hukka mõista. Tal on ametkond. On olemas valitsus, keda saab hukka mõista ja laita. Vastaspoolel on terroristlik organisatsioon, kelle tõeline identiteet pole teada. Organisatsioon, mis mängib süütute inimeste eludega, tegutsedes nende selja taga. Teine asümmeetriline element on asjaolu, et me loeme palestiinlasi, kes hukkusid dramaatiliselt, kui neid kasutati inimkilpidena, ent ei võta arvesse hukkunud iisraellasi või tuhandeid iisraellasi, kes elavad ohus, sest verevalamist ei saa kompenseerida verevalamisega. Kuid halvim asi siin täiskogul on asümmeetria sõnade ja tegude vahel. Meil on väga lihtne rääkida, kuid väga raske tõhusalt tegutseda. Ilma rahvusvahelise kohaloluta see konflikt ei lahene kunagi.

Lõpuks kõnetan neid, kes protestivad Iisraeli ebaproportsionaalse tegevuse vastu. Daamid ja härrad, kas sooviksite, et terroristlik organisatsioon tulistaks 7 000 raketti Iisraelist Gazasse? Kas see oleks proportsionaalne? Sest tegemist on ebaproportsionaalse konfliktiga, kus seadus ei kehti ning me peame

sellega lihtsalt harjuma, sest vastasel juhul käime ringiratast ning kasutame sõnu, millel pole reaalsuse tuge. Televisori ees, sooja tule kõrval lausunud arvamused on konflikti tõe seisukohast ebapiisavad.

President. – Daamid ja härrad, pean tõesti teid nüüd paluma jääda oma kõneaja piiridesse. Ma pole kunagi kõnelejat katkestanud, isegi siis, kui ta ületab oma kõneaja, kuid härra Schwarzenberg juba pühendab meile rohkem oma aega, kui algselt eeldasime. Mulle öeldi, et ta peab lahkuma hiljemalt 17.20. Palun, et hoiaksite mees kellaega, mida soovisite. Kindralina näitab härra Morillon head eeskujut.

Philippe Morillon (ALDE). – (FR) Härra president, kestva rahu saavutamine Gazas saab olema võimalik ainult siis, kui ÜRO järelevalve all saadetakse sinna rahvusvaheline sekkumisvägi. Esimest korda tundub, et Iisrael on nõustumas selle lahendusega, mida palestiinlased on korduvalt nõudnud. Ma ei tea, millal see vägi oleks suuteline sekkuma. Sekkumine pole võimalik enne kokkuleppe saavutamist konflikti osapoolte vahel, kuid me loodame, et see leiab aset nii kiiresti kui võimalik. Ühte tean aga kindlalt, et selle missiooni läbiviijad peavad jääma täiesti erapooletuks. Arvan, et Euroopa Liit oleks kõige paremas positsioonis tegevust alustama, ja miks mitte, härra Pöttering, teha seda Vahemere Liidu raames.

See oleks kõige parem positsioon tegevuse alustamiseks, sest õigesti või ekslikult on ameeriklased asunud toetama iisraellasi ning araablased palestiinlasi. Nõukogu ametisolev eesistuja, kas te ei arva, et me peaksime ennast selleks ette valmistama?

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). – Härra president, pikaajaline konflikt ja okupatsioon põhjustab viha, raevu ja pettumust õigusaasutuste tõhususe aadressil, põhjustades tõsise tegurina midagi, mida kutsume „Hamasi efektiks“. Iisraeli olemasolu eitamine araablase, islamistide ja Hamasi poolt on vastuvõetamatu, aga seda on ka laste kasutamine inimkilpidena. Samuti ei tohiks olla pidevat hirmu, millega Iisraeli lapsed peavad elama.

Küsimus on selles, kas selle agressiooni nõiarõngaga seoses suudavad praegused Iisraeli võimud õppust võtta kuue aasta pikkusest ala ajaloost ning rakendada skalpellilaadset strateegiat kahe riigi suhtes. Tean, et nad kardavad ohtu agressiivse ja ettearvamatu naabri suunal, kes pommitab neid raketidega, kuid selles küsimuses võiks rahvusvaheline üldsus, sh EL, abi pakkuda.

Kas selline riskantne lahendus on täna Iisraelile vastuvõetav? Kuid kas on olemas teistsugune lahendus? Kui on, siis öelge mulle. Oodata Hamasi loomulikkust kadumist või pommitada neid päevavalgele tundub naivne ning seega on Iisraelil vaja rohkem julgust. Lääne jõud ei loonud kahte riiki 1948. aastal, kuid nad peaksid seda tegema praegu. Põhiline vastutus ei hääbu. Olgem selle strateegiaga julgemad.

Jelko Kacin (ALDE). – (SL) Iisraeli riik on käskinud Iisraeli armeel Hamas Gazas hävitada. Ometi likvideerib Iisraeli armee Hamasi Gaza palestiinlaste tapmisega. Üks kolmandik hukkunutest on lapsed ja pooled kõikidest hukkunutest on naised ja lapsed, kuigi nad pole Hamasi liikmed.

Sõjaväelise vägivalda ulatus on tohtu ning ebaproportsionaalne. Ja kuidas on võimalik jõuda relvarahuni, kui kumbki pool ei tunnista teise poole legitiimsust? Vaenlasesse tuleb suhtuda mitte kui rünnaku ja hävitamise objekti, vaid kui subjekti, partnerisse, kellega relvarahu on võimalik ning kes vastutab tulevikus rahu tagamise eest. Iisrael peab tunnistama Hamasi ja alustama nendega dialoogi ning vastupidi, Hamas peab tunnistama Iisraeli. Teist võimalust pole. Igasugune rahu on parem kui verine konflikt.

Sõjaväeline vägivald peab kohe taanduma ja prioriteediks peab saama poliitiline lahendus. Ometi püüab härra Ehud Olmert, Iisraeli peaminister, endiselt kasvatada oma määrdunud mainet, mitte lubades relvarahu kehtestada.

Jana Hybášková (PPE-DE). – (CS) Härra president, volinik. Lubage, et õnnitlen teid ühisläbirääkimiste, eesistujakolmiku läbirääkimiste, tulemuste puhul Iisraelis. Vastupidiselt ajakirjandusele teame meie, et teie missioon viis Iisraeli nii kaugele, et nad olid nõus arutama humanitaarkoridoride avamise ja päevase relvarahu üle. Arvan, et see on esimene kord, kui iisraellased on aktsepteerinud Euroopa olulise partnerina ning Tšehhi eesistujariigina tähtsa esindajana.

Hoolimata tohtust survest vasakult poolt, kiitis Euroopa Parlament eile heaks ebatavalise resolutsiooni. Isegi selliste äärmuslike asjaolude korral on see tasakaalustatud resolutsioon, mida saab toetada ka paremalt ning mis ei ole lihtsalt vasaku poole brošüür või poliitiline võit. Oleme vältinud lisamast ükskõik kui tähenduslikku võrdumärki eksisteeriva riigi ja terroristliku rühmituse vahele. Iisraeli riigi olemasolu tunnustamine, vägivaldast keeldumine ning Hamasi lisamine PLO lepingutesse jäävad tähtsaimateks eesmärkideks, nagu ka nõue sõlmida kestav vaherahu nii kiiresti kui võimalik.

Samas ei paku me lisaväärtust. Kolm juhtivat Iisraeli esindajat, Barak, Livni ja Olmert, tülitsevad praegu tingimuste ja tagatiste üle, mille alusel nad on nõus kehtestama relvarahu. Egiptusel on selgelt tähtis roll ning see tähendab tunnelite kontrollimise ja smugeldamise järelevalve garantiid, mis oleks Egiptusele vastuvõetav. Millega nõukogu praegu tegeleb? Kuidas edenevad läbirääkimised egiptlastega tehniliste missioonide, rahvusvahelise järelevalve, tehnilise vaatluse ja Rafah's avatava ELi piirihaldamise abimissiooni osas? Mida saavad täna õhtul Egiptuse suursaadikuga kohtuvad parlamendiliikmed nõuda Egiptuselt või vastupidi, kuidas saame kaasa aidata läbirääkimistel Egiptusega?

Libor Rouček (PSE). – (CS) Daamid ja härrad, kutsun üles nõukogu ja komisjoni suurendama survet mõlemale konfliktile osapooltele, et lõppeks jätkuv vägivald. Meil on siin Julgeolekunõukogu resolutsioon 1860 ning peame selle sätteid järgima. Vaja on kasutusele võtta ettevaatusabinõud, mis tagaks pikaajalise relvarahu ning võimaldaks humanitaarkoridori avamist. Korduvalt on siin juba öeldud, et Iisraeli-Palestiina konfliktile puudub sõjaline lahendus. Kestva rahuni jõuab ainult poliitiliste läbirääkimiste tulemusena. Siinkohal peab Euroopa Liit koostöös Ameerika Ühendriikide uue valitsuse ja Araabia Riikide Liigaga võtma varasema rolliga võrreldes palju esileulatuvama poliitilise rolli. Kaua kestnud konflikt tuleb lõpetada lähtuvalt poliitilisest kokkuleppest, mis põhineb kahe riigi lahendusel, võimaldades iisraellastel ja palestiinlastel elada koos rahu, turvalisest, rahvusvaheliselt tunnustatud piiridest ümbritsetuna, pürgides üles ehitama piirkondliku turvalisuse rahumeelset süsteemi kogu Lähis-Idas.

Ioannis Kasoulides (PPE-DE). - Härra president, Me arutleme jälle ühe humanitaartragöödia üle meie endi naabruskonnas – minu riigi kõrval –, mille on põhjustanud meie kaks Vahemere partnerit. Kahjuks pole palestiinlased veel seda aktsepteerinud, et enesetapjate pommid või Kassami raketid ei vii kunagi nende maa okupatsioonist vabastamiseni. Iisrael ei mõista, et selline laiaulatuslik sõjaline reaktsioon julgustab uute enesetapjate pommipaniijate tekkimist ning põhjustab uute Kassamite tulistamist esimesel võimalusel.

Kuidas jääb süütute tsiviilisikutega, mittevõitlejatega, naiste ja lastega? Mitte keegi ei hooli neist. Mitte keegi ei hooli hukkunud, sandistatud, põlenud või traumeeritud sadadest Iisraeli ja Palestiina lastest. Meie, oma mugavate telerite ees, tunneme neid vaadates iiveldust. Kuidas jääb nendega, kes on kohapeal?

Mida me saame ära teha? Tavalisest süüdistamisest pole tsiviilisikutel kasu. Kõnede võtmine ja resolutsioonide koostamine ei aita tsiviilisikuid. Kuidas saame sõnadelt liikuda tegudele? Aeg on küps alustamiseks läbirääkimisi huvitatud osapooltega, moodustamaks rahvusvahelist väge, nagu soovitasid teised kolleegid, mis läheks Gazasse koos Araabia riikide spetsialistidest koosneva politseiüksusega, et koolitada ja aidata Palestiina omavalitsuse politseijõududel suure ÜRO mandaadi alusel kehtestada seadust ja korda ning samuti peaks rahvusvahelise väega seoses sinna minema Euroopa sõjaline jõud, mis tagaks lõpu raketite tulistamisele ja relvade smugeldamisele ning teeks võimalikuks piiripunktide avamise. Me ei saa enam jätta tsiviilisikute saatust vastanduvate osapoolte kätte.

Giulietto Chiesa (PSE). - (IT) Härra president, daamid ja härrad. Kuulus itaallasest antifasist Piero Gobetti lausus, et kui tõde kuulub ainult ühele osapooltele, siis on saalomoniliku seisukoha võtmine täiesti kallutatud. Gazaga on praegu selline olukord. Loodan, et parlament suudab välja öelda vajaminevad sõnad, et Iisrael peatada. Kui nii ei käituta, siis on see häbiväärne käitumine ajalooliselt, palestiinlaste silmis, Euroopa avaliku arvamuse silmis ja ka Araabia avaliku arvamuse silmis.

Iisrael pommitab ja hävitab getot. Hävitatute poegadest on saanud hävitajad. Selleks puuduvad ettekäanded ning ebapiisav on ka väide, et Iisraelil on õigus oma julgeolekule. Igaüks, kui ta soovib, näeb, et mitte keegi pole täna suuteline Iisraeli julgeolekut või eksistentsi ohustama. Seda on selgesti näha jõudude ebavõrdsusest kohapeal. Seda on selgesti näha hukkunute ja haavatute arvust. Seda on selgesti näha toest, mida Lääs jätkuvalt heldekäeliselt Iisraelile jagab. Selle veresauna ainuke eesmärk on takistada Palestiina riigi loomist. Sellisel viisil rahu hävitatakse ja seetõttu peame Iisraeli peatama.

Stefano Zappalà (PPE-DE). – (IT) Härra president, daamid ja härrad. Täna nõukogu ametisolevat eesistujat ja Tšehhi välisministrit, et nad on veel meiega. Me pole siin saalis harjunud nii mõjuka kohalolekuga, mida esindab täna eesistujariigina Tšehhi.

Arvan, et proua Muscardinil on õigus. Soovitan nendel, kes ei tea, milline on olukord seal piirkonnas ning kes peavad olema suutelised väljendama täpseid seisukohti, minna ja vaadata, milline on olukord kohapeal, külastades kohta kas turistina või muudel eesmärkidel. Mõned meist on Palestiinas käinud erinevatel asjaoludel, kas vaatlejatena Abu Mazeni valimistel või teistel valimistel ning arvan, et ainult oma silmaga nägemine annab olukorrast täpse ülevaate.

Usun, et kõikide nende sündmuste vältel, mis pole ainult hiljutised, vaid ulatuvad kümnete aastate taha, oleme ainukesed kaotajad olnud meie Lääne maailmas, sest me pole kunagi tõsiselt antud probleemiga tegelema ja kunagi püüdnud seda lahendada. Näeme seda jätkuvalt probleemina kahe vastanduva osapoole vahel.

Olen käinud Palestiinas mitmeid kordi ning olen käinud ka Iisraelis mitmeid kordi, nii et olen olukorraga kursis, mitte täiuslikult, kuid piisavalt ning arvan, et tegelikult pole konfliktis mitte kaks, vaid kolm osapoolt. Antud spetsiifilisel juhul on probleemiga seotud terroristid ja Iisraeli riik ning Palestiina inimesed on kahe osapoole vahele jäänud ohvrid. Hamas ei esinda Palestiina elanikkonda. Võib-olla esindavad nad osa, kuid kindlasti mitte tervet Palestiina elanikkonda.

Mul on film, mis on arvatavasti olnud paljudel liikmetel. Filmis näidatakse kõiki Iisraeli ohvreid, sh lapsi ja inimesi igas vanuses, kes on kannatanud rakettide tõttu, mida Hamas on tulistanud ja siiani tulistab. Mitte kogemata pole tekkinud suured erimeelsused Gaza sektori ja Läänekalda vahel.

See pöördumine on suunatud teile, nõukogu ametisolev eesistuja, ning meie suurepärasele volinikule, kes esindab Euroopat. Arvan, et peaksime olukorraga korralikult tegelema. Arvan, et täna on kõige olulisem toetada Abu Mazeni seisukohta. Ta on antud olukorras kõige vähem silmapaistev isik, koos palestiinlastega, kellel pole antud sündmuses mitte mingisugust väärtust. Arvan, et tõelised kaotajad oleme me kõik.

Maria-Eleni Koppa (PSE). - (EL) Härra president, Euroopa avalik arvamus nõuab liidult ainult üht: lõpetada Palestiina elanike veresaun. Peame hukka mõistma valimatu vägivalda, sõltumata tema päritolust, kuid peame järjepidevalt tunnustama, et Iisraeli reaktsioon riigi terrorismile on tohutu. Asümmeetrilist kättemaksu, igasuguse rahvusvahelise ja humanitaarõiguse jultunud eiramist Iisraeli poolt ei ole võimalik taluda.

Vastuvõetamatu on valgete fosforpommide ja katsetusjärgus olevate relvade kasutamine tsiviilelanike vastu ning süütute naiste ja laste sihikule võtmine on ebainimlik. Kui see juhtuks Aafrikas või mõnes teises maailma osas, oleks meie reaktsioon kiire ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon siduv. Kuid Iisraeli puhul piirame ennast seisukohtade avaldamise ja kasutu aruteluga.

Arvan, et peaksime kasutama kõiki poliitilisi tööriistu, sh assotsiatsioonilepingut, et veenda Iisraeli peatama ebaseaduslik vägivald Palestiina elanike suhtes ning lõpetama humanitaarabile juurdepääsu keelamise.

Me ei saa jääda kõrvalseisjateks, sest nii oleme kaasosalised veresaunas. Ainuke lahendus on kohene relvarahu ning humanitaarkoridoride avamine Gazasse ja dialoogide käivitamine kõikide osapooltega.

Struan Stevenson (PPE-DE). – Härra president, viimase kahe nädala koletud sündmused Gazas on põhjustanud Iisraeli hukkamõistu rahvusvahelise üldsuse poolt. Oleme tunnustajad sellele, kuidas täna selle arutelu käigus on kolleegid rivistunud üles, et näha, kes suudaks väljendada kõige suuremat meelepaha Iisraeli riigi suhtes.

Seevastu ühe Lähis-Ida riigi jaoks oli see täpselt selline tulemus, mida ta oli soovinud. Iraan on aastaid varustanud Hamasi rakettide, laskemoona ja muu kõrgetasemelise relvastusega. Ta on Hamasi võitlejatele eraldanud raha ja pakkunud neile treeninguvõimalusi. Tema eesmärk oli ässitada Iisraeli alustama maismaasõda ning verine tulemus, koos võikate fotodega hukkunud lastest televiisori ekraanidel ning ajalehtedes üle maailma, on parim võimalik värbamisreklami fundamentalistlikule islamile ning Iraani mullade visioonile, üleilmse islamistliku liikumise jaoks, mis on ühendatud Lääne vastu.

Teherani fašistlik režiim on peamine Lähis-Ida sõja ja terrorismi toetaja ning traagiline tulemus on täpselt see, mida Teheran tahtis. See hajutab Iraanis kodust tähelepanu majanduskriisilt, mille põhjustas nafta hinna kokkukukkumine ning see hajutab rahvusvahelist tähelepanu mullade kiiretest tuumarelvade valmistamise püüdlustelt. Iraani välispoliitika eesmärk on saada juhtivaks piirkondlikuks võimuks Lähis-Idas. Ta tahab ühendada islami maailma, allutades selle oma karmile ja häirivale visioonile totalitaarsest islami vennaskonnast, kus inimõigusi, naiste õigusi ja sõnavabadust ei eksisteeri ning kahjuks pole Lääs teinud midagi, et astuda vastu Iraani agressioonile või seda paljastada. Seistes silmitsi kasvava tõendusmaterjalide mahuga terrorismi toetamise kohta mullade poolt, on Lääs ületanud igasugused piirid, et Teherani lepitada, nõustades isegi nende peamise tingimusega muuta kahjutuks Iraani peamine opositsiooniliikumine, Iraani rahva mudžahidlik organisatsioon, lisades selle ELi terroristlike organisatsioonide nimekirja. See peab lõppema.

Richard Howitt (PSE). – Härra president, esiteks saagem selgust selles, et see parlament toetab täna ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1860. Seda tuleks viivitamata kohaldada. Olles üks nendest parlamendiliikmetest, kes on Gazas blokaadi ajal viibinud, võin väita, et relvarahust ja taandumisest ei piisa.

Loomulikult soovime rakettide tulistamise ja terroristide manöövrite lõppemist, kuid peame hoolitsema relvarahu sõlmimise ja blokaadi kaotamise eest, et Gaza elanikud saaksid hakata oma elu elama.

See teema on seotud austusega rahvusvahelise humanitaarõiguse vastu. Human Rights Watch ja Islamic Relief ütlesid mulle, et kolme tunni pikkune igapäevane paus on lihtsalt murettekitavalt ebapiisav, et sisse pääseda ja abi laiali jagada. Tegemist on proportsionaalsuse küsimusega. Save the Children ütleb, et 139 lapse tapmist, alates konflikti algusest ning 1 271 vigastamist ei saa õigustada enesekaitsega.

Iisrael on praegu suhete süvendamise läbirääkimised nendel põhjustel „peatanud”. Nii peaks ka olema.

Michael Gahler (PPE-DE). – (DE) Härra president, esiteks vajame kohest ja lõplikku relvarahu mõlemalt poolt. Selles küsimuses on lai konsensus siin täiskogus. Hiljem aga ei saa me, EL ja rahvusvaheline üldsus, jätta Gaza sektori elanike saatust ainult Hamasi ja Iisraeli kätte.

Hamasi jaoks pole Gaza elanike huvid tähtsad, sest nad teadsid väga hästi, et Iisrael reageerib pidevatele raketirünnakutele ning ainut mitte valimiskampaaniate ajal. Eelmisel aastal Gazas läbiviidud küsitlustest ilmneb, et poliitiline toetus Hamasile väheneb Fatah' kasuks. Tundub, et Hamas arvestab küüniliselt uue poliitilise toetuse kasvuga, kui Palestiina ohvrite arv on suur, sest toetus tuleneb ohvritega solidaarsustundest.

Iisrael peab aga peaaegu eranditult silmas oma kodanike huve ning seega on rahvusvaheline kriitika suunatud peamiselt Iisraeli sõjalise operatsiooni ulatusele ning riigi leppimisele suure tsiviilisikute hukkamisarvuga.

Seetõttu ei peaks meie, eurooplased, lõpetama arutelusid edasise relvarahu sõlmimise ja infrastruktuuri parandamise finantseerimise teemadel. Näen juba vaimusilmas voliniku kirjalikku muutmissetepanekut: Olen kindel, et kavand on juba lõpetatud ning valmis saatmiseks eelarvekomisjonile.

Samuti ei piisa järelevalvest selle üle, kas Egiptus sulgeb Gaza sektoriga piirneval piiril tunnelisüsteemi, et peatada relvade smugeldamine. Kutsun üles kogu nelikut, sh tugevat araabia kohalolu, koostama ühist kokkulepet, saatmaks Gaza, Iisraeli ja Egiptuse elanike huvides vägesid koos kindla rahuvalvemandaadiga Gaza sektorisse ja ümbritsevasse piirkonda. Samaaegselt tuleb rahuprotsessi ennast kiirendada. Vastasel juhul kardan, et oleme tunnistajaks samasugustele intsidentidele, mida oleme näinud Gazas, isegi veel suurema sagedusega ning ei palestiinlased ega iisraellased pole seda ära teeninud.

Miguel Angel Martínez Martínez (PSE). – (ES) Härra president, Euroopa Parlamendi sotsialistide fraktsiooni hispaanlastest liikmed jälgivad olukorda Gaza sektoris õuduse, valu ja häbiga, kuid samas on neil kohustus kaitsta rahu, kaitsta neid, kes kõige rohkem kannatavad, ja säilitada väärikus ning lootus.

Meie õudus on korduvad pildid mõrvatud lastest ja murest murtud naistest lõputustes kannatustes pärast nüüdseks getoks muutunud Gaza sektori pommitamist. Picasso kujutas seda sama õudust „Guernica” nimelisel maalil meie Guernicast, mille Gordoni leegioni jünkrud seitse aastakümnet tagasi maatas tegid.

Me südames on valu nii paljude ohvrite kohutavate kannatuste pärast. Me tunneme häbi kõigi – meie riikide, Euroopa Liidu ja rahvusvahelise üldsuse suutmatuse pärast hoida ära esiteks kuritegelikku agressiooni, mida me hukka mõistame, ja teiseks seda lõpetada.

Tunneme häbi ja nõrdimust nii paljude valedel, nii suure kahemõttelisuse kui ka suure hulga tühja jutu pärast. Meil on häbi, sest teame täpselt, mis toimub ent ei tegutse vajaliku jõulisuse ega järjekindlusega. Seepärast nõuab ajalugu paljudelt kui kuriteo kaasosalistelt selgitust, vähemalt nende ebaõnnestumiste pärast.

Kuna alati on parem hilja kui mitte kunagi ja ülioluline on säilitada lootus, peab Euroopa Liit toetama julgeolekunõukogu hilinenud resolutsiooni. Julgeolekunõukogu peab tagama, et seda rangelt järgitakse, samuti nagu tuleb rangelt järgida meie assotsieerumislepingut Iisraeliga, milles sätestatakse selle peatamine sellise käitumise korral nagu see, mis praegu toimub.

Muuseas, kas Hamas vastutab ka meedia infosulu eest, mille hukkamõistmist ma pole veel kelleltki kuulnud?

Geoffrey Van Orden (PPE-DE). – Härra president, ma soovin alustada, avaldades sügavat kaastunnet kõikide süütute inimeste suhtes nii Iisraelis kui ka Gaza sektoris, kes on viimastel nädalatel ja kuudel konflikti möllamise ajal kannatanud. Peame aga hoolitsema selle eest, et meie loomulik humaansus, meie vägagi põhjendatud mure ei moonutaks meie arvamust selle olukorra tõelisest olemusest, millega meil on tegemist.

Hamas on loonud Gaza sektoris täieliku terroristide ülemvõimu: nad ei talu mingisugust vastuvaidlemist oma seisukohtadele, nad on mõrvanud palestiinlased, kes olid nende seisukohale vastu, nad on lõhestanud Palestiina omavalitsuse, nad keeldusid lõpetamast terrorirünnakud Iisraeli tsiviilelanikkonna vastu, nad

keeldusid tunnustamast Iisraeli õigust eksisteerida, nad keeldusid tunnustamast rahulepinguid, mille üle varem oli läbirääkimisi peetud. Tuletan meelde Hanan Ashrawi sõnu, mida ta lausus kolm aastat tagasi, kui ma olin Palestiina valimistel vaatlejaks. Ta nägi ette reeglite kehtestamise pimeduse jõudude poolt – ja tal oli tuline õigus!

Meid ei tohiks üllatada see, et üks Hamasi kuuluv parlamendi liige peaks uhkust tundma teatades, et surm oli palestiinlaste jaoks „tööstusharu”. Ta viitas enesetapurterroristide kasutamisele ja tsiviilisikutest inimeste tahtlikule kasutamisele võimalike sõjaliste sihtmärkide kaitsmisel. Tsiviilisikute selline kasutamine on loomulikult rahvusvahelise humanitaarõiguse otsene rikkumine.

Milliseid samme me Iisraelilt ootame, kui ta seisab silmitsi sellise tõrksa, kalgi ja vihkamisväärse vaenlasega ning tema kodanike vastu sooritatakse pidevalt terrorirünnakuid? Rahvusvaheline üldsus pööras sellele vähe tähelepanu. Kui Iisrael kasutas mittevägivaldseid meetmeid, nagu blokaadide kehtestamine või elektri väljalülitamine, siis sai ta peapesu. Nüüd, kui ta on võtnud Hamasi provokatsiooni suhtes kasutusele sõjalised meetmed, tunneb ta rahvusvahelise hukkamõistu raskust.

Kurb tõsiasi on see, et palestiinlasi on palju aastaid kohelnud metsikult need, kellel on kontroll Palestiina omavalitsuse alade üle, rahvusvaheline üldsus, kes on sallinud ekstremismi ja korruptsiooni, ning araabia maad, kes ei ole palju aastakümneid teinud midagi praktilist selleks, et nende elu või väljavaateid parandada.

Me vajame Lähis-Ida jaoks Marshalli plaani. Palestiinlased vajavad mitte üksnes rahuvalvajaid, vaid ka korralikku korruptsioonivaba tsiviiladministratsiooni. Tsiviiladministratsiooni üle tuleb kehtestada rahvusvaheline kontroll, kuid eelkõige tuleb lõigata läbi terroristide eluliin – relvad, rahastamine ja poliitiline indulgents.

ISTUNGI JUHATAJA: Alejo VIDAL-QUADRAS

Asepresident

Proinsias De Rossa (PSE). - Härra juhataja, ma võiksin nõustuda sellega, mida härra Van Orden Hamasi kohta räägib, kuid fakt on see, et mitte miski, mida ta räägib, ei õigusta tsiviilelanike pommitamist Iisraeli poolt. Põhiline mõte seisneb selles: me peame lõpetama pommitamise – ükskõik kas pommitaja on Hamas või Iisrael.

Loodan, et käesoleva aruteluga kaasnev resolutsioon saab homme täiskogul tugevalt häält, ja ma loodan, et see annab komisjonile ja nõukogule jõudu nii Iisraelile kui ka Hamasile tapmise lõpetamiseks surve avaldamisel. Alates sellest, kui Iisrael väed Gaza sektorist välja viis, on ta muutnud selle maailma suurimaks vanglaks ja viimase kolme nädala jooksul on ta muutnud selle tapamajaks, kasutades ebaseaduslikult terrori vastu terrorit, tappes tsiviilelanikest mehi, naisi ja lapsi ning kahe elujõulise riigi lahendusvõimaluse protsessi.

Euroopa ja Iisraeli suhete uuendamist ei saa toimuda seni, kui Iisrael ei osale konstruktiivsetel ja põhjapanevatel läbirääkimistel oma naabrite ja kõigi palestiinlastest valitud liikmetega, sealhulgas Hamasiga. Euroopa peaks tegema selgeks, et selle sõja mis tahes laienemisele Gaza sektoris järgneb see, et laieneb meie reageering sellele sõjale.

Kinga Gál (PPE-DE). – (HU) Härra juhataja, volinikud, nõukogu liikmed, kolleegid parlamendist, ma leian, et osapoolte käitumine Gaza sektoris on küüniline. Pean küüniliseks ja vastuvõetamatuks, et Hamas kasutab inimeste tsiviilelanikkonda – isegi lapsi. Pean küüniliseks ja ebainimlikuks Iisraeli suhtumist, mille puhul kasutatakse enesekaitse ettekäändel ebaproportsionaalseid vahendeid, tulistades massiliselt Gaza sektori elanikke ning kahjustades kõige tõsisemalt tsiviilelanikkonda, sealhulgas lapsi.

Pean küüniliseks ja valelikuks välisriikide diplomaatiat, mis püüab märkimisväärsete eranditega halva mängu juures head nägu teha ning ei suuda ometi nii paljude päevade möödudes tagada tsiviilelanikkonna või abiagentuuride kaitset ega suuda kahjuks ka lapsi kaitsta.

Ma võtan sõna laste eest, kuna mitte ükski eesmärk ei saa õigustada vahendit, mis seisneb süütute elude tarbetus lõpetamises. Me peame pidama iga lapse elu mõlemal poolel võrdse väärtusega eluks. See on oluline aksioom, mida konflikti iga osapool peab võrdselt oluliseks pidama, kui selles piirkonnas üldse kunagi tõeline rahu tekib.

Inimelu austamise, tsiviilelanike kaitse ja humanitaarabi edendamise väärtuste tunnustamine võib moodustada alustala kestva relvarahu saavutamiseks, rahu saavutamiseks Palestiinas ning Palestiina ja Iisraeli vahel.

Gay Mitchell (PPE-DE). - Härra juhataja, Hamas päästis valla terrori Iisraeli kodanike vastu ja on provotseerinud kättemaksu. Siit vaadates paistab, et mõni neist naudib uusi tsiviilelanikest märtreid – sealhulgas lapsmärtreid – ja reklaami, mis see nende eesmärgile teeb, ükskõik kui kohutav on selle mõistmine õigesti mõtlevatele inimestele.

Ma pole kunagi terrorismi toetanud ning ma ei kritiseeri ka Iisraeli, kellel on õigus rahumeelsele koosseksisteerimisele kõnealuses piirkonnas, kuid me peaksime olema juhmartid, kui me ei tunneks praegu Gaza sektoris toimuva pärast emotsionaalset pahameelt ega moraalselt häbi. Iisraeli reageering on täiesti ebaproportsionaalne ja laste surm on eriti häbiväärne.

Ma ei ole siiani uue ELi ja Iisraeli vahelise lepingu vastu olnud. Ma usun möödunud kuul siin parlamendis dalai-laama antud nõuannet, et parim viis Hiina mõjutamiseks Tiibeti küsimuses on nendega häid suhteid säilitada. Ma usun, et see kehtib ka ELi ja Iisraeli suhete puhul, kuid kuidas me saame pälvida nende tähelepanu, et väljendada seda, millist halvaksu toimuva suhtes siin tuntakse?

Võin lisada, et eile jagati nendele meie hulgast, kes käisid väliskomisjoni ja arengukomisjoni ühiskohtumisel, teatis piirkonna humanitaarvajaduste kohta. Ma nõuan tungivalt, et komisjon ja nõukogu tagaksid, et oleks valmis täiesti kõikehõlmav humanitaarabi pakett, et me saaksime sinna minna ning kannatavaid inimesi esimesel võimalusel aidata.

Karel Schwarzenberg, nõukogu esistuja. – Härra juhataja, üks asi, mida alguses mainiti, oli see, kas me peaksime Hamasiga ühendust võtma. Ma ei arva, et selleks veel aeg on. Viimastel kuudel on Hamas ikka veel kindlalt käitunud kui terroristlik organisatsioon. Nii kaua, kui Hamas niimoodi käitub, ei saa nendega Euroopa Liidu esindajad ametlikult ühendust võtta.

Vana mehena möönan, et olen elus näinud, kuidas paljud terroristlikud organisatsioonid tekivad, muutuvad rohkem või vähem vastuvõetavaks ja kuidas rahvusvaheline üldsus neid tunnustab. Olen näinud seda Aafrikas. Olen näinud seda Iirimaa. Olen näinud seda paljudes kohtades. Seda juhtub. Ent eelkõige peavad nad lõpetama tegutsemise terroristliku organisatsioonina. Siis olen ma valmis kõnelema Hamasi või ükskõik kelle teisega, kuid mitte enne, kui nad on loobunud tegutsemast terroristliku organisatsioonina.

Arvan, et seda on oluline märkida, sest Euroopa Liit ei tohi oma põhimõtetest loobuda. On olemas viise, kuidas kuulata ära, millised on nende ideed, on olemas kaudseid kontakte kõnealuse piirkonna poliitikutega, kes nendega ühenduses on, mis on oluline ja hea, kuid praegu pole veel Euroopa Liidu jaoks õige aeg Hamasiga otseste kontaktide loomiseks. Arvan, et selles suhtes peaksime olema järeleandmatud.

Teisalt peaksime kiitma väga Egiptust tema olulise rolli eest viimastel nädalatel ja päevadel, tema jõupingutuste ja vaevarikka töö eest tulevahetuse lõpetamise saavutamiseks ning võib-olla isegi püsiva relvarahu saavutamiseks protsessi lõpus koos rahuga piirkonnas. Ma tean, kui raske see küsimus on. Me suhtleme egiptlastega kogu aeg. Me teame, millist olulist tööd nad teevad ja tahaksin neid õnnitleda.

Oli küsimus selle kohta, kuidas me saaksime kõnealuses piirkonnas abi anda. Eelkõige räägivad need, kes on kohapeal, meile selgelt, mida nad vajavad. Mida me neile andma peaksime, ei ole meie otsustada. Nemad peavad meid ja Euroopa Liitu paluma. Paljud Euroopa Liidu liikmesriigid on teatanud valmisolekust abistada igal võimalikul moel – tehnilistel viisidel, nõuandjaid lähetades, mis tahes vajalikke vahendeid ette valmistades –, kuid see peab toimuma eelkõige sealsete asjaomaste riikide nõusolekul. See on esimene ülesanne, mis täita tuleb.

Ma kuulsin ühte olulist soovitusi töötada Lähis-Ida jaoks välja Marshalli plaan. Arvan, et see on väga hea mõte ja me peaksime seda järgima. See piirkond vajab tõesti selliste ideede genereerimist, mis Euroopat nii palju pärast sõda aitasid.

Proua Ferrero-Waldner ja teised mainisid, mida missiooniga saavutati. Arvan, et me saavutasime palju ja tahaksin veel kord kiita pr Ferrero-Waldnerit, kes tegi meie delegatsioonis ära põhitöö humanitaarvaldkonnas, kus see, mida oleme saavutanud, toimib veel tänagi. Kuid õelgem selgelt välja: isegi need väga keerulised läbirääkimised Lähis-Idas põhinevad kaval, mis kujundati välja juba meie delegatsiooni visiidi ajal Lähis-Itta. Põhimõtteliselt käsitleb see seda, kuidas korraldada rahu ja mis on vajalik. Meie plaan põhineb sellel, mida me tookord avastasime ja mille üle partneritega aru pidasime.

Toimus üks arutelu meie suhete uuendamise kohta Iisraeliga. Nagu te teate, oli see otsus, mille Euroopa Liidu ministrite nõukogu 2008. aasta juunis vastu võttis. Seda saab muuta vaid juhul, kui Euroopa Liidu ministrid otsustavad otsust muuta. Seda ei saa muuta isegi Euroopa Liidu väga lugupeetud esindaja sõnad Jeruusalemmas. Möönan, et praeguses olukorras oleks ennatlik arutada seda, kuidas meie suhteid Iisraeliga uuendada ja kas

lähitulevikus peaks toimuma tippkohtumine. Praegu on meil tõesti pakilisemaid ja olulisemaid küsimusi lahendada. Märgisin jälle, et kõnealuse otsuse võttis vastu ministrite nõukogu, ning kogu lugu.

Mida saaks Iisraeli peatamiseks ära teha? Olgem ausad – väga vähe. Iisrael tegutseb nii, nagu ta tegutseb, ja olles kogu elu olnud Iisraeli sõber, mida ma täna teatan ja küllaltki avameelselt, ei ole mul eriti hea meel selle üle, mis praegu toimub. Arvan, et poliitika kahjustab ühtlasi Iisraeli. See on üks asi, kuid Euroopa Liidul on väga vähe võimalusi peale väga selge ja ausa kõneluse ning meie partnerite palumise olukorrale lõpp teha. Lahenduse peavad leidma meie partnerid Lähis-Idas – Iisrael, Egiptus ja teised asjaosalised. Euroopa Liit saab seal kaasa aidata. Euroopa Liit saab aidata, pakkudes igat liiki abi juhul, kui lepitakse kokku relvarahus, et saavutada esitatud eesmärgid: salakaubaveo teede sulgemine, tunnelite sulgemine, mere valvamine jne. EL võib aidata Gaza sektorit mitmel moel – ülesehitustel või humanitaarabi andes. Euroopa Liit saab seda kõike teha, kuid kui aus olla, ei ole meil volitusi ega vahendeid käskimaks neil lõpetada. Kas parlament arvab, et me saame saata Lähis-Ida suured relvajõud, et sõdivad pooled peatada? Ei. Meil ei ole selleks võimalusi ning nii Iisrael kui ka Hamas sõltuvad muudest jõududest kui Euroopa jõud. Iisraelil on võimsad liitlased ka väljaspool Euroopat. Meie võimusel midagi saavutada on piirid. Me saame aidata, võime pakkuda häid teenuseid ja võime väga suurel määral osaleda. Selles suhtes oleme üsna palju saavutanud. Kuid ärge meie võimalusi üle hinnake.

Sajjad Karim (PPE-DE). – Härra juhataja, Iisrael väidab, et ta teostab oma õigust enesekaitsele. Sel juhul tuleb kinni pidada õiglase sõja põhimõtete, sealhulgas proportsionaalsuse põhimõtte algetest.

Asjaolu, et Iisrael seda eirab, on ilmselge, ja meil seda asjaolu ignoreerida on ilmselgelt väär. Fosfori kasutamine tsiviilelanike peal on tsivilisatsiooni nõudega kokkusobimatu.

On selge, et EL ükski seda lahendada ei suuda. Kuid on olemas ilmne suur probleem, mida kõik teavad, kuid millest ei räägita. Me vajame USA kindlameelsust. Nende pettumustvalmistav reaktsioon on olnud tasakaalustamatu ja ebaõiglane. Kõnealuste Iisraeli tegude ajastus on olnud strateegiliselt kalkuleeritud, kuid härra Obama, 20. jaanuar läheneb kiiresti. Maailm ootab ja EL on teenistusvalmis partner!

Kas te taastate need väärtused, mida me teiega jagame, või lasete sellisel ebaõiglusel jälle valitseda? Kas te teete meiega koostööd, et kõiki asjaosalisi kaitsta? Palestiinlased küsivad teilt, kuidas saab olla õige, et teie riik palub kohapeal humanitaarabi, kuid vaikib, kui taevast sajab vaid pomme?

Kolleegid, kes tahavad murda Hamasi üksnes sõjaliste vahenditega; minge ja vaadake Gaza sektorit ja Jordani jõe läänekallast. Taasäratage oma inimlikkuse alge ja näete, miks Hamas jõudu kogub.

See ei ole viis, kuidas Iisraeli või palestiinlasi aidata. Viivitamatu relvarahu on üksnes vajalik algus.

Colm Burke (PPE-DE). – Härra juhataja, on ilmselge, et selle konflikti osapooled ei austa humanitaarõigust ja et Gaza sektori tsiviilelanikkond maksab seetõttu väga kõrget hinda. Rahvusvahelises õiguses peab olema aruandekohustus, kui ei austata selliseid sõjapidamispõhimõtteid nagu proportsionaalsus ja mittediskrimineerimine. Ühes õiglase sõja doktriinis sätestatakse, et käitumist peab juhtima proportsionaalsuse põhimõte. Kasutatav jõud peab olema läbielatud ülekohtuga proportsionaalne. Kahjuks oleme näinud suurel määral Iisraellaste-poolset hoolimatust. Tunnistades asjaolu, et Hamas alustas raketirünnakuid Iisraeli vastu, on Iisraeli reageering olnud minu meelest ebaproportsionaalne. Arvud räägivad iseenda eest: tapetud on rohkem kui 900 palestiinlast võrreldes palju väiksema Iisraellaste arvuga. Iisrael peab saama aru oma kohustusest mõõta jõu kasutamist viivitamatult kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

Teisalt ei saa jätta tähelepanuta seda, et Hamas on ikka veel ELi terroriorganisatsioonide nimekirjas ning keeldub jätkuvalt relvastatud võitlusest loobuma. Asi ei piirdu sellega, vaid Hamas on keeldunud järjekindlalt tunnustamast Iisraeli õigust eksisteerida. Hamas ja teised Palestiina relvastatud rühmitused peavad tunnustama, et Lõuna-Iisraeli elanikel on õigus elada pommitamiseta.

Nickolay Mladenov (PPE-DE). – Härra juhataja, kõigi nende jaoks, kes Iisraeli-Palestiina konflikti jälgivad, võib see olla aeg, mil meid ahvatletakse tõstma käed ja meeleheitel karjuma. Ma siiski ei arva, et seda tegema peaksime, kuna leian, et meie humaansuse suurim proovikivi on praegu käsil olevatest probleemidest tõeliselt aru saada.

Esimene probleem on see, et sellel konfliktil ei saa olla pikaajalist lahendust, kui Iisraeli pommitamist ei lõpetata. Teine probleem on see, et sellel konfliktil ei saa olla pikaajalist lahendust, kui Gaza sektorit humanitaarabile ei avata. Tõepoolest, president Peresil on täielikult õigus, kui ta ütleb, et Gaza sektor peab olema abile avatud ja piiratud rakettide jaoks.

Minu meelest on see keskse tähtsusega ja kõik on sellega nõus. Ei saa olla tagasipöördumist varasemasse olukorda ja ma arvan, et me võiksime siin nii mõndagi ära teha. Esiteks võib parlament tuua mõlemad pooled kõnelusteks kokku, teiseks peaksime toetama komisjoni ja nõukogu ning nende jõupingutusi. Lõpuks peaksime toetama kindlalt Egiptuse läbirääkimisteliini, sest see on ainus tee, mis võib viia lahenduseni ja relvarahuni, mille saabumist me praegu kõik loodame.

Neena Gill (PSE). – Härra juhataja, selle parlamendi liikmed pole ainsad, kellele on arengud Gaza sektoris pahameelt valmistanud. Euroopa üldsusele on samuti valmistanud liiga kaua pahameelt Gaza sektori inimeste kannatused ja Iisraeli blokaad. Sellele lisanduvad pidevad rünnakud ja Iisraeli hirmuäratavad sõjalised kallaletungid süütutele tsiviilelanikele, eriti naistele ja lastele. Maailma üldsuse nõudmised viivitamatuks relvarahuks on hüüdjä hääleks kõrbes.

Palestiinlased vajavad kohe juurdepääsu toiduainetele, meditsiinivahetile ja julgeolekule. Iisrael peab vähemalt austama rahvusvahelise õiguse põhimõtteid. Kui Iisrael seda ei tee, peaks ta kaotama igasuguse järelejäädud toetuse rahvusvaheliselt üldsuselt.

Kahju, et ÜRO resolutsioon on kõrvale jäetud. Samuti on kahetsusväärne, et EL peab ikka veel leidma mingi rolli. Võib-olla ta saab seda teha, kui ta kasutab senisest jõulisemaid meetmeid. Suhete uuendamise edasilükkamisest üksi ei piisa. Meil on mõjujõudu. Me oleme üks tähtsamaid kaubanduspartnereid. Me oleme üks suuremaid rahastajaid selles piirkonnas. Me oleme võimelised seda rolli täitma.

Marios Matsakis (ALDE). – Härra juhataja, kas rahvusvahelises õiguses on eetilisel vastuvõetav ja vabandav, et püüdes Hamasi terroriste kahjutuks teha, võib Iisraeli riik alustada suurt sõjalist terroriaktiooni ÜRO konventsioonide ja inimõiguste rikkumist 1,5 miljoni löksus oleva süütu tsiviilelaniku vastu? Kas selline tegevus sobib kokku meie ELi õigluse ja demokraatia väärtustega? Kas Iisraeli lobitöö on nii jõuline, et see võib panna USA ja ELi tegelikult ootama ja lihtsalt vaatama pealt sõnuileletamatuid metsikusi, mida pannakse toime terrorismivastase võitluse nimel?

Kui vastus neile küsimustele on jaatav, siis võiksime kõik Iisraeli valitsust kui vaprat valitsust nende tegevuse eest Gaza sektoris kiita. Kui vastus on eitav, peaksime Iisraeli jõuliselt ja selgelt hukka mõistma ning võtma Iisraeli vastu kasutusele kiired ja tõhusad meetmed, s.h kaubandussanktsioonid, et lõpetada tapatalgud Gaza sektoris täna ja tulevikus. Ma olen kindlal eriarvamusel ministriga, kes lahkus ja ütles, et me võime tegelikult väga vähe ära teha. Me võime palju ära teha ja me peame palju ära tegema.

Christopher Beazley (PPE-DE). – Härra juhataja, mind valiti sellesse parlamenti 25 aastat tagasi. See on tõenäoliselt olulisim arutelu, millest ma osa olen võtnud. Pr volinik, ma loodan, et te kuulasite eile õhtul väga tähelepanelikult väliskomisjoni ja täna parlamenti. Loodan, et te võite oma arutelu vastata, et öelda erinevalt ametisolevast eesistujast Schwarzenbergist, et on olemas moraalne jõud, mida Euroopa Liit võib agressori suhtes sellel konkreetsel juhtumil kasutada.

Iisraellased on õiglased ja austusväärsed inimesed, kes on sajandeid armetult sellel mandril kannatanud. Nad mõistavad teie soovitud ministrite nõukogule praegu, kui EL peaks loobuma igasugustest kontaktidest Iisraeli ametivõimudega seni, kuni nad pommitamise lõpetavad.

Antonio Masip Hidalgo (PSE). – (ES) Härra juhataja, me peame täieliku veendumusega käskima Iisraelil tapmine lõpetada ja võimaldama ravida haavatuid ning toita ohvreid. Tuleb öelda, et tema suhtumisel rahvusvahelisse õigusesse on tagajärjed suhetele tema suhetele Euroopaga.

Tahan önnitleda väheseid noori Euroopa vabatahtlikke, kes kannatavad koos Gaza sektori inimestega – eriti Alberto Arcet. Nad esindavad parimat osa solidaarsuse ja vabaduse väärtustest, millest peab kinni meie Euroopa, kes peab sellises kohutavas konfliktis vastavalt käituma.

Margrete Auken (Verts/ALE). – (DA) Härra juhataja, ma tahan öelda vaid kahte asja. Eelkõige tahaksin tuletada kõigile meelde, et meie otsuses väidetakse selgesõnaliselt ja korratakse seda, et me oleme oma toetuse suhete uuendamisele ootele pannud, ja ma loodan väga, et me ei jätka lihtsalt nii, nagu midagi ei oleks juhtunud üksnes sellepärast, et president nii ütleb. Minu teine mõte on, et Iisrael ei ole kunagi seda teoks teinud, mida ta on läbirääkimistel lubanud. Relvarahu ei tulnud, sest tegelikult Iisrael kõnealusel perioodil blokaadi ei lõpetanud, ja ma tunnen, et pean juhtima tähelepanu ka Annapolisele, kus Iisrael lubas asunduste rajamise külmutada. Mis tegelikult juhtus? Ta lihtsalt läks ja suurendas asunduste rajamise määra. Asunduste rajamise kiirus ei ole olnud kunagi nii suur, kui see on olnud alates Annapolisest, ja ma usun, et kuni mingeid edusamme kohapeal ei tehta, ei saa me kunagi panna Hamasi tegutsema kooskõlas reeglitega, mida soovime, et Hamas järgiks. Just sel põhjusel peame tagama, et Iisrael täidaks oma osa kokkuleppest.

Peter Šťastný (PPE-DE). – Härra juhataja, eile toimus meil Iisraeli ja Palestiina seadusandliku nõukogu küsimusi käsitlevate delegatsioonide ühiskohtumine ja kujutage veel kord ette seda intensiivsust, neid emotsioone, süüdistusi ja kavandatud lahendusi – pärast 18 päeva kestnud sõda Gaza sektoris ja ligikaudu 1 000 surmajuhtumit.

Tõsiasi on see, et Iisrael võib pärast kaheksat aastat ootamist ja pärast 8 000 raketi vastu võtmist, mis on terroriseerinud kodanikke Gaza sektori piiridel, lõpuks kannatuse kaotada. Nad hakkasid kindlustama oma kodanike julgeolekut, mis on nende täielik õigus ja kohustus. Hamas on terroriorganisatsioon ning selge süüdlane ja koorem palestiinlastele Gaza sektoris. Lahendus peitub karastunud nelikus ja see kahekordistab eelkõige veelgi ühiseid jõupingutusi USA uue administratsiooni ja tugevama ja ühtsema ELi vahel.

Ma tervitan eesistujariiki Tšehhi, tema prioriteete ja viivitamatut ning aktiivset osalust kõnealuses piirkonnas.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE). – (RO) See konflikt, mis on kestnud väga kaua aega, põhineb territooriumiga seotud probleemidel ja ka kultuurilistel erinevustel, mida käsitletakse vahel liialdatult. Pikaajaliseks lahenduseks on kaitstud, ohutu Iisraeli riik koos jätkusuutliku Palestiina riigiga. Seda lahendust ei ole siiski võimalik saavutada terrorirünnakute või relvastatud aktsioonidega.

Et saavutada normaalne eluviis, peavad palestiinlased looma endale riigi, mis põhineb demokraatlikel institutsioonidel ja õigusriigi põhimõtetel, mis tagaks majandusliku arengu. Nad peavad loobuma terroriaktidest ja hakkama muretsema normaalse poliitilise kliima loomise, nende riiki juhtivate poliitikute valimise lihtsustamise pärast, kes soovivad siiralt seda konflikti läbirääkimistega lahendada.

Bairbre de Brún (GUE/NGL). – (GA) Härra juhataja, ma tahaksin toetada neid, kes rünnakud hukka mõistavad ja väljendada solidaarsust Gaza sektori elanikega.

Minister Schwarzenburg ütleb, et Euroopa Liit ei saa eriti palju ära teha. Euroopa Liit peaks loobuma suhete uuendamisest Iisraeliga ja praegu kehtivad lepingud tuleks tühistada seniks, kuni Iisrael täidab oma rahvusvahelise õiguse järgsed kohustused.

Me nägime isegi enne hiljutisi ebamoraalseid rünnakuid palestiinlaste aastatepikkust kollektiivset karistamist. Nende rünnakute ulatus ja laad, mille on kaasaegne armee pannud toime Gaza sektori, ümberpiiratud inimeste suhtes, kes on isolatsiooni ja piiramise tõttu juba niigi nõrgad, on täiesti õudne. Nende samade inimeste süüdistamine oli vale – me peame väljenduma selgelt, öeldes, et kõige suuremad ohvrid on siin inimesed, süüitud Gaza sektori elanikud.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - (PL) Me jälgime Gaza sektoris toimuvat suure valutundega. Me ei toeta Hamasi võitlus- ja provokatsioonimeetodeid, kuid Iisrael on valinud vaidluse lahendamiseks palestiinlastega ebaproportsionaalsed vahendid. Rahvusvahelist õigust on kindlalt rikutud. Kumbagi konflikti osapoolt ei huvita rahu teise osapoole jaoks. Mõlemad osapooled näevad vaid enda huvi – see on rahvuslik egoism.

Rahvusvaheline arvamus on selle sõja jätkumise vastu. Euroopa Liit ja ÜRO peaksid paljude riikide toel otsustavalt sekkuma. On aeg see õnnetu sõda lõpetada. Iisraeli sõdurid peaksid oma kasarmutesse tagasi pöörduma. Hamas peab lõpetama Iisraeli tulistamise raketidega. Me peame tagama kiirema humanitaarabi tsiviilelanikkonnale ja andma abi kannatanutele, keda on kuuldavasti orienteeruvalt 3 000. Me peame ehitama riigi üles ja aitama neil normaalsesse ellu tagasi pöörduda. See on stsenaarium, mida ma palun Euroopa Liidu ja Euroopa Komisjoni praeguselt juhtkonnalt.

Hannes Swoboda (PSE). – Härra juhataja, tahaksin vaid küsida, kas meil toimub täna gaasiteemaline arutelu või on see päevakorrast välja jäetud? Me ootame. Päevakorras pole üksnes Lähis-Ida teemaline arutelu, vaid ka gaasiteemaline arutelu. Kas see on päevakorrast välja jäetud?

Juhataja. – See on järgmine päevakorrapunkt.

Aurelio Juri (PSE). - (SL) Mulle valmistas pettumuse Tšehhi Vabariigi välisministri viimane avaldus, mis praegu nõukogusse suundub. Muidugi võime loota oma volinikule. Kuid surmajuhtumite arv kasvab. Kui me jätkame sellisel viisil rääkimist, on nädala pärast tõenäoliselt surnud 1 500 inimest.

Hamasist on raske kõnelda. Hamas on terroriorganisatsioonide nimistus ja nende vastu on raske midagi ette võtta. Iisrael teiselt poolt on meie sõber, Iisrael on meie partner ja rahvusvahelise üldsuse oluline liige. Iisrael peab järgima rahvusvahelisi otsuseid, ÜRO resolutsioone ja ka oma sõprade ja partnerite soovitusi. Kui ta

seda ei tee, peavad tema sõbrad ja partnerid olema võimelised tema tegevuse hukka mõistma ja ka ähvardama sanktsioonidega tema vastu.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, ma teen lühidalt, sest see on olnud väga pikk arutelu. Lubage mul kõigepealt Lähis-Ida nelikusse nüüdseks neli aastat kuulunud liikmena öelda, et Euroopa Liidul on mängida oma roll, kuid muidugi ei ole meil mängida kõige jõulisem roll. See on vahel meie kõigi jaoks frustreriv, eriti sellisel raskel hetkel, kui tahaksid kohe saavutada kestva ja jätkusuutlikku relvarahu, nagu me oleme kavandanud, kuid kui seda pole kahjuks nii kiiresti võimalik saavutada.

Tahaksin anda teile vähemalt orienteeruvalt viimase teabe, mille ma praegu sain ja mis on uudistes, kus öeldakse, et Egiptuses läbirääkimistele lähedal olevad allikad teatavad, et Hamas tegutseb Egiptuse viimaste ettepanekute kohaselt. Igal juhul toimub liikumine. Ma ei ole veel kindel, kas seda on tegelikult kinnitatud, kuid kell 20.00 toimub ka Hamasi pressikonverents. Loodetavasti asjad edenevad. Vähemalt see on see, mida me kõik tahame.

Teiseks, hoolimata kogu frustratsioonist, ei ole meil muud võimalust, kui rahu nimel edasi töötada. Seda me teemegi. Mina olen sellele pühendunud nii kaua, kui olen selle Lähis-Ida neliku liige. Me võime püüda seda koos saavutada ning samuti peame aitama kaasa Palestiina leppimispuüdlustele ja neid tõhustama, sest vaid siis on võimalik vältida anomaaliat Gaza sektoris.

Kolmandaks, niipea, kui saabub relvarahu, püüame kõik, mis meie võimuses, et taastada täielikult põhiteenused elanikkonnale, kes on nii kohutavalt katki kistud. Arvan, et olulisim on see, et praegu on vaja see häving lõpetada ning püüelda ülesehitamise poole ja püüda saavutada rahu.

Me oleme sellest tück aega rääkinud, seega ma ei tee enam pikemalt, kuid olen selliselt meelestatud ja loodan, et tuleb sobiv hetk.

Juhataja. – Arutelu lõpetamiseks olen saanud resolutsiooni ettepaneku ⁽¹⁾ vastavalt parlamendi kodukorra artikli 103 lõikele 2. Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Arvestades barbaarsust, mis on tabanud palestiinlasi Gaza sektoris ja mida ÜRO inimõiguste nõukogu viimases resolutsioonis kritiseeritakse ja mis selles hukka mõistetakse, vajatakse ja nõutakse järgmist:

– inimõiguste rikkumiste ja Iisraeli armee poolt toime pandud kuritegude, Iisraeli riikliku terrorismi kindlat hukkamõistu!

– Palestiina rahva vastase Iisraeli julma agressiooni, mida miski ei saa õigustada, kindlat hukkamõistu!

– Gaza sektori elanike vastase agressiooni ja ebainimliku blokaadi lõpetamist!

– Viivitamatut humanitaarabi Palestiina elanikkonnale!

– Iisraeli vägede väljaviimist kõikidelt okupeeritud Palestiina territooriumidelt!

– Rahvusvahelise õiguse ja ÜRO resolutsioonide austamist Iisraeli poolt, okupatsiooni, asunduste rajamise, mõrvade, kinnipidamise, ärakasutamise ja lugematute alanduste lõpetamist, mis Palestiina rahvale osaks on langenud!

– Õiglast rahu, mis on võimalik vaid siis, kui austatakse Palestiina rahva võõrandamatut õigust iseseisvale ja suveräänsele riigile 1967. aasta piiride ja pealinnaga, milleks on Ida-Jeruusalemm.

Palestiinas on kolonisaator ja koloniseeritu, agressor ja ohver, rõhuja ja rõhutu, ekspluaator ja ekspluateeritu. Iisrael ei saa karistamatult jätkata!

Tunne Kelam (PPE-DE), kirjalikult. – Reageering konfliktile Gaza sektoris peab olema praegusest tasakaalustatum. Mingit ülemäärast vägivalda ei saa vabandada, ent me peame heitma pilgu sügavamale konflikti lähtekohtadele.

(1) Vt protokoll

Praegusel kujul läbirääkimised Hamasiga ei ole võimalikud. Terroristliku rühmitust, kes kasutab küüniliselt omaenda inimesi kilbina rünnakute vastu, tõelise rahu üle läbirääkimiste pidamine ei huvita.

Lisaks peame võtma arvesse seda, et Hamas on võtnud endale olulise rolli terroristlike liikumiste ahelas, mis viivad Hezbollah' ja Teherani terroristliku režiimini. Seega tuleb Hamasi vaadelda kui osa laiapähejalisematest jõupingutustest hapra stabiilsuse hävitamiseks Lähis-Idas ja selle asendamiseks fundamentalistlike ekstremistlike režiimidega, mis ei anna Iisraelile põhimõtteliselt mitte mingit õigust eksisteerida.

Tõepoolest, me peame mõistma, et Iisraeli julgeoleku küsimus on seotud ka ELi julgeolekuga.

EL peab teostama oma volitusi, et tegelda eelkõige konflikti juurtega. Et vältida araablaste ja iisraellaste edasist tapmist, peavad Araabia partnerid tunnustama tingimusteta Iisraeli õigust eksisteerimisele ja aitama kaasa ekstremistlike liikumiste ja veelgi tapvamate relvade sisseimbumise lõpetamisele kõnealusesse piirkonda.

Eija-Riitta Korhola (PPE-DE), kirjalikult. – (FI) Härra juhataja, on ümberlukkamatu tõsiasi, et Gaza sektori ja Lõuna-Iisraeli tsiviilelanikkond on jäetud ilma õigusest eksisteerida, mida inimesed väärivad. Üks uudisteagentuur rääkis loo kahest lapsest, kes hakkasid Gaza sektoris üle tee minema. Nad ei vaadanud paremale ega vasakule, et näha, kas midagi on tulemas – nad vaatasid üles, sest nad kartsid seda, mis taevast võib alla tulla.

Gaza suurest humanitaarkriisist rääkides on olemas selgelt kaks süüdlasest osapoolt. Hamasi vastutustundetu tegevus Palestiina territooriumidel, argpükslik viis, millega nad end tsiviilelanikkonna sekka peidavad, ja provokatsioon, mille nad oma raketirünnakutega esile kutsuvad, on kõik märgid Palestiina valitsuse ebastabiilsusest. Iisraeli ebaproportsionaalne rünnak niigi nõrga ja meelega Palestiina enklavi vastu on veel üks märk tema ükskõiksusest rahvusvaheliste humanitaarkohustuste suhtes.

Me peame nõudma selle hullumeelsuse lõppu kohese ja alalise relvarahuga. Esimese sammuna peaks Iisrael lubama humanitaarabi Gaza sektoris, kus elutingimuste parandamine kujutaks ka üht teed pikas perspektiivis rahu suunas.

Lähis-Ida nelik peab astuma sammu õiges suunas, kusjuures USA administratsioon näitab talle teed. Egiptusel on eriline kohustus piiridega seotud küsimuste tõttu ning tema roll vahendajana liiduga on meile lootust andnud.

Maaailma ajalugu näitab, et rahu otsimine tasub end lõpuks ära. Me ei saa alla anda, kohaneda või harjuda lahendamata konflikti mõistega, sest sellist asja ei ole olemas. Nobeli rahupreemia laureaat Martti Ahtisaari sõnatsi on rahu tahte küsimus. Rahvusvaheline üldsus võib püüda seda tahet toetada ja tõhustada, kuid üksnes asjaomased osapooled võivad luua rahu – ja kauakestva rahu.

Volinik, kas te võiksite võtta vastu selle sõnumi Euroopalt: püha Maa elanikud, näidake, et te tahate rahu.

Mairead McGuinness (PPE-DE), kirjalikult. – Selles, et maailm on ilmselt abitu päästma sõjas lahku paisatud süütuid lapsi, on midagi häirivat.

Hoolimata kõigist sõnadest ei ole kordagi katkenud Gaza pommitamine, mis on seni toonud kaasa 1 39 lapse surma ja 1 271 vigastamise. Kahjuks need šokeerivad arvud suurenevad.

Hamasi raketirünnakud Iisraeli vastu on kutsunud esile Hamasi soovitud reageeringu – vasturünnakud ja tsiviilelude kaotuse ning edasise positsioonide kindlustamise.

Ma taunin asjaolu, et süütuid tsiviilelanikke kasutatakse inimkilbina. See peab lõppema.

Süüd ma ei jaota – väärkäitumist esineb mõlemal poolel, kuid ma rõhutan vajadust kohese ja tõhustatud relvarahu järele.

Ülioluline on võimaldada humanitaarabile ja abile Gaza sektori jaoks viivitamatult takistamatu juurdepääs.

Kas inimkond ei näe selliste sõdade mõttetust!

Iga pilt surnutest Gaza sektoris sütitab inimesi kogu araabia maades ja mulle teeb muret see, et käest hakkab libisema oluline Lähis-Ida rahuprotsessi põhimõte: n-ö kahe riigi lahendus – iseseisev Palestiina riik Iisraeliga rahumeelselt koos eksisteerimas. Rahvusvahelisel üldsusel lasub kohustus kahekordistada jõupingutusi lahenduse leidmiseks.

Esko Seppänen (GUE/NGL), kirjalikult. – (FI) me kõik oleme tunnistajaks tsiviilelanike hulgiviisilisele tapmisele Iisraeli sõdurite poolt Gaza sektoris. Meie või täpsemalt paljud liikmesriigid paremal pigistame toimuva ees silma kinni. Seda ei oleks saanud juhtuda, kui poliitiline parentiiva eliit Ameerika Ühendriikides ja ELis ei oleks nõnda teinud. Silma kinnipigistajad on ka need, kes tsiviilisikute tapjaid relvadega varustavad.

Meil on aeg tõstatada küsimus genotsiidi toimepanijate ja etniliste puhastajatega diplomaatiliste suhete karmimaks muutmisest.

Csaba Sógor (PPE-DE), kirjalikult. – (HU) Olukord Lähis-Idas teeb mind ärevaks. Mis läheb rahu saavutamine maksma? Kui palju tsiviilohvleid peab veel langema enne, kui on võimalik tõeline relvarahu saavutada? Bosnias ja Hertsegoviinas toodi läbirääkimiste alustamiseks, rahuvalvajate kohapeale saabumiseks ja desarmeerimise alustamiseks vähemalt 10 000 ohvrit.

Mõne päeva eest mälestasime Nagyenyedi (Aiud) hävingut. 160 aasta eest tapeti selles Transilvaania linnas ja selle ümbruses mitu tuhat süütut tsiviilelanikku, sealhulgas naisi ja lapsi. Sellest ajast saadik ei ole olnud võimalik neid ohvleid koos enamikuga elanikkonnast mälestada.

Võib tulla aeg, kus iisraellased ja palestiinlased mitte üksnes ei meenuta koos oma ohvleid, vaid ühendavad jõud kestva rahu ja tuleviku ülesehitamiseks.

Seni on Euroopa Liidu ülesanne näidata vastutustundlikku eeskuju. Meil on ka rahu ülesehitamiseks Euroopas palju ära teha. Me vajame võrdsel alusel koostööd enamuse ja vähemuste vahel. Me peame vähemalt ühinema, et ohvleid mälestada. ELis on veel üksikisiku ja vähemuste õiguste austamise valdkonnas palju ära teha.

Andrzej Jan Szejna (PSE), kirjalikult. – (PL) Euroopa Parlament võttis jaanuari täiskogu istungil vastu resolutsiooni olukorra kohta Gaza sektoris. Nõuti tungivalt, et mõlemad konflikti pooled kehtestaksid kohese ja kestva relvarahu ja lõpetaksid sõjalise tegevuse (Iisraeli sõjaline tegevus ja Hamasi raketid), mis oli mõnda aega takistanud abi ja humanitaarabi jõudmist selle territooriumi elanikeni, kus konflikt toimus.

See on läinud maksma juba tuhandeid ohvleid, kelle hulgas on naised ja lapsed, kes on peaaegu kolm nädalat kannatanud. Puudus on sellistest esmatarbehavenditest nagu joogivesi ja toit. Rünnatud on ÜRO rajatisi.

Resolutsioonis nõutakse rahvusvahelise õiguse järgimist, mis lahendaks praeguse konflikti. Iisrael on meie sõber ja tal on õigus end riigina kaitsta, kuid tuleb kindlalt väita ja rõhutada, et kõnealusel juhul on vahendid, mida ta on kasutanud, väga ebaproportsionaalsed. Iisrael peab Hamasiga kõnelema, läbi rääkima, sest eelmised vahendid ei ole toimunud.

Euroopa Liit seisab samuti silmitsi raske ülesandega: ta peab leidma mehhanismid, mis toovad kaasa osapoolte-vahelise dialoogi ja mõistmise, mis konflikti võimalikult kiiresti jäädavalt lõpetavad.

9. Ukraina ja Euroopa Liidu gaasi sulgemine Venemaa poolt (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni avaldused Ukraina ja Euroopa Liidu gaasi sulgemise kohta Venemaa poolt.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, nõukogu tahaks tänada Euroopa Parlamenti selle päevakorrapunkti lisamise eest selle aasta esimese osaistungjärgu päevakorda. Te nõustute tõenäoliselt minuga, et eesistujariik Tšehhi näitas üles märkimisväärset ettenägelikkust, kui kehtestas energiavarustuskindluse ühena meie eesistumise nurgakivi või prioriteedina käesoleval aastal.

Euroopa Liit seisab venelaste ja ukrainlaste ning organisatsioonide Gazprom ja Naftogaz vahelise vaidluse tulemusena kahtlemata silmitsi suuremate gaasitarnehäiretega. Kõnealuste tarnete katkestuse ulatus hõlmab umbes 30% ühenduse gaasi koguimpordist. Seega on see olukord, millega me pole isegi külm sõja aastate tõttu pidanud kokku puutuma – täielik katkestus, millega me praegu silmitsi seisame.

Nõukogu ja komisjon olid võimalikust probleemist teadlikud. Nagu te teate, seisime sarnase olukorraga silmitsi kolm aastat tagasi – 2006. aastal – ja see probleem kordub enam-vähem igal aastal, kuna Venemaa tõstab igal aastal naaberriikidesse eksporditava gaasi hinda turu taseme suunas. Seepärast peame olema äärmiselt valvsad, pidades silmas ühenduse suurt sõltuvust Venemaa gaasist. Tõepoolest, mõne liikmesriigi puhul küündib sõltuvus Venemaa tarnitavast gaasist peaaegu 100%ni.

Tahaksin eelkõige rõhutada selliste riikide nagu Bulgaaria ja Slovakkia rasket olukorda. See selgitab ka meile, miks see on näiteks Kesk- ja Ida-Euroopa riikides suurim probleem – inimesed külmuvad ning sellest

kirjutatakse ajalehtede esikülgedel. Tean, et mõnes riigis, kes nii pingelise probleemiga silmitsi ei seisa, on olukord ehk teistsugune, vähemalt suhtekorralduse mõttes.

Seekord saime juba 18. detsembril 2008 ametliku hoiatuse Venemaalt ELi ja Venemaa vahelise varajase hoiatamise mehhanismi kaudu, et probleem võib tekkida, kui Ukraina ja Venemaa vahel käimas olevad läbirääkimised ei lõpe kokkuleppega hindade, transiiditasude ja võlgade maksmise kohta. Me ei olnudki seega juhtunu üle niivõrd üllatunud, kuivõrd meid üllatas tarnekatkestuse suurus ja intensiivsus.

Seepärast toimus enne 1. jaanuari 2009 kõrgeimal tasemel kohtumine, et varustushäiret ära hoida. Eesistujariik Tšehhi oli jälginud olukorda tükk aega enne aasta algust. Kaks päeva enne jõuluõhtut kohtusin Prahas isiklikult Vene ametnikega.

Komisjon võttis tarvitusele piisavad ettevaatusabinõud, et jälgida arengut pühade ajal, ja jagas jaanuari alguses teavet gaasi koordineerimisrühmaga. Eesistujariik ja komisjon, kes tegid tihedat koostööd Andris Piebalgsiga, said nii enne kui ka pärast 2009. aasta 1. jaanuari mõlemalt osaliselt kinnitusi selle kohta, et gaasitarneid ELi ei mõjutata.

Nagu te teate, on eesistujariik Tšehhi koos komisjoni ja mõne liikmesriigi abiga suhelnud nii ukrainlaste kui ka Vene gaasiettevõtetega ning reisinud mitu korda selleks, et mõlema poolega kohtuda.

Me ei ole püüdnud nendel kohtumistel kumbagi poolt süüdistada ega isegi vahendajana tegutseda, kuna see on kaubanduslik vaidlus. Oleme pigem mõlemale poolele rõhutanud olukorra tõsidust, rõhutades asjaolu, et Venemaa kui varustava riigi ja Ukraina kui transiidiriigi usaldusvärsus ja sõltuvus nendest on selgelt kahjustada saanud. Kuna olukord on tõsisemaks muutunud, oleme tegutsenud ka „hõlbustajana” seoses gaasitarnetega ühendusse – see on roll, mida mõlemad pooled väga hindasid, sest teineteisega ei rääkinud nad üldse.

Lubage mul esitada lühike kokkuvõte sellest, mis on juhtunud alates 1. jaanuari 2009 – uue aasta esimese päeva – varahommikust. 1. jaanuaril 2009. aastal teatas Venemaa, et ta on lõpetanud gaasi tarned Ukrainasse, säilitades samal ajal täies ulatuses tarned ELi. Samal päeval andsid eesistujariik Tšehhi ja komisjon välja avalduse, kutsudes mõlemaid pooli leidma kiiret lahendust ja austama oma lepingujärgseid kohustusi ELi tarbijate suhtes.

Kuna sai selgeks, et mõjutama hakati ka tarneid ELi, andis eesistujariik Tšehhi ELi nimel 2. jaanuaril 2009 välja ametliku avalduse ning sama päeva varahommikul võtsime meie Prahas vastu Ukraina delegatsiooni, mida juhtis energeetikaminister Juri Prodan. Delegatsioon koosnes Ukraina poliitilise spektri kõigest osadest, nagu president Juštšenko nõunik, Naftogazi esindajad ja MFA esindajad.

3. jaanuaril 2009. aastal oli meil Prahas lõuna firma Gazexport direktori Aleksander Medvedeviga ja ma isiklikult võtsin mõlemast kohtumisest osa. Mõlemal kohtumisel tuli ilmsiks karjuv läbipaistvuse puudumine seoses Gazpromi ja Naftogazi vaheliste lepingutega, eriti usalduse puudus, mis takistab edusamme kokkuleppele jõudmisel. Mõlema poole esitatud lood olid teatavates küsimustes täiesti erinevad – seega see oli hetk, mil me alustasime järelevalveküsimuse läbisurumist.

Püüdes kõnealust lahknevate seisukohtade probleemi lahendada, kerkis esile mõte eesistujariigi ja komisjoni ühisest teabe kogumise missioonist, mida juhivad Tšehhi tööstus- ja kaubandusminister Martin Říman ja energeetika ja transpordi peadirektoraadi peadirektor Matthias Ruete, ning missioon sai volituse selle tegemiseks komitee Coreper I erakorraliselt istungjärgult, mille me 5. jaanuaril 2009. aastal – esimesel tööpäeval pärast pühi – kokku kutsusime.

Missioon läks Kiievisse. Nad külastasid ka väljastuskeskust ning sõitsid seejärel järgmisel päeval Berliini, et 6. jaanuaril 2009 Gazpromi esindajaga kohtuda. Kuna gaasitarneid mitmesse ELi liikmesriiki oli oluliselt vähendatud, mis tõi kaasa suure varustushäire, andsid eesistujariik ja komisjon samuti 6. jaanuaril 2009 välja äärmiselt jõulise avalduse, kutsudes mõlemaid pooli üles jätkama viivitamatult ja tingimusteta gaasitarneid ELi. Seejärel püüdsid eesistujariik ja komisjon kiirendada kiire poliitilise kokkuleppe sõlmimist Vene Föderatsiooni ja Ukraina vahel, et gaasitarneid oleks võimalik edasise viivituse taastada. Gaasitarneid olid ka tähtsaimaks teemaks Euroopa Komisjoni ja Tšehhi valitsuse kohtumisel – tavapärasel strateegilisel istungil –, mis toimus 7. jaanuaril 2009. aastal Prahas, ning oli valitseval kohal ka esimesel mitteametlikul nõukogu kohtumisel, mille me Tšehhi vabariigis korraldasime – üldasjade-alasel mitteametlikul kohtumisel, mis peeti eelmisel teisipäeval Prahas. Jällegi kavatsesime me arutada eelnevalt energia varustuskindlust, kuid muidugi pidime reageerima kiiresti ja võtsime seega vastu eesistujariigi jõulise avalduse ELi nimel, mille kõik heaks kiitsid.

Pärast gaasitarnete Ukrainat läbiva transiidi täielikku soikumist 7. jaanuaril 2009. aastal koos raskete tagajärgedega nendele liikmesriikidele, kellel on vähe võimalusi tarnekatkestuse leevendamiseks, kiirendasime surve avaldamist ning pärast pikki ja keerulisi läbirääkimisi õnnestus meil panna mõlemad pooled leppima kokku sõltumatutest ELi ekspertidest koosneva jälgimisrühma lähetamises, keda saadavad mõlema poole vaatlejad. Sellele meeskonnale tehti ülesandeks jälgida sõltumatult gaasivoo liikumist Ukraina kaudu ELi ning meeskond saadeti mõlemasse riiki. Venemaa määratles jälgimise kui eeltingimuse gaasitarnete jätkamiseks.

Kõnealuse missiooni lähetamist ei olnud lihtne saavutada, nagu te tõenäoliselt märganud olete. Esiteks tuli saada üle ukrainlaste vastuseisust Venemaa eksperdi kaasamisele jälgimismissiooni, seejärel lükkas Venemaa tagasi lisa, mille Ukraina lisas ühepoolselt lepingule, mille sõlmimist meie eesistujariik vaevaliselt vahendas.

Pärast peaministri Topoláneki mitut reisi Kiievisse ja Moskvasse ning keerulisi läbirääkimisi presidendi Juštšenko ja peaministri Tõmošenko ning ka peaministri Putiniga Moskvas kirjutati lepingule lõpuks 12. jaanuaril alla ja loodi õiguslik alus jälgijate lähetamiseks ning nõuti, et jätkataks Venemaa gaasitarneid ELi. Seejärel teatas Venemaa, et tarneid jätkatakse 13. jaanuari hommikul kell 8.00, kuid siis – ma ei tea, kas see oli 13. jaanuar – loodetud edusamme ei toimunud.

Esmaspäeval, 12. jaanuaril kutsusime meie, eesistujariik Tsehhi, kokku energeetikaministrite erinõukogu, et nõuda täiendavat läbipaistvust transiidiga seotud küsimustes, määratleda lühiajalised leevendamismeetmed, mida tuleb rakendada seni, kuni tarned on täielikult taastatud, ja määratleda keskpikad kuni pikaajalised meetmed, mida on vaja selleks, et tulevikus sellise suure häiringu tagajärgi ära hoida.

Nõukogu võttis samuti vastu järeldused, mida kajastati dokumendis 5165 ja milles nõuti tungivalt, et mõlemad pooled jätkaksid viivitamatult gaasitarneid ELi ja töötaksid välja lahendused, mis selle kordumist ära hoiavad. Lisaks nõustus nõukogu kõnealustes järeldustes töötama kiiresti välja tugevdatud keskpikad ja pikaajalised meetmed muu hulgas seoses läbipaistvusega, mis seondub gaasi füüsilise voo, nõudluse ja ladustamise mahtude, piirkondlike ja kahepoolsete solidaarsuskokkulepetega, et tegelda puuduva energiainfrastruktuuri ühenduste küsimusega (mis on tohutult suur probleem), et jätkata veotee ja -allikate mitmekesistamist ja et tegelda selle rahastamise aspektidega, kiirendades ka gaasivarustuskindluse direktiivi läbivaatamist.

Nüüd tundub tõenäoline gaasi koordineerimisrühma täiendav kohtumine esmaspäeval, 19. jaanuaril.

Energeetikanõukogu – transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetikanõukogu – vaatab kõnealuse küsimuse oma 19. veebruariks kavandatud koosolekul vastavalt järeldustele, mille ta võtab vastu teist strateegilist energiaülevaadet käsitleva komisjoni teatise kohta.

Kõnealuseid järeldusi ja komisjoni teatist arutatakse Euroopa Ülemkogu märtsikuu kohtumisel, kus viimase kahe nädala sündmustele kindlasti piisavat tähelepanu pööratakse.

Lubage mul teha selles sissejuhatavas avalduses paar viimast märkust. Esiteks on eesistujariigi keskne eesmärk viimases vaidluses olnud gaasitarnete viivitamatu jätkamine lepingujärgsetes mahtudes. Vaidlus ei ole veel läbi, nagu me kõik teame. Seepärast on oluline, et EL ei mässiks end Gazpromi ja Naftogazi vahelistesse kahepoolsetesse tülidesse.

Teiseks nõuavad nii eesistujariik kui ka komisjon jätkuvalt, et mõlemad pooled peaksid dialoogi selleks, et saavutada kompromiss, mille kohaselt saaks gaasitarneid ELi taastada. Venemaa või Ukraina suutmatuse järgida 12. jaanuari lepingut oleks eesistujariigi ja komisjoni meelest vastuvõetamatu. Tarnete jätkamise tingimused – nagu on sätestatud lepingus – on täidetud ja seepärast pole täiemahuliste tarnete mitte taastamiseks mingit põhjust.

Eesistujariik on püsivate probleemide arvust teadlik. Nendega tuleb tegelda; muidu jääb Ukrainat läbivate Venemaa gaasitarnetega seotud ebakindlus püsima.

Esiteks on küsimus seoses tehnilise gaasiga, mida Ukraina oma transiidisüsteemi toimimiseks vajab. On vajalik, et mõlemad pooled jõuaksid läbipaistvale kokkuleppele, määratledes, kes vastutab tehnilise gaasiga varustamise eest ja kes selle eest maksab.

Teiseks on ülioluline, et Venemaa ja Ukraina vahelistes gaasi hindu ja transiiditasusid käsitlevates lepingutes oleks sätestatud selged ja õiguslikult siduvad tingimused, mis sarnaste häirete kordumise ära hoiaksid. Eesistujariik on koos komisjoniga kutsunud korduvalt mõlemaid pooli üles sellist lepingut sõlmima. Siiski ei kavatse meie ega komisjon sekkuda läbirääkimistesse kahe kaubandussubjekti vaheliste lepingutingimuste üle.

Eesistujariik on samuti teadlik laialdasest konsensusest liikmesriikide vahel, et viivitamatult tuleb vastu võtta lühiajalised, keskpikad ja pikaajalised lahendused, mis hoiaks ära sarnaste olukordade kordumise tulevikus. Energia varustuskindlus on üks eesistujariigi peamisi prioriteete. Eesistujariik on võtnud endale juhtiva rolli arutelu juhtimisel, milles käsitletakse võimalikke lahendusi meie energiasõltuvuse lõksu jaoks: olgu selleks siis mitteametlik nõukogu, nagu ma mainisin, või transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetikanõukogu energiaalane istungjärk. Energeetikanõukogu järeldustes nimetatud küsimustes tahaksin mainida järgmist.

Esiteks on liikmesriigid nõus sellega, et funktsionaalse ja tõhusa solidaarsusmehhanismi loomine on üks ELi energia varustuskindluse tuleviku nurgakive.

Teiseks eeldab solidaarsus Euroopa energiavõrkude ühendusi ja ka parendusi energia infrastruktuuris.

Kolmandaks – gaasi ladustamisvõimsuse suurendamine on solidaarsusmehhanismi toimivuse jaoks ülioluline.

Neljandaks nõuab eesistujariik praegusest kriisist johtuvalt ka tungivalt kokkuleppe sõlmimist 2009. aasta lõpuks direktiivi läbivaatamise kohta, milles käsitletakse maagaasitarnete kindluse tagamise meetmeid.

Lisaks sellele on ELil vaja oma gaasivarusid ja tarneteid mitmekesistada. Selleks korraldab eesistujariik 2009. aasta maikuus lõunakoridori tippkohtumise, oodates käegakatsutavaid tulemusi seoses varude ja tarneteede ning tiheda koostööga Lõuna-Kaukaasia ja Kesk-Aasia riikidega.

ELi energia varustuskindlus ei ole võimalik, kui energia varustuskindluse siseturu väljaarendamist lõpule ei viida ja kui see ei toimi. Seepärast ootab eesistujariik kannatlikult tihedat koostööd Euroopa Parlamendiga, et leida teisel lugemisel kompromiss kolmanda energiapaketi osas.

Eesistujariik on ka valmis jätkama teise strateegilise ülevaate arutamist eesmärgiga kajastada selle tulemusi kevadise Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldustes.

Lõpetuseks – et tõhustada energia varustuskindlust, peaks EL tugevdama läbipaistvusmehhanismi jne.

Minu meelest on komisjon nii poliitiliselt kui ka tehniliselt kõnealuseks olukorraks valmistunud. Poliitiliselt on eesistujariik koos komisjoni ja teiste liikmesriikidega teinud ja teeb jätkuvalt olukorra lahendamiseks märkimisväärsed jõupingutusi. Tehniliselt oleme viimaste nädalate jooksul tegutsenud kooskõlas direktiiviga, milles käsitletakse maagaasitarnete kindluse tagamise meetmeid.

Selle direktiiviga loodi gaasi koordineerimisrühm, kes nüüd oma väärtust tõestab. Selles nõutakse, et liikmesriigid koostaksid seda tüüpi olukorra jaoks riigisiseseid erakorralised meetmed, kehtestatakse gaasitarnete kindluse miinimumstandardid kodutarbijatele ja sätestatakse, et gaasi koordineerimisrühm peaks tagama ühenduse koordineerimise.

Kõnealusel mehhanismil on olnud kriisi mõju leevendamisele märkimisväärne mõju. Et anda teile aimu – hoidlast pärit gaasi kasutati ja müüdi naaberriikidele ning isegi energiaühenduse liikmetele, elektri tootmiseks kasutati alternatiivseid kütuseid, gaasi tootmist suurendati – sealhulgas Alžeeria, Norra ja teistest Venemaa allikatest –, naaberriikidesse tehti täiendavaid gaasitarneid.

Ma lõpetan siinkohal. Kinnitan teile, et nii poliitiliselt kui ka tehniliselt tehakse kõik selleks, et õhutada Ukraina ja Venemaa läbirääkijaid taastama täies mahus gaasitarneid Euroopasse ja viima miinimumini negatiivsed tagajärjed meie kodanikele ja majandustele, kuni see nii on. Nagu te teate, on meil parlamendis terve päev väga kiire, sest aeg on otsa saamas ja meil on vaja tulemusi. Kui me tulemusi ei saavuta, on sellel vältimatult poliitilised tagajärjed meie suhetele mõlema riigiga.

Andris Piebalgs, komisjoni liige. – Härra juhataja, me elame praegu läbi üht Euroopa ajaloo raskeimat energiakriisi, mida võib võrrelda naftakriisiga 1970ndail ja 1980ndail aastail. Erinevus seisneb selles, et need naftakriisid olid ülemaailmsed, samas kui praegune on selgelt ELi kriis.

Kus me praegu oleme? Antud lubadustest ning 12. jaanuaril 2008. aastal Venemaa ja Ukraina ministrite, minu ja kahe asjaomase ettevõtte vahel sõlmitud lepingust hoolimata ei voola ikka veel Venemaa gaas Ukraina kaudu ELi tarbijateni.

Komisjon on täitnud oma osa kokkuleppest: luua Euroopa jälgijate meeskond, kes saadetakse keskse tähtsusega kohtadesse Venemaal ja Ukrainas toiminguid vaatlema ja nende täpsuse kohta aru andma. Me suudame panna 24 tunniga kokku meeskonna, mis koosneb komisjoni ametnikest ja tööstusharu ekspertidest ning nemad olid eelmisel laupäeval juba Venemaal ja Ukrainas, et võimaldada gaasivoo jätkumist niipea, kui protokollile alla kirjutati.

Eile jätkas Venemaa gaasitarneid Ukrainale võrdlemisi väikestes kogustes, mis vastavad vähem kui ühele kolmandikule tavalisest gaasivoost, kuid otsustas kasutada sisenemiskohta, mida on ühe Ukraina ettevõtte kohaselt raske kasutada, ja seetõttu lõpetas Ukraina transpordi. Meie jälgijate aruandes kinnitatakse, et transpordi tagamine sellistes tingimustes oli tehniliselt raske (kuigi mitte võimatu).

Täna oli kahjuks sama olukord ja ainsaks lahenduseks kahele poolele on tagada nende tehniliste toimingute täielikku koordineerimist, et mahud ja sisenemiskohad vastaksid gaasitranspordi süsteemi nõuetele.

Kui edasist koordineerimist ei toimu, ei toimu gaasitarneid, ning kohapeal viibivad ELi jälgijad ja komisjon püüavad julgustada mõlemat poolt tehnilist kokkulepet leidma.

Samal ajal jään ma erapooletuks. Ma ei taha kumbagi poolt süüdistada. On aga ilmselge, et mõlemad pooled on kaotanud Euroopa Liidu usaldusväärse energiapartneri maine.

(Aplaus)

Pöördudes tagasi eelmise kuu sündmuste juurde, sooviksin öelda, et EL reageeris kiiresti, rääkis oma muredest ja kõige kõrgemad poliitilised juhid on nõudnud pidevalt tungivalt, et mõlemad osapooled tarned viivitamatult taastaksid ja oma kohustusi täidaksid.

Varasematel aastatel tavalises suhtluses mõlema osapoolega, teades varasematest kogemustest, et kokkulepped sõlmitakse tavaliselt 31. detsembri öösel vastu 1. jaanuari, tuletasime neile alati meelde, et nad leiaksid kahepoolsetes gaasiküsimustes lahenduse, kuna see mõjutab ka meie transiiti.

Kahjuks see nõnda ei läinud. Me teame, kus vaatamata kõigile nendele jõupingutustele täna oleme, ja usun kindlalt, et lahendus on kahe osapoole kätes. Kuid kas nad soovivad lahendust? Eesistujariik ja komisjon on kutsunud Venemaad ja Ukrainat üles ning me õhutame neid ikka veel gaasitarneid jätkama. Meie oleme oma panuse andnud. Me suudame siiralt anda täieliku vastuse selle kohta, kuhu gaas läheb: mitte ükski kuupmeeter ei lähe teises suunas nii, et me seda ei märkaks. Usun, et meetmed, mida oleme tarvitusele võtnud, on piisavad.

Kuid kui mõlemad osapooled ütlevad, et peaks rakendama mõnda muud meetet, oleme valmis seda kaaluma, sest ka mina näen kahe poole vahelise koordineerimise ja suhtlemise puudumist.

See on vahetu kriis. Mis toimub järgmisena? Ma tean, et mis tahes lahendus, mille praegu leiame, on ajutine, ning seega selle veotee usaldusväärsuse taastamiseks on meil vaja kauakestvat lahendust, et nende kahe osapoole vaheline suhtlus Tšehhi eesistumise ajal kindlalt jätkuaks, kuid kahjuks peab see jätkuma ka Rootsi eesistumise ajal.

Ma usun aga, et me oleme andnud vastused varustuskindluse osas teises strateegilises energiaülevaates, töös, mida parlament ja nõukogu on energia- ja kliimamuutuste paketiga teinud. Need on antud lahendused ja me ei saa sõltuda välistarnijatest, kes ei austa kahjuks oma lepingulisi kohustusi ega võta arvesse tarbijate huve.

Kuid ma tahaksin rõhutada eelkõige kahte küsimust, millega tuleks viivitamatult tegeleda.

Üks on ühenduse puudumine. Solidaarsust on küll olnud, aga paljudel juhtudel takistas seda piisava infrastruktuuri puudumine gaasi tarnimiseks olemasolevatest hoidlatest kohtadesse, kus on karjuv vajadus gaasivarustuse järele. Ma usun, et taastamiskavade arutelu, milles mainitakse ka infrastruktuuri, on tõesti hea vahend nende asjaoludega tegelemiseks, sest alati ei ole piisavat ärihuvi tõesti sellist tüüpi sekkumise sätestamiseks.

Teiseks laskime 2004. aastal käest võimaluse, kui arutasime gaasi varustuskindlust käsitlevat direktiivi. Koostatud õigusakt oli nõrk ja ei vastanud praegustele vajadustele. Oleme koostanud ja esitame varsti uue ettepaneku gaasi varustuskindlust käsitleva direktiivi kohta; praegu hinnatakse selle mõju ja eelolevail nädalail jõuab see parlamenti.

Usun, et peaksime reageerima viivitamatult ja leidma täiesti koordineeritud ühenduse mehhanismid seda tüüpi kriisile reageerimiseks.

Eesistujariik on näinud tõesti palju vaeva ja ma tahaksin õnnitleda eesistujariiki selle eest, et ta alati komisjoni täielikul toetusel juhtiva rolli enda kanda võttis. Usun, et neil raskeil aegadel on Euroopa Liit tõestanud, et ta räägib ühel häälel. Euroopa Liitu on juhtinud eesistujariik ja toetanud komisjon.

Kuid ma tervitan ka väga kõiki Euroopa Parlamendi tegevusi, sest see annab aluse kokkuleppele. Kui kaks valitsust ei kõnele valitsuse tasandil, kui äriühingud püüavad sahkerdada, siis mis võiks tagada poliitilise

stabiilsuse? Ukraina ja Venemaa poliitikud on need, kes teevad laiapõhjalist koostööd, ja ma tahaksin tänada härra Saryusz-Wolskit tema tegevuse eest selles arvamuste vahetuses ja ka president Pötteringi, kes mõlema poole lepitamisest osa võttis. Lahendus on nii lihtne, kui nad vaid teineteisega räägiksid.

Seega usun, et see oli väga oluline tegevus ja loodan väga, et pärast tänast kohtumist parlamendis – kuna seda jälgisid mõlemad pooled – on küsimuse lahendamiseks lisajulgustust. Kõige rohkem kannatav osapool on osapool, kes selle kriisi eest ei vastuta, kes on tulnud probleeme lihtsustama, ja see lihtsustamine läheb Euroopa maksumaksjale ja tarbijaile kalliks maksma.

Seega usun, et on viimane aeg, et gaas jälle stabiilsetes tingimustes Euroopa Liitu voolaks.

ISTUNGI JUHATAJA: Gérard ONESTA

Asepresident

Jacek Saryusz-Wolski, fraktsiooni PPE-DE nimel. – Härra juhataja, see suur tarnehäire on Euroopa kodanike, Euroopa tööstusharude ja Euroopa töökohtade jaoks dramaatiline ning majanduskriis olulisimal kohal. Meie, selle parlamendi liikmed, peame eelolevatel Euroopa Parlamendi valimistel vastama küsimustele selle kohta, mida me oleme oma tööstusharude, töökohtade ja kodanike kaitsmiseks ära teinud.

Vastupidiselt mõnele esialgsele arvamusele puudutab kõnealune probleem poliitilisi ja mitmepoolseid üksusi ning ei ole loomult kahepoolne ega kaubanduslik. Kolm aastat tagasi, kui olime tunnistajaks esimesele gaasikriisile pärast seda, kui Venemaa energiatarbed katkestas, sai Euroopa aru, kui haavatav ta on ja mis on tema piirid. Juba siis sai ilmseks, et me vajame ühist ELi energiaalast välispoliitikat.

Meie fraktsioon – fraktsioon PPE-DE – on toetanud seda ideed algusest saadik. Meie fraktsioon oli see, kes võttis juhtimise enda peale, nõudes omaalgatuslikku raportit ühise Euroopa energiaalase välispoliitika suunas, mida mul oli au sellel täiskogul 2007. aasta septembris tutvustada ja mida toetasid ühehäälselt kõik fraktsioonid ning mis peaaegu ühehäälselt vastu võeti.

Selles nõuti kõikehõlmavat strateegiat ja täpset tegevuskava ELi energiaalase ühise välispoliitika suunas, kavandades terve rea rakendatavaid meetmeid: lühiperspektiivis solidaarsusmehhanismid, ühtsus meie huvide kaitsmisel, tõhusam energiaalane diplomaatia ja keskpikas perspektiivis mitmekesistamine, sealhulgas Nabucco, ladustamine, investeringud ning ühendused.

Mõnda meie soovitusi on käsitletud – kuigi hilinevalt – komisjoni teises strateegilises energiaülevaates. Me tervitame seda ja väljendame heameelt ka eesistujariigi Tšehhi poolse praeguse kriisi lahendamise ja vahendustegevuse pärast.

Sellest siiski ei piisa, kui me peame sarnaseid olukordi tulevikus vältima ja see on võimalik vaid juhul, kui varustame end ELi tõeliselt ühise julgeolekupoliitika ja solidaarsusega, mis pakuks kestvaid, jätkusuutlikke ning süsteemseid lahendusi. See tähendab liikmesriikide, keda esindab Euroopa Komisjon, ühendatud jõudu läbirääkimistel ja ELi ühtset häält meie partnerite suhtes, olgu nendeks siis tootjad või transiidiriigid. Vahepeal saime kavandada gaasi ostmist otse Venemaalt Vene-Ukraina piiril.

Mul on küsimusi ametisolevale eesistujale ja komisjonile. Volinik Piebalgs ja asepeaminister Vondra, kas te saaksite töötada välja stsenaariumi ELi vaheleostumise ja vastutuse ülevõtmise kohta Ukrainaga transiidi küsimuses? Teiseks, milliseid surve avaldamise vahendeid ELil on? Milliseid meetmeid saaksime vastuseks võtta? Meie fraktsioon eeldaks, et eesistujariik ja komisjon võtab gaasitarbete taastamiseks meie energiapartnerite Venemaa ning Ukraina suhtes kasutusele kiired ja radikaalsed meetmed. Meie fraktsioon palub parlamendil asjast intensiivselt ja püsivalt osa võtta – isegi kampaania ajal valimiste eel. Annaksin teile teada, et oleme loonud Euroopa Parlamendi, Venemaa parlamendi ja Ukraina parlamendi vahelise kontaktrühma.

Hannes Swoboda, fraktsiooni PSE nimel. – (DE) Härra juhataja, minu fraktsioon nõuab, et vastavalt kodukorra artiklile 175 loodaks ajutine komitee, et vastata paljudele neist küsimustest, mille härra Saryusz-Wolski on juba tõstatanud; teisisõnu, et me liitume ka komisjoni ja nõukoguga loomulikult selleks, et teha maikuu osaistungjärgul olukorrast asjakohaseid järeldusi – mida me loodetavasti koos suudame teha.

Kõnelused, mida me oleme Gazpromi ja Naftogazi – teisisõnu Venemaa ja Ukrainaga – pidanud, on kinnitanud meie muljet, et mõlemad pooled käituvad vastutustundetult. Võin kinnitada selgelt, mida volinik Piebalgs ütles: praegu ei tegutse kumbki vastutustundlikult ega Euroopa Liidu vastutustundliku partnerina. Sellel peavad olema asjakohased tagajärjed.

Toetuseks tehtud algatusele pean lisama, et me oleme olnud mõnda aega teadlikud sellest, et Ukraina keeldub rajamast lubatud seirejaamu; Euroopa Liidu antud raha jääb kasutamata ja meie ei ole reageerinud. Oleme teadnud viimased kaks kuud ka seda, et 1. novembriks, tähtjaks, mis oktoobri alguses sätestati, kokkuleppele ei jõutud. Minu meelest oli 18. detsember ehk natuke liiga hilja. Komisjon oleks pidanud siin halvimaltsenaariumiks valmistumisel pigem rohkem ära tegema ning ka liikmesriikidele rääkima, mis oli võimalik. Mööndantavasti näidati üles suurt solidaarsust, kuid ma oleksin pidanud seda eeldama, et sellise negatiivse arengu võimalust ette näha.

Ometi pole praegu oluline see, et me näpuga näitaksime – see pole mu eesmärk –, vaid see, et me teeksime asjakohaseid järeldusi, et me oleksime järgmisel korral paremini valmistunud, kuid – mis veelgi olulisem – oskaksime sellise olukorra kordumist ära hoida.

Ma pean lisama, volinik, et oleme kulutanud ehk liiga vähe aega vaieldes liberaliseerimise ja turgude üle – eelkõige gaasisektoris, nagu te teate. See poleks meile mingit kasu toonud ega too meile tõepoolest praegugi üldse kasu. Nagu me alati rõhutanud oleme, on gaasisektor ebatavaline ja seda on rikkunud – võiks isegi öelda määranud – poliitika ning gaasisektori liberaliseerimise tõstmisest ülimaks põhimõtteks ei ole mingit kasu, kui meil on ikka veel Ukraina ja Venemaa, kes seda poliitilisteks mängudeks kasutavad. Me vajame selles suhtes jõulist ühist suhtlemisliini ning seda tuleb sama jõuliselt näidata.

Nõustun enamikuga siin öeldust. Me vajame rohkem torujuhtmeid; oleme nõus, et Nabucco torujuhe on väga oluline projekt. Te ise mainisite Saharat läbivat gaasijuhet, mille üle me mõtlema peame. Sellised asjad ei juhtu üleöö, kuid signaalid tuleb välja saata. Meil on vaja palju rohkem ühendustorusid ja ühendusi. Ometi ei ilmu ka neid. Ma ei arva, et turg selle ära lahendab, kuna ta ei tee seda, sest teda see ei huvita. Pealegi on need investeeringud, mis ei too kohe kasu, vaid tehakse selleks, et oleks varu. Sama kehtib ka muidugi gaasivarude puhul. On täiesti vastuvõetamatu, et paljudel riikidel on vähe gaasivarusid või pole neil neid üldse või et nad isegi keelduvad komisjoni sellistest varudest teavitamast. Me peame püstitama selles suhtes ühise eesmärgi.

Kogu mu kriitikat ja üksikasju arvestades peavad täiskogu ja komisjon kutsuma tõesti liikmeriike korrale ja nõudma, et nad viimaks Euroopa ühist energiapolitikat järgiksid. Nõustun härra Saryusz-Wolskiga selles mõttes: me oleme tõepoolest seda koos nõudnud ja saanud nõukogult või pigem liikmesriikidelt liiga vähe toetust. Kui me seda tahame, siis ma palun, et me töötaksime maikuuks – meie viimaseks istungiks – selle kohta välja ühise strateegia. Pealegi on parlamendile vastuvõetamatu minna vaheajale või alustada valimisi ilma, et nendest traagilistest sündmustest oleks – loodetavasti koos – asjakohaseid järeldusi tehtud.

István Szent-Iványi, fraktsiooni ALDE nimel. – (HU) Meil on nüüd kokkulepe ja palju lubadusi, kuid gaasi ei ole. Sellest on villand! Me ei saa lubada Euroopal olla ühe küünilise võimumängu süütu ohver. Kui gaasitarned koheselt ei taastu, peavad sellel olema selged ja otsustavad tagajärjed. Me ei tohi sallida olukorda, kus miljonid eurooplased on kütteta, me ei tohi sallida seda, et mitusada tuhat töökohta on ohus.

Seni on Euroopa vältinud konflikte asjaomaste riikidega ning teinud poliitilisi järeleandmisi ja žeste. See poliitika on läbi kukkunud. Meie, liberaalid, oleme nõudnud kaua, et vähendataks märkimisväärselt meie sõltuvust – sõltuvust Venemaa energiast.

Sellest kriisist saadud selge õppetund on see, et Nabucco torujuhtmest peab saama tõeline alternatiiv ning seepärast tuleks seda rahaliselt toetada. Peame looma liikmesriikide seas tugevama solidaarsusega ühise energiapolitika koos parema koordineerimise ja võrkude ühendamise. Me peame kiirendama taastuvate ja alternatiivsete energiaallikate arendamist ja parandama energiatõhusust.

See lahendab meie probleemid siiski vaid keskpikas ja pikas perspektiivis ning seega peame tuletama Kiieville ja Moskvale meelde, et nad täidaksid oma rahvusvahelisi kohustusi ning teatama, et nii kaua kuni seda ei tehta, on sellel tagajärjed kõigile meie kahepoolsetele suhetele.

Venemaa peab tõendama heas usus tegutsemist ja tegema kõik tema võimuses tagamaks, et gaasitarned viivitamatult jätkuksid. Ukrainale tuleb samuti teada anda, et kuigi ta maksab praegu gaasi eest poliitilist hinda, mis on madalam kui turuhind, läheb see hind talle tegelikult maksma turuhinnast rohkem, sest see laiendab Ukraina haavatavuse ja vastuvõtlikkuse väljapressimiseni.

Praegu pannakse ka Euroopa liit oma kodanike ees proovile. Kas EL suudab oma huve tõhusalt kaitsta? Kui ta selles katses läbi põrub, siis Euroopal tõelist tulevikku ei ole, kuid juhul, kui ta õnnestub, võib ta optimistlikult tulevikku vaadata.

Hanna Foltyn-Kubicka, *fraktsiooni UEN nimel.* – (PL) Härra juhataja, gaasikriis Euroopas on püsiv ja palju sügavam, kui Euroopa poliitiline eliit seda esitleks. Me peame empaatiliselt rõhutama, et see ei ole üksnes majanduslikku laadi. See on eelkõige poliitiline kriis, mis põhineb Euroopa abitusel Putini agressiivse poliitika ees.

Ärgem petkem end – Venemaa ei tunne muret meie dollarite pärast. Mõne viimase aasta sündmuste taustaks on Kremli tegevus, mille eesmärk on laiendada oma ülemvõimu Kagu-Euroopa piirkonnas. Ukraina on venelaste strateegilise tähtsusega mitte üksnes sellepärast, et tema territooriumi läbib Euroopasse suunduv gaasijuhe, vaid kuna Venemaa Musta mere laevastik paikneb Sevastopolis. Selle baasi rendileping lõpeb 2017. aasta lõpus, kuid vähesed usuvad, et venelased Krimmist vabatahtlikult lahkuvad. Gazpromi nõudmisi toetab kogu Kremli poliitiline ja sõjaline masinavärk, kelle eesmärk on Ukraina valitsust diskrediteerida ja nõrgestada ning Ukraina põlvili suruda. Kahjuks on Euroopa passiivne suhtumine aidanud Putinil oma eesmärgile lähemale jõuda.

Rebecca Harms, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Härra juhataja, ka mina tahan alustada öeldes, et Tšehhi vabariigil on olnud väga raske eesistumisaja algus ja et seoses selle uue gaasikriisiga ei oleks ta saanud viimastel nädalatel rohkem ära teha kui eelmistel aastatel, et korvata puudust Euroopa energiaalase välispoliitika küsimuste selgitamises.

Me kõik näeme praegu tõendust selle kohta, et sageli tsiteeritud fraas „energiaalne välispoliitika” tähendab ühist strateegiat, mida Euroopas ei ole. Väljaspool seda arutelu Vene gaasi üle peavad Euroopa kodanikud vastama ühiselt küsimusele, millist suhet nad tegelikult Venemaaga tulevikus tahavad. Gaas on vaid üks küsimus, toorainekaubandus teine, kuid meie räägime Euroopa Liidu fundamentaalsest suhtest oma suurima naabriga meie mandri idaosas ja see tuleb selgeks teha.

Samal ajal tuleb selgeks teha, kuidas Euroopa Liit kavatseb tulevikus tegelda riikidega, kes on ikka veel Venemaa ja ELi vahel kahevahel. Minu meelest oleksime pidanud Ukrainas juhtunut tegelikult ette nägema. Mitte kedagi, kes Ukrainat tunneb, ei üllata, et mitte üksnes Gazprom ja Vene riik, vaid ka Ukraina segab omavahel poliitika ja majanduslikud huvid. Kõige hullem oht, millega Ukraina praegu silmitsi seisab, on see, et nüüd võivad teatavate poliitiliste mõjutajate huvid tuua kaasa tihedamate suhete kadumise Euroopa Liiduga, mille see riik on saavutanud, ja oma maine Euroopa Liidus. Kriitika, mis on ühtlustunud selle vaidluse ajal Venemaa pädevate tegelaste suhtes, kehtib vähemalt võrdselt nii Naftogazi kui RosUkrEnergo suhtes, nende suhtes, kes vastutavad, ja Ukraina valitsuse suhtes.

See kujutab endast palju rohkemat kui kaubandustüli ja ma arvan, et eesistujariik Tšehhi on meid sellest viimase mõne päeva jooksul osavalt läbi juhtinud. Loodan, et plaanid, mida volinik tutvustas, kannavad vilja. Ma tahaksin tervitada komisjoni selge seisukoha eest ebaasjakohases püüdes taasühendada elektrivõrku suure riskitasemega reaktor Bohunice. Sellest ei oleks abi, vaid see kujutaks endast pigem täiendavat ühenduse õiguse rikkumist, seekord Euroopa Liidus.

Esko Seppänen, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (FI) Härra juhataja, volinikud, nõukogu eesistuja, komisjon on võtnud Venemaa ja Ukraina vahelises vaidluses gaasi üle vahendaja rolli ja andnud endast tarne alustamiseks parima.

Mul ei ole olnud kombeks komisjoni kiita, kuid praegu tahaksin oma fraktsiooni nimel teid tänada. Komisjon pole tegutsenud nagu kohtumõistja, vaid nagu arst. Mitte küll kui kirurg, aga rohkem kui psühhiaater. Nüüd on selle järele vajadus ja sellele leidub ka kasutust.

Mujal Euroopas inimesed külmetavad sel ajal, kui Ukrainas president ja peaminister võimu pärast võitlevad. Selliseid asjaolusid arvestades on välikomisjoni esimees härra Saryusz-Wolski eilne ettepanek vastutustundetu, et EL peaks võtma kasutusele sanktsioone gaasivoo kaitsmiseks. Kas tuleks otsustada, et EL peaks alustama Vene gaasi boikoteerimist? Poola peaks muidugi teistele selles eeskujuna näitama ja Vene gaasist keelduma.

Meie fraktsioon loodab, et komisjon jätkab üksmeele saavutamiseks aktiivset vahendajatööd.

Gerard Batten, *fraktsiooni IND/DEM nimel.* – Härra juhataja, ma tsiteerin kolleegi Godfrey Bloomi 25. oktoobril 2006. aastal sellel teemal peetud kõnes: mõte, idee või kontseptsioon, et Ühendkuningriigi energiavarusid võiks kontrollida mingi kokkulepe gangsteriga nagu Putin, on täiesti naeruväärne. On täielik hullumeelsus loota midagi Putini allkirjastatud paberitükilt. See mees on gangster.

Praegu teeb härra Putin seda, mida teeks iga pädev gangster – loobub tarnimast ja ajab hinna üles. Euroopa seisab silmitsi kahe valikuvõimalusega: valmistuda maksmaks palju-palju rohkem Venemaalt pärit ebakindla gaasitarne eest või leida alternatiivseid varustajaid juhul, kui see on võimalik. Ühendkuningriik peab tagama

oma vähenevate gaasivarude säilitamise riigisisese allikana ja mitte lubama seda, et neist saaks ELi ühine allikas. Samuti peaksime osalema uute tuumaelektrijaamade ehitamise programmis.

Jana Bobošková (NI). – (CS) Daamid ja härrad, hoolimata kõigist Euroopa Nõukogu ja komisjoni jõupingutustest jäävad mõned liikmesriigid Venemaa gaasi tarnetest ilma, nende majandus on ohus ja inimesed kardavad ära külmuda. See on kõrge hind, mida Euroopa Liidu lühinägeliku välis- ja energiapoliitika eest maksta. Paraku maksavad seda kõige nõrgemad.

Daamid ja härrad, tühjad gaasijuhtmed, tootmiskatkestused ja jahedad koolid on hind tarbetu russofoobia eest, mis peitub nendes liidu liikmesriikides, kes on olnud vastu strateegiliste partnerluslääbirääkimiste jätkamisele Venemaaga. See on hind meie ebakriitilise toetuse eest Ukraina poliitilise spektri oranžile osale ja katse eest Ida-Euroopa-alast poliitikat Brüsselist juhtida. See on hind selle eest, et oleme tuumaenergiast fanaatiliselt keeldunud. Lisaks on see hind pikaajaliste jõupingutuste eest sekkuda üksikute liikmesriikide riigisisesse energiapoliitikasse. Millist nõu annaksite te Slovakkia peaministrile Ficole, kes nüüd kahe ebameeldiva valiku ees seisab? Kui temperatuur on 20 kraadi alla nulli ja gaasivool idast on lõppenud, ähvardab komisjon Brüsselis karistada Slovakkia, kui see tuumaelektrijaama Jaslovské Bohunices taaskäivitab. Kas see peab tõesti kasutult seisma, kui tehased Slovakkias järelejäänud 20-päevaste varude ajal kokku kukuvad ja inimesed külmuvad?

Daamid ja härrad, me näeme praegu, kui tähtis on iga Euroopa Liitu kuuluva riigi jaoks energiaalane isemajandamine. Kui tore on, kui sul on vileda ELi palitu asemel soe kodukootud särk. Me peaksime sellest õppima ja vältima energiaga seotud volituste loovutamist Brüsselile, nagu on Lissaboni lepingu alusel teha püütud.

Giles Chichester (PPE-DE). – Härra juhataja, on päris õudne, kuidas ajalugu on kordunud Ukrainat läbivate gaasitarnete katkestuse osas praegusel aastajal. Ometi ei tohiks me olla üllatunud, sest millal oleks veel parem inimeste tähelepanu äratada, iseäranis külmalaine ajal?

Ei ole raske selles kõiges Venemaa plaani ära tabada, kuid mind rabas eriti ajakirjanduses püsinud idee, et Gazpromil on vaja tungivalt sõlmida kokkulepe, mis põhineb kõrgematel hindadel, mis on seotud eelmise aasta naftahinna tõusuga enne, kui need gaasihinnad pärast naftahinna langemist kukuvad.

Olgu kuidas on, aga mõju jääb samasuguseks nagu kolm aastat tagasi. ELi liikmesriike ähvardab liigne sõltuvus ühelt valitsevalt varustajalt pärineva gaasi impordist. Enam ei piisa, et öelda: me vajame Venemaa gaasi ja nemad meie kõva valuutat. Me peame rakendama meetmeid varustuskindluse kaitsmiseks.

Liikmesriigid peavad, hambad ristic, pigistama ja valmistuma maksma piisavate gaasihoidlate ja -varude eest. Kokkuleppe sõlmimine, kui mitme päeva tarne kujutab mõistlikku varu, oleks hea algus. Tarnete mitmekesistamine on teine ilmne samm, mis tuleks astuda, ning veeldatud maagaasi terminalide ehitamine kogu Euroopas on veel üks hea näide. Nord Streami ja Nabucco torujuhtmete projektidele soodsamas valguses vaatamine tundub loogiline. Meil on vaja kahekordistada jõupingutusi tulemuslikkuse parandamiseks ja energiasäästu suurendamiseks elektritarbimises – nii tööstuslikus kasutuses kui ka kodutarbimises. Tuleb saavutada suur kokkuhoid.

Me peame eelkõige tasakaalustama uuesti oma kasutatavad energialiigid ning tegema seda kahe eesmärgiga: varustuskindlus ja kliimamuutuste alane poliitika. Suurendades taastuvatest energiaallikatest, tuumaenergiast ja keskkonnasõbralikust sõetehnoloogiast pärineva elektri osa, saame teha mõlemat, kuid mõlemad valikuvõimalused võtavad teostamiseks aega ning me peame vahepeal kiiresti ja kujutlusvõimet kasutades energiatõhususe suurendamisega tegelema.

Jan Marinus Wiersma (PSE). – (NL) Härra juhataja, ma võin kinnitada paljude kolleegide seisukohta. Viimastel nädalatel ilmsiks tulnu on toonud kaasa palju imestust. Isegi eile tundsin end märkimisväärselt ärritunult, kui kuulasin, kuidas Vene ja Ukraina kolleegid siin teatasid, et nemad ei ole kindlasti eksinud. Me saame pidevalt vasturääkivat infot selle kohta, mis täpselt toimub. Me kuuleme ühte juttu, siis teist, ja meil, parlamendiliikmetel, on väga raske täpsetele asjaoludele jälile jõuda. Loodan, et see segadus lahendatakse mõne järgmise päeva jooksul ja et gaas hakkab jälle voolama, nagu lubatud.

Kui gaas taas kord voolab, kas see tähendab siis, et hakkame jälle tavapäraselt äri tegema? Ma ei arva nii. 2006. aastal juhtus sama asi, kuid siis oli mõju Euroopa Liidule kaugelt väiksem. Toona oli Moskva ja Kiievi vahelise konflikti põhjus gaasi hind, mille tulemusel katkestati gaasitarned Euroopasse. Me hoiatasime toona, et on olemas oht korduvaks stsenaariumiks ja nüüd on see käes. Me teame, et gaasitarnete üle peetakse igal aastal uuesti läbirääkimisi, sest Ukraina ja Venemaa töötavad üheaastaste lepingutega. Alles eelmisel aastal,

kui kriis uuesti puhkes, asus Euroopa Liit järsku tegutsema. Enamikul sellest, mida me juba 2006. aastal arutasime, ei olnud lõpuks mingit mõju. Me teame, et isegi siis sõltusime me liigselt ühest torujuhtmest, mille kaudu tarnitakse ühe riigi kaudu peaaegu 80% gaasist. Isegi siis arutati, et me peaksime töötama viivitamatult alternatiivsete tarneteedega. Isegi siis oli selge, et me ei olnud päris kindlad, kas me saame üksteist ELi riikidena aidata probleemide tekkimisel teatavates riikides, nagu praegu Bulgaarias, Slovakkias ja mujal. Viimastel aastatel on selles osas vähe ära tehtud. Viimastel nädalatel sai selgeks, kui raske on kehtestada mehhanismi, millega saaksime üksteist aidata.

Venemaa on andnud endale ja oma mainele tugeva hoobi. Kuid minu arvates ei ole ühe või teise riigi süüdistamine peaaesjalikult meie otsustada. Ilmne on see, et kummalgi riigil ei ole tarbijasõbralikkusest erilist aimu. Tegelikult tekitavad nad praegu kahju oma parimale kliendile. Oleme üks Venemaa headest klientidest, me maksame Ukrainat läbiva gaasijuhtme eest, tasume arved õigel ajal ning selle maailmaturu hinda. Arvan, et nii palju polegi võimalik korrutada, et mõlemad pooled sellest aru saaksid.

See olukord tekitab muidugi palju küsimusi. Mida arvata huvide konfliktist gaasisektoris Venemaal, Kremli mõjust Gazpromile? Ma tean juhtumisi Ukraina kohta veidi rohkem ja tean kogemuse põhjal, et gaasiäri selles riigis on väga kahtlane. Usun, et peaksime tervet rida küsimusi üksikasjalikumalt uurima. Nagu härra Swoboda, pooldan ka mina parlamentaarset uurimist, kuidas see olukord tekkis, mida EL ei suutnud teha, mida ta oleks viimastel aastatel tegema pidanud, ja kuidas gaasisektorid on Ukrainas ja Venemaal täpselt üles ehitatud, et me suudaksime hoida ära sarnase olukorra tulevikus või saaksime praegu toimuvast paremini aru.

Janusz Onyszkiewicz (ALDE). - (PL) Härra juhataja, ametisolev eesistuja, volinik, Ukraina peaminister Julia Tšomošenko ja Vladimir Putin sätestasid eelmise aasta oktoobris allkirjastatud lepingus valmisoleku liikuda kolme aasta jooksul maailmaturu hindade suunas gaasi edastamise ja ladustamise eest. Sellele lepingule tõmbas joone alla ametlik leping Gazpromi ja Ukraina Naftogazi vahel.

Gazprom andis siiski hiljuti välja nõudmise hindade tohutuks tõstmiseks ebarealistlikule tasemele. Sellist tüüpi väljapressimine on võimalik, kuna Gazpromil on Ukraina üle monopolne seisund. Paljud Euroopa Liidu riigid on sarnases olukorras. See tähendab, et erinevalt naftast ei ole Euroopa gaasi vabaturgu.

Ameerika Ühendriikides on gaasi hind viimasel ajal langenud 198 USA dollarini kuupmeetri kohta, samal ajal, kui Gazprom nõuab Ukrainalt 450 USA dollarit. Seda olukorda tuleb muuta gaasitarnijate mitmekesistamisega ja edastusvõrgu rajamisega Euroopa Liidus ja naaberriikide vahel, et oleks nagu nafta puhulgi tõeline üleeuroopaline turg, mis piirab monopolistliku hinnakujundusega seotud väljapressimise võimalust.

Marcin Libicki (UEN). - (PL) Härra juhataja, käesolev kriis näitab, kui oluline on Euroopa Liidu jaoks rääkida ühel häälel küsimustest seoses gaasitarnete, eelkõige Venemaalt tulevate gaasitarnetega, kui tegemist pole just usaldusväärse partneri ega tarnijaga.

Euroopa Parlament võttis möödunud aasta juulis vastu petitsioonikomisjoni raporti, mille autor olin mina, ja kus nimetati selgelt, et küsimus energia- ja gaasitarnetest Euroopasse ei ole kahepoolsete suhete küsimus. Siis oli teemaks Põhja gaasijuhe Venemaalt Saksamaale. Kutsun nüüd komisjoni ja ka eesistujariiki üles tagama, et Euroopa Liit räägiks ühel häälel ja et sellest tehtaks pigem ELi ja Venemaa kui kahepoolsete suhete küsimus. Ma nõuan kõigi nõudmiste täitmist, mis sisalduvad möödunud aasta 8. juuli raportis, milles sätestati, et Euroopa Liit peaks olema tõeliselt integreeritud.

Bernard Wojciechowski (IND/DEM). - (PL) Härra juhataja, mitu poliitikut on kõnelenud gaasiteemalisel arutelul konflikti ühel või teisel poolel. Me ei tea aga olukorra asjaolusid. ELi vaatlejad on abitud. Me teame vaid seda, et meil on tegemist triviaalsete organisatsioonidega.

Olukord on ka tõenduseks Euroopa Liidu puuduliku energiapoliitika kohta. Alternatiivseid ideid, nagu tuumaelektrijaamade ehitamine, ei toetata. Sõe kasutamise vastu ollakse keskkonnavalastel ettekaanetel. Me oleme jõudnud olukorda, kus ainsaks alternatiiviks on olnud muuta Kesk-Euroopa idast sõltuvaks, kusjuures vaese Slovakkia olukord on just selline.

Irena Belohorská (NI). - (SK) Tahaksin Slovakkia Vabariigi kodanikke esindava parlamendiliikmena seoses Ukraina ja Venemaa vahelise gaasitarneid hõlmava konfliktiga juhtida Euroopa Liidu tähelepanu asjaolule, et kõnealune huvide konflikt mõjutab mitte ainult kahte osapoolt, kes teineteist segaduse pärast süüdistavad, vaid ka kolmandat osapoolt, kelle kodanikest saavad ohvrid, kuna ikka veel puudub väljavaade Vene gaasi Ukraina kaudu tarnimiseks.

Slovakkia on olnud ilma gaasita kaheksa päeva ja praeguste hädaolukorra piirangute juures tööstusele ja ettevõtetele, kes töötavad kriisiolukorras, suudame säilitada varusid vaid üksteist päeva. Slovakkia gaas on jälle kuskil kahe sõdiva osapoole vahel kinni. Lühidalt öeldes: kaks osapoolt – kaks tõde, ei mingit gaasi.

Lubage mul teile teatada, et täna kell 11.45 lükkas Ukraina peaminister Tšomšenko tagasi Slovakkia palve jätkata maagaasitarneid selgitades, et Ukrainal ei ole piisavalt gaasi – pole varusid nende endi jaoks, seega ei saa seda ka meie. Tahaksin samuti rõhutada, et meie sõltuvuse tõttu Venemaa gaasist ja võimatuse tõttu taasavada V1 tuumaelektrijaam Jaslovské Bohunices on Slovakkia Vabariigi energia varustuskindlus üha rohkem ohus.

Volinik, ma tänan teid ettepanekute ja jõupingutuste eest lahenduse leidmiseks. Ma tean ühte meetet, mida te saate rakendada – peatada maksed Ukrainale kui ühele vastutustundetutest osapooltest.

Herbert Reul (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, nagu teame, on see dramaatiline olukord. Venemaa ja Ukraina tegevus on vastutustundetu. Samuti tuleb öelda, et komisjon on süüdi selles, et me rakendame meetmeid suhteliselt aeglaselt, kuigi tõsi on ka see, et volinik Piebalgs on kõnealust küsimust mõne viimase päeva jooksul suurepäraselt käsitlenud. Ekspertide rühm oli hiilgav mõte ja ma arvan, et ta väärrib viimaste päevade sündmuste eest tänusõnu.

Siiski on ka aeg küsida, miks meie reageeringud sellistele sündmustele on alati lühiajalised. Mitu korda on Venemaa sellega seoses tähelepanu pälvinud? See pole kindlasti esimene kord. Me oleme näinud nüüd mitu aastat gaasitarnete korrapäraselt kinnikeeramist ja seega peame küsima endilt, kas meie – Euroopa Parlament ja Euroopa institutsioonid – on tõesti teinud seoses varustuskindlusega piisavalt või oleme ehk teisi küsimusi esmatähtsale kohale seadnud. Minu meelest oli härra Swobodal õigus seda küsimust küsida.

Me oleme teinud suuri edusamme, et teha selgeks, kas ja kellele ning millistel tingimustel võrke müüa ja erastada. Oleme veetnud nädalaid, isegi kuid, tegeldes küsimusega, kuidas kliimaküsimusele reageerida, ega ole mõelnud piisavalt asjaolu üle, et on olemas ka kolmas oluline poliitiline projekt: varustuskindluse projekt. Mida oleme selleks ära teinud, et tagada erinevate energialiikide kasutamine Euroopas ja oma sõltuvust vähendada? Mida oleme ära teinud selleks, et tagada, et ka kivisöe-elektrijaamad samuti nende energialiikide hulgas figureeriksid? Oma kliimapoliitikaga oleme tegelikult kivisöe-elektrijaamu diskrediteerinud ning seega suurendanud oma sõltuvust gaasist. Mida oleme ära teinud selleks, et suurendada oma toetust tuumaenergiale? Vastus on: liiga vähe ja liiga tagasihoidlikult. Mida oleme ära teinud selleks, et selgitada välja lubatavad torujuhtmed? Mida oleme veeldatud maagaasi valdkonnas korda saatnud? Mida oleme energiaalase välispoliitika valdkonnas saavutanud? Mõne viimase päeva sündmused on tähendanud seda, et meil on ülim aeg käsitleda varustuskindluse küsimust energiapoliitikas. See on selgelt ülioluline küsimus.

Reino Paasilinna, (PSE). – (FI) Härra juhataja, volinikud, parlament hääletab varsti kolme elektri- ja gaasituru paketti. Me oleme just kiitnud heaks energia- ja kliimapaketi, kuid nüüd on käes kriis, mille kohta oleksime võinud korraldada laiaulatuslikuma kohtumise, et oma partnereid kaasata. Meil on selleks olemas poliitiline suutlikkus ja me vajame koostööd.

Ma pooldan ka mõtet artikli 175 alusel loodavast töörühmast, kes annaks parlamendile näiteks maikuus aru. Kohal peaksid olema ka Venemaa ja Ukraina delegatsioonid.

Nagu juba öeldud, on see tõsine olukord. Miljonid inimesed külmetavad ja tehaseid suletakse. Takistades gaasi jõudmist ELi territooriumile, kaasas Ukraina meid oma probleemi. Venemaa tegi sedasama, kui ELi gaasi osa katkestas.

Gaas voolab siiski teiste transiidiriikide kaudu. Tänu liidupoolsele kiirele reageerimisele – ja tänusõnad lähevad selle eest volinikule – on arvestite lugemissüsteem paigas. Vene gaas on ilmselt hakanud Ukraina võrku voolama, kuid liitu ta veel ei jõua. Kujunenud on veider olukord. Nii EL kui Venemaa püüavad rajada energia torujuhtmeid uutesse piirkondadesse: EL väljapoole Venemaad ja Venemaa väljapoole oma endisi nõukogude vabariike. See tähendab tööd neile, kes torujuhtmete alal töötavad.

Ma ei kalduks üldse kehtestama sanktsioone tülitsevatele pooltele ega arva, et sanktsioonid oleks tark otsus. Olen skeptiline jõu kasutamise suhtes, kuna see võib rohkem meile kui neile kahju teha. Seepärast peaksin energiaharta lepingu sidumist tulevase partnerlus- ja koostöölepinguga eriti oluliseks. Üheks võimaluseks oleks ka luua üks ühendus, kes haldaks läbi Ukraina kulgevat gaasivoogu: see oleks kiire ja oluline meede. Kaasatud peaks olema ka üks neutraalne osapool.

Juhataja. – Tänan teid väga selle viimase mõtte eest.

Henrik Lax (ALDE). - (SV) Härra juhataja, EL on maailma suurim majanduslik jõud. Sellest hoolimata külmetavad paljud inimesed oma kodudes. Miks ei suuda EL kütmist tagada? Nüüd on selgem kui kunagi varem, et EL peab vähendama sõltuvust Vene gaasist. EL peab rajama ühise elektri- ja gaasiturust, et kaitsta oma elanikkonna juurdepääsu energiale. See nõuab liidusisest solidaarsust. Prantsusmaa ja Saksamaa on keskel positsioonil. Mitte keegi, isegi mitte Saksamaa ei saa paljude eelolevate aastate jooksul loota suuremale gaasi hulgale Gazpromilt. Nord Stream ei ole lahendus. Vahendajatöö Venemaa ja Ukraina vahelises gaasisõjas annab ELile hea võimaluse nõuda, et mõlemad osapooled järgiksid eeskirju, mis on kooskõlas liidusisese ühise energiaturuga. Me peame seda võimalust ära kasutama.

Inese Vaidere (UEN). - (LV) Daamid ja härrad, ma tahaksin vaadelda seda probleemi laiemas poliitilises kontekstis. Tegelikult on nn Vene-Ukraina gaasisõda üks etappe võitluses mõju pärast Euroopas. Nii Ukraina kui ka Gruusia on riigid, keda rõõmuga enda poolel näeksime, kuid Venemaa tahab taastada oma endist mõju nende üle. Just nagu invasiooniks Gruusiasse valiti kesksuvi koos olümpiamängude alguse ja aeg keset puhkusehooaega, nii valiti gaasisõjaks kesktaht, uue aasta pühade aeg. Lisaks sellele ei näidatud jumalegi poolele oodatud teed NATO ja Euroopa Liidu liikmelisusse. Kui me ei suutnud anda Venemaale asjakohast vastulööki tema agressiooni eest Gruusia vastu, oli juba ette näha, et Ukraina on järgmine sihtmärk. Venemaa poliitiline tehnoloogia on üks maailma tugevamaid ja see riik on näidanud, et ta on valmis oma eesmärkide saavutamiseks tohtuid ressursse ohvriks tooma. Kõnealusel juhul venitades lepingu sõlmimisega, et Ukrainat diskrediteerida. Seda tüüpi poliitilisel tehnoloogial on ka piisavalt vahendeid, et mõjutada protsesse riikides, kus tal on huvid, ja kus ta erinevalt meist sündmusi kavandab ja prognoosib. Tuleb saavutada kompromiss, gaasitarneid tuleb taas alustada juhul, kui Venemaal on tarnimiseks piisavalt varusid. Täna teid.

Dimitar Stoyanov (NI). - (BG) Täna, härra juhataja. Üldine arvamus on, et Bulgaaria oli riik, mida gaasikriis enim mõjutas. On ütlema selge, et süüd jagavad ikka veel mõlemad, ükskõik, kes neist gaasitarne katkestamises süüdi on, ja ükskõik, kes on süüdi asjaolus, et Bulgaarial on nüüd varud, millest talle gaasikriisi välja kannatamiseks ei piisa. Vaadake nüüd siiski seda, mida me tulevikus ära võiksime teha. Üks võimalus on ainult sisepoliitiline, mis hõlmab sellise alternatiivse allika leidmist, mida Bulgaaria saab teistes sarnastes olukordades oma vajaduste rahuldamiseks kasutada. Kuid teine võimalus, mis meil on praegu, sõltub otseselt komisjoni tahtest.

Meil on – või pigem on Bulgaarial – tohtu energiaallikas, mis omal ajal poliitilistel põhjustel suleti. See allikas on Kozloduy tuumaelektrijaam. Praegu on Bulgaaria käitanud kivisöel töötavaid elektrijaamu, mis saastavad keskkonda palju rohkem kui tuumaelektrijaam. Ma olen kindel, et kolleegid fraktsioonist Verts/ALE on sellega nõus. Esimese nelja bloki sulgemine Kozloduy' tuumaelektrijaamas, kus tehti kümneid ja kümneid katseid, mis tõestasid, et blokid olid täiesti ohutud, oli tohtu viga. See on toonud Bulgaaria elanikele tohtut kahju ja praegu kannatavad bulgaarlased jätkuvalt isegi rohkem, sest meil pole kuskilt mujalt energiat saada.

Seetõttu esitan ma komisjonile järgmise pöördumise: on viimane aeg lubada nii Bulgaarial kui ka Slovakkial oma täiesti ohutud tuumaelektrijaamad avada, pakkudes neile kaitset energiapuuduse vastu.

Charles Tannock (PPE-DE). - Härra juhataja, Venemaa-poolne gaasivoo katkestamise kasutamine diplomaatilise relvana on veel kord tõestanud, miks me vajame energia varustuskindluse alast ELi ühist välispoliitikat, mis toimib valitsustevahelise koostöö kaudu. Selline poliitika toob ilmset kasu, mis seisneb selles, et vähendatakse meie kokkupuudet Venemaa pikaajalise taktikaga, toetades alternatiivseid allikaid nagu veeldatud maagaasi ja uusi gaasijuhtmeid, nagu Nabucco ja Sahat läbiv tee, ning ELi integreeritud elektrivõrgu rajamist.

Siiski annab see tõuke keskkonnasõbralikule kavale, toetades taastuvenergiat ja energiatõhusust ning tuumaenergia taassündi. Ma toetan Slovakkia erakorralist nõuet komisjonile taasavada nende suletud Bohunice reaktor, mis aitab samuti kliimamuutustega tegelemisele kaasa.

Mul ei ole ühtegi kahtlust, et Venemaa norib Ukrainaga tüli ja püüab destabiliseerida valitsust, kaasates nüüd, enne järgmisel aastal toimuvaid Ukraina presidendivalimisi sellesse hävingusse ka Ameerika Ühendriigid ning seades ohtu Ukraina Euro-Atlandi püüdlused.

EL on kistud sellesse tülisse kui Kremli gaasidiplomaatia kaasohver. Mul on ikkagi tunne, et Venemaa tegevus oli ajastatud nii, et see langeks kokku Tšehhi eesistumisaaja algusega, kuigi peaminister ja nõukogu ametisolev eesistuja Topolánek on näidanud selle hädaolukorra lahendamisel üles suurt võimekust.

Ukraina on tõenäoliselt süüdi Vene gaasi mingi osa kõrvaldamises, kuid see on ehk arusaadav kontekstis, kus kahe riigi vahelised kokkulepped on ikka veel lahendamata.

Ukraina on praegu kohustatud maksma ühele vahendufirmale aastas 500 miljonit USA dollarit. Arvestades, et Ukraina gaasivõlg Venemaa ees on 2,4 miljardit USA dollarit, oleks see võlg võidud umbes viie aastaga likvideerida, kaotades selle makse, mis väidetavalt – Ukraina asepeaministri sõnutsi – jõuab lõpuks korrumpeerunud poliitikute taskutesse.

Meil on vaja astuda vastu igale katsele lüüa kiil Ukraina ja tema tuleviku vahele läänega ning eelkõige tema tuleviku vahele Euroopa Liidu täisliikmena. Parim viis tagada, et Venemaa enam Ukrainaga tüli ei noriks või talle survet ei avaldaks või isegi ei provotseeriks ELi Ukrainaga tülitsema, et see asja lahendaks, on toetada energia varustuskindluse alast ELi ühist välispoliitikat, mis näitab liikmesriikide-vahelist solidaarsust kriisi- ja energiapuuduse ajal.

Adrian Severin (PSE). – Härra juhataja, probleem, millega me tegeleme, ei ole pelgalt Venemaa ja Ukraina vaheline vaidlus. See on Euroopa Liidu ja Venemaa vaheline vaidlus, mille objekt on Ukraina geopoliitiline staatus, Euroopa Liidu ja Ukraina vaheline vaidlus, mille objekt on Ukraina Euroopa-väljavaated, Euroopa Liidu ja Venemaa vaheline vaidlus, mille objekt on Venemaa monopol gaasivarustuse üle, ja Euroopa Liidu ja Ukraina vaheline vaidlus, mille objekt on Ukraina monopol gaasitransiidil üle.

Kõik need vaidlused koos asetavad meid võimu jagamisega seotud energiasõja keskmesse. Me ei ole selles sõjas pantvangid, vaid võitlejad. Me ei ole vahemehed, vaid oleme üks pooltest, kellel on õiguspärane huvi. Selle sõja tagajärjed laienevad ühelt kriisilt teisele. Kas me saaksime võitluse lõpetada ja rahukonverentsi korraldada?

Me vajame eeskirju vaba energiaturu jaoks, mida jagavad meie Vene ja Ukraina partnerid. Me vajame tagatist ja mehhanisme nende eeskirjade tõhustamiseks ning vahekohtu süsteemi vaidluste lahendamiseks ja ka üht institutsiooni nende mehhanismide käivitamiseks. Me vajame ühist Euroopa energiapoliitikat, mida teenivad asjakohased õigusaktid ja poliitilised vahendid ning mida tugevdab kompleksne leping tarne- ja transiidiriigiga – vastavalt Venemaa ja Ukrainaga. Sanktsioonid ei saa toimida. Ka konfrontatsioon ei ole lahendus. Hoidkem kokku ja pidagem strateegilisi ja kõikehõlmavaid läbirääkimisi. Selleks peame korraldama parlamentidevahelise ajutise töörühma, mille moodustavad Euroopa Parlamendi, Vene Riigiduum ja Ukraina Raada esindajad, et jälgida alaliselt ja nii kaua kui vaja konsensuse saavutamise ja strateegia kujundamise protsessi.

Toine Manders (ALDE). – (NL) Härra juhataja, daamid ja härrad, meie ühiskond ei saa ilma energiata toimida, nagu seda hetkel on näha. Gaas peab edasi voolama ja lühikeses perspektiivis on minu meelest eriti oluline, et kõik diplomaatilised võimalused läbi räägitakse. Just seda komisjon ja nõukogu praegu väga kiiduväärt moel teevadki tagamaks, et gaasivood saaksid võimalikult kiiresti n-ö rööbastele tagasi. Õiguslike meetmetega ähvardamine ei ole muidugi eriti tõhus teguviis.

Arvan, et keskpikas perspektiivis on väga oluline luua Euroopa energiaturg tingimusel, et rakendatakse meetmeid, mida meil seni pole õnnestunud teha. On aeg tegutseda. Ma näen, et liikmesriigid mängivad selles olulist rolli, nagu näiteks Nabucco ja North Streami torujuhtme kiirendatud paigaldamises. Me peame eelkõige tagama, et nii gaasile kui ka elektrile luuakse ühtne Euroopa võrk, mis vähendab meie sõltuvust ja võimaldab luua nõuetekohaselt toimiv turg ning näidata üles rohkem solidaarsust ja paremini puudusi prognoosida. Ometi peame käised üles käärima ning ma tahaksin teada, miks liikmesriigid ei ole seni ühtegi meetet rakendanud.

Dariusz Maciej Grabowski (UEN). - (PL) Härra juhataja, Euroopa Liit on edukalt globaalse soojenemise vastu võidelnud: ettepaneku vastuvõtmisest piisas koheseks õnnestumiseks. Meil õnnestus Euroopas temperatuure alandada ja tuua kaasa talv, mis on mõjutanud tervet mandrit. See on tõestus Euroopa Liidu volitustest ja suutlikkusest vastavalt põhimõttele „tahta tähendab õnnestuda”. Kuid meie edu on muutunud kaotuseks, kuna praegu vajame oma kodudesse ja töökohtadesse rohkem kütet. See on midagi, mida ametnikud ette ei näinud.

Euroopa Liit hakkab energiapoliitikas sarnanema arstiga Hašeki romaanis „Vahva sõdur Šveijki juhtumised”, kes määras kõigi haiguste puhul ühe ravi – klistiiri. Euroopa Liit on piirdunud sõnaliste avalduste, konverentside ja eelkõige Venemaaga flirtimisega, andes Venemaale julgust kasutada energiavarusid poliitilise surve vahendina. Et asja veelgi hullemaks teha, leidis ta liitlase Saksamaa näol, kellega ta Läänemere alla gaasijuhet ehitab.

Järeldus on kõigile selgelt näha: meil on vaja kasutusele võtta kiireloomulised abinõud, et saavutada sõltumatus Vene gaasitarnetest, pidades meeles aforismi „nõrgimad upuvad esimesena”, mis tähendab, et esmalt peame päästma piiririigid, kes sõltuvad täielikult idast pärit gaasitarnetest, nagu Poola ja Baltimaad, välja arvatud juhul, kui Euroopa Liit peab olulisemaks erasektori ja nende huve, kes esindavad Venemaad.

Nickolay Mladenov (PPE-DE). – (BG) Tänan, härra juhataja. Praegu hoitakse 18 liikmesriigi kodanikke Ukraina ja Venemaa vahelises poliitilises vaidluses pantvangis. Ma kasutan terminit „poliitiline vaidlus”, sest me kõik olime tunnistajaks sellele, kuidas Gazpromi ja Venemaa energiatarnijaid kasutatakse poliitilise relvana surve avaldamiseks ühele suveräänsele riigile. Euroopa kodanikke hoitakse pantvangis. Gaasi tarnitakse Venemaalt. Venemaal on kraan kinni keeratud. Jah, Ukraina on ka süüdi, ja seega pöördun ma nii nõukogu kui ka Euroopa Komisjoni poole üleskutsega rääkida meie sõpradele Ukrainas kindlatel tingimustel, et kui nii opositsioon kui ka valitsus ühtset seisukohta oma arengut puudutavates kesksetes küsimustes vastu ei võta, ei suuda nad vastavalt neile ja meile avaldatavale survele vastu panna. Just nagu meil on oma riikides kesksetes küsimustes üksmeel, peab ka neil kesksetes küsimustes üksmeel olema.

Teiseks peab Gazprom meie riikidele trahvi maksma, sest praegu peab Bulgaaria, kes on praegu kõige tugevamini mõjutatud riik Euroopas ning kes sõltub täielikult gaasienergia varudest Venemaalt, nõudma oma õigusi ja nõudma neid tarnija vastu, kelleks on kõnealusel juhul Venemaa.

Kolmandaks, seoses energiaga Euroopas tuleb edastada üks ja sama sõnum. Me peame ütleva selge jah-sõna tuumaenergiale Euroopas, jah-sõna alternatiivsetele energiaallikatele, jah-sõna erinevatele torujuhtmetele, mis teeb meid ühest tarnijast vähem sõltuvaks, jah-sõna suurematele hoidlatele ning jah-sõna rohkematele ühendustele liikmesriikide vahel, et saaksime sellist kriisi vältida.

Viimasena tahaksin öelda, et meie juhtumi puhul saab ka Bulgaaria valitsus karmi kriitika osaliseks. Kõigi nende aastate jooksul, kui see valitsus võimul on olnud, on ta varjanud Venemaaga sõlmitud tarnelepinguid ega ole teinud midagi selleks, et meie riigi tarneallikaid mitmekesistada.

Atanas Paporizov (PSE). – (BG) Härra juhataja, minister, volinik, enim mõjutada saanud riigist pärit esindajana pöördun ma teie ja teie esindatavate institutsioonide poole üleskutsega võtta otsekohe kasutusele abinõusid tarne taastamiseks, kasutades kõiki poliitilisi vahendeid ja iga põhjendust vastavalt rahvusvahelisele õigusele. Ma loodan, et nõukogu ja komisjon nõustuvad solidaarsuse põhimõtte alusel Bulgaaria ettepanekutega kaasata osana kasutamata 5 miljardist eurost projektid piiriüleste ühenduste rajamiseks Bulgaaria ja Rumeenia vahel ning Bulgaaria ja Kreeka vahel ning hoidlate laiendamiseks Chirenis, et saaks katta kõige pakilisemad vajadused selleks, et arendada võimalusi gaasi veeldusjaamade ühiseks kasutamiseks.

Ühe kolmandasse energiapaketti kuuluva dokumendi raportöörina on mul tunne, et eelkõige läbipaistvuse tagamise ja eeskirjadest kinnipidamise küsimus on olulisem kui kõik teised kolmanda riigi klausliga seotud küsimused. Ma loodan ka, et komisjon vastab niipea kui võimalik sellele palvele, mille me pr Podimataga lähetasime ning mis puudutab pikaajalisi meetmeid, mis võetakse vastu selleks, et meil võiks tegelikult enne kevadist Euroopa Ülemkogu kohtumist olla ühine poliitika ja tõhusad meetmed, mis lahendavad probleemid, mis sarnanevad nendele, mis just nüüd ette on tulnud ja mida härra Barroso täna pretsedenditute, õigustamatute ja mõistetamatutena kirjeldas.

Metin Kazak (ALDE). – (BG) Hoolimata Venemaa ja Bulgaaria vahelisest kokkuleppest taastada Vene gaasitarned Euroopasse, on meie lootustele gaasi saada jälle kriips peale tõmmatud. Ükskõik, kas põhjused on tehnilised, rahanduslikud või poliitilised, ei saa seda pretsedenditult gaasiembargot õigustada. Talvel, rekordiliselt madalate temperatuuridega on hoolimatu ja ebainimlik miljoniid Euroopa kodanikud külmetama mõista. Bulgaaria, sellest kõige enam mõjutatud ELi riigi jaoks, on eriti oluline, et järgitaks põhimõtet *pacta sunt servanda* ja et gaasitarned viivitamatult taastataks. Inimestele põhjustatud kahju ja kannatuste ning lepingu rikkumise eest tuleks nõuda õiglast hüvitist.

Ma tahaksin õnnitleda eesistujariiki Tšehhit aktiivse rolli eest vahendajana kriisi lahendamisel. Nüüd on Euroopa Liidul vaja rohkem kui kunagi varem võtta kasutusele musketäride välja kuulutatud vana solidaarsuse moto „kõik ühe ja üks kõigi eest” ning anda kannatanud riikidele nagu Bulgaaria finantsabi ülioluliste projektide tarbeks, mis tagavad talle energia varustuskindluse. On viimane aeg näidata pikaajalise energiasüsteemi vastuvõtmisega meie liidu tugevust ja ühtsust.

Eugenijus Maldeikis (UEN). – (LT) On selge, et gaasivarustuse kriis on poliitiline, mitte kaubanduslik vaidlus. Nii ettevõtted Gazprom kui ka Naftogaz täidavad selles konfliktis peamist ülesannet – püüda tõestada meile kõigile ja ühiskonnale, kui võimatu on transiit tehnilises, tehnoloogilises ja majanduslikus mõttes. Seda korrutatakse pidevalt. Seda enam, et meie, Euroopa Liidu partnerid ei juhindu elementaarsest äritavast ega energiahartast. Tundub, et seda ei ole meie partnerite jaoks olemaski. Kahjuks ei näe ma ei Kiievi ega Moskva poolt mingit tahet kokkuleppele jõuda. Mulle tundub, et nende eesmärk on kõnealustel läbirääkimisel aega võita ning usun, et üksnes poliitilised meetmed aitavad poliitilist probleemi lahendada, kuni on lahendatud transiiti ümbritsevad tehnilised küsimused. Arvan, et kuni meie eesmärgid keskpikas või pikas perspektiivis saavutatakse, peame püüdma saavutada Euroopa Liidu, Venemaa ja Ukraina vahelisi poliitilisi kokkuleppeid

ning poliitilisi tagatise. Üks teine suur probleem on energiaalne solidaarsus. Bulgaaria ja Slovakkia peaminister lähevad Moskvasse ja Kiievisse läbirääkimisi pidama. Kõnealune energiaalase solidaarsuse nädal ei tohiks lõppeda läbirääkimistega, mis võtavad jälle kahepoolse vormi. Arvan, et energiaalne solidaarsus kujutaks Bulgaariale ja Slovakkiale selles olukorras tuumaelektriettevõtete taaselustamist. See oleks tõeline energiaalne solidaarsus.

John Purvis (PPE-DE). – Härra juhataja, ma tegin ummikseisust Venemaa ja Ukrainaga kolm üsna ilmselt järeldust.

Esiteks peame vähendama sõltuvust gaasist, millest üha suuremat osa tuleb importida. See tähendab meie omamaise energia panuse suurendamist, sealhulgas eriti taastuvate energiaallikate ja tuumaenergia oma.

Teiseks peame tõhustama ELi solidaarsust liikmesriikide-vahelise vastastikuse toetusega elektri-, gaasi- ja tarnete osas. See tähendab oluliselt täiustatud ja laiendatud võrke ja torujuhtmeid. Miks ei peaks Bulgaarial gaasi olema, kui samal ajal Rumeenial teisel pool Doonaud on seda? Miks peab Slovakkia olema ilma gaasita, kui naabritel – Austrial, Poolal ja Tšehhi Vabariigil – on gaasi? Need lõhed gaasivõrgus tuleb viivitamatult sulgeda. Mis on selle ajastus, volinik Piebalgs?

Kolmandaks, me peame mitmekesistama oma gaasi ja nafta tarneallikaid ja hoidlaid. Miks ei kasuta me ladustamise eesmärgil täielikult ära Põhjameri lõunaosa ammendunud gaasimaardlaid?

Peame laiendama oluliselt oma vedelgaasi infrastruktuuri ja arendama torujuhtmete süsteemi, mis tuleb alternatiivsetest allikatest ja kulgeb alternatiivseid marsruute mööda. Meil on vaja üha rohkem ühendusi Norra, Põhja-Aafrika ja Lääne-Aafrika, Kaspia mere piirkonna ja Kaukaasia, Levanti ja Pärsia lahe riikidega Lähis-Idas.

Kokkuvõtteks ma küsin seepärast komisjonilt ja nõukogult, kas nad edendavad piisavalt kiiresti taastuvaid energiaallikaid ja tuumaenergiat, investeerivad piisavalt torujuhtmete ning veeldatud maagaasi terminalide rajamisse ja poliitiliste suhete arendamisse, mis tagab tarnete jätkuvuse ja mitmekesisuse?

On selge, et me ei saa kuidagi sõltuda Venemaast või Ukrainast niisugusel määral nagu praegu. Me peame seadma Euroopa huvid esikohale ja tegema seda viivitamatult.

Dariusz Rosati (PSE). – (PL) Härra juhataja, ametisolev eesistuja, volinik, Venemaa käitumine gaasi tarnimise seiskamisel Euroopa Liidu tarbijatele on Venemaa allkirjastatud lepinguliste kohustuste seisukohast väljakannatamatu. Euroopa tarbijad maksavad gaasitarnete eest Venemaalt konkreetse tähtaja jooksul ja neil on õigus eeldada, et tärned on õigeaegsed, hoolimata igasugustest vaidlustest Venemaa ja Ukraina vahel. Peaministri Putini otsus peatada tärned telekaamerate ees ei ole mitte üksnes vastuolus allkirjastatud lepingutega, vaid näitab ühtlasi, et Gazprom ei ole ettevõtte, mis tegutseb turu põhimõtete kohaselt, vaid firma, mis täidab Kremli poliitilist käsku. Käesolev arutelu peaks saatma Venemaale ja Ukrainale selge signaali taastada viivitamatult gaasitarne.

Tahaksin öelda ka, et ukrainlaste käitumine valmistab pettumust. Mõistmise puudumine Venemaaga, selgusetud eeskirjad vahendajatele gaasi eest maksamise kohta ja poliitiline lähivõitlus kõrgeimatel kohtadel valitsuses kompromiteerib Ukrainat üldsuse silmis ja takistab seda riiki oma Euroopa püüdlusi ellu viimast. See on minu jaoks väga valuline, sest Ukraina on meie oluline naaber ja strateegiline partner.

Praegune gaasikriis on lõpuks kinnitanud, et Euroopal on vaja ise oma energia varustuskindluse eest hoolt kanda. Me ei saa enam kauem tegevusetust taluda. Volinik, ma kutsun Euroopa Komisjoni üles esitama viivitamatult õigusloomelised algatused, millega tehakse võimalikuks energiatarnete vajalik mitmekesistamine, mis kindlustab tõelise ja ehtsa energiaalase solidaarsuse ning mille tulemuseks on üksikute liikmesriikide riigisiseste gaasiedastussüsteemide ühendamine.

Bilyana Ilieva Raeva (ALDE). – (BG) Daamid ja härrad, tulenevalt pingelisest majanduskriisist ja gaasikonflikti rasketest tagajärgedest on vaja sünergiat kõigi riigisiseste ja Euroopa institutsioonide vahel. Probleemi ulatus nõuab, et me koondaksime Euroopa kodanike ja nende huvide ning õiguste nimel jõupingutused ja ühendused ELis ja väljapool osapoolte piire.

Alternatiivsed energiaallikad ja uued tehnoloogiad vähendavad meie sõltuvust toorainete ja energia impordist. Gaasikriisist tulenevatele majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele järgnevad nüüd ökoloogilised probleemid. Üleminek gaasi kasutamisele kütteõli kasutamisele kõikides tööstusharudes, nagu juhtus Bulgaarias, segab Euroopa Liidu plaane vähendada kasvuhoonegaaside heidet. Me hindame Euroopa institutsioonide kiiret sekkumist, kuid vajame oma energiasõltuvuse parandamiseks privilegieeritud partnerlust.

Seepärast tuleb Euroopa majanduse elavdamise kavas võtta rahalise toetuse kaudu arvesse praegust vajadust alternatiivse energiainfrastruktuuri rajamise järele, iseäranis kõige enam sõltuvuses olevate riikide puhul nagu Bulgaaria.

Me kutsume Euroopa Parlamenti üles võtma selge seisukoht, toetades kõigi institutsioonide võetud koordineeritud meetmeid, mille eesmärk on lahendada kõnealune gaasikriis ja vältida sellise kriisi kordumist tulevikus.

ISTUNGI JUHATAJA: Diana WALLIS

Asepresident

Romana Jordan Cizelj (PPE-DE). – (SL) Vene gaasi transport läbi Ukraina ei ole üksnes kahepoolne küsimus või kaubanduslik vaidlus. See on tugeva mitmepoolse elemendiga probleem, sest gaasi müük ja transiit võivad kujutada ärilist tegevust üksnes juhul, kui on täidetud vajalikud tingimused. Sellega seotud minimaalsed tingimused on minu arvates läbipaistvus, selged reeglid, konkurentsivõim, usaldusväärsus ja kontroll.

Minu küsimus ja mure seisnevad selles, et kes maksab hüvitist neile ettevõtetele, kellel on juba tulnud tegevus peatada. Kes maksab hüvitist mõjutatud üksikkodanikele? Ma pean sellega silmas, et Euroopal on vaja kedagi aru andma kutsuda.

Mida saame praegu ära teha? Intensiivistagem oma diplomaatilisi jõupingutusi. Me peame olema ühise energiapoliitika kujundamisel kiiremad ja tõhusamad. Kolmas valdkond, millele ma tahaksin tähelepanu juhtida, on mitmekesistamine: allikate, tarneteede ja nende riikide mitmekesistamine, kust me energiatooteid impordime.

Gaasiga seoses tahaksin mainida kaht prioriteetset valdkonda, eelkõige vedelgaasi kasutamist ja Nabucco torujuhtme projekti. Need mõlemad toovad kaasa meiepoolse tarneteede ja eksportivate riikide mitmekesistamise. Nabucco projekti tuleb eelistada Nord Streami ja South Streami projektidele mitte üksnes Euroopas, vaid ka igas liikmesriigis.

Seepärast tahaksin ma paluda, et komisjon annaks meile vähemalt põhiteavet Nabucco projekti edenemise kohta. Ma tahaksin ka küsida, milliseid lisameetmeid on komisjon rakendanud, et vältida selliste raskuste kordumist 2010. aastal ja anda meile aimu selle kohta, millal võib gaas jälle liitu voolama hakata.

Szabolcs Fazakas (PSE). – (HU) Proua juhataja, nüüd, kus eeldatakse, et Euroopa Liidu esialgu kõhkleva, kuid lõpuks koordineeritud, otsustava sekkumise tulemusel ning hoolimata erinevatest tehnilistest ja muudest oletatavatest probleemidest gaasitarned jätkuvad, võime kergendusega ohata, kuid me ei saa loorberitele puhkama jääda.

Esiteks ei ole Venemaa ja Ukraina vahelise vaidluse põhjust paljastatud ega lahendatud ning seega võib vaidlus uuesti lõkkele lüüa. Lisaks on gaasikriis näidanud jälle meie sõltuvust ja haavatavust. Selle asjaolu tunnistamine võib lõpetada viivituse ühise Euroopa energiapoliitika väljaarendamisel, mis on Euroopale esimene samm, et võtta ühine vastutus energiavarustuse tagamise eest.

Et seda teha, peame arendama uusi allikaid ja tarneteid ning ka liikmesriikide võrkude vahelisi ühendusi. Me ei saa siiski eeldada, et need arengud toimuvad turupõhiselt; pigem tuleb Euroopa ühistest huvidest tulenevalt Euroopa allikad kättesaadavaks teha.

Nabucco torujuhe tähendab pikaajalist lahendust, samal ajal kui juba täna võiks alata uusi liikmesriike ühendavate võrkude väljaarendamine, milleks kasutatakse 5 miljardit eurot, mis on majanduse elavdamise programmis sihtotstarbeliselt ette nähtud. Nõnda tapaksime kaks kärbest ühe hoobiga, kuna kõnealune infrastruktuur võib stimuleerida Euroopa majandust ja anda töökohti ning samal ajal leevendada samasuguste kriiside mõju.

Ivo Belet (PPE-DE). – (NL) Proua juhataja, daamid ja härrad, tegemist ei ole uue probleemiga: selle üle on siin täiskogus ja tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonis vaieldud aastaid. Moskva pole kunagi teinud selgemaks seda, kui haavatavaks me oleme muutunud ja kui lihtne on meid ära osta. Nüüd on aeg tegutseda.

Volinik, teie diagnoos – ühenduse puudumine – ei saaks olla enam täpsem. Me peame selle kallal tööd tegema, kuna see on tõepoolest miski, mille suhtes me midagi ette saame võtta. Me peame gaasivõrgud ELis omavahel ühendama. Üks peamisi põhjuseid, miks seda pole tehtud, on see, et load on riigisisised. Me peaksime need

tõhusamalt ühtlustama, kuna need on igas liikmesriigis erinevad. Peame leidma lahendused riigisiseste menetluste lihtsustamiseks. Ma olen vägagi teadlik asjaolust, et parlamendikomisjonil on selles valdkonnas vähe volitusi, kuid me peaksime siiski püüdma läbimurret saavutada. Abi võiks olla sellest – ja seda mainitakse ka komisjoni ettepanekus –, kui iga piiriülese projekti jaoks määratakse koordinaator, kes võiks ühenduste valdkonnas vahendajaks olla ja asjad liikuma panna. See koordineerimine võib olla oluline ja seda tõepoolest seal, kus asi puudutab tuuleenergiat. Mul on heameel avastada, et oma teises ülevaates märkisite te selgelt, et koordineerimine on üks kavandatava tuuleturbiinide avamerevõrgu väljaarendamise erijooni, eelkõige seoses ühendustega maapealsete võrkudega.

Teiseks peaksime pöörama palju rohkem tähelepanu vedelgaasile nähes, et see on palju paindlikum ja et sellega oleme palju vähem haavatavad. Kolmandaks – võrgud tuleb kohandada vastavalt säästvale energiale, mida – nagu me teame – toodetakse kohalikul, ja me peame hoolitsema selle eest, et sellele antakse eelisjuurdepääs võrgule.

Daamid ja härrad, volinikud, on selge, mida me tegema peame. Ma oletan, et meil on poliitilist tahet, et kiirelt tegutsema hakata, ja et eeloleval suvisel tippkohtumisel võetakse vastu olulisi ja konkreetseid otsuseid.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). – (PL) Proua juhataja, tarbija, kes maksab kokkulepitud hinda, on oma kohustuse täitnud. Venemaa vastutab kriisi eest ja tema suhtes tuleks kohaldada sanktsioone, volinik. Ukraina on selgelt seal vahel. Kui Venemaa ei suuda Ukraina poliitilist suunda tunnustada, peab ta sellest üle saama, nagu ta sai üle poliitilise mõju kaotusest nõukogude bloki riikide üle. Maailm muutub ja Venemaa peab lihtsalt selle asjaoluga leppima.

Venemaa etendus gaasi kinnikeeramisel tundus näitavat, et oma toote meile müümine teda ei huvitanud. Vähemalt paistis nii. Usun, et Venemaa peaks oma majanduse ja inimeste heaolu nimel turule ja oma mainele usaldusväärse partnerina tähelepanu pöörama. Kahe osapoole teineteisest sõltuvus, ma rõhutan, on tõenäoliselt kõnealuse lepingu ja koostöö olulisim aspekt.

Ma usun, et lõpuks avastavad venelased selle tõe ja Euroopa arvestab Venemaad ning saab heaks vahendajaks.

Zita Pleštinšá (PPE-DE). – (SK) Gazprom ja Naftogaz mängivad Euroopa tarbijate usaldusega õnnemängu. Sajad Slovakkia ettevõtted on olnud sunnitud tootmise peatama ja inimesed külmetavad oma kodudes Bulgaarias. Euroopa kodanikud ei tohiks kaubanduslike ja poliitiliste mängude eest maksta.

On raske otsustada, kumba osapoolt süüdistada, kuid üks asi on kindel: Slovakkia ja Bulgaaria vajavad kiiresti abi. Nad vajavad otsekohe lahendust, nad vajavad gaasitarnete kohest jätkamist ja neil on vaja teada, mis nende tuumaelektriijaamadest saab.

Usun, et hoolimata kõigest juhtunust, ei pööra me selga endise Nõukogude bloki riikidele, sealhulgas Ukrainale, kes tahavad end Venemaa mõjust vabastada. Ukraina kodanikud ei tohiks kannatada lihtsalt sellepärast, et nende poliitikud on läbi kukkunud.

Evgeni Kirilov (PSE). – Proua juhataja, üldiselt ma võiksin nõustuda nende kolleegidega, kes eesistujariigi Tšehhi aktiivset rolli kiitsid.

Ma ei saa aga nõustuda poliitilise tooniga, mida asepeaminister Vondra oma sissejuhatavates märkustes väljendas. Tema poliitiline toon on liiga rahulik. Jah, me oleme rääkinud ja me räägime ühel häälel, kuid see hääle ei ole piisavalt jõuline. Sest kui me arvestame sellel karmil talvel kannatavate miljonite Euroopa kodanike täbarat olukorda, ei saa me olla rahulikud. Huvitav, miks? Me peame tegutsema – ja ma nõustun enamikuga kolleegidest, kes nõudsid uurimist –, sest me peame tegema kindlaks, kumb kahest osapoolast on vastutustundetum. Mõlemad vastutavad! Võib-olla on selle rahuliku poliitilise kõneluse põhjus asjaolu, et nüüd ei puuduta see üksnes Venemaad, vaid ka Ukrainat, ning see ei ole õige.

Ma arva tõesti, et lisaks sellele parlamendile peab ka eesistujariik kannatavate kodanike nimel häält tõstma.

Fiona Hall (ALDE). – Proua juhataja, kõnealune kriis rõhutab, kui oluline on muuta EL energiaalaselt sõltumatumaks, kuid samal ajal, kui meie arutame energiatarneid, ei tohi me unustada ka energianõudluse kontrollimise põhjanevat tähtsust.

Meil on eesmärk, mis seisneb energiatõhususe suurendamises 20% aastaks 2020, ja mitmeid õigusakte, mis on keskendunud energia säästmisele. Need energiatõhususega seotud meetmed ei aita üksnes kliimamuutuste ja kütusevaesusega võidelda – need parandavad ka märkimisväärselt energia varustuskindlust.

Loomulikult on selleks hea põhjus, miks energiatõhusust käsitleval komisjoni tegevuskaval on rahvusvaheline element ja selles tunnistatakse parenduste toetamist energiatõhususe valdkonnas riikides väljapool Euroopat, muu hulgas riikides, kes energiat Euroopasse tarnivad või kes on transiidiriigid energia tarnimisel Euroopasse. Fakt on see, et juhul, kui nemad kasutavad vähem, saame meie tõenäoliselt rohkem. See on lisaks kõnealuse kriisi poliitilisele tahule oluline.

András Gyürk (PPE-DE). – (HU) Proua juhataja, ma soovitan meil rääkida selgelt. Euroopa Liit ei ole Venemaa ja Ukraina vahelisest 2006. aasta gaasikriisist saadud kogemusest õppinud ning on praeguses kriisis haledalt läbi kukkunud. Otsustajad reageerisid gaasikraanide kinnikeeramisele, justkui see oleks olnud täiesti ootamatu. See energiarustuse kriis – seni kõige tõsisem kriis – võib olla liikmesriikidele lõplikuks „äratuskõneks” ja me peame astuma samme oma energiasõltuvuse vähendamiseks.

Ma usun, et praegu on kõigile selge, et Venemaa ja Ukraina vahel puhkenud konflikt ei ole pelgalt kahepoolne õiguslik vaidlus, kas või sellepärast, et see mõjutab sadu miljoneid Euroopa Liidu kodanikke. Praegune kriis ei ole üksnes meie ühise energiapoliitika, vaid on ka ELi solidaarsuse proovikivi.

Praegu on kaalul see, kas liikmesriigid võivad minna kaugemale poliitikast, mis siiani on põhinenud eraldi kokkulepetel. Kaalul on see, kas Euroopa Liit on suuteline nii olulises küsimuses üksmeelselt rääkima ja tegutsema.

Eluned Morgan (PSE). – Proua juhataja, mul on heameel näha, et härra Vondra on tagasi. Ma tänan teda olukorra tõsiduse selgitamise eest, kuid millal kavatseb nõukogu ära õppida, et niikaua oleme me nõrgal positsioonil, kuni EL energiaküsimustes, eelkõige seoses Venemaa ja Ukrainaga, ühel häälel rääkima hakkab?

Ma toon teile näite selle kohta, kus nõukogu seda ei tee. Varsti alustame läbirääkimisi energia liberaliseerimise paketi teise lugemise üle. Komisjon esitas väga hoolikalt koostatud seisukoha kolmandate riikide investeerimise kohta ELi, vihjates, et nendes küsimustes räägib ELi nimel komisjon. Mida olete teie nõukogus teinud? Me oleme taganenud riikide seisukohtadele ja öelnud: „Ei, meie, liikmesriigid, meie tahame viimast sõna, mitte komisjon.”

See on see jaga-ja-valitse-põhimõte – vanim nipp piiblis –, mille ohvriks teie ja teie kolleegid langenud olete. Kuni te ei saa aru, et jõudude ühendamine rahvusvahelises plaanis võimendava mõju saavutamiseks on viis, kuidas edasi minna, jääme alatiseks positsioonile, kus me oleme haavatavad. Te peate andma Euroopa kodanikele vastuse selle kohta, miks nad praegu külma käes istuvad. Te peate oma positsiooni sellel liinil muutma. Kas te teete seda?

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Proua juhataja, esiteks lubage mul teie ees vabandada. Ma olen siin esimest korda ja võib-olla ma kulutasin liiga kaua aega sissejuhatusele, millega viivitusele kaasa aitasin. Ma loodan aga, et see kokkuvõtte selle kohta, kuidas me alates 1. jaanuari varahommikust tegutsenud oleme, oli ajakulu väärt.

Ühel häälel rääkimine on täpselt see, mida me selles avantüüris teha püüame. Minu meelest oleme praegu selles üsna edukad.

Te mainisite energia siseturu paketti. See ei ole käimasoleva arutelu teema – me arutame hädaolukorda. Ma võin aga teile öelda selle põhjal, mida ma tean arutelist nõukogus, et erinevaid kartusi seoses üleminekuga omandisuhete täielikule eraldamisele ajendasid strateegilised probleemid mõnes riigis. See on arutelu kolmanda riigi klausli jne üle. Siiski mainisin oma avalduses siin, et eesistujariik Tšehhi võtab seda kui üht oma prioriteeti ja me teeme kõik meie võimuses, et leida lahendus ja kompromiss nõukogu ja parlamendi vahel.

Kuid ärge eeldage, et see annab meile imelahenduse nagu sedasorti „gaasimängudes” Kesk- ja Ida-Euroopas. See pole sama mis olla saarel, kus sa võid tuua energiat vabalt igasse sadamasse, kuhu hing ihkab, vastupidiselt olukorrale, kus oled kuskil sellises kohas nagu Slovakkia või Bulgaaria. Jah, teil on õigus, et on olemas riike, mis on hästi varustatud, isegi selles konkreetses piirkonnas ning sellist tüüpi hädaolukorra puhul. Ma arvan siiski, et peame olema teadlikud ka asjaolust, et näiteks gaasihoidlaid ei saa ehitada igale poole, kuhu aga tahad. On vaja õiget geoloogilist keskkonda.

Näiteks meil veab minu kodumaal, et kõik hoidlad paiknevad riigi idaosas. Me saame gaasi nendest hoidlatest välja pumbata ja seda jaotada isegi juhul, kui väljastpoolt ei ole peaaegu üldse tarneid. Me suudame üle elada mõne nädala või kuu, aga mitte kauem. Teisalt aga on Slovakkial need geoloogilised asukohad riigi lääneosas ja voo ümberpööramine ei ole lihtne toiming. Torujuhtmetel peavad olema kompressorid, ja kui ei ole, tekitab see probleeme.

Neile, kes vaidlevad, et see on poliitiline probleem: mis puutub ühel häälel rääkimisse, siis ma võin teile omast kogemusest öelda, et loomulikult on see poliitiline probleem. See on poliitiline probleem, sest inimesed külmuvad – seega on see poliitiliselt keeruline olukord. Ma nõustun muidugi nendega nagu Jacek Saryusz-Wolski või István Szent-Iványi, kes väidavad, et see on omamoodi küüniline mäng ja tegelikult on selle keskmise võitlus selle nimel, kes kõnealusel riigis infrastruktuuri kontrollima hakkab. Teised, nagu Hannes Swoboda ja Jan Marinus Wiersma, rõhutavad, et me ei peaks järgima mustvalget lähenemisviisi ja et Ukraina väärivad teatavat tähelepanu – ka teil on õigus. Loomulikult ei tee Ukraina asja lihtsamaks. See on vähemalt mu enda seisukoht. Ent siis peaksime olema teadlikud asjaolust, et Bulgaaria ja Slovakkia on kohutavas olukorras, sest äkitselt on üks riik, kes tahab seda rasket olukorda ära kasutada ja kõnealused riigid Ukrainaga konflikti ajada. See on see, mida me näeme praegu, näiteks tänaste arengute põhjal. Seega on see raske, mis me sinna parata saame.

Siis on need, kes kardavad üldse mängu sekkuda, sest nad näevad seda kaardimänguna. Must Peeter, kus on oht, et see, kellele jääb must kaart, teeb välja. Ma ei arva, et see, kes mängida kardab, on julge. Minu meelest on julge inimene see, kes tahab riskida.

Miks mitte osta gaasi Ukraina-Venemaa piirilt? Suurepärane näide! Me oleme seda arutanud, kuid kes on hankijad ELi poolel? Need on eraettevõtted, kes kardavad, sest neil pole sissetuleva gaasi üle kontrolli. Ilmselt peaks olema üks lahendus, kuid see nõuaks Ukraina valmisolekut torujuhtmest tükikese loovutamiseks. Nagu te teate, keelab seda nende parlament ja nad pole valmis seda tegema. Euroopa ettevõtted peaksid võtma endale teatava rolli ja nädalate või isegi kuudega ei ole midagi võimalik ära teha. Seega peame surve avaldamist kiirendama. Kuid täna näiteks ütlesime, et siin peaksid järgnema õiguslikud meetmed. Arvan, et see on mõlemal poolel oluline.

Ma ei taha end korrata ning jälle kauem rääkida, kui tohiksin. Ma soovin teid tänada eelkõige huvi ja aktiivse suhtumise eest – alates Jacek Saryusz-Wolskist, fraktsioonist PPE-DE kuni teie kõigini, kes te siin olete. Meil on vaja teie abi ja tähelepanu. Vajame teie abi nende riikide tähelepanu juhtimisel kõnealusele küsimusele, kus see ei ole ajalehtede esikülgedel kajastatav probleem. See on peamiselt selles Euroopa osas, kus hädaolukorda ei ole. See aitaks meil aktiivsemalt ühel häälel rääkida.

Lõpetuseks nõustun enamikuga teist, kes te avaldasite poolehoidu vajadusele strateegilisema lähenemisviisi järele, vajadusele keskpikas perspektiivis ja pikaajaliste lahenduste järele – see on täpselt see, mida eesistujariik Tšehhi teha kavatseb. Meil on aega kuus kuud – ja meil on võib-olla neli kuud teiega sel teemal tööd teha –, kuid me oleme täielikult ühel meelel komisjoni ja liikmesriikidega, et kava tuleb esitada, et teha sellest keske tähtsusega päevakorrapunkt Euroopa Ülemkogu märtsikuu kohtumisel, ja muidugi selleks, et korraldada maikuus lõunakoridori tippkohtumine, et edendada tarnete mitmekesistamist, nagu Nabucco projekt ja teised.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Proua juhataja, ma püüan teha võimalikult lühidalt. Välispoliitika seisukohalt on olukorral palju tagajärgi ja me hakkasime neid tagajärgi uurima 2006. aastal, kui saime esimese n-ö äraraskuse. Kõige olulisem on see, mida me tulevikus koos ära saame teha. Meil on üks probleem ja see on muidugi alusleping. Alusleping ei sisalda ühist julgeolekualast välispoliitikat. Lissaboni lepingus on solidaarsusklausel, mida võiks siis kasutada selleks, et võimaldada paremat koordineerimist, mida on igal pool kasutatud ja mainitud. Teiseks, kaks aastat on meil olnud energiaalane diplomaatia. Allkirjastatud on üsna palju memorandumid. Me oleme selle kallal tööd teinud, kuid palju on ikka veel teooria- või ettevalmistusetapis. Kõiki osalejaid korraga kokku saada on väga raske. Me võime tavaliselt luua vaid raamistikku, näiteks Nabucco jaoks. Me püüdsime saada Nabucco varustamiseks ja rajamiseks vajalikku gaasimahtu. Arvan, et seal on vaja avaliku ja erasektori partnerlusi. See on mu teine mõte. Kolmas on muidugi, nagu me kõik teame – ja seda on nii tihti öeldud –, et kõnealune gaasikonflikt on kaubanduslik konflikt, kuid ka selline, millel on suur poliitiline kaastähendus.

Näeme ka väga viletsaid Venemaa ja Ukraina vahelisi suhteid, kuid meie peamine eesmärk on olukorda võimalikult palju stabiliseerida. Üks neist võimalustest on meie uus idapartnerluse idee, mille puhul me tahame, et ida partnerid koostööd teeksid. Ukrainaga seoses viime märtsi lõpus läbi rahvusvahelise investeerimisalase ühiskonverentsi, milles käsitletakse Ukraina gaasitransiidi süsteemi taastamist ja kaasajastamist. Arvan, et see on väga õigeaegne sündmus. Seoses kahepoolsete suhetega – ELi ja Venemaa või ELi ning Ukraina vahel – arvan, et on selge, et praegu läbiräägitavate uute lepingute energiatarnete ja transiidiga seotud aspektid on saanud uue tähtsuse ja neid arutatakse seal.

Minu viimane mõte on see, et me ei vaata ainult ida poole, vaid ka lõuna poole. Oleme teinud juba paljude araabia riikidega koostööd algatuse osas saada gaasi Türgi kaudu, loodetavasti Nabucco torujuhtmele. See

tähendab, et torujuhtmete, allikate ja muidugi erinevate energialiikide mitmekesistamine – nagu siin räägitud – on viis, kuidas tulevikus edasi liikuda. Selleks on meil vaja ka õiget õiguslikku alust ja see on raske.

Andris Piebalgs, komisjoni liige. – Proua juhataja, austatud parlamendiliikmed, ma ütlen vaid paari asja. Esiteks, meie ülesanne on tärneld viivitamatult taastada, sest inimesed kannatavad, tööstus kannatab, inimesed kaotavad töö; seega see on peamine ülesanne – mitte lisatahistusi tekitada.

Seejärel aga peaks toimuma analüüs ning peaks rakendama ka abinõusid. Me peaksime vaatama uuesti läbi mõne meie stereotüübi, sest kui 2006. aastat võiks kutsuda n-ö äratuskõneks, on see tõeline šokk.

Tegelikkuses me alahindame seda, mis tegelikult juhtus. Kui kahe riigi valitsused on teineteist gaasijuhtmete kraani kinnikeeramises süüdistanud, siis ainus järeldus, mille mina saan teha – kuna ma usaldan riike ja valitsusi –, on see et keegi on torujuhtmetega manipuleerinud, ja seda on raske uskuda.

Seega juhtunu on tõesti erakordne ja ma usun, et sellel peaks olema tohutu mõju energiapoliitikale, mida me luua püüame. Seetõttu usun, et ükski küsimus ei tohiks enam tabu olla. Me peaksime tõesti arutama, kuidas kõigis võimalikes oludes varustuskindlus tagada.

Ausalt öeldes ei osanud ma ealeski täielikku tarnehäiret oodata. Ma ei eeldanud seda kunagi: see oli ka mulle šokk. Te võite mind kui energiavolinikku süüdistada ja öelda, et ma pidanuksin seda ette nägema, aga seda ei olnud kunagi ette näha. See on midagi uut, mida pole kunagi varem juhtunud, ja meie peaksime tulevikus sellist tüüpi meetmeks valmis olema.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme (teisipäeval, 15. jaanuaril 2009).

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), kirjalikult. – (RO) Euroopa Liit seisab taas kord silmitsi maagaasi tarnimise kriisiga. Ei ole selge, keda tuleks süüdistada. Venemaad? Ukrainat? Mõlemat? Ma nõuan tungivalt, et Euroopa Komisjon avalikustaks teabe, milles osutatakse põhustele, mis on selle olukorra tekitanud. Euroopa Liit peab võtma vastutuse, mis seisneb välja ütlemites, keda tegelikult süüdistada tuleks.

Kriis on kahjuks toonud esile selle, et paljud Euroopa Liidu riigid on energiaga seotud väljapressimise suhtes haavatavad ja paljud kannatavad lõpuks rohkem poliitilist kui majanduslikku laadi arusaamatuste tõttu endisest Nõukogude Liidust pärit riikide vahel. On ilmne, et me peame kiirendama muu hulgas ühisel välisel lähenemisviisil põhineva Euroopa ühise energiapoliitika loomise protsessi. Me peaksime kiirendama maagaasi tarneallikate ja tarneteede mitmekesistamise protsessi. Tegelikult on Nabucco projekti kiirendamine ülioluline.

Ma arvan, et energiavolinik peab esitama aruande, milles esitatakse üksikasjalikult meetmed, mida komisjon on võtnud, või täpsemalt meetmed, mida komisjon ei ole võtnud, et eelmise aasta jooksul Nabucco projekti toetada.

Sylwester Chruszcz (UEN), kirjalikult. – (PL) Täna arutelul on räägitud palju gaasitarneest ja seostest, ühendustest ning Euroopa majanduste sõltuvusest. Me peame praegusest kriisist õppima.

Me peame samuti käsitlema projekti Jamal 2 kui midagi ratsionaalset ja midagi meile huvi pakkuvat. See pole mitte ainult parem kui Läänemere torujuhe, mis viib Saksamaale, möödudes Poolast, vaid see suurendab ka meie energia varustuskindlust. Kui see ehitatakse, tähendab Jamal 2 oluliselt suuremat gaasitransiti Poola kaudu Euroopasse ning on ka kulutasuvam ja tulemuslikum lahendus kui põhja torujuhe, lisaks sellele on seda võimalik kiiremini ehitada.

Mina usun, et see on tee, kuhu meil on vaja oma jõupingutused suunata, et tagada kõigi ELi liikmesriikidele energia varustuskindlus.

Corina Creţu (PSE), kirjalikult. – (RO) Gaasikriis juhib tähelepanu kahele peamisele probleemile, millega Euroopa Liit silmitsi seisab.

Energiatandril pole meil ikka veel ühist strateegiat, kuna puudub selleks vajalik ühtekuuluvus. Praegu on tarne katkestamise tõttu mõjutatud 27 ELi liikmesriigist üksteist. Siiski on sõltuvus Vene gaasist ühine julgeolekuprobleem, arvestades, et energiarelvaa saab alati kasutada, eriti Venemaa endiste satelliitriikide vastu. Selles olukorras on ELi kohustus leida lahendus kindla energiaala loomiseks uutele liikmesriikidele.

Euroopa jaoks on tõeline probleem gaasiallikate mitmekesistamine, mitte Venemaa ja ELi vaheliste tarneteede mitmekesistamine.

Teiseks, gaasikriis näitab lõhestatud, kõhkleva Euroopa Liidu poliitilist nõrkust. Üks silmatorkavaid puudusi lähtub ELi eesistujariigist. Me vajame – eelkõige kriisiaegadel – esindavat häält, mis ELi nimel räägiks. Erinevate häälte koor riskib ühendatud Euroopa idee, rääkimata selle rahvusvahelise maine ja mõju, naeruväärseks muutmiseks. Seepärast ongi vaja kehtestada pikemaks ajaks Euroopa eesistuja, kes ühtlasi ei sõltuks liikmesriikide poliitilistest struktuuridest.

Daniel Dăianu (ALDE), kirjalikult. – Veel üks n-ö äratuskõne.

Praegune gaasikriis näitab veelkord, kui nõrk ja ebatõhus on meie ELi energiapoliitika. Suure surve all toetuvad ELi riikide valitsused põhimõtteliselt oma ressursidele ja allikatele. See pole olukorda arvestades üllatav, kuid see näitab ELi solidaarsuse puudumise teist külge. Kõnealune kriis toob esile selle, milliseid samme tuleb ELi tulevases energiapoliitikas astuda, kui me tahame, et meil tõesti selline poliitika oleks. Nagu naftavarudegi puhul, peaksime arendama gaasi ladustamist. Meil on vaja mitmekesistada gaasitarnijaid, tarneteid ja tarnemehhanisme (nagu veeldatud maagaasi puhul). Nabucco projekti rajamist tuleks kiirendada ja rahasummat selle projekti jaoks tuleks suurendada, kaasates selle rahastamisse Euroopa Investeerimispanka. Väide, et kui tuleb välja töötada uued veoteed, ei oleks piisavalt gaasi kättesaadaval, ei ole vettpidav. Meil on vaja taastuvad energiaallikad kiiremini välja arendada ja energiat säästa. Lõpetuseks on meil vaja arendada piiriüleseid energiaühendusi, et ELi liikmesriigid saaksid vajaduse korral üksteist aidata.

Dragoș Florin David (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Proua juhataja, volinik, daamid ja härrad.

Energiasektor kujutab olulist majanduslikku ja geopoliitilist tegurit. Tänapäeval sõltub peaaegu pool ELi energiast impordist, kusjuures prognoosid näitavad meile, et import moodustab 2030. aastaks maagaasitarnetest 70% ja naftatarnetest 100%. Need peavad olema meie peamised stiimulid ühise energiapoliitika kiireks väljatöötamiseks. See nõuab, et me võtaksime ühise energiapoliitika rakendamise aluseks kolm sammast: riigisiseste võrkude täieliku ühendamise ELi tasandil, oma tarneallikate mitmekesistamise ja energia säästmiseks aktiivsete meetmete vastuvõtmise.

Kõigi nende meetmete tulemuseks peab samuti olema selliste energiakriiside vältimine nagu praegune kriis, mis hõlmab Venemaa poolt Ukraina kaudu tarnitavat gaasi ja mis põhjustab ELi elanikkonnale suuri probleeme ning häirib ELi majandust. Kas tõesti on võimalik varastada võrgust gaasi nagu rahakotti taskust? Kas tõesti on võimalik tärned lihtsalt paari minutiga ilma tarbijat eelnevalt teavitamata katkestada? Ma arvan, et enne, kui hakata uurima rahvusvaheliste lepingute ja kokkulepete rikkumist ning asjaolu, et tarnija, kes saab suurima osa oma tulust gaasi ekspordist, kohtleb eurooplasi, kes selle gaasi eest usaldusväärselt maksavad, ükskõiksest ja hoolimatult, peame uurima lahendusi ELi energia varustuskindluse jaoks.

András Gyürk (PPE-DE), kirjalikult. – (HU) Euroopa Liit ei ole Venemaa ja Ukraina vahelisest 2006. aasta gaasikriisist saadud kogemusest õppinud. Otsustajad reageerisid gaasikraanide kinnikeeramisele, justkui oleks see olnud täiesti ootamatu. Praegune energiavarustuse kriis – seni kõige tõsisem kriis – võib olla liikmesriikidele lõplikuks n-ö äratuskõneks: me peame astuma samme oma energiasõltuvuse vähendamiseks. Venemaa ja Ukraina vahel puhkenud konflikt ei ole pelgalt kahepoolne õiguslik vaidlus, arvestades asjaolu, et see mõjutab sadu miljonid ELi kodanikke.

Praegune kriis ei ole üksnes meie ühise energiapoliitika, vaid ka ELi solidaarsuse proovikivi. Praegu on kaalul see, kas liikmesriigid võivad minna kaugemale poliitikast, mis siiani on põhinenud eraldi kokkulepetel. Kaalul on see, kas Euroopa Liit on suuteline nii olulises küsimuses üksmeelselt rääkima ja tegutsema.

Tegevusetus viimastel päevadel on eriti traumaatiline arvestades, et Euroopa Komisjon tegi head tööd, määratledes meetmed, mis Euroopa sõltuvust võivad vähendada. Me võime üksnes nõustuda sellega, mis on sätestatud ELi tegevuskavas varustuskindluse ja solidaarsuse tagamiseks energiavaldkonnas. Niipea tuleb võimalusel teha investeeringuid alternatiivsete tarneteede väljaarendamisse ja olemasolevate võrkude ühendamisse. Laiendada tuleb toetust energiatõhususe infrastruktuuridele ning meil on vaja tugevdada ELi välispoliitika energiamõõdet, mis on parajasti välja kujunemas.

Ma usun, et praegusel kriisil ei oleks olnud sellist drastilist mõju, kui liikmesriigid ei oleks tulnud mõistusele alles viimasel minutil ja oleksid pühendanud end ühisele Euroopa energiapoliitikale rohkem kui vaid sõnades.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), kirjalikult. – (PL) Näib, et praegusel kriisil seoses gaasitarnetega Ukrainasse ja Euroopasse on palju rohkem harusid kui eelmistel kriisidel, mis tulenesid samast probleemist – Venemaa monopoolsest seisundist gaasitarnetes ELi. See on aidanud meil saada aru nende mõistete ja terminite tõelisest

tähtsusest, mida sageli kasutame, kuid millest me just alati aru ei saa, mõistetest, nagu energia varustuskindlus, ELi solidaarsus, ühine energiapoliitika või tarnete mitmekesistamine ning gaasi ja teiste kütuste tarnimise viisid. Me ei tea järelduste tegemiseks isegi Venemaa käitumise taga peituvaid tõelisi põhjuseid. On ilmne, et motiivide teadmine on oluline moraalse ja poliitilise hinnangu andmiseks sellele, kuidas käituvad üksikud riigid ja firmad, kuid faktiks jääb see, et hoolimata erinevate lepinguosaliste motiividest, on mõned Euroopa Liidu kodanikud puutunud kokku gaasist ilmajäämise valusate tagajärgedega. Tõde on oluline, kuid see ei tärni gaasi. Kasutagem seda võimalust, et mitmele küsimusele vastuseid saada. Kas me suudame praegusest olukorrast õigeid järeldusi teha? Kas me suudame tõusta kõrgemale lühinägelikust perspektiivist, mida kasutavad erakonnad, kes on praegu opositsioonis ja kes kasutavad küüniliselt olukorda ära selleks, et rünnata põhjendamatult oma riikide parlamente? Kas Nabucco ehitatakse? Kas me suurendame oma kohustuslikke kütusevarusid? Kas aatomenergia ideoloogilised vastased muudavad oma seisukohti? Lootkem, et muudavad.

Janusz Lewandowski (PPE-DE), kirjalikult. – (PL) Proua juhataja, praeguse gaasikriisi õppetund on mõjuv ja Euroopa Liit peab sellest õppima. See on veel üks pöördepunkt ja peaks olema viimane, mis paljastab 27 liikmesriigi juhtimise puudumise. See on see, mida ootavad Euroopa elanikud, isegi need, kes asuvad riikides, mida gaasiblokaad otseselt ei mõjuta ja mis sõltuvad Gazpromi tarnetest vähem.

Solidaarsusmehhanism, mis kavandati üldjoontes 2004. aasta direktiivis, ei sobi tänapäeva väljakutsetega üldse kokku. Meil on vaja leppida kokku praktilises ühises poliitikas, mis puudutab solidaarsust, energijulgeolekut ja energia mitmekesistamist. Me ei vaja hüüdlauseid. Vajame investeringuid infrastruktuuri. Meil on vaja kindlustada end tulevaste kriiside vastu, suurendades oma gaasi ladustamissuutlikkust. Energiasolidaarsus nõuab piiriüleseid ühendusi, mis ühendavad üksikute riikide edastusvõrke. Poola on selle hea näide: kuigi seda varustavad peamiselt Venemaalt kulgevad torujuhtmed, mis Ukrainast mööda lähevad, ja ta on selles kriisis vähem kaitsetu, on ta sellest hoolimata Lääne-Euroopa edastus- ja ladustamissüsteemist ära lõigatud.

Meile teeb muret, et üks praeguse kriisi tulemusi on see, et see on kahandanud mitte üksnes Venemaa, vaid ka Ukraina usaldusväärsust. See gaasisõja mõju ei ole vähemolulisem kui ajutised probleemid, mida tarbijad karmi talve jooksul on kogenud.

Marusya Ivanova Lyubcheva (PSE), kirjalikult. – (BG) Meil on gaasikriisi teemat väga raske arutada, arvestades, et nõukogul, Euroopa Parlamendil ja Euroopa Komisjonil olid selle lõpus käed seotud. Arutelu on aga väga oluline, kuigi ebapiisav. Tahaksin tänada kõiki kolleege erinevatest fraktsioonidest ja liikmesriikidest toetuse avaldamise eest Bulgaariale ning teistele riikidele, kes selle kriisi all kannatasid.

Samal ajal ei pane see gaasi „välja ilmuma“ ega loo meie kaaskodanikele normaalseid elamistingimusi. Kõnealuse kriisi tulemusena on Bulgaaria muutunud Balkanimaade energiakeskusest gaasikriisi pealinnaks.

Seepärast ongi vaja kohe tegutseda. Kõnealuse kriisi tagajärjed on humanitaarsed ja majanduslikud. See destabiliseerib meie riiki – lisaks finants- ja majanduskriisile. Euroopa Parlament peab võtma vastu resolutsiooni, milles ta sätestab oma seisukoha ja meetmed, mis aitavad meil kriisist üle saada. Siin ja praegu. Meetmed peavad hõlmama tuumaenergiat ja uute maagaasiallikate otsimist. Me vajame uusi tegutsemismehhanisme ja töövahendeid.

Kui Euroopa Parlament ei ole täna osa probleemi lahendusest, saab temast tegeliku probleemi osa. Selle toob kaasa ELi jaoks negatiivse poliitilise tulemuse.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Praegune kriis on rõhutanud veel kord, et peamine probleem on sõltumine Vene Föderatsioonis paiknevatest energiaressurssidest ja selle olukorra kasutamine Vene Föderatsiooni poolt viisil, mis jääb väljapoole tavapärast rahvusvahelist korda.

Euroopa Komisjoni presidendi ja nõukogu eesistuja poolt Gruusia kriisi ajal tehtud avaldused, milles viidatakse muutustes ELi ja Venemaa vahelistes suhetes, tuleb rakendada.

Lissaboni leping on vaja ratifitseerida, et me saaksime luua ühise Euroopa energiapoliitika.

Me peame hakkama viivitamatult Nabucco torujuhet rajama.

Tingimata on vaja edendada energiaprojekte, mis tõstavad Musta mere piirkonna profiili ja kasutavad Kaspia mere piirkonnast pärit energiaallikaid.

Euroopa Energiaühenduse laienemine itta ja energia kui teema lisamine prioriteedina uude, ida partnerluse kaudu loodud raamistikku, võib samuti praeguse olukorra lahendamisele kaasa aidata.

Katrin Saks (PSE), kirjalikult. – (ET) Austatud president, lugupeetud eesistuja.

On muidugi kahetsusväärne, et Tšehhi eesistumine algas eelnevalt kavandatu asemel pealesurutud Vene-Ukraina gaasitüli lahendamisega, nii nagu ka eelmisel eesistujal tuli alustada Vene-Gruusia sõja lõpetamisega.

Igal asjal on aga ka oma positiivne külg. Gaasitarnete sõjaga on energeetikaküsimused tõusnud esiplaanile, eriti ühtse energiapoliitika vajaduse tunnetamine.

Aga seda ühtset energiapoliitikat pole võimalik kujundada Brüsselis, kui liikmesriigid ei lähtu mitte ühishuvist, vaid sõlmivad kahepoolseid lepinguid vaid neile kasulikel tingimustel. Selles mõttes peab see ühtne poliitika algama liikmesriikide pealinnadest, mitte ootuspäraselt Brüsseli koridoridest.

Loodan, et eestkõneleja saavutab edu just selle arusaamise süvendamises.

Toomas Savi (ALDE), kirjalikult. – Venemaa blokeeris gaasitarneid Euroopa tarbijatele äärmiselt sobimatul ajal ning on hädavajalik, et gaasitarneid ilma täiendavate sekeldusteta taastatakse. Kuid pärast selle kriisi lahendamist peame uurima põhjalikult oma sõltuvust Venemaalt pärit gaasist ning arvesse tuleks võtta kahte aspekti.

Esiteks, Venemaa peab tagama suutlikkuse oma kohustusi ELi ees täita. Vananenud tehnoloogia ja infrastruktuuri rike võib seada ohtu stabiilse gaasivoo ELi. Samuti tuleks märkida, et hoolimata Nord Streami torujuhtmega seotud ambitsioonikatest plaanidest, ei ole mingit kindlust, et Venemaa maagaasimaardlate toodangust nende kohustuste täitmiseks piisab.

Teiseks on Kreml varemgi kasutanud majanduslikke vahendeid poliitiliste vahenditena. Euroopa Liidust ei tohiks kunagi saada sellise poliitilise käitumise ohver. Ma julgustan ELi oma energiapaketti mitmekesistama, et vältida oma sõltuvust ühest ainsast maagaasi tarnijast.

Daniel Strož (GUE/NGL), kirjalikult. – (CS) Minu arvates on probleemil seoses gaasitarnetega Venemaalt Ukrainasse ja seejärel ELi kaks aspekti. Esimene on see, et paljud inimesed protestivad vihaselt, karjades „Kuidas sa Venemaa julged sellist asja teha!“. Ma küsin: miks ta ei peaks sõandama. Kui EL ise on uusliberaalne projekt, kus turg lahendab eeldatavasti kõik, miks ei võiks Venemaal olla lubatud käituda kaubanduslikult ja nõuda raha maksmist, mis võlgnik talle on võlgu. Gaasikriisi ei vallandanud Venemaa, vaid Ukraina, ja see ei ole poliitiline probleem, vaid majanduslik küsimus. See tuleb täiesti selgeks teha! Teine aspekt on ELi organite ja institutsioonide – ja parlament ei ole mingi erand – keskendumine (mida ma olen varem mitu korda kritiseerinud) probleemidele, mis ei ole asjakohased ja juhivad tähelepanu tõeliselt pakilistelt küsimustelt eemale. Seda kinnitas reaktsioon Venemaa õiguspärasele otsusele gaasitarneid peatada. EL oleks pidanud Ukraina administratsiooni turgutamise kui mingi Venemaa ja ELi riikide vahelise kaitsva filtri ja kurgi ideaalse kuju väljamõtlemise asemel tükk aega tagasi selliseks kriisiks valmistuma. Kuidas on EL aidanud näiteks slovake ja bulgaarlasi, kes on gaasikriisi tõttu kõige rängemini kannatanud? Kas EL oli üldse suuteline neid aidama? Kui ei, siis on integratsiooniga midagi viltu.

Kristian Vigenin (PSE), kirjalikult. – (BG) Need, kes Venemaa ja Ukraina vahelises gaasisõjas lõpuks kõige rohkem kannatada said, on kõige süütumad. Praegune olukord näitab selgelt, kui palju sõltub Euroopa mitte üksnes ressursside allikast, vaid ka transiidiriikidest. See näitab ka, kui ebaõiglane on olnud alternatiivsete torujuhtmete kriitika, nagu Nord Streami ja South Streami torujuhtmed. Kahjuks rõhutab see, kui abitu on Euroopa Liit abi andmisel oma liikmesriikidele, kes kõige rohkem kannatada said, ja oma kodanike julgeoleku tagamisel.

Nüüd on meie põhiülesanne gaasitarneid taastada. ELil tuleb ka kasutada kogu oma poliitilisi vahendeid, et veenda Venemaad ja Ukrainat vabastama need 18 liikmesriiki, keda nad pantvangis hoiavad.

Teine meede peab olema toetus riikidele, keda kriis kõige rängemini puudutab. Majanduskriisi ja koomale tõmbuvate turgude klimas võib gaasipuuduse hoop osutada saatuslikuks paljudele ettevõtetele minu kodumaal ning tuhanded inimesed jäävad töötuks. Kes selle eest vastutab?

Kolmas ja pikas perspektiivis olulisim meede on alternatiivsete gaasijuhtmete, eriti Nabucco, rajamine, investeerimine liikmesriikide gaasivarustussüsteemide ühendamisse ja hoidlate ehitamisse, et tagada suuremad varud.

Ainus järeldus sellest kõigest on see, et me vajame ühtset Euroopa poliitikat, kuid kahju, et me saame sellest alati aru alles pärast sügavat kriisi.

Andrzej Tomasz Zapalowski (UEN), *kirjalikult*. – (PL) Proua juhataja, küsimust seoses kriisiga, mis puudutab gaasitarneid Euroopa Liitu, Ukrainas ja Balkanimaades, tuleks vaadelda eelkõige kui elementi võitluses poliitilise ja majandusliku mõju pärast endistes Nõukogude vabariikides.

Riik, mille pärast praegu sõditakse, on Ukraina. Venemaa on ühinenud sealse eeloleva valimiskampaaniaga. Ta tahtis seda kasutada selleks, et näidata Ukraina Vabariigile, et juhul, kui Ukraina jääb Venemaale truuks, saab ta odavat gaasi ja naftat.

Praegune konflikt näitab ka, et selline geopoliitiline mõju on Venemaale olulisem kui head suhted ELiga. Venemaa arvestas oma tegevuse hulka gaasitarnete katkestamise kulud. Seega me ei tohiks end petta – see on vaid võitluse algus mõju pärast Ukrainas.

Euroopa Liit tahab oma loomupärase pimeduses toetuda energia saamiseks gaasi- ja naftaimportidele. Samal ajal seisavad tema oma kivisöe- ja pruunsöevarud (kaasa arvatud Poolas) kasutult. Ma ei tea, kas see on poliitiline juhmus või lihtsalt küsimus energiaalase surve säilitamises teatavate riikide üle ühenduses.

Marian Złotea (PPE-DE), *kirjalikult*. – (RO) Küsimus Ukraina ja Euroopa Liidu varustamisest gaasiga Venemaa poolt tuleb lahendada võimalikult kiiresti. Euroopa Liit vajab energiaravustuskindluse poliitikat ja ka oma ressursside mitmekesistamist ning solidaarsust energiasektoris, et hoida ära selliseid kriise, mis mõjutavad tema kodanikke.

Venemaapoolne gaasitarnete katkestamine mõjutab rohkem kui pooli ELi liikmesriikidest. Bulgaarias on gaasitarned tööstusele vähenenud või katkestatud, kuna see riik sõltub 90% ulatuses Venemaalt tulevast gaasist.

Ma toetan nii eesistujariigi kui ka komisjoni seisukohta, mille kohaselt nõutakse tungivalt, et mõlemad pooled osaleksid dialoogis, et kompromissile jõuda. Gaasi pole ilma mõlema poole vahelise tehnilise kooskõlastuseta võimalik tarnida. Tulevikus peame jätma alles dialoogivõimaluse mõlema poolega, et vältida samasugusesse olukorda sattumist.

Nõukogu ja parlament teevad arutlusel oleva energiapaketi kaudu ettepaneku võtta mitmeid meetmeid, mis hõlmavad rohkemate energiatarbijate kasutamist tarbija kasuks. Me loodame, et pakett võetakse vastu teisel lugemisel.

Kõnealune kriis tuleb lahendada niipea kui võimalik, sest see mõjutab nii Euroopa kodanikke kui ka tööstust. Me vajame energiasektoris ühist välispoliitikat.

10. Infotund (küsimused nõukogule)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on infotund (B6-0001/2009).

Nõukogule on esitatud järgmised küsimused.

Juhataja. – Küsimus nr 1, mille on esitanud **Milan Horáček** (H-0968/08)

Teema: Õigus Venemaal

Kuidas suhtub nõukogu eesistuja Venemaa õigussüsteemi, eriti opositsioonipoliitikute – näiteks Platon Lebedevi ja Mihhail Hodorkovski – vangistamisse, kelle kohtuprotsessid ja kinnipidamistingimused kujutavad endast isegi Venemaa õiguse rikkumist? Kui tähtsaks peetakse neid kuritarvitamisi siis, kui partnerlus- ja assotsiatsioonilepingule Venemaaga alla kirjutatakse?

Küsimus nr 2, mille on esitanud **Bernd Posselt** (H-0999/08)

Teema: Õigussüsteem Venemaal

Üks peamisi takistusi sundimatutel poliitilistele ja majanduslikele suhetele Venemaaga ja uuele partnerluslepingule on suured puudused Venemaa õigussüsteemis. Milliseid samme astub nõukogu selleks, et kannustada poliitiliste otsuste – nagu otsused Jukose kohtuasjas, mis lõppesid Hodorkovski, Lebedevi ja Bahmina vangistamisega –, ja nende otsuste sama ebaseadusliku jõustamise läbivaatamist, ning et toetada autoritaarsetest poliitilistest struktuuridest sõltumatu õigussüsteemi loomist?

Küsimus nr 3, mille on esitanud **Tunne Kelam** (H-1008/08)

Teema: Õigusriigi põhimõte ja kohtusüsteem Venemaal.

EL kui väärtuspõhine ühendus peaks tegema õigusriigi põhimõtetest ja inimõiguste austamisest nurgakivi oma suhetele kolmandate riikidega. Venemaa kohtusüsteemi politiseeritakse ja kasutatakse avalikult vahendina Kremli valitsejate kätes. Seadusetus ja korruptsioon peaksid seepärast olema ELi prioriteetide nimekirjas, kui ta püüab tulevikus suhteid arendada.

Pidades silmas viimaseid dramaatilisi kohtuasju seoses Hodorkovski, Lebedevi ja Bahminaga, on mul nõukogule järgmine küsimus: kuidas vastab nõukogu Venemaale selliste ebaseaduslike ja korruptiivsete kohtuotsuste puhul. Kuidas käsitleb nõukogu seda küsimust ELi ja Venemaa vahelistes suhetes ja missuguseid meetmeid nõukogu võtab, et tagada, et Venemaa oma kohtusüsteemi muudab?

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Ma tean, et mu sõber Milan Horáček on mees, kes on olnud kaua aega pühendunud Venemaa inimõiguste olukorra jälgimisele ja ma tahan teda selle eest tänada, sest see on täpselt see, mida see organ, organisatsioon, tegema peaks.

Tahaksin seoses küsimusega selle konkreetse probleemi kohta kinnitada talle, et nõukogu jagab täielikult tema muret arengute pärast seoses õigusriigi põhimõtete ja demokraatiaga Venemaal.

Nõukogu on seisukohal, et meie partnerlus Venemaaga peab põhinema rahvusvahelise õiguse, demokraatlike põhimõtete ja inimõiguste austamisel. Seepärast jätkab nõukogu surve avaldamist Venemaale, et Venemaa täidaks täielikult oma kohustust, millele ta Euroopa Nõukogu ja muidugi OSCE liikmena ja ka ELiga sõlmitud partnerlus- ja assotsiatsioonilepingu raames alla on kirjutanud.

Teie ja teie kolleegide osundatud juhtumid on väga murettekitavad ja nõukogu jätkab arengute pingsat jälgimist.

Nõukogu tõstatab Venemaaga seotud mureküsimusi korrapäraselt, osana poliitilisest dialoogist, eelkõige kaks korda aastas toimival inimõiguste alasel konsulteerimisel, mis viidi sisse 2005. aasta märtsis.

Venemaa tegevust selles valdkonnas ja teistes valdkondades võetakse arvesse läbirääkimistel uue lepingu üle Venemaaga – see on väga oluline – ja teiste aspektide puhul ELi ja Venemaa vahelistes suhetes.

Jõuliste sätete saavutamine inimõiguste kohta uues partnerlus- ja assotsiatsioonilepingus, mille üle praegu läbirääkimisi peetakse, on üks eelmisel aastal nõukogus heaks kiidetud läbirääkimiste direktiivis sätestatud ELi prioriteete.

Strateegiline partnerlus Venemaaga, millest mõned räägivad, tuleb rajada jagatud väärtustele, vastasel juhul ei ole sellel mingit mõtet. EL vajab uut lepingut, kuid seda vajab ka Venemaa. On ülioluline, et läbirääkimised ja ka lepingu enda tekst peegeldaks meile kalleid väärtusi nagu õigusriik. Mina isiklikult saan lubada, et ma tahaksin rõhutada, et ELi ühtsus on siin tulemuste saavutamiseks täielikult otsustava tähtsusega.

Milan Horáček (Verts/ALE). – (DE) Proua juhataja, mul on probleem asjaoluga, et nõukogu on meile varem korduvalt rääkinud, et suhted Venemaaga on prioriteetsed, kuid konkreetsetes Mihhail Hodorkovski, Platon Lebedevi ja Svetlana Bahmina kohtuasjades ei ole näha mingeid edusamme.

Bernd Posselt (PPE-DE). – (DE) Härra Vondra, ma pean teist kui kogenud inimõiguste aktivistist väga lugu ja ma hindan ka Tšehhi loomingulisust väga kõrgelt; seega minu küsimus: kas te saate aidata meil leida uusi viise, kuidas Jukose vangide küsimust pärast aastatepikkusi kõnelusi lahendusele lähemale tuua, teisisõnu, kujundada välja teatavas ulatuses aktsionism. Kuidas me saame inimõiguste küsimust läbirääkimistel Venemaaga praktilises mõttes teataval määral teravamasse fookusesse asetada?

Tunne Kelam (PPE-DE). – Minister, tänan teid vastuste eest. Kas te nõustuksite sellega, et kui nõukogu oleks seda probleemi Venemaa poolele jõuliselt ja veenvalt tutvustanud, näidates, et EL suhtub sellisesse õiguse raskesse rikkumisse väga tõsiselt, oleks ka majanduslikud suhted olnud täna paremal alusel?

Kas te nõustuksite sellega, et kui Hodorkovski ja Lebedevi kohtuasjas õiglast ja läbipaistvat lahendust ei leita, ei saa EL eeldada, et Venemaa ka oma majanduslikke kohustusi täidab?

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Ma arvan, et Tšehhimaa eesistumisel ei saa eeldada, et me vait oleme. Mina ei olnud vait, kui me arutasime energia varustuskindlust, ja ma ei olnud vait varem, kui me Hodorkovski kohtuasja ja teisi kohtuasju arutasime.

Te arvatavasti teate, et meil toimub veebruaris kolmikkohtumine, kus eesistujariiki esindab välisminister Karel Schwarzenberg. Kindlasti kaalume teie viidatud kohtuasjade puhul meetmete võtmist, kuid loomulikult on see, kas tulemusi on või mitte, täielikult Venemaa kätes. Me saame lihtsalt luua teatava keskkonna, et survet hoida, kuid vastamine on Venemaa otsustada.

Daniel Hannan (NI). – Ma tahaksin öelda ministrile tere tulemast Euroopa Parlamenti ja öelda Tšehhi Vabariigile tere tulemast eesistujariigiks. Ma soovin, et iga selle parlamendi liige saaks sama öelda. Pean ütleva, et mind šokeeris mõne Tšehhi peaministrile täna suunatud küsimuse sisu. Üks meie kolleegidest, härra De Rossa liri Vabariigist kutsus teda üles võtma tagasi oma märkus, et Lissaboni leping ei pruugi olla nii suurepärase, kui härra De Rossa arvas, mis oli lisaks kõigele enamiku jaoks härra De Rossa valijaskonnast pigem solvav...

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Juhataja. – Küsimus nr 4, mille on esitanud **Marian Harkin** (H-0969/08)

Teema: Maailmakaubanduse liberaliseerimine

Tšehhi vabariik on osana eesistujariik Tšehhi prioriteetidest esitanud eesistujariigi veebilehel üldjoontes oma ambitsioonid seoses maailmakaubanduse liberaliseerimisega. Kas eesistujariik saab täpsustada oma ambitsioone seoses sellega ja eelkõige just sammudega, mida ta soovib astuda seoses toiduainetega kindlustatusega ELis?

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Ma tänan teid selle konkreetse küsimuse eest, sest olen pärit riigist, mis on vabakaubanduse suur sõber. See on meie majanduse alustala – umbes 80% meie SKPst on ühel või teisel moel toodetud tegevuse käigus, mis on selle kaubandusega seotud. Seega võite olla kindel, et meie eesistujariiki huvitab, et liit oleks edaspidigi täielikult pühendunud tasakaalustatud, ambitsioonika ja kõikehõlmava kokkuleppe saavutamisele WTO läbirääkimiste Doha arenguvoorus. Me teeme sellega kõvasti tööd.

Seoses küsimusega minu eesistujariigi ambitsioonide kohta seoses maailmakaubanduse liberaliseerimisega, on eesistujariik määranud selgelt oma peamise prioriteedi seoses selle teemaga nõukogu eesistujariikidele Prantsusmaale, Tšehhile ja Rootsile mõeldud 18 kuu pikkuse programmi raames ja ka tema enda tööprogrammis, mis avaldati eelmisel nädalal ja mida peaminister ka siin täna mingil määral tutvustas.

Vastavalt sellele programmile jääb kaubanduspoliitika väga oluliseks vahendiks globaliseerumise võimaluste ja väljakutsetega tegelemisel ja majanduskasvu, töökohtade ja majandusliku jõukuse edendamisel kõigile Euroopa kodanikele. Tuleb toetada jõupingutusi, et edendada kõigi huvides avatud, turule orienteeritud ja eeskirjadepõhist maailma kaubandussüsteemi.

Kaubanduspoliitika peaks samuti aitama kaasa liidu keskkonna- ja kliimaalasele eesmärgile, eelkõige toetades kaubanduse laiendamist keskkonnaga seotud toodetele ja teenustele. Liit on edaspidigi täielikult pühendunud tasakaalustatud, ambitsioonika ja kõikehõlmava kokkuleppe saavutamisele WTO läbirääkimiste Doha voorus.

Lisaks sellele on minu riik kehtestanud oma eesistumise ajaks nõukogus kolm prioriteetset valdkonda. Üks nendest prioriteetidest on Euroopa Liit maailmas. Selles kontekstis rõhutab minu riik kaubanduspoliitika tähtsust vahendina, millega edendatakse välist konkurentsivõimet, majanduskasvu ja uute töökohtade loomist vastavalt ELi uuele kaubanduspoliitika strateegiale nimega Globaalne Euroopa ja ka uuendatud majanduskasvu ja strateegia alusel.

Paralleelselt mitmepoolse süsteemiga toetab Tšehhi Vabariik komisjoni jõupingutusi läbirääkimiste pidamiseks kaubanduslepingute üle paljutöötavate partnerite või piirkondadega – nagu Korea, India, ASEAN (Kagu-Aasia Rahvaste Assotsiatsioon), Mercosur ja Andide Ühenduse riigid ning Kesk-Ameerika ja võimalik, et ka Hiina – ja läbirääkimiste pidamiseks vabakaubanduslepingute üle ELi lähinaabrite (näiteks Ukrainaga) või läbirääkimiste alustamiseks, kui eeltingimused on täidetud (nagu Venemaal).

Eesistujariik esitab komisjonile rahvusvahelise kaubanduse komisjonile oma programmi kaubanduspiirkonna kohta 20. jaanuaril 2009.

Seoses toiduainetega kindlustatusega ELis on eesistujariik arvamusel, et proteksionism ei aita tagada toiduainetega kindlustatust Euroopas ega maailmas. Seepärast toetab eesistujariik maailmakaubanduse liberaliseerimist Doha arengukava ja ühist põllumajanduspoliitikat käsitlevate läbirääkimiste raames,

eesmärgiga muuta Euroopa põllumajandus konkurentsivõimelisemaks. See tähendab eksporditoetuste kaotamist.

Need elemendid, nagu maailmakaubanduse läbipaistev liberaliseerimine ja konkurentsivõimeline põllumajandus, on ka aluseks toiduainetega kindlustatuse edendamisele. Toiduainetega kindlustatus ELis on vägagi seotud rahvusvahelise toiduainetekaubandusega, mis teeb toiduained kättesaadavaks konkurentsivõimeliste hindadega ja kehtestab õiged stiimulid nendele liikmesriikidele, kus toiduaineid on võimalik kõige tõhusamalt toota.

Toiduainetega kindlustatus ei peitu ainult kohalikus toiduainete tootmises, vaid ka riigi suutlikkuses teiste kaupade ekspordi kaudu toiduainete importi rahastada. Selles mõttes võib avatud mitmepoolne kauplemissüsteem erinevate toiduaineid tarnivate riikidega olla parem tagatis stabiilsele ja tagatud varustatusele.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Täna, nõukogu, üksikasjaliku vastuse eest, mida mul tuleb uurida, kuigi ma ei arva, et me sellega nõustume. Ma juhiaksin teie tähelepanu selles parlamendis hääletatud raportile ülemaailmse toiduainetega kindlustatuse kohta, mille raportöör ma olin ja milles öeldakse väga selgelt, et turg ei taga meile toiduainetega kindlustatust ega paku ühelgi juhul põllumajandustootjatele stabiilset sissetulekut, mida nad vajavad. Kas te saaksite seega selgitada mulle, kas te usute, et vabakaubandus põllumajanduses on tee edasi ja et see on meie prioriteet teie eesistumise ajal?

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Ma saan anda teile lühikese vastuse – jah! Kui põllumajanduses on vabakaubandus, ei ole maailmas enam nälga.

Bernd Posselt (PPE-DE). – (DE) Härra Vondra, alati öeldakse, et põllumajanduspoliitika on olemas vaid 3% jaoks, kes tegelevad põllumajandustootmisega, kuid meid, kes me sööme, on 100%. Mina näiteks söön isukalt ja ma tahaksin esitada väga selgelt oma usku, et toiduainetega kindlustatus on eksistentsialistlik. Me näeme praegu energiasõltuvuse probleeme. Ma pooldan vaba maailmakaubandust, kuid me peame suutma toita end omaenda pinnasest ja seega on meil vaja oma põllumajandusstruktuure säilitada: seda ei saa jätta üksnes turu hooleks.

Syed Kamall (PPE-DE). – Tahaksin esiteks nagu kolleeg enne mind, härra Hannan, tervitada eesistujariiki Tšehhi – see on huvitav kontrast ELi eelmise eesistujariigiga – ja vabandada veel kord häbiväärse käitumise eest, mida mõni mu kolleeg siin istungisaalis üles on näidanud.

On väga hea öelda, et me tahame alustada WTO läbirääkimisi, kuid meil on valimised Indias, valimised USAs ja Euroopa Parlamendi valimised. Kuidas me kõigi nende käimasolevate valimiste ja muutuste juures administratsioonis WTO läbirääkimisi üldse alustada saame?

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Arvan, et ühise põllumajanduspoliitika reformiga seoses kuulusime nende hulka, kes püüdsid lükata komisjoni ette valge raamatu, õhutamaks seda esitama uusi eelarvereformi ettepanekuid. Ma tahtsin isegi kavandada mingisugust ühist jõupingutust kolleegidega Rootsist, sest 2009. aasta on Tšehhi ja Rootsi eesistumise aasta ja meil on üsna sarnased vaated. Õigusloomega seotud ettepaneku esitamine pole aga meie otsustada.

Ma ütlen oma sõber Bernd Posseltile: meil on sarnane kultuuriline taust, kuid ma arvan, et sa tead, et me oleme mõlemad elavad näited selle kohta, et Euroopas ei ole nälga lihtsalt tänu faktile, et põllumajandustoodetega kauplemine on viimase paari aastakümne jooksul suurenenud. Ma tean, et me vajame ka mõningaid maitsvaid tooteid, et sellist turgu nagu Böömimaa ja Tšehhi ölu säilitada, kuid üldiselt arvan jällegi, et vabakaubandus edendab jõukust nii Euroopas kui ka maailmas.

Siin on küsimus ühise põllumajanduspoliitika kohta. Nõukogu tuleb meelde, et poliitilise kokkuleppe raames, mis saavutati nõukogus eelmise aasta 20. novembril ühise põllumajanduspoliitika tervisekontrolli suhtes, lepiti nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsioonis kokku, et Prantsusmaal Annecy's 23. septembril alanud kõneluste raames, milles käsitleti tulevast ühist põllumajanduspoliitikat pärast 2013. aastat, ja ilma et see piiraks selle perioodi uut finantsperspektiivi, on nõukogu ja komisjon kohustunud uurima hoolikalt võimalusi otsemaksete arenguks ühenduses, ja tegelema liikmesriikide vaheliste otsemaksete eri tasemetega.

Ma võin teile öelda, et alustav eesistujariik Tšehhi kavatseb korraldada kõnelused kõnealuses küsimuses põllumajandusministrite mitteametlikul kohtumisel, mis peetakse maikuu Brnos. Minu kolleeg Petr Gandalovič valitsusest tahab tõesti väga seda arutelu avada.

Meie eesmärk on vahendada kõnelusi ühise põllumajanduspoliitika üle, mille eesmärk on uurida agraarpoliitika instrumente, eelkõige otsemaksete valdkonda, mis võimaldaks Euroopa maksumaksjatelt kogutud ja ühisele põllumajanduspoliitikale kulutatavate rahaliste vahendite mittediskrimineerivat ja tõhusat kasutamist, tugevdades Euroopa põllumajandustootjate konkurentsivõimet, parandades Euroopa põllumajandus- ja toiduainetetööstuse positsiooni globaliseerunud ja avatud maailmaturul, parandades põllumajandustoodete kvaliteeti ja mitteturustatavate põllumajandussaadustega varustamist ning aidates kaasa säästvale maaelu arengule.

Eelpool nimetatud dialoogi tulemuseks peaks olema tee sillutamine – tahaksin rõhutada – kaasajastatud ühisele põllumajanduspoliitikale, tagades kõikidele liikmesriikidele võrdsed tingimused.

Juhataja. – Küsimus nr 5, mille on esitanud **Seán Ó Neachtainilt** (H-0971/08)

Teema: Ühise põllumajanduspoliitika tulevik 2013–2020

Üks eesistujariik Tšehhi prioriteete on ühine põllumajanduspoliitika. Milliseid meetmeid eesistujariik Tšehhi ühise põllumajanduspoliitika tuleviku üle läbirääkimiste pidamiseks võtab?

Seán Ó Neachtain (UEN). – (GA) Härra juhataja, tahaksin tänada ametisolevat eesistujat vastuste eest. Tahaksin küsida temalt küsimuse eesistujariigi Tšehhi plaanide kohta toetada ebasoodsas olukorras olevaid piirkondi. Nagu ma aru saan, on väga vaja täiendavat abi, iseäranis Euroopa ühise põllumajanduspoliitikaga hõlmatud ebasoodsas olukorras olevatel piirkondades. Tahaksin välja selgitada, mida eesistujariik selles suhtes ette võtta kavatseb.

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Kogu Euroopas ebasoodsas olukorras olevate piirkondade probleem on üks konkreetsetest probleemidest, mida pidevalt seoses ühise põllumajanduspoliitikaga arutatakse. Ma arvan, et me kõik või peaaegu kõik oleme nõus, et peaksime proteksionistlike meetmetega jätkamise asemel minema pigem üle otsemaksetelt maksetele arenevatele maapiirkondadele juhul, kui toimub mingi ümberjaotamine.

Seega on olemas viisid ja vahendid ning me teeme volinik Fischer Boeliga kindlasti tihedat koostööd. Ma ei ole põllumajandusekspert, aga ma arvan, et teil on kindlasti võimalus pöörduda ka meie põllumajandusministri poole ja seda üksikasjalikult arutada.

Avril Doyle (PPE-DE). – Ma soovin eesistujariigile Tšehhile tema ametiajal igati edu. Tahaksin, et minister kommenteeriks Tšehhi põllumajandustootjate ja Tšehhi põllumajandus- ja toiduainetetööstuse seniseid kogemusi seoses ühise põllumajanduspoliitikaga – kas nad on rahul ja kas see on nende konkreetseid maatükke erinevates ettevõtetes paremaks muutnud? Kuidas nad – ja kuidas teie, Tšehhi inimesed – suhtute ühisesse põllumajanduspoliitikasse sellisel kujul, nagu seda Tšehhi Vabariigi suhtes kohaldatakse?

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Kahjuks toob majanduskriis kaasa töökohtade kaotuse. Ostujõud väheneb. Elukvaliteet tähendab ka siiski tervislikku toitu.

Rumeenial on väga palju põllumajandustootjaid, kuid nende talumajapidamised on väikesed. Ma tahaksin küsida, millist toetust te väikeste põllumajandustootjate puhul, eriti uutes liikmesriikides, silmas peate.

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Uutes liikmesriikides on erinevaid olusid. Näiteks minu kodumaal ei ole nii palju väiketalumajapidamisi kui teatavates teistes Euroopa riikides. Meil on väga konkurentsivõimeline suurte põllumajandusettevõtetega põllumajandustööstus, kuid kui te lähete näiteks naaberriiki Poolasse, on olukord mõnevõrra erinev.

Vastuseks härra Doyle'i küsimusele, kuidas meil läheb: minu valimisringkonnas Põhja-Böömimaal on mõni põllumajandustootja, ja teisalt läheb neil paremini, sest nad saavad rohkem raha. Seega on meil nüüd Hugo Bossi lipsudega põllumehed. Sellist asja meil viis või kümme aastat tagasi ei olnud. Teisalt tunnetavad nad ka maksete erinevuste tõttu vanemate ja uute liikmesriikide vahel omamoodi ebaõiglust. See on küsimus elementaarsest õiglusest süsteemis ning seda tuleks parandada.

Samal ajal usume, et ühist põllumajanduspoliitikat tuleks reformida. See on ainus viis, kuidas Euroopat konkurentsivõimelisena hoida. Meil on seega keeruline probleem. Ma ei ole ekspert, kes saab detailidesse laskuda, kuid ma usun, et peaksime vähemalt olema suutelised põhijoontes kokku leppima.

Juhataja. – Ja proua Țicău küsimus?

Vabandage, minister, ma ei olnud kindel, kas te käsitlesite mõlemat küsimust.

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Ma püüdsin vastata mõlemale küsimusele.

Juhataja. – Küsimuste aeg on lõppenud.

– Küsimustele, millele ajapuuduse tõttu ei jõutud vastata, vastatakse kirjalikult (vt lisa).

(Istung katkestati kell 20.00 ja jätkus kell 21.00)

ISTUNGI JUHATAJA: Marek SIWIEC

Asepresident

11. Parlamendi komisjonide ja delegatsioonide koosseis (vt protokoll)

12. Olukord Somaali poolsaarel (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni seisukoht olukorra kohta Somaali poolsaarel.

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Härra juhataja, soovin sellel hilisel tunnil teha mõne märkuse nõukogu seisukoha kohta Somaali poolsaare küsimuses.

Somaali poolsaar on muidugi väljakutseid pakkuv piirkond, mis väärib meie erilist ja suuremat tähelepanu, kuna sellel on ELile suur mõju. EL jälgib hoolega arenguid selles piirkonnas ning valmistub tegelema veelgi rohkem Somaali poolsaare riikidega.

Ma tean, et parlament hoiab ka end arengutega kursis. Visiit, mille teie delegatsioon möödunud aasta lõpus Eritreasse ja Etioopiasse ning Djiboutisse tegi, oli oluline. Ma võtsin teadmiseks ka resolutsiooni ettepanekut Somaali poolsaare kohta, mis on osaliselt kõnealuse visiidi kontekstis välja töötatud. See näitas selgelt sellele piirkonnale ning eurooplastele kaasatuse suurenemist ELis seoses Somaali poolsaarega. Tervitan nõukogu nimel parlamendi osalust meie jõupingutustes tegelda väljakutsetega Somaali poolsaarel.

Somaali poolsaarel on mitu pingeallikat. Ma räägin nendest üksikasjalikumalt. Siiski on need pinged nõukogu arvates tihti ühel või teisel moel piirkonnasiseselt seotud. Seepärast ootab nõukogu eriti piirkondlike sidemete eristamist praeguste konfliktide vahel. Mis on need konfliktide vahelised sidemed?

Esiteks käib vaidlus Etioopia ja Eritrea vahel, mida võib pidada kogu piirkonna ebastabiilsuse üheks peamiseks põhjuseks. See kajastub järgmistel viisidel: Somaalia vaenutsevate kildkondade toetuses, destabiliseerimiseks tehtavates jõupingutustes mõlemas riigis – lubage mul mainida eelkõige Ogadeni, Oromot Etioopias. See kajastub ka toetuses rahuprotsessi taasestamisele Sudaanis; Eritrea on peatanud oma liikmelisuse valitsustevahelises arenguametis.

Lõpetuseks – konflikt Somaalias on põhjustanud ühe kõige raskematest humanitaarolukordadest, millega me täna maailmas silmitsi seisame. Piraatluse aktid Somaalia rannikuvetes on kõnealuse konflikti teine raske tagajärg.

Teine tõsine küsimus on Somaali poolsaarel võistlemine loodusvarade pärast, nagu vesi ja mineraalid. See nähtus suurendab karjakasvatajate-vahelisi konflikte piirkondades, kus elavad erinevad kultuurilised ja etnilised rühmad. See suurendab ka toiduainetega kindlustamatust üldiselt, mis soodustab konflikti ja rännet.

Piirkonnad on ka üksteisest tõsiselt sõltuvad. Lubage mul mainida neist mõnda. Esineb varem mainitud piirikonflikte: vaidlused Etioopia ja Eritrea, Sudaani ja Etioopia ning Djibouti ja Eritrea vahel, mida võib pidada piirkonna ebastabiilsuse allikaks. Rõhutaksin ka, et parem piirkondlik koostöö aitaks vähendada pingeid riigipiiride pärast.

Toiduainetega kindlustatus on teine vastastikuse sõltuvuse valdkond. See on muidugi peamine mure piirkonnas. Korduvatel põudadel ja ka üleujutustel on elanikkonnale laastav mõju. Veel kord – piirkondlik koostöö võiks leevendada nende loodusnähtuste mõju.

Nagu te teate, vaieldakse, et see on Darfuri, Somaalia ja paljude teiste Somaali poolsaare piirkonna konfliktide allikas. Ma ei ole kindel, et see täielikult kõik ära seletab, kuid usun, et see küsimus tuleb lahendada igas riigis ja piirkondlikus kontekstis ausalt ja läbipaistvalt.

Piraatlust esines algselt väikesel osal Somaalia rannikust. Piraatide ettekääne oli nõuda ühelt laevalt Somaalia vetes kalastusmaksu. Nagu te kindlasti teate, on see tegevus oluliselt laienenud ja ohustab nüüd humanitaarabi

Somaaliasse toimetamist ning mereohutust Adeni lahes ja kaugemalgi, hõlmates Kenya ning Tansaania rannikuvetes sõitvaid laevu.

On veel mitu vastastikuse sõltuvuse valdkonda, nagu terrorism ja ränne, millel on suur mõju Euroopale ja Somaali poolsaare riikidele.

Seega, milliseid meetmeid Euroopa Liit võtab? Milline on kaasatus või osalus? Nõukogu käsutuses olev peamine poliitiline vahend – mida mul on au teile siin tutvustada – on poliitiline dialoog, mitte üksnes üksikute riikide, vaid ka teiste piirkondlike sidusrühmadega, nagu Aafrika Liit, valitsustevaheline arenguamet, Araabia Liiga ja oluliste riikidena Ameerika Ühendriigid ning Hiina.

Poliitiline dialoog on ELi ja iga selle konkreetse piirkonna riigiga sõlmitud Cotonou lepingus sisalduv vastastikune kohustus. Seda dialoogi peetakse ELi missioonide juhtide kaudu kõnealustes riikides. See on nõukogule väga oluline vahend, kuna võimaldab meil kõnealuste riikide ametiasutustega otse suhelda. See annab võimaluse nende seisukoht ära kuulata, kuid ka selgitada selgesõnaliselt meie tundmusi ning tõstatada mureküsimeisi, mis meil teatavate küsimustega tekivad. See puudutab eelkõige juhtimise ja inimõigustega seotud küsimusi. Need on peamised probleemid.

Lisaks sellele on nõukogu käsutuses Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika vahendid. Nõukogu on alates 2008. aasta septembrist kasutanud seda vahendit piraatluse kõrvaldamiseks Somaalia rannikult, esmalt koordineerimiseks EU NAVCO kaudu, mis asub Brüsselis, ja seejärel alates 2008. aasta detsembrist mereoperatsiooni nimega EU NAVFOR Atalanta abiga.

Lõpuks tegutseb EL selliste Euroopa Komisjoni rahaliste vahendite abil, nagu Aafrika rahutagamisvahend ja stabiliseerimisvahend. Ma lasen volinik Ferrero-Waldneril seda edasi arendada, kuna see on komisjoni kohustus.

Nõukogu otsib muidugi alati koos komisjoniga viise, kuidas parandada ELi meetmete tõhusust ja nähtavust. Ma ootan väga teie ettepanekuid ja soovitusi selle konkreetse küsimuse kohta.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, komisjon on viimastel aastatel juba nõudnud, et Euroopa Liit olukorrale Somaali poolsaarel suuremat tähelepanu pööraks. Ma asendan täna sellel arutelul kolleegi Louis Micheli, kes kahjuks ei saa siin viibida. Ma käsitlen seda teemat suure huviga nii selle enda pärast kui ka sellepärast, et see mõjutab Euroopat otseselt – näiteks vajadus koondada meie sõjalaevastik võitluseks piraatluse vastu, ja see ei ole kõigest üks hiljutine näide.

Seepärast on meil väga hea meel piirkonda külastanud parlamendidelegatsiooni algatuse ja nende järgnenud raporti ja resolutsiooni projekti üle, mida me põhimõtteliselt toetame.

Somaali poolsaare iga riigi riigisisest olukorda ei saa mõista piirkonna dünaamikat arvestamata. Kui me tahame edendada piirkonna stabiilsust, austust Cotonou lepingu oluliste ja põhiliste elementide ning vaesusevastase võitlemise vastu, peame jätkama majanduslikul arengul, valitsemistaval ja julgeolekul põhineva ülemaailmse lähenemisviisi toetamist.

Lubage mul kommenteerida olukorda riikide lõikes enne kokkuvõtte tegemist märkustega piirkondliku strateegia kohta seoses Somaali poolsaarega.

Esiteks lubage mul öelda paar sõna Etioopia/Eritrea kohta. Etioopial on strateegiline majanduslik ja poliitiline asukoht piirkonnas. Komisjon jätkab Etioopia toetamist jõupingutustega vaesuse leevendamiseks, kus on tehtud olulisi edusamme.

Nõrk piirkondlik julgeolek ja kogukonnasisesed pinged mõjutavad kahjulikult riigisisest olukorda, eriti Ogadenis, kus juurdepääs elanikkonnale on ikka veel piiratud. Komisjon jätkab ka inimõiguste olukorra ja demokraatiseerimisprotsessi jälgimist. Arvestades 2005. aasta üldvalimiste tingimusi, jälgib komisjon hoolikalt 2010. aasta valimiste ettevalmistamist ja läbiviimist, eriti arvestades hiljuti heaks kiidetud valitsusväliseid organisatsioone käsitlevaid õigusakte ja opositsiooni juhi Birtukan Medeska taasvahistamist.

Eritrea riigisisese olukorra määrab mingis osas kindlaks ummikseis piirikonfliktis Etioopiaga. Komisjon on jätkuvalt tõsiselt mures inimõiguste rikkumiste ja ebakindla sotsiaalse ning majandusliku olukorra pärast. Meie arvates on olemas tugev argument koostööprogrammi jätkuvuse poolt, mille eesmärk on elanikkonna elamistingimuste parandamine. 2008. aastal algatatud poliitiline dialoog annab püsivateks sidemeteks Eritrea ametiasutustega hea platvormi. Öelgem selgelt välja: me ootame selle protsessi tulemusel Eritreas positiivseid ja käegakatsutavaid samme.

Nagu meie resolutsiooni ettepanekus osutatud, ei too tegelik piiri märkimine Etioopia ja Eritrea vahel – nagu otsustas piirikomisjon – kaasa probleemi täielikku lahendamist, kui sellega ei kaasne dialoogi, mille eesmärk on kahe riigi vaheliste suhete normaliseerimine.

Hiljutist vaidlust Eritrea ja Djibouti vahel tuleb vaadelda laiemas piirkondlikus plaanis ja sellele tuleb otsida kohalike ja piirkondlike osalejate kaudu globaalset lahendust. Me jätkame selliste protsesside toetamist.

Nüüd, mil Etioopia väed Somaaliast välja viiakse, on hädavajalik, et Etioopia ja Eritrea vaheline koostöö Somaali rahuprotsessis oleks edukas.

Seoses olukorraga Sudaanis olen ma täielikult nõus parlamendi analüüsiga. Tõepoolest, 2009. aasta on selle riigi tulevikule otsustava tähtsusega aasta. Vägivalda jätkumine Darfuris ja raskused põhja- ning lõunapiirkondade üldise rahukokkuleppe väljatöötamise lõpuleviimisel võivad riiki destabiliseerida ja kogu piirkonnale kahjulikku mõju avaldada. Seepärast peaksime säilitama Khartoumi ametiasutustega jõulise dialoogi ja avaldama neile jätkuvalt tugevat survet, et saavutada nendega täielik koostöö nii üldise rahukokkuleppe kui ka Darfuri ning nende protsesside osas. Need ametiasutused ja ka teised Sudaani sidusrühmad teavad väga hästi, milles seisnevad nende kohustused ja millise panuse nad peavad andma.

Darfuris tuleb lõpetada sõjaväelised operatsioonid ja vägivald ning taastada täielikult poliitiline protsess. ÜRO ja Aafrika Liidu Darfuri missiooni (UNAMID) lähetamine peab toimuma ettenähtud aja jooksul. Sudaani ametiasutused peavad pidama kinni oma kohustustest seoses humanitaarabi ja inimõiguste tegevuse hõlbustamisega. Seoses üldise rahukokkuleppega on ülioluline, et Khartoumi ja Lõuna-Sudaani valitsus lahendaksid erimeelsused kriitilise tähtsusega küsimustes, nagu piiride piiritlemine ja õigusloome julgeoleku ning poliitilistes küsimustes. Suutmatust seda teha võib muuta kavandatud 2009. aasta valimised uue vägivalda ja konflikti stsenaariumiks.

Somaalias on rahuprotsess üliolulises etapis. President Yusufi ametist tagasiastumine ja Etioopia armee väljaviimine kujutavad endast uut ebakindluse ja riskiperioodi. Kuid need annavad ka võimaluse kaasava poliitilise protsessi käivitamiseks. Poliitika poolelt jätkab Euroopa Liit tegevust Djibouti protsessi toetamisel, mis peaks tooma uue presidendi valimiste ja riikliku ühtsuse ja laiendatud parlamendiga valitsuse moodustamise kaudu kaasa suurema kaasatuse. Djibouti protsessi jaoks varuplaani ei ole. Pole mingit võimalust, et kokkulepe õnnestuks, kui puudub rahvusvaheline ja piirkondlik toetus, mis edendab selleks soodsate tingimuste tekkimist.

Julgeolekuga seoses pühendub komisjon jätkuvalt julgeolekusektori kindla juhtimissüsteemi loomise toetamist. Olenemata sellest, millist laadi on rahvusvahelised jõud (ÜRO volitatud stabiliseerimisjõud, ÜRO rahuvalvemissioon või vaid Aafrika Liidu missioon Somaalias (AMISOM)), peab nende mandaat keskendumaks Djibouti lepingu rakendamise toetamisele. Komisjon on andnud positiivse vastuse palvele täiendava rahalise abi andmiseks AMISOMi tugevdamiseks.

Lõpetuseks, seoses Somaali poolsaarega üldiselt hindan ma väga parlamendi toetust komisjoni Somaali poolsaart käsitlevale algatusele. Kõnealune algatus põhineb 2006. aasta Somaali poolsaare strateegial, mis võeti vastu veendumusega, et keerdküsimustega piirkonnas on võimalik tegelda vaid ülemaailmselt. Komisjon toetab selles vaimus teie ettepanekut nimetada Somaali poolsaare piirkonda eriesindaja.

Me oleme loonud head töösuhted valitsustevahelise arenguametiga, kes toetab Somaali poolsaare algatust ja mängib selle rakendamises kesket rolli. Tulevikuks on kavandatud teine vee-, energia- ja transporditeemaline ekspertide ühiskohtumine, kus oleks võimalik töötada välja konkreetsed projektid, mida saaks esitada võimalikule rahastajate konverentsile.

Somaali poolsaare strateegia edukuse jaoks on hädavajalik kaasata Eritrea, kes mängib piirkondlikus dünaamikas kesket rolli. Volinik Micheli suhtlemine piirkonna valitsusjuhtide ja riigipeadega, sealhulgas presidendi Isaiasega, on võimaldanud teatavat avanemist selles suhtes ning uus valitsustevahelise arenguameti täitevsekretär suhtleb parajasti Eritrea ametiasutustega, sealhulgas valitsustevahelise arenguameti reformi- ja elavdamisprotsessi teemal.

Härra juhataja, mu sõnavõtt osutus natuke pikaks, kuid kui tahta midagi nii paljude riikide kohta öelda, tuleb vähemalt mõni sõna öelda.

Juhataja. – Sissejuhatust reguleerib erieeskiri ja mingeid piiranguid ei ole.

Filip Kaczmarek, fraktsiooni PPE-DE nimel. – (PL) Härra juhataja, volinik, ametisolev eesistuja, tänan teid väga nõukogu ja komisjoni arvamuse eest Somaali poolsaare suhtes. Selle piirkonna tähtsus ületab pelgalt

geograafilised piirid. Sealseid konflikte ja struktuurilisi probleeme ühendavad negatiivsed nähtused teistes Aafrika piirkondades. Ma olin Euroopa Parlamendi hiljutisel visiidil selle koosseisus ja mul õnnestus näha oma silmaga, kui keerulised, kõikehõlmavad ja vastastikku seotud on sealsed probleemid, ja miks meie vastus peab olema kõikehõlmav.

Me keskendusime resolutsiooni ettepanekus kolmele põhilisele, kuid ka üsna laiaulatuslikule küsimusele: piirkondlikule julgeolekule, toiduainetega kindlustatusele, ja meie märkustes inimõigustele, demokraatiale ning heale valitsemistavale. Alates visiidist ei ole mul mingit kahtlust, et olukorra parandamise põhitingimus on hea tahe ja dialoog piirkondlike juhtide vahel.

Euroopa Liidu Somaalia poolsaare piirkondlike institutsioonide toetamise poliitika on õige, kuid see jääb kesksete osalejate kaasatusega ebatõhusaks. Mõned piirkonna riigid kasutavad viletsat taktikat – näiteks ei saa taotleda dialoogi ühe naabriga ja samal ajal keelduda dialoogist teisega. See praktika on ebaloogiline ja muudab diplomaatilise edu sama hästi kui võimatuks. Sealsed poliitilised juhid peavad tunnustama tõsiasja, et võimu teostamine on seotud kohustusega.

See, mida me ootame Somaali poolsaare juhtidelt, ei ole seotud mingite konkreetsete kohalike, Euroopa väärtustega. Me ootame üldiste väärtuste minimaalset tunnustamist. Oleme ka veendunud, et põhiõigused ja -vabadused kuuluvad kõigile. Ükski arengumaa ei saa kaasaegses maailmas korralikult toimida, kui ta põhilised üldised väärtused kõrvale heidab. Nende tunnustamine pole seega üksnes žest Euroopa Liidu suunas, vaid ka tegevus, mis nende endi huve edendab. Arengukontseptsioonid võivad olla erinevad, kuid väärtused ei muutu ja ma tahaksin, et need väärtused – ühised ja universaalsed – saaksid Somaali poolsaarel n-ö igapäevaseks leivaks.

Ana Maria Gomes, fraktsiooni PSE nimel. – (PT) Nõukogu ja komisjon peavad tegema järelused asjaolust, et parlamendi seisukohalt ei tegutse Somaali poolsaare riikide valitsused kooskõlas oma kohustustega vastavalt Cotonou lepingu artikli 9 tingimustele. Inimõigused, demokraatia ja hea valitsemistava on tühjad sõnad. See on ilmselge kõigile, kes oma silmi kinni ei hoia.

Näiteks Etioopias, mis on Aafrika Liidu peakorter, on inimesed surutud sellise retoorika katte alla, mis kõlab rahastajatele hästi, kuid mis on sama toores ja häbitu.

Ma kirjeldan kahte vahejuhtumit...

29. augustil vahistati ühe parlamendikohaga erakonna juht Birtukan Midekssa uuesti ja mõisteti eluks ajaks vangi selle eest, et ta keeldus avalikult väitmast, et tema oli nõudnud armuandmist, mida Meles Zenawi valitsus kasutas tema ja paljude teiste 2005. aasta valimistest saadik kinni peetud opositsiooni poliitiliste liidrite vabastamiseks 2007. aastal.

Teine, nn valitsusväliste organisatsioonide seaduse heakskiitmine Etioopia parlamendis, millega kriminaliseeritakse praktikas kogu VVOde töö.

Etioopias ei ole mingit üleminekut demokraatiale, volinik, ja ma oleksin tänulik, kui te seda oma kolleegile Louis Michelile räägiksite.

Eritreas on valitsuse vaen igapäevase vastu, kes kõige põhilisemaid inimõigusi teostada proovib, veelgi häbitum.

Mis puudutab Somaaliat, kelle olukord on praegu kõige raskem kogu Somaali poolsaarel, siis rahvusvahelisel üldsusel, sealhulgas Euroopa Liidul, on kriminaalne huvipuudus inimeste saatuse vastu riigis, kus ei ole aastakümneid olnud mingit õiguskorda ning kus Etioopia vägedel õnnestus riik okupeerida ja panna karistamatult toime kuritegusid ning kus õilmitsevad piraadid ja terroristlikud rühmitused.

ELi mereväemissioon ei lahenda midagi, kui Euroopa Liit, Ameerika Ühendriigid, ÜRO ja Aafrika Liit ignoreerivad jätkuvalt piraatluse põhjuseid, mis on juurdunud ning mille vastu tuleb võidelda maal, mitte merel.

Kõnealune piirkond ei stabiliseeru ega edene, kui ei lahendata traagilisi konflikte, mis laastavad jätkuvalt Sudaani, eriti lõunas ja Darfuris, ja kus rahvusvahelise üldsuse, sealhulgas Euroopa Liidu retoorika tuleb kanda üle otsustavatesse meetmetesse, et kaitsta tsiviilelanikkonda, keda rünnatakse, ja et teha lõpp kurjategijate karistamatusele.

Sellega seoses on president Omar Bashiri vastutusele võtmise kinnitamine Rahvusvahelises Kriminaalkohtus nii Euroopa Liidu kui ka Aafrika Liidu usaldusväärsuse ning tõhususe proovikivi.

Johan Van Hecke, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Härra juhataja, Somaali poolsaar on kohutav piirkond, kus sisemised ja piirkondlikud konfliktid õõnestavad jätkuvalt rahu ning julgeolekut. Nad põhjustavad humanitaarkatastroofe ja halvavad selle strateegiliselt olulise piirkonna arengut.

Iga sõda, iga konflikt rõhutab riikide haprust. Nendest konfliktidest enamiku keskmes on juhtimise puudumine ja demokraatlikud valitsused, mis on esitatud õigustatult Euroopa Parlamendi raportis.

See piirkond vajab kodumaist demokratiseerimist, riigisestest ja rahvusvaheliste õigusriigi põhimõtete austamist ja eelkõige rahvuslikku leppimist. Seoses Somaaliaga tahaksin ma rõhutada, et eelmise presidendi Yusufi ametist loobumine ja Etioopia relvajõudude väljaviimine loob tohutu võimalustekna. On tulnud aeg killud kokku korjata ja tuua Somaali poolsaare piirkonda rahu.

Somaalia parlament on usalduse kujunemisel ülioluline tegur ja võib rahuprotsessi kõikehõlmavaks muuta. Lisaks on tingimata vajalik, et EL toetaks Aafrika Liidu rahuvalveüksuse taastamist ja tugevdamist. Sellel üksusel peab olema nõuetekohane ÜRO mandaat. Kui seda pole, lahkuvad Uganda ja Burundi relvajõud Mogadishust, jättes maha julgeolekulõhe.

Ma nõustun täielikult voliniku Ferrero-Waldneriga. Praegu on Somaalias aeg muutusteks, mida tuleks ära kasutada. Tuleb täita nii võimu- kui julgeolekuvaakum. Vastasel juhul jääb riigitu kaos nimega Somaalia püsima.

Mikel Irujo Amezaga, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (ES) Härra juhataja, Somaali poolsaar on praegu tõeline püssirohutünn, mitte ainult olukorra tõttu Somaalias ja Sudaanis, kus valitseb täielik ebastabiilsus, kuid ka olukorra tõttu kolmes riigis, mida härra Kaczmarekil, härra Hutchinsonil ja minul oli rõõm külastada.

Nende kolme riigi, millega delegatsiooni visiit piirdus – Eritrea, Djibouti ja Etioopia – ühine joon on vaesus ning seetõttu väga madal inimõiguste tase. Mis puutub vaesusesse, siis meie delegatsioonile antud arvandmete kohaselt on Etioopia valitsus tunnistanud, et nälg mõjutab juba kuut ja poolt miljonit inimest. ÜRO andmetel on see arv üle 12 miljoni. Seega seisame silmitsi humanitaarkriisiga, mida meedias teiste praeguste rahvusvaheliste kriiside tõttu ei kajastata, kuigi see on tõesti šokeeriv.

Inimõiguste olukord väärib samuti meie tähelepanu, arvestades poliitvangide olemasolu – ja see on nende puhul kasutatav sõna: poliitvangid – kõigis kolmes riigis.

Eritrea ja Etioopia vaheline piiritüli on täiesti absurdne, nagu on ka enam kui 200 000 sõduri osalemine selles tülis. Ma ei saa oma kõne lõpetada ilma, et ma õnnitleks volinikku Micheli tema tegevuse puhul kõnealuses piirkonnas ja poliitilise dialoogi alustamise puhul. See dialoog peab jätkuma ja samuti tuleb teha selgeks, et me oleme väga kindlameelsed: kindlameelsed inimõiguste kaitsmisel ning kindlameelsed õigusrikkumiste suhtes, mida pannakse toime VVOsid käsitlevate seaduste vastuvõtmisega. Tuleb meeles pidada, et me tõestame tänu sellele poliitilisele dialoogile, et Euroopa Liidul on rahvusvaheliselt väga hea maine.

Tobias Pflüger, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (DE) Härra juhataja, Somaali poolsaar on viimasel ajal jälle ELis tähelepanu keskmesse sattunud. Lisaks kõigele on alates jõuludest paiknenud siin ELi võitlusmissioon Atalanta. EL tegi selle missiooni lähetamisel NATO, USA, Venemaa ja teiste seal viibivate vea, võideldes pealiskaudselt probleemidega sõjaliste vahendite ja sõjalaevade abil. Tõepoolest, härra Kouchner väljendas tegelikult heameelt võimaluse üle aktsiooniks 10 aastat pärast Püha Malod sõjalise mereoperatsiooni osalusel Somaalia rannikuvetes. Probleemi tõelisteks põhjusteks on vahendite ebaõiglane jaotamine, näiteks kalavarude kasutamise tõttu, sealhulgas Euroopa Liidu püügitraalerite poolt. Somaalia on üks neid riike, kelle praktiliselt olematut valitsust lääs kõikvõimalikul moel toetab.

Etioopia okupatsioonijõud on nüüd Somaaliast lahkunud, kuid enam kui 16 000 inimest on alates nende jõudude sissetungist elu kaotanud. Suhteid Somaali poolsaare riikidega iseloomustab näide Djiboutist, kus kehtib autoritaarne režiim, ent ometi on kõikvõimalikel lääneriikidel seal sõjaväebaasid. Kõnealuse piirkonna riikidele tuleb anda abi – mitte sõjalaevadega, mis kaitsevad vaid lääne kaubateid, vaid näiteks humanitaarabina.

Karl von Wogau (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, Somaalia on üks läbikukkunud riik koos kõigi kohutavate tagajärgedega, mis see kaasa toob. Te olete sätestanud suurepäraselt, mida siin ära tuleb teha ja minu sõber proua Gomes on samuti seda väga selgelt avaldanud.

Piraatlus on vaid üks osa – kuigi oluline osa – sellest probleemist, kuna piraatlus on piirkonnas väga kindlalt kanda kinnitanud. Teine aspekt on ELi mereteede kaitsmine, mis on Euroopa Liidu enda ja tema kodanike huvides.

Seepärast ongi meil Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika operatsioon Atalanta, mis on esimene mereoperatsioon EJKP raames. Operatsiooni peakorter, mis on samuti uus, asub Ühendkuningriigis ja seda juhib Briti mereväeohvitser kontradmiral Jones.

Selle esimene ülesanne on kaitsta toiduabi ja hoolitseda selle eest, et abi ka tegelikult Somaaliasse jõuaks, ja selle teine ülesanne on võidelda piraatluse vastu ning rakendada asjakohaseid meetmeid.

Meil oli Northwoodis jutuajamine operatsiooni peakorteriga, kes tegi selgeks, et neil on puudu mitmest asjast, nagu tankerid ja luurelennukid – mehitatud ja mehitamata –, kuna järelevalve toimub väga suurel alal. Meil kõigil on edukas operatsioonis Atalanta ühine huvi. See on vajalik nii selleks, et kaitsta mereteid, kui ka selleks, et anda oma panus – kuigi ehk ainult väike panus – läbikukkunud riigi Somaalia probleemi lahendamisse.

Corina Crețu (PSE). – (RO) Tahaksin esiteks önnitleda kolleege selle uurimismissiooni puhul ühte kõige ohtlikumasse ja kindlasti kõige vähemsoodsas olukorras olevasse piirkonda maailmas.

Ma arvan ka, et Somaali poolsaar on ehk kõige vaesem piirkond maailmas. Etioopia on viimase mõne aasta jooksul põua tõttu katastroofi läbi elanud. See on riik, kus miljonid inimesed kannatavad nälga, isegi sellistel aastatel, kus saak on rikkalik.

Sudaan ja eelkõige Darfuri piirkond on samuti traagilised paikkonnad maailmakaardil ja seda humanitaarkatastroofi tõttu, mida on paljud eksperdid kirjeldanud kui otsest genotsiidi rohkem kui kahe miljoni inimese tapmisega, kusjuures neli miljonit inimest on kodusõja põgenikud.

Somaalia, Eritrea ja Djibouti on kolm kõige vaesemat riiki, kus konflikt on püsiv reaalsus, just nagu teie, volinik, ja enne seda mu kolleegid tegelikult rõhutasite.

Pidev ebastabiilsus piirkonnas on üks nende probleemide põhjustest, millega Somaali poolsaar majandusliku, sotsiaalse ja poliitilise arengu protsessis silmitsi seisab. Piirkonna rahuprotsessi edukus on seotud tihedalt selliste piirkondlike ja Aafrika struktuuride kaasatusega nagu valitsustevaheline arengumet või Aafrika Liit.

Euroopa Liit peab toetama nende organisatsioonide kindlustamist koos nende võime suurendamisega konflikte ennetada ja lahendada. Parema piirkondlik integratsioon lihtsustaks samuti Somaali poolsaare riikide vahelist avatumat dialoogi ühist huvi pakkuvatel teemadel, nagu ränne, relvakaubandus, energia või loodusvarad, ja annaks aluse vastuolulisi teemasid käsitlevale dialoogile.

Euroopa Liit peab loomulikult osalema rohkem, kui tegemist on inimõiguste rikkumistega. Vastavalt Cotonou lepingule peavad kõnealused riigid saavutama Euroopa Liiduga kokkuleppe seoses õigusriigi põhimõtete, inimõiguste ja demokraatlike põhimõtete järgimisega.

Olle Schmidt (ALDE). - (SV) Härra juhataja, volinik, härra nõukogu ametisolev eesistuja, pühapäeva, 23. septembri 2001. aasta hommikul võtsid Eritrea ametivõimud Rootsi kodaniku Dawit Isaaki tema kodust Eritreas kaasa. Ta vangistati ilma kohtuprotsessita ja enam kui seitse aastat hiljem ei ole talle ikka veel ametlikku süüdistust esitatud. Tema kuritegu nimetatakse järgmiselt: tegi reportaaži sõltumatutest uudistest. Kõnealuses resolutsioonis on meil esimene otsene viide Dawit Isaakile. See peaks suurendama survet Eritreale.

On vastuvõetamatu, et ELi kodaniku, Rootsi ajakirjaniku vangistab aastateks ja teda ahistab selline režiim nagu Asmara – režiim, mis saab ELilt abi – abi, mis on lisaks märkimisväärselt suurenenud. Volinik, nüüd on Euroopa Liidul aeg tegutseda ja sätestada sellele abile uued tingimused. Vaikiva diplomaatia aeg on möödas. Kaua võib! EL ei aktsepteeri põhiliste inimõiguste jalge alla trampimist, ajakirjanike ja režiimi kritiseerijate mõrvamist ega vangistamist, kui elanikkond on alla surutud ja nälgib.

Euroopa Parlament nõuab täna, et Dawit Isaak ja teised vangistatud ajakirjanikud Eritreas viivitamatult vabastataks. See on jõuline samm õiges suunas. Praegu peavad komisjon ja nõukogu andma nendele sõnadele ka jõu. Seepärast on ELil viimane aeg astuda läbirääkimistesse ja kehtestada sanktsioone.

Eva-Britt Svensson (GUE/NGL). - (SV) Härra juhataja, nagu mu kolleeg Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioonist, tahaksin ka mina rõhutada Dawit Isaaki vabastamise küsimust. Rootsi kodanik Dawit Isaak on olnud kohtuotsuseta vangis kohutava diktatuuri all. Mul on hea meel, et me oleme lisanud resolutsiooni Somaali poolsaare kohta tema viivitamatut vabastamist käsitleva lõigu. Me nõuame Dawit Isaaki ja ka kõigi teiste vangistatud ajakirjanike viivitamatut vabastamist. Ei mingit kohtuprotsessi – ja milles seisnes nende kuritegu. See seisnes töötamises demokraatia ja sõnavabaduse nimel.

ELi tulevane abi Eritreale tuleb siduda selgete nõudmistega vabastada Dawit Isaak ja teised ajakirjanikud. Tingimuslik abi koos sanktsioonidega, Eritrea Euroopas asuvate varade külmutamine ja teatamine sellest rahvusvahelise õiguse rikkumisest Rahvusvahelisele Kohtule on see, mida me täna vajame. On räägitud, et Rootsi valitsus on teinud tööd, kasutades vaikivat diplomaatiat, kuid seitsme aasta möödudes ei ole juhtunud midagi. Nüüd on aeg tegutseda.

Charles Tannock (PPE-DE). – Härra juhataja, Somaali poolsaar kujutab endast üldjoontes leevendamata katastroofi. Piirkonda on aastakümneid laastanud sõda, näljahäda, keskkonna olukorra halvenemine, korruptsioon, ebaõige juhtimine ja poliitilised repressioonid. Loomulikult rikutakse inimõigusi. Kodanikuühiskond on nõrk. On murettekitav, et olukord võib kergesti veelgi halveneda. Pinged Etioopia ja Eritrea vahel vaidluseluse territooriumi pärast võivad ikka veel iga hetk lahvatada. See läbikukkunud Somaalia riik jääb nakatunuks klannide vägivalda ja islamiäärmusluse poolt, mis süveneb, kuna Etioopia viib nüüd väed riigist välja ja viimane president on tagasi astunud.

Me oleme arutlenud ka piraatluseepideemia üle Somaalia rannikuvetes. ELil on muidugi alati kiusatus soovitada Somaalia poolsaarel valitseva kaose imerohuna sõjalisi meetmeid. Mineviku kogemus vihjab, et see oleks kohutav viga. President Bill Clinton saatis USA väed Somaaliat taltsutama, kuid ka see oli katastroof.

Minu arvates on ainus optimismioas piirkonnas Somaalimaa, mis oli varem Briti protektoraat. Somaalimaa võeti Somaali Vabariigi koosseisu 1960. aastal pärast tema mõtlematut loobumist lühikesest iseseisvusperioodist, kuid ta lõi jälle lahku kaoses pärast Siad Barre surma 1991. aastal. Sellest ajast peale on Somaalimaa olnud ainus järjekindel ja toimiv riigikord Somaalias. Somaalimaa elanikele toovad kasu suhteliselt leebe valitsus ja edumeelsed institutsioonid. Neil on ka riigi sümbolid, nagu eraldi valuuta ja lipp.

Rääkides isiklikult ja mitte oma erakonna või fraktsiooni nimel – võib-olla on rahvusvahelisel üldsusel, mida juhib Aafrika Liit, aeg hakata kaaluma tõsisemalt Somaalimaa iseseisvusnõuet. Iseseisev Somaalimaa, mida toetab lääs, võiks olla muidu lootusetus ja kaoatilises piirkonnas stabiilsuse ja progressi jõud. Somaalimaa elanikel oleks kindlasti õigus küsida, miks meile siin ELis oli nii vastumeelt nende riigi tunnustamine *de facto*, kuid tunnustasime kiirelt Kosovo iseseisvust.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE). – (RO) Euroopa Liidul on tõesti väga hea põhjus tunda muret Somaalias tekitatud olukorra pärast, kus on kujunenud praktiliselt võimuvakuum, mille võivad väga vabalt täita Somaalia islamistlikud relvastatud rühmitused. Lisaks kolme tuhande Etioopia sõduri väljaviimisele võivad Aafrika Liidu egiidi all toimivad missioonid samuti riigist lahkuda juhul, kui nad järgneva perioodi jooksul lisatoetust ei saa.

Ma ei oskaks kirjeldada Euroopa missiooni, mille käigus patrullitakse piirkonna vetes, muud moodi kui hiilgava eduna, kuid see ülesanne hõlmab vaid n-ö haiguse mõju ja üldse mitte haiguse enda ravimist. Somaalia peab olema valitsus, kes on suuteline tegutsema dialoogipartnerina rahvusvaheliste institutsioonide, Euroopa Liidu ja kõikide teiste riikide heaks, kes on valmis võtma endale piirkonna stabiliseerimisel aktiivse rolli.

Alexandru Nazare (PPE-DE). – (RO) Euroopa Liidul on Somaalias ja Somaali poolsaarel arvukalt kohustusi. Ebastabiilsus, juhtimise ja julgeoleku puudumine on teinud sellest piirkonnast paljudel põhjustel mureallika.

Elkõige mõjutab selliste rühmituste poolt, kellele on Somaalia üksustes varjupaika antud, toime pandavate piraatlusaktide arvu pretseedenditu suurenemine kaubandusteid piirkonnas, mis on ülioluline nii Euroopale kui ka maailmakaubandusele. Meile valmistab muret nägemine, et need rühmad muutuvad tehnoloogiliselt üha arenenumaks ja üha rohkem suuteliseks ründama laevu, mis paiknevad rannikust aina kaugemal.

Selline asjade seis on tingitud ilmselt Somaalia lootusetust olukorrast, eriti sellise keskvalitsuse puudumisest, kes oleks võimeline oma territoriaalvesi kontrollima. Rahvusvaheline üldsus kannab siiski seoses kõnealuste sündmustega võrdselt vastutust. Olenemata sellest, millistel meredel piraatlusaktid toimuvad ja millised on varjupaigasadamad, mida toimepanijad kasutavad, on piraatlus kirjutatud ja kõigi riikide kirjutamata seaduste rikkumine ning sekkumine sellesse on õigustatud hoolimata sellest, kust see pärineb.

Euroopa Liidu ja rahvusvahelise üldsuse võimalused muuta Somaalias põhilist tegelikku olukorda on väikesed. Kuid võitlemine ühega selle tagajärgedest – piraatlusega – kuulub hoopis rohkem meie haardeulatusse.

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev esistuja. – Härra juhataja, esiteks lubage mul reageerida kahele siin tehtud märkusele ja seejärel teha mõningaid järeldusi. Olle Schmidt ja Eva-Britt Svensson küsisid ajakirjaniku Dawit Isaaki kohta: jah, me püüame Eritreas midagi tema vabastamiseks ära teha.

Anna-Maria Gomes küsis opositsiooniaktivisti proua Bertukani hiljutise vahistamise kohta. Nõukogu on muidugi teadlik sellest juhtumist, mis jääb valimisjärgsete mässude aega 2005. aastal, kui ta vahistati koos teiste opositsiooniaktivistidega enne, kui talle 2007. aastal armu anti. Ta vahistati uuesti aasta lõpus. EL on seda juhtumit tähelepanelikult jälginud ja nõukogu on valmis astuma asjakohaseid samme, kui olukord seda nõuab.

Seejärel tahaksin teha viis lühikest kokkuvõtvat märkust. Esiteks lubage mul öelda, et me hindame väga nendes piirkondades käinud delegatsioonide, eriti härra Hutchinsoni, härra Kaczmareki ja Irujo Amezaga panust.

Esiteks arvan, et ma võin teile kinnitada, et Tšehhi eesistumise ajal oleme järjepidevad. Seega ei kavatse me kindlasti ELi Somaalia poolsaare suunalist strateegiat ümber määratleda. Me püüame pigem järgida parimal võimalikul moel oma eelkäija kehtestatud poliitikat.

Üks tähtsamaid ülesandeid on piraatluse ohjeldamine ja selles kontekstis hindame väga jõupingutusi, mille tegi eesistujariik Prantsusmaa, kes sai hakkama esimese ELi missiooni lähetamise raske algusega. Loomulikult ei ole me Tšehhi Vabariigis mingi mereväejõud ja seega hindame siin ELi jõulist osalemist.

Minu teine märkus on, et lühiajaline operatsioon Atalanta on juba hoidnud ära mitu piraatlusakti ning tabanud terve rea piraate – seega on operatsiooni tõhusus saanud ilmseks juba ühe kuu jooksul alates lähetamisest. Atalanta on lühiajaline meede piraatluse vähendamiseks. Siiski vajalik lühiajaline meede.

Kolmas punkt on see, et selleks, et leida Somaalias pikaajaline lahendus, annab nõukogu täieliku toetuse Djibouti protsessile üleminekuaja föderaalvalitsuse ja Somaalia Taasvabastamise Alliansi raames ning sellel protsessil varuplaani ei ole.

Etioopia on hakanud vägesid Somaaliast välja viima ja see on oluline samm Djibouti protsessi elluviimisel. On mõningane mure, et kui Etioopia lahkub, jääb sinna julgeolekuvaakum. EL jätkab seepärast olulise abi andmist Aafrika Liidu missioonile Somaalias – AMISOMile. Ajavahemikuks 2008. aasta detsembrist 2009. aasta maini on eraldatud 20 miljonit eurot.

Minu neljas punkt puudutab otsekontakte. Me kavandame poliitilise dialoogi jätkamist valitsustevahelise arenguametiga ministrite tasandil. Arenguamet tõestas oma suutlikkust, kui osales Sudaani rahukõnelustel, mis lõppesid kõikehõlmava rahulepingu allkirjastamisega 2005. aastal. Seega võib amet saada ELi keskseks partneriks rahu ja stabiilsuse toomisel Somaaliasse.

Lõpetuseks ma tahaksin seoses suurema kaasatuse küsimusega anda teile teada, et komisjoni Somaalia poolsaare strateegia läbivaatamist alustatakse meie eesistumise ajal, mis ei ole vastuolus minu sõnadega järjepidevuse kohta.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, lubage mul teha paar märkust selle lühikese, kuid olulise arutelu kohta. Esiteks Somaalia kohta. Ma kuulasin suure huviga kõiki teie märkusi ja soovitusi ning mul on julgustav näha, et oleme ühel meelel mitte ainult olukorra hinnangu, vaid ka kasutatavate meetmete suhtes. Jätkusuutliku poliitilise lahenduse leidmiseks Somaalias ning selleks, et lõpetada viimaks elanikkonna sõnulseletamatud kannatused, vajame kogu rahvusvahelise üldsuse, kaasa arvatud USA uue administratsiooni ja ka islamimaailma kesksete mõjutajate toetust. Komisjon annab siin Djibouti protsessile täieliku poliitilise, aga ka tugeva rahalise toetuse.

Ma nõustun Ana-Maria Gomesiga, et Somaali poolsaare riikidel on suuri probleeme inimõiguste ja hea valitsemistavaga – paljud teisedki kolleegid on seda öelnud. Me oleme nende tohutute väljakutsete pärast väga mures. Me leiame siiski, et oleks raske teha piiriülest otsust seoses Cotonou lepingu artikliga 9. Me peame olema inimõiguste ja hea valitsemistava suhtes kindlameelsed, kasutades täielikult meie käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas selgete võrdlusalustega poliitilist dialoogi.

Toiduabi ja toiduainetega kindlustatuse kohta – see on üks Euroopa Parlamendi resolutsiooni prioriteete. Tahaksin selles kontekstis rõhutada, et lisaks EAFi raamistikule on nüüd rahalisi vahendeid nn toidurahastu raames, milleks on ajavahemikul 2009–2011 100 miljonit eurot.

Lõpetuseks, me oleme samuti täiesti teadlikud Rootsi kodaniku Dawit Isaaki olukorrast, kes viibib ikka veel Eritreas vahi all. Mu kolleeg Louis Michel rääkis oma viimasel visiidil 2008. aasta juunis sellest juhtumist presidendi Isaiasega ja seoses selle konkreetse juhtumiga tegutsetakse lisaks mingil määral vaikiva diplomaatia vormis. Ma võin teile kinnitada, et pühendumise edaspidigi tööle inimõiguste olukorra parandamiseks Eritreas – seega on see meie mõtetes vägagi valitseval kohal.

Juhataja. – Mulle on laekunud resolutsiooni projekt ⁽²⁾, mis esitati vastavalt parlamendi kodukorra artikli 103 lõikele 2.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub teisipäeval, 15. jaanuaril 2009.

13. Euroopa Liidu strateegia Valgevene suhtes (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni aruanne, milles käsitletakse Euroopa Liidu strateegiat Valgevene suhtes.

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Härra juhataja, olukord Valgevenes ja see, mida me peaksime tegema ja kuidas me saame aidata, on minu meelest Tšehhi eesistumise ajal kahtlemata nõukogu tähelepanu keskmes.

Lubage mul alustada positiivse noodiga. Me oleme märkinud rahuldustundega Valgevene poolt mõne viimase nädala jooksul astunud samme, sealhulgas liikumise „Vaba Valgevene eest” registreerimine, sõltumatute ajalehtede, nagu Narodnaja Volja ja Naša Niva trükkimine ja levitamine, interneti reguleerimist käsitlev ümarlaud OSCE esindajaga meediavabaduse küsimustes ning selliste OSCE/ODIHRiga peetavate ekspertidega konsulteerimiste alustamise väljakuulutamise, milles käsitletakse valimisalaste õigusaktide parandamist.

Need sammud liiguvad kriteeriumide täitmise suunas, mis on ELi kohaselt tingimus viisakeelu peatamise säilitamiseks kauemaks kui esialgne kuuekuuline periood. EL on rõhutanud, kui tähtis on nende küsimuste edasiarendamine tema suhtlemisel Valgevene administratsiooniga.

Enne sanktsiooni läbivaatamist – kus me peame otsuse aprilli alguseks vastu võtma – kasutame jätkuvalt kõiki poliitilisi kontakte, sealhulgas kahepoolseid kontakte, et julgustada Valgevenet liikuma edasi seoses problemaatiliste punktidega, mis määratleti nõukogu 13. oktoobri järeldustes koos edasiste oluliste sammudega. Meie eesistujariik kavatseb täiendava märgina julgustamise kohta pidada Valgevenega veel ühe välisministrite kolmikkohtumise üldasjade ja välissuhete nõukogu jaanuarikuu kohtumise raames.

Samuti jätkame inimõiguste ja põhivabaduste üldise olukorra jälgimist riigis, pannes erilist rõhku VVOde ja massiteabevahendite reguleerivale keskkonnale. Me arutame intensiivselt seisukohti ja teavet ning vahetame sisukohti ning teavet erinevate opositsiooni esindajatega ja teiste isikutega Valgevenes, inimestega nagu Aleksander Milinkevitš, härra Kosolin ja teised.

Valgevene, nagu me teame, on arvatud kuue idapartnerluse riigi hulka – samm, mille eesmärgiks on positiivsed suundumused meie Ida-Euroopa naabruses. Valgevene osalus sõltub tema riigisisest arengust. Me kavatseme käivitada idapartnerluse tippkohtumisel maikuu Prahast ja selle päeva otsustamine valiti samuti ajaks, kui see kuuekuuline periood lõpeb ja me saame hinnangu anda. Seega küsimus, kas härra Lukašenka kutsutakse, on üks sellistest küsimustest, mida ei ole veel otsustatud.

Me usume kindlalt, et peame olema nüüd Minskiga konstruktiivsed; öelgem, et see on strateegiline nõue. Loomulikult jääme realistlikuks ega oota mingeid järske muudatusi, kuid me usume, et härra Lukašenka püüded tasakaalustada suhteid Moskvaga võivad anda võimaluse. Kuid ka meie oleme teatavate jagatud väärtuste ühendus ja me peame mõjutusvahendid enda käes hoidma. Meie kõigi ühistes huvides on kasutada seda võimalust, et toetada edaspidigi sellega seotud positiivset dünaamikat Valgevenes.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, mul on väga hea meel rääkida teile Valgevenest, sest tehtud on positiivseid edusamme, mida meil oli rõõm näha. Valgevene on meie päevakorras väga olulisel kohal, kuid mitte üksnes sellepärast, et ta on üks riikidest, keda on praegune finantskriis piirkonnas rängalt mõjutanud. Meil on ka ainulaadne võimalus alustada oma suhetes Valgevenega tõesti uut peatükki.

Meil on läbi pool kuuekuulisest Valgevene-vastaste sanktsioonide peatamise ajast, mis otsustati ELi välisministrite kohtumisel 13. oktoobril 2008. Kuna see peatamine lõpeb 13. aprillil 2009, on nüüd aeg anda esimene hinnang selle kohta, kas Valgevene liigub õiges suunas ja kas me saame seega sanktsioonide peatamist pikendada ja võtta Valgevene suhtes edasisi positiivseid meetmeid.

(2) Vt protokoll

Üldasjade ja välissuhete nõukogu 13. oktoobri kohtumisel väljendati väga selgelt, et positiivsed edusammud, mis algasid ülejäänud poliitvangide vabastamisega augustis, peaksid jätkuma, et sanktsioonide peatamist pikendataks. Valdkonnad, kus me peame nägema täiendavaid ja püsivaid edusamme on järgmised: mitte mingeid uusi poliitilisi vahistamisi või vangistamisi; koostöö OSCE/ODIHRiga seoses valimisalaste õigusaktide reformidega; edusammud meediavabaduses; paremad tegevustingimused VVOdele ja mitte mingit kodanikuühiskonna ahistamist; ning suured edusammud kogunemisvabaduse küsimuses.

Me oleme näinud viimase kolme kuu jooksul mõningaid edusamme. Näiteks kahe peamise sõltumatu ajalehe väljaandmisekeeld on tühistatud ja nad on nüüd isegi jätkanud trükkimist ja levitamist. Teiseks, härra Milinkevitši organisatsioon „Vaba Valgevene eest” on saanud loa registreerimiseks, ja kolmandaks, 22. jaanuaril toimub Venemaa ja ODIHRI vaheline konsulteerimine valimisreformi küsimuses. Need edusammud on olnud otseseks vastuseks novembri alguses komisjoni esitatud nõuetele ja me leiame, et see on julgustav.

Me vajame siiski rohkem edusamme, kui kavatseme oma suhetes uut ajajärku alustada ja kui kavatseme ka sanktsioonide peatamist kinnitada. Meil on vaja näha edusamme meediavabaduse alal, sealhulgas internetivabaduse ja välisajakirjanike akrediteerimise alal. Meil on samuti vaja näha VVOde registreerimiskorda ja tööttingimusi ning piirangute kaotamist VVOde aktivistide – nagu näiteks härra Barazenska – vabaduselt, ning meil on vaja näha täiendavaid tõendeid, et rahumeelsed meelevaldused võivad toimuda vabalt ilma, et osavõtjad peaksid kartma vahistamist.

Edusammud kujutavad endast aga kahesuunalist tänavat. Kui Valgevene on suuteline tegema suuri edusamme, on minu meelest samuti hädavajalik, et meie vastame omalt poolt olulise meetmepaketiga. Komisjon on töötanud ettepanekutega võtta vastu selline pakett, mis võiks sisaldada järgmist: aasta tagasi alanud energia-, transpordi- ja keskkonnavalaste tehniliste dialoogide laiendamine teistele valdkondadele; Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi (ENPI) Valgevenele eraldamise sümbolne suurendamine nende kõneluste toetamiseks; aidata Valgevenel kohaneda uute majanduslike väljakutsetega, millega ta praegu silmitsi seisab, ja laiendada Euroopa Investeeringuspanga (EIB) ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) laenukõlblikkust Valgevenele; suhtluse intensiivistamine (26. jaanuaril kohtub eesistujakolmik üldasjade ja välisministri Martõnoviga välissuhete nõukogu kohtumise raames, kus ma kavatsen öelda härra Martõnovile selgesõnaliselt, mida EL Valgevenelt täpselt ootab ja mida meie pakkuda saame); ja loomulikult kodanikuühiskonna dialoogi intensiivistamine.

Seoses sellega usun, et kõik jõupingutused tuleb ühendada ja kohtumised, mis parlamendiliikmetel Valgevene parlamendi liikmetega Minskis toimuvad, oleksid samuti väga kasulikud.

Veel üks mõtlemist vääriv küsimus on võimalus avada läbirääkimised viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingu üle. Selles küsimuses on n-ö pall nõukogu väljakupoolel ja on selge, et Valgevenel tuleb veel täiendavaid edusamme teha. Kuid meie, komisjon, oleme valmis tööd alustama ja andma läbirääkimistesse oma panuse kohe, kui ministrid tunnistavad, et on tehtud piisavalt edusamme.

Lõpetuseks oleme valmis töötama täielikult välja Euroopa naabruspoliitika (ENP) ja idapartnerluse pakkumise Valgevene jaoks. See hõlmaks partnerlus- ja koostöölepingu deblokeerimist ja meie abi märkimisväärset suurenemist.

Kui ministrid annavad hinnangu, et on tehtud piisavaid edusamme, tehakse pärast 13. aprilli otsus, kas sanktsioonide peatamine kinnitada. Kui Valgevene edusammud on piisavalt suured, et seda õigustada, oleme tõepoolest valmis vastu tulema, ja ma loodan, et me saaksime siis suhetes Valgevenega tõesti uue peatüki avada.

Jacek Protasiewicz, *fraktsiooni PPE-DE nimel.* – (PL) Härra juhataja, volinik, ametisolev eesistuja, tänase arutelu peamine põhjus on Valgevene-vastaste sanktsioonide kuuekuulise peatamise poole peale jõudmine, mis juhtub olema sel nädalal. Meie vaheülevaade suhete kohta selle riigi ja Euroopa Liidu vahel on see täiskogu positiivse ettevaatusega vastu võtnud, tunnustades muudatusi, mis Valgevenes on toimunud.

Tahaksin eelkõige väljendada meie rahulolu selle üle, et liikumine „Vaba Valgevene eest”, mida juhib Aleksander Milinkevitš, on seaduslikustatud, ja et sõltumatud ajalehed Narodnaja Volja ja Naša Niva on seaduslikustatud ning lubatud riigi ajakirjanduslevi süsteemi. Samal ajal mõistame siiski hukka asjaolu, et viimaste aastate jooksul vabastatud poliitvangide täielikke õigusi ei ole taastatud ja et üks protestiv üliõpilane vahistati ebaseaduslikult kohtuistung-eelsel ajal.

Me tahaksime rõhutada, et hädavajalikud tingimused sanktsioonide jäädavaks kaotamiseks ja Euroopa Liidu ning Valgevene vaheliste suhete normaliseerumiseks on muudatused valimiseaduses, piiravate meediaseaduste kehtetuks tunnistamine ja kriminaalkodeksi muutmine, et vältida selle kuritarvitamist demokraatliku

opositsiooni ja sõltumatute ajakirjanike vastu. Selles kontekstis julgustaksime Valgevene ametiasutusi tegema tihedat koostööd OSCE ja Valgevene Ajakirjanike Liiduga. Me tunnustame eelkohtumisi, mida on seoses nende mõlema küsimusega peetud, kuid nõuame tungivalt alalist koostööd välisriikide ekspertide ja kodanikuühiskonna esindajatega Valgevenes.

Me kavatseme resolutsioonis, mida täna arutatakse, samuti nõuda tungivalt, et Valgevene ametivõimud kaotaksid erakondade, valitsusväliste organisatsioonide tegevusele kehtestatud piirangud ja seaduslikustaksid rohkem sõltumatuma meedia. See ei ole siiski n-ö ühesuunaline tänav. Me kutsume Euroopa Komisjoni ja nõukogu üles alandama kiiremini ELi sissesõiduviisade hinda ning suurendama Euroopa Investeerimispanka investeerimiskuid energia infrastruktuuri, eelkõige transiidinfrastruktuuri Valgevenes. Tahaksin rõhutada, et Euroopa Parlament nõuab taas kord tungivalt, et komisjon kindlustaks rahalise toetuse Bielsat TV-le, ja et Valgevene ametiasutused tunnustaksid Poolakate Liitu Valgevenes – mida juhib Angelika Borys – kui riigi suurima etnilise vähemuse ainsat seaduslikku esindajat.

Juhataja. – Te paistate olevat hõivatud mees, kuid teil õnnestus viimasel minutil sõna võtta.

Justas Vincas Paleckis, fraktsiooni PSE nimel. – (LT) Hea tara taga on hea naaber. See on üks vana Inglise vanasõna. Täna, naaberriikidele mõeldes, oleks asjakohasem öelda, et paremad oleks madalad aiad või poleks neid üldse.

Valgevene muutus 20. ja 21. sajandi vahetusel koos üha suurenevate suundumustega autoritarismile Euroopa üksikuks vanaks haigeks meheks. Riik langes eneseisolatsiooni ja isolatsiooni, samal ajal kui tara tema ümber üha kõrgemaks muutus. Inimõiguste rikkumiste tõttu Euroopa Nõukogus Euroopa keskmises olevale riigile kohta ei olnud.

Möödunud aasta andis meile lootust, et Euroopa Liidu ja Valgevene vahelised suhted võivad muutuda ja et tarasid, mida ma mainisin, saab madalamaks võtta. Siin on mainitud väikeseid samme, mida Minsk on seoses poliitvangide, erakondade registreerimise ja ajalehtede registreerimisega õiges suunas astunud. Me võiksime mainida ka Euroopa Liidu esinduse tulevast avamist. Ma jagan nii komisjoni liikme kui ka ministri ettevaatlikku optimismi ja tunnen, et see taevas on selginemas, aga et taevas on ikka veel palju pilvi. Meie kolleeg härra Protasiewicz on juba maininud nii meediavabadust kui ka tegelikke tingimusi, mis võimaldavad erakondade moodustamist, ja riik on üldiselt ka suurte majanduslike ja sotsiaalsete muutuste äärel. Reformid peaksid vaatama tulevikku ja tegema kergemaks tavaliste inimeste elu.

Ma arvan, et Euroopa Liit peaks minema ka vastastikuse mõistmise teed. Esiteks kaotades või vähemalt vähendades viisanõuete finantspiirangud, mis takistavad inimestel suhtlemist.

Valgevene on teinud otsuse ehitada üks tuumaelektrijaam, mis on tõenäoliselt Leedu pealinnale Vilniusele üsna lähedal. Mitut sellist elektrijaama kavandatakse Leetu, Läti ja Eestisse. Nende ja teiste riikide vahel peab toimuma dialoog ja toimuma pidevad konsulteerimised, et me väldiksime arusaamatusi, keskkonnakahju ja teiste riikide huvide eiramist. Brüssel peaks jälgima hoolikalt, kuidas Minsk täidab Aatomienergiaagentuuri (IAEA) soovitusi, aatomijulgeoleku konventsioone, ja kaitsma Euroopa Liidu riikide huve.

Ma ei usu, et Valgevene teeb mingeid tõelisi edusamme, välja arvatud juhul, kui lammutatakse sein ametlike institutsioonide ja sealsete inimeste vahel. Valitsust peaks huvitama opositsiooni, VVOde, liitude ja noorteorganisatsioonidega kõneluste ja läbirääkimiste pidamine. Euroopa Parlament esitab mõne kuu pärast soovitused selle kohta, kas me peaksime jätkama selle aia lammutamist või peaksime hoopis kõrgema ehitama. Kui meil ei õnnestu seda võimalust ära kasutada, purunevad mõlema poole inimeste illusioonid. Nagu öeldakse – pall on Minski väljakupoolel.

Janusz Onyszkiewicz, fraktsiooni ALDE nimel. – (PL) Valgevenest tulevad signaalid ei ole just alati selged. Poliitvangid on vabastatud, kaks sõltumatut ajalehte on lubatud ametlikku levitusvõrku ja registreeritud on liikumine „Vaba Valgevene eest”, mida juhib opositsiooni presidendikandidaat Aleksander Milinkevitš. Komisjon on seda maininud. Teisalt, siiski vahistatakse opositsiooni liikmeid ja paljude vabastatud vangide õigusi on piiratud. Kümned ajalehed ootavad, et saaksid loa nagu see, mis kahele eelpool mainitule anti, ja arvukalt valitsusväliste organisatsioonide ja erakondi võitlevad pidevalt registreerimise eest või elavad teades, et neid ähvardab registrist kustutamine. Mungad ja nunnad on maalt välja saadetud ja surmanuhtlus kehtib ikka veel.

Me ei saa Valgevenelega selga pöörata. Mina aga ei usu, et käes on aeg alustada dialoogi selle parlamendi ja Valgevene vahel. Meil on vaja lühendada ja lihtsustada märkimisväärselt Valgevene kodanikele viisade

väljastamise korda, kuigi ilmselt ei peaks see kehtima nende suhtes, kelle puhul on mõjuv põhjus teda Euroopa Liidust eemale hoida.

Samuti on meil vaja anda tõhusat toetust, sealhulgas rahalist toetust, institutsioonidele, kes on olulised kodanikuühiskonna loomiseks ja arendamiseks, nagu sõltumatud valitsusvälised organisatsioonid, erakonnad ja sõltumatu ajakirjandus. Meil on samuti vaja tõstatada küsimus töötajate õigustest Valgevenes. Täna puudub väljapool valitsusstruktuure pidev tööhõive – kõik töötavad vaid üheaastaste lepingutega. See annab tööandjale ja seega riigile mõjuvõimu praktiliselt kogu ühiskonna üle.

Idapartnerluse algatus avab samuti praegustele ametiasutustele Valgevenes uued võimalused. Siiski peab riigi kaasajastamine ja selle Euroopa poliitiliste standarditega kooskõlla viimine jätkuma Valgevene ametiasutuste ja demokraatliku opositsiooni vahelise dialoogi kontekstis.

Ryszard Czarnecki, *fraktsiooni UEN nimel.* – (PL) Proua volinik, juhataja, me võtsime hiljuti iga kolme kuu tagant vastu resolutsiooni Valgevene kohta. See ei ole mingi ülespuhumine, vaid tõend Poola ja seega ka Euroopa Liidu naaberriigis juhtuva nõuetekohase jälgimise kohta.

Kas demokratiseerimise edusammud Valgevenes on rahuldavad? Ei. Kas see on põhjus Minskile jälle selja pööramiseks? Ei. Meil on vaja jätkata surve avaldamist demokraatlike vabaduste ja standardite, sõnavabaduse ning demokraatlike väärtuste huvides, näidates samal ajal kannatlikult rohelist tuld Valgevenele kui riigile ja ühiskonnale, mida me tahame näha Euroopa Liidule üha lähemale tõmbumas. Valgevenelased on eurooplased ja Valgevene on vana mandri lahutamatu osa ning Valgevene kultuur on osa Euroopa kultuurist.

Täna võitlevad kõige üllamad valgevenelased inimõiguste, demokraatia, usuvabaduse eest. Kuid ärgem tõugakem vähem õilsaid inimesi Moskva käte vahele. See oleks fantaasiavaene ja rumal, see oleks vastutustundetu, see oleks hullem kui kuritegu – see oleks meelete. Me peame tegema korraga kahte asja – hoidma silma peal Lukašenkal, et ta Poolast pärit katoliku preestreid taga ei kiusaks – näiteks ajalehtede sulgemine või opositsiooni liikmete tagakiusamine –, toetades samal ajal Valgevene riiki kui riiki, et vältida selle tõmbamist üha rohkem Venemaa poliitilisse, majanduslikku ja sõjalisel mõjusfääri.

Milan Horáček, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Ma tervitan eesistujariiki Tšehhit, keda juhib asepeaminister Alexander Vondra. Valgevene on Aleksander Milinkevitši juhitava demokraatliku opositsiooniliikumise „Vaba Valgevene eest” registreerimisega saatnud välja signaale, et ta on avatumaks muutumas. Nüüd tuleb proovikivi, kas valmisoleku taga dialoogis osaleda peitub tõeline tahe muutuda ja uuendada suhteid ELiga.

Me tahame näha, et Valgevene leiaks koha Euroopas. Me oleme seda kaua aega oodanud ja oleme valmis suhteid uuendama, kuid üksnes selgetel tingimustel, mille hulgas peamine on inimõiguste austamine. See ei kehti üksnes ajakirjandus- ja sõnavabaduse kohta, vaid ka iga üksikisiku poliitilise, sotsiaalse ja eraelu kohta. Valimispettuseid ja opositsioonivastaseid rünnakuid ei ole unustatud ja me jälgime arenguid väga pingsalt.

Oktoobris otsustasime peatada president Lukašenka kehtestatud sissesõidukeelu. Valgevene peab omalt poolt lubama Euroopa delegatsioonidele sissepääsu, et võimaldada arutelusid opositsiooni liikmetega.

Kogemus on õpetanud, et kõik diktatuurid lõpevad kunagi!

Věra Flasarová, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (CS) Daamid ja härrad, Valgevene on viimane Euroopa riik, kellega Euroopa Liidul puudub vastastikuste suhete leping. See anomaalia võiks varsti lõppeda, nagu näitab nõukogu ja komisjoni kavandatus strateegia Valgevene kohta. Lisaks läheneb mitu aastat kestnud katseaeg lõpule. Valgevene juhtkond võib teha võimalikuks muutused, mis toovad kaasa suurema demokraatia ja vabaduse ning Euroopa Liit pakub koostööd ja suhete normaliseerumist. See peaks olema eesmärk. Diplomaatiakunst tähendab aga näha asju laiemas kontekstis ja oma nõudeid vastavalt n-ö pakendada. Peaaegu iga viimastel aastatel toimunud muutus on toimunud ülemaailmses kontekstis. Täna kogeme põhjalikku muudatust olukorras. Kaks aastakümnet USA domineerimise eksperimenti on lõppemas, et asenduda mitmepooluselise kontseptsiooniga, mis võib samuti konflikti kaasa tuua. See, mida me näeme toimumas, on sündmused, mis kaasnevad muutusega võimu jagamises. Uued ja taaselustuvad keskused määratlevad end oma konkurentide suhtes ja kujundavad oma mõjusfääre. Valgevene moodustab koos Ukraina, Moldova ja Kaukaasiaga piirkonna, mille üle ühelt poolt Venemaa ja teiselt poolt Ameerika Ühendriigid koos Euroopa Liiduga karmi võitlust peavad. Oleks absurdne seda eitada, isegi kui sõda peetakse ilusate loosungite all, nagu vabadus, demokraatia ja inimõigused. Tõelised väärtused, mis on kaalul, on energia, raha ja sõjaline strateegia. Kui peamised ülemaailmsed mõjutajad, sealhulgas Euroopa Liit, on valmis austama uut esilekerkivat geopolitiilist...

(Juhataja katkestas sõnavõtjat.)

Bastiaan Belder, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – (NL) Härra juhataja, Valgevene pidi olema ülemaailmse finantskriisi suhtes immuunne. See liigselt enesekindel prognoos läheb nüüd, 2009. aasta alguses, härra Lukašenka kalliks maksma. Tema valitsus on kriitilistes finantsraskustes. Minsk on koputanud pidevalt IMFi, Moskva ja isegi Washingtoni uksele miljarditesse ulatava krediidi saamiseks. IMFi tingimus oli Valgevene rubla devalveerimine 2. jaanuariks vähemalt 20,5% võrra. Täna täidab Valgevene elanikke ilmne viha, ja on ka arusaadav, kui taipad, et keskmine kuupalk on kukkunud äkitselt 400 USA dollarilt 333 USA dollarile, kusjuures Minskis on dollar koos euroga enimhallatav valuuta, ja on seda ka kauges tulevikus.

Kas see langus Valgevene majanduslikus seisundis maksis lõivu võimalusele Lukašenka valitsuse uueks sise- ja välispoliitiliseks suundumuseks? See pole kindlasti mitte kujuteldav risk, sest lisaks praegustele finantsprobleemidele on sama tõenäoline härra Lukašenka poolne kosmeetiline muudatus läänesuunalisel kursil. Sellisel juhul asendaks mõjuvõimas president lihtsalt oma strateegia – simuleeritud integratsioon Venemaaga – simuleeritud lähenemisega Euroopa Liidule. Eelolevad gaasialased läbirääkimised Venemaaga võiksid anda sellele simuleerimisele lisatõuke.

Euroopa Liit peaks kasutama tasakaalustatud strateegiat, et sellisele soovimatule poliitilisele stsenaariumile Minskis vastu panna. Selleks peavad kõik Euroopa institutsioonid suhtlema kõigi Valgevene institutsioonidega, sealhulgas riigiasutuste, opositsioonijõudude, kodanikuühiskonna ja isegi mittetöötava elanikkonnaga. See on inspireeriv Euroopa eesmärk, mis loodetavasti edasi areneb, mille abil loodetakse ehitada sildu kõikidesse Valgevene ühiskonna osadesse ning nendega lepinguid sõlmida.

Roberto Fiore (NI). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, ma arvan, et enam ei ole ühtegi põhjust ühegi Valgevene-vastase sanktsiooni säilitamiseks. Seal näeme riiki, mis on elab kahtlemata läbi kriisi nagu kõik Euroopa riigid, ja igal juhul on see riik, kes lubab õigust omandile, riik, mille kasvumäär oli veel mõni kuu tagasi 8% ja kes ei takistanud välismaalastel, sealhulgas eurooplastel osta maad ja maju, isegi kui see käis Valgevene ettevõtete kaudu.

Lisaks sellele – seoses usuvabadusega – läks veidi aega tagasi kardinal Bertone Valgevenes ja Valgevene riigi ning Vatikani vahel loodi kindlasti vastastikuse austuse sidemed. Eelkõige on olulised poliitilised vabadused, ja siin on olnud juttu mõnest vangist, kuid tegelikult on see seotud kolme poliitvangiga, kes on vabastatud.

Me räägime ka poliitilistest valimistest ja kindlasti ei ole seal kõikehõlmavat vabadust, mida meie lääne valimistel kogeme, kuid on loomulikult tõsi, et riik on andnud kõigile kandidaatidele televisiooni eetriaega ja mõnel juhul isegi toetusi. Me teame ka, et mõne nädala pärast on mõnel ajalehel – sõltumatul ajalehel – tegevuse alustamise ka levitamise võimalus.

Ma arvan, et Euroopa strateegilistes huvides on Valgevenele avaneda, täpsemalt seepärast, et Valgevene on väga oluline element Euroopa ja Venemaa vahel. Meenutagem, et seal on suur katoliiklik vähemus, mis toob Valgevene lähemale naaberriigile Poolale ja ülejäänud Euroopale ning teeb riigist ülejäänud Ida-Euroopa suhtes strateegilise liitlase. On kummaline, et täna räägitakse Türki sisenemisest Euroopasse, kui Valgevenel on Euroopaga tugevam ja olulisem partnerlusroll.

Árpád Duka-Zólyomi (PPE-DE). – (NL) Härra juhataja, raske on ummikseisust Euroopa Liidu ja Valgevene vahelistes suhetes edasi minna. Viimase aja kasvav väljastpoolt tulev surve, nõrgenev sõprus Venemaa ja Valgevene vahel, Vene-Gruusia konflikti poolt esile kutsutud hirm ja muu hulgas ka maailma majanduskriis aitavad osaliselt sellele olukorrale kaasa.

Lukašenka juhitud riik palub esimest korda midagi Euroopalt. Poliitvangide vabastamine, liikumise registreerimine ja dialoogi alustamine sõltumatute ajakirjanikega näitab, et Lukašenka püüab omamoodi Euroopale uksi avada. Minskis tuleb lisaks nendele pinnapealsetele sammudele pakkuda tõelise lähenemise teel veel enam.

On asjakohane, et EL peaks praegused, kuigi kasinad, võimalused ära kasutama. Euroopa Liit võiks esimest korda suuta mõjutada poliitilist olukorda Valgevenes ja seepärast on poliitika, mille Brüssel vastu võtab, kõike muud kui ükskõikne. Meil tuleb säilitada kriitiline lähenemisviis ja praegu kehtiv tingimuste süsteem. Me peame olema väga tähelepanelikud, sest raske on kujutada ette, et Lukašenka ja tema administratsioon võiksid radikaalselt muutuda.

ELi rakendatavad ja kavandatavad meetmed on olulised. Meie ülesanne on valitsusväliseid organisatsioone toetada ja aidata neil ning muutuste eest võitleval opositsioonil ühineda. Meil on vaja nõuda reforme ka õigusloome valdkonnas ja siin pean ma silmas kriminaalkodeksit ja ajakirjandus- ning valimistealaseid

õigusakte. Euroopa Liidu Valgevene poliitika huvides ja selleks, et demokratiseerimisprotsessi kaitsta, peab Euroopa Parlament jätkama nõukogu- ja komisjonipoolset järelevalvet.

Kõnealuse piirkonna riigid, sealhulgas Ukraina, on tõestanud ka, et ilma selgete kriteeriumideta ja nende täitmiseta ei ole demokraatlik areng võimalik. Kavandatud ELi strateegia on kriitilise tähtsusega ja konstruktiivne ning seepärast annan ma neile tingimusteta toetuse.

Józef Pinior (PSE). – (PL) Härra juhataja, volinik, ma tahaksin eelkõige rõhutada positiivselt asjaolu, et minister Alexander Vondra viibib tänaõhtusel arutelul sellel täiskogul. Ma usun, et see näitab, kui oluliseks peab eesistujariik Tšehhi Euroopa Liidu välispoliitikat.

Me analüüsisime täna Euroopa Liidu Valgevene strateegiat ja avatusestrateegiat, mida on paar viimast kuud järgitud. Ma usun, et selle strateegia tulemused on positiivsed, nagu näitab Euroopa Parlamendi raporti projekt.

Selle tulemusel on Minskis loodud Euroopa Komisjoni alaline esindus. Me saame positiivseid signaale vabaduse suurenemise kohta Valgevenes, nagu Aleskander Milinkevitši liikumise „Vaba Valgevene eest” registreerimine ja kahe sõltumatu ajalehe Narodnaja Volja ja Naša Niva avaldamine ning registreerimine. On olemas Valgevene välisministri Syarhei Martynau avaldus, milles käsitletakse riigi positiivset seisukohta ELi idapartnerluse algatuse suhtes. Samuti tahaksin ma rõhutada, et Valgevene valitsus ei tunnustanud Lõuna-Osseetia ja Abhaasia valitsuse ennastkuulutatavaid avaldusi riikluse kohta. Need on positiivsed signaalid, mis tulenevad kahtlemata samuti Euroopa Liidu suhtumisest Valgevenes.

See on selgelt see, millest meie resolutsiooni projektis räägitakse: me tegeleme ikka veel piirangutega inimõigustele ja isikuvabadustele Valgevenes. See ei ole liberaalne demokraatia Euroopa mõttes. Ma nõustun täielikult stsenaariumiga, mida tutvustas täna volinik Ferrero-Waldner, et alaline sanktsioonide kaotamine oleks võimalik, kui Valgevene laiendaks vabaduste, kodanike õiguste hulka ja liberaliseeriks oma majanduse. Minu meelest tagab Euroopa Liidu suurem kohalolek Valgevenes seal suurema liberaliseerimise ja demokratiseerimise.

Juhataja. – Ma tahaksin lihtsalt juhtida lugupeetud liikme tähelepanu sellele, et nõukogu esindaja viibib alati nendel aruteludel ja seega ei ole see eriline sündmus, kuigi me hindame ilmselgelt asepeaministri Vondra kohalolekut.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). – (PL) Härra juhataja, ELi-Valgevene suhted sõltuvad mõlemast poolest. Midagi head mõlemal poolel toob kaasa dialoogi, tõelise naabruspoliitika ja idapartnerluse. Partnerlust ei saa rajada keeldudele ja sanktsioonidele, mistõttu on mul heameel märkida Euroopa Komisjoni viimast algatust, mille eesmärk on parandada suhteid Valgevenega. Tuleb öelda objektiivselt, et Valgevene on vastastikuse lähenemise suunas ka palju ära teinud. Tõendiks selle kohta on liikumise „Vaba Valgevene eest” registreerimine, lubamine trükkida ja levitada opositsiooni ajalehti ning riigi avatus idapartnerluse algatusele.

Euroopa Liidu ootused ulatuvad kaugemale ja selleks on selgelt alust, nagu on alust paljudele Valgevene ootustele. Näiteks kui Valgevene ametiasutustelt palutakse lõpetada oma kodanike, eelkõige laste ja üliõpilaste väljasõiduvõisade nõudmise praktika, miks ei lihtsusta ja liberaliseeri Euroopa Liit Valgevene kodanikele viisade väljastamise korda? Need küsimused on eriti olulised piirialade elanikele, kellel on kultuurilised ja perekondlikud sidemed (...)

(Juhataja katkestas sõnavõtjat.)

Esther de Lange (PPE-DE). – (NL) Härra juhataja, me arutame täna õhtul ELi poliitikat Valgevene suhtes, poliitikat, milles on kesksel kohal demokraatia ja inimõiguste austamine.

Ma tahaksin keskenduda ühele konkreetsele valdkonnale, nimelt laste reisimiskeelule, loomulikult ilma, et see piiraks ühtegi teist asjaomast aspekti, mida me juba täna õhtul maininud oleme. Tõenäoliselt te teate, et lapsed – Tšernobõli katastroofi ohvrid – on reisinud aastaid korrapäraselt Hollandisse ja teistesse ELi riikidesse, et selle katastroofi mõjust taastuda. Asjasse kaasatud lapsed on muidugi lapsed, kes sündisid kaua aega pärast seda, kui katastroof toimus – nad on praegu umbes sama vanad, kui olin mina siis, kui katastroof 22 aasta eest toimus –, kuid nad kogevad ikka veel iga päev katastroofi mõju, nagu ilmneb statistikast kilpnääret, vähktõbe jms puudutavate kaebuste kohta. Iga aasta tervitavad vastuvõtvad pered, vabatahtlikud organisatsioonid ja kirikud 21 riigis 30 000 Valgevene last.

2008. aasta oktoobris teatati, et Valgevene lõpetab dekreediga laste reisid ja keelab neil välismaale sõita, mis teeks seega jõulupühadele lõpu. Euroopa Nõukogu ja mitme välisministri, sealhulgas Hollandi ministri

Verhageni survel peatati see dekreet ajutiselt 20. detsembrist 20. jaanuarini, võimaldades paljudel lastel ikka jõuluvaheajale tulla, kuid mingeid sätteid ei ole tehtud ajaks pärast 20. jaanuarit. Seepärast on meil viimane aeg muuta see ajutine peatamine struktuuriliseks, kogu ELi hõlmavaks lahenduseks, et Valgevene lapsi ja Euroopa vastuvõtvaid peresid ei hoitaks enam pimeduses, kas nende reisid saavad jätkuda või mitte. Ideaalis tahaksin ma koostada õigusakti pigem ühe hoobiga kõigi liikmesriikide nimel kui teha seda nii nagu praegu – 27 korda toimuvate kahepoolsete läbirääkimistega.

Seepärast nõuaksime oma resolutsioonis tungivalt, et eesistujariik Tšehhi peaks Valgevene ametiasutustega läbirääkimisi kogu ELi hõlmava lahenduse üle.

Marianne Mikko, (PSE). – (ET) Austatud kolleegid. Valgevene tee Euroopasse on dialoogi ning kompromisside tee.

Möödunud aastal vastuvõetud Valgevene resolutsioon rõhutas vajadust range ja tingimusliku, ent positiivse poliitika järele. Saavutatud edusammud energia, keskkonna ning transpordi alal on selle töö vili.

Siiski on probleeme, millest me ei tohi vaadata mööda. Demokraatia on asendamatu. Valgevene opositsiooniliidrite tagakiusamise, meedia- ja sõnavabaduse piiramise ning kodanike põhiõiguste rikkumise suhtes peame Euroopa Parlamendi liikmetena olema sallimatud. Tugeva kodanikuühiskonnata ei toimi ükski demokraatlik riik.

Seetõttu tuleb igakülgset toetada organisatsioone, mille eesmärgiks on kaitsta inimõigusi, edendada demokraatiat ning aktiveerida kodanikke.

Kiidan Valgevene võimude otsust registreerida härra Milinkevitši kodanikeühendus *For Freedom*. Kuid see on alles algus, registreerimist ootab ka inimõiguste eest seisev Naša Vjasna ning mitmed teised demokraatia arendamisele pühendunud organisatsioonid.

Viimaks tahaksin rääkida viisarežiimist. Euroopa Liidu ja Valgevene vahel tuleb sõlmida viisalihtsusleping. Tee Euroopasse peab olema avatud. Kõrge viisatasu ning range kord ei karista riigikorda, vaid inimesi. Ma olen öelnud seda korduvalt ja ütlen ka täna. Seega siis andkem terekäsi, Euroopalik terekäsi, Valgevene rahvale.

Ewa Tomaszewska (UEN). – (PL) Härra juhataja, Euroopa Parlament on korduvalt käsitlenud Valgevene – Euroopa mandri viimase diktatuuri – küsimust. Ikka veel tekitatakse probleeme katoliku preestritele, kes soovivad jumalateenistusi läbi viia, ja etniliste vähemuste õigusi ei austata. Eelkõige ei tunnustata Valgevene Poolakate Liidu, mida juhib Angelika Borys, demokraatlikult valitud juhatust. Jätkuvad opositsiooni aktivistide ning inimõiguste aktivistide vahistamised ja nende korterite läbiotsimised. Sõltumatuid ajakirjanikke kiusatakse ikka veel taga.

Muudatusi siiski esineb, kuigi väga aeglaselt. Liikumine „Vaba Valgevene eest” on registreeritud ja kahele opositsiooni ajalehele on antud luba trükkimiseks ja levitamiseks. Valgevene välisminister reageeris positiivselt idapartnerluse algatusele ja väljendas huvi selles osalemise vastu. See annab meile ettevaatliku lootuse, et kahepoolsete suhete kliima paraneb ja komisjoni ettepanek täidetakse.

Colm Burke (PPE-DE). – Härra juhataja, arvestades, et välissuhted on üks eesistujariigi Tšehhi peamisi prioriteete, tahaksin ma paluda nõukogu eesistujal esitada üldjoontes, milliseid samme ta kavatseb astuda, et julgustada Valgevene valitsust kaotama oma rahvusvaheliste reiside keeld lastele, kes reisivad ELi liikmesriikidesse puhkama ja osalema taastumisprogrammides. Ma nõuan tungivalt, et eesistujariik Tšehhi peaks läbirääkimisi üleeuroopalise lepingu üle, mis lubab Valgevene lastel, keda on Tšernobõli katastroof kahjulikult mõjutanud, reisida igasse ELi liikmesriiki.

Selleks olen kolleegidega lisanud käesoleva Euroopa Parlamendi resolutsiooni lõike 10. Möödunud aasta augustis teatas Valgevene valitsus, et ta kuulutab ebaseaduslikuks välisriikide külastused pärast seda, kui üks laps keeldus pärast välisreisi koju tagasi pöördumast.

Liri valitsusel õnnestus kindlustada erand, mis lubas lastel nende jõulude ajal lirimaale sõita, kuid paljud teised peavad ikka veel hankima väljasõiduviisid, et lahkuda Valgevenest selleks, et puhke- ja taastumisprogrammides osaleda. Umbes 1 000 liri peret võtavad Valgevene lapsi oma kodudes igal suvel ja kõigi jõulude ajal vastu ning see hõlmab sageli meditsiinilise hinnangu andmist ja mõnel juhul ravi.

Kuigi ma tervitan Valgevene ametiasutuste otsust paljude Tšernobõli katastroofi ohvrite reisikeeld ajutiselt kaotada, nõuaksin tungivalt, et eesistujariik jätkaks surve avaldamist, et lähitulevikus oleks võimalik tagada kogu ELi hõlmav leping, millega antakse Valgevene lastele vabadus reisida kõikjale ELis.

Ma olen tõstatanud ka teiega, volinik, rahvusvaheliste reiside keelu küsimuse ja oma vastuses minu kirjale ütlesite, et esindused on loodud nii Euroopa Komisjoni Minski delegatsiooni kaudu kui ka viimati välissuhete peadirektoraadi asepeadirektori novembri alguses toimunud visiidi ajal Minskisse. Ma tahaksin küsida, kas teil on uut teavet ELi toetuspüüdluste kohta, et see rõhuv keeld tühistataks.

Sylwester Chruszcz (UEN). - (PL) Härra juhataja, volinik, suhete järkjärguline elustamine Valgevenega ja meie valmisolek dialoogiks tema valitsusega kujutavad endast sammu õiges suunas. Mul on samuti hea meel eesistujariigi Tšehhi tänase teate üle nõukogu ja Valgevene esindaja kohtumise kohta sel kuul toimuval diplomaatilisel tippkohtumisel.

Mul on ka hea meel näha katseid Valgevene idapartnerluse algatusse kaasata. ELi tasandil tehtud otsuseid peaksid tunnetama eelkõige Valgevene kodanikud, isegi kui see on viisapoliitika tasandil. Arvestades praegust kriisi Euroopas, tuleb rõhutada, et Valgevene on osutunud seoses gaasitarnetega Euroopa Liitu eriti stabiilseks partneriks. Konstrukttiivne dialoog ja paranenud kahepoolsed suhted, mis peaksid põhinema selgelt demokraatia ja inimõiguste austamise põhimõtetel, on mõlema poole huvides.

Zita Pleštinšá (PPE-DE). - (SK) Kuigi Valgevenes on tehtud positiivseid edusamme, peame säilitama väga tiheda suhtluse Valgevene opositsiooni esindajate ja oma uue sõbra Aleksander Milinkevitšiga.

Euroopa peaks toetama majandusreformi Valgevenes. Siiski tuleks see toetamine panna sõltuma konkreetsetest tingimustest ja nõuetest. Need peaksid hõlmama nõuet suurema meediavabaduse järele. Meedia peab olema vaba toimima seaduse raames ja avaldama riigis oma materjali. Demokraatia jaoks on ülioluline suurem vabadus erakondade ja valitsusväliste organisatsioonide juhtimisel.

Meie tänane arutelu näitab ka, et me kõik tahame, demokraatlikku Valgevenet, kes pöörduks tagasi Euroopasse, kuid ilma Lukašenkata. Kui EL hakkab osalema demokraatlike väärtuste edendamisel, on tal suurepärane võimalus Valgevene enda poole võita ja ta Venemaa haardest vabastada.

Alessandro Battilocchio (PSE). - (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, me näeme pärast aastaid kestnud keerulisi suhteid mõningaid tagasihoidlikke samme õiges suunas, sealhulgas härra Milinkevitši juhitava liikumise tunnustamist, erinevatele valitsusevastastele ajalehtedele loa andmist ja esimesi märke valmisolekust arutada OSCE/ODIHRi antud soovitusi. Tee, mida veel käia tuleb, ei ole siiski mitte lihtsalt pikk, vaid äärmiselt pikk.

Loodetakse, et ELi ja Valgevene vahelistesse suhetesse on võimalik lisada uus peatükk; lugu meie delegatsiooni kuuluvatele parlamendiliikmetele viisade äraütlemisest on üsna piinlik ja me loodame, et see on praegu vaid halb mälestus. Nagu härra Burke, nõuan minagi tungivalt kohustuse võtmist järgmistel ühiskohtumistel seoses ühe komisjoni ja nõukogu mõttega: eeskirjade selge ühismääratlus, mis on seotud Valgevene laste peatumistega tervise eesmärkidel Euroopa peredes. Viimastel aastatel on Valgevene käsitlenud tihti, liiga tihti seda probleemi pealiskaudsel või jäigal moel, andes sõna otseses mõttes kõrvakiilu peredele ja kahjuks ka lastele ning noortele, kes abi- ja solidaarsusprojektidesse on kaasatud.

Călin Căţălin Chiriţă (PPE-DE). - (RO) Ma tervitan nõukogu ja komisjoni avaldust ning olen nõus, et Lukašenka autoritaarset režiimi peab tähelepanelikult jälgima. Samal ajal leian, et me vajame pikaajalist visiooni, milles nähakse ette tuleviku Valgevene, Lukašenka-järgne Valgevene, mis on demokraatlik ja jõukas.

Euroopa Liit peab kohaldama arukat strateegiat Valgevene inimeste ja ühiskonna suhtes, mitte üksnes Minskis asuva ajutise valitsuse suhtes. Ajalugu on tõestanud, et isolatsioon ja välised sanktsioonid aitavad diktatuure säilitada. Meie peaksime tegema vastupidist: pakkuma valgevenelastele võimalikult suure võimaluse õppida Euroopa Liidus, siin lühiajaliselt reisida ja töötada ning puutuda kokku Euroopa väärtuste ja meie majanduslike ning kultuuriliste saavutustega. See on ainus viis, kuidas saame äratada nende inimeste isu meie väärtuste järele ja hõlbustada üleminekuprotsessi, mida see riik läbi elab.

Ma tahaksin lõpetada, öeldes härra Fiorele, et kandidaatide teleesinemine valimiste ajal ei tähenda midagi, sest nagu ütles Stalin, ainus asi, mis loeb, on hääle lugemine.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - (PL) Härra juhataja, volinik, minister, kõik me siin täiskogu istungil tahaksime, et Valgevene järgiks demokraatia, inimõiguste ja kogunemisvabaduse ning ka sõnavabaduse põhimõtteid ja lõpetaksid oma kodanike ja etniliste vähemuste vägivaldse tagakiusamise. Kahjuks on meie

nõudmiste loetelu üsna pikk ja tundub ebatõenäoline, et need nõudmised lähitulevikus täielikult täidetakse. Siiski ei saa me lõpetada võitlust väärtuste eest, millele Euroopa Liit on rajatud.

Sanktsioonide poliitika Valgevene vastu algas fiaskoga. Lootkem, et muutus ELi Minski-suunalises poliitikas toob edu. See aga ei ole kerge asjaolu tõttu, et Lukašenka võltsis 2008. aasta sügisel toimunud parlamendivalimiste tulemusi.

Peamine viis, kuidas Valgevene riiki demokratiseerida, on teha seda hariduse, vaba meedia ning ELi ja Valgevene kodanike vahelise suhtlemise kaudu. Me peaksime looma noortele Valgevenest pärit inimestele spetsiaalse stipendiumite programmi õppimiseks Euroopa Liidus, millest on tulevikus suurt kasu.

Flaviu Călin Rus (PPE-DE). – (RO) Meie ees on kolm resolutsiooni ettepanekut – 21. mai, 9. oktoobri ja 7. jaanuari ettepanekud. Edusamme on näha seoses Euroopa Liidu liikmete tehtud avaldustega.

Ma siiski kindlasti kaalun ja toetan kõiki avaldusi, mis on suutelised mis tahes riiki rohkem demokraatiat tooma, seda enam, kui me räägime naaberriigist nagu Valgevene. Ma arvan, et on vaja kahte väga olulist asja, nagu mu kolleegid on juba enne mind maininud, või siis võime teha seda lihtsalt selleks, et toetada vastastikust usaldust ja läbipaistvust. Esiteks on meil vaja näidata küpsust ja lihtsustada Valgevene kodanike juurdepääsu Euroopa Liidule ja Euroopa Liitu tulekut, et nad puutuksid kokku Euroopa väärtustega, mille eest Euroopa Liit seisab, Euroopa Liidu poliitika, kõigega, mida me austame. Teiseks, Valgevenest peab saama võimalikult kiiresti riik, kellel ei ole poliitilisi kinnipeetavaid. See on kindlasti väga lihtne žest, mille president Lukašenka teha võiks.

Juhataja. – On aeg arutlust kokkuvõtte teha. Ma palun asepeaministril Vondral kokkuvõtte teha.

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – – Härra juhataja, ma proovin selle nõukogu nimel kokku võtta.

Esiteks, minu meelest on meil olnud sellel põhiteemal tõesti huvitav arutelu, mis annab meie tavatöösse kindlasti suure panuse. Tahaksin rõhutada, et me nõukogus hindame väga Euroopa Parlamendi huvi Valgevene küsimuse vastu ja aktiivset osalemist selles. Arvan, et eelkõige aitab see ühelt poolt jätkata surve avaldamist inimõiguste küsimustele ja teiselt poolt mitte kaotada strateegilist lähenemisviisi. Ma tahaksin tänada eelkõige poolakatest Euroopa Parlamendi liikmeid – olgu siis Jacek Protasiewicz, Janusz Onyszkiewicz või Józef Pinior – nende panuse eest. Arvan, et me kuulasime hoolikalt.

Esitan nüüd ehk kolm kokkuvõtvat mõtet. Esiteks seoses viisatasudega, mida paljud teist on maininud. See on probleem, millest oleme eriti teadlikud. Isegi kui eelmisel aastal oma riigi suutlikkusest rääkisime, oli meil alati selle kohta palju öelda. Lubage mul olla selgesõnaline. Me näeme Valgevenet Euroopa osana ja oleme teadlikud probleemidest, mida Valgevene kodanikele viisatasude suurenemine tekitab. Et vältida negatiivseid tagajärgi seoses inimestevahelise suhtlemisega, jätkab eesistujariik Tšehhi liikmesriikide julgustamist kasutada olemasolevat paindlikkust seoses ühenduse õigustiku vastavate sätetega. Eesistujariik toetab olemasolevate eeskirjade sidusamat kohaldamist liikmesriikides. Kui praegune positiivne dünaamika säilitatakse ja kui Valgevene seda edasiste oluliste sammudega seoses inimõiguste ja põhivabadustega tugevdab, lubades riigil Euroopa naabrusepoliitikas ja tulevases idapartnerluses osaleda, tuleks lõpuks kavandada viisasad käsitlev dialoog.

Ma kinnitan teile seoses Tšernobõli lastega – küsimus, mille keegi teist tõstatas –, et me jätkame surve avaldamist. Me toetasime samme, mida eesistujariik Prantsusmaa selles küsimuses on astunud, sealhulgas eelmise aasta 3. detsembril läbi viidud demarši. ELi jõupingutused on lõpuks päädinud presidendi dekreediga nr 555 peatamisega, millega keelatakse reisid. See, nagu ka kahepoolsed kokkulepped, mis saavutati detsembri alguses Iirimaa ja Valgevene vahel ning mis käsitlesid Tšernobõli katastroofist mõjutatud laste tulevase puhke- ja taastusreise, oli tervitav areng. Me oleme teadlikud sellest, et üldprobleem on lahendusest kaugel. Eesistujariik Tšehhi jälgib seda küsimust ja astub ELi nimel vajaduse korral kõik edasised vajalikud sammud ja jätkab küsimuse tõstatamist Minski ametiasutustega suhtlemisel.

Lõpetuseks, eelolevatel kuudel seoses sanktsioonide läbivaatamise ja tulevase idapartnerluse kontekstis jääb Valgevene meie päevakorras olulisele kohale. Just nagu teie vastuvõetud resolutsioon Valgevene kohta pärast septembrivalimisi aitas meil edasi liikuda, loodame, et te meid meie ametiaja jooksul jätkuvalt toetate.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, ma olen näinud, et väga suur enamus jagab meiega sama arvamust. See tähendab, et oleme pakkunud Valgevenele võimaluse Euroopa Liidule Euroopa naabrusepoliitika kaudu lähemale tulla. Me oleme pakkunud põhimõtteliselt varitegevuskava ja ka võimalust liituda idapartnerlusega õigel hetkel, kui loomulikult tingimused on õiged.

Seda öelnud, lubage mul vastata mõnele neist konkreetsetest mõtetest, mida te olete avaldanud. Üks, mis puudutab finantskriisi. Valgevene on finantskriisi ja 2007. ning 2008. aasta tõusvaid gaasihindu seni suhteliselt hästi talunud tänu oma väga väikesele lõimumisele maailma majandusse ning samuti tänu Venemaalt, Hiinalt ja Venezuelalt saadud olulistele laenudele. Nüüd – nagu mu meelest härra Belder õigesti ütles – on Valgevene pidanud IMFilt küsima reservlaenu 2,5 miljardi euro ulatuses, sealhulgas devalveerides oma valuuta, et ülemaailmse kriisi negatiivse mõju vastu võidelda. Kuna Valgevene majandus on suures osas reformimata ja struktureerimata, eeldame, et jätkub negatiivne suundumus koos sellest tulenevate negatiivsete sotsiaalsete tagajärgedega. Seega on teil õigus – see on oluline tegur.

Seoses tuumaelektrijaama ja küsimustega julgeoleku ning ohutuse kohta lubage mul öelda, et oma tehnilises dialoogis energia küsimuses, mida me Valgevenega peame, pöörame erilist tähelepanu ka tagamisele, et see riik järgib ohutus- ja julgeolekustandardeid. Me võiksime öelda, et Valgevene teeb väga aktiivset koostööd Rahvusvahelise Tuumaenergiaagentuuri IAEA ja Viiniga ning on olnud märkimisväärselt avatud komisjonile selle protsessi kohta teabe andmise suhtes.

Seda öelnud, tahaksin vaid viisatasude küsimuse juurde tagasi tulla. Nagu ma oma esimeses märkuses ütlesin, te teate, et peaksime olema valmis andma panuse läbirääkimistesse niipea, kui ka nõukogu on väljendanud oma seisukohta, et püüab seda juhtida, andes kõigile liikmesriikidele võimaluse sõlmida nii viisaleping kui ka tagasivõtuleping. Pärast minu asepeadirektori härra Mingarelli visiiti Minskisse võin ma teile öelda, et praegu ei ole selles konkreetsetes küsimuses midagi uut. Ma võin vaid öelda, et laste viisatasud ja viisad on igas riigis isesugused. Me ei ole veel punktis, kus meil on üks üldine leping. Selle üle peaks komisjon läbirääkimisi pidama.

Juhataja. – (PL) Mulle on laekunud viis resolutsiooni ettepanekut ⁽³⁾, mis esitati vastavalt parlamendi kodukorra artikli 103 lõikele 2.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 15. jaanuaril 2008.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Adam Bielan (UEN), kirjalikult. – (PL) Härra juhataja, viimasel ajal oleme rääkinud poliitilisest sulast Valgevenes. Aleksander Milinkevitši opositsiooniliikumine „Vaba Valgevene eest” on lõpuks registreeritud. Valgevene on väljendanud valmisolekut idapartnerluses osalemiseks. Isegi Washington on öelnud, et kahe riigi vahelised suhted on paranenud. Kas on saabunud aeg soojadeks suheteks ja jää murdmiseks Valgevenega? Ma soovin, et saaksime seda teha, kuid me peame meeles pidama, et president Lukašenka on terav ning visa poliitiline mõjutaja.

Me oleme juba üsna hiljuti tegelnud niinimetatud poliitilise sulaga Euroopas ja ma tahaksin rõhutada vaid seda, et need muudatused on alati pettumusega lõppenud.

Ülioluline on see, kuidas me eelolevatel kuudel ELi poliitikat idas mängime. Lukašenka on juba teatanud, et tema lääne survele ei alistu, ja Medvedeviga gaasi hindade vähendamise üle peetud läbirääkimistel teatas ta, et Valgevene Venemaale võlgu ei jää.

On selge, et Valgevene mängib kahel rindel. Me peame pidama ettevaatlikke ja kaalutletud läbirääkimisi, et meid ei lollitaks muudatused, mis võivad ajutisteks osutada. Me peame olema ELile strateegiliselt tähtsates küsimustes kindlameelsed, viies ellu eesmärgistatud poliitikat, mis seisneb kodanikuühiskonna ja opositsiooni arengu toetamises Valgevenes, kus opositsiooniaktiviste siiani taga kiusatakse ja välismaiseid vaimulikke maalt välja saadetakse. EL ei tohi vaadata mööda asjaolust, et Valgevene ametivõimud rikuvad jätkuvalt kodanike õigusi ja inimõigusi.

14. Srebrenica massimõrva ohvrite mälestuspäeva tähistamine 11. juulil (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni avaldus Srebrenica massimõrva ohvrite mälestuspäeva tähistamise kohta 11. juulil.

(3) Vt protokoll

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – – Härra juhataja, Srebrenica, nagu me kõik teame, oli kohutav kuritegu. Enam kui 8 000 bosniaalse massiline tapmine Srebrenicas ja sellest väljapool tähistab üht tumedamat ajaloolist hetke Bosnias ja Hertsegoviinas, endises Jugoslaavias ning Euroopas tervikuna. See on kahtlemata kõige kohutavam metsikus Euroopas alates Teisest maailmasõjast.

Tagasi vaadates näeme, et palju rohkem oleks saanud ära teha ja seda oleks saanud teha hulga varem. Srebrenica oli rahvusvahelise üldsuse, kaasa arvatud ELi ühine läbikukkumine. See on suur häbi ja me kahetseme sügavalt seda asjaolu. Meie moraalne, inimlik ja poliitiline kohustus on tagada, et Srebrenicas juhtunu enam iial ei korduks.

Tähistades Srebrenica massimõrva 10. aastapäeva, väljendas nõukogu toimepandud kuritegude uut hukkamõistu ja avaldas kaastunnet ohvritele ning nende perekondadele.

Tuletades meelde ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1503 ja 1534, rõhutas nõukogu, et täielik ja piiramatu koostöö endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtuga (EJRK) jääb ELi suunas tehtavate edusammude jätkamise hädavajalikuks nõudeks. Nende järelejäänud tagaotsitavateks kuulutatud süüdistatavate üleviimine Haagi, kes hoiavad rahvusvahelisest kohtupidamisest jätkuvalt kõrvale, oleks sobiv austusavaldus Srebrenica ohvritele ja ka suur samm edasi püsiva rahu, stabiilsuse ja leppimise suunas. Seepärast on nõukogu endiselt veendunud, et Srebrenicas ning Bosnias ja Hertsegoviinas üldiselt ning ka mujal Lääne-Balkani piirkonnas toime pandud kuritegude toimepanijad tuleb kohtu ette tuua.

Samal ajal on Euroopa integratsioon kogu ajaloo vältel osutunud kasulikuks mineviku haavade ja ebaõigluse ravitsemiseks – seega peame ka tulevikule keskenduma. EL kui integreeriv tegur tõi eelmise sajandi teisel poolel Euroopasse rahu, stabiilsuse, usalduse ja jõukuse. Seega on üks eesistujariigi Tšehhi prioriteete välissuhete valdkonnas aidata Lääne-Balkani riike teel ELi suunas. Leppimine on integratsiooni jaoks ülioluline ja leppimine on raske, kui õiglust täielikult jalule ei seata.

13 aasta järel on aeg häbiväärne Srebrenica vahejuhtum lõpetada. Karadžići vahistamine on tõestanud, et sellise elajalike kuritegude puhul, nagu seda on inimsusevastased kuriteod, puudub karistamatus. Ratko Mladić tuleb veel siiski Haagi tuua, et oleks võimalik aidata Srebrenica ohvrite peredel minevikuga toime tulla ja tulevik avasüli vastu võtta.

EL teeb jätkuvalt kõik oma võimuses, et see juhtuks. Kuid vaja on ka palju enam ära teha, et Srebrenica pöörduks kurva ajaloolise mälu juurest kohta, kus elu pakub tulevikuväljavaateid. Rahvusvahelise üldsuse osalemine ei toimu vaakumis: see on kombineeritud aktiivselt kohaliku tegevusega riigi tasandil ja ka mõlema üksuse tegevusega. On olnud palju püüdlusi.

Srebrenica tulevikku on võimalik kindlustada kõige paremini majandusliku arengu ja töökohtade loomisega, et parandada Srebrenica piirkonna elanikkonna majanduslikku ja sotsiaalset olukorda. Republika Srpska võimud ja ka Bosnia ja Hertsegoviina Ministrite Nõukogu ning Föderatsioon andsid Srebrenica piirkonnale rahalisi vahendeid ja investeerisid sinna. Eraldatud varad olid ette nähtud Srebrenica taastamiseks, sealhulgas ehituseks, taastamistöödeks, infrastruktuuri väljaarendamiseks, ettevõtluse edendamiseks, avalike teenuste parendamiseks ja stabiilse tuluga projektide ning hariduse heaks.

Kõiki neid kohaliku tasandi jõupingutusi toetati ka Srebrenica jaoks aasta tagasi, 2007. aasta novembris korraldatud rahastajate konverentsiga. See võis olla hea võimalus paluda sellele linnale ja piirkonnale rohkem uusi investeeringuid.

On ülioluline, et Srebrenicat kunagi ei unustataks ja et ühised jõupingutused jätkuksid. Me kõik ELis, rahvusvaheline üldsus ja kohalikud asutused jätkame konstruktiivset koostööd, et parandada elutingimusi Srebrenica piirkonnas. Vaid väljavaade paremaks eluks võib aidata vähendada poliitilisi pingeid, luues ruumi dialoogi jaoks ja võimaldades sellest tulenevalt ohvrite ikka veel leinavatel sugulastel eluga edasi minna. See oleks parim võimalik asutusavaldus Srebrenica ohvritele.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, 1995. aasta juulis mõrvati ja kadus Srebrenicas ligi 8 000 meest ja poissi. Rahvusvahelise õiguse kõrgeimad kohtud on nimetanud seda veresaunaks selle õige nimega – genotsiid. Jätkates püüdeid õigluse toimepanijate suhtes jalule seada, arvan ma, et on õige, et me peaksime mäletama ohvreid ja avaldama nende peredele kaastunnet. Seepärast ühinen täna teiega selle algatuse toetamisel – tunnistada 11. juuli Srebrenica genotsiidi mälestuspäevaks.

Srebrenica on õuduse ja lohutamatu leina sümbol. Mäletamine on nii valus kui ka vajalik. See on vajalik, sest me ei saa ega tohi unustada. On vajalik võidelda nende selektiivse mäletamise vastu, kes jätkuvalt kuni tänase päevani eitavad, mis tegelikult juhtus. 1995. aasta juulis juhtunu tunnistamine on oluline leppimise jaoks

Bosnias ja Hertsegoviinas ning nende piirkondlikus protsessis. Seepärast peaks 11. juuli kuulutamine Srebrenica ohvrite mälestuspäevaks Euroopas olema edasine samm leppimise suunas Bosnias ja Hertsegoviinas ning kõnealuses piirkonnas. Ma arvan, et see oleks võimalus saata sõnum, mitte ainult austus- ja mälestussõnum, vaid sõnum lootusest tulevikule – tulevikule Euroopa Liidus, mis on rajatud leppimisele, võimaldades haavadel aja jooksul paraneda.

Leppimisest üksi aga ei piisa. Õiglus on sama oluline. Minu meelest on tähtis, et kõik nende metsikuste toimepanijad kohtu ette toodaks, et nad vastutusele võetaks ja et nad maksaksid kuritegude eest, mille nad toime on pannud. Seepärast on pärast nii paljusid aastaid vastuvõetamatu, et kindral Ratko Mladić on ikka vabaduses. Komisjon toetab täielikult endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtu (EJRK) tööd. Me tervitame Bosnia ja Hertsegoviina koostööd EJRKga ning seda, kuidas ta käsitleb kohtuasju, mille kohus on kohalikule jurisdiktsioonile edasi saatnud. Meie kui komisjon kasutame iga võimalust julgustamaks ametiasutusi jätkama jõupingutusi ja tagama, et kõigi kuritegude toimepanijad vastutusele võetakse.

Lisaks kohtute õiglusele saame pakkuda ohvritele teist õigluse vormi ja see on parem tulevik nende lähedastele, kes ellu jäid. See on Lääne-Balkani piirkonnas tehtavate ELi jõupingutuste keskmes. Me tahame, et kõnealuse piirkonna riigid Euroopa ühise tuleviku poole liiguksid. Me tahame näha jõukat Bosniat ja Hertsegoviinat stabiilses, piirkondlikus kontekstis, kus piiridel on väiksem tähtsus ja kus on taastatud naabritevaheline usaldus. Me teame, et see on pikk teekond, kuid kui Euroopa Liidu ja selle laienemise ajalugu meile midagi ütleb, siis seda, et see teekond on kõigile asjaosalistele seda väärt.

Meie ei saa reisida Bosnia ja Hertsegoviina eest teel Euroopa Liitu. Bosnia ja Hertsegoviina peab ise täitma tingimusi ning ületama oma vahenditega riigisiseseid väljakutsed, kuid meie saame aidata. Me aitame ja tahame, et see riik oleks edukas nagu ellujäänute võit nende üle, kellel olid muud plaanid.

Doris Pack, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – (DE) Härra juhataja, nõukogu eesistuja, volinik. Sõda, koonduslaagrid, genotsiid – ei iial enam! Pärast Teise maailmasõja õudusi ei kujutanud keegi Euroopas ette, et see võiks veel kunagi uuesti korduda.

Ometi võis: 1990ndate keskpaiku, kuus aastat pärast Berliini müüri langemist, kui Lääne- ja Kesk-Euroopa kasvasid rahumeelselt koos, juhtus see uuesti Bosnias ja Hertsegoviinas. Rahvusvahelise üldsuse vead – palju aastaid pilgu ärapööramist, peaaegu hoolimatuid tehinguid sealsete kõrilõikajatega, sõbralikke käepigistusi kurjategijatega nagu Ratko Mladić – on tugevdanud tema ja ta kaasosaliste tunnustamist. Nad pääsesid terve nahaga aastatel, kui nad tegelesid etniliste väljasaatmistega, etnilise puhastuse ja massiliste tapmistega.

Ratko Mladić ei ole siiamaani kohtutele aru andma pidanud. Kes teda varjab? Kes varjab teda ja paneb sellega end ja teda üha suurema süükoorma alla? Paljud teised kuritegude toimepanijad on ikka veel vabaduses ja mõned isegi elavad ikka veel Bosnias ja Hertsegoviinas ohvrite paljaksriisitud perekondade seas. Seepärast peame nõudma kindlalt, et mitte ainult endise Jugoslaavia asjade rahvusvaheline kriminaalkohus Haagis, vaid ka kohalikud sõjakuritegude kohtud Bosnias ja Hertsegoviinas suudaksid oma tööd nõuetekohaselt teha.

Mälestuspäev, mille oleme välja kuulutanud, on mõeldud käepigistuseks, mis on kui signaal, et mitte unustada, ja näitamine kaotusi kandnud perekondadele, et me leiname koos nendega. Tööpoolest, võib-olla saab see päev tõsta teadlikkust kohutavatest kuritegudest isegi nendes inimestes, kes ikka veel ei usu, et see juhtus, nagu tõestavad isegi videosalvestised, ja siis on võimalik panna paika vajaliku leppimise alustalad. Selle veresauna otsese ja kaudse vastutuse tunnistamiseta ei saa olla mingit rahu. Me võlgname ohvritele ja nende peredele vähemalt selle ning kuritegude toimepanijate süüdimõistmise.

Richard Howitt, *fraktsiooni PSE nimel*. – Härra juhataja, me kasutame igal aastal Ühendkuningriigis, kui tegemist on 20. sajandi sõdade mälestamisega, järgmisi sõnu: päikeseloojangul ja hommikul – me mäletame neid. Need on väga liigutavad sõnad minu ja mu põlvkonna ning mu vanemate jaoks, kes mõlemad teenisid Teises maailmasõjas. Isegi meile järgnevatele põlvkondadele ei ole see mälestamine pelgalt sobiv austusavaldus neile, kes teenisid kodumaad. See on meenutus sõjakoledustest ja sõja inimkuludest – hoiatus nendele põlvkondadele ning rahu kaitsmine tulevaste aastate konfliktide eest.

See on mälestamise tähtsus ja nagu volinik õhtul ütles, on tunnistamine tänaste põlvkondade leppimise jaoks ülioluline.

Me kõik oleme teadlikud 1995. aastal Srebrenicas toimunud tapatalgutest. Kaheksa tuhat moslemimeest ja -poissi tapeti, kui nad taotlesid varjupaika ÜRO Julgeolekunõukogu poolt turvaliseks alaks kuulutatud alal Srebrenicas.

Kuigi see juhtus peaaegu 14 aastat tagasi, on see just õige ja korrektne, et me peaksime ohvreid mälestama ja et meile tuleks meenutada sündmusi ning rassivaenu, mis selle kohutava sündmuse kaasa tõi.

Just möödunud kuul loodi suhtlusportaal Facebook rühm, kes hoopleb 1 000 liikmega ja kes ülistas genotsiidi Srebrenicas. Rühm, kellel oli nimi, mis on tõlkes „Nuga, traat, Srebrenica”, reklaamis Srebrenica meeste ja poiste tapmist pelgalt selle alusel, et nad olid Bosnia moslemid. Rühm rääkis ka oma austusest Ratko Mladići tegude vastu, mis on veel üks tõend selle kohta, kas oli vaja, et Mladići jätkuv vabadus toidab tegelikult vaid vihkamist ja annab laskemoona nendele, kes püüavad mineviku pingeid kasvatada.

See Facebooki leht võeti tänu avalikkuse pahameeletoormile kiiresti maha, kuid mitte enne, kui ühe ainsa kuu jooksul alates 2008. aasta detsembrist 2009. jaanuarini oli seal registreerunud üle tuhande liikme.

Srebrenica ohvrite mälestamine saadab nendele isikutele, kes ülistavad Ratko Mladići ja Radovan Karadžići tegusid, selge sõnumi, et me ei lase sellel uuesti juhtuda ning et nad on oma vaadetes üksi ja isoleeritud.

Bosnia kohus kuulis möödunud kuul psühholoogidelt, kuidas Srebrenica veresaunas ellujäänud on sügavalt traumeeritud. Kohus kuulis, et paljude ellujäänute probleem on see, et nad ei saa kunagi oma sugulastele hüvasti öelda.

Kuigi me ei saa kella tagasi pöörata, et nendele sugulastele teine võimalus anda, saame hoolitseda selle eest, et seda genotsiidi ei unustata ja et need, kes selle eest vastutavad, kohtu ette tuuakse.

Jelko Kacin, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (SL) Meie Euroopa Liit sündis Teise maailmasõja kogemusest. Meil on ühine, dokumenteeritud ajalooline mälu, mis on võimaldanud meil koos ühist Euroopa tulevikku ehitada. Srebrenica on kohutav tunnistus asjaolu kohta, et 1995. aastal kordusid Teise maailmasõja õudused Euroopas kõige kohutavamal viisil.

Srebrenica on etnilise puhastuse sümbol. Srebrenica on laste ja täiskasvanute halastamatu ja ebainimliku tapmise sünonüüm – see on genotsiidi sünonüüm. Srebrenica tähendab siiski ka tapmise varjamist ja massihaudade hävitamist. Me peame Srebrenica oma ühisesse ajaloolisesse mälusse ja Euroopa Liidu Lääne-Balkani riikidesse laienemise alustaladesse sisse ehitama. Me ei tohi sallida üksikute rahvuste diskrimineerivaid ja välistavaid stereotüüpe, me peame võitlema kollektiivse süüga. Need, kes vastutavad genotsiidi eest Srebrenicas, tuleb Haagi kohtu ette tuua, nende üle tuleb kohut mõista ja nad tuleb vanglasse saata ning me peame tegema koostööd, et ehitada üles Euroopa tulevik ja teha see võimalikuks Srebrenicale, kohalikele elanikele ning kogu Bosniale ja Hertsegoviinale.

Vähim, mida me tegema peaksime, on püüda tunda empaatiat nende inimeste traumade ja piinade suhtes, kes peavad elama värske mälestusega kuriteost, kes peavad elama ilma lähedasteta. Ma tahaksin tänada esimeeste konverentsi ühehäälselt toetuse andmise eest ettepanekule, et me kutsuksime igal aastal Euroopa Parlamenti kokku noored bosnialased ja serblased Srebrenicast, et nad saaksid keskkonnas, mis on Srebrenicast eemal, oma kodukandi pingete ja stressita mõelda, kavandada ja ehitada Srebrenica ja kogu Bosnia ja Hertsegoviina jaoks ühist ning ilusamat tulevikku. Kõnealune resolutsioon...

(Juhataja katkestas sõnavõtjat.)

Milan Horáček, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (PL) Härra juhataja, resolutsioonis räägitakse väga selgelt ja kriitiliselt ÜROst ja ka Euroopa institutsioonidest. Puudused otsustamismehhanismis välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas kohutavate kuritegude ärahoidmist Srebrenicas ei soodustanud. Ühtse hääle puudumine on tänaseni puudus Euroopa naabrusspoliitikas, nagu näitas veel kord tänane arutelu Gaza sektori konflikti üle.

Srebrenica massimõrva ei tohi kunagi unustada, mistõttu me tervitame ja toetame algatust kuulutada 11. juuli selle genotsiidi ohvrite mälestuspäevaks. Samal ajal peab siiski toimuma leppimine mõlemal poolel, mis saab toimuda vaid kõnealuste sündmuste pideva ümberhindamisega. Seetõttu on täiesti vastuvõetamatu, et süüdiolavad pooled ja need, keda selles kuriteos süüdistatakse, on siiani vabaduses. Ma usun, et mitte ainult Mladići, vaid ka teiste süüdiolavate poolte üle tuleb kohut pidada.

Erik Meijer, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (NL) Härra juhataja, Srebrenica linn on maailmas kurikuulus 8 000 moslemimehe massilise tapmise pärast 1995. aastal. Ellujäänud naistel ja lastel on õigus meile seda jätkuvalt meelde tuletada. Pärast oma visiiti Srebrenicasse 2007. aasta märtsis palusin ma Euroopa Komisjonil anda oma panus stabiilsesse sissetulekusse ja tööhõivesse turismi edendavate projektide kaudu, mille tulemusel oleks Srebrenical pakkuda rohkem kui tema ajalugu ja suur mälestuspaik. Srebrenica on ka humanitaarsekkumiste ja varjupaikadega seotud optimistlike mõistete nurjumise sümbol.

Oleks tulnud algusest peale selgeks teha, et võõrriikide sõjaline kohalolek võib pakkuda vaid petlikke illusioone. See muutis Srebrenica tegevusaluseks Serbia keskkonna vastu, samal ajal kui oli vältimatu, et selle lõpuks see sama keskkond alla neelab. Kui Hollandi armee ei oleks Srebrenicas olnud, ei oleks seal olnud sõjaolukorda ega oleks olnud mingit vajadust serblastepoolse kättemaksu järele. Ohvrid pole mitte üksnes põhjus härra Karadžići ja härra Mladići kohtu ette toomiseks, vaid ka selleks, et mõelda kriitiliselt sõjaliste sekkumiste nurjumiste üle ja kõigi katsete üle luua riigi ühtsus etniliselt lõhenenud Bosnias.

Bastiaan Belder, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – (NL) Härra juhataja, „Üks hää! Srebrenicast, suured pisarad veeresid mööda ta põski. Ta kallistas mind, suudles mind ja ütles: „Palun, ema, mine!” Nad haarasid ta, mina keeldusin minemast, põlvitasin ja anusin neid: „Palun tapke tema asemel mind!” Te olete võtnud mu ainsa lapse. Ma ei taha kuhugi minna. Tapke mind ja see on meie jaoks lõpp.”

See on ühe Bosnia naise liigutav jutustus, kes kaotas Srebrenica veresauna ajal 1995. aasta juulis nii oma mehe kui ka 12aastase poja. Tema ja ta kaaskannatajate hää! kummitab meid täna osalt südametunnistusega teadlaste, sealhulgas Amsterdami professori Selma Leydesdorffi hindamatute uuringute tõttu.

Nüüd, kus Euroopa Liit on pakkunud Lääne-Balkani riikidele Euroopa Liiduga ühinemise väljavaadet, jäävad Srebrenica õudused kindlasti sümboliks ja kohustuseks, eelkõige nii sõnades kui ka tegudes. Teisisõnu tegelik arvestamine nendega, kes maha on jäänud. Srebrenica, juuli 1995. Ma olin sel ajal ühe Hollandi ajalehe väliskorrespondent ja jälgisin tähelepanelikult Bosnia võitlusvälja. Ma ei saa hakata teile rääkima, millist häbi ja masendust ma tundsin seoses rahvusvahelise varjupaiga mõistega, muidugi Hollandi kodanikuna.

„Kom vanavond met verhalen, hoe de oorlog is verdwenen, en herhaal ze honderd malen, alle malen zal ik wenen.” [Tulge täna õhtul juttudega sellest, kuidas sõda on kadunud ja korra ke neid sadu kordi – ma nutan iga kord.] Nüüdsest peale käivad need minu kodumaa mäletamiskultuurist, Teisest maailmasõjast pärit kuulsa luuletaja sõnad kaasas ka 11. juuliga, kui me Srebrenica ja Potočari armastatud ohvreid mälestame.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Tänan, härra juhataja. Me oleme kogunenud siia, et meenutada kohutavat kuritegu, mida nimetatakse asjakohaselt genotsiidiks ja mis kujutab endast tegelikult tohutut inimtragöödiat meie lähiajalooos. Kui ma aga loen esitatavat avaldust koos resolutsiooni ja resolutsiooni projektiga, näen ma, et see peegeldab vaid poolt sellest tragöödiast ja poolt genotsiidist.

Selles mainitakse nende nimesid, kes on saanud maailmakuulsaks. Ratko Mladić, Radovan Karadžić, Krstić ja teised. Kuid ma ei näe selles moslemite nimesid, kes samuti Srebrenicas selle kohutava konflikti ajal kuritegusid toime panid. Kus on Naser Orići nimi, kes juhatas 28. moslemite divisjoni. Miks ei mainita selles resolutsioonis massimõrva Kravica külas, kristlikus külas, 24. detsembril 1993. aastal? Miks ei kirjeldata seal kümnete kristlike külade juhtumeid, mille moslemivõitlejad Srebrenica piirkonnas maha põletasid? Me kõik peame selliste jube düstetikavate sündmuste hindamisel lõpetama ühepoolse seisukoha kaitsmise ja topeltstandardite kohaldamise. Igäiks, kes väidab, et Bosnias ja Hertsegoviinas tapsid vaid kristlased moslemeid ja et vastupidist ei juhtunud, on silmakirjatseja. Kas on keegi võtnud vaevaks seda kontrollida? Räägiti, et Srebrenica on kaetud massihaudadega, mis on tõsi. Kuid kas keegi on võtnud vaevaks kontrollida, kui paljud neist on kristlaste massihauad?

Ärgem unustagem, et sündmused juhtusid seal mõlemal poolel ja me ei tohi teha nägu, et kristlasi pole olemas või et neil pole inimõigusi, justkui nad oleksid mingid loomad.

Anna Ibrisagic (PPE-DE). – (SV) Härra juhataja, kuidas on võimalik öelda kahe minuti jooksul, mil me peame Srebrenicas juhtunust rääkima ja seda kirjeldama, mil me peame õppima, kuidas seda mäletada nii, et niimoodi kunagi ei juhtuks? Mida on meil veel vaja näha ja mida veel Srebrenica kohta öelda? Mida võin mina kui selle parlamendi ainus liige, kes sündis Bosnias ja kes on sealse sõja põgenik, täna sellest kõnetoolist teile edasi anda, mida mina kui rootslasest parlamendiliige ei oleks suuteline edasi andma, kui mul poleks seda sõjakogemust olnud? Minu oma, härra Stoyanov, on tõestisündinud lugu sellest ajast.

Võib-olla on peamine, mida ma edasi anda saan, lootusetunne, kui ma uskusin veel, et kui vaid keegi seal Euroopas näeks, mis toimub, siis maailm reageeriks, või siis lootusetusetunne, kui ma taipasin, et ma olin jäetud oma ebaõnne hoolde ja et mingit abi ei olnud tulemas. Ma mäletan vereplekke asfaldil, näljaste laste nuttu, ühe 10aastase tüdruku tühja pilku, kui ta rääkis, kuidas tema ja ta vennad ja õde pidid kõigepealt oma surnud vanemad matma ja viima siis nende surnukehad teise hauda, kui sõdurid püüdsid ühes külas mu linna lähedal tõendeid massimõrvast kõrvaldada. Ma mäletan, mis nägu oli mu isa, kui me avastasime, et mu onu ja nõbu olid koonduslaagris. Ma mäletan oma meeleheidet, kui ühel hommikul ei olnud mul oma üheaastasele pojale ühtegi detsiliitrit piima anda.

Mida ma kõige selgemini mäletan ega kunagi ei unusta, on siiski kirjeldamatu üksindustunne, kui lõpuks taipad, et su enda tragöödia, meeleheide ja agoonia on niiõelda suurel laval etendunud, et maailm on näinud, kuidas me kannatame, kuid keegi ei olnud seda ära hoidnud. See on see tunne, mida ma jagan Srebrenica inimestega, härra Stoyanov. See on see tunne, mida ma koos kõigi teiste Balkani piirkonna sõja ohvritega edasi annan.

Asjaolu, et Euroopa Parlament hääletab homme Srebrenica ohvrite mälestuspäeva üle, on midagi mis annab mulle natuke rahu. See mälestuspäev ei anna Srebrenica inimestele nende mõrvatud perekonnaliikmeid tagasi, kuid meie kõigi jaoks, kes me oleme sõja ohvrid olnud, tähendab see tunnustamist, et Euroopa on meie kannatusi näinud, et me pole üksi ja et Euroopa mäletab meid, et see enam kunagi ei juhtuks.

Ma isiklikult loodan ja teen selleks tööd, et tagada, et Srebrenica saab koos Bosnia ja kõigi teiste Balkanimaadega võimalikult kiiresti Euroopa perekonna liikmeks. Vähemalt seda võime loota pärast Euroopa häbiväärset suutmatust seda genotsiidi ära hoida ja tõsiasja, et Ratko Mladić on ikka veel vabaduses.

(Aplaus)

Diana Wallis (ALDE). – Härra juhataja, ma tahaksin tänada volinikku tänaõhtuste märkuste eest selle algatuse toetuseks. Möödunud aasta juulis oli mul privileeg, kohustus viibida presidendi ja parlamendi nimel mälestustseremoonial Srebrenicas, ja seal viibimise tagasihoidlik kogemus. See jättis minusse jälje. See on miski, mida ma mitte kunagi ei unusta. Juulikuupäikese alla kogunes tuhandeid inimesi: väärikaid, kurbi – mälestustseremoonia, mäletamise ja muidugi leina tõttu.

Kuid me peame mäletama, sest meil kõigil on eurooplastena seoses Potočariga *déjà vu* tunne, kaassüü tunne. Me kõik nägime teleriekraanidelt stseene enne massimõrva, enne lendu Tulsasse. Meil on see abituse- ja lootusetusetunne, mida me ehk jagasime. Me ei saa kunagi öelda „ei kunagi enam”, kuid me saame öelda, et mäletame, õpime ja aitame inimestel edasi liikuda. See on see, mida Euroopa mälestuspäev väljendama peaks. Ma ei unusta kunagi, mida ma kogesin. Ma ei unusta kunagi emasid, tütreid, perekondi, keda ma selle aja jooksul kohtasin. Ma loodan, et saame anda neile tulevikuks midagi jäävat ja positiivset.

Zita Plešinská (PPE-DE). – (SK) Ma toetan 11. juuli tunnustamist Srebrenica genotsiidi mälestuspäevana – genotsiidi, mille ajal rahvusvaheline üldsus konfliktist sekkuda ja tsiviilelanikkonda kaitsta ei suutnud. Ma arvan, et see on parim viis näidata meie austust massimõrva ohvrite vastu. Rohkem kui 8 000 meest ja poissi kaotas Srebrenica langemisele järgnenud tapatalgutes mõne päeva jooksul elu. Tuhanded naised, lapsed ja eakad inimesed saadeti maalt välja ja palju naisi vägistati.

Me ei tohi kunagi unustada endise Jugoslaavia sõja ajal toime pandud jõhkruste ohvreid. Ma usun, et kõik Lääne-Balkani piirkonna riigid toetavad selle päeva tunnustamist.

Me peame saatma tulevastele põlvedele selge sõnumi, et nad ei laseks kunagi enam Srebrenical korduda. Ma usun kindlalt, et tehakse täiendavaid jõupingutusi ülejäänud tagaotsitavate kohtu ette toomiseks, et need paljud perekonnad oma isade, poegade abikaasade ja vendade saatuse kohta lõpliku kinnituse saaksid.

Pierre Pribetich (PSE). – (FR) Härra juhataja, mineviku pingetest ülesaamine ja kõik endast oleneva tegemine selleks, et Lääne-Balkani piirkonda stabiliseerida, võib tegelikult sõltuda vaid sellest, kuidas see piirkond ise oma ajaloost üle saab. See ülimalt sümboolne tegu – teha ettepanek Euroopa mälestuspäeva tähistamiseks 11. juulil – on selle protsessi osa ja järgib mitut eesmärki. Esiteks järgib see eesmärki avaldada austust kõigile Srebrenicas toime pandud metsikuste ohvritele ja nende perekondadele ja teiseks järgib see eesmärki tuletada kõikidele kodanikele ja rahvastele meelde vajadust olla valvel ning tõsiasja, et riikide võimetus tegutseda toob paratamatult kaasa sellised metsikused. See järgib ka eesmärki rõhutada, et Euroopa Liit peaks varustama end tõelise ühise kaitse- ja julgeolekupoliitikaga, et ta saaks sekkuda põhimõtete ja väärtuste nimel, mis meid ühendavad ja juhivad. Viimasena järgib see eesmärki korrata Lääne-Balkani riikidele, et meiega varsti ühineda on nende loomulik saatus, kuid et see eeldab nendepoolset avatud koostööd Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga, et sõjakurjategijad kohtu ette tuua. See on meie sõnum, see on parlamendi sõnum praegusele põlvkonnale ja tulevastele põlvkondadele, et aeg ei käitu nagu rooste, söövitades mälusid, kuid pigem taas elustab mälestused.

Jelko Kacin (ALDE). – (SL) Tahaksin oma kõnega teha kokkuvõtte, sest ohvrite sugulased on palunud mul avaldada teile täna tänu mõistmise ja toetuse eest, mida te selle resolutsiooni vastuvõtmisel üles olete näidanud.

Tänu kõigile teile, kes te vastasite kutsele täna sel arutelul osaleda. Tahaksin samuti kasutada sedasama võimalust lõpetada kõne kahe mõttega. Kõnealune resolutsioon ei keskendu minevikule, kuigi see puudutab ka surnuid. See keskendub elavatele ja nende paremale tulevikule.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE). – (RO) Massimõrv Srebrenicas 1995. aasta juulis koos kõigi metsikustega, mis pandi toime sõja ajal, mis käis kaasas endise Jugoslaavia lagunemisega, on must lehekülj Euroopa ajaloos.

On olemas traagiline õppetund minevikust, mis võimaldab meil mõista veel kord vajadust arendada võimet rakendada Euroopa Liidus tõhusad meetmed – nii ELi välis- kui kaitsepoliitikas ja eriti naabruspoliitikas. Miks? Just selleks, et saaksime võidelda selliste küsimustega nagu inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete rikkumine, piirkondlikud konfliktid, rahvusäärmuslus ja etniline separatism, mis kõik on Bosnia metsikused võimalikuks teinud.

Euroopa vajab tugevamat, laienemisvõimelisemat Euroopa Liitu koos ennetuspoliitikaga, mis ei lase sellistel metsikutel kunagi korduda.

Alexandr Vondra, nõukogu ametisolev eesistuja. – Härra juhataja, lubage mul tänane Srebrenicat käsitlev arutelu kokku võtta.

Esiteks tahan ma kinnitada teile, et nõukogu on endiselt veendunud, et Srebrenicas ning Bosnias ja Hertsegoviinas üldiselt ja ka mujal Lääne-Balkani piirkonnas toime pandud kuritegude toimepanijad tuleb kohtu ette tuua.

Meie EJKP missioon Bosnias ja Hertsegoviinas jätkub, et EJRKd ning asjaomaseid ametiasutusi toetada ja abistada.

Srebrenica on ja jääb Bosnia ja Hertsegoviina ning ka ELi ning laiema rahvusvahelise üldsuse elus tundlikuks ja oluliseks teguriks.

Lubage mul kasutada võimalust kutsuda Bosnia ja Hertsegoviina poliitilisi liidreid üles hoiduma oma poliitiliste eesmärkide nimel sellest valusast ja sõnulseletamatust ajaloolisest kogemusest. Nad peaksid pigem tegutsema ennetavalt, et oma riiki parema tuleviku poole juhtida. On vaja jätkata ühiseid jõupingutusi mitte üksnes Srebrenicas, vaid Bosnias ja Hertsegoviinas tervikuna. Kui Srebrenica juhtus, sest seal polnud piisavalt Euroopa vaimu, siis meie peaksime tegema kõik meie võimuses, et aidata see riik õigele teele. See tähendab ELi suunas.

Esimene suur samm Euroopa suunas saavutati juba stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu sõlmimise kui ühe kauakestva protsessi algusega, kuid on vaja palju enamat, rohkem julgust ja kindlust, et püüelda puhtsüdamliku leppimise poole, mida toetavad käegakatsutavad väljavaated integratsioonile.

Meil kõigil on surnute ees kohustus elavatest mitte ohvreid teha. See on meie kohustus tulevaste põlvete ees.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, proua Ibrisagic, mina olin üks nendest inimestest, kes vaatas telerit, kui need kohutavad asjad juhtusid. Me kõik arvasime, et varjupaigad on varjupaigad. Seega olin ma nagu paljud teised, kohutavalt šokeeritud, kui kuulsin, mis oli juhtunud – ehk kogesin aeglaselt tegelikkust.

Ma arvan, et me oleme Euroopa Liidus vaid karmide õppetundide kaudu õppinud, mida meil teha tuleb, ja siis käivitasime aeglaselt ühise välis- ja julgeolekupoliitika. See oli niiõelda esimene päevakorrapunkt ja me oleme seejärel edasi läinud, sest nägime, et see kohutav massimõrv toimus seetõttu, et me ei olnud ühtsed.

Veel kord, ma saan avaldada teile vaid austust tänase siinviibimise ja nii avameelselt lepituse poolt kõnelemise eest. Neile, kes selle mälestusega elavad, peab see küll väga raske olema, kuid samal ajal mõtlen, et Bosnia ja Hertsegoviina võimalus lähitulevikus Euroopa Liidu liikmeks saada on ehk midagi, mis võib aidata kõigi nende kohutavate metsikustega leppida.

Juhataja. – Mulle on laekunud kuus resolutsiooni ettepanekut ⁽⁴⁾, mis esitati vastavalt parlamendi kodukorra artikli 103 lõikele 2.

Arutelu on lõppenud.

Resolutsiooni hääletus toimub homme (teisipäeval, 15. jaanuaril 2009).

15. Järgmise istungi päevakord: vt protokoll

⁽⁴⁾ Vt protokoll

16. Istungi lõpp

(Istung lõppes kell 23.35)